

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยและขับเคลื่อน

ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของสังคมไทย ระยะที่ ๑

(Research and Strategic Mobilization for the Promotion of Cultural Strength of Thai Society Phase ๑)

โดย
สถาบันรามจิตติ

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

สถาบันรามจิตติ
RAMAJITTI INSTITUTE

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการวิจัยและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของสังคมไทย ระยะที่ ๑ เป็นโครงการที่สถาบันรามจิตติ ได้ริเริ่มดำเนินงานภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ๑) เพื่อศึกษาและติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและมิติการใช้ชีวิตต่างๆ อย่างกว้างขวาง ๒) เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสารคดีทางวัฒนธรรมเพื่อเสริมกิจกรรมการเรียนรู้วัฒนธรรมสำหรับเยาวชนโดยเชื่อมต่อกับกลุ่มเยาวชนในชุดโครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของสกว. และ ๓) เพื่อนำผลการวิจัยมาผลิตสโปตและสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในสังคมปัจจุบันหรือตัวอย่างการริเริ่มงานทางวัฒนธรรมใหม่ๆ ที่น่าสนใจ

ทั้งนี้ในการดำเนินงานวิจัยสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑) การสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศใน ๓ มิติ ได้แก่ มิติวัฒนธรรมความเป็นไทย มิติวัฒนธรรมครอบครัว และมิติวัฒนธรรมการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจ กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๖,๐๙๙ คน ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน ๘,๐๕๗ คน และกลุ่มประชาชนทั่วไป ๘,๐๔๒ คน ในพื้นที่ ๒๐ จังหวัดทั่วประเทศ ผลการสำรวจพบจุดแข็งของคนไทยและจุดอ่อนของสังคมไทยในมิติต่างๆ ดังนี้

- **ด้านความเป็นไทย** พบว่า คนไทยยังมีคุณลักษณะความเป็นไทยที่เข้มแข็งอยู่หลายเรื่อง เช่น การยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็นนิจ การแสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน การให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่หรือผู้สูงอายุ โดยเฉพาะทั้งเด็กและผู้ใหญ่ กว่าร้อยละ ๖๐ มีการคุยกันเรื่องกฎแห่งกรรม การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วในครอบครัวในระดับมากถึงมากที่สุด แต่เรื่องภาษาและวัฒนธรรมไทย เด็กและผู้ใหญ่อ้อยละ ๔๕ มีปัญหากับการออกเสียงควบกล้ำและการเขียนความเรียงยาว ๆ ขณะที่อาหารไทยยังเป็นที่ชื่นชอบของคนไทยอยู่ โดยเด็กร้อยละ ๕๔ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๖๑ ระบุว่าชอบอาหารไทยมากถึงมากที่สุด แต่การดื่มนมรสพไทยและการใส่เสื้อผ้าไทยน้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัด โดยมีเด็กเพียงร้อยละ ๒๒ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๓๑ ที่ระบุว่าชอบดื่มนมรสพไทย เช่น มโนราห์ โชน ลิเก และฟ้อน ขณะเดียวกันมีเด็กและผู้ใหญ่เพียงร้อยละ ๑๑ และ ๑๒ ที่ระบุว่าชอบใส่ผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง โดยภาคเหนือแสดงออกถึงการชื่นชมความเป็นไทยมากกว่าคนภาคอื่น อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจยังพบว่าคนไทยยังมีความหวังดีกับสังคมไทยและรู้สึกดีกับการเป็นคนไทย โดยมีเด็กถึงร้อยละ ๗๖ และผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๗๙ ที่เชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใดและมีเด็กถึงร้อยละ ๘๑ และผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๘๕ ที่อยากเกิดเป็นคนไทยอีก

■ **ด้านครอบครัว** พบว่าเด็กร้อยละ ๕๔ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๕๗ ยังมีเวลาทานข้าวเย็นกับครอบครัวเป็นประจำ แต่เด็กอีกร้อยละ ๒๓ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๑๘ แทบจะไม่มีเวลาทานข้าวกับครอบครัวเลย รวมทั้งมีเด็กถึงร้อยละ ๔๗ และผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๓๗ ที่ไม่ค่อยได้ไปเที่ยวกับครอบครัวในวันหยุดสุดสัปดาห์ นอกจากนี้ ยังพบว่ามียุวกะเหรี่ยงร้อยละ ๕๔ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๕๐ ที่ดูโทรทัศน์กับครอบครัวเป็นประจำ แต่เด็กร้อยละ ๒๒ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๒๓ แทบไม่มีเวลาดูโทรทัศน์กับครอบครัวเลย และยังพบว่าประเพณีการเยี่ยมญาติในวันหยุดสุดสัปดาห์กำลังค่อยๆ หายไป ขณะเดียวกันยังพบว่าภาวะด้านครอบครัวที่น่าจับตาอีกเรื่องหนึ่งคือการสื่อสารในครอบครัว โดยพบว่า เด็กคุยกับพ่อแม่ ผู้ปกครองค่อนข้างน้อยโดยเฉพาะเรื่องเพศกับปัญหาบ้านเมืองแต่การอบรมสั่งสอน บุตรหลานในครอบครัวยังสะท้อนวัฒนธรรมไทยที่ดีหลายเรื่องโดยพบว่า ครอบครัวโดยเฉลี่ยถึงร้อยละ ๗๐ ที่สอนบุตรหลานเรื่องการไม่ใช้ความรุนแรง เรื่องความมีน้ำใจ เรื่องกฎแห่งกรรม และเรื่องความมานะอดทน

■ **ด้านการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมือง** พบว่า ในภาพรวมคนไทยกับการเมืองยังดูเป็นยาขม คนไทยคุยกับเพื่อนเรื่องการเมืองค่อนข้างน้อย โดยมีเด็กเพียงร้อยละ ๑๕ และผู้ใหญ่เพียงร้อยละ ๒๒ ขณะที่เด็กและผู้ใหญ่เพียงร้อยละ ๒๐ และ ๓๓ ที่ชอบติดตามข่าวการเมืองและเด็กเพียงร้อยละ ๑๓ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๑๕ ชอบแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ โดยพบว่าคนไทยในภาคเหนือและภาคใต้พูดคุ้ยหรือแสดงออกทางการเมืองมากกว่าคนไทย ในภาคอื่นและผู้ชายแสดงออกมากกว่าผู้หญิง ส่วนทัศนคติต่อการเมืองพบว่า เด็กร้อยละ ๖๖ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๗๙ รู้สึกเบื่อหน่ายข่าวการเมืองโดยมีเด็กร้อยละ ๖๗ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๘๒ รู้สึกรังเกียจข่าวการทุจริตของนักการเมือง

ผลการสำรวจสะท้อนให้เห็นสถานการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศไทยที่มีทั้งเรื่องดีที่ควรยกย่องและส่งเสริมให้เป็นค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดำรงยั่งยืน เช่น คนไทยมีน้ำใจ คนไทยน่ารัก และเรื่องที่น่าเป็นห่วงที่ต้องสร้างตระหนักร่วมทั้งสังคมให้หันเหิระวังและสร้างค่านิยมใหม่ร่วมกัน เช่น เรื่องรณรงค์เรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว คนไทยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการรับผิดชอบต่อสังคม เป็นต้น

๒) **การหลักสูตรฝึกอบรมในโครงการโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม** โดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมดังกล่าวที่อยู่บนฐานความรู้ในโครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของสกว. ดำเนินกระบวนการฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพเยาวชนในพื้นที่นำร่องจังหวัดลำปางและสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีเยาวชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเข้าโครงการทั้งสิ้น ๒๐๐ คน ผลการดำเนินโครงการได้ก่อให้เกิดหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนาเยาวชนให้สามารถผลิตสารคดีจนเกิดผลงานทั้งสิ้น ๓๖ เรื่อง นอกจากนี้ผลจากการดำเนินโครงการดังกล่าวยังนำไปสู่โครงการต่อยอดขยายผลเกิดโครงการประกวดสารคดียุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยมีกิจกรรมส่งเสริมให้เยาวชนได้ส่งผลงานสารคดีเข้าประกวดจนทำให้เกิดการพัฒนาผลงานที่มีคุณภาพ ๒๓ ผลงานจาก ๒๓ โรงเรียนและมีผลงานที่มีคุณภาพระดับยอดเยี่ยมจนได้รับรางวัลทั้งสิ้น ๑๔ เรื่องใน ๖ ประเภทรางวัล ได้แก่ รางวัลเนื้อหาเชิงประวัติศาสตร์ยอดเยี่ยม คือ สารคดีเรื่อง **“ลำเนาเพลงแห่งลำ**

น้ำสอย จังหวะเพลง บรรเลงแจ๊ห์ “โรงเรียนแจ๊ห์วิทยา จ.ลำปาง รางวัลการนำเสนอยอดเยี่ยม คือ สารคดีเรื่อง “**สภากาแฟ**” โรงเรียนพัฒนาวิทยา จ.ยะลา รางวัลเทคนิคยอดเยี่ยม คือ สารคดีเรื่อง “**ดอยศักดิ์สิทธิ์**” โรงเรียนสุนทรศึกษา จ.ลำปาง กระบวนการผลิตยอดเยี่ยม คือ สารคดีเรื่อง “**เสียงอาชานแห่งเราอุตุลยัณหะห์**” โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จ.ยะลา รางวัลสารคดียอดเยี่ยม คือ สารคดีเรื่อง “**ตามรอยคุ้มเจ้าหลวงลำปาง**” โรงเรียนลำปางกัลยาณี และขวัญใจเพื่อนยุววิจัย คือ โรงเรียนแจ๊ห์วิทยา จังหวัดลำปาง

๓) การผลิตสื่อสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรมโดยใช้วิธีวิจัยและพัฒนา โดยมีการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งใช้ข้อมูลจากการศึกษาสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมมาออกแบบเนื้อหาและรูปแบบของสื่อรณรงค์ทั้งในรูปแบบหนังสือสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรมในเรื่อง “ต้นกล้ากับฟ้าใส” จำนวน ๑ เรื่อง และสื่อโฆษณาณรงค์ทางวัฒนธรรม (Spot) ทางโทรทัศน์ จำนวน ๒ เรื่อง คือ “ยิ้มง่าย มีน้ำใจ คนไทย+๑” และ “ซึ้งกเป็นนก ซึ้งไม่เป็นไม้ คนไทย+๑” สื่อโฆษณารณรงค์ทางวัฒนธรรมทางวิทยุจำนวน ๒ เรื่อง คือ “ครอบครัวสุขสันต์” และ “การพูดคุยในครอบครัว”

สารบัญ

	หน้า
■ บทสรุปผู้บริหาร	
■ บทที่ ๑ : บทนำ	๑ - ๑
๑. ความเป็นมาของปัญหาในการวิจัย	๑ - ๑
๒. วัตถุประสงค์ในการวิจัย	๑ - ๓
๓. คำถามหลักในการวิจัย	๑ - ๓
๔. ระเบียบวิธีวิจัย	๑ - ๔
๕. ขอบเขตการวิจัย	๑ - ๔
๖. วิธีดำเนินการวิจัย	๑ - ๔
๗. สถานที่ทำการวิจัยหรือเก็บข้อมูล	๑ - ๕
๘. อุปกรณ์การวิจัย	๑ - ๖
๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๑ - ๖
๑๐. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย	๑ - ๖
■ บทที่ ๒ : การวิจัยติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศ	๒ - ๑
๑. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒ - ๑
๒. แบบสอบถามการเก็บรวบรวมข้อมูล	๒ - ๔๕
๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล	๒ - ๔๕
๔. การวิเคราะห์ข้อมูล	๒ - ๔๖
๕. ผลการวิจัย	๒ - ๔๗
๖. สรุปผลการวิจัย	๒ - ๑๙๘
๗. ข้อเสนอแนะ	๒ - ๒๐๑
๘. การเผยแพร่ผลการวิจัย : งานแถลงผลการสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรม	๒ - ๒๐๒
■ บทที่ ๓ : โครงการ “โรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม”	๓ - ๑
๑. การจัดอบรมโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม	๓ - ๑
๒. กิจกรรมโรงเรียนทำหนังสัญจร	๓ - ๑๙
๓. มหกรรมสายสัมพันธ์โรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม	๓ - ๒๖
๔. ข้อเสนอแนะ	๓ - ๓๙

■ บทที่ ๔ : สารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรม	๔ - ๑
๑. หนังสือสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรม : ดันกล้ากับฟ้าใส	๔ - ๑
๒. สื่อโฆษณาณรงค์ทางวัฒนธรรม	๔ - ๙
๒.๑ การถ่ายทำโฆษณาณรงค์ทางวัฒนธรรมทางโทรทัศน์	๔ - ๑๔
๒.๒ การถ่ายทำโฆษณาณรงค์ทางวัฒนธรรมทางวิทยุ	๔ - ๒๔
■ บทที่ ๕ : บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๔ - ๑

■ ภาคผนวก

เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑ : ตัวอย่างแบบสอบถาม
เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๒ : รายชื่อทีมนักวิจัย
เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๓ : Powerpoint งานแถลงข่าว
เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๔ : ซีพจรวัฒนธรรม
เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๕ : แบบประเมินความพึงพอใจสำหรับงาน “แถลงผลการสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรม”
เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๖ : หลักสูตรโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม
เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๗ : แบบประเมินงานโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม
เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๘ : ตัวอย่างผลงานที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาข้อเสนอโครงการสารคดียูวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๙ : การคัดเลือกหนังที่ได้รับรางวัล
เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑๐ : แบบประเมินผลความพึงพอใจ “งานมหกรรมโรงเรียนทำหนัง”
เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑๑ : สรุปผลการประชุมเตรียมการจัดทำสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรมครั้งที่ ๑
เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑๒ : สรุปผลการประชุมเตรียมการจัดทำสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรมครั้งที่ ๒
เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑๓ : สคริปรายการ “ดันกล้ากับฟ้าใส”
เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑๔ : สรุปผลการประชุมเตรียมงานผลิตสื่อโฆษณาณรงค์วัฒนธรรมไทย ครั้งที่ ๑
เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑๕ : สรุปผลการประชุมเตรียมงานผลิตสื่อโฆษณาณรงค์วัฒนธรรมไทย ครั้งที่ ๒
เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑๖ : สคริปโฆษณา เรื่อง “ยิ้มง่าย มีน้ำใจ คนไทย+๑”
เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑๗ : สคริปโฆษณา เรื่อง “ซึ้งกินใจ ซึ้งใจกินใจ คนไทย+๑”
เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑๘ : สคริปโฆษณา เรื่อง “การพูดคุยในครอบครัว”
เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑๙ : สคริปโฆษณา เรื่อง “ครอบครัวสุขสันต์”

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ความเป็นมาของปัญหาในการวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรมได้ทำงานเชิงรุกมาระดับหนึ่งในการนำให้สังคมไทยเห็นถึงการทำงานทางวัฒนธรรม ๒ มิติที่สำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน นั่นคือมิติการทำงานเชิงอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม (heritage culture) กับมิติการทำงานในเชิงสร้างสรรค์วัฒนธรรมการใช้ชีวิตของประชาชน (living culture) โดยเฉพาะในมิติของการสร้างสรรค์จรรโลงวัฒนธรรมการใช้ชีวิตนั้นนับเป็นภารกิจที่ทำทนายอย่างยิ่ง ที่ต้องเร่งดำเนินการท่ามกลางสภาวะการผันแปรเปลี่ยนแปลงและปัจจัยรุมเร้าในสังคมปัจจุบันที่ส่งผลกระทบมากมาย อาทิ การสูญเสียอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติ ความอ่อนแอของสถาบันครอบครัว การไม่ยอมรับและเคารพในความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม การขาดจิตสำนึกสาธารณะ การใช้ความรุนแรงต่อกันเพื่อแก้ไขข้อขัดแย้งทางการเมือง และการเห็นคุณค่าทางด้านวัตถุมากกว่าด้านจิตใจ เป็นต้น

จากการศึกษาของกระทรวงวัฒนธรรมของบางประเทศ เช่น ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ เกาหลี ก็ยืนยันถึงมิติการทำงานเชิงรุกเพื่อสร้างสรรค์วัฒนธรรมการใช้ชีวิตของเด็ก เยาวชน และประชาชนดังกล่าวข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นการทำงานเชิงข้อมูลวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรมของประเทศเกาหลีที่มีการสำรวจ **Cultural Awareness Survey** ทุกปีเพื่อติดตามวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของประชาชนในมิติต่างๆ ทั้งมิติความมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของคนในชาติ มิติวัฒนธรรมความเข้มแข็งของครอบครัว มิติวัฒนธรรมการเรียนรู้ มิติวัฒนธรรมการทำงาน มิติวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ฯลฯ หรือในกรณีกระทรวงวัฒนธรรมของประเทศนิวซีแลนด์ก็มีบทบาทที่น่าสนใจในการส่งเสริมเรื่อง “สื่อวัฒนธรรม” ตลอดจนการเข้าไปมีส่วนกำกับดูแลกิจการสื่อวิทยุโทรทัศน์ของรัฐ (public broadcasting) อย่างเข้มข้นเพื่อให้แน่ใจว่าทรัพยากรสื่อสาธารณะของประเทศที่มีอิทธิพลสูงต่อการเรียนรู้ของประชาชนจะถูกใช้อย่างสร้างสรรค์และระมัดระวังเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมให้ครอบครัวและชุมชนของชาวนิวซีแลนด์เอง หรือกรณีกระทรวงวัฒนธรรมของประเทศฝรั่งเศสที่มีการพัฒนาศาสตร์การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่เป็นเครื่องมือทำงานทางวัฒนธรรมเพื่อเจาะกลุ่มเป้าหมายครอบครัวยุคใหม่ด้วยความเข้าใจวัฒนธรรมยุคไซเบอร์ เป็นต้น

ที่ผ่านมากระทรวงวัฒนธรรมได้ริเริ่มงานในลักษณะนี้มาแล้วเช่น การทำโพลวัฒนธรรมสำรวจการใช้ชีวิตของเยาวชนในมิติต่างๆ เช่น การใช้ภาษาไทย การบริโภค ค่านิยมต่อความรุนแรง พฤติกรรมเสี่ยงต่ออบายมุขต่างๆ ผ่านความร่วมมือกับสถาบันวิชาการภายนอก หรือการเข้าไปมีส่วนสำคัญในการผลักดันระบบการกำกับดูแลการจัดเรตติ้งรายการโทรทัศน์ เป็นต้น เนื่องจากการทำงานเชิงรุกทางวัฒนธรรมที่เข้าไปสัมผัสชีวิตประจำวันของประชาชนย่อมมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ได้รับผลกระทบ หรือแม้แต่ผู้ที่เสียผลประโยชน์ทางธุรกิจ การทำงานเชิงรุกดังกล่าวจึงต้องทำด้วยความมุ่งมั่น เชื้อมั่น และเรียนรู้ยุทธวิธีการ

ทำงานกับภาคส่วนต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำงานเชิงรุกดังกล่าวอาจจำเป็นต้องประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายภายนอกให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มพลังในการทำงาน ขับเคลื่อนความเปลี่ยนแปลงให้เป็นผลและลดแรงเสียดทานจากสังคม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) ในฐานะหน่วยงานหลักของกระทรวงวัฒนธรรมที่ทำหน้าที่เป็นองค์กรแห่งความรู้ และการขับเคลื่อนงานวัฒนธรรม วิถีชีวิต และ ภูมิปัญญา ตระหนักถึงสภาวะการดังกล่าวข้างต้นที่ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของทุก ภาคส่วนในสังคมเป็นอย่างมากจึงได้พยายามทุกวิถีทางที่จะเข้าถึงปัญหาเหล่านั้นเพื่อนำข้อมูลและความรู้มาพัฒนา ยุทธศาสตร์เชิงรุกทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาระบบการจัดการองค์ความรู้ ด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต และภูมิปัญญา ซึ่งจะต้องได้รับการส่งเสริมให้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง เพื่อยกระดับ การขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมบนฐานความรู้ให้กับเครือข่ายวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ทั้งภาคประชาชน เยาวชน ชุมชน ภาครัฐ หน่วยงานในพื้นที่ ฯลฯ นอกจากนี้การดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัย ดังกล่าวจำเป็นต้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีด้านการวิจัย ที่มีกลุ่มเป้าหมายและยุทธศาสตร์ที่ สอดคล้องกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของ สวช. ทั้งในด้านการจัดการความรู้และการเผยแพร่ผ่านสื่อ ต่างๆ เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัยเป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ต่อการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ตามพันธกิจของ สวช. และพัฒนาไปสู่ความร่วมมือในการสร้างสรรค์งานวัฒนธรรมบนฐานความรู้ ด้วยการ สนับสนุนให้ภาคีที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้เข้ามาบูรณาการยุทธศาสตร์การวิจัย ร่วมกัน

ในการนี้ สถาบันรามจิตติในฐานะผู้ประสานงานเครือข่ายด้านเด็ก เยาวชน และการศึกษา ของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ยกให้เรื่องความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม เป็นประเด็นวิจัยเชิง ยุทธศาสตร์ (Strategic Research Issue – SRI) ที่มีความสำคัญระดับสูงเรื่องหนึ่ง และมีความตั้งใจที่จะ ริเริ่มการวิจัยและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของสังคมไทย โดยมี กรอบคิดในการริเริ่มงานตั้งแต่การทำงานวิจัยติดตามสภาวะการทางวัฒนธรรมของประเทศในมิติ ต่าง ๆ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์วัฒนธรรมเชิงพื้นที่ (area-based strategy) ระดับจังหวัด บนฐาน การขยายผลงานของ สกว.ที่มีการขับเคลื่อนอยู่แล้วในจังหวัดต่างๆ อาทิ โครงการวิจัยและพัฒนา เครือข่ายศิลปินพื้นบ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ยังหวังที่จะริเริ่ม การขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้และ การเปิดพื้นที่การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของเด็กและเยาวชน ผ่านชุดโครงการใหม่ๆ ของ สกว. เช่น ชุด โครงการประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่เจาะกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ การผลิตสารคดีเพื่อ การสื่อสารสาธารณะสร้างความตระหนักทางวัฒนธรรมในมิติต่างๆ ต่อสังคม ตลอดจนการจัดเวที นโยบายระดับชาติเพื่อผลักดันนโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบสูงต่อการทำงานเชิงรุก ทางวัฒนธรรม เป็นต้น

โดยเหตุนี้ สถาบันรามจิตติในฐานะผู้ประสานงานเครือข่ายการวิจัยของ สกว. จึงขอเสนอข้อเสนอโครงการวิจัยและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของสังคมไทยต่อ สวช. โดยในระยะแรกของการทำงานร่วมกันนี้ทางสถาบันขอเสนองานหลัก ๓ ด้าน คือ การติดตามสภาวการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศ การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสารคดีทางวัฒนธรรมเพื่อเสริมกิจกรรมการเรียนรู้วัฒนธรรมสำหรับเยาวชน และการนำผลการวิจัยมาผลิตสโปตและสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรม โดยเชื่อว่างานเหล่านี้ นอกจากจะเป็นการเสริมการทำงานทุกด้านของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และกระทรวงวัฒนธรรมแล้ว ยังเป็นการสรรค์สร้างสังคมการเรียนรู้ โดยมีการวางยุทธศาสตร์การวิจัยทางวัฒนธรรมที่ครอบคลุม ตั้งแต่มิติของการเท่าทันสภาวการณ์ทางวัฒนธรรม การส่งเสริมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของเยาวชน ไปจนถึงมิติของการนำผลการวิจัยไปใช้รณรงค์สร้างความตระหนักต่อสังคมอีกด้วย

๒. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- ๑) เพื่อศึกษาและติดตามสภาวการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและมิติการใช้ชีวิตด้านต่างๆ อย่างกว้างขวาง
- ๒) เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสารคดีทางวัฒนธรรมเพื่อเสริมกิจกรรมการเรียนรู้วัฒนธรรมสำหรับเยาวชนผ่านการขยายผลการวิจัยในชุดโครงการวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของ สกว.
- ๓) เพื่อนำผลการวิจัยมาผลิตสโปตและสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในสังคมปัจจุบันหรือตัวอย่างการริเริ่มงานทางวัฒนธรรมใหม่ๆ ที่น่าสนใจ

๓. คำถามหลักในการวิจัย

- ๑) สภาวการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศในมิติการใช้ชีวิตของครอบครัว ความเป็นไทย และการวิพากษ์ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในปัจจุบันเป็นอย่างไร
- ๒) การอบรมการผลิตสื่อสารคดีทางวัฒนธรรมแก่เยาวชนควรมีแนวทางอย่างไร และการอบรมดังกล่าวจะเป็นกิจกรรมที่นำไปสู่การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับเด็กและเยาวชนได้อย่างไร
- ๓) การพัฒนาสโปตและสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรมบนฐานข้อมูลจากการวิจัยเพื่อสร้างความตระหนักแก่สังคมควรมีแนวทางอย่างไร

๔. ระเบียบวิธีวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนาเครื่องมือ การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และการสรุปผลข้อมูล

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and development) โดยศึกษาข้อมูล ความสนใจ และความต้องการของกลุ่มเยาวชนที่ดำเนินยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในจังหวัดน่าน ได้แก่ จังหวัดลำปาง และสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แล้วนำข้อมูลมาพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม พร้อมจัดการฝึกอบรมแก่กลุ่มเป้าหมาย โดยมีการติดตามประเมินผลการอบรม จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพตั้งแต่กระบวนการสร้างหลักสูตรไปจนถึงกระบวนการนำหลักสูตรไปจัดฝึกอบรมและผลที่เกิดขึ้น เพื่อการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับการขยายผลต่อไป

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ การผลิตสื่อสารคดีสำหรับรณรงค์ทางวัฒนธรรมใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and development) โดยการอาศัยข้อมูลจากการวิจัยมาออกแบบเนื้อหาและผลิตสื่อสารคดีสำหรับรณรงค์ทางวัฒนธรรม พร้อมกับการประเมินและวิเคราะห์คุณภาพและประสิทธิภาพของสื่อที่ผลิต โดยใช้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

๕. ขอบเขตการวิจัย

๑) การวิจัยเชิงสำรวจภายใต้กรอบความคิดเรื่องการพัฒนากระบวนทัศน์และติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศ มีขอบเขตการวิจัยครอบคลุมสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมใน ๓ ด้าน ได้แก่ วัฒนธรรมการใช้ชีวิตครอบครัว วัฒนธรรมความเป็นไทย และวัฒนธรรมการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๒) การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม มีขอบเขตการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมการผลิตสื่อสารคดีในด้านการผลิตภาพยนตร์ การถ่ายภาพ หนังสือ รวมถึงการผลิตสื่อนวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง สำหรับกลุ่ม ยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในจังหวัดน่าน ได้แก่ จังหวัดลำปาง และสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓) การผลิตสื่อสารคดีรณรงค์ มีขอบเขตในการผลิตสื่อภายใต้ประเด็นปัญหาวัฒนธรรมในสังคมปัจจุบันเป็นหลัก ซึ่งครอบคลุมขอบเขตเช่นเดียวกับการสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรม นั่นคือ วัฒนธรรมการใช้ชีวิตครอบครัว วัฒนธรรมความเป็นไทย และวัฒนธรรมการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๖. วิธีดำเนินการวิจัย

๖.๑. การวิจัยติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศ

วิธีดำเนินการ :

๑) การเก็บข้อมูลโดยแบบสำรวจกับกลุ่มเป้าหมาย ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กเยาวชนและกลุ่มประชาชนทั่วไป

๒) การศึกษาสถานการณ์ทางวัฒนธรรมที่ครอบคลุมมิติต่างๆ อาทิ วัฒนธรรมการใช้ชีวิต ครอบครัวยุคใหม่ วัฒนธรรมความเป็นไทย และวัฒนธรรมการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นต้น

๓) การใช้เครือข่ายวิจัยระดับภาคของ สกว.เป็นกลไกในการวิจัยติดตามสภาวการณ์ทางวัฒนธรรม

๖.๒. การสร้างหลักสูตร “โรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม” ร่วมกับโครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของ สกว.

วิธีดำเนินการ :

๑) พัฒนาหลักสูตร “โรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม” สำหรับเยาวชน

๒) ดำเนินการใน ๒ พื้นที่คือ พื้นที่จังหวัดลำปาง และพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ พื้นที่ละ ๑ หลักสูตรๆ ละไม่ต่ำกว่า ๒๐ โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ในการจัดหลักสูตร

๓) มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในพื้นที่เพื่อให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่สามารถสานต่องานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนและส่งผลดีความตระหนักในรากเหง้าและอัตลักษณ์ของประชาคมในท้องถิ่น

๖.๓. การนำผลการวิจัยมาผลิตสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรม

วิธีดำเนินการ :

ผลิตสเปค และสารคดีเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในสังคมปัจจุบัน หรือทางออกหรือการริเริ่มงานทางวัฒนธรรมใหม่ๆ ที่น่าสนใจ โดยมุ่งให้เกิดสเปคและสารคดีที่สามารถเผยแพร่แก่ประชาชนทั่วไปที่สนใจได้

๗. สถานที่ทำการวิจัยหรือเก็บข้อมูล

สถานที่ดำเนินการวิจัยประกอบด้วย ๓ ส่วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

๑) การวิจัยติดตามสภาวการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศ จังหวัดน่านร่องทั้งสิ้น ๒๐ จังหวัด ในพื้นที่ ๖ ภูมิภาคทั่วประเทศ ได้แก่

ภาคเหนือ (๔ จังหวัด) คือ เชียงราย พะเยา ลำปาง และอุตรดิตถ์

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (๔ จังหวัด) คือ มหาสารคาม อุบลราชธานี บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ

ภาคกลาง (๔ จังหวัด) คือ พระนครศรีอยุธยา ประจวบคีรีขันธ์ อ่างทอง และลพบุรี

ภาคใต้ (๔ จังหวัด) คือ นครศรีธรรมราช ยะลา ชุมพร และสงขลา

ภาคตะวันออก (๒ จังหวัด) คือ ฉะเชิงเทรา และตราด

กรุงเทพฯและปริมณฑล (๒ จังหวัด) คือ กรุงเทพมหานคร และสมุทรสาคร

๒) การสร้างหลักสูตร “โรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม” ร่วมกับโครงการยูววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของ สกว. ได้ดำเนินการใน ๒ พื้นที่นำร่อง คือ พื้นที่จังหวัดลำปาง และพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

๓) การนำผลการวิจัยมาผลิตสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรม

๘. อุปกรณ์การวิจัย

อุปกรณ์การวิจัยประกอบด้วย ๓ ส่วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

๑) แบบสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมในประเด็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมการใช้ชีวิตครอบครัว วัฒนธรรมความเป็นไทย และวัฒนธรรมการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๒) อุปกรณ์สำหรับการฝึกอบรมโรงเรียนทำหนัง เช่น กล้องถ่ายภาพยนตร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ จอฉาย LCD และอื่นๆ

๓) อุปกรณ์สำหรับถ่ายทำสารคดีและตัดต่อ เช่น กล้องถ่ายภาพยนตร์ ไมโครโฟน เครื่องคอมพิวเตอร์ และอื่นๆ

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑) รายงานสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งเด็กเยาวชนและประชาชนทั่วไปในมิติการใช้ชีวิตด้านต่างๆ สำหรับตีพิมพ์เผยแพร่ในรูป “รายงานสภาวะการณ์วัฒนธรรมประจำปี.....” พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูลฉบับเต็มและฉบับย่อสำหรับการนำขึ้นเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม

๒) กิจกรรม “โรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม” แก่เยาวชนในชุดโครงการยูววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐๐ คนใน ๒ พื้นที่ที่ สกว. ได้เข้าไปเริ่มงานไว้ ได้แก่ พื้นที่จังหวัดลำปางและพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓) สารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรม ๑ เรื่องเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในสังคมปัจจุบัน ทางออกหรือการริเริ่มงานทางวัฒนธรรมใหม่ๆ ในรูปแบบที่สามารถเผยแพร่แก่ประชาชนทั่วไปที่สนใจได้เช่นกัน

๔) สปอตโฆษณาณรงค์ทางวัฒนธรรมสำหรับเผยแพร่ทางวิทยุและโทรทัศน์เพื่อสร้างกระแสในสังคมจำนวน ๔ ชิ้น

๑๐. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

๑๐ เดือน (มิถุนายน ๒๕๕๒ – มีนาคม ๒๕๕๓)

บทที่ ๒

การวิจัยติดตามสภาวการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศ

การวิจัยเชิงสำรวจภายใต้กรอบความคิดเรื่องการพัฒนาาระบบเฝ้าระวังและติดตามสภาวการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศที่ศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

๑. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. แบบสอบถามการเก็บรวบรวมข้อมูล
๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล
๔. การวิเคราะห์ข้อมูล
๕. ผลการวิจัย
๖. สรุปผลการวิจัย
๗. ข้อเสนอแนะ
๘. การเผยแพร่ผลการวิจัย : งานแถลงผลการสำรวจสภาวการณ์ทางวัฒนธรรม

๑. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ ๑ : แนวคิดเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของวัฒนธรรม

วัฒนธรรม เป็นคำที่เกิดขึ้นในสมัยจอมพลป.พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งท่านมองว่า “วัฒนธรรมของชาติเป็นเครื่องแสดงให้เห็นความเจริญงอกงามใหญ่หลวงของชาติ วัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญมาก วัฒนธรรมไม่เป็นแค่เครื่องหมายภายนอก ไม่เป็นแค่เพียงสิ่งซึ่งอวดโลกว่าเป็นชนชาติเจริญเท่านั้น วัฒนธรรมมีผลลึกซึ่งเข้าไปถึงชีวิตจิตใจคน วัฒนธรรมเป็นเครื่องผดุงศีลธรรม เป็นปัจจัยแห่งความเจริญงอกงาม และความเข้มแข็งมั่นคงของชาติบ้านเมือง”¹

ขณะที่ พระยาอนุมานราชธน ผู้บัญญัติคำว่า “วัฒนธรรม” ได้กล่าวว่า “วัฒนธรรม” คือ สิ่งที่มีมนุษย์เปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือผลิตขึ้น สร้างขึ้นเพื่อความเจริญงอกงามในวิถีของส่วนรวม ถ้ายทอดกันไว้เอาอย่างกันไว้ รวมทั้งผลิตผลของส่วนรวมที่มนุษย์ได้เรียนรู้มาจากคนแต่ก่อนสืบทอดเป็นประเพณีกันมา ตลอดจนความรู้สึก ความคิดเห็น และกิริยาอาการ หรือการกระทำใดๆของมนุษย์ในส่วนรวมลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกัน และสำแดงออกมาได้ปรากฏเป็นภาษา ศิลปะ ความเชื่อ ระเบียบประเพณี เป็นต้น²

¹ อมรรัตน์ เทพกำปนาท. ความหมาย แนวคิดและประเด็นที่เกี่ยวกับ “วัฒนธรรม”. กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม แหล่งที่มา: <http://www.culture.go.th/study.php?&YY=๒๕๔๘&MM=๕&DD=๑๖>

² อมรรัตน์ เทพกำปนาท. (เรื่องเดิม)

ทั้งนี้พระยาอนุมานราชธน ยังได้แบ่งวัฒนธรรมไว้เป็น ๒ ประเภทได้แก่ ๑) วัฒนธรรมทางวัตถุ ได้แก่ สิ่งของต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตช่วยให้อยู่ดีกินดี กับ ๒) วัฒนธรรมทางจิตใจ เป็นสิ่งที่ทำให้จิตใจและปัญหาเจริญของงาม³

อย่างไรก็ตาม ในพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๔๘๕ ได้ให้ความหมาย “วัฒนธรรม” ว่าหมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบ ความกลมเกลียว ก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีงามของประชาชน ส่วนความหมาย “วัฒนธรรม” ตามแนวทางในการรักษาส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมพ.ศ. ๒๕๒๙ กล่าวว่า “วัฒนธรรม” คือ วิถีชีวิต เป็นวิถีการดำเนินชีวิตของสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่างๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกัน สามารถแก้ไขและซาบซึ้งร่วมกัน ดังนั้น วัฒนธรรมไทย คือ วิถีชีวิตที่คนไทยได้สั่งสม เลือกรับ ปรับปรุง แก้ไข จนถือว่าเป็นสิ่งดีงามเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และได้ใช้เป็นเครื่องมือ หรือเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม นอกจากนี้ยังว่า “วัฒนธรรม” คือ มรดกแห่งสังคม ซึ่งสังคมปรับปรุงและรักษาไว้ให้เจริญ งอกงาม วัฒนธรรมเกิดจากการประพฤติปฏิบัติร่วมกัน เป็นแนวเดียวกันอย่างต่อเนื่องของสมาชิกในสังคม สืบทอดเป็นมรดกทางสังคม ต่อกันมาจากอดีต หรืออาจเป็นสิ่งประดิษฐ์คิดค้นสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ หรืออาจรับเอาสิ่งที่เผยแพร่มาจากสังคมอื่นๆ ทั้งหมดนี้หากสมาชิกยอมรับและยึดถือเป็นแบบแผนประพฤติปฏิบัติร่วมกัน ก็ย่อมถือว่าเป็น วัฒนธรรมของสังคมนั้น และในปีพ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ให้ความหมาย “วัฒนธรรม” ว่า หมายถึง ความเจริญงอกงาม ซึ่งเป็นผลจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ จำแนกออกเป็น ๓ ด้านคือ จิตใจ สังคม และวัตถุ มีการสั่งสมและสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่ง ไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่ง จนกลายเป็นแบบแผนที่สามารถ เรียนรู้และก่อให้เกิดผลดีกรรมและผลดีผล ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม อันควรค่าแก่การวิจัย อนุรักษ์ ฟื้นฟู ถวายทอด เสริมสร้างเอตทัคคะ และแลกเปลี่ยน เพื่อสร้างดุลยภาพแห่งความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สังคม และธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอย่างมีสุข สันติสุข และอิสรภาพ อันเป็น พื้นฐานแห่งอารยธรรมของมนุษยชาติ⁴

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการโลกว่าด้วยวัฒนธรรมและการพัฒนา (The World Commission on Culture and Development) ได้นำเสนอรายงานเรื่อง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Our Creation Diversity) ต่อที่ประชุมสมัชชาสามัญของยูเนสโก เมื่อตุลาคม ๒๕๓๘ ว่า วัฒนธรรม เป็นปัจจัยในการถ่ายทอดพฤติกรรม และพลังแห่งการเปลี่ยนแปลง สร้างสรรค์ เสรีภาพ และความเป็นผู้ตื่นตัวต่อความแปลกใหม่ที่เกิดขึ้นในวิถีชีวิตอยู่เสมอ ซึ่งมีผลให้เกิดการให้นิยามวัฒนธรรมที่หลากหลายขึ้น รวมถึงการมีนัยต่อพัฒนาสังคมทั้งในปัจจุบันและในอนาคตด้วย ดังนั้นปัจจุบันเมื่อเอ่ยคำว่า “วัฒนธรรม” จึงมีการเข้าใจร่วมกันใน ๒ นัย คือ

³ พระยาอนุมานราชธนเขียนไว้ในหนังสือเรื่องวัฒนธรรม พ.ศ. ๒๔๗๖

⁴ พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๔๘๕ อ้างใน แหล่งที่มา: <http://www.culture.go.th/study.php?&YY=๒๕๔๘&MM=๕&DD=๑๖>

๑) “มรดกทางวัฒนธรรม” (Cultural Heritage) ที่เป็นสิ่งสำคัญที่ยังปรากฏในสังคมไทย แสดงถึงจิตวิญญาณของความเป็นไทยที่มีการสั่งสมมาจากบรรพบุรุษตั้งแต่ครั้งโบราณกาล ซึ่งต้องได้รับการอนุรักษ์ ทำนุ บำรุง และมีการสืบทอดอย่างเหมาะสม

๒) “วัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิต” (Living Culture) ของผู้คนในชาติที่มีการพัฒนาปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยมิใช่หยุดนิ่งอยู่กับที่แต่เป็นเรื่องราวของการดำเนินชีวิตที่ได้อยู่ในกรอบจารีตประเพณีค่านิยมที่ดีงาม และกติกาทางสังคมที่กำหนดไว้ โดยได้รับการปลูกฝังและถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนรุ่นหนึ่งทั้งวิธีคิด พฤตินิสัย

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า วัฒนธรรมนั้นมีความสำคัญต่อชีวิตของผู้คนในแต่ละสังคม การทำความเข้าใจกับเรื่องวัฒนธรรมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เนื่องจากการดำรงอยู่ของชนชาติต่างๆ ต้องอาศัยวัฒนธรรมเป็นกลไกในการสร้างความต่อเนื่องให้กับสังคมนั้น วัฒนธรรมช่วยให้ชาติมีความมั่นคงและพัฒนา เป็นสิ่งที่กำหนดระเบียบแบบแผนประเพณี กำหนดพฤติกรรมมนุษย์ และสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้กับสังคมและอาจกล่าวได้ว่า หากเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมเป็นอย่างดีแล้ว ก็จะสร้างสามารถเข้าใจพฤติกรรมของคนในสังคมได้อย่างถูกต้อง⁵

ดังนั้นในงานวิจัยครั้งนี้จึงได้เน้นการศึกษาและทบทวนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับคำวัฒนธรรม โดยเฉพาะในด้านของวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของประชาชน (living culture) ซึ่งได้เน้นมิติทบทวนความรู้ใน ๑) มิติของวัฒนธรรมกับความเป็นไทย ๒) วัฒนธรรมครอบครัว และ ๓) วัฒนธรรมการการวิพากษ์และการเมือง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในทางวัฒนธรรมนั้นยังมีอีกหลายมิติ แต่การศึกษาที่มุ่งเน้นใน ๓ มิติเนื่องจากนี้เป็นมิติที่สำคัญยิ่งที่จำต้องมีความรู้และการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมในเรื่องดังกล่าว เพราะการสร้างสรรค์จรรโลงวัฒนธรรมการใช้ชีวิตนั้นนับเป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างยิ่งของกระทรวงวัฒนธรรมที่พึงมีการศึกษาและทำความเข้าใจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของคนในสังคมภายใต้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงและปัจจัยรุมเร้าการใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบัน สภาพปัญหาสังคมตั้งแต่การใช้ความรุนแรงต่อกัน ค่านิยมทางเพศที่เปลี่ยนไป ความเครียดและสุขภาพจิตที่เสื่อมทรามลง พฤติกรรมการบริโภค ไปจนถึงปัญหาเด็กและเยาวชนล้วนแต่เป็นประจักษ์พยานถึงความท้าทายของการใช้ชีวิตในสังคมยุคใหม่นี้

⁵ ชาลี ถาวรนุรักษ์, คู่มือการบริหารงานวัฒนธรรม : ปัจจุบันและอนาคต. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๓๔ : ๖-๘.

ตอนที่ ๒ : วัฒนธรรมการใช้ชีวิตในมิติความเป็นไทย มิติครอบครัว มิติการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๑. วัฒนธรรมกับความเป็นไทย

๑.๑ พัฒนาการทางความคิดเรื่องความเป็นไทย

แนวคิดเรื่อง “ความเป็นไทย” ปรากฏขึ้นเด่นชัดนับจากที่ประเทศไทยหรือที่เรียกว่า “สยาม” ต้องเผชิญหน้ากับอารยธรรมตะวันตกเมื่อศตวรรษที่ผ่านมา พัฒนาการทางแนวคิดดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยภายใต้บริบทสังคม

รศ.สายชล สัตยานุรักษ์ ได้ศึกษาเรื่องพัฒนาทางความคิดเรื่อง “ความเป็นไทย” ไว้ในงานศึกษาหลายเรื่อง อาทิ “การสร้าง “ความเป็นไทย” กระแสหลัก และ “ความจริง” ที่ “ความเป็นไทย” สร้าง” “การสืบทอดและการปรับเปลี่ยนความหมาย “ชาติไทย” และ “ความเป็นไทย” : แนวคิดเกี่ยวกับ “ชาติไทย” และ “ความเป็นไทย” ของ หลวงวิจิตรวาทการ” เป็นต้น ซึ่งชี้ว่าแนวคิดและความหมายของ “ความเป็นไทย” ถูกสร้างขึ้นภายใต้เงื่อนไขทางการเมืองการปกครอง สรุปโดยรวมได้ว่า

“ความเป็นไทย” เป็นแนวคิดปรากฏชัดนับตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ภายใต้สถานการณ์บ้านเมืองในช่วงที่สยามประเทศต้องเผชิญหน้ากับกระแสการล่าอาณานิคมจากชาติตะวันตก โดยแนวคิดเรื่อง “ความเป็นไทย” ที่เกิดขึ้นจึงเป็นแนวคิดที่สะท้อนวิสัยทัศน์ของปราชญ์ประเทศที่พยายามปรับตัวเลือกรับเอาความเจริญทางวัตถุแบบตะวันตก และรักษาส่วนใหญ่ของ “ความเป็นไทย” โดยเฉพาะวัฒนธรรมเอาไว้ เพื่อมิให้ “ความเป็นไทย” ถูกมองว่าป่าเถื่อน ขณะเดียวกันก็เน้นการให้ความสำคัญกับพระราชพิธี และสัญลักษณ์ต่างๆ ที่แสดงให้เห็นว่า พระมหากษัตริย์ทรงเป็นศูนย์กลางของรัฐและปวงชนชาวไทย⁶ ในทางเดียวกันในรัชกาลที่ ๖ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงได้สืบทอดแนวคิดดังกล่าว หากแต่เน้นนิยาม “ความเป็นไทย” โดยเชื่อมสำนึก “ชาติไทย” ที่ประกอบขึ้นด้วยคนที่มีวิถีชีวิตผูกพันกับวัฒนธรรมไทย และมีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และการสร้างเอกภาพทางการเมือง โดยมี “พระมหากษัตริย์” ซึ่งทรงเป็นหัวใจของ “ชาติไทย”⁷

นอกจากนี้ สมเด็จพระยาธรรมาธิราชูปถัมภ์ และสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส ซึ่งถือว่ามียุทธศาสตร์ในการสานต่อแนวคิด “ความเป็นไทย” โดยทั้งสองพระองค์ได้ต่อยอดเรื่องความเป็นไทยที่ผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และเชื่อมโยงกับพระพุทธศาสนา (รวมถึงศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา) และภาษาไทย ทั้งสามส่วนนี้ เป็น “ภูมิธรรม” ของไทย ซึ่ง

⁶ สายชล สัตยานุรักษ์. การสร้าง “ความเป็นไทย” กระแสหลัก และ “ความจริง” ที่ “ความเป็นไทย” สร้าง แหล่งที่มา :

<http://www.human.cmu.ac.th/~thai/html๒/saychol.pdf>

⁷ สายชล สัตยานุรักษ์. การสร้าง “ความเป็นไทย” กระแสหลัก และ “ความจริง” ที่ “ความเป็นไทย” สร้าง แหล่งที่มา :

<http://www.human.cmu.ac.th/~thai/html๒/saychol.pdf>

เป็นไทย" อันดงามนี้ สามารถกระทำได้¹¹ ดังที่หลวงวิจิตรวาทการกล่าวแสดงปาฐกถา เรื่อง "การ
ศิลปากร(ส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่ข้าหลวงประจำจังหวัด)" ในวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๗๘ ว่า

ชาติใด ๆ จะได้รับความนับถือเป็นชาติอันแท้จริง จะต้องมึศิลปะของตนเอง ซึ่งมีลักษณะ
ผิดแปลกกับชาติอื่น ๆ และมีเครื่องแสดงว่าเกิดจากความคิดประดิษฐ์ของตนเอง ไม่ใช่เอา
อย่างชาติอื่นเสมอไป...เพราะเหตุว่า การที่ประชาชนหมู่ใด จะสามารถมีศิลปะของตนเอง
ได้ ประชาชนหมู่นั้นจะต้องก่อร่างสร้างตัวมานาน มีวัฒนธรรมสูง และมีคนฉลาด
มาแล้ว.....

แต่ก่อนชาติไทยเราแม้จะเป็นชาติเล็ก กำลังน้อยแต่เมื่อชาวต่างประเทศได้เข้ามาแลเห็น
ศิลปกรรมของเรา ก็ต้องยอมรับว่าชาติไทยใช้ปาเถื่อน ตรงกันข้ามศิลปกรรมกระทำให้
ชาติไทยได้รับการยกย่องขึ้นสู่ฐานะพิเศษ ...เรายังมีของเก่าซึ่งจะแสดงให้เห็นอายุยืนยาว
มากเพียงไร ยิ่งเป็นเกียรติยศแก่บ้านเมืองเพียงนั้น เพราะของเก่าที่มีอยู่นั้น เป็นเครื่อง
แสดงว่าเราเจริญแล้วมาแต่โบราณ¹²

อย่างไรก็ตาม นับจากจุดเริ่มต้นของแนวคิดเรื่อง "ความเป็นไทย" ซึ่งมีพัฒนาการเปลี่ยนแปลง
ไปตามบริบทของการเมืองและสังคมไทย มีประชาชนหลายท่านที่มีบทบาทในการขยายความคิดเรื่อง
"ความเป็นไทย" อาทิ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมทย์ เป็นอีกบุคคลหนึ่งที่ถือว่ามึอิทธิพลมากต่อ
ความคิดเรื่องความเป็นไทย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ถือว่าส่วนทำให้ "ความเป็นไทย" ในแง่ของการ
ปกครองแบบไทย ความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างคนที่อยู่
ในชั้นต่างกัน ตลอดจนศิลปะและวัฒนธรรมไทยในด้านอื่น ๆ ที่มีพระมหากษัตริย์และ
พระพุทธศาสนาเป็นหัวใจ กลับมามีคุณค่าในสายตาของคนไทยอีก และยังเป็นผู้เปิดประเด็น
เกี่ยวกับความเป็นไทยในทางวัฒนธรรมในอีกหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านคุณลักษณะของคน
ไทย ศิลธรรม คุณธรรม และการเมืองการปกครองแบบไทย ผู้นำแบบไทย ความสัมพันธ์ทาง
สังคมแบบไทย¹³

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า แนวคิดเรื่องความเป็นไทยได้มึนัยความหมายที่แตกต่างกันไปตาม
ยุคสมัยภายใต้บริบททางสังคม การปกครองและวัฒนธรรม โดยส่วนใหญ่จะเน้นการให้ความสำคัญและ
ความหมายต่อสำนึกในเรื่อง "ชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ รวมไปถึงเรื่องคุณธรรมจริยธรรม และการ

¹¹ หลวงวิจิตรวาทการ, "ลัทธิชาติ" วารสารดวงประทีป ๒, ๓๖ (พ.ศ.๒๔๗๕): ๑๗-๒๑. แหล่งที่มา : <http://www.midnightuniv.org/midnighttext/๐๐๐๙๙๙๙๙๙๙๙๙.html>

¹² หลวงวิจิตรวาทการ, "การศิลปากร (ส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่ข้าหลวงประจำจังหวัด)" ใน อธิบดีคนแรกของกรมศิลปากร พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์, ๒๔๓๕. หน้า ๖๖-๖๗.

¹³ สายชล สัตยานุรักษ์. การสืบทอดและการปรับเปลี่ยนความหมาย "ชาติไทย" และ "ความเป็นไทย" : แนวคิดเกี่ยวกับ"ชาติไทย"และ"ความเป็นไทย"ของ หลวงวิจิตรวาทการ แหล่งที่มา : <http://www.midnightuniv.org/midnighttext/๐๐๐๙๙๙๙๙๙๙๙๙.html>

ประเพณีปฏิบัติตนภายใต้วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนด นอกจากนี้ยังรวมถึงนัยที่สะท้อนถึงการปกครอง การมีผู้นำแบบประชาธิปไตย รวมถึงสำนึกที่ร่วมต่อสังคมและความรับผิดชอบ ซึ่งทั้งหมดนี้ได้ชี้ว่า ความ เป็นไทย เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งอื่นซึ่งเป็นคุณลักษณะที่เชื่อมโยงการดำเนินชีวิตและการอยู่ ร่วมกันของคนในสังคม กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงให้เห็น การเห็นคุณค่า ภาควุมใจและสำนึกในความเป็นไทยที่มีวัฒนธรรมพร้อมที่จะปฏิบัติ ปกป้อง อนุรักษ์ และสืบทอดอีกทั้งเกิดทุนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์¹⁴

๑.๒ ความเป็นไทยกับตัวตนทางวัฒนธรรมไทย

แต่ไหนแต่ไรสังคมไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่คนไทยหลากหลายชาติพันธุ์อยู่ร่วมกันมา อย่างช้านาน เรามี “คนไท” ในหลายชาติพันธุ์อาศัยอยู่ร่วมกันในแผ่นดินสยาม ความเป็นไทยในปัจจุบัน จึงมีมากกว่าขอบเขตเรื่องชาติพันธุ์แบบที่เคยถูกเน้นหนักในช่วงหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง หากแต่ ความเป็นไทยในปัจจุบันยังมีนัยรวมไปถึง “ความหลากหลายทางวัฒนธรรม” และ “การอยู่ร่วมกันหรือการ ปรับตัวท่ามกลางสังคมพหุวัฒนธรรม”

เห็นคุณค่าในเอกลักษณ์ความเป็นไทย หมายถึง ความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและเกิดความ ตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย มีความเข้าใจและเห็นคุณค่าเอกลักษณ์ที่ดีของ ไทย เช่น ภูมิปัญญาพื้นบ้านไทย วัฒนธรรมที่ดีของไทย ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม อาทิ การแต่งกาย อาหาร สมุนไพร ยารักษาโรค ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การมีกิริยามารยาทงดงาม การ มีรอยยิ้มที่เป็นเอกลักษณ์ในการสร้างความประทับใจให้กับผู้มาเยือน โดยสามารถที่จะดำรงไว้ ซึ่งความเป็นไทยพร้อมกับการปฏิรูปความเป็นไทยที่สอดคล้องกับบริบทของโลกปัจจุบันและ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในโลกยุคโลกาภิวัตน์¹⁵

จากการทบทวนเอกสารในเรื่องความเป็นไทยและวัฒนธรรมไทย พบว่า มีงานจำนวนไม่น้อย ให้ความสนใจในการศึกษาและถอดรหัสภาพสะท้อนความเป็นไทยจากสังคมไทยและคนไทยใน หลายลักษณะ มีงาน “ไทยศึกษา” (thai study) งานวัฒนธรรมศึกษา ฯลฯ ที่พยายามจะทำความเข้าใจ และอธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับสังคมไทย วัฒนธรรมไทย รวมถึงความเป็นไทยและความเป็นคนไทย เป็น ต้น

จะเห็นได้ว่า ความสนใจการศึกษาเรื่องความเป็นไทยนั้น ได้มีความพยายามเปิดประเด็นอย่าง เป็นระบบ เรื่องของความเป็นไทยจึงมีทั้งการให้ความหมายและอธิบายทั้งระดับที่เป็นสังคม และ ตัวปัจเจกบุคคล

¹⁴ <http://www.thaiedresearch.org/result/result.php?id=๗๓๙>

¹⁵ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่ประสงค์. กรุงเทพฯ ฯ : โครงการวิธีการเรียนรู้ของคนไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๖ : ๑๐๓-๑๐๔

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งจากเอกสารด้านวัฒนธรรม เอกสารเกี่ยวกับสังคมไทย ฯลฯ พบว่า จากการทบทวนพอสรุปได้ว่า ความเป็นไทยนั้นประกอบด้วยเรื่องต่อไปนี้ ๑) การเคารพต่อบุคคล ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ๒) การละเล่นพื้นบ้าน ๓) ขนบธรรมเนียมประเพณี ๔) การแต่งกาย ๕) การกินอยู่ ๖) ศิลป-วรรณคดี ๗) คุณลักษณะของคนไทย อย่างไรก็ตาม พอสรุปได้ว่า ความเป็นไทยนั้นมีหลายมิติ อาทิ มิติที่เป็นรูปธรรม เช่น วัตถุ มิติที่เป็นนามธรรม เช่น จิตสำนึก จริยธรรม มิติที่เป็นมรดกหรือศิลปกรรมศิลปการแสดงต่างๆ รวมถึงมิติที่เป็นคุณลักษณะของปัจเจกบุคคล เช่น ความมีน้ำใจ และมิติที่เป็นคุณลักษณะของสังคม เช่น ความสามัคคี เป็นต้น¹⁶

ทั้งนี้ในความเป็นไทยที่กล่าวในระดับความเป็นชาตินั้นมีนัยถึง “ความเป็นชาติ” ที่เป็นการหลอมรวมเอกลักษณ์ที่สะท้อนความเป็นชาติ ซึ่งผูกพันกับ “ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์” และรวมถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งมีรายละเอียดต่างๆ ที่ได้กล่าวไปแล้วในตอนต้นและขอไม่กล่าวซ้ำ

ส่วนในระดับสังคมนั้น แม้ว่าสังคมจะหมายถึงกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันโดยมีการกำหนด รูปแบบของบรรทัดฐาน กฎเกณฑ์ บทบาท และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการอยู่ร่วมกัน เป็นต้น มีการกำหนดภาษาที่สื่อความหมาย การกำหนด สิทธิและหน้าที่ การแต่งกาย ภาษาที่ใช้ หรือกล่าว โดยรวม ๆ กันคือมีวัฒนธรรมเดียวกัน¹⁷ แต่เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานาน แม้ลักษณะของสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยต่างๆ ตลอดเวลา แต่มีเอกลักษณ์เด่นบางประการที่สะท้อนถึงความเป็นไทย ได้แก่

- สังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม ลักษณะของสังคมเกษตรได้หล่อหลอมชีวิตจิตใจของคนไทยให้รักอิสระอยู่อย่างเรียบง่าย มีจิตใจอ่อนโยนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เกื้อกูลกันและกัน
- สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความผูกพันกันระหว่างเครือญาติกันอย่างใกล้ชิด เป็นสายสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นที่ต้องอุปการะเกื้อกูลกัน กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ และญาติผู้ใหญ่
- สังคมไทยเป็นสังคมที่ยึดมั่นในพระพุทธศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาตลอดจนกระทั่งตาย แต่ก็ให้เกียรติในศาสนาที่แตกต่าง
- สังคมไทยเป็นสังคมที่เกิดทุนสถาบันกษัตริย์
- สังคมไทยเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญในเรื่องอาวุโส ให้เกียรติยกย่องผู้ใหญ่¹⁸

นอกเหนือจากระดับสังคมยังมีเรื่องความเป็นไทยที่ปรากฏในระดับของวัฒนธรรมการเลี้ยงดูในครอบครัว เช่น การให้ความเคารพต่อผู้อาวุโส ความกตัญญูรู้คุณ การนับถือระบบเครือญาติและความสัมพันธ์ของเครือญาติ การเลี้ยงดูบ่มเพาะวัฒนธรรมที่ขัดเกลาคุณธรรมจริยธรรมและการสร้างค่านิยมที่เหมาะสม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ได้ถูกถ่ายทอดจากระบบครอบครัวไปสู่การสร้างคุณลักษณะในตัวบุคคล ซึ่งความเป็นไทยในระดับครอบครัวจะได้กล่าวถึงในเรื่องวัฒนธรรมการเลี้ยงดูของครอบครัวอีกครั้งในตอนต่อไป

¹⁶ www.geocities.com/mppm๖๐๕๕/pp๖๐๓๒.doc

¹⁷ <http://dnfe๕.nfe.go.th/ilp/๔๒๐๐๕/๔๒๐๐๕-๐๑-๑.html>

¹⁸ <http://www.kullawat.net/civic/๒.๑.htm>

ทั้งนี้ในส่วนของคุณลักษณะคนไทยนั้น ได้มีผู้ศึกษาเรื่องดังกล่าวที่เชื่อมโยง “คนไทย กับความเป็นไทย” ไว้ โดยงานศึกษาจำนวนมากได้ให้ความสนใจกับอุปนิสัยคนไทย ลักษณะนิสัย คุณลักษณะของคนไทย รวมถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยไว้ด้วย อาทิ

- **สภาวิจัยแห่งชาติ** ได้สำรวจและประมวลไว้เกี่ยวกับลักษณะนิสัยประจำชาติของคนไทยว่าเป็นดังนี้ รักสงบ เคารพอาวุโส ชอบผู้นำ ทำสำรวม ชอบบันเทิง (สนุกสนาน) จิตใจเอื้ออารี โอบอ้อมผ่อนตาม เชื่อโชคกลางของขลัง เชื่อกฎแห่งกรรม เมตตากรุณา ผักชีโรยหน้า มีความเกรงใจ ให้อภัยเสมอ ยอมตามผู้มีอำนาจ ตามใจต่างชาติ รักเอกราช ไม่กระตือรือร้น สุกเอาเผากิน ไม่ยอมให้ใครดูหมิ่น ช่างอดช่างทน เป็นคนใจกว้าง ฉลาดเลือกงาน ทำการมักแบ่ง รักถิ่นและครอบครัว อ่อนน้อมถ่อมตน กตัญญูกตเวที ชอบมีอภิสิทธิ์ เกรงครัตเคาพแต่พระมหากษัตริย์¹⁹

- **ปองพล อติเรกสาร** กล่าวถึงความเป็นไทยที่เป็นคุณลักษณะหรืออุปนิสัยของคนไทยว่า คือความน่ารักของคนไทย การยิ้ม การไหว้กราบ การมีมารยาทและสัมมาคารวะ ขยายความคือ คนไทยมีลักษณะ ๓ อย่างคือผู้ใหญ่อ่อนโยน เด็กอ่อนน้อม และผู้หญิงอ่อนหวาน คนไทยเป็นคนยิ้มง่าย ดังคำว่า “ยิ้มสยาม” การไหว้กราบเป็นกิริยาของการทักทายและอำลา การแสดงความขอบคุณ ตลอดจนการแสดงความรักต่อผู้มีวัย ตำแหน่ง และอาวุโสสูงกว่า สิ่งเหล่านี้คือความเป็นไทยที่ควรจะภาคภูมิใจและถ่ายทอดสู่เด็กไทยรุ่นต่อไป ส่วนการมีมารยาทและสัมมาคารวะนั้นได้ถูกปลูกฝังบ่มเพาะอยู่ในนิสัยของคนไทยมาเป็นเวลาหลายร้อยปีแล้วโดยให้แสดง ความอ่อนน้อม มีมารยาทและสัมมาคารวะต่อผู้ที่มีความอาวุโสกว่า ทั้งในการนั่ง ยืน เดิน และการพูดคุยสนทนากัน ผู้ที่เด็กกว่าจะย่อตัวหรือน้อมตัวก้มมือเมื่อเดินผ่านหรือขณะพูดจากับผู้ที่มีวัยสูงกว่าและกระทำอย่างเป็นธรรมชาติโดยไม่เสแสร้งซึ่งเป็นการแสดงออกของความเป็นไทยนั่นเอง²⁰ อย่างไรก็ตาม จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องหลายชิ้นพบว่าความเป็นไทยซึ่งโยงกับคุณลักษณะคนไทยนั้น²¹ เกี่ยวโยงหลายเรื่อง อาทิ

- ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- เรื่องมารยาท ทั้งมารยาทการพูด ฟัง กิณการวางตัว การแสดงตัวในที่สาธารณะ และการเดินทางต่างๆ รวมถึงจิตใจแบบไทย
- เรื่องคุณธรรม ประกอบด้วย การยอมรับผิด การมีเมตตากรุณา ความกล้า
- ความมีระเบียบ ความรับผิดชอบ การรู้สิทธิหน้าที่
- ความซื่อสัตย์ ความสุจริต ไม่คนโกง การไม่ยุ่งกับอบายมุข
- ความสะอาด ความเรียบร้อย
- ความกตัญญูรู้คุณ

¹⁹ สภาวิจัยแห่งชาติ อ้างถึงใน สุวัฒน์ ทองธนากุล แหล่งที่มา <http://www.manager.co.th>

²⁰ ปองพล อติเรกสารความเป็นไทย (๑) http://www.prachataouch.co.th/web/news_detail.asp?id=๕๙๓

²¹ คู่มืออบรมวัฒนธรรมไทย ระดับมัธยมศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๕, เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ (เรื่องเดิม), อมรวิรัช นาคกรทรรพ. การบูรณาการวัฒนธรรมในการจัดการศึกษา กรุงเทพฯ : สภาการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๖.

- ความเกรงใจ และการไม่เบียดเบียน
- ความมีน้ำใจไม่เห็นแก่ตัว ความเอื้อเฟื้อ
- การรับสงบ ความอดทนอดกลั้น ฯลฯ
- ความสามัคคี
- พิธีกรรม และประเพณีไทย
- วิธีการเลี้ยงดูของครอบครัวไทยและในท้องถิ่น
- ศิลปะ นาฏศิลป์
- การเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย และการมีผู้นำที่ดี ฯลฯ

จากที่กล่าวจะเห็นได้ว่า เรื่องความเป็นไทยเกี่ยวโยงทั้งเรื่องระดับบุคคลและระดับสังคม รวมถึงเรื่องที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม พอสรุปเป็นกรอบความคิดและประเด็นต่างๆ ได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

อย่างไรก็ตาม แม้เรื่องความเป็นไทยจะผูกโยงอยู่ในหลายเรื่องที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมไทย หากแต่นักวิชาการหลายท่าน²² ก็ยังมีข้อถกเถียงในเรื่องแนวคิดความเป็นไทยดังกล่าว ให้ทัศนะว่า “ความเป็นไทย” นั้น ยังมีนิยามและการกำหนดคุณลักษณะบางประการที่คับแคบไป นั่นคือการผูกโยงเรื่องดังกล่าวเฉพาะกับ “คนไทย” หรือ “ชาติไทย” ทำให้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือความหลากหลายทางชาติพันธุ์ไม่ถูกนับใน “ความเป็นไทย” ได้ ซึ่งถือเป็นด้านลบของการมองเรื่องความเป็นไทย ทั้งที่แต่เดิมสังคมไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่หลากหลายอยู่ ดังนั้น “ความเป็นไทย” จึงควรเปิดพื้นที่การให้นิยามใหม่ที่กว้างขึ้นทั้งในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม

๑.๓ วิกฤต “ความเป็นไทย” และการฟื้นคุณค่า “ความเป็นไทย”

ปัญหาเรื่องวิกฤตการณ์ละเลยวัฒนธรรมไทยและความเป็นไทย ดูจะปรากฏชัดขึ้นทั้งจากแรงผลักดันของกระแสวัฒนธรรมที่ไหลบ่าผ่านโลกาภิวัตน์ และจากการเรียกร้องการปรับตัวของสังคมทั้งจากกระแสโลกและกระแสท้องถิ่น

หลายสถาบันได้แสดงความห่วงใยต่อปรากฏการณ์ “ความเป็นไทย” ที่กำลังอ่อนแอลง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการสื่อสารและการใช้ “ภาษาไทย” เรื่องการแต่งกาย เรื่องการกินอาหารไทย/อาหารถิ่น เรื่องความรู้และการเห็นคุณค่าต่อศิลปกรรม โบราณสถาน ความรู้ท้องถิ่น สำนักท้องถิ่น ฯลฯ

22 สายชล สัตยานุรักษ์. การสืบทอดและการปรับเปลี่ยนความหมาย "ชาติไทย" และ "ความเป็นไทย": แนวคิดเกี่ยวกับ"ชาติไทย" และ"ความเป็นไทย"ของ หลวงวิจิตรวาทการ แหล่งที่มา : <http://www.midnightuniv.org/midnighttext/๐๐๙๙๙๙๙๙๙๙.html>

สถาบันรามจิตติร่วมกับกระทรวงวัฒนธรรมจัดทำโครงการสำรวจการใช้ชีวิตเด็กไทย โดยจัดทำโพลสำรวจวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชน เรื่อง “ชีวิตกับความเป็นไทย”²³ เพื่อสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการใช้ชีวิตตามวิถีไทย จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น ๓,๓๖๐ คน ครอบคลุมตั้งแต่ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและอุดมศึกษาทุกภาค รวม ๑๔ จังหวัด ใน ๕ หัวข้อ พบว่า หัวข้อรักภาษาไทย เด็กไทยร้อยละ ๓๖ ชอบซื้อฝรั่งมากกว่าไทย ร้อยละ ๓๕.๒ บอกว่าซื้อร้านเท่ๆต้องเป็นฝรั่ง ร้อยละ ๔๓.๙ ยอมรับว่าออกเสียงควบกล้ำไม่ชัด ร้อยละ ๒๔.๔ บอกว่าห้อง ก-ฮ ไม่ได้ ร้อยละ ๓๒ สะกดคำในภาษาไทยผิดเป็นประจำ ร้อยละ ๕๓.๙ มีปัญหาวิชาเรียงความ นอกจากนี้ในด้านทัศนคติต่อความเป็นไทย ร้อยละ ๗๙.๗ ชอบฟังเพลงไทยมากกว่าเพลงฝรั่ง ร้อยละ ๓๕.๙ บอกว่าการฟ้อนรำแบบไทยเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ ส่วนด้านหัวข้อค่านิยมความถูกต้อง ร้อยละ ๘๔.๘ รู้สึกว่าตัวเองเป็นคนซื่อตรง แต่ร้อยละ ๖๕.๕ บอกว่าถ้ามีเพื่อนมาขอลอกการบ้านจะให้ลอกโดยเฉพาะกับเด็กอุดมศึกษาที่จะให้เพื่อนลอกการบ้านมากที่สุดถึงร้อยละ ๕๙.๖ ตรงกันข้ามกับเด็กประถมฯที่ซื่อสัตย์มากกว่าเมื่อเทียบกับเด็กระดับการศึกษาอื่นๆ ในขณะที่เด็กร้อยละ ๔๒.๘ เห็นว่าคนไทยมีนิสัยขี้โกง หัวข้อน้ำใจไทย ร้อยละ ๙๒.๖ เห็นว่าน้ำใจคนไทยมีมากกว่าชาติอื่นๆ หัวข้องามอย่างไทย ร้อยละ ๘๖.๙ เห็นว่าวัยรุ่นหญิงสมัยนี้แต่งตัวโป๊และร้อยละ ๒๗.๑ แต่งตัวตามแฟชั่นสำคัญกว่าแต่งตัวให้เรียบร้อย

นอกจากนี้ ในโครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child Watch) ปี ๒๕๔๕-๒๕๕๐ และโครงการนำร่องติดตามสภาวะการณ์ครอบครัวไทย (family watch) ปี ๒๕๕๐ ใน ๕ จังหวัดในภาคตะวันออกและภาคใต้ ของสถาบันรามจิตติ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยในโครงการ Child Watch ได้ดำเนินการศึกษาสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนทั่วประเทศในมิติต่างๆ ขณะที่โครงการ Family Watch ได้ดำเนินการศึกษาสภาวะการณ์ด้านครอบครัวและวัฒนธรรมการเลี้ยงดูของครอบครัว ซึ่งทั้งสองโครงการได้ให้ข้อมูลชี้ให้เห็นแนวโน้มของเด็กและเยาวชน และครอบครัวไทยที่กำลังเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงที่กระทบต่อวัฒนธรรมไทย รวมถึงเรื่องความเป็นไทยในหลายๆ มิติที่กำลังอ่อนแอลง อาทิ เรื่องการไปวัดทำบุญ ค่านิยมการปลุกฝังคุณธรรม ความรู้ การเลี้ยงดูของครอบครัวไทย ฯลฯ ซึ่งในภาพรวมพบว่าแนวโน้มที่เกี่ยวข้อกับความเป็นไทยที่น่าเป็นห่วงนั้นเกี่ยวโยงกับการขาดภูมิคุ้มกันที่จะรู้เท่าทันกับการรับมือกระแสโลกาภิวัตน์²⁴ ทั้งนี้ ดร.อมรวิชช์ นาครทรรพ หัวหน้าโครงการ และ ดร.จุฬาภรณ์ มาเสถียรวงศ์ ซึ่งได้สังเคราะห์ปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องชี้ร่วมกันว่า การมีภูมิคุ้มกันจะทำให้คนไทยสามารถตัดสินใจได้ดี โดยเฉพาะการเลือกรับปรับตัวทางวัฒนธรรม ซึ่งถือว่าเป็นคุณ

²³ สถาบันรามจิตติและกระทรวงวัฒนธรรม. การสำรวจวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชน เรื่อง “ชีวิตกับความเป็นไทย”.

ศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม. กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๔๗

²⁴ สถาบันรามจิตติ. โครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child Watch) ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), ๒๕๔๘-๒๕๕๐

ลักษณะที่สำคัญของคนไทยและถือว่า ในเรื่อง “การเลือกรับปรับตัวหรือความสามารถประสานประโยชน์” นี้คือ “ความเป็นไทย” ที่โดดเด่นที่ทำให้สังคมไทยเอาตัวรอดมาจากวิกฤตการณ์ต่างๆ ได้²⁵

ดร.นพดล กรรณิกา และคณะ. ได้ทำโครงการสำรวจภาคสนาม เรื่อง “โครงการศึกษาความภูมิใจในความเป็นไทย”²⁶ ปี ๒๕๔๘ โดยผลการสำรวจใน ๒๕ จังหวัดทั่วประเทศสรุปได้ว่า “ความภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทย ในที่นี้หมายถึง สัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นไทย ได้แก่ ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม รวมทั้งเอกลักษณ์ต่างๆ ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นไทย” โดยพบว่า สิ่งที่เป็นตัวอย่างของความภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทยมากที่สุด คือ ธง-ชาติ (ธงไตรรงค์) ของประเทศไทย (ร้อยละ ๙๙.๖) รองลงมาคือ เพลงชาติไทยที่ใช้ในการเคารพธงชาติ (ร้อยละ ๙๙.๒) เพลงสรรเสริญพระบารมี (ร้อยละ ๙๘.๙) การไหว้ (ร้อยละ ๙๘.๒) คำกล่าวที่ว่าประเทศไทยเป็น “สยามเมืองยิ้ม” (ร้อยละ ๙๗.๕) ตามลำดับ ส่วนความภูมิใจในวิถีชีวิตความเป็นไทย ในที่นี้เป็นการวัดทัศนคติต่อวิถีชีวิตการดำรงชีวิตทั้งในด้านต่างๆ เช่น การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมไทย การกินการอยู่ และบุคลิกลักษณะเฉพาะตัวของคนไทย

ผลการศึกษายังพบอีกว่า สิ่งที่เป็นตัวอย่างภูมิใจในวิถีชีวิตความเป็นไทยมากที่สุด คือ คนไทยเคารพคนที่อาวุโส/อายุมากกว่า (ร้อยละ ๙๖.๗) คนไทยยิ้มแย้มแจ่มใส (ร้อยละ ๙๕.๘) คนไทยมีความกตัญญูต่อบุคคลผู้มีพระคุณ (ร้อยละ ๙๕.๓) คนไทยมีความรักอิสระ เสรีภาพ (ร้อยละ ๙๔.๖) คนไทยมักช่วยเหลือกันเมื่อเกิดวิกฤต (ร้อยละ ๙๓.๖) และรสชาติของผลไม้ไทยดีที่สุด (ร้อยละ ๙๓.๖) ตามลำดับ ส่วนความภูมิใจในการปกครอง การเมือง ระบบของสังคมไทย และทรัพยากรของประเทศ ในที่นี้หมายถึง ความรู้สึกภูมิใจในโครงสร้างของระบบต่างๆ ภายในสังคมไทย เช่น สถาบันพระมหากษัตริย์ ระบบการเมืองการปกครอง ระบบเศรษฐกิจ และระบบการศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่าสิ่งที่ตัวอย่างภูมิใจในการปกครอง การเมือง ระบบของสังคมไทย และทรัพยากรในประเทศต่างๆ ที่มากที่สุด คือ ความเป็นเอกราชของประเทศไทย (ร้อยละ ๙๙.๐) สถาบันพระมหากษัตริย์ (ร้อยละ ๙๘.๙) การปกครองแบบประชาธิปไตย (ร้อยละ ๙๗.๕) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ร้อยละ ๙๖.๐) และสิทธิเสรีภาพของคนไทย (ร้อยละ ๙๕.๐)

ความเป็นห่วงในเรื่องวัฒนธรรม “ความเป็นไทย” ในสังคมพลวัตใหม่นี้ได้ผลักดันให้หลายหน่วยงานให้ความสำคัญกับการรื้อฟื้นและรณรงค์การเรียนรู้เรื่องความเป็นไทยและวัฒนธรรมไทย ดังเช่น นโยบายการส่งเสริมความเป็นไทยของกระทรวงศึกษาธิการที่มีนโยบาย ๓D ซึ่งได้แก่ ๑) **“Democracy”** ความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ๒) **“Decency”** การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ๓) **“Drug Free”** คือ

²⁵ อมรวิรัช นาคทรพ และจุฬารัตน์ มาเสถียวงศ์. อ้างใน สถาบันรามจิตติ. โครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child Watch) ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), ๒๕๔๘-๒๕๕๐

²⁶ นพดล กรรณิกา และคณะ. โครงการสำรวจภาคสนาม เรื่อง “โครงการศึกษาความภูมิใจในความเป็นไทย”. รายงานวิจัยวัฒนธรรมของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ๒๕๔๘

การห่างไกลไปตกเป็นทาสยาเสพติดและอบายมุข²⁷ ทั้งนี้ภายใต้นโยบายดังกล่าว ปองพล เอกสาร ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า

“เรื่อง “Decency การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย โดยไม่ใช่เพียงแต่ให้เด็กรู้ว่าความดีคืออะไร ความชั่วคืออะไรเท่านั้น แต่ต้องนำความดีเข้าไปสู่วิถีชีวิต สามารถปฏิบัติจริงเป็นรูปธรรม รวมถึงค่านิยม ความเชื่อที่ถูกต้อง และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ตามที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงมีพระราชเสาวนีย์เรื่องการเรียนวิชาประวัติศาสตร์เพื่อให้เด็กมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย นอกจากนี้ ผลการสำรวจของสภาการศึกษา เกี่ยวกับความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ของนักเรียนนักศึกษา พบว่านักเรียนนักศึกษามีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยร้อยละ ๓๘ เท่านั้น”

นอกเหนือจากนั้น กระทรวงวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นหน่วยงานตรงที่ดูแลเรื่องวัฒนธรรม ก็ยังได้ผลักดันการรณรงค์และขับเคลื่อนการเรียนรู้และสร้างสำนึกความเป็นไทยแก่เด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องอีกทั้งยังไปพยายามเปิดงานเชิงรุกเพื่อสร้างสำนึกและส่งเสริมความเป็นไทยในกลุ่มเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ ดังที่ผ่านมากกระทรวงวัฒนธรรมได้ริเริ่มงานในลักษณะนี้มาแล้วเช่น การทำโพล วัฒนธรรมสำรวจการใช้ชีวิตของเยาวชนในมิติต่างๆ เช่น การใช้ภาษาไทย การบริโภค ค่านิยมต่อความรุนแรง พฤติกรรมเสี่ยงต่ออบายมุขต่างๆ ผ่านความร่วมมือกับสถาบันวิชาการภายนอก หรือการเข้าไปมีส่วนสำคัญในการผลักดันระบบการกำกับดูแลการจัดตั้งรายการโทรทัศน์ เป็นต้น²⁸

จะเห็นได้ว่าเรื่องความเป็นไทยนั้นเป็นประเด็นที่กำลังอยู่ในความห่วงใยของสังคม มิใช่เพียงแต่เรื่องการละเลยและหลงลืมความเป็นไทยหรือสำนึกความเป็นไทยเท่านั้น หากแต่รวมถึงการ “ติดยึดความเป็นไทย” หรือ “ชาตินิยมไทย” จนไปดูหมิ่นเหยียดหยามความแตกต่างหรือวัฒนธรรมอื่น ยิ่งในโลกยุคใหม่ที่เต็มไปด้วยความเป็นพหุลักษณะและพหุวัฒนธรรม จำเป็นที่จะต้องสร้างสำนึกเรื่อง “ความเป็นไทย” ให้เป็นภูมิคุ้มกันที่ดีสำหรับคนไทย ทั้งในมิติที่เป็นคุณค่ามรดกตกทอดที่ดีจากบรรพบุรุษ รวมถึงการขยายนิยาม “ความเป็นไทยในมิติพหุวัฒนธรรม” ให้กว้างออกไปเพื่อให้เกิดความหลากหลายที่คนต่างชาติพันธุ์ต่างวัฒนธรรมจะอยู่ร่วมกันได้ภายใต้สำนึกร่วมซึ่งกันและกัน ซึ่งโดยนัยนี้ โสพล ศิริไสย์ มองว่า ความเป็นไทยนั้นมีโอกาสเตะในการแสดงออกที่เหมาะสม และเห็นว่าการให้คุณค่าต่อ “ความเป็นไทย” นั้นจำเป็นต้องเปิดพื้นที่ทางความคิดให้คนตัวเล็กตัวน้อยในสังคม สามารถเลือกสรรอุปกรณ์การปรุงแต่งจินตภาพแห่งตัวตนและการจำได้หมายรู้ที่ผูกโยงอยู่กับชื่อท้องถิ่น ชื่อบ้าน

²⁷ http://www.prachataouch.co.th/web/news_detail.asp?id=๑๑๕๗ ปองพล อดิเรกสารความเป็นไทย (๓)

²⁸ สถาบันรามจิตติ., ๒๕๔๘-๒๕๕๐

นามเมือง ชื่อชาติพันธุ์ และแหล่งอ้างอิงทางภูมิศาสตร์อื่นๆ มาปรุงแต่งเป็นอัตลักษณ์ของตนเองได้อย่างอิสระเสรีและมีความหลากหลาย เพื่อสร้างสำนึกผูกพันกับท้องถิ่น²⁹

การฟื้นคืนแนวคิดและการสร้าง “ความเป็นไทย” เพื่อคนรุ่นใหม่ที่กำลังกล่าวนี้นี้ เป็นการเน้นย้ำ “ความเป็นไทยทางพหุวัฒนธรรม” ดังที่กล่าว ซึ่งเป็นกระบวนการทัศนสำคัญของการทำงานด้านวัฒนธรรม สำหรับสังคมไทยในวันข้างหน้า ดังที่ ดร.มารค ตามไท ได้กล่าวถึงจินตนาการใหม่ความเป็นไทย คือ

“ต้องคิดอะไรซึ่งทำให้คนมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย จินตนาการนี้ต้องเป็นลักษณะซึ่งคนไทยทุกคนในฐานะพลเมืองไทยเห็นแล้วสามารถเห็นตัวเองเป็นส่วนหนึ่ง โดยไม่ต้องเปลี่ยนลักษณะเชิงคุณค่าของตัวเอง คือไม่ต้องไปปรับสิ่งซึ่งเป็นคุณค่าลึกสุดของตัวเองเพื่อให้เข้ากับภาพนี้ ไม่จำเป็นต้องเป็นลักษณะเหมือนแบบเทียบสนิท ทุกคนมีพื้นที่ที่จะยืนอยู่ที่จุดนั้นได้ หัวใจสำคัญของการสร้างความเป็นไทยในจินตนาการใหม่ก็คือ คนทุกคนมีสิทธิที่จะแตกต่างได้ โดยไม่มีใครแม้กระทั่งตัวเขาเองมองว่าความแตกต่างเหล่านั้นเป็นความแปลกแยก แต่เป็นหนึ่งในความเป็นไทยซึ่งซ่อนที่วางอยู่บนสิ่งที่เรียกว่า ความหลากหลายทางวัฒนธรรม”³⁰

อาจกล่าวได้ว่า การสร้างคุณค่าและสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยนั้นมิใช่เป็นเพียงเครื่องมือที่จะแก้ปัญหาวิกฤตของสำนึกในเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติไทยเท่านั้น หากแต่มิใช่ไปถึงการ “สร้างคนสร้างสังคมไทย” ในวันข้างหน้า ดังนั้นการให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม “ความเป็นไทย” จะหมายรวมถึงการแสดงให้เห็นถึง “อัตลักษณ์บนความหลากหลาย” ที่จะทำให้คนในผืนแผ่นดินไทยได้รู้จักคุณค่าตนเองและท้องถิ่นรวมถึงเคารพในความแตกต่างของผู้อื่น มีความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีสำนึกความเป็นไทย เช่น ความนอบน้อม ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อ เป็นต้น และสร้างหรือสืบทอดสำนึกแก่คนรุ่นหลังให้รู้เท่าทันสากลโลกและภาคภูมิใจในความเป็นไทย ซึ่งโดยรวมแล้วคือภาพ “ความเป็นไทย” ที่สังคมไทยอยากเห็นสิ่งเหล่านี้ในอนาคตข้างหน้าดังที่ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้ศึกษาเรื่อง “ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์” ได้กล่าวถึงภาพสังคมในอนาคตคือภาพสังคมที่ภูมิใจในความเป็นไทย โดยคาดการณ์ไว้และสรุปเป็นข้อคิดไว้ว่า

“ความเจริญรุดหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารส่งผลให้วัฒนธรรมต่าง ๆ จากทั่วทุกมุมโลกสามารถที่จะถ่ายเทไปมาระหว่างกันได้โดยง่าย อาทิ วัฒนธรรมทุนนิยมตะวันตก ที่กำลังแผ่ขยายไปปกคลุมทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ซึ่งอาจ

²⁹ โสภส ศิริไสย์.กาลเทศะของความเป็นไทย : อำนาจทางภาษา กับการเลือกสรรจินตภาพแห่งตัวตนของคนตัวเล็กตัวน้อยในชีวิตประจำวัน. แหล่งที่มา : <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=๑๘๑๘๑๐>

³⁰ มารค ตามไท. ‘จินตนาการใหม่ความเป็นไทย’ ในความหมายของความหลากหลายทางวัฒนธรรม. แหล่งที่มา : http://www.peace.mahidol.ac.th/th/index.php?option=com_content&task=view&id=๘๖&Itemid=๑๕๕

นำมาซึ่งการถูกกลืนกลายทางวัฒนธรรม หรือประเด็นความขัดแย้งในเรื่องเอกลักษณ์
ของชาติเกิดขึ้นตามมาได้ในอนาคต การสร้างสังคมที่ภูมิใจในความเป็นไทยไม่ได้
หมายความว่า ประเทศไทยมีความเป็นชาตินิยมจนไร้ขอบเขต แต่ในที่นี้
หมายถึง สังคมที่คนในสังคมมีความภาคภูมิใจและตระหนักว่าตนเองเป็นส่วน
หนึ่งของสังคมไทย อันเป็นเหตุให้ทุกคนมีจิตสำนึกรับผิดชอบร่วมกับประเทศของตน
โดยยินดีที่จะมีส่วนช่วยพัฒนาสังคมให้มีเสถียรภาพและเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่คนรุ่น
ต่อไปได้ทั้งความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของไทย รวมทั้งความภาคภูมิใจ
ในความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม”³¹

³¹ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่ประสงค์. กรุงเทพฯ ฯ : โครงการวิธีการเรียนรู้ของคนไทย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๖ : ๔๕

แผนภาพที่ ๒-๑ : กรอบความคิดการสำรวจวัฒนธรรมมิติด้านความเป็นไทย

๒. วัฒนธรรมการใช้ชีวิตครอบครัว

๒.๑ วัฒนธรรมครอบครัวไทยในปัจจุบัน กับแนวโน้มในอนาคต

งานวิชาการและงานวิจัยเกี่ยวกับครอบครัวในปัจจุบันได้ชี้ให้เห็นข้อสรุปเบื้องต้นที่สำคัญ นั่นคือ “สถาบันครอบครัวยังคงเป็นหน่วยเล็กๆ ทางสังคมที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการกล่อมเกลาเด็กและเยาวชนให้เติบโตเป็น “คน” ที่สมบูรณ์มีคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่น ความรักของพ่อแม่และความอบอุ่นของครอบครัวเป็นเสมือนเกราะคุ้มกันเด็กจากสิ่งเลวร้ายที่รุมล้อมอยู่ในสังคม³²” ทว่าในปัจจุบันปัจจัยรุมเร้าต่างๆ ได้เข้าส่งผลกระทบต่อสภาพครอบครัวและลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เปลี่ยนแปลงไป ปัจจัยในสังคมยุคปัจจุบันเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นแรงบีบคั้นทางเศรษฐกิจ ความแออัดของชุมชน วัฒนธรรมสมัยใหม่ ลักษณะการตั้งครอบครัว หรือแม้แต่สภาพการทำงานของแม่ถือเป็นผู้ใกล้ชิดลูกที่สุด เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อศักยภาพของครอบครัว และแน่นอนย่อมส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กไทยในปัจจุบันด้วย

ภาพรวมของโครงสร้างครอบครัวไทยนั้น งานวิจัยหลายชิ้นได้ชี้ตรงกันถึงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในรอบไม่กี่ทศวรรษ จากการสำรวจประชากรพบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่กว่า ๑๒ ล้านครอบครัวจากจำนวนทั้งหมดประมาณ ๑๕ ครอบครัว มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ยในครอบครัวเท่ากับ ๓.๘ คนต่อครอบครัว ที่เหลือเป็นครอบครัวขยาย และอยู่คนเดียว³³ เห็นได้ว่าลักษณะครอบครัวไทยเดิมที่มีลักษณะเป็นครอบครัวขยายที่มีคนอยู่ร่วมกันมากกว่า ๒ รุ่นในครอบครัวมีการลดจำนวนลง และยิ่งพบอีกว่า ครอบครัวที่มีพ่อ แม่ครบทั้งสองฝ่ายมีสัดส่วนน้อยลง เนื่องจากปัจจุบันอัตราการหย่าร้างได้เพิ่มมากขึ้น

ผลการศึกษาายังแสดงอีกว่าครอบครัวที่มีความเครียดทางเศรษฐกิจสูงทำให้เด็กมีปัญหาพฤติกรรมเพิ่มมากขึ้น และในครอบครัวที่ประเมินว่า ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำส่งผลกระทบต่อครอบครัวอย่างรุนแรง อีกทั้งยังจะส่งผลกระทบต่อปัญหาการวัฒนธรรมการปรับตัวของครอบครัว และส่งผลให้บุตรมีปัญหาพฤติกรรม

อย่างไรก็ตาม อิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์และวัฒนธรรมความทันสมัยที่เน้นปัจเจกบุคคลและค่านิยมในการบริโภคและวัตถุนิยมมากขึ้น ส่งผลให้สังคมมีการแข่งขัน ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อุตสาหกรรมและกระแสเศรษฐกิจของประเทศและโลก ส่งผลต่อค่าครองชีพและแบบแผนของครอบครัว ผลกระทบดังกล่าวจะส่งผลให้วัฒนธรรมการใช้ชีวิตของครอบครัวมีแนวโน้มประสบปัญหา³⁴ ไม่ว่าจะเป็น

³² เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. The Elderly in the ๒๑st Century: **Who will care for them.** The Asian Tribune: November ๑๓-๑๙, ๑๙๙๘.

³³ สุรีย์พร พันพื้ง และกาญจนา ตั้งชลทิพย์. โครงการศึกษาอนาคตการสาธารณสุข: ด้านประชากรและสังคม. วารสารนโยบายและแผนสาธารณสุข ๒๕๔๑:๕-๑๒.

³⁴ ศูนย์เศรษฐศาสตร์สาธารณสุข คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. แนวโน้มการเงินสาธารณสุขไทย: เพื่อเสนอต่อสำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. ๒๕๔๐, ๒๐-๒๒.

- โครงสร้างของครอบครัวทั้งในเมืองและในชนบทที่เป็นครอบครัวเดี่ยวจะมีแนวโน้มที่ขนาดของครอบครัวเล็กลง และรูปแบบของครอบครัวจะมีหลากหลายมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งโครงสร้างของครอบครัวที่ประกอบด้วยบุคคลสองวัย คือ ผู้สูงอายุและเด็กจะมีมากขึ้นโดยเฉพาะในชนบทเนื่องจากการที่หนุ่มสาววัยแรงงานอพยพเข้าไปหางานทำในเมืองใหญ่ เมื่อมีครอบครัวและมีบุตรโดยยังไม่มีความพร้อมประกอบกับปัญหาค่าครองชีพสูง ก็จะส่งลูกไปให้ปู่ย่าตายายช่วยเลี้ยงดู จึงทำให้ครอบครัวในชนบทมีโครงสร้างเพียงบุคคลสองวัยคือ วัยสูงอายุและเด็กมากขึ้น

- ผู้สูงอายุในชนบทที่เคยมีบทบาทในการถ่ายทอดคุณธรรมและวัฒนธรรมให้แก่ลูกหลาน และเป็นวัยที่ควรจะได้รับดูแล เอาใจใส่จากลูกหลาน จะถูกปรับเปลี่ยนบทบาทและรับภาระมากขึ้นในการทำหน้าที่แทนพ่อแม่เด็กโดยจะต้องรับภาระในการเลี้ยงดูเด็กทั้งในทางกายภาพและจิตใจ โดยเฉพาะหนุ่มสาวที่อพยพมาจากชนบทและแสวงหางานทำในเมือง เมื่อมีบุตรก็จะส่งลูกให้ปู่ย่า ตายายช่วยเลี้ยงดูแทน สำหรับผู้ที่มีความรับผิดชอบก็จะมี การติดต่อ ส่งเสียเงินทองเป็นค่าเลี้ยงดู ผู้สูงอายุจะไม่ต้องรับภาระในการหารายได้เพื่อเลี้ยงดูหลาน แต่ในกรณีที่พ่อแม่เด็กไม่รับผิดชอบและห่างเหินการติดต่อ ก็จะทำให้ผู้สูงอายุต้องรับภาระหนักขึ้นทั้งในการหารายได้เพื่อเลี้ยงดูครอบครัว ในขณะเดียวกันก็ต้องให้การอบรมสั่งสอนเด็กด้วย ซึ่งภาระดังกล่าวส่งผลต่อภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุทั้งสุขภาพร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ การที่เด็กไม่ได้รับความใกล้ชิดกับพ่อแม่และแม่ยังส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กอีกด้วย ปัจจุบันจึงพบเด็กที่เติบโตขึ้นมีปัญหาทางจิตเวชมากขึ้น โดยเฉพาะโรคซึมเศร้า โรควิตกกังวล ฆ่าตัวตาย ติดสารเสพติด ประพฤติผิดศีลธรรม และผิดกฎหมาย มีความก้าวร้าวรุนแรง ประพฤติผิดทางเพศ

- ครอบครัวที่สามีและภรรยาอยู่ร่วมกันโดยไม่มีการจดทะเบียนสมรสมีมากขึ้น³⁵ เนื่องจากค่านิยมในการรักอิสระ และไม่ต้องการพึ่งพิง ดังงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนสมรสของสตรีไทย พบว่ายังมีครอบครัวที่คู่สมรสอยู่ด้วยกันโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส ทั้งนี้โดยมีเหตุผลอันมาจากค่านิยมที่เปลี่ยนไป เหตุผลของการไม่จดทะเบียนสมรสมากที่สุด คือ ไม่อยากจดทะเบียน อยู่กันด้วยใจ ไม่มีใครนิยมจด หรืออยู่ด้วยกันมานานแล้ว (ร้อยละ ๓๕.๙) รองลงมาคือ ความยุ่งยากของการจดทะเบียน เช่น ไม่มีเวลา ไม่มีบัตรประชาชน หรือทะเบียนบ้าน (ร้อยละ ๓๑.๒) กล่าวมีปัญหาในการทำนิติกรรมจะได้เลื่อง่าย ป้องกันการมีปัญหาเรื่องทรัพย์สินสมบัติ ไม่อยากเป็นนาง (ร้อยละ ๑๓.๕) เป็นต้น

- สำหรับครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เลี้ยงลูกตามลำพังมีมากขึ้น เนื่องจากอัตราการหย่าร้างที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การแยกกันอยู่ของครอบครัว และจากการเสียชีวิตของคู่สมรส โดยเฉพาะครอบครัวที่มีแม่เป็นหัวหน้าครอบครัวและเลี้ยงลูกตามลำพังจะมีแนวโน้มสูงขึ้น การที่ครอบครัวมีผู้ปกครองที่เป็นพ่อหรือแม่คนเดียว ทำให้ต้องแบกรับความรับผิดชอบทั้งของตนเอง

³⁵ นงลักษณ์ เอมประดิษฐ์. รูปแบบครอบครัวไทยของสังคมสมัยใหม่ : แนวโน้มในอนาคต (A Style of Thai Families in the Modern Society : Trends of the Future). คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทบวงมหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗.

ครอบครัว และบุตรเพิ่มขึ้น ครอบครัวที่มีผู้ปกครองคนเดียวต้องรับภาระหนักด้านเศรษฐกิจ ประสบปัญหาความเครียดและความวุ่นวาย ทำให้ไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอนและการช่วยเหลือลูกในด้าน การเรียนอย่างเหมาะสม

วัฒนธรรมการเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวในยุคปัจจุบัน พ่อแม่จะมีระยะเวลาการเลี้ยงดู และการอยู่กับลูกสั้นลง เนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจและการให้ความสำคัญกับบทบาททางหน้าที่การ งานมากกว่าครอบครัว เด็กเล็กจะถูกเลี้ยงดูในลักษณะดังนี้

๑) ปู่ย่า ตายายเลี้ยงดูแทน สำหรับครอบครัวที่ฐานะทางเศรษฐกิจไม่มั่นคงและมีถิ่น ฐานอยู่ในชนบท เมื่อคลอดบุตรและเลี้ยงดูได้ระยะหนึ่งก็จะส่งให้ปู่ย่า ตายายช่วยเลี้ยงดูแทน พ่อแม่จะ อยู่กันตามลำพัง

๒) มีผู้ช่วยดูแลเด็กโดยการว่าจ้างบุคคลมาช่วยเลี้ยงดูที่บ้านแทน พ่อแม่จะออกไป ทำงานนอกบ้าน เด็กจะอยู่กันตามลำพังกับผู้ช่วยดูแล ซึ่งเด็กจะต้องอยู่กับผู้ช่วยดูแลทั้งวัน หากบุคคล ที่ได้มีคุณภาพจะทำให้เด็กมีการพัฒนาการที่ดี หรือหากมีผู้สูงอายุที่เป็นปู่ย่า ตายายอยู่ด้วยจะช่วย ควบคุมการเลี้ยงดูได้ด้วย ในทางกลับกันหากผู้ช่วยดูแลเด็กไม่มีคุณภาพและคุณธรรม ก็จะมีผลต่อ พัฒนาการและพฤติกรรมของเด็กต่อไป

๓) การจ้างสถานรับเลี้ยงเด็ก ซึ่งมีทั้งเข้าไป-เย็นกลับ และรับกลับสัปดาห์ละครั้ง

สำหรับเด็กที่ถูกเลี้ยงดูในลักษณะที่ ๒) และ ๓) เมื่อเด็กมีอายุได้ ๒-๓ ปี จะถูกส่งเข้าสถานรับ เลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนหรือโรงเรียนอนุบาล ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวจะมีผลต่อพัฒนาการของเด็กทั้ง ทางด้านร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้มีเด็กกำพร้าพ่อหรือแม่หรือทั้งพ่อและแม่อันเนื่องมาจากพ่อแม่ เสียชีวิตจากการติดเชื้อเอดส์มีจำนวนมากขึ้น จากข้อมูลสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (มกราคม, ๒๕๔๗) ประเมินการว่า ในปี ๒๕๔๓ มีกลุ่มเด็กอายุ ๐-๕ ปี ที่ กำพร้าเพราะพ่อแม่เสียชีวิตด้วยโรคเอดส์จำนวน ๓๐,๘๔๕ คน และกลุ่มเด็กอายุ ๐-๑๓ ปี จำนวน ๘๕,๖๖๓ คน และยังมีผู้ป่วยเอดส์เพิ่มขึ้นอีกอย่างต่อเนื่อง จากรายงานสถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์และผู้ ติดเชื้อที่มีอาการในประเทศไทยล่าสุด สำนักกระบาดวิทยา พบว่าจำนวนผู้ติดเชื้อที่มีอาการแล้วและ ผู้ป่วยเอดส์ทั้งสิ้นจำนวน ๓๑๗,๐๖๕ ราย เสียชีวิตแล้วจำนวน ๗๒,๙๖๕ ราย ดังนั้น จึงมีความ จำเป็นที่ต้องมีการติดตาม ศึกษาและเฝ้าระวังแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงสถาบันครอบครัวใน อนาคต เพื่อให้สามารถดำเนินการในมิติเชิงรุก คือ เน้นการพัฒนาและป้องกันปัญหาให้มากกว่าการ ตามแก้ปัญหา ดังที่เป็นอยู่ทั้งในอดีตและปัจจุบันในภาพรวมทั่วไป ทั้งนี้พอจะคาดคะเนแนวโน้มของ วัฒนธรรมการใช้ชีวิตของครอบครัวในอนาคตได้³⁶ ดังนี้

- ลักษณะครอบครัวเดี่ยวจะยังมีเพิ่มขึ้น และจะมีความหลากหลายของลักษณะ ครอบครัวเดี่ยว กล่าวคือ มี พ่อแม่และลูกหรือมีผู้สูงอายุกับหลาน (โดยที่บิดามารดาย้ายถิ่นฐานเพื่อ ประกอบอาชีพ) หรือมีสตรีเป็นหัวหน้าครอบครัวและลูกๆ คือเป็นผู้ไร้คู่ต้องดูแลๆ คนเดียว

³⁶ Elisabeth Beck-Gernsheim and Patrick Camiller. "Reinventing the Family: In Search of New Lifestyles", ๒๐๐๐.

เนื่องมาจากการทอดทิ้งหรือการแยกไปมีอาชีพของสามี ตลอดจนอาจมีเด็ก ๆ ที่ต้องอยู่กันตามลำพัง โดยไม่มีพ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่

- ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกครอบครัวจะเปลี่ยนไป ทั้งระหว่างหญิงชาย สามีภรรยา บิดามารดากับบุตร หรือญาติผู้ใหญ่กับบุตรหลาน โดยมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนมีการเคลื่อนย้ายถิ่นมากขึ้น การรัดตัวของการทำงานจะมีผลให้สมาชิกในครอบครัวมีเวลาอยู่ด้วยกันน้อยลง

- รูปแบบ วิธีการหาควมมีหลากหลายกว่าแต่ก่อน การหย่าร้างมีเพิ่มขึ้น และสังคมยอมรับปัจจัยเหตุของการหย่าร้างมากขึ้น

- คนโสดมีจำนวนเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะสตรี อันเนื่องจากการมีการศึกษาและการมีอาชีพมากขึ้น ประกอบกับการยอมรับสถานะความเป็นโสดของสตรีในสังคมไทยหญิงและชายที่อยู่ร่วมกันโดยมิได้จดทะเบียนสมรสจะมีมากขึ้น อันจะส่งผลให้กระทบกระเทือนต่อสถาบันครอบครัวและสถานภาพของลูก

- นอกจากนี้สตรีจะมีการศึกษามากขึ้นและมีอาชีพนอกบ้าน โอกาสที่ทั้งสตรีและบุรุษจะมีส่วนร่วมกันในการตัดสินใจของครอบครัวก็จะมีมากขึ้นด้วย

- มีการใช้เทคโนโลยีและปัจจัยอำนวยความสะดวกต่างๆ ในภารกิจดูแลครอบครัวมากขึ้น แต่สตรีก็ยังคงต้องรับผิดชอบครอบครัวพร้อม ๆ กับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ บุรุษไม่เปลี่ยนแปลงค่านิยมและพฤติกรรมมาช่วยแบ่งเบาภาระภายในบ้านให้มากขึ้น

- คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้านสาธารณสุขจะส่งผลให้บุคคลมีอายุยืนมากขึ้น ซึ่งหมายถึงผู้สูงอายุในครอบครัวจะมีมากขึ้นด้วย มีความจำเป็นในการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคม โดยเฉพาะในด้านสวัสดิการครอบครัวให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานะเงื่อนไขและปัจจัยต่างๆ ของสังคมไทย ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของครอบครัวสถาบันสังคมอื่นๆ และชุมชนเป็นหลัก

๒.๒ วัฒนธรรมการเลี้ยงดูบุตรหลาน

นักจิตวิทยาครอบครัว Nicolas Stinnett³⁷ (๑๙๘๖ อ้างถึงในกิตติพัฒน์ นันทปัทมะดุลย์, ๒๕๓๓) ได้เขียนคุณสมบัติของพ่อแม่ที่มีคุณภาพไว้ ๖ ประการ ดังนี้

๑) การชื่นชมคุณค่าของลูกๆ ถือเป็นการแสดงการกระทำที่พึงพอใจและตระหนักในคุณค่าซึ่งกันและกัน และยังเป็น การหล่อหลอมลูกๆ ให้เติบโตเป็นสมาชิกของสังคมที่มีทัศนคติมองสังคมส่วนรวมในแง่ดีด้วย

³⁷ กิตติพัฒน์ นันทปัทมะดุลย์. “ครอบครัวที่มีคุณภาพ: ครอบครัวที่ทุกคนต้องการ”. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง “แนวคิดและทิศทางของครอบครัวไทย”, ๒๕๔๓.

๒) การใช้เวลาอยู่ด้วยกัน โดยการที่พ่อแม่ และลูกๆ ได้ร่วมทำกิจกรรมหลายอย่างร่วมกัน และเป็นกิจกรรมที่ทุกคนพอใจจะทำร่วมกัน

๓) พ่อแม่ต้องสร้างพันธะความสุขและสวัสดิภาพของครอบครัวร่วมกัน ซึ่งก็คือการห่วงใยซึ่งกันและกันอย่างแท้จริง โดยการแสดงออกทั้งทางกาย วาจาและใจ

๔) การติดต่อสื่อสารระหว่างกันเป็นอย่างดี การที่ไม่มีเวลาพูดคุยกัน บางครอบครัวรับรู้เรื่องราวผ่านบุคคลภายนอกครอบครัว ก่อให้เกิดความไม่เข้าใจและความห่างเหิน ซึ่งจะนำมาสู่ความขัดแย้ง ดังนั้นการพูดคุยด้วยเวลาที่มีคุณภาพและการรับรู้ความรู้สึกต่างๆ จะเป็นการช่วยกันพยายามหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

๕) การมีศรัทธาต่อศาสนาอย่างแรงกล้า อิทธิพลของความศรัทธาจะช่วยให้มีความอดทน การให้อภัย ระวังความโกรธได้เร็ว และการรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม

๖) บทบาทของพ่อและแม่ต้องเรียนรู้ที่จะจัดการกับวิกฤตการณ์ในครอบครัว โดยการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน นำไปสู่การร่วมกันแก้ไขปัญหานั้นได้

สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความจำเป็นทางเศรษฐกิจเกิดขึ้น ทำให้บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวซึ่งเคยกำหนดโดยปัจจัยทางเพศนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นการแบ่งตายตัวเกินไป สมาชิกหญิงและสมาชิกชายอาจสามารถแลกเปลี่ยนหน้าที่กันได้บางส่วนตามความเหมาะสมและความจำเป็น ซึ่งการเปลี่ยนกระบวนทัศน์นั้นเป็นธรรมชาติที่เกิดจากการบาดเจ็บ เสียชีวิต อาจทำให้ครอบครัวไม่สามารถปรับตัวได้ทัน อาจเกิดภาวะล่มสลายของครอบครัวขึ้นได้

ปัจจุบันสภาพครอบครัวเมืองส่วนใหญ่จะมีสภาพเป็นครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) มีพ่อแม่ลูกเป็นหลัก สาเหตุของครอบครัวในเมืองที่มีขนาดเล็กลงมีหลายสาเหตุ เช่น ที่ดินในเมืองมีราคาแพงขึ้น ทำให้จำกัดการขยายตัวของสมาชิก หรือความสะดวกในการเดินทางไปประกอบอาชีพ ครอบครัวยุคใหม่ รวมทั้งการรักอิสระของคนรุ่นใหม่ที่ชอบแยกตัวมาอยู่ต่างหาก สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นกับครอบครัวเดี่ยวในเมืองเหมือนๆ กัน คือ การขาดความมั่นคงของครอบครัว การที่พ่อแม่ต้องออกทำงานนอกบ้านทำให้ลูกซึ่งเป็นครอบครัวสูญเสียไปคือ **“การอบรมสั่งสอน การไม่มีต้นแบบที่ดี และขาดการถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่สมาชิกใหม่”** ปัจจุบันทางออกของครอบครัวเมืองคือ การหาพี่เลี้ยงเด็ก หรือไม่ก็ส่งไปอยู่โรงเรียนเด็ก ซึ่งส่งผลให้เด็กได้รับการพัฒนาในบางด้านเช่นสติปัญญา ทักษะต่างๆ แต่จะขาดด้านความรัก ความอบอุ่น และไม่มีความรู้สึกผูกพันกับคนในครอบครัว

ในขณะที่ปัจจุบัน สภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทยได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเป็นอย่างมาก บางอย่างได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น บางอย่างได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่แย่ลง มีบางอย่างสูญหายไป และมีบางอย่างที่เพิ่มขึ้นมา การเปลี่ยนแปลงนี้ได้ยังคงดำรงต่อไปเรื่อยๆ ตามสภาวะแรงกดดันของสิ่งแวดล้อม และกระแสวัฒนธรรมข้ามชาติ ซึ่งเราคงไม่สามารถหยุดยั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้

การจะพัฒนาเด็กไทยให้ไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของสังคมนั้น เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า จำเป็นต้องเริ่มกันตั้งแต่ระยะต้นของชีวิต วิทยาการสมัยใหม่รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าและวิจัยจำนวนมากได้ให้ผลยืนยันตรงกันว่า ช่วงอายุ -6 ปี เป็นช่วงสำคัญของชีวิต ผลของการอบรมเลี้ยงดูและประสบการณ์ต่าง ๆ บุคคลได้รับในระยะต้นของชีวิตมีอิทธิพลอย่างมากต่อการวางรากฐานชีวิต การที่เด็กได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม และสังคมในทิศทางที่ถูกต้องจะเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาในขั้นต่อไปอย่างมั่นคง

ประเทศไทยยังไม่มีทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาและการเรียนรู้ของพ่อแม่และเด็กที่ตั้งอยู่บนฐานข้อมูลที่ได้มาจากครอบครัวไทยและมาจากบริบททางสังคมและวัฒนธรรมไทย จึงได้มีการหยิบยืมทฤษฎีและหลักการของต่างประเทศมาใช้ ซึ่งในบางส่วนอาจมีความเหมาะสมในแง่ที่เป็นความสากลหรือธรรมชาติของเด็กทั่วไปไม่ว่าจะแห่งไหนใด แต่เนื่องจากสิ่งแวดล้อมและสังคมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ ทฤษฎีและหลักการของประเทศอื่นก็อาจจะยังขาดส่วนที่มีความเหมาะสมกับเด็กไทย เนื่องจากสิ่งที่เหมาะสมในสังคมและวัฒนธรรมหนึ่งอาจจะไม่เหมาะสมกับสังคมหนึ่งก็ได้ ฉะนั้นการพัฒนาเด็กไทยในอนาคตให้มีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องอาศัยหลักการ วิธีการหรือรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถผสมผสานกับความรู้ตามหลักสากลกับวิถีชีวิตและระบบคุณค่าของสังคมไทยเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสมกลมกลืน

หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กตามวิถีชีวิตไทย ควรมีลักษณะสำคัญ เช่น การตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทย อาศัยพื้นฐานหลักปรัชญาและทฤษฎีการพัฒนาที่ชัดเจนตามวัย โดยอาจส่งผลให้แก้ปัญหาของสังคมไทยและตอบสนองความต้องการของเด็กไทยได้ นอกจากนี้ควรมีการคำนึงถึงสังคมไทยที่พึงปรารถนาในอนาคตและเตรียมพัฒนาเด็กให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในอนาคต เนื่องจากโลกในยุคปัจจุบัน การติดต่อสื่อสารสามารถทำได้ง่าย รวดเร็ว ฉับไว และยังเต็มไปด้วยข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ มากมาย ดังนั้นการพัฒนาเด็กไทยนั้นจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับสภาพสังคมในอนาคตประกอบกันด้วย และสิ่งที่สำคัญที่จะส่งผลให้เด็กไทยมีคุณลักษณะที่พึงปรารถนานั้นก็คือ **ทักษะการเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนของพ่อแม่**

ดังนั้นกระบวนการแห่ง “การเสริมสร้างการเรียนรู้ครอบครัว” สามารถดำเนินการได้ด้วยแนวทางและวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งพ่อแม่อาจเรียนรู้จากแผนการสอนที่หลากหลายแบบ และวิธีการสอนที่สร้างความสุขของครู และนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม³⁸ เช่น

- การจัดการเรียนรู้ต้องมุ่งถูก “เป้า” ไปให้ถึงตัวลูก ๆ ไม่ทิ้งองค์รวมที่แท้ของชีวิต พร้อมกับนึกเสมอว่า การเรียนรู้จักต้อง “ร่วมมือ ร่วมประสาน เพื่อสร้างสรรค์” ดังนั้นพ่อแม่ถือเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีชีวิต มีคุณค่า และอยู่ใกล้ตัวเด็กมากที่สุด จำเป็นต้องมีการพัฒนาความรู้ตนเองอยู่เสมอ

³⁸ อมรวิรัช นาคทรพร และ จุฬารัตน์ มาเสถียรวงศ์. สถาบันรามจิตติ. เมื่อความทุกข์ไล่ล่าเด็ก : ข้อเท็จจริงจากงานวิจัยภาคสนามกับคำถามที่ท้าทายในการเสริมสร้างสุขภาวะให้เด็กไทย. เอกสารชุดแนวคิดและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะและทักษะชีวิตให้แก่เด็ก โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), ๒๕๔๙.

- พ่อแม่ควรมีการวางแผนที่ดีมีเป้าหมายที่ชัดเจน
- บทเรียนหรือเรื่องราวที่จะให้ลูกเรียนรู้ ควรเริ่มจาก “เรื่องเล็กๆ ใกล้ตัว แต่มีความหมาย”
- วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ควรบอกลูกให้ชัดเจน “ว่าอยากให้ลูกได้เรียนรู้” และ “เน้นตามวัยโดนใจ”
- กิจกรรมการเรียนรู้ พ่อแม่ควรบูรณาการเรื่อง “ความดี ชีวิต ทฤษฎี” มาเรียนรู้ร่วมกันกับลูก โดยให้ความสำคัญในประเด็นที่ว่า “เรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา” “เรียนรู้จากเรื่องเล็กๆ แต่ให้ปรับใช้ได้”
- สื่อที่ใช้มาจากชีวิตจริงรอบๆ ตัวลูก
- พ่อแม่ควรมีการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นว่า “วัดให้ถูกที่ ด้วยวิธีที่ถูกทาง”

๒.๓ สัมพันธภาพและการใช้เวลากับครอบครัว

สรรพสิทธิ์ คุ่มพ้ประพันธ์ ผู้อำนวยการมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับ "ปฏิทินสำหรับการใช้ชีวิตครอบครัว" ซึ่งน่าจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการสร้างชีวิตครอบครัวที่อบอุ่นและเป็นสุข จะช่วยลดปัญหาสังคมได้อีกมากหากทุกคนในครอบครัวให้ความสำคัญและปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ สิ่งที่ต้องทำความเข้าใจก่อน คือ "การใช้ชีวิตครอบครัวร่วมกัน" ให้ต้องแท้ ต้องครอบคลุมใน ๓ ข้อ

๑) สมาชิกครอบครัวต้องสื่อสารซึ่งกันและกัน มีความเข้าใจอันดีต่อกัน เข้าใจถึงความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่ง แสดงบทบาทหน้าที่หรือมีการตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อให้ชีวิตครอบครัวสมัคสมานสามัคคีกลมเกลียวกัน นำมาซึ่งการแสดงหน้าที่ความรับผิดชอบต่อกัน

๒) สมาชิกครอบครัวต้องมีทักษะต่างๆ ในชีวิตครอบครัว เช่น ทักษะการเป็นพ่อแม่ หรือทักษะการเป็นสามีภรรยาที่ช่วยให้การแสดงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของทุกคนดีและเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ่ายทอดทักษะชีวิตต่างๆ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งในครอบครัว เช่น ปู่ย่าตายายถ่ายทอดให้พ่อแม่ พ่อแม่ถ่ายทอดให้ลูก เพื่อให้ครอบครัวรับมือกับสภาพแวดล้อมหรือเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในครอบครัว

๓) ครอบครัวต้องเป็นที่พึ่งทางใจซึ่งกันและกัน เมื่อเด็กกลับจากโรงเรียนต้องการให้พ่อแม่ช่วยแก้ปัญหาที่โรงเรียน ต้องเข้าไปช่วยเหลือเกื้อกูลลูก หรือสามีภรรยาควรมีส่วนเกี่ยวพันซึ่งกันและกันทางจิตใจ ทุกคนจะต้องเผชิญปัญหาในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดความทุกข์ใจ คนในครอบครัวควรจะมีอารมณ์ทางจิตใจ เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์หรือช่วยให้รู้สึกลดความทุกข์ความเครียดกังวลลง

ปฏิทินการใช้ชีวิตครอบครัว³⁹

- **ปฏิทินรายวัน** การใช้ชีวิตครอบครัวร่วมกันในแต่ละวัน อันดับแรก การจะทำปฏิทินรายวันจะต้องรู้จักชีวิตในรอบ ๒๔ ชั่วโมง ว่าครอบครัวจะทำอะไรร่วมกันได้บ้าง ให้คนในครอบครัวร่วมกันคิดและวางแผนการทำกิจกรรม เช่น เข้านอนในเวลาใกล้เคียงกัน ตื่นใกล้เคียงกัน เตรียมอาหารด้วยกัน ทำงานบ้านด้วยกัน ออกกำลังกายด้วยกัน เดินทางด้วยกัน สังสรรค์สนุกสนานร่วมกัน แต่มีข้อแนะนำว่าต้องแบ่งเวลาให้แต่ละคนมีชีวิตส่วนตัวบ้าง หรืออย่างน้อยควรใช้ชีวิตครอบครัวให้ได้ร่วมกันสักวันละสองชั่วโมง ครอบครัวชาวเงินมักมีวัฒนธรรมกินอาหารร่วมกัน พูดคุยแลกเปลี่ยนทุกข์สุขร่วมกันเป็นประจำ เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยกระชับความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว
- **การพูดคุย ปรึกษาหารือ** เป็นสิ่งสำคัญในการทำกิจกรรมประจำวันร่วมกัน ระหว่างกินข้าวควรพูดคุยแลกเปลี่ยนสารทุกข์สุกดิบ เรื่องการบ้านการเมือง ละคร รายการโทรทัศน์ ไม่ใช่ต่างคนต่างกินแล้วต่างคนต่างดูทีวี แต่ถ้าดูแล้วมาพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิดกันจะช่วยให้การสื่อสารในครอบครัวดีขึ้น
- **ปฏิทินรายปี** การใช้ชีวิตครอบครัวร่วมกันในวาระพิเศษ จากที่ ๑ ปี มี ๔๘ สัปดาห์ ครอบครัวน่าจะลองกำหนดวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ให้มีกิจกรรมหลากหลาย เช่น เล่นกีฬาออกกำลังกาย กิจกรรมสันทนาการ เช่น ไปเที่ยวสวนพฤกษศาสตร์ ชมภาพยนตร์ ดนตรี ท่องเที่ยวไปดูพิพิธภัณฑ์ ไปห้องสมุด ไปชมวัดวาอาราม กิจกรรมทางศาสนา ไปวัด โบสถ์ มัสยิด หรือทำกิจกรรมเพื่อสังคม
- **การกำหนดกิจกรรมดังกล่าวอาจจะทำสัปดาห์ละหนึ่งวัน** อีกวันหนึ่งพักผ่อนในบ้าน หรือทำกิจกรรมในบ้านร่วมกัน เช่น ทำกับข้าว หลังจากนั้นทุกคนอาจจะไปทำกิจกรรมส่วนตัว เป็นวันพักผ่อนสำหรับทุกคน สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือการจัดกิจกรรมการกินการนอนร่วมกันในวันหยุดพิเศษ เช่น วันขึ้นปีใหม่ สงกรานต์ ตรุษจีน วันสำคัญเหล่านี้จะเป็นโอกาสให้พ่อแม่ได้อธิบายและบอกเล่าถึงประเพณีที่ดีให้ลูกฟัง หรือวันสำคัญอาจเป็นจุดเริ่มต้นในการเริ่มทำสิ่งดีๆ หรืออาจเป็นจุดเริ่มต้นมากระชับความสัมพันธ์ในครอบครัวที่จะทำให้ทุกคนมีความสุข โดยเฉพาะวันสงกรานต์ ควรมีกิจกรรมที่กระชับความสัมพันธ์ในครอบครัว เช่น การรดน้ำดำหัว นอกจากผู้ใหญ่จะอวยชัยให้พรเด็ก ต่างฝ่ายอาจกล่าวถึงความประทับใจความทรงจำที่ดีที่มีต่อกันในรอบปีที่ผ่านมา ก็จะเป็นการกระชับความสัมพันธ์ได้ดี

๒.๔ วัฒนธรรมการดูแลผู้สูงอายุ (เครือญาติ)

ครอบครัวสามารถให้การเกื้อหนุนและการดูแลผู้สูงอายุ ๓ ด้านคือ ด้านร่างกาย ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ ในด้านร่างกายได้แก่ การดูแลเมื่อผู้สูงอายุเจ็บป่วย และไม่สามารถดูแลตนเองได้ ซึ่งผู้ดูแลจะได้แก่คู่สมรสหรือสมาชิกในครัวเรือน และอาจต้องได้รับความช่วยเหลือจากสถาบันของ

³⁹ สรรพสิทธิ์ คุมภ์ประพันธ์ แหล่งข้อมูล : https://www.myfirstbrain.com/parent_view.aspx?Id=70695

สังคมในด้านการแพทย์และการรักษาพยาบาล ในด้านสังคม ครอบครัวสามารถให้ความเกื้อหนุนผู้สูงอายุโดยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัวระหว่างผู้สูงอายุกับบุตรที่โตแล้ว ข้อมูลจากการสำรวจของประเทศมาเลเซียในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ พบว่าผู้สูงอายุเพศหญิงมักจะอาศัยอยู่ในครอบครัวขยายซึ่งเป็นครอบครัวของบุตร ส่วนผู้สูงอายุเพศชายจะอาศัยอยู่ในครอบครัวเดี่ยวของตนเองการเกื้อหนุนผู้สูงอายุในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นโครงการบำนาญหรือการประกัน จะครอบคลุมผู้สูงอายุในประเทศที่กำลังพัฒนาในเอเชีย ในสัดส่วนที่น้อยมาก และส่วนใหญ่จะครอบคลุมผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง เช่น ในประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ คาดว่าโครงการบำนาญสำหรับผู้สูงอายุในกลุ่มข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน สามารถเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้สูงอายุ (อายุ ๖๐ ปี และมากกว่า) ประมาณร้อยละ ๗ ซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ประเทศเกาหลีในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ผู้สูงอายุที่เกษียณอายุ (อายุ ๕๕ ปี และมากกว่า) ร้อยละ ๑.๒ ได้รับประโยชน์จากระบบบำนาญ นอกจากนี้ระบบกองทุนสะสมซึ่งเป็นกองทุนที่ช่วยเหลือผู้สูงอายุในประเทศต่างๆ มักจะไม่เพียงพอ และผู้รับจะใช้จ่ายหมดไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายหลังการเกษียณอายุจึงต้องขึ้นอยู่กับภาระการเกื้อหนุนของครอบครัว และเป็นประเพณีนิยมในประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชีย เช่น ประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย พม่า และไทย⁴⁰ ที่บุตรจะให้การเกื้อหนุนแก่บิดามารดาในรูปของที่อยู่อาศัย อาหาร และสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตอื่นๆ แต่การส่งเงินช่วยเหลือบิดามารดาจะเป็นในกรณีที่บุตรอยู่ไกล หรือบุตรย้ายถิ่นออกไปแล้ว

๒.๕ วัฒนธรรมการเลี้ยงดูกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการเป็นตัวอย่างที่ดี

แนวโน้มการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้านศีลธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน ผลสำรวจพบว่า ทุกกลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันว่ามีการยึดหลักศีลธรรมน้อยลง⁴¹ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็น ย่า/ยายส่วนใหญ่หรือร้อยละ ๗๖.๖ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นแม่ ร้อยละ ๖๘.๙ และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นลูกร้อยละ ๖๖.๕ ระบุว่ามีการยึดหลักศีลธรรมน้อยลงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของคนในสังคมไทย นอกจากนี้ เอแบคโพลล์ยังได้สอบถามถึงความไม่เคร่งครัดของคนในสังคมไทยปัจจุบันในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ซึ่งพบว่าอันดับแรกหรือร้อยละ ๒๔.๒ ระบุว่าไม่เคร่งครัดในเรื่องประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ รวมถึงเรื่องกิริยามารยาท การวางตัว การพูดจา และการเคารพผู้อาวุโส รองลงมาคือร้อยละ ๑๖.๘ ระบุว่าไม่เคร่งครัดเรื่องการให้เวลาในการเลี้ยงดูลูก และร้อยละ ๑๖.๗ ระบุคนในสังคมไทยปัจจุบันไม่เคร่งครัดในการห้ามลูกของตน แต่งตัวหล่อเหลมยั่วทางเพศ อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่น่าพิจารณาคือ ความคิดเห็นของตัวอย่างต่อแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตที่ตนเองได้รับจากแม่ พบว่าตัวอย่างร้อยละ ๒๘.๗ ระบุว่าได้แบบอย่างที่ดีจากแม่ในเรื่องความซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจ ให้อภัย และช่วยเหลือผู้อื่น รองลงมาคือร้อยละ ๒๒.๘ ระบุว่าได้แบบอย่างที่ดีในเรื่องการทำงาน/แม่ทำงานเก่ง/ มีความขยันและ

⁴⁰ Chang, Tan Poo. "Implication of changing family structure on old-age support in the ESCAP region," Asia-Pacific Population Journal ๗, ๒ (June ๑๙๙๒), ๑๙๙๒.

⁴¹ รายงานจากมูลนิธิเครือข่ายครอบครัว และศูนย์ประชากรศึกษาวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๖.

กระตือรือร้นในการทำงาน และร้อยละ ๑๒.๓ ระบุว่าเป็นเรื่องของความเป็นคนสู้ชีวิต เข้มแข็ง อดทน และไม่ยอมแพ้

ดร.นพดล กรรณิการ์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยเอแบคโพลล์ กล่าวว่า ผลวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่ามีช่องว่างระหว่างคน ๓ วัยในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ด้านศีลธรรม กล่าวคือ คนที่เป็นย่า/ยายและคนที่เป็นแม่ในปัจจุบันส่วนใหญ่บอกว่าแม่ของตนเองเคร่งครัดมากในเกือบทุกเรื่องของการอบรมเลี้ยงดู เช่น การวางตัวให้เหมาะสมกับผู้ใหญ่ การแสดงกิริยามารยาท การรักษานวลสงวนตัว ความซื่อสัตย์ สุจริต การไม่พูดโกหก เป็นต้น แต่ผลวิจัยพบว่า คนที่เป็นลูกหรือเยาวชนในปัจจุบันประมาณร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปบอกว่าแม่ของตนเองไม่ได้เคร่งครัดมากในบางเรื่อง เช่น ไม่เคร่งครัดมากเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การพูดโกหก/พูดเท็จ การนอนค้างบ้านเพื่อนต่างเพศ การสูบบุหรี่ การดื่มเหล้า เบียร์ ไวน์ การใช้ความรุนแรงทำร้ายชีวิตผู้อื่น และการวางตัวที่ไม่เหมาะสมกับผู้ใหญ่ เมื่อเป็นเช่นนี้ สิ่งที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง คือ การเป็นสังคมหน้าอยู่หรือสังคมแห่งการเอื้ออาทรกันของคนไทยอาจกำลังถูกลดทอนลงจากจิตใจ⁴²

แนวทางการอบรมเลี้ยงดูของผู้เป็นแม่ในปัจจุบันนี้ที่ไม่เคร่งครัดในการใช้หลักศีลธรรมเพื่ออบรมสั่งสอนเลี้ยงดูบุตร “อย่างไรก็ตาม ข้อควรระวัง คือ ความเคร่งครัดที่มากเกินไปอาจสร้างความกดดันให้กับลูก รู้สึกว่าถูกกักขังชีวิตส่วนตัวและส่งผลทางจิตวิทยาให้เยาวชนมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว เกือบกด และทำร้ายตัวเอง แต่การให้อิสระมากเกินไปก็จะทำให้ผู้เป็นลูกหรือเยาวชนสามารถไปนัดพบกับใครก็ได้ กลับบ้านดึกแค่ไหนก็ไม่ว่าอะไร แต่งตัวยั่วทางเพศอย่างไรก็ได้ ผลที่ตามมาก็คือ เยาวชนที่ได้อิสระมากไปอาจใช้เสรีภาพไปในทางที่เสี่ยงต่อความประพฤติไม่ดีไม่เหมาะสม ขาดความรับผิดชอบต่อผู้อื่นและสังคม ดังนั้น ผู้เป็นแม่ควรค้นหาแนวทางสายกลางที่พอเหมาะพอควรเปิดโอกาสให้ลูกๆ มีช่องทางเล่าเรื่องราวกิจกรรมที่พวกเขาทำโดยไม่ทำให้พวกเขาอึดอัด ผสมผสานกับการใช้หลักศีลธรรมและการให้ความรักความอบอุ่นที่เพียงพอต่อการอบรมเลี้ยงดูและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในครอบครัว ซึ่งน่าจะเป็นแนวทางช่วยลดความเสี่ยงที่จะมีบุตรหลานประพฤติตนไม่เหมาะสม เบี่ยงเบนไปจากกฎเกณฑ์ที่ดีงามของสังคมโดยรวมได้”

๒.๖ การสืบทอดวัฒนธรรมไทย และแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” ในครอบครัว

"เศรษฐกิจพอเพียง" เป็นแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สำหรับการดำรงวิถีชีวิตของประชาชนทั้งประเทศ การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบรอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ เพื่อนำไปสู่ความสุขสงบ ไม่เดือดร้อนและไม่เบียดเบียนกัน และกัน

⁴² เอแบคโพลล์

แกนของหลักการเศรษฐกิจพอเพียง คือ “ความพอเพียง” ซึ่งอธิบายว่า ได้แก่⁴³

๑) ความพอประมาณ ได้แก่ ความพอดี ไม่มาก ไม่น้อยเกินไป โดยเฉพาะในการอุปโภคบริโภคปัจจัยต่าง ๆ ในการดำรงชีพ เช่น กินพอประมาณ ดื่มพอประมาณ ใช้พอประมาณ ก็คือ กินดื่มใช้แต่พอดี พอเหมาะกับความต้องการของร่างกาย ขององค์กร ที่เรียกว่า กินเป็น ใช้เป็น อย่างประหยัด มีธรรมาภิบาล

๒) ความมีเหตุผล ได้แก่ การคิด การพูด และการทำบนฐานของความรู้ที่มาและที่ไปของเรื่องนั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไร มีเหตุปัจจัยอะไรเป็นตัวก่อให้เกิดจะหลุดออกจากเหตุนั้น ได้โดยอาศัยช่องทางใด และจะใช้วิธีการใด การรู้เหตุรู้ผล ที่ว่านี้จะช่วยให้แก้ไขปัญหานั้นได้ และพัฒนาเรื่องต่างๆ ได้สำเร็จมากขึ้น

๓) การมีระบบคุ้มกันผลกระทบ ทั้งจากภายใน และภายนอก ได้แก่ ความไม่ประมาท ขาดสติ จะคิด จะทำ จะพูด อะไรต้องระมัดระวัง ไม่ผลีผลามด่วนได้ ต้องรู้เขา รู้เรา โดยเฉพาะผู้นำทุกระดับจะต้องตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท ต้องพร้อมที่จะรับและรุกได้เสมอ เพราะปรากฏการณ์ทั้งทางสังคมวัฒนธรรม และธรรมชาติมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามกฎธรรมชาติ

ดังนั้นคน ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ (รัฐ) หรือ ทุกภาคส่วนสมดุล และพร้อม (ดุลยภาพ และเอกภาพ)

สมดุล คือ ไม่หนักไปข้างใดข้างหนึ่ง หรือด้านใดด้านหนึ่ง หรือไม่ขาด ไม่เกิน แต่พอเหมาะพอดี เชื่อมต่อกันเป็นเอกภาพ เป็นหนึ่งเดียวได้ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดพลัง

พร้อม คือ เมื่อมีความสมดุลมีพลัง ก็พร้อมที่จะรองรับกับความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม และธรรมชาติได้

คนที่มีความสมดุลด้านกายใจ หรือสุขภาพกาย สังคม ใจ จิตวิญญาณ ก็เกิดความพร้อมที่จะต่อสู้กับโรคภัยทั้งข้างในและนอกกายใจได้ ครอบครัว ชุมชน รัฐ ก็เช่นกัน ถ้ามีความสมดุลทุกภาคส่วน คือ ทรัพยากรธรรมชาติ คน สังคม และภูมิรัฐ ภูมิปัญญา และภูมิธรรม ก็พร้อมที่จะต่อสู้กับความเปลี่ยนแปลงทุก ๆ ด้านได้ ทั้งภายนอกและภายในความสมดุลและความพร้อมที่ว่ามีไว้เพื่อรองรับหรือต่อสู้กับอะไร มีไว้ต่อสู้หรือรองรับกับเรื่อง/สิ่งต่อไปนี้ ที่มาจากภายนอกสังคมเรา⁴⁴ คือ

๑) วัตถุสิ่งของ หรือที่เรียกกันว่าเทคโนโลยี นวัตกรรมต่าง ๆ ที่ไหลเข้ามา เพราะเกิดภาวะโลกไร้พรมแดนมีการเปิดประตูการค้าเสรี เป็นต้น เช่น กรณีมือถือ เกมเพลย์ต่างๆ เป็นต้น

๒) สังคม คือ รูปแบบความคิดและพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกัน ระหว่างเพศ ระหว่างวัย ระหว่างกลุ่ม ระหว่างองค์กร ก็จะถูกผลักดันเข้ามาจากภายนอกสังคม/ชุมชน ครอบครัว เป็นต้น ถ้าไม่มีมาตรการ ระวังป้องกัน กลั่นกรอง ก็จะพบกับอันตรายได้ง่าย เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์ พ่อแม่กับลูก นายจ้างกับลูกจ้าง

⁴³ พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) พุทธธรรม (ฉบับเดิม) พิมพ์ครั้งที่ ๑๓ กรุงเทพฯ, ๒๕๔๖.

⁴⁴ สันติญา สันติญาวิวัฒน์. สังคมวิทยาครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ ๑, กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

๓) สิ่งแวดล้อม ประเทศด้อยพัฒนา หรือกำลังพัฒนาที่ว่่านั้นเป็นที่หมายตาของประเทศพัฒนาที่จะขยายฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรมมาทดลอง โดยอ้างว่าต้นทุนต่ำจะได้ สินค้าราคาถูก แต่มีตัวร้ายแอบแฝงอยู่ด้วย คือ กากของอุตสาหกรรม เศษของอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลเป็นพิษภัยต่อคนในท้องถิ่น นั้น อย่างมโหฬารจะอย่างไร ต้องระวังอย่างหนัก ไม่คิดจะได้จะเอาแต่ประโยชน์จากมุมเดียว

๔) วัฒนธรรม คือ วิธีคิดและรูปแบบปฏิบัติในชีวิตประจำวันของมนุษย์ที่แตกต่างกัน มีระดับสูง-ต่ำกว่ากัน เมื่อมีการเปิดพรมแดนด้านต่าง ๆ มีด้านการค้า การท่องเที่ยว เป็นต้น วัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มคนก็จะไหลเข้าหากัน เสมือนน้ำสึนามิ (tsunami) ที่พาเอาทั้งของดีของเสียติดมาด้วยมากมาย จึงต้องระมัดระวังต้องไม่ประมาทผลอเรือกับภาวะการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของโลก

จากที่กล่าวจะเห็นได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงต้องเริ่มต้นที่ตัวเองและครอบครัว ทุกคนต้องมีความคิดและการปฏิบัติที่มุ่งให้มีความพอเพียงกับตนเองและครอบครัว อยู่ได้ด้วยการพึ่งพาตนเองโดยไม่เดือดร้อน และไม่มีผู้ใดเดือดร้อนจากการกระทำของเรา

การสร้างวัฒนธรรมเลือกบริโภคอย่างฉลาดและมีเหตุผล ไม่หลงกลกับการโฆษณาชวนเชื่อที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการบริโภคอย่างฟุ่มเฟือย เลือกใช้และพัฒนาภูมิปัญญาพื้นบ้านก่อนถ้าหากว่าจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ก็ให้เลือกใช้เท่าที่จำเป็นด้วยเหตุด้วยผล แล้วก็ต้องมีความระมัดระวังไม่ให้เกิดผลเสียหายและเป็นปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

หลักปฏิบัติของการพึ่งพาตนเอง ต้องเริ่มต้นด้วยการประหยัด ลดรายจ่ายสิ่งที่ฟุ่มเฟือย สิ่งที่เป็นน้อยหรือไม่จำเป็นเลย เราสามารถรู้ว่าสิ่งใดจำเป็นหรือไม่จากการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเอง เราจะได้รู้ว่ารายจ่ายอะไรที่มากเกินไป ควรจะลดรายจ่ายลงอีกเท่าไรเพื่อที่จะให้ พออยู่พอกิน การทำงานต้องขยันและอดทนทำงานที่สุจริต และเรียนรู้เพิ่มความสามารถในการทำงานให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น ยึดมั่นการทำงานที่ถูกต้องและซื่อสัตย์ สุจริต ไม่มีความคิดและการกระทำที่ไปเบียดเบียนผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นต้องเดือดร้อน ต้องมีจิตใจที่เอื้ออาทร และประนีประนอมในการอยู่ร่วมกันช่วยเหลือกันและกันยึดผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก มุ่งสร้างคน สร้างชุมชน และสร้างชาติ

แผนภาพที่ ๒-๒ : กรอบประเด็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมครอบครัว

๓. วัฒนธรรมการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๓.๑ แนวคิดและความหมายวัฒนธรรมทางการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมือง (Political culture) นั้น Gabriel Almond ให้นิยามไว้ว่า “Political Culture is the pattern of individual attitudes and orientations towards politics among members of a political system”⁴⁵

วัฒนธรรมทางการเมืองจึงหมายถึง รูปแบบของทัศนคติส่วนบุคคลและความโน้มเอียงของบุคคลที่มีต่อการเมืองในฐานะที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกของระบบการเมือง

ความโน้มเอียงหมายถึง ท่าที (presuppositions) ที่จะมีการกระทำทางการเมืองแบบใดแบบหนึ่ง ในที่นี้เราจะนิยาม วัฒนธรรมการเมือง(Political culture) หมายถึง ทัศนคติ ความเชื่อ อารมณ์ และค่านิยมของคนในสังคม ซึ่งเชื่อมโยงกับ ระบบการเมือง และประเด็นต่างๆทางการเมือง ซึ่งทัศนคติเหล่านี้อาจจะไม่แสดงออกชัดเจน แต่อาจแฝงอยู่ในความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชน หรือกลุ่มคนที่มีปฏิสัมพันธ์กับระบบการเมืองนั้น โดยในที่นี้ Almond อธิบายว่ามี ๓ ด้านด้วยกัน ได้แก่⁴⁶

๑) ความโน้มเอียงด้านความรู้หรือการรับรู้ (Cognitive orientations) คือ ความรู้ความเข้าใจและความเชื่อของประชาชนที่มีต่อระบบการเมือง

๒) ความโน้มเอียงด้านความรู้สึก (Affective orientations) คือ ความรู้สึกทางอารมณ์ที่ประชาชนมีต่อระบบการเมือง เช่น ชอบ – ไม่ชอบ พอใจ – ไม่พอใจ

๓) ความโน้มเอียงด้านการประเมินค่า (Evaluative orientations) คือ การใช้ดุลยพินิจตัดสินใจให้ความเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมและปรากฏการณ์ทางการเมือง เช่น ตัดสินว่า ดี – ไม่ดี เป็นประโยชน์ – ไม่เป็นประโยชน์ ซึ่งการตัดสินใจนี้จะใช้ข้อมูล ข้อเท็จจริง อารมณ์ความรู้สึกเข้ามาประกอบด้วย

นอกจากนี้ Lucien W. Pye ยังได้ให้นิยามถึงวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ ๔ ความหมาย ได้แก่⁴⁷

⁴⁵ G.A. Almond & Bingham Powell, *Comparative Politics : A Developmental Approach* (Boston : Little, Brown and company, ๑๙๖๖), p. ๕๐

⁴⁶ G.A. Almond & S. Verba, *The Civic Culture : Political Attitudes and Democracy in Five Nations* (Boston : Little, Brown and company, ๑๙๖๕), p. ๑๕, สมบัติ ชำรงธัญวงศ์, การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา (กรุงเทพฯ : เสมาธรรม, ๒๕๔๕), หน้า ๓๐๔ และ
ม.ร.ว. พุทธิศาน ชุมพล, ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๙๙

⁴⁷ Lucien W. Pye, *Aspects of Political Development* (Boston : Little, Brown and company, ๑๙๖๖), กนก วงศ์ตระหง่าน, “วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาวิวัฒนาการการเมืองไทย หน่วยที่ ๘ – ๑๕ (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, ๒๕๓๒) : หน้า ๕๙๓

๑) วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความรู้สึกไว้วางใจหรือความไม่ไว้วางใจของบุคคลต่อบุคคลอื่นหรือต่อสถาบันทางการเมือง เช่น การมีความศรัทธาหรือความเชื่อมั่นต่อสถาบันหรือผู้นำทางการเมือง

๒) วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับทัศนคติต่ออำนาจทางการเมืองซึ่งจะสะท้อนถึงการยอมรับและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง หรือผู้นำกับประชาชนทั่วไปซึ่งทัศนคตินี้ส่งผลโดยตรงต่อการที่ประชาชนให้ความร่วมมือหรือต่อต้านอำนาจทางการเมืองของผู้ปกครอง

๓) วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับเสรีภาพและการควบคุมบังคับทางการเมือง กล่าวคือ วัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมนั้น ให้การยอมรับหรือเคารพต่อเสรีภาพของประชาชนมากน้อยเพียงใด หรือมุ่งเน้นการใช้อำนาจบังคับเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

๔) วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความจริงรักภักดีและยึดมั่นในสังคมการเมืองของบุคคล กล่าวคือวัฒนธรรมทางการเมืองช่วยสร้างเอกลักษณ์ทางการเมืองให้แก่บุคคลในสังคมที่จะยึดมั่นร่วมกันและพร้อมที่จะต่อสู้ ปกป้องรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์นั้นให้คงอยู่ต่อไป อาจจะเป็นโดยการยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมหรือสละผลประโยชน์ระยะสั้นเพื่อผลประโยชน์ระยะยาว เป็นต้น

จากแนวคิดข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเรื่องของความรู้สึกนึกคิดที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคลและความรู้สึกนึกคิดนี้เองที่เป็นแนวทางหรือรูปแบบหรือมรรยาทของแต่ละบุคคลที่จะใช้ในการประเมินเหตุการณ์หรือการรับรู้ทางการเมืองของบุคคลนั้น อันเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติทางการเมือง หรือแสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแสดงความคิดเห็น การออกเสียงเลือกตั้ง การประท้วง การยอมรับ หรือการปฏิบัติตาม เป็นต้น⁴⁸

วัฒนธรรมการเมือง(Political culture) สามารถจัดประเภท ตามการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเมืองและความหวังที่จะได้ผลประโยชน์จากกิจกรรมของรัฐของสมาชิกของสังคม หรือความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชนในฐานะผู้ถูกกระทำ (passive) จากรัฐ และไม่คาดหวังว่าตนเองจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง

Almond และ Verba ได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมการเมือง ออกเป็น ๓ ประเภท⁴⁹

๑) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (The parochial political culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองเลย ไม่มีการรับรู้ ไม่มีความเห็น และไม่ใส่ใจต่อระบบการเมือง ไม่คิดว่าตนเองมีความจำเป็นต้องมีส่วนร่วมทางการเมือง

⁴⁸ กนก วงศ์ตระหง่าน, “วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย”, หน้า ๕๙๓.

⁴⁹ G.A. Almond & S. Verba, *The Civic Culture : Political Attitudes and Democracy in Five Nations*, pp. ๑๗ – ๒๐, สมบัติ อารังอุยวงศ์, การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา, หน้า ๓๐๖ – ๓๐๘, ม.ร.ว. พุทธิสถาน ชุมพล, ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น, หน้า ๑๐๒ – ๑๐๓.

เมือง เพราะไม่คิดว่าการเมืองระดับชาติจะกระทบเขาได้ และไม่หวังว่าระบบการเมืองระดับชาติจะตอบสนองความต้องการของตนได้

สังคมที่อาจพบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคัมแคบ ก็คือบรรดาสังคมเผ่าทั้งหลายในทวีปแอฟริกาหรือชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ ซึ่งในแต่ละเผ่าขาดความเชื่อมโยงกับการเมืองระดับชาติ ขาดโอกาสในการรับรู้และเข้าใจบทบาทของตนต่อระบบการเมือง แต่มีการรับรู้ที่ “แคบ” อยู่เฉพาะแต่กิจการในเผ่าของตน หรือในประเทศด้อยพัฒนาที่ประชาชนส่วนใหญ่ยากจนและได้รับการศึกษาจึงถูกปลูกฝังด้วยความเชื่อดั้งเดิมมาแต่โบราณว่าเรื่องการปกครองเป็นเรื่องของผู้ปกครอง ทำให้ผู้ปกครองใช้อำนาจได้โดยไม่ถูกตรวจสอบจากประชาชน

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคัมแคบมักจะปรากฏในสังคมที่ไม่มีการแบ่งแยกบทบาททางการเมืองออกจากบทบาทอื่น กล่าวคือ การเป็นหัวหน้าเผ่า เป็นการผสมผสานบทบาทต่างๆ ทั้งในด้านการเมือง-เศรษฐกิจ-ศาสนาเข้าไว้ด้วยกัน ดังนั้นความโน้มเอียงทางการเมืองของคนในสังคมจึงแยกไม่ออกจากความโน้มเอียงทางสังคมและศาสนา

๒) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (The subject political culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจต่อระบบการเมืองโดยทั่ว ๆ ไป แต่ไม่สนใจที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในตลอดทุกกระบวนการ และไม่มีความรู้สึกว่าตนเองมีความหมายหรืออิทธิพลต่อระบบการเมือง บุคคลเหล่านี้มักมีพฤติกรรมยอมรับอำนาจรัฐ เชื่อฟัง และปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐโดยุษฎี

ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าจะพบได้ในกลุ่มชนชั้นกลางในประเทศกำลังพัฒนา เป็นกลุ่มคนที่มีความรู้เข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองโดยทั่วไป แต่ยังคงมีความเชื่อที่ฝังรากลึกมาแต่เดิมอันเป็นอิทธิพลของสังคมเกษตรกรรมว่าอำนาจรัฐเป็นของผู้ปกครอง ประชาชนทั่วไปควรมีหน้าที่เชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น

๓) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (The participant political culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองเป็นอย่างดี เห็นคุณค่าและความสำคัญในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้เพื่อควบคุม กำกับ และตรวจสอบให้ผู้ปกครองใช้อำนาจปกครองเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมจะพบเห็นได้ในชนชั้นกลางส่วนใหญ่ของประเทศอุตสาหกรรมหรือประเทศที่พัฒนาแล้ว (Developed Country)

Almond และ Verba อธิบายต่อไปว่า เป็นการยากที่จะชี้ให้เห็นว่าในสังคมต่าง ๆ ประชาชนทั้งประเทศมีวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะหรือวัฒนธรรมการเมืองอย่างเดียวกันทั่วสังคม ทั้งนี้เพราะประชาชนในสังคมต่าง ๆ ยังคงมีความแตกต่างด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะมีผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของบุคคลเหล่านั้นด้วย Almond และ Verba

จึงสรุปว่า ในสังคมต่าง ๆ ประชาชนจะมีลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสม (Mixed political culture) ได้แก่⁵⁰

๑) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคัมพแคบผสมไพร่ฟ้า (The parochial-subject culture)

มีลักษณะประชาชนพลเมืองกำลังเริ่มผูกพันน้อยลงกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคัมพแคบของท้องถิ่นตนเอง และเริ่มมีความจงรักภักดีมากขึ้นต่อสถาบันทางการเมืองปกครองของส่วนกลาง แต่ความสำนึกว่าตนเองเป็นพลังทางการเมืองหนึ่ง ยังคงมีน้อย กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือมีการยอมรับนับถือและปล่อยให้อภิสิทธิ์ชนทางชนชั้นทางการเมืองทำการปกครองไปโดยตนไม่เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย วัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้คือ แบบที่ปรากฏมากในช่วงแรกๆ ของการรวมท้องถิ่นต่างๆ เป็นอาณาจักร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยโบราณ

๒) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมมีส่วนร่วม (The subject – participant culture) ในวัฒนธรรมการเมืองแบบนี้ ประชาชนพลเมืองจะแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ พวกที่มีความเข้าใจถึงบทบาททางด้านการนำเข้า (inputs) มาก คิดว่าตนมีบทบาทและมีอิทธิพลที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้มีความรู้สึกไวต่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองทุกชนิด และมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมทางการเมือง กับพวกที่ยังคงยอมรับในอำนาจของอภิสิทธิ์ชนทางการเมือง และมีความเฉื่อยชาทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้ปรากฏในยุโรปตะวันตก เช่น ฝรั่งเศส เยอรมนี และอิตาลี ในศตวรรษที่ ๑๙ และต้นศตวรรษที่ ๒๐ และประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศในปัจจุบันลักษณะสำคัญที่เป็นผลของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้คือ การสลับสับเปลี่ยนระหว่างรัฐบาลอำนาจนิยมกับรัฐบาลประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะคนในสังคมเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นที่มีวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม แม้เขาจะต้องการการปกครองระบอบประชาธิปไตยแต่ในเมื่อคนส่วนใหญ่ยังคงมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า ยังคงนิยมการปกครองแบบอำนาจนิยมอยู่ บรรดาผู้มีวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมจึงขาดความมั่นใจในความสำเร็จของการปกครองระบอบประชาธิปไตย วัฒนธรรมแบบนี้มีผลทำให้เกิดความไม่มั่นคงในโครงสร้างทางการเมือง

๓) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคัมพแคบผสมมีส่วนร่วม (The parochial – participant culture) เป็นรูปแบบที่เกิดขึ้นในประเทศเกิดใหม่และประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งเป็นปัญหาในการพัฒนา วัฒนธรรมทางการเมือง กล่าวคือ ประชาชนในประเทศเหล่านี้ส่วนมากจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคัมพแคบ แต่จะถูกปลุกเร้าในเรื่องผลประโยชน์ทางเชื้อชาติ ศาสนา ทำให้เกิดความสนใจที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อคุ้มครองประโยชน์เฉพาะกลุ่มของตน การพยายามเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนเองนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง โดยกลุ่มชนหนึ่งอาจมีแนวคิดเอนเอียงไปทางอำนาจนิยม ในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งอาจเอนเอียงไปทางประชาธิปไตย ลักษณะความขัดแย้งนี้ทำให้โครงสร้างทางการเมืองไม่อิงอยู่กับรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

⁵⁰ G.A. Almond & S. Verba, *The Civic Culture : Political Attitudes and Democracy in Five Nations*, pp. ๑๓ – ๒๙, สมบัติ ธารังธวังศ์, การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา, หน้า ๓๐๙ – ๓๑๐ และ ม.ร.ว. พฤษวิธาน ชุมพล, ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น, หน้า ๑๐๔ – ๑๐๕.

จากลักษณะรูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองเหล่านี้ Almond & Verba มองว่าวัฒนธรรมการเมืองที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการเมืองแบบประชาธิปไตยมากที่สุด คือวัฒนธรรมการเมืองแบบผสม หรือ ที่เรียกว่า Civic Culture ซึ่งเป็นอัตราส่วนการผสมผสานของวัฒนธรรมการเมือง แบบคัมแบค : แบบไพร์ฟ้า : แบบมีส่วนร่วม ในอัตราส่วน ๑๐ : ๓๐ : ๖๐

๓.๒ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย คือ ทศนคติและความเชื่อแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีผลต่อ “ความมั่นคง” ของระบอบประชาธิปไตยในแต่ละประเทศ ซึ่ง John Stuart Mill ได้เขียนไว้ว่า ก่อนที่ประชาธิปไตยจะมีขึ้นได้ พลเมืองในประเทศจะต้องมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะปกครองตนเองเสียก่อน ความปรารถนาสะท้อนทศนคติที่ว่า ประชาธิปไตยเป็นของดีและสมควรจะทำให้เกิดมีขึ้น ความหมายก็คือ การเป็นประชาธิปไตยขึ้นอยู่กับ ศรัทธาของคนในชาติที่ประสงค์จะมีการปกครองและมีชีวิตแบบประชาธิปไตย⁵¹ นอกจากนี้ลาสเวลล์ (Lasswell) และแคปลัน (Kaplan) ยังได้กล่าวไว้ว่าประชาธิปไตยจะงอกงามต่อเมื่อราษฎรมีลักษณะที่เรียกว่า การเข้าสู่สภาพการเมือง (Politicized)

การเข้าสู่สภาพการเมืองดังกล่าว หมายถึง ลักษณะดังต่อไปนี้

๑. การเอาใจใส่ถึงเหตุการณ์ทางการเมือง

๒. การมีทศนคติที่ว่า อย่างน้อยที่สุด ราษฎรจะต้องเกี่ยวข้องกับการเมืองไมทางตรงก็ทางอ้อมบ้าง เพราะถึงอย่างไรก็ตามการเมืองจะมาเกี่ยวข้องกับเขาจนได้

๓. การมีความเชื่อว่าการเมืองเป็นเรื่องสำคัญที่สมควรจะอุทิศเวลาให้ตามสมควร⁵²

ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ประกอบด้วย

๑. แนวคิดปัจเจกชนนิยม (Individualism)

ปัจเจกชนนิยม หมายถึง ความรู้สึกที่คนแต่ละคนมีคุณค่าในตัวเอง สามารถแยกอธิบายได้เป็น ๒ แนว

๑.๑ ปัจเจกชนนิยม หรือ เอกชนนิยม เพื่อให้มีความหมายในทางตรงกันข้ามกับแนวคิดรัฐนิยม (statism) ซึ่งหมายถึง การบูชารัฐ ถือว่ารัฐ (ผู้มีอำนาจ) ทำสิ่งใดก็ไม่ผิดหรือแม้จะเป็นสิ่งที่ผิดประชาชนผู้อยู่ใต้การปกครองก็ต้องปฏิบัติตาม หรือ แนวคิดส่วนรวมนิยม (collectivism) ซึ่งหมายถึง การให้ความสำคัญแก่องค์กรหรือหน่วยงานที่ใหญ่กว่าตนเอง⁵³

แนวคิดรัฐนิยมปรากฏชัดเจนที่สุดในประเทศไทยสมัยจอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุด จอมพล ป. มี “นโยบายรัฐนิยม” กำหนดให้คน

⁵¹ จิโรช วีระชัย, สังคมวิทยาการเมือง (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓).

⁵² อ้างถึงในเชิงอรรถ ๗.

⁵³ อ้างถึงในเชิงอรรถ ๘.

ไทยสวมหมวก สวมรองเท้า เลิกกินหมาก เลิกนั่งโจงกระเบน ซึ่งการกำหนดข้อบัญญัติเหล่านี้ย่อมขัดต่อหลักการปัจเจกชนนิยม เพราะไม่คำนึงถึงความรู้สึกหรือความต้องการของคนแต่ละคน

๑.๒ ลัทธิปัจเจกชนนิยมอีกทัศนะหนึ่ง มีลักษณะ ๒ ประการ คือ

ประการแรก รัฐบาลไม่ควรเข้าควบคุมกระบวนการทางเศรษฐกิจและทางสังคม ลัทธิปัจเจกชนนิยมทางเศรษฐกิจ คือ รัฐบาลไม่ควรเข้าควบคุมการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประชาชน ลัทธิปัจเจกชนนิยมทางสังคม คือ รัฐบาลไม่ควรมีบทบาทในการกำหนดชะวาระหรือฐานันดรของประชาชน การแบ่งช่วงชั้นของบุคคลในสังคมควรเป็นสิ่งที่เกิดจากความรู้สึกนึกคิดของประชาชนเอง

ประการที่สอง เอกชนหรือปัจเจกชนจะต้องมีสิทธิในการตัดสินใจของตนเองโดยเสรี⁵⁴ แนวคิดปัจเจกชนนิยม เน้นหลักเสรีภาพในการเลือก (Freedom of Choice) กล่าวคือแนวคิดปัจเจกชนนิยมเชื่อว่า ปัจเจกบุคคลควรจะมีเสรีภาพของตนในการเลือกทุกอย่างของตนเอง ซึ่งมาจากแนวคิดที่ว่า ปัจเจกบุคคลมีเหตุผลและรู้จักความต้องการของตนเองได้ดีกว่าคนอื่น ดังนั้นไม่ว่าแต่ละปัจเจกบุคคลจะมีความแตกต่างกันเรื่องรายได้ ฐานะทางสังคม การศึกษา เพศ ศาสนา ถิ่นกำเนิดและที่อยู่อาศัย ย่อมไม่ส่งผลถึงการจำกัดเสรีภาพในการเลือกของปัจเจกบุคคลเหล่านั้น⁵⁵

๒. ความเชื่อในระบบสังคมเปิด (Open society)⁵⁶

๒.๑ บุคคลจะต้องมีใจกว้าง เคารพและยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่าง ไม่ยึดมั่นในความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่

๒.๒ บุคคลจะต้องมีความไว้วางใจและยอมรับความสามารถของบุคคลอื่น เปิดโอกาสให้ประชาชนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

๒.๓ มีการยอมให้ตั้งองค์การ สมาคม กลุ่มต่างๆ โดยสมัครใจเพื่อเป็นหนทางแสดงความคิดเห็นและปฏิบัติการอย่างเป็นกลุ่มก้อน โดยไม่ก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อชาติ

๓. การมีส่วนร่วม (Participation)⁵⁷

การมีส่วนร่วม หมายถึง การกระทำของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยมุ่งหวังให้การกระทำนั้นส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ใช้อำนาจทางการเมือง หรือต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในทิศทางที่ตนต้องการ

ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ๒ ประการ คือ

⁵⁴ อ้างถึงในเชิงอรธ ๙.

⁵⁵ กนก วงศ์ตระหง่าน, "วัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย," หน้า ๕๙๗ – ๖๐๒

⁵⁶ สมบัติ ชำรงชัยวงศ์, การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา, หน้า ๓๑๖ – ๓๑๘

⁵⁷ กนก วงศ์ตระหง่าน, "วัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย," หน้า ๖๐๔

๓.๑ การรู้จักความต้องการของตนเอง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการสะสมประสบการณ์ทางการเมือง

๓.๒ การมีอำนาจที่จะเข้าไปผลักดันให้ผลลัพธ์ทางการเมืองตรงตามความต้องการของตน จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมจะต้องอาศัยทรัพยากรได้แก่ความรู้ ความเข้าใจและกำลังกาย ดังนั้น การให้ความรู้หรือการศึกษาแก่ประชาชนในเรื่องการเมืองจึงมีความสำคัญต่อการสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน สังคมการเมืองนั้นจะต้องให้ข้อมูลข่าวสาร (Information) ทางการเมืองไปถึงมือประชาชนอย่างทั่วถึงและเสรี อาจกล่าวได้ว่าระดับของการมีวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมแปรผันตามระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของประชาชน

๓.๓ วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยกับปัญหาการพัฒนาประชาธิปไตย

แม้ประเทศไทยจะได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่พระมหากษัตริย์มีพระราชอำนาจสูงสุดในแผ่นดินมาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (Constitutional Monarchy) ตั้งแต่วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ แล้วก็ตาม ซึ่งหากนับจนถึงทุกวันนี้ก็เป็นเวลากว่า ๗๗ ปี โดยตลอด ๗๗ ปีที่ผ่านมาการเมืองการปกครองของประเทศไทยนั้นหาได้เป็นประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ไม่ ด้วยเหตุเพราะการเมืองไทยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเต็มไปด้วยการรัฐประหารและยกเลิกรัฐธรรมนูญซ้ำแล้วซ้ำเล่า ส่งผลให้ประชาธิปไตยขาดความต่อเนื่อง ซึ่งเหตุที่ทำให้ประชาธิปไตยในประเทศไทยขาดความต่อเนื่อง ได้แก่

๑. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมและระบบอุปถัมภ์

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม (Authoritative political culture) คือ ลักษณะแนวโน้มที่สมาชิกในสังคมเห็นว่า “อำนาจคือธรรม” หรือ “อำนาจคือความถูกต้อง” ความเห็นของผู้มีอำนาจย่อมถูกต้องเสมอและจำเป็นที่ผู้ถูกปกครองจะต้องปฏิบัติตาม เคารพ เชื่อฟัง ยกย่อง และเกรงกลัวผู้มีอำนาจ เพราะการมีอำนาจเป็นผลมาจาก “บารมี” ที่ได้สั่งสมมาแต่กาลอดีตชาติ

ระบบอุปถัมภ์ (Patronage system) จะประกอบด้วยผู้อุปถัมภ์และผู้รับการอุปถัมภ์ซึ่งมีความสัมพันธ์ของคน ๒ ฝ่ายที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยฝ่ายหนึ่งยอมรับอิทธิพลและความคุ้มครองของฝ่ายที่มีอำนาจเหนือกว่า ระบบอุปถัมภ์ของไทยมีที่มาจาก “ระบบไพร่” และ “ระบบศักดินา” กล่าวคือ มุลนายอันได้แก่ พระมหากษัตริย์ เจ้านาย (พระบรมวงศานุวงศ์) และขุนนางซึ่งเป็นชนชั้นปกครอง คือ มีศักดินาตั้งแต่ ๔๐๐ ไร่ขึ้นไปจะมีไพร่ในสังกัดที่ต้องคอยควบคุมดูแล

มุลนายเป็นผู้มีอำนาจควบคุมดูแล ให้ความคุ้มครองและบังคับบัญชาไพร่ ขณะเดียวกันไพร่ก็มีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อมุลนายด้วยความจงรักภักดี ปฏิบัติตามคำสั่ง มีสัมมาคารวะ และให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่มุลนาย เพื่อหวังให้มุลนายเมตตา ซึ่งก็มีผลดีคือทำให้ความสัมพันธ์ของคนในสังคมไทยมีลักษณะพึ่งพาอาศัยกัน มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ โอบอ้อมอารี อันเป็นลักษณะนิสัยพื้นฐานดั้งเดิมของคนไทย

ลักษณะความสัมพันธ์เช่นนี้ได้รับการเกื้อหนุนให้ดำรงอยู่ด้วยหลักธรรมเรื่องความกตัญญู กตเวทิตาในพระพุทธศาสนา ส่งผลให้สามัญชนทั้งไพร่และทาสต่างยอมรับเชื่อฟังและรับใช้มูลนายด้วยความภักดี และถือว่าพวกตนไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการปกครองซึ่งเป็นเรื่องของพระมหากษัตริย์ เจ้านายและขุนนาง พวกตนคงมีหน้าที่เพียงรับคำสั่งของมูลนายและรับใช้ทางการและมูลนายด้วยความภักดีเท่านั้น แม้ต่อมาระบบไพร่และระบบศักดินาจะถูกยกเลิกไปในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่ก็มิได้ทำลายความสัมพันธ์ในลักษณะอุปถัมภ์ให้หมดไปจากสังคมไทย ตรงกันข้ามเมื่อบทบาทของ “พ่อค้า” เพิ่มขึ้นนับแต่การเปิดเสรีทางการค้ากับชาติตะวันตก ภายหลังการทำสนธิสัญญาเบาว์ริง ยิ่งเป็นการดึงคนกลุ่มพ่อค้าจากระบบทุนนิยมให้เข้ามาอยู่ในวัฒนธรรมแบบอำนาจนิยมและความสัมพันธ์ระบบอุปถัมภ์ด้วย กลายเป็นวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า “วัฒนธรรมทุนนิยมอภิสิทธิ์”⁵⁸

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ ซึ่งเป็นความพยายามที่จะนำระบอบประชาธิปไตยที่แพร่หลายอยู่ในโลกตะวันตกมาใช้เพื่อแก้ปัญหาของสยามในเวลานั้น แต่วัฒนธรรมอำนาจนิยมและระบบอุปถัมภ์แข็งแกร่งเกินกว่าที่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอันแปลกปลอมสำหรับสังคมไทยจะเข้ามาแทนที่ได้ ทำให้วัฒนธรรมประชาธิปไตยที่ถูกนำเข้ามานั้นตกตะกอนกลายเป็น “วัฒนธรรมประชาธิปไตยอุปถัมภ์” ซึ่งแสดงให้เห็นผ่านระบบการเลือกตั้งที่เต็มไปด้วยการทุจริต เป็นการเลือกตั้งเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับผู้ชนะและเป็นประชาธิปไตยแต่ในรูปแบบส่งผลให้ในปัจจุบันระบบอุปถัมภ์ได้ครอบคลุมทุกภาคส่วนของประเทศ ในหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และกลายเป็น “ความเคยชิน” เป็นนิสัย หรือเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติทั่วไปของคนไทยไป ขณะเดียวกันผู้ที่ต่อต้านหรือไม่เห็นด้วยกับระบบอุปถัมภ์กลับประสบปัญหาในการทำงานและถูกมองว่า “แปลกแยก”

๒. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า

จากประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของไทยนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจะพบว่า กลุ่มชนผู้มีอำนาจในทางการเมืองการปกครองของไทยนั้นล้วนเป็นกลุ่มผู้ใช้อำนาจปกครองทั้งสิ้น ตัวอย่างเช่น

- ในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีเหตุการณ์การแย่งชิงพระราชบัลลังก์อยู่บ่อยครั้ง โดยผู้ก่อการทั้งหมดอยู่ในชนชั้นเจ้านาย พระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง เช่น กรณีขุนหลวงพอง้วยยกกำลังมาแต่สุพรรณบุรีเพื่อบังคับเอกราชสมบัติจากสมเด็จพระรามาธิบดีผู้หลาน หรือไม่ผู้ก่อการก็เป็นขุนนางระดับสูงในราชสำนัก เช่น เจ้าพระยาโกษาธิบดีศรีสมุทรวิเชียรโตหะสมเด็จพระเชษฐาธิราชและพระอาทิตย์วงศ์ พระราชโอรสในสมเด็จพระเจ้าทรงธรรมแล้วปราบดาภิเษกเป็นสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง เป็นต้น ซึ่งเห็นได้จากประวัติศาสตร์ชาติไทยที่ผ่านมาไม่ปรากฏว่าประชาชนทั่วไปหรือชนชั้นไพร่เข้า

⁵⁸ รัสสุรงค์ ธนะพรพันธุ์, “วิถีแห่งวัฒนธรรมในสังคมไทย,” ใน อนาคตลักษณะของการเมืองไทย เศรษฐศาสตร์วิเคราะห์ด้วย การเมือง (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ผู้จัดการ, ๒๕๓๖) : ๑๔ – ๑๕

มามีส่วนร่วมโดยตรงในกิจกรรมทางการเมืองเหล่านั้น เพราะประชาชนเห็นว่าเป็นเรื่อง “บุญญาธิการ” ของชนชั้นปกครองแต่ละคนที่จะได้ครองแผ่นดิน มิใช่เรื่องของไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน

■ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ที่มีการช่วงชิงอำนาจกันระหว่าง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญ กรมพระราชวังบวรสถานมงคล หรือวังหน้า พระราชโอรสในสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว จนนำไปสู่วิกฤตการณ์วังหน้า เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๗ ซึ่งมีได้ปรากฏว่ามีประชาชนทั่วไปเข้าไปมีส่วนร่วมในเหตุการณ์นี้

■ การก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดย “คณะราษฎร” ใน พ.ศ. ๒๔๗๕ ก็ปรากฏว่าเป็นแนวคิดของข้าราชการระดับกลางถึงระดับล่าง (ตั้งแต่พันเอก พระยา ถึงร้อยตรี ขุน) ซึ่งได้รับการศึกษาจากประเทศตะวันตกและต้องการนำระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็น “กระแส” อยู่ในประเทศตะวันตกในเวลานั้นมาใช้กับสยามประเทศ ในขณะที่ประชาชนชาวสยามส่วนใหญ่ยังด้อยการศึกษา ไม่เคยได้ยินคำว่า ปาเลียมেন্ট, คอนสติติวชัน หรือเดโมกราซีมาก่อนในชีวิต ไม่เคยคิดที่จะสนใจกิจการบ้านเมือง แต่ให้ความสำคัญกับเพียงการทำมาหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องของตนเองและครอบครัวเท่านั้น พวกเขาไม่คิดว่าจะมีระบบใหม่ที่คณะราษฎรนำมาใช้จะดีกว่าระบบเก่าซึ่งใช้มาเป็นร้อยๆ ปีอย่างไร จึงอาจกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี ๒๔๗๕ นั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงเพียง “โครงสร้างส่วนบน” ของสยามเท่านั้น เพราะประชาชนคนชั้นกลางที่ได้เติบโต ถูกเลี้ยงดูและได้รับการศึกษาอบรมในระบบเก่า ตลอดจนเกษตรกรรมตามหัวเมือง (ต่างจังหวัด) ซึ่งเป็น “โครงสร้างส่วนล่าง” ที่ถือเป็นชนส่วนใหญ่ของประเทศมิได้รับรู้และมีส่วนร่วมในการเรียกร้องประชาธิปไตยร่วมกับคณะราษฎรเลย และเมื่อพิจารณาถึงคำกล่าวของ John Stuart Mill ที่ว่า “ก่อนที่จะประชาธิปไตยจะมีขึ้นได้ พลเมืองในประเทศจะต้องมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะปกครองตนเองเสียก่อน” แต่การนำเอา “ระบอบใหม่” มาใช้ในสยามขณะนั้น มีลักษณะเป็นการ “นำเข้า” หลักการประชาธิปไตยและสิ่งที่เรียกว่า “คอนสติติวชัน” มาใช้ในสังคมไทยทันที⁵⁹ ขณะที่ชาวสยามส่วนใหญ่ยังคงเคยชินและยึดมั่นในวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า แบบอำนาจนิยมและคงความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ไว้อย่างเหนียวแน่น ยังไม่ทำตัวเป็น “พลเมือง” แต่ยังทำตัวเป็น “ราษฎร” ที่รอให้ผู้ปกครองหยิบยื่นความเจริญให้ ยังไม่รู้ว่าตนเองมีสิทธิและหน้าที่ทางการเมืองอย่างไร จนถึงทุกวันนี้ก็ยังมีพี่น้องชาวไทยเป็นอันมากที่ไม่รู้ว่า “เลือกผู้แทนเข้าไปเพื่อทำอะไร” ทั้งหมดนี้เป็นลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (The subject political culture) ตาม Model ของ Almond & Verba นั่นเอง

หากลองมองย้อนกลับไปเปรียบเทียบกับประวัติศาสตร์ของประเทศต้นแบบประชาธิปไตยโลกตะวันตก อย่างสหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา หรือฝรั่งเศส จะพบว่าการเรียกร้องประชาธิปไตยของประเทศเหล่านั้นเป็น “ความต้องการของคนส่วนใหญ่ในประเทศ” มิใช่มาจากเพียงคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ดังที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่เกิดขึ้นจากการ “แย่งชิงอำนาจ” ของ “โครงสร้าง

⁵⁹ ชิงชัย มงคลธรรม, “ภัยจากลัทธิรัฐธรรมนูญ ต่อประเทศไทย,” มติชนรายวัน (๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๙) : ๗.

ส่วนบน” ทั้งสิ้น แม้จะมีการ “ลุกฮือ” (uprising) ออกมาแสดงออกทางการเมืองของประชาชนถึง ๒ ครั้งในช่วง เดือนตุลาคม ๒๕๑๖ และพฤษภาคม ๒๕๓๕ แต่นั่นก็ไม่สามารถสร้างความเป็นประชาธิปไตยที่ยั่งยืนได้ เพราะการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนในขณะนั้นมุ่งเพียงการขับไล่ตัว “ผู้มีอำนาจ” ณ ขณะนั้น

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า “สัมพันธภาพเชิงอำนาจ” ในช่วงก่อนปี พ.ศ.๒๕๓๕ เป็นเรื่องราวระหว่าง พระมหากษัตริย์ – เจ้านาย – ขุนนาง ส่วนในช่วงหลังปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นการแย่งชิงอำนาจของ พรรคการเมือง – กองทัพ – กลุ่มทุนทางการเมืองเท่านั้น ขณะที่ประชาชนซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยกลับมิได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองเหล่านี้เลย เพราะประชาชนคนไทยส่วนใหญ่ยังมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าเพิกเฉยต่อการมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครอง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไทย ๆ เหล่านี้แทบจะกล่าวได้ว่า “ตรงกันข้าม” กับลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จึงไม่ใช่เรื่องแปลกเลยที่ประชาธิปไตยในประเทศไทยจะขาดความต่อเนื่องและล้มลุกคลุกคลานเรื่อยมาเพราะสังคมไทยยังขาดลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดังนี้

๑. ไม่มีแนวคิดปัจเจกชนนิยม ไม่เคารพความเป็นปัจเจกบุคคล ไม่เคารพสิทธิของผู้อื่น แต่พยายามเรียกร้องให้ผู้อื่นเคารพสิทธิของตนเอง ในทางตรงกันข้ามก็ละเมิดสิทธิของผู้อื่นบ่อยครั้ง

๒. ไม่เชื่อในระบบสังคมเปิด เพราะไม่ยอมให้มีการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเอง กระตือรือร้นที่จะไปตรวจสอบผู้อื่น แต่กลัว หลีกเลียง ตลอดจนปกป้องพรรคพวกจากการถูกผู้อื่นตรวจสอบ

๓. ขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างทั่วถึง ประชาชนส่วนหนึ่งมีทัศนคติว่าการเมืองเป็นเรื่องของผู้ปกครอง เป็นเรื่องของนักการเมือง เราเป็นประชาชนมีหน้าที่ทำตามที่ผู้ปกครองกำหนด และมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว

จากการที่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม แบบไพร่ฟ้าและความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ที่ฝังรากลึกอยู่ใน “จิตสำนึก” ของคนไทยและความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ที่ชาวไทยทั้งประเทศมิได้เป็นผู้เรียกร้องประชาธิปไตยด้วยตนเอง มีส่วนทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาทางการเมืองอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งหรือรัฐบาลที่มาจากการรัฐประหารในอดีตก็มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเดียวกัน ส่งผลให้เกิดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันก็มีที่มาจากระบบอุปถัมภ์และขาดธรรมาภิบาล ปัญหาการขาดเสถียรภาพของระบบรัฐธรรมนูญ เพราะมีการรัฐประหารอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งเกิดจากวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม แม้ว่าการรัฐประหารแต่ละครั้งจะได้ยกเลิกรัฐธรรมนูญเก่า และสร้างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นมา ก็ฉบับก็ตาม สิ่งหนึ่งซึ่งยังไม่เคยเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมไทยก็คือ สังคมไทยยังขาดความเข้าใจในหลักการและขาด “ความเป็นประชาธิปไตย” แต่ยังคงยึดมั่นในวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไทย ๆ ที่มีแนวคิดแบบไพร่ฟ้า อำนาจนิยมและความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ ซึ่งมีอิทธิพลต่อระบบความคิด ความเชื่อ ค่านิยมในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิตของคนไทยเหนือกว่าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญทุกฉบับ และ

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไทยๆ นี่เองที่ทำให้เจตนาธรรมณ์ ของรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน (และรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยทุกฉบับซึ่งนำเข้าหลักการของตะวันตกมา) ไม่อาจบรรลุผลได้ ในปัจจุบัน

ดังนั้นเพื่อให้รัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นรากฐานของวัฒนธรรมทางการเมือง มีความต่อเนื่อง พร้อมทั้งได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วนของสังคม ไม่ว่าผู้มีอำนาจปกครอง หรือประชาชน โดยทั่วไป จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำดังนี้

๑. การสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย ให้เกิดขึ้นในมโนสำนึกของประชาชนอย่างทั่วถึงด้วย⁶⁰ กระบวนการขัดเกลาทางการเมือง (Political Socialization) เพราะประสบการณ์ในอดีตได้สอนให้รู้แล้วว่า การเปลี่ยนแปลงแต่โครงสร้างการปกครอง โดยใช้รัฐธรรมนูญเป็นเครื่องมือเพียงอย่างเดียว มิได้สร้าง “ความเป็นประชาธิปไตย” ที่แท้จริง มันคงและยั่งยืนให้เกิดขึ้นในประเทศของเรา กระบวนการขัดเกลาทางการเมือง (Political Socialization) ถือเป็นจุดเริ่มต้น และ พัฒนาการของทัศนคติ และความเชื่อ เกี่ยวกับระบบการเมือง ไม่ว่าจะเป็น เรื่องค่านิยมประชาธิปไตย จิตสำนึกสาธารณะ การเคารพความเป็นปัจเจกบุคคล การเคารพความแตกต่าง การมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งการปลูกฝังความเชื่อและพัฒนาทัศนคติเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมืองดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือของคนในสังคมซึ่งประกอบไปด้วย

๑.๑ ครอบครัว

ในทุกสังคมการขัดเกลารุ่นปฐมภูมิจะเกิดขึ้นในครอบครัว เครือญาติ ในขั้นนี้เด็กจะเริ่มเรียนรู้ถูกผิดตามความหมายของวัฒนธรรมนั้น รวมทั้งเรียนรู้วัฒนธรรมบางประการที่เป็นแบบแผนในการแสดงบทบาทที่เหมาะสมสำหรับวัยและเพศของตน การกล่อมเกลารุ่นปฐมภูมิที่เข้มงวดเกิดขึ้นน้อยมาก แต่แนวการวิเคราะห์ทางจิตวิทยาจะเน้นว่าครอบครัวมีความสำคัญมาก เพราะหลายสิ่งหลายอย่างที่คุณคนได้เรียนรู้จากครอบครัวจะได้รับการถ่ายทอดไปสู่บทบาททางการเมืองต่อไป เพราะการเรียนรู้ทางปฐมภูมิเป็นการเรียนรู้ที่สนิทสนม เป็นการเรียนรู้ที่ฝังรากลึกมากกว่าการเรียนรู้จากทุติยภูมิ ซึ่งเป็นกลุ่มที่คุณคนมีความสัมพันธ์ด้วยแต่เฉพาะในบทบาทหนึ่งอีกทั้งขาดความต่อเนื่องไม่เป็นประจำด้วย

๑.๒ กลุ่มเพื่อน

กลุ่มเพื่อน เป็นกลุ่มคนที่มีฐานะเท่าเทียมกันและมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นต่อกันเป็นตัวแทนการกล่อมเกลารุ่นปฐมภูมิที่มีความสำคัญตั้งแต่วัยรุ่นขึ้นไปและมีอิทธิพลตลอดชีวิต ในด้านการเมือง กลุ่มเพื่อนจะให้บทเรียนทางการเมืองขั้นต้นแก่บุคคล อีกทั้งยังสามารถเตรียมบุคคลให้พร้อมที่จะรับประสบการณ์ที่มีความเป็นการเมืองโดยเฉพาะได้ เช่นการหล่อหลอมให้เขามีความรู้สึกว่าเขาเป็นคนจำพวกใด ชนชาติพันธุ์ใด นับถือศาสนาใด เป็นต้น

๑.๓ สถาบันการศึกษา

⁶⁰ อมรา พงศาพิชญ์, “มนุษย์กับวัฒนธรรม” ใน สังคมและวัฒนธรรม (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔)

สถาบันการศึกษาหรือโรงเรียน เป็นตัวแทนในการกล่อมเกลาคือเป็นทางการ เป็นการกล่อมเกลาคืออยู่กึ่งกลางระหว่างปฐมภูมิกับทฤษฎีภูมิ สถาบันการศึกษาทำหน้าที่กล่อมเกลาคือทางการเมือง ๓ ทางคือ

- โดยการจำลองรูปแบบสังคมการเมือง เช่น การให้เลือกตั้งกรรมการนักเรียน หัวหน้านักเรียน เป็นต้น

- ในทางตรง โดยการสั่งสอนจากครูบาอาจารย์ และบทเรียนต่างๆ

- ในทางอ้อม เช่น การเคารพกฎเกณฑ์ต่างๆ เป็นต้น

๑.๔ สื่อมวลชน

ในสังคมสมัยใหม่ สื่อมวลชนได้เข้ามามีบทบาทในการกล่อมเกลาคือทางการเมืองมากขึ้น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นตัวการทำให้การสื่อสารเกี่ยวกับเหตุการณ์และปรากฏการณ์ทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นจากรัฐบาลถึงประชาชนหรือจากกลุ่มคนหนึ่งสู่อีกคนหนึ่ง หรือแม้แต่มุมมองหนึ่งของโลกถึงอีกมุมหนึ่งเป็นไปได้ง่ายดายมากยิ่งขึ้น

๑.๕ สถาบันทางการเมือง

สถาบันทางการเมืองต่างๆ เช่น รัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง ถือเป็นตัวแทนในการกล่อมเกลาคือทางการเมืองที่มีลักษณะทฤษฎีภูมิ มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำหน้าที่กล่อมเกลาคือทางการเมืองประชาชนพลเมืองโดยตรง และมีส่วนเชื่อมสัมพันธ์กับการสร้างให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย

๒. การสร้างจุดสมดุลระหว่าง “ความเป็นตะวันตก” และ “ความเป็นตะวันออก” ด้วยเหตุเพราะการนำหลักการใด ๆ ที่นิยมแพร่หลายอยู่ในประเทศตะวันตกมาใช้กับบ้านเรานั้น ควรที่จะหา “จุดสมดุล” ให้พบเสียก่อน แล้วจึงปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนให้เป็น “ส่วนผสมที่พอเหมาะ” สอดคล้องเข้ากับบริบทของสังคมไทย เพราะ “จุดต่าง” ของแต่ละสังคมนี้เองที่ส่งผลให้หลักการหรือหลักกฎหมายที่หลาย ๆ อย่างที่ใช้ได้ผลดีในประเทศตะวันตกซึ่งประชาชนมีวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง แต่เมื่อนำมาใช้ในประเทศของเราซึ่งก็มีวัฒนธรรมอีกอย่างหนึ่งแล้ว อาจกลับไม่เกิดประสิทธิผลอย่างประเทศต้นแบบ เพราะมีวัฒนธรรมที่ต่างกันนั่นเอง

แผนภาพที่ ๒-๓ : Concept map วัฒนธรรมการเมือง

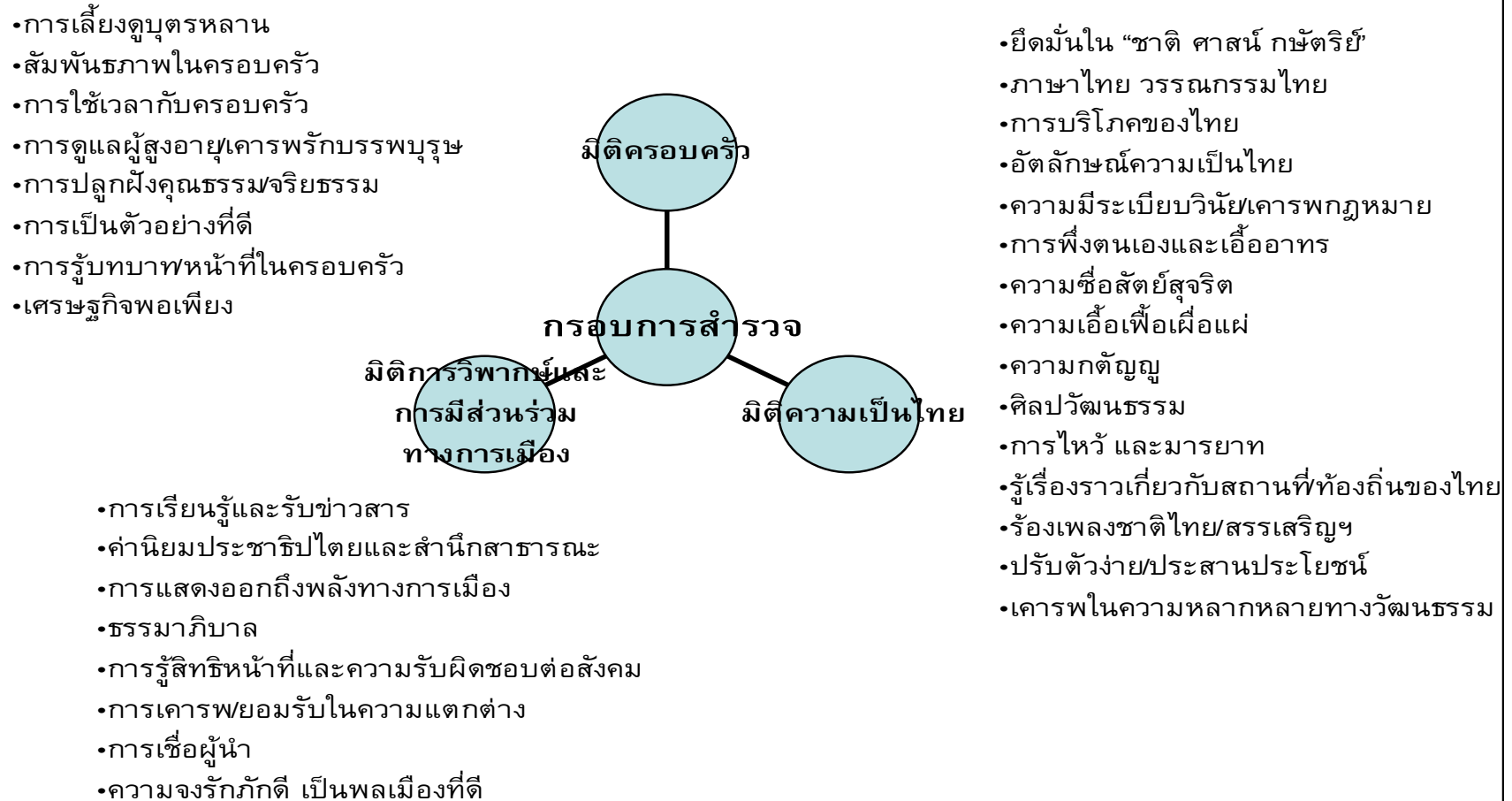

ตอนที่ ๓ : สรุปกรอบความคิดในการสำรวจติดตามสภาวการณ์ทางวัฒนธรรม

จากการประมวลเอกสารแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะในด้านของวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของประชาชน (living culture) โดยเฉพาะใน ๓ มิติ ได้ ๑) มิติของวัฒนธรรมกับความเป็นไทย ๒) วัฒนธรรมครอบครัว และ ๓) วัฒนธรรมการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า มีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกันหลายประเด็น นับตั้งแต่เรื่องของความเป็นไทยที่ถูกโยงเรื่องตั้งแต่ระดับจิตใจ ปัจเจบุคคล ระดับครอบครัว ไปถึงระดับสังคมและประเทศชาติ รวมไปถึงนัยของการอยู่ร่วมกันของนานาชาติบนพหุวัฒนธรรม

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนพอสรุปประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การออกแบบเครื่องมือสำหรับการสำรวจสภาวการณ์ทางวัฒนธรรม ได้ตามกรอบดังนี้

แผนภาพที่ ๒-๔ : กรอบการสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรม

๒. แบบสอบถามการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้นำมาสู่การพัฒนากรอบแนวคิดในการสำรวจเพื่อติดตามสภาวะการทางวัฒนธรรมของประเทศโดยใช้แบบสอบถามทั้งสิ้น ๒ ฉบับ ได้แก่

- แบบสอบถามโครงการติดตามสภาวะการทางวัฒนธรรม (สำหรับเด็กและเยาวชน)
 - แบบสอบถามโครงการติดตามสภาวะการทางวัฒนธรรม (สำหรับบุคคลทั่วไป)
- (ตัวอย่างแบบสอบถามดังเอกสารแนบหมายเลข ๑)

ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวได้มีการทดสอบความตรง โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสิ้น ๓ ท่าน คือ

๑. รศ.ดร.จิตตินันท์ เดชะคุปต์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ผู้เชี่ยวชาญด้านครอบครัว
๒. ผศ.ณัฐภรณ์ หลาวทอง	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย
๓. ดร.ดรุณี จำปาทอง	กระทรวงศึกษาธิการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและการเรียนรู้

โดยการตรวจสอบความตรงจะนำไปสู่การพัฒนาแบบสอบถามก่อนการดำเนินการเก็บข้อมูลจริง

และแบบสอบถามได้มีการทดสอบความเที่ยงด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) กับกลุ่มประชาชนทั่วไป ๓๐ คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ ๐.๘๒ และกลุ่มเด็กและเยาวชน ๓๐ คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ ๐.๘๖

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ ๖ ภูมิภาค ครอบคลุมพื้นที่ ๒๐ จังหวัด ได้แก่

- ๑) ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดลำปาง และจังหวัดอุตรดิตถ์
- ๒) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดศรีสะเกษ
- ๓) ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- ๔) ภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดยะลา จังหวัดชุมพร และจังหวัดสงขลา
- ๕) ภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดตราด
- ๖) กรุงเทพฯและปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดสมุทรสาคร และกรุงเทพมหานคร

โดยมีการสุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลของแต่ละจังหวัด ดังนี้
กลุ่มเด็กและเยาวชน จังหวัดละ ๔๐๐ คน รวมทั้งสิ้น ๘,๐๐๐ คน

ประถมศึกษา				มัธยมศึกษา				อาชีวศึกษา				อุดมศึกษา			
ในเมือง		นอกเมือง		ในเมือง		นอกเมือง		ในเมือง		นอกเมือง		ในเมือง		นอกเมือง	
ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
๑๐๐				๑๐๐				๑๐๐				๑๐๐			
จำนวนเด็กและเยาวชนใน ๑ จังหวัด														๔๐๐ คน	
จำนวนเด็กและเยาวชนใน ๒๐ จังหวัด														๘,๐๐๐ คน	

กลุ่มประชาชนทั่วไป จังหวัดละ ๔๐๐ คน รวมทั้งสิ้น ๘,๐๐๐ คน

ต่ำกว่า ๓๐ ปี				๓๐-๔๕ ปี				๔๖-๖๐ ปี				๖๐ ปีขึ้นไป			
ในเมือง		นอกเมือง		ในเมือง		นอกเมือง		ในเมือง		นอกเมือง		ในเมือง		นอกเมือง	
ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
๑๐๐				๑๐๐				๑๐๐				๑๐๐			
จำนวนประชาชนทั่วไปใน ๑ จังหวัด														๔๐๐ คน	
จำนวนประชาชนทั่วไปใน ๒๐ จังหวัด														๘,๐๐๐ คน	

กลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการวิจัยทั้งสิ้น ๑๖,๐๐๐ คน ที่ประกอบด้วยเด็กและเยาวชนทั้งสิ้น ๘,๐๐๐ คน และประชาชนทั่วไป ๘,๐๐๐ คน

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรม SPSS ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) อาทิ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การวิเคราะห์ตารางไขว้ (Cross tabulation) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และสถิติขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis)

๕. ผลการวิจัย

๕.๑. ผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมเบื้องต้น

๕.๑.๑. เด็กและเยาวชน

ผลการวิจัยการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรม (เด็กและเยาวชน)

ตอนที่ ๑ : ข้อมูลส่วนตัว (N = ๘,๐๕๗ คน, ในเขต = ๔,๑๙๑ คน, นอกเขต = ๓,๘๖๖ คน)

๑) เพศ

๑. ชาย (๓,๙๓๕ คน/๔๘.๘%) ๒. หญิง (๔,๑๐๓ คน/๕๐.๙%) ๓. ไม่ตอบ (๑๙ คน/๐.๒%)

๒) อายุเฉลี่ย ๑๕.๘๒ ปี

๓) ระดับชั้นที่กำลังศึกษา

๑. ประถมศึกษา (๒,๐๐๒ คน/๒๔.๘%)
๒. มัธยมศึกษาตอนต้น (๑,๓๓๕ คน/๑๖.๖%)
๓. มัธยมศึกษาตอนปลาย (๙๑๖ คน/๑๑.๔%)
๔. อาชีวศึกษา (๒,๓๙๑ คน/๒๙.๗%) แบ่งออกเป็น ปวช. (๑,๘๒๕ คน/๒๒.๗%) ปวส. (๕๖๖ คน/๗.๐%)
๕. อุดมศึกษา (๑,๓๕๗ คน/๑๖.๘%)
๖. ไม่ตอบ (๕๖ คน/๐.๗%)

๔) อาศัยอยู่กับ

๑. พ่อแม่ (๕,๑๗๓ คน/๖๔.๒%) ๒. พ่อ (๒๘๗ คน/๓.๖%) ๓. แม่ (๗๙๔ คน/๙.๙%)
- ๔.ญาติ (๘๐๙ คน/๑๐.๐%) ๕. พี่น้อง (๑๐๑ คน/๑.๓%) ๖. เพื่อน (๔๓๗ คน/๕.๔%)
๗. อื่นๆ (๓๖๙ คน/๔.๖%) ได้แก่ หอพัก, สถานสงเคราะห์, โรงเรียนประจำ, วัด, พ่อเลี้ยงแม่เลี้ยง
๘. ไม่ตอบ (๘๗ คน/๑.๑%)

๕) ค่าขนมเฉลี่ยที่ได้รับใน ๑ วัน

๑. ต่ำกว่า ๕๐ บาท (๓,๒๔๔ คน/๔๐.๓%) ๒. ๕๐ – ๑๐๐ บาท (๓,๖๗๕ คน/๔๕.๖%)
๓. ๑๐๑ – ๑๕๐ บาท (๕๔๗ คน/๖.๘%) ๔. ๑๕๑ – ๒๐๐ บาท (๒๘๕ คน/๓.๕%)
๕. มากกว่า ๒๐๐ บาท (๑๙๓ คน/๒.๔%) ๖. ไม่ตอบ (๑๑๓ คน/๑.๔%)

ตอนที่ ๒ : การติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรม

คำชี้แจง ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง
๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	น้อยที่สุด		↔		มากที่สุด		ไม่ตอบ	x̄	S.D.	แปลผล
	๑	๒	๓	๔	๕					
๑. ฉันรับประทานข้าวเย็นร่วมกับครอบครัว	๘๒๐	๑,๐๕๙	๑,๘๐๗	๑,๖๖๒	๒,๖๙๔	๑๕	๑.๕๔	๑.๓๓๙		มาก
	๑๐.๒%	๑๓.๑%	๒๒.๔%	๒๐.๖%	๓๓.๔%	๐.๒%				
๒. ฉันไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๑,๗๔๘	๒,๐๔๕	๒,๔๙๖	๑,๑๘๖	๕๖๓	๑๙	๒.๖๐	๑.๑๗๙		ปานกล
	๒๑.๗%	๒๕.๔%	๓๑.๐%	๑๔.๗%	๗.๐%	๐.๒%				
๓. ฉันคุยเรื่องเพศกับพ่อแม่/ผู้ปกครอง	๔,๐๖๘	๑,๗๕๔	๑,๓๐๑	๕๗๔	๓๑๖	๔๔	๑.๙๒	๑.๑๔๒		น้อย
	๕๐.๕%	๒๑.๘%	๑๖.๑%	๗.๑%	๓.๙%	๐.๕%				
๔. ฉันช่วยพ่อแม่/ผู้ปกครองทำงานบ้าน	๓๕๗	๘๓๕	๒,๒๐๑	๒,๕๔๐	๒,๐๘๙	๓๕	๓.๖๔	๑.๑๐๗		มาก
	๔.๔%	๑๐.๔%	๒๗.๓%	๓๑.๕%	๒๕.๙%	๐.๔%				
๕. พ่อแม่/ผู้ปกครองรู้จักและพูดคุยกับเพื่อนของฉัน	๕๗๒	๑,๒๕๓	๒,๖๓๓	๒,๒๓๑	๑,๓๓๐	๓๘	๓.๓๑	๑.๑๓๔		ปานกล
	๗.๑%	๑๕.๖%	๓๒.๗%	๒๗.๗%	๑๖.๕%	๐.๕%				
๖. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ฉันมีน้ำใจ	๑๕๔	๔๕๔	๑,๔๙๐	๒,๕๒๑	๓,๔๑๖	๒๒	๔.๐๗	๑.๐๐๒		มาก
	๑.๙%	๕.๖%	๑๘.๕%	๓๑.๓%	๔๒.๔%	๐.๓%				
๗. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนฉันไม่ให้ความรุนแรง	๔๐๖	๕๙๘	๑,๕๕๕	๒,๓๖๗	๓,๐๘๑	๒๐	๓.๘๙	๑.๑๕๐		มาก
	๕.๐%	๗.๔%	๑๙.๗%	๒๙.๔%	๓๘.๒%	๐.๒%				
๘. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนฉันเรื่องกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	๒๐๑	๖๓๘	๑,๘๑๐	๒,๔๙๗	๒,๘๙๕	๑๖	๓.๙๐	๑.๐๕๗		มาก
	๒.๕%	๗.๙%	๒๒.๕%	๓๑.๐%	๓๕.๙%	๐.๒%				
๙. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ฉันมีความมานะอดทน	๑๔๗	๔๔๗	๑,๓๓๖	๒,๔๘๔	๓,๖๒๒	๒๑	๔.๑๒	๐.๙๙๕		มาก
	๑.๘%	๕.๕%	๑๖.๖%	๓๐.๘%	๔๕.๐%	๐.๓%				
๑๐. ฉันและครอบครัวดูโทรทัศน์ด้วยกัน	๖๔๑	๑,๐๙๗	๑,๙๕๔	๒,๐๑๖	๒,๓๒๗	๒๒	๓.๕๓	๑.๒๕๗		มาก
	๘.๐%	๑๓.๖%	๒๔.๓%	๒๕.๐%	๒๘.๙%	๐.๓%				
๑๑. ครอบครัวของฉันมีเรื่องโต้เถียงกัน	๒,๗๘๓	๒,๓๑๙	๑,๗๙๙	๗๖๘	๓๕๔	๓๔	๒.๒๐	๑.๑๔๕		น้อย
	๓๔.๕%	๒๘.๘%	๒๒.๓%	๙.๕%	๔.๔%	๐.๔%				
๑๒. ฉันคุยเรื่องปัญหาบ้านเมืองกับครอบครัว	๑,๙๙๗	๒,๓๔๘	๒,๓๒๑	๙๖๒	๓๙๒	๓๗	๒.๔๓	๑.๑๓๐		น้อย
	๒๔.๘%	๒๙.๑%	๒๘.๘%	๑๑.๙%	๔.๙%	๐.๕%				
๑๓. ฉันและครอบครัวไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์	๒,๐๒๔	๒,๒๔๘	๒,๒๕๙	๙๘๘	๕๐๗	๓๑	๒.๔๖	๑.๑๗๔		น้อย
	๒๕.๑%	๒๗.๙%	๒๘.๐%	๑๒.๓%	๖.๓%	๐.๔%				
๑๔. ฉันปรึกษาปัญหากับครอบครัว	๙๕๖	๑,๖๑๐	๒,๗๒๔	๑,๗๙๖	๙๒๖	๔๕	๓.๐๒	๑.๑๖๘		ปานกล
	๑๑.๙%	๒๐.๐%	๓๓.๘%	๒๒.๓%	๑๑.๕%	๐.๖%				
๑๕. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์	๖๔๓	๑,๑๐๔	๒,๑๖๙	๒,๐๕๓	๒,๐๔๙	๓๙	๓.๔๗	๑.๒๓๒		ปานกล
	๘.๐%	๑๓.๗%	๒๖.๙%	๒๕.๕%	๒๕.๔%	๐.๕%				
๑๖. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงความกล้า	๒,๓๕๒	๑,๙๗๙	๒,๒๗๑	๙๕๔	๔๕๓	๔๘	๒.๔๐	๑.๑๘๕		น้อย

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	น้อยที่สุด		↔	มากที่สุด		ไม่ตอบ	x̄	S.D.	แปลผล
	๑	๒	๓	๔	๕				
	๒๙.๒%	๒๔.๖%	๒๘.๒%	๑๑.๘%	๕.๖%	๐.๖%			
๑๗. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๒,๒๖๓	๒,๑๐๕	๒,๒๒๓	๙๕๘	๔๘๒	๒๖	๒.๔๒	๑.๑๙๙	น้อย
	๒๘.๑%	๒๖.๑%	๒๗.๖%	๑๑.๙%	๖.๐%	๐.๓%			
๑๘. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๕๕๕	๙๔๑	๒,๒๐๖	๒,๐๕๒	๒,๒๖๘	๓๕	๓.๕๗	๑.๒๐๙	มาก
	๖.๙%	๑๑.๗%	๒๗.๔%	๒๕.๕%	๒๘.๑%	๐.๔%			
๑๙. ฉันดูมหรสพไทยหรือการเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๑,๖๕๒	๒,๐๗๗	๒,๕๐๗	๑,๑๖๖	๖๑๓	๔๒	๒.๖๓	๑.๑๘๒	ปานกลาง
	๒๐.๕%	๒๕.๘%	๓๑.๑%	๑๔.๕%	๗.๖%	๐.๕%			
๒๐. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๓,๔๔๖	๒,๑๓๒	๑,๕๒๒	๖๑๒	๒๙๗	๔๘	๒.๐๒	๑.๑๒๒	น้อย
	๔๒.๘%	๒๖.๕%	๑๘.๙%	๗.๖%	๓.๗%	๐.๖%			
๒๑. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๕,๒๕๔	๑,๑๑๙	๙๖๗	๔๔๗	๒๑๖	๕๔	๑.๖๖	๑.๐๖๑	น้อย
	๖๕.๒%	๑๓.๙%	๑๒.๐%	๕.๕%	๒.๗%	๐.๗%			
๒๒. ฉันดูหมอ/บ่นบานศาลกล่าว	๔,๑๑๗	๑,๗๑๖	๑,๓๓๕	๕๓๗	๒๕๘	๙๔	๑.๘๘	๑.๑๑๐	น้อย
	๕๑.๑%	๒๑.๓%	๑๖.๖%	๖.๗%	๓.๒%	๑.๒%			
๒๓. ฉันทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น เอาเสื้อออกนอกกางเกง/กระโปรง ทั้งๆที่ไม่เป็นที่	๒,๖๓๙	๒,๑๑๑	๑,๙๗๙	๘๓๖	๔๓๕	๕๗	๒.๒๙	๑.๑๘๔	น้อย
	๓๒.๘%	๒๖.๒%	๒๔.๖%	๑๐.๔%	๕.๔%	๐.๗%			
๒๔. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม้กางเขน	๓,๕๖๙	๑,๕๒๗	๑,๕๑๑	๘๕๓	๕๓๖	๖๑	๒.๑๖	๑.๒๘๑	น้อย
	๔๔.๓%	๑๙.๐%	๑๘.๘%	๑๐.๖%	๖.๗%	๐.๘%			
๒๕. ฉันแสดงน้ำใจต่อผู้อื่น	๒๕๔	๖๗๐	๒,๕๘๙	๒,๘๙๕	๑,๕๘๔	๖๕	๓.๖๑	๐.๙๙๗	มาก
	๓.๒%	๘.๓%	๓๒.๑%	๓๕.๙%	๑๙.๗%	๐.๘%			
๒๖. ฉันหาทางตอบแทนผู้ที่มีพระคุณต่อฉัน	๑๙๓	๖๓๓	๒,๐๙๔	๒,๖๙๕	๒,๓๘๓	๕๙	๓.๘๑	๑.๐๒๘	มาก
	๒.๔%	๗.๙%	๒๖.๐%	๓๓.๔%	๒๙.๖%	๐.๗%			
๒๗. ฉันร้องเพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมีได้ถูกต้อง	๒๒๗	๖๕๖	๒,๐๐๘	๒,๕๓๗	๒,๕๗๘	๕๑	๓.๘๓	๑.๐๐๙	มาก
	๒.๘%	๘.๑%	๒๔.๙%	๓๑.๕%	๓๒.๐%	๐.๖%			
๒๘. ฉันยืนทำความเคารพเมื่อได้ยินเพลงชาติในที่สาธารณะ	๓๘๕	๑,๐๕๙	๒,๓๘๙	๒,๑๒๒	๒,๐๕๒	๕๐	๓.๕๕	๑.๑๔๖	มาก
	๔.๘%	๑๓.๑%	๒๙.๗%	๒๖.๓%	๒๕.๕%	๐.๖%			
๒๙. ฉันรู้จักและไปสถานที่สำคัญในท้องถิ่น เช่น วัด โบราณสถาน	๓๕๖	๙๕๒	๒,๔๖๖	๒,๓๐๗	๑,๙๒๖	๕๐	๓.๕๖	๑.๑๑๐	มาก
	๔.๔%	๑๑.๘%	๓๐.๖%	๒๘.๖%	๒๓.๙%	๐.๖%			
๓๐. ฉันไหว้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอเมื่อพบกัน	๒๒๕	๗๖๔	๒,๐๕๔	๒,๕๒๔	๒,๔๒๙	๖๑	๓.๗๗	๑.๐๗๐	มาก
	๒.๘%	๙.๕%	๒๕.๕%	๓๑.๓%	๓๐.๑%	๐.๘%			
๓๑. ฉันยิ้มหัวเมื่อเดินผ่านหน้าผู้ใหญ่	๒๑๕	๖๙๕	๑,๙๕๕	๒,๕๘๒	๒,๕๕๒	๕๘	๓.๘๒	๑.๐๕๙	มาก
	๒.๗%	๘.๖%	๒๔.๓%	๓๒.๐%	๓๑.๗%	๐.๗%			
๓๒. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง	๕๔๔	๑,๔๕๐	๒,๖๔๑	๑,๘๗๐	๑,๔๙๙	๕๓	๓.๒๙	๑.๑๖๒	ปานกลาง
	๖.๘%	๑๘.๐%	๓๒.๘%	๒๓.๒%	๑๘.๖%	๐.๗%			
๓๓. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๘๘๖	๑,๗๗๖	๒,๘๗๓	๑,๖๐๖	๘๕๘	๕๘	๒.๙๗	๑.๑๓๘	ปานกลาง
	๑๑.๐%	๒๒.๐%	๓๕.๗%	๑๙.๙%	๑๐.๖%	๐.๗%			
๓๔. ฉันอ่านข่าวหรือค้นคว้าเรื่องที่สนใจตามเว็บไซต์ต่างๆ	๖๕๔	๑,๓๕๙	๒,๗๔๐	๑,๙๘๓	๑,๒๖๖	๕๕	๓.๒๓	๑.๑๕๑	ปานกลาง
	๘.๑%	๑๖.๙%	๓๔.๐%	๒๔.๖%	๑๕.๗%	๐.๗%			
๓๕. ฉันไปถึงโรงเรียนตรงเวลา	๔๕๑	๑,๐๕๕	๒,๓๓๗	๒,๑๒๒	๒,๐๒๖	๖๖	๓.๕๓	๑.๑๖๖	มาก

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	น้อยที่สุด		↔	มากที่สุด		ไม่ตอบ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	๑	๒	๓	๔	๕				
	๕.๖%	๑๓.๑%	๒๙.๐%	๒๖.๓%	๒๕.๑%	๐.๙%			
๓๖. ฉันอ่านทบทวนวิชาที่เรียนอย่างสม่ำเสมอ	๖๓๖	๑,๘๘๔	๓,๓๕๒	๑,๕๑๗	๕๙๖	๗๒	๒.๙๔	๑.๐๒๐	ปานกล
	๗.๙%	๒๓.๔%	๔๑.๖%	๑๘.๘%	๗.๔%	๐.๙%			
๓๗. ฉันชอบชิบนิทานผู้อื่น	๒,๑๓๘	๒,๒๙๐	๒,๐๒๔	๑,๐๒๖	๕๑๗	๖๒	๒.๔๔	๑.๑๙๔	น้อย
	๒๖.๕%	๒๘.๔%	๒๕.๑%	๑๒.๗%	๖.๔%	๐.๘%			
๓๘. ฉันชอบทำงานเป็นกลุ่ม	๖๕๗	๑,๑๕๙	๒,๖๘๗	๒,๐๓๔	๑,๔๕๗	๖๓	๓.๓๑	๑.๑๖๗	ปานกล
	๘.๒%	๑๔.๔%	๓๓.๓%	๒๕.๒%	๑๘.๑%	๐.๘%			
๓๙. ฉันคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๒,๔๔๗	๒,๒๖๘	๒,๐๔๕	๘๘๓	๓๕๑	๖๓	๒.๓๐	๑.๑๔๔	น้อย
	๓๐.๔%	๒๘.๑%	๒๕.๔%	๑๑.๐%	๔.๔%	๐.๘%			
๔๐. ฉันแสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ	๓,๐๘๒	๒,๑๐๘	๑,๗๔๙	๗๔๘	๓๑๐	๖๐	๒.๑๔	๑.๑๔๔	น้อย
	๓๘.๓%	๒๖.๒%	๒๑.๗%	๙.๓%	๓.๘%	๐.๗%			
๔๑. ฉันมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง	๓,๕๐๗	๑,๗๔๔	๑,๕๘๔	๗๘๖	๓๗๐	๖๖	๒.๐๙	๑.๑๙๙	น้อย
	๔๓.๕%	๒๑.๖%	๑๙.๗%	๙.๘%	๔.๖%	๐.๘%			
๔๒. ฉันติดตามข่าวการเมือง	๑,๗๖๕	๒,๑๓๒	๒,๔๖๘	๑,๑๑๕	๕๒๐	๕๗	๒.๕๖	๑.๑๖๕	ปานกล
	๒๑.๙%	๒๖.๕%	๓๐.๖%	๑๓.๘%	๖.๕%	๐.๗%			
๔๓. ฉันติดตามกติกากาการเลือกตั้งแต่ละครั้ง	๑,๖๘๕	๒,๑๑๑	๒,๓๕๒	๑,๑๔๙	๖๖๓	๙๗	๒.๖๒	๑.๒๐๓	ปานกล
	๒๐.๙%	๒๖.๒%	๒๙.๒%	๑๔.๓%	๘.๒%	๑.๒%			
๔๔. ฉันไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งประเภทต่างๆ เช่น หัวหน้าชั้น สภานักเรียน กรรมการนักศึกษา ส.ส. ส.ว.	๑,๑๙๒	๑,๑๕๒	๑,๙๘๖	๑,๖๒๘	๒,๐๒๘	๗๑	๓.๒๗	๑.๓๗๔	ปานกล
	๑๔.๘%	๑๔.๓%	๒๔.๖%	๒๐.๒%	๒๕.๒%	๐.๙%			
๔๕. ฉันรู้สึกรังเกียจข่าวทุจริตของนักการเมือง	๑,๐๘๗	๑,๔๙๖	๒,๒๐๗	๑,๕๒๑	๑,๖๘๖	๖๐	๓.๑๕	๑.๓๒๐	ปานกล
	๑๓.๕%	๑๘.๖%	๒๗.๔%	๑๘.๙%	๒๐.๙%	๐.๗%			
๔๖. ฉันรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๑,๐๗๗	๑,๕๘๔	๒,๔๓๗	๑,๓๙๕	๑,๕๐๓	๖๑	๓.๐๘	๑.๒๘๗	ปานกล
	๑๓.๔%	๑๙.๗%	๓๐.๒%	๑๗.๓%	๑๘.๗%	๐.๘%			
๔๗. ฉันยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง	๙๐๖	๑,๕๕๔	๒,๙๙๓	๑,๕๗๖	๙๗๔	๕๔	๓.๐๒	๑.๑๕๓	ปานกล
	๑๑.๒%	๑๙.๓%	๓๗.๑%	๑๙.๖%	๑๒.๑%	๐.๗%			
๔๘. ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	๔๘๔	๑,๑๕๕	๒,๖๐๒	๒,๑๖๙	๑,๕๙๒	๕๕	๓.๔๐	๑.๑๓๖	ปานกล
	๖.๐%	๑๔.๓%	๓๒.๓%	๒๖.๙%	๑๙.๘%	๐.๗%			
๔๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๒๔๒	๔๘๕	๑,๑๗๖	๑,๘๓๔	๔,๒๗๒	๔๘	๔.๑๗	๑.๐๗๙	มาก
	๓.๐%	๖.๐%	๑๔.๖%	๒๒.๘%	๕๓.๐%	๐.๖%			
๕๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๒๔๘	๓๕๑	๘๘๕	๑,๑๔๔	๕,๓๙๐	๓๙	๔.๓๘	๑.๐๔๔	มาก
	๓.๑%	๔.๔%	๑๑.๐%	๑๔.๒%	๖๖.๙%	๐.๕%			

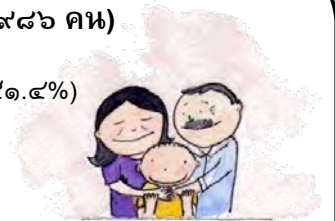
๕.๑.๒. ประชาชนทั่วไป

ผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรม (ประชาชนทั่วไป)

ตอนที่ ๑ : ข้อมูลส่วนตัว (N=๘,๐๔๒ คน ในเขต = ๔,๐๕๖ คน นอกเขต = ๓,๙๘๖ คน)

๑) เพศ ๑. ชาย (N= ๓,๘๗๒ / ๔๘.๑%)

๒. หญิง (N= ๔,๑๗๐ / ๕๑.๙%)

๒) อายุ

๑. ต่ำกว่า ๓๐ ปี (N= ๒,๓๘๙ คน / ๒๙.๗%)

๒. ๓๑-๔๕ ปี (N= ๒,๑๐๔ คน / ๒๖.๐%)

๓. ๔๖-๖๐ ปี (N= ๑,๘๕๖ คน / ๒๓.๒%)

๔. ๖๐ ปีขึ้นไป (N= ๑,๖๘๓ คน / ๒๐.๖%)

๕. ไม่ตอบ (N= ๑๖ คน / ๐.๒%)

๓) สถานภาพ

๑. โสด (N= ๒,๓๑๘ คน / ๒๘.๘%) ๒. แต่งงานแล้ว (N= ๔,๙๐๘ คน / ๖๑.๐%) มีบุตร เฉลี่ย ๒ คน

๓. หย่า (N= ๒๖๐ คน / ๓.๒%) ๔. หม้าย (N= ๔๒๕ คน / ๕.๓%)

๕. ไม่ตอบ (N= ๑๓๑ คน / ๑.๖%)

๔) ระดับการศึกษา

๑. ประถมศึกษา (N= ๒,๒๔๑ คน / ๒๗.๙%)

๒. มัธยมศึกษาตอนต้น (N= ๑,๐๙๖ คน / ๑๓.๖%)

๓. มัธยมศึกษาตอนปลาย (N= ๑,๑๕๒ คน / ๑๔.๓%)

๔. อาชีวศึกษา (N= ๘๓๓ คน / ๑๐.๔%)

๕. อุดมศึกษา (N= ๒,๓๖๘ คน / ๒๙.๔%)

๖. อื่นๆ (โปรดระบุ) การศึกษานอกระบบโรงเรียน ไม่ได้รับการศึกษา (N= ๓๔ คน / ๐.๔%)

๗. ไม่ตอบ (N= ๓๑๘ คน / ๔.๐%)

๕) อาชีพ

๑. พนักงานบริษัทเอกชน (N= ๘๒๗ คน / ๑๐.๓%)

๒. เกษตรกร (N= ๑,๓๔๔ คน / ๑๖.๗%)

๓. รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ (N= ๑,๕๐๘ คน / ๑๘.๘%)

๔. ธุรกิจส่วนตัว (N= ๑,๓๖๙ คน / ๑๗.๐%)

๕. รับจ้างทั่วไป (N= ๑,๔๖๔ คน / ๑๘.๒%)

๖. ว่างงาน/เกษียณอายุ (N= ๙๕๑ คน / ๑๑.๘%)

๗. อื่นๆ (โปรดระบุ) นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน อาสาสมัคร (N= ๓๔๙ คน / ๔.๓%)

๘. ไม่ตอบ (N= ๒๓๐ คน / ๒.๙%)

ตอนที่ ๒ : การติดตามสภาวะการณทางวัฒนธรรม

คำชี้แจง ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง
๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	←→					ไม่ตอบ	X̄	S.D.	แปล
	๑	๒	๓	๔	๕				
๑. ฉันรับประทานข้าวเย็นกับครอบครัว	๖๑๑	๘๑๒	๑,๙๙๗	๑,๙๒๕	๒,๖๘๓	๑๔	๓.๖๕	๑.๒๔๖	ปานกลาง
	๗.๖%	๑๐.๑%	๒๔.๘%	๒๓.๙%	๓๓.๔%	๐.๒%			
๒. ฉันไปเที่ยว/ช้อปปิ้งกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๑,๔๐๗	๑,๕๙๗	๒,๔๒๒	๑,๖๖๒	๙๒๙	๒๕	๒.๘๙	๑.๒๔๙	ปานกลาง
	๑๗.๕%	๑๙.๙%	๓๐.๑%	๒๐.๗%	๑๑.๖%	๐.๓%			
๓. ฉันสอนบุตรหลานหรือเด็กที่ฉันรู้จักเรื่องคุณธรรมจริยธรรม	๓๘๑	๙๑๑	๒,๓๓๙	๒,๕๗๑	๑,๘๐๙	๓๑	๓.๕๖	๑.๑๐๐	ปานกลาง
	๔.๗%	๑๑.๓%	๒๙.๑%	๓๒.๐%	๒๒.๕%	๐.๔%			
๔. ฉันมีเวลาพูดคุย/ปรนนิบัติปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติผู้ใหญ่	๘๐๘	๑,๓๐๖	๒,๕๕๔	๒,๑๕๒	๑,๑๘๖	๓๖	๓.๒๐	๑.๑๗๘	ปานกลาง
	๑๐.๐%	๑๖.๒%	๓๑.๘%	๒๖.๘%	๑๔.๗%	๐.๔%			
๕. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องความรุนแรงในสังคม	๙๔๒	๑,๕๙๗	๒,๗๑๐	๑,๙๐๕	๘๖๕	๔๓	๓.๐๒	๑.๑๕๗	ปานกลาง
	๑๑.๗%	๑๙.๖%	๓๓.๗%	๒๓.๗%	๑๐.๘%	๐.๕%			
๖. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องการให้/การบริจาค/การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	๔๘๓	๑,๒๙๑	๒,๘๑๔	๒,๓๑๓	๑,๑๑๐	๓๑	๓.๒๘	๑.๐๗๙	ปานกลาง
	๖.๐%	๑๖.๑%	๓๕.๐%	๒๘.๘%	๑๓.๘%	๐.๔%			
๗. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องกฎแห่งกรรม/การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	๒๙๑	๘๙๑	๒,๑๕๙	๒,๖๔๓	๒,๐๒๗	๓๑	๓.๖๕	๑.๐๘๓	ปานกลาง
	๓.๖%	๑๑.๑%	๒๖.๘%	๓๒.๙%	๒๕.๒%	๐.๔%			
๘. ฉันไปวัด/โบสถ์/มัสยิด หรือทำพิธีกรรมทางศาสนา ร่วมกับคนในครอบครัว	๕๑๓	๑,๒๓๙	๒,๖๑๗	๒,๒๗๕	๑,๓๖๔	๓๔	๓.๓๔	๑.๑๒๒	ปานกลาง
	๖.๔%	๑๕.๔%	๓๒.๕%	๒๘.๓%	๑๗.๐%	๐.๔%			
๙. ฉันชวนคนในครอบครัวอ่านหนังสือ	๑,๐๕๘	๑,๘๖๔	๒,๖๙๔	๑,๖๗๐	๗๑๗	๓๙	๒.๘๙	๑.๑๔๘	ปานกลาง
	๑๓.๒%	๒๓.๒%	๓๓.๕%	๒๐.๘%	๙.๙%	๐.๕%			
๑๐. ฉันดูโทรทัศน์ด้วยกันทั้งครอบครัว	๖๓๐	๑,๒๒๒	๒,๑๒๗	๒,๒๓๗	๑,๗๘๙	๓๗	๓.๔๒	๑.๒๑๑	ปานกลาง
	๗.๘%	๑๕.๒%	๒๖.๔%	๒๗.๘%	๒๒.๒%	๐.๕%			
๑๑. ฉันมีเรื่องโต้เถียงกันทั้งครอบครัว	๒,๓๘๗	๒,๑๖๖	๒,๐๐๙	๑,๐๓๕	๔๐๖	๓๙	๒.๓๖	๑.๑๗๙	ปานกลาง
	๒๙.๗%	๒๖.๙%	๒๕.๐%	๑๒.๙%	๕.๐%	๐.๕%			
๑๒. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องปัญหาบ้านเมือง	๑,๒๐๖	๒,๐๙๙	๒,๗๘๙	๑,๔๓๐	๔๘๕	๓๓	๒.๗๔	๑.๑๐๓	ปานกลาง
	๑๕.๐%	๒๖.๑%	๓๔.๗%	๑๗.๘%	๖.๐%	๐.๔%			
๑๓. ฉันไปเยี่ยมญาติในวันสุดสัปดาห์	๑,๕๓๔	๑,๙๓๘	๒,๔๒๑	๑,๔๗๖	๖๒๐	๕๓	๒.๗๑	๑.๑๙๓	ปานกลาง
	๑๙.๑%	๒๔.๑%	๓๐.๑%	๑๘.๔%	๗.๗%	๐.๗%			
๑๔. ฉันปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว	๖๔๙	๑,๒๘๖	๒,๖๙๖	๒,๒๕๗	๑,๑๐๙	๔๕	๓.๒๔	๑.๑๒๕	ปานกลาง

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	น้อยที่สุด		↔			มากที่สุด		ไม่ตอบ	— X	S.D.	แปล
	๑	๒	๓	๔	๕						
	๘.๑%	๑๖.๐%	๓๓.๕%	๒๘.๑%	๑๓.๘%	๐.๖%					
๑๕. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์	๕๗.๕	๑,๐๒๑	๑,๙๓๑	๒,๓๔๕	๒,๑๒๖	๔๔	๓.๕๕	๑.๒๑๑			
	๗.๑%	๑๒.๗%	๒๔.๐%	๒๙.๒%	๒๖.๔%	๐.๕%					
๑๖. ฉันท่อง ก ถึง ฮ ได้	๔๙.๕	๗๓๗	๑,๔๗๗	๑,๖๕๓	๓,๖๖๑	๑๙	๓.๙๐	๑.๒๔๗			
	๖.๒%	๙.๒%	๑๘.๔%	๒๐.๖%	๔๕.๕%	๐.๒%					
๑๗. ฉันมีปัญหากับการออกเสียงควบกล้ำ	๒,๓๒๓	๑,๙๐๔	๒,๑๕๙	๑,๐๒๔	๕๘๐	๕๒	๒.๔๕	๑.๒๓๓			
	๒๘.๙%	๒๓.๗%	๒๖.๘%	๑๒.๗%	๗.๒%	๐.๖%					
๑๘. ฉันมีปัญหาเรื่องการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๒,๐๙๙	๒,๐๕๔	๒,๑๓๙	๑,๑๐๗	๕๘๑	๖๒	๒.๕๐	๑.๒๒๑	ปานกลาง		
	๒๖.๑%	๒๕.๕%	๒๖.๖%	๑๓.๘%	๗.๒%	๐.๘%					
๑๙. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๓๗๗	๘๖๗	๑,๘๐๖	๒,๑๖๖	๒,๗๖๔	๖๒	๓.๗๖	๑.๑๗๓			
	๔.๗%	๑๐.๘%	๒๒.๕%	๒๖.๙%	๓๔.๔%	๐.๘%					
๒๐. ฉันดูมหรสพไทยหรือการเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๑,๓๓๔	๑,๗๒๕	๒,๓๔๒	๑,๕๓๒	๑,๐๐๒	๕๗	๒.๘๙	๑.๒๕๒	ปานกลาง		
	๑๖.๖%	๒๑.๔%	๒๙.๗%	๑๙.๐%	๑๒.๕%	๐.๗%					
๒๑. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุด ผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๑,๘๑๔	๑,๘๔๗	๒,๐๗๔	๑,๓๙๔	๘๕๓	๖๐	๒.๗๐	๑.๒๘๖	ปานกลาง		
	๒๒.๖%	๒๓.๐%	๒๕.๘%	๑๗.๓%	๑๐.๖%	๐.๗%					
๒๒. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๒,๔๙๔	๑,๗๗๗	๒,๐๒๕	๑,๐๖๐	๖๒๘	๕๘	๒.๔๔	๑.๒๖๙			
	๓๑.๐%	๒๒.๑%	๒๕.๒%	๑๓.๒%	๗.๘%	๐.๗%					
๒๓. ฉันดูหมอลำ/มโนราห์/มโนเร่	๒,๙๔๗	๑,๙๔๘	๑,๗๖๖	๙๐๒	๔๐๗	๗๒	๒.๒๓	๑.๒๐๔			
	๓๖.๖%	๒๔.๒%	๒๒.๐%	๑๑.๒%	๕.๑%	๐.๙%					
๒๔. ฉันทำผิดกฎจราจร เช่น ผ่าไฟแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย	๓,๗๕๙	๑,๗๘๐	๑,๔๓๐	๗๓๒	๒๗๑	๗๐	๑.๙๙	๑.๑๕๑			
	๔๖.๗%	๒๒.๑%	๑๗.๘%	๙.๑%	๓.๔%	๐.๙%					
๒๕. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม้กางเขน	๒,๒๔๗	๑,๖๓๑	๑,๙๖๐	๑,๑๙๒	๙๓๘	๗๔	๒.๖๒	๑.๓๔๔	ปานกลาง		
	๒๗.๙%	๒๐.๓%	๒๔.๔%	๑๔.๘%	๑๑.๗%	๐.๙%					
๒๖. แสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน	๒๖๒	๖๖๖	๒,๒๓๒	๒,๙๐๗	๑,๙๒๒	๕๓	๓.๗๐	๑.๐๒๘			
	๓.๓%	๘.๓%	๒๗.๘%	๓๖.๑%	๒๓.๙%	๐.๗%					
๒๗. ฉันคอมพิวเตอร์ลงเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่/ ผู้สูงอายุ	๒๘๖	๖๘๘	๑,๘๐๗	๒,๖๒๒	๒,๕๗๖	๕๓	๓.๘๑	๑.๐๘๙			
	๓.๖%	๘.๗%	๒๒.๕%	๓๒.๖%	๓๒.๐%	๐.๗%					
๒๘. ฉันไหว้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอ	๒๖๗	๖๔๗	๑,๖๐๗	๒,๕๘๕	๒,๘๗๙	๕๗	๓.๙๐	๑.๐๘๕			
	๓.๓%	๘.๐%	๒๐.๐%	๓๒.๑%	๓๕.๘%	๐.๗%					
๒๙. ฉันยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็นประจำ	๒๖๒	๕๗๐	๑,๙๘๕	๒,๗๔๖	๒,๔๓๕	๔๔	๓.๘๒	๑.๐๔๘			
	๓.๓%	๗.๑%	๒๔.๗%	๓๔.๑%	๓๐.๓%	๐.๕%					
๓๐. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง	๙๒๗	๑,๓๕๕	๒,๔๒๔	๑,๙๒๖	๑,๓๕๑	๖๐	๓.๑๘	๑.๒๓๓	ปานกลาง		
	๑๑.๕%	๑๖.๘%	๓๐.๑%	๒๓.๙%	๑๖.๘%	๐.๗%					
๓๑. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๙๐๗	๑,๔๕๑	๒,๖๔๓	๑,๗๙๔	๑,๑๗๖	๗๑	๓.๑๑	๑.๒๐๐	ปานกลาง		
	๑๑.๓%	๑๘.๐%	๓๒.๙%	๒๒.๓%	๑๔.๖%	๐.๙%					
๓๒. ฉันติดตามเรื่องที่สนใจจากหนังสือ นิตยสาร หรือ เว็บไซต์ต่างๆ	๑,๔๑๖	๑,๔๘๓	๒,๒๙๑	๑,๗๙๗	๑,๐๕๕	๗๐	๒.๙๔	๑.๒๘๐	ปานกลาง		
	๑๗.๖%	๑๘.๔%	๒๘.๕%	๒๑.๕%	๑๓.๑%	๐.๙%					

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	น้อยที่สุด		↔		มากที่สุด		ไม่ตอบ	— X	S.D.	แนว
	๑	๒	๓	๔	๕					
๓๓. ฉันเป็นคนไม่รู้จักชอบค้นคว้าข้อมูลต่างๆ	๑,๐๒๗	๑,๕๒๗	๒,๖๗๕	๑,๗๙๖	๙๕๑	๖๖	๓.๐๑	๑.๑๘๗	ปาน	
	๑๒.๘%	๑๙.๐%	๓๓.๓%	๒๒.๓%	๑๑.๘%	๐.๘%				
๓๔. ฉันไปถึงที่ทำงานตรงเวลา	๗๗๓	๙๕๖	๒,๒๑๙	๒,๑๙๐	๑,๗๙๗	๑๐๗	๓.๔๑	๑.๒๓๓	ปาน	
	๙.๖%	๑๑.๙%	๒๗.๖%	๒๗.๒%	๒๒.๓%	๑.๓%				
๓๕. ฉันเองงานจากที่ทำงานมาทำต่อที่บ้าน	๑,๖๘๖	๑,๔๙๘	๒,๓๔๒	๑,๕๕๒	๘๕๕	๑๐๙	๒.๘๐	๑.๒๗๕	ปาน	
	๒๑.๐%	๑๘.๖%	๒๙.๑%	๑๙.๓%	๑๐.๖%	๑.๔%				
๓๖. ฉันชอบชิบนิทานผู้อื่น	๓,๓๑๙	๑,๘๗๓	๑,๖๓๐	๗๙๕	๓๓๓	๑๐๒	๒.๑๑	๑.๑๗๖	ปาน	
	๔๑.๓%	๒๓.๓%	๒๐.๓%	๙.๘%	๔.๑%	๑.๓%				
๓๗. ฉันชอบทำงานเป็นทีม	๙๓๐	๑,๓๒๙	๒,๕๗๖	๑,๙๔๐	๑,๑๕๕	๑๑๒	๓.๑๓	๑.๒๐๓	ปาน	
	๑๑.๖%	๑๖.๕%	๓๒.๐%	๒๔.๑%	๑๔.๔%	๑.๔%				
๓๘. ฉันมักพูดคำว่า “ไม่เป็นไร”/ “ช่างมัน”/ “แล้วแต่” เป็นคำติดปาก	๙๗๐	๑,๕๔๗	๒,๗๔๑	๑,๗๒๖	๙๗๕	๘๓	๓.๐๒	๑.๑๗๘	ปาน	
	๑๒.๑%	๑๙.๒%	๓๔.๑%	๒๑.๕%	๑๒.๑%	๑.๐%				
๓๙. ฉันคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๑,๕๐๘	๒,๐๔๐	๒,๖๑๒	๑,๓๑๖	๔๘๖	๘๐	๒.๖๕	๑.๑๔๑	ปาน	
	๑๘.๘%	๒๕.๔%	๓๒.๕%	๑๖.๔%	๖.๐%	๑.๐%				
๔๐. ฉันแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ เช่น เว็บบอร์ด หนังสือพิมพ์	๒,๘๘๘	๑,๙๓๖	๑,๘๗๘	๘๖๑	๓๖๖	๙๓	๒.๒๔	๑.๑๘๙	ปาน	
	๓๕.๙%	๒๔.๑%	๒๓.๔%	๑๐.๗%	๔.๘%	๑.๒%				
๔๑. ฉันมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง	๓,๖๒๑	๑,๕๔๒	๑,๕๗๖	๘๒๗	๓๘๐	๙๖	๒.๐๙	๑.๒๒๑	ปาน	
	๔๕.๐%	๑๙.๒%	๑๙.๖%	๑๐.๓%	๔.๗%	๑.๒%				
๔๒. ฉันติดตามข่าวการเมือง	๑,๐๘๙	๑,๖๗๕	๒,๕๕๔	๑,๖๖๙	๙๙๖	๕๙	๒.๙๘	๑.๒๑๐	ปาน	
	๑๓.๕%	๒๐.๘%	๓๑.๘%	๒๐.๘%	๑๒.๔%	๐.๗%				
๔๓. ฉันติดตามกติกากาเลือกตั้งแต่ละครั้ง	๙๐๓	๑,๓๑๒	๒,๒๔๐	๑,๙๒๑	๑,๖๐๑	๖๕	๓.๒๕	๑.๒๖๔	ปาน	
	๑๑.๒%	๑๖.๓%	๒๗.๙%	๒๓.๙%	๑๙.๙%	๐.๘%				
๔๔. ฉันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๔๓๙	๕๗๒	๑,๒๘๙	๑,๗๖๕	๓,๙๑๗	๖๐	๔.๐๒	๑.๑๙๗	ปาน	
	๕.๕%	๗.๑%	๑๖.๐%	๒๑.๙%	๔๘.๗%	๐.๗%				
๔๕. ฉันรู้สึกรังเกียจข่าวทุจริตของนักการเมือง	๕๐๙	๘๖๗	๑,๘๖๙	๑,๙๔๐	๒,๗๘๘	๖๙	๓.๗๑	๑.๒๒๘	ปาน	
	๖.๓%	๑๐.๘%	๒๓.๒%	๒๔.๑%	๓๔.๗%	๐.๙%				
๔๖. ฉันรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๕๙๑	๑,๐๖๕	๒,๔๐๑	๑,๙๔๒	๑,๙๗๕	๖๘	๓.๔๖	๑.๒๐๖	ปาน	
	๗.๓%	๑๓.๒%	๒๙.๙%	๒๔.๑%	๒๔.๖%	๐.๘%				
๔๗. ฉันยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง	๔๗๙	๙๖๔	๒,๘๘๑	๒,๒๒๕	๑,๔๐๑	๙๒	๓.๓๙	๑.๐๙๓	ปาน	
	๖.๐%	๑๒.๐%	๓๕.๘%	๒๗.๗%	๑๗.๔%	๑.๑%				
๔๘. ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	๓๑๑	๗๘๗	๒,๒๖๘	๒,๔๗๙	๒,๑๓๐	๖๗	๓.๖๗	๑.๐๙๐	ปาน	
	๓.๙%	๙.๘%	๒๘.๒%	๓๐.๘%	๒๖.๕%	๐.๘%				
๔๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๑๔๐	๓๗๐	๑,๑๒๒	๒,๑๙๐	๔,๑๗๑	๔๙	๔.๒๔	.๙๗๔	ปาน	
	๑.๗%	๔.๖%	๑๔.๐%	๒๗.๒%	๕๑.๙%	๐.๖%				
๕๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๑๕๕	๒๕๗	๗๒๙	๑,๒๗๓	๕,๕๘๒	๔๗	๔.๔๘	.๙๒๕	ปาน	
	๑.๙%	๓.๒%	๙.๑%	๑๕.๘%	๖๙.๔%	๐.๖%				

๔.๒ ผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการทางวัฒนธรรมจำแนกตามด้าน

๔.๒.๑. ด้านครอบครัว

๔.๒.๑.๑. เด็กและเยาวชน

ตารางที่ ๒-๑ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามภาค

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคเหนือ							ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ							ภาคกลาง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. ฉันทน์ประจักษ์ชวนชื่นร่วมกับครอบครัว	๑๔๑	๑๙๕	๓๓๐	๓๓๘	๕๙๓	๓.๖๖	๑.๓๒๐	๑๖๒	๒๐๙	๓๐๔	๓๑๖	๖๑๓	๓.๖๓	๑.๓๖๖	๑๗๐	๑๘๓	๓๖๓	๓๑๐	๕๗๔	๓.๕๘	๑.๓๕๒
	๘.๘%	๑๒.๒%	๒๐.๗%	๒๒.๒%	๓๗.๑%			๑๐.๑%	๑๓.๐%	๑๙.๐%	๑๙.๗%	๓๘.๒%			๑๐.๖%	๑๑.๔%	๒๒.๗%	๑๙.๔%	๓๕.๙%		
๒. ฉันทน์ไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๓๘๒	๔๓๑	๔๘๗	๒๐๑	๙๑	๒.๔๙	๑.๑๕๒	๓๘๓	๓๙๓	๕๑๗	๑๘๕	๑๒๕	๒.๕๕	๑.๑๙๔	๓๙๗	๔๐๕	๔๕๘	๒๒๖	๑๑๔	๒.๕๓	๑.๒๐๗
	๒๔.๐%	๒๗.๑%	๓๐.๖%	๑๒.๖%	๕.๗%			๒๓.๙%	๒๔.๕%	๓๒.๓%	๑๑.๕%	๗.๘%			๒๔.๘%	๒๕.๓%	๒๘.๖%	๑๔.๑%	๗.๑%		
๓. ฉันทน์คุยเรื่องเพศกับพ่อแม่/ผู้ปกครอง	๘๖๓	๓๓๗	๒๕๖	๑๐๓	๔๖	๑.๘๓	๑.๐๙๖	๗๘๒	๓๘๒	๒๔๕	๑๑๔	๗๓	๑.๙๔	๑.๑๕๗	๙๔๘	๒๙๑	๒๑๒	๘๔	๖๒	๑.๗๖	๑.๑๐๙
	๕๔.๔%	๒๐.๐%	๑๖.๒%	๖.๕%	๒.๙%			๔๙.๐%	๒๓.๙%	๑๕.๔%	๗.๑%	๔.๖%			๕๙.๔%	๑๘.๒%	๑๓.๓%	๕.๓%	๓.๙%		
๔. ฉันทน์ช่วยพ่อแม่/ผู้ปกครองทำงานบ้าน	๕๔	๑๔๔	๔๐๕	๕๓๒	๔๕๓	๓.๗๕	๑.๐๗๐	๖๖	๑๔๖	๓๙๕	๔๗๗	๕๑๕	๓.๗๗	๑.๑๑๙	๗๑	๑๑๖	๔๔๒	๕๓๓	๔๓๔	๓.๗๒	๑.๐๗๗
	๓.๔%	๙.๑%	๒๕.๕%	๓๓.๕%	๒๘.๕%			๔.๑%	๙.๑%	๒๔.๗%	๒๙.๘%	๓๒.๒%			๔.๔%	๗.๓%	๒๗.๗%	๓๓.๔%	๒๗.๒%		
๕. พ่อแม่/ผู้ปกครองรู้จักและพูดคุยกับเพื่อนของฉันทน์	๙๕	๑๙๐	๕๓๔	๔๘๓	๒๙๑	๓.๔๓	๑.๐๙๙	๑๑๕	๒๓๗	๔๙๘	๔๓๐	๓๑๒	๓.๓๗	๑.๑๖๕	๑๑๖	๒๔๓	๕๓๙	๔๔๖	๒๕๔	๓.๓๐	๑.๑๒๖
	๖.๐%	๑๑.๙%	๓๓.๕%	๓๐.๓%	๑๘.๓%			๗.๒%	๑๔.๙%	๓๑.๓%	๒๗.๐%	๑๙.๖%			๗.๓%	๑๕.๒%	๓๓.๗%	๒๗.๙%	๑๕.๙%		
๖. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ฉันทน์มีน้ำใจ	๒๓	๖๙	๒๔๖	๕๐๙	๗๘๘	๔.๑๘	๐.๙๔๕	๑๙	๘๔	๒๖๘	๔๔๗	๗๘๑	๔.๑๘	๐.๙๗๐	๒๕	๗๔	๒๘๖	๕๒๘	๖๘๕	๔.๑๑	๐.๙๖๐
	๑.๔%	๔.๓%	๑๕.๔%	๓๑.๙%	๔๖.๙%			๑.๒%	๕.๓%	๑๖.๘%	๒๘.๐%	๔๘.๘%			๑.๖%	๔.๖%	๑๗.๙%	๓๓.๐%	๔๒.๙%		
๗. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนฉันทน์ไม่ให้ใช้ความรุนแรง	๘๐	๙๔	๒๘๗	๔๘๐	๖๕๒	๓.๙๖	๑.๑๓๐	๗๗	๑๑๘	๒๖๗	๔๓๙	๗๐๐	๓.๙๘	๑.๑๕๔	๙๙	๑๐๑	๓๒๒	๔๙๓	๕๘๔	๓.๘๕	๑.๑๖๔
	๕.๐%	๕.๙%	๑๘.๐%	๓๐.๑%	๔๐.๙%			๔.๘%	๗.๔%	๑๖.๗%	๒๗.๔%	๔๓.๗%			๖.๒%	๖.๓%	๒๐.๑%	๓๐.๘%	๓๖.๕%		
๘. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนฉันทน์เรื่องกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว	๔๐	๑๐๘	๓๘๕	๕๐๘	๕๕๖	๓.๙๐	๑.๐๓๗	๒๖	๑๐๔	๒๙๑	๔๘๕	๖๙๕	๔.๐๗	๑.๐๐๘	๔๓	๑๑๙	๓๘๘	๕๑๑	๕๕๒	๓.๘๗	๑.๐๕๐
	๒.๕%	๖.๘%	๒๔.๑%	๓๑.๘%	๓๔.๘%			๑.๖%	๖.๕%	๑๘.๒%	๓๐.๓%	๔๓.๔%			๒.๗%	๗.๔%	๒๔.๐%	๓๒.๐%	๓๓.๙%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคเหนือ							ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ							ภาคกลาง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๙. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ฉันมีความมานะอดทน	๒๓	๗๙	๒๓๔	๕๐๘	๗๕๓	๔.๑๘	๐.๙๕๕	๒๓	๗๓	๒๒๗	๔๔๒	๘๓๕	๔.๒๕	๐.๙๕๗	๒๖	๖๗	๒๔๕	๔๙๓	๗๖๗	๔.๑๙	๐.๙๕๔
	๑.๔%	๔.๙%	๑๔.๗%	๓๑.๘%	๔๗.๒%			๑.๔%	๔.๖%	๑๔.๒%	๒๗.๖%	๕๒.๒%			๑.๖%	๔.๒%	๑๕.๓%	๓๐.๙%	๔๘.๐%		
๑๐. ฉันและครอบครัวดูโทรทัศน์ด้วยกัน	๑๑๙	๑๘๓	๓๖๖	๔๑๑	๕๑๕	๓.๖๔	๑.๒๔	๑๓๐	๒๔๖	๓๙๐	๓๗๘	๔๕๗	๓.๔๙	๑.๒๗๑	๑๓๑	๑๘๗	๓๘๖	๓๙๒	๕๐๓	๓.๕๙	๑.๒๖๔
	๗.๕%	๑๑.๕%	๒๓.๐%	๒๕.๘%	๓๒.๓%			๘.๑%	๑๕.๔%	๒๔.๔%	๒๓.๖%	๒๘.๕%			๘.๒%	๑๑.๗%	๒๔.๑%	๒๔.๕%	๓๑.๕%		
๑๑. ครอบครัวของฉันมีเรื่องโต้เถียงกัน	๕๕๐	๔๗๔	๓๕๙	๑๔๐	๖๙	๒.๑๙	๑.๑๓๑	๖๑๓	๔๕๐	๓๓๖	๑๓๘	๕๖	๒.๑๐	๑.๑๑๗	๖๑๑	๔๒๗	๓๔๑	๑๕๕	๖๔	๒.๑๕	๑.๑๕๑
	๓๔.๕%	๒๙.๘%	๒๒.๖%	๘.๘%	๔.๓%			๓๘.๕%	๒๘.๒%	๒๑.๑%	๘.๗%	๓.๕%			๓๘.๒%	๒๖.๗%	๒๑.๓%	๙.๗%	๔.๐%		
๑๒. ฉันคุยเรื่องปัญหาบ้านเมืองกับครอบครัว	๓๙๖	๔๖๓	๔๕๘	๑๙๘	๗๗	๒.๔๓	๑.๑๓๓	๓๕๕	๕๐๐	๔๖๒	๑๙๑	๘๓	๒.๔๖	๑.๑๑๘	๕๐๘	๔๑๖	๔๒๔	๑๘๒	๖๙	๒.๓๐	๑.๑๕๕
	๒๔.๙%	๒๙.๑%	๒๘.๘%	๑๒.๔%	๔.๘%			๒๒.๓%	๓๑.๔%	๒๙.๐%	๑๒.๐%	๕.๒%			๓๑.๘%	๒๖.๐%	๒๖.๕%	๑๑.๔%	๔.๓%		
๑๓. ฉันและครอบครัวไปเยี่ยมญาติวันสวดสัปดาห์	๔๑๒	๔๓๐	๔๕๗	๑๗๙	๑๑๖	๒.๔๗	๑.๑๙๕	๓๘๙	๔๘๓	๔๕๕	๑๗๘	๙๒	๒.๔๔	๑.๑๔๑	๔๘๖	๔๓๐	๔๑๘	๑๖๗	๙๗	๒.๓๕	๑.๑๘๗
	๒๕.๘%	๒๗.๐%	๒๘.๗%	๑๑.๒%	๗.๓%			๒๔.๔%	๓๐.๒%	๒๘.๕%	๑๑.๑%	๕.๘%			๓๐.๔%	๒๖.๙%	๒๖.๒%	๑๐.๕%	๖.๑%		
๑๔. ฉันปรึกษาปัญหากับครอบครัว	๑๘๒	๒๘๕	๕๕๖	๓๘๓	๑๙๐	๓.๐๗	๑.๑๖๔	๑๗๐	๓๕๕	๕๕๓	๓๗๑	๑๖๕	๓.๐๐	๑.๑๓๙	๒๐๒	๒๙๙	๕๖๑	๓๒๘	๒๐๗	๓.๐๒	๑.๑๙๑
	๑๑.๕%	๑๘.๐%	๓๔.๔%	๒๔.๑%	๑๒.๐%			๑๐.๗%	๒๒.๓%	๓๓.๔%	๒๓.๓%	๑๐.๔%			๑๒.๖%	๑๘.๗%	๓๕.๑%	๒๐.๕%	๑๓.๐%		
๑๕. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์	๗๗	๑๒๘	๓๔๙	๔๐๘	๖๒๒	๓.๘๖	๑.๑๖๕	๗๗	๒๓๑	๔๖๘	๔๓๘	๓๘๔	๓.๕๑	๑.๑๔๔	๑๓๖	๒๑๔	๔๔๕	๔๑๔	๓๘๖	๓.๔๔	๑.๒๒๙
	๔.๙%	๘.๑%	๒๒.๐%	๒๕.๘%	๓๙.๓%			๔.๘%	๑๔.๕%	๒๙.๓%	๒๗.๔%	๒๔.๐%			๘.๕%	๑๓.๔%	๒๗.๙%	๒๖.๐%	๒๔.๒%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๑ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามภาค (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคตะวันออก							ภาคใต้							ภาคกรุงเทพ และปริมณฑล						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. ฉันทน์รับประทานข้าวเย็นร่วมกับครอบครัว	๗๖	๘๘	๑๗๖	๑๗๗	๒๕๕	๓.๕๕	๑.๓๑๓	๑๘๒	๒๖๗	๓๙๑	๓๔๑	๔๒๖	๓.๓๕	๑.๓๓๑	๘๙	๑๑๗	๒๔๓	๑๘๐	๒๓๓	๓.๔๑	๑.๒๙๔
	๙.๘%	๑๑.๔%	๒๒.๘%	๒๒.๙%	๓๓.๐%			๑๑.๓%	๑๖.๖%	๒๔.๓%	๒๑.๒%	๒๖.๕%			๑๐.๓%	๑๓.๖%	๒๘.๒%	๒๐.๙%	๒๗.๐%		
๒. ฉันทน์ไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๑๔๒	๑๙๗	๒๖๘	๑๒๓	๔๑	๒.๖๔	๑.๑๑๓	๓๐๐	๔๑๙	๔๘๔	๒๗๙	๑๒๘	๒.๗๐	๑.๑๘๖	๑๔๔	๒๐๐	๒๘๒	๑๗๒	๖๔	๒.๗๘	๑.๑๖๒
	๑๘.๔%	๒๕.๖%	๓๔.๘%	๑๖.๐%	๕.๓%			๑๘.๖%	๒๖.๐%	๓๐.๑%	๑๗.๓%	๘.๐%			๑๖.๗%	๒๓.๒%	๓๒.๗%	๒๐.๐%	๗.๔%		
๓. ฉันทน์คุยเรื่องเพศกับพ่อแม่/ผู้ปกครอง	๔๒๐	๑๖๘	๑๐๘	๔๖	๒๗	๑.๘๒	๑.๑๐๐	๗๓๑	๓๘๔	๒๘๘	๑๓๐	๗๖	๒.๐๓	๑.๑๗๕	๓๒๔	๒๑๒	๑๙๒	๙๗	๓๒	๒.๑๘	๑.๑๖๖
	๕๔.๖%	๒๒.๘%	๑๔.๐%	๖.๐%	๓.๕%			๕๕.๔%	๒๓.๙%	๑๗.๙%	๘.๑%	๔.๗%			๓๗.๘%	๒๔.๗%	๒๒.๔%	๑๑.๓%	๓.๗%		
๔. ฉันทน์ช่วยพ่อแม่/ผู้ปกครองทำงานบ้าน	๓๕	๙๑	๒๑๐	๒๗๐	๑๖๕	๓.๕๗	๑.๐๘๘	๙๗	๒๔๓	๔๖๓	๔๘๘	๓๑๙	๓.๔๓	๑.๑๔๒	๓๔	๙๕	๒๘๖	๒๔๐	๒๐๓	๓.๕๖	๑.๐๘๖
	๔.๕%	๑๑.๘%	๒๗.๒%	๓๕.๐%	๒๑.๔%			๖.๐%	๑๕.๑%	๒๘.๘%	๓๐.๓%	๑๙.๘%			๔.๐%	๑๑.๑%	๓๓.๓%	๒๘.๐%	๒๓.๗%		
๕. พ่อแม่/ผู้ปกครองรู้จักและพูดคุยกับเพื่อนของฉันทน์	๗๓	๑๕๐	๒๖๑	๑๗๕	๑๑๑	๓.๑๓	๑.๑๖๗	๑๑๔	๒๘๒	๕๐๑	๔๖๔	๒๔๙	๓.๒๘	๑.๑๓๕	๕๙	๑๕๑	๓๐๐	๒๓๓	๑๑๓	๓.๒๒	๑.๐๙๗
	๙.๕%	๑๙.๕%	๓๓.๙%	๒๒.๗%	๑๔.๔%			๗.๑%	๑๗.๕%	๓๑.๑%	๒๘.๘%	๑๕.๕%			๖.๙%	๑๗.๖%	๓๕.๐%	๒๗.๒%	๑๓.๒%		
๖. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ฉันทน์มีน้ำใจ	๒๒	๗๒	๑๕๗	๒๖๐	๒๖๑	๓.๘๖	๑.๐๗๔	๕๐	๙๙	๓๐๒	๕๐๑	๖๕๙	๔.๐๑	๑.๐๕๙	๑๕	๕๖	๒๓๑	๒๗๖	๒๘๒	๓.๘๘	๑.๐๐๐
	๒.๘%	๙.๓%	๒๐.๓%	๓๓.๗%	๓๓.๘%			๓.๑%	๖.๑%	๑๘.๗%	๓๑.๑%	๔๐.๙%			๑.๗%	๖.๕%	๒๖.๙%	๓๒.๑%	๓๒.๘%		
๗. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนฉันทน์ไม่ให้ใช้ความรุนแรง	๔๑	๙๑	๑๙๑	๒๐๘	๒๔๑	๓.๖๗	๑.๑๘๔	๗๘	๑๒๓	๒๙๙	๔๗๒	๖๓๙	๓.๙๑	๑.๑๔๗	๓๑	๗๑	๒๑๙	๒๗๕	๒๖๕	๓.๗๘	๑.๐๘๑
	๕.๓%	๑๑.๘%	๒๔.๗%	๒๖.๙%	๓๑.๒%			๔.๘%	๗.๖%	๑๘.๖%	๒๙.๓%	๓๙.๗%			๓.๖%	๙.๒%	๒๕.๔%	๓๑.๙%	๓๐.๘%		
๘. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนฉันทน์เรื่องกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว	๒๓	๑๐๔	๒๐๓	๒๓๐	๒๒๒	๓.๖๕	๑.๑๐๗	๕๕	๑๔๐	๓๑๓	๕๐๗	๕๙๖	๓.๙๐	๑.๑๐๐	๑๔	๖๓	๒๓๔	๒๕๖	๒๙๔	๓.๘๗	๑.๐๑๙
	๓.๐%	๑๓.๕%	๒๖.๓%	๒๘.๘%	๒๗.๕%			๓.๔%	๘.๗%	๑๙.๔%	๓๑.๕%	๓๗.๐%			๑.๖%	๗.๓%	๒๗.๒%	๒๙.๗%	๓๔.๑%		
๙. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ฉันทน์มีความมานะอดทน	๑๔	๖๓	๑๖๔	๒๔๖	๒๘๓	๓.๙๔	๑.๐๓๔	๕๑	๑๐๑	๒๗๓	๕๒๘	๖๕๘	๔.๐๒	๑.๐๕๕	๑๐	๖๔	๑๙๓	๒๖๗	๓๒๖	๓.๙๗	๑.๐๐๓
	๑.๘%	๘.๒%	๒๑.๓%	๓๑.๙%	๓๖.๘%			๓.๒%	๖.๓%	๑๖.๙%	๓๒.๘%	๔๐.๘%			๑.๒%	๗.๔%	๒๒.๔%	๓๑.๐%	๓๗.๙%		
๑๐. ฉันทน์และครอบครัวดูโทรทัศน์ด้วยกัน	๔๗	๑๐๘	๑๘๔	๒๐๗	๒๒๕	๓.๕๙	๑.๒๑๔	๑๓๐	๒๕๔	๓๘๖	๔๑๕	๔๒๔	๓.๔๗	๑.๒๕๖	๘๔	๑๑๙	๒๔๒	๒๒๓	๒๐๓	๓.๓๙	๑.๒๕๔
	๖.๑%	๑๔.๐%	๒๓.๙%	๒๖.๘%	๒๙.๒%			๘.๑%	๑๕.๘%	๒๔.๐%	๒๕.๘%	๒๖.๔%			๙.๘%	๑๓.๘%	๒๘.๑%	๒๔.๗%	๒๓.๖%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคตะวันออก							ภาคใต้							ภาคกรุงเทพฯ และปริมณฑล						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๑. ครอบครัวของฉันมีเรื่อง โต้เถียงกัน	๒๔๑	๒๓๓	๑๗๑	๗๙	๔๘	๒.๓๐	๑.๑๘๙	๕๔๔	๔๗๐	๓๖๓	๑๕๐	๘๑	๒.๒๓	๑.๑๕๘	๒๒๔	๒๖๕	๒๒๙	๑๐๖	๓๖	๒.๓๘	๑.๑๒๐
	๓๑.๒%	๓๐.๒%	๒๒.๒%	๑๐.๒%	๖.๒%			๓๓.๘%	๒๙.๒%	๒๒.๖%	๙.๓%	๕.๐%			๒๖.๐%	๓๐.๘%	๒๖.๖%	๑๒.๓%	๔.๒%		
๑๒. ฉันคุยเรื่องปัญหาบ้านเมือง กับครอบครัว	๒๐๓	๒๔๗	๒๐๖	๘๒	๓๒	๒.๓๔	๑.๑๐๓	๓๕๗	๔๙๘	๔๗๙	๑๙๑	๘๕	๒.๔๗	๑.๑๑๗	๑๗๙	๒๒๔	๒๙๒	๑๑๘	๔๖	๒.๕๗	๑.๑๒๒
	๒๖.๔%	๓๒.๑%	๒๖.๘%	๑๐.๖%	๔.๒%			๒๒.๒%	๓๐.๙%	๒๙.๘%	๑๑.๙%	๕.๓%			๒๐.๗%	๒๖.๑%	๓๔.๐%	๑๓.๘%	๕.๔%		
๑๓. ฉันและครอบครัวไปเยี่ยม ญาติวันสุดสัปดาห์	๒๑๓	๒๓๗	๑๙๐	๙๐	๔๑	๒.๓๖	๑.๑๕๗	๓๒๗	๔๔๓	๔๙๒	๒๓๕	๑๑๓	๒.๖๐	๑.๑๖๖	๑๙๗	๒๒๕	๒๔๗	๑๓๙	๔๘	๒.๕๕	๑.๑๗๑
	๒๗.๖%	๓๐.๗%	๒๔.๖%	๑๑.๗%	๕.๓%			๒๐.๓%	๒๗.๕%	๓๐.๖%	๑๔.๖%	๗.๐%			๒๓.๐%	๒๖.๓%	๒๘.๙%	๑๖.๒%	๕.๖%		
๑๔. ฉันปรึกษาปัญหากับ ครอบครัว	๑๑๐	๑๗๘	๒๔๒	๑๖๗	๗๔	๒.๘๙	๑.๑๘๐	๒๐๗	๓๒๑	๕๔๘	๓๓๕	๑๙๘	๓.๐๐	๑.๑๙๐	๘๕	๑๗๒	๒๙๔	๒๑๒	๙๒	๓.๐๖	๑.๑๒๙
	๑๔.๓%	๒๓.๑%	๓๑.๔%	๒๑.๗%	๙.๖%			๑๒.๙%	๒๐.๐%	๓๔.๑%	๒๐.๘%	๑๒.๓%			๙.๙%	๒๐.๑%	๓๔.๔%	๒๔.๘%	๑๐.๘%		
๑๕. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวัน สำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์	๘๐	๑๒๘	๒๓๒	๑๙๔	๑๓๖	๓.๒๓	๑.๒๒๐	๑๘๑	๒๘๕	๔๓๐	๓๘๔	๓๓๑	๓.๒๕	๑.๒๗๕	๙๒	๑๑๘	๒๔๕	๒๑๕	๑๙๐	๓.๓๔	๑.๒๕๙
	๑๐.๔%	๑๖.๖%	๓๐.๑%	๒๕.๒%	๑๗.๗%			๑๑.๒%	๑๗.๗%	๒๖.๗%	๒๓.๘%	๒๐.๕%			๑๐.๗%	๑๓.๗%	๒๘.๕%	๒๕.๐%	๒๒.๑%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๒ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ในเขตเมือง							นอกเขตเมือง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. ถิ่นรับประทานข้าวเย็นร่วมกับครอบครัว	๔๒๒	๕๔๙	๙๖๔	๙๙๑	๑๓๕๗	๓.๕๓	๑.๓๒๙	๓๙๙	๕๑๐	๙๔๓	๗๗๑	๑,๓๓๗	๓.๕๕	๑.๓๕๐
	๑๐.๑%	๑๓.๑%	๒๓.๐%	๒๑.๓%	๓๒.๔%			๑๐.๓%	๑๓.๒%	๒๑.๙%	๒๐.๐%	๓๔.๖%		
๒. ถิ่นไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๙๙๐	๑,๐๓๑	๑,๓๓๙	๖๓๕	๒๙๙	๒.๖๓	๑.๑๗๙	๙๖๙	๑,๐๑๔	๑,๑๕๙	๕๕๑	๒๖๔	๒.๕๗	๑.๑๙๐
	๒๑.๐%	๒๔.๖%	๓๒.๐%	๑๕.๒%	๗.๑%			๒๒.๕%	๒๖.๓%	๓๐.๐%	๑๔.๓%	๖.๙%		
๓. ถิ่นคุยเรื่องเพศกับพ่อแม่/ผู้ปกครอง	๒๑๒๒	๙๓๐	๖๙๖	๒๙๓	๑๓๙	๑.๙๐	๑.๑๑๕	๑,๙๔๖	๙๒๔	๖๑๕	๒๙๑	๑๗๗	๑.๙๔	๑.๑๗๐
	๕๐.๙%	๒๒.๓%	๑๖.๕%	๗.๐%	๓.๓%			๕๐.๖%	๒๑.๔%	๑๖.๐%	๗.๓%	๔.๖%		
๔. ถิ่นช่วยพ่อแม่/ผู้ปกครองทำงานบ้าน	๑๗๔	๔๕๙	๑,๑๔๒	๑,๒๙๑	๑,๑๑๐	๓.๖๕	๑.๑๐๙	๑๙๓	๓๗๗	๑,๐๕๙	๑,๒๔๙	๙๗๙	๓.๖๔	๑.๑๐๕
	๔.๒%	๑๑.๐%	๒๗.๔%	๓๐.๙%	๒๖.๖%			๔.๙%	๙.๙%	๒๗.๕%	๓๒.๕%	๒๕.๔%		
๕. พ่อแม่/ผู้ปกครองรู้จักและพูดคุยกับเพื่อนของถิ่น	๒๙๙	๖๕๙	๑,๓๖๙	๑,๑๖๐	๖๙๔	๓.๓๑	๑.๑๓๔	๒๗๔	๕๙๔	๑,๒๖๕	๑,๐๗๑	๖๔๖	๓.๓๒	๑.๑๓๕
	๗.๑%	๑๕.๙%	๓๒.๙%	๒๗.๙%	๑๖.๔%			๗.๑%	๑๕.๔%	๓๒.๙%	๒๗.๙%	๑๖.๙%		
๖. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ถิ่นมีน้ำใจ	๗๕	๒๓๒	๗๕๑	๑,๓๒๓	๑,๗๙๕	๔.๐๙	๐.๙๙๓	๗๙	๒๒๒	๗๓๙	๑,๑๙๙	๑,๖๒๑	๔.๐๕	๑.๐๑๒
	๑.๙%	๕.๖%	๑๙.๐%	๓๑.๗%	๔๓.๐%			๒.๐%	๕.๙%	๑๙.๒%	๓๑.๐%	๔๒.๐%		
๗. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนถิ่นไม่ให้ใช้ความรุนแรง	๑๙๗	๒๙๙	๙๐๙	๑,๒๓๖	๑,๖๓๙	๓.๙๑	๑.๑๓๕	๒๐๙	๓๐๐	๗๗๖	๑,๑๓๑	๑,๔๔๒	๓.๙๕	๑.๑๖๕
	๔.๗%	๗.๑%	๑๙.๔%	๒๙.๖%	๓๙.๒%			๕.๔%	๗.๙%	๒๐.๑%	๒๙.๓%	๓๗.๔%		
๘. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนถิ่นเรื่องกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	๙๔	๓๑๐	๙๑๐	๑,๓๑๒	๑,๕๕๕	๓.๙๔	๑.๐๔๒	๑๐๗	๓๒๙	๙๐๐	๑,๑๙๕	๑,๓๔๐	๓.๙๖	๑.๐๗๓
	๒.๒%	๗.๔%	๒๑.๙%	๓๑.๔%	๓๗.๒			๒.๙%	๙.๕%	๒๓.๓%	๓๐.๗%	๓๔.๗		
๙. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ถิ่นมีความมานะอดทน	๗๒	๒๒๒	๖๙๔	๑,๒๕๙	๑,๙๔๑	๔.๑๔	๐.๙๙๙	๗๕	๒๒๕	๖๕๒	๑,๒๒๕	๑,๖๙๑	๔.๐๙	๑.๐๐๒
	๑.๗%	๕.๓%	๑๖.๔%	๓๐.๑%	๔๖.๕%			๑.๙%	๕.๙%	๑๖.๙%	๓๑.๙%	๔๓.๖%		
๑๐. ถิ่นและครอบครัวดูโทรทัศน์ด้วยกัน	๓๒๒	๕๗๕	๑,๐๒๕	๑,๐๔๙	๑,๒๑๐	๓.๕๔	๑.๒๕๑	๓๑๙	๕๒๒	๙๒๙	๙๖๙	๑,๑๑๗	๓.๕๓	๑.๒๖๓
	๗.๗%	๑๓.๙%	๒๔.๕%	๒๕.๑%	๒๙.๙%			๙.๓%	๑๓.๕%	๒๔.๑%	๒๕.๑%	๒๙.๐%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ในเขตเมือง							นอกเขตเมือง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๑. ครอบครัวของฉันมีเรื่องโต้เถียงกัน	๑,๔๔๔	๑,๒๐๘	๙๕๔	๓๘๒	๑๘๗	๒.๒๐	๑.๑๔๒	๑,๓๓๙	๑,๑๑๑	๘๔๕	๓๘๖	๑๖๗	๒.๒๐	๑.๑๔๘
	๓๔.๖%	๒๘.๙%	๒๒.๙%	๙.๑%	๔.๕%			๓๔.๘%	๒๘.๙%	๒๒.๐%	๑๐.๐%	๔.๓%		
๑๒. ฉันคุยเรื่องปัญหาบ้านเมืองกับครอบครัว	๑,๐๗๑	๑,๒๑๗	๑,๒๒๖	๔๖๐	๑๙๙	๒.๔๐	๑.๑๒๓	๙๒๖	๑,๑๓๑	๑,๐๙๕	๕๐๒	๑๙๓	๒.๔๖	๑.๑๓๗
	๒๕.๗%	๒๙.๒%	๒๙.๔%	๑๑.๐%	๔.๘%			๒๔.๑%	๒๙.๔%	๒๘.๕%	๑๓.๐%	๕.๐%		
๑๓. ฉันและครอบครัวไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์	๑,๐๔๑	๑,๑๕๒	๑,๒๐๘	๕๐๙	๒๖๒	๒.๔๗	๑.๑๗๐	๙๘๓	๑,๐๙๖	๑,๐๕๑	๔๗๙	๒๔๕	๒.๔๖	๑.๑๗๘
	๒๕.๐%	๒๗.๖%	๒๙.๐%	๑๒.๒%	๖.๓%			๒๕.๕%	๒๘.๔%	๒๗.๓%	๑๒.๔%	๖.๔%		
๑๔. ฉันปรึกษาปัญหากับครอบครัว	๔๙๘	๙๐๓	๑,๓๘๕	๙๓๓	๔๕๒	๒.๙๙	๑.๑๖๒	๔๕๘	๗๐๗	๑,๓๓๙	๘๖๓	๔๗๔	๓.๐๕	๑.๑๗๔
	๑๑.๙%	๒๑.๖%	๓๓.๒%	๒๒.๔%	๑๐.๘%			๑๑.๙%	๑๘.๔%	๓๔.๙%	๒๒.๕%	๑๒.๓%		
๑๕. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์	๓๒๐	๕๕๖	๑,๑๒๖	๑,๐๘๐	๑,๐๘๖	๓.๔๙	๑.๒๒๔	๓๒๓	๕๔๘	๑๐๔๓	๙๗๓	๙๖๓	๓.๔๔	๑.๒๓๙
	๗.๗%	๑๓.๓%	๒๗.๐%	๒๕.๙%	๒๖.๑%			๘.๔%	๑๔.๒%	๒๗.๑%	๒๕.๓%	๒๕.๐%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๓ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามเพศ

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ชาย							หญิง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. ฉันทนรับภาระงานบ้านร่วมกับครอบครัว	๔๑๕	๕๓๒	๘๙๙	๗๕๗	๑,๓๒๒	๓.๕๒	๑.๓๕๒	๔๐๐	๕๒๓	๙๐๕	๙๐๔	๑,๓๖๖	๓.๕๖	๑.๓๒๔
	๑๐.๖%	๑๓.๖%	๒๒.๙%	๑๙.๓%	๓๓.๗%			๙.๙%	๑๒.๙%	๒๒.๑%	๒๒.๑%	๓๓.๓%		
๒. ฉันทนไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๙๓๕	๑,๐๔๓	๑,๑๗๖	๔๙๙	๒๗๐	๒.๕๒	๑.๑๘๑	๘๐๙	๑,๐๐๐	๑,๓๑๔	๖๘๓	๒๙๐	๒.๖๗	๑.๑๗๓
	๒๓.๘%	๒๖.๖%	๓๐.๐%	๑๒.๗%	๖.๙%			๑๙.๙%	๒๔.๔%	๓๒.๑%	๑๖.๗%	๗.๑%		
๓. ฉันทนคุยเรื่องเพศกับพ่อแม่/ผู้ปกครอง	๒,๑๗๔	๗๖๓	๕๖๐	๒๖๑	๑๕๔	๑.๙๔	๑.๑๓๘	๑,๘๘๗	๙๘๖	๗๓๗	๓๑๒	๑๖๐	๑.๙๙	๑.๑๔๑
	๕๕.๖%	๑๙.๕%	๑๔.๓%	๖.๗%	๓.๙%			๔๖.๒%	๒๔.๒%	๑๙.๑%	๗.๖%	๓.๙%		
๔. ฉันทนช่วยพ่อแม่/ผู้ปกครองทำงานบ้าน	๒๒๘	๔๘๑	๑,๒๕๖	๑,๑๕๓	๗๙๕	๓.๔๖	๑.๑๑๘	๑๒๘	๓๕๓	๙๓๙	๑,๓๘๓	๑,๒๘๗	๓.๙๒	๑.๐๖๗
	๕.๙%	๑๒.๓%	๓๒.๑%	๒๙.๕%	๒๐.๓%			๓.๑%	๘.๖%	๒๓.๐%	๓๓.๙%	๓๑.๕%		
๕. พ่อแม่/ผู้ปกครองรู้จักและพูดคุยกับเพื่อนของฉัน	๓๓๓	๖๗๓	๑,๓๑๗	๑,๐๐๖	๕๙๒	๓.๒๑	๑.๑๔๙	๒๓๙	๕๗๖	๑,๓๐๗	๑,๒๒๓	๗๔๔	๓.๔๑	๑.๑๑๒
	๘.๕%	๑๗.๒%	๓๓.๗%	๒๕.๗%	๑๔.๙%			๕.๙%	๑๔.๑%	๓๒.๐%	๒๙.๙%	๑๙.๒%		
๖. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ฉันมีน้ำใจ	๙๘	๒๗๖	๗๙๙	๑,๒๔๙	๑,๕๐๗	๓.๙๗	๑.๐๓๕	๖๖	๑๗๗	๖๘๖	๑,๒๖๕	๑,๙๐๓	๔.๑๖	๐.๙๖๑
	๒.๒%	๗.๐%	๒๐.๔%	๓๑.๙%	๓๙.๕%			๑.๖%	๔.๓%	๑๖.๗%	๓๐.๙%	๔๖.๔%		
๗. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนฉันไม่ให้ความรุนแรง	๒๓๘	๓๓๓	๘๔๖	๑,๑๓๘	๑,๓๖๖	๓.๗๘	๑.๑๘๔	๑๖๘	๒๖๓	๗๓๓	๑,๒๒๔	๑,๗๐๙	๓.๙๙	๑.๑๐๕
	๖.๑%	๘.๕%	๒๑.๖%	๒๙.๐%	๓๔.๘%			๔.๑%	๖.๔%	๑๗.๙%	๒๙.๙%	๔๑.๗%		
๘. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนฉันเรื่องกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	๑๓๕	๓๔๕	๙๗๓	๑,๑๙๔	๑,๒๗๙	๓.๘๐	๑.๐๙๓	๖๖	๒๙๒	๘๓๔	๑,๒๙๔	๑,๖๑๐	๔.๐๐	๑.๐๑๓
	๓.๔%	๘.๘%	๒๔.๘%	๓๐.๔%	๓๒.๖%			๑.๖%	๗.๑%	๒๐.๔%	๓๑.๖%	๓๙.๓%		
๙. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ฉันมีความมานะอดทน	๙๘	๒๔๙	๗๑๑	๑,๒๔๒	๑,๖๒๐	๔.๐๓	๑.๐๓๖	๔๙	๑๙๗	๖๑๘	๑,๒๓๖	๑,๙๙๗	๔.๒๐	๐.๙๔๗
	๒.๕%	๖.๔%	๑๘.๑%	๓๑.๗%	๔๑.๓%			๑.๒%	๔.๘%	๑๕.๑%	๓๐.๒%	๔๘.๗%		
๑๐. ฉันทนและครอบครัวดูโทรทัศน์ด้วยกัน	๓๕๗	๕๗๕	๑,๐๒๔	๙๐๗	๑,๐๖๐	๓.๔๔	๑.๒๗๕	๒๙๑	๕๑๙	๙๒๗	๑,๑๐๓	๑,๒๖๔	๓.๖๒	๑.๒๓๒
	๙.๑%	๑๔.๗%	๒๖.๑%	๒๓.๑%	๒๗.๐%			๖.๙%	๑๒.๗%	๒๒.๖%	๒๖.๙%	๓๐.๙%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ชาย							หญิง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๑. ครอบครัวของฉันมีเรื่องโต้เถียงกัน	๑,๓๔๔	๑,๑๒๔	๙๐๐	๓๗๐	๑๗๔	๒.๒๑	๑.๑๔๔	๑,๔๓๖	๑,๑๘๘	๘๙๕	๓๙๓	๑๘๐	๒.๑๙	๑.๑๔๖
	๓๔.๔%	๒๘.๗%	๒๓.๐%	๙.๕%	๔.๔%			๓๕.๑%	๒๙.๐%	๒๑.๙%	๙.๖%	๔.๔%		
๑๒. ฉันคุยเรื่องปัญหาบ้านเมืองกับครอบครัว	๑,๐๑๗	๑,๑๔๖	๑,๐๕๑	๔๙๐	๒๑๔	๒.๔๒	๑.๑๕๘	๙๗๗	๑,๑๙๖	๑,๒๖๓	๔๖๙	๑๗๘	๒.๔๓	๑.๑๐๒
	๒๖.๐%	๒๙.๒%	๒๖.๘%	๑๒.๕%	๕.๕%			๒๓.๙%	๒๙.๓%	๓๐.๙%	๑๑.๕%	๔.๔%		
๑๓. ฉันและครอบครัวไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์	๑,๐๒๑	๑,๐๘๘	๑,๐๘๑	๔๗๕	๒๕๒	๒.๔๕	๑.๑๘๒	๑,๐๐๐	๑,๑๕๕	๑,๑๗๓	๕๐๘	๒๕๔	๒.๔๘	๑.๑๖๖
	๒๖.๑%	๒๗.๘%	๒๗.๖%	๑๒.๑%	๖.๔%			๒๔.๔%	๒๘.๒%	๒๘.๗%	๑๒.๔%	๖.๒%		
๑๔. ฉันปรึกษาปัญหากับครอบครัว	๕๐๕	๘๔๒	๑,๓๓๗	๘๑๘	๔๐๗	๒.๙๔	๑.๑๖๔	๔๔๙	๗๖๗	๑,๓๘๐	๙๗๑	๕๑๗	๓.๐๘	๑.๑๖๘
	๑๒.๙%	๒๑.๕%	๓๔.๒%	๒๐.๙%	๑๐.๔%			๑๑.๐%	๑๘.๘%	๓๓.๘%	๒๓.๘%	๑๒.๗%		
๑๕. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์	๓๘๐	๕๙๑	๑,๑๒๙	๙๒๘	๘๙๑	๓.๓๕	๑.๒๕๑	๒๖๑	๕๒๒	๑,๐๓๗	๑,๑๑๕	๑,๑๕๕	๓.๕๘	๑.๒๐๓
	๙.๗%	๑๔.๙%	๒๘.๙%	๒๓.๗%	๒๒.๘%			๖.๔%	๑๒.๘%	๒๕.๔%	๒๗.๓%	๒๘.๒%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๔ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามระดับการศึกษา

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ประถมศึกษา							มัธยมศึกษาตอนต้น							มัธยมศึกษาตอนปลาย						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. ฉันทนรับภาระงานข้าวเย็นร่วมกับครอบครัว	๙๐	๑๓๓	๔๑๕	๔๓๙	๙๒๑	๓.๙๘	๑.๑๕๘	๘๒	๑๓๒	๒๘๑	๒๘๔	๕๕๕	๓.๘๒	๑.๒๔๓	๖๑	๑๑๗	๒๖๐	๑๙๑	๒๘๖	๓.๕๗	๑.๒๓๖
	๔.๕%	๖.๗%	๒๐.๘%	๒๒.๐%	๔๖.๑%			๖.๑%	๙.๙%	๒๑.๑%	๒๑.๓%	๔๑.๖%			๖.๗%	๑๒.๘%	๒๘.๔%	๒๐.๙%	๓๑.๓%		
๒. ฉันทนไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๓๓๔	๔๖๓	๖๖๑	๓๔๓	๑๙๕	๒.๘๐	๑.๑๙๔	๒๗๗	๓๑๔	๔๑๕	๒๒๑	๑๐๔	๒.๖๗	๑.๒๐๐	๑๗๓	๒๒๓	๓๑๐	๑๔๗	๖๑	๒.๖๗	๑.๑๕๐
	๑๖.๗%	๒๓.๒%	๓๓.๑%	๑๗.๒%	๙.๘%			๒๐.๘%	๒๓.๖%	๓๑.๒%	๑๖.๖%	๗.๘%			๑๘.๙%	๒๔.๔%	๓๓.๙%	๑๖.๑%	๖.๗%		
๓. ฉันทนคุยเรื่องเพศกับพ่อแม่/ผู้ปกครอง	๑,๑๔๔	๓๕๕	๒๖๑	๑๒๗	๙๗	๑.๘๓	๑.๑๗๓	๖๙๘	๒๘๘	๑๙๕	๙๔	๕๕	๑.๘๙	๑.๑๔๗	๓๙๒	๒๔๓	๑๘๕	๖๓	๒๗	๒.๐๐	๑.๐๘๖
	๕๗.๗%	๑๗.๙%	๑๓.๒%	๖.๔%	๔.๙%			๕๒.๕%	๒๑.๗%	๑๔.๗%	๗.๑%	๔.๑%			๔๓.๑%	๒๖.๗%	๒๐.๓%	๖.๙%	๓.๐%		
๔. ฉันทนช่วยพ่อแม่/ผู้ปกครองทำงานบ้าน	๖๑	๑๖๓	๕๖๙	๖๕๒	๔๕๙	๓.๗๓	๑.๐๔๖	๔๙	๑๒๑	๓๖๐	๔๖๑	๓๓๖	๓.๖๙	๑.๐๖๑	๒๘	๑๐๕	๒๖๘	๓๐๖	๒๐๘	๓.๖๑	๑.๐๕๒
	๓.๑%	๘.๒%	๒๘.๕%	๓๒.๗%	๒๗.๕%			๓.๗%	๙.๑%	๒๗.๑%	๓๔.๗%	๒๕.๓%			๓.๑%	๑๑.๕%	๒๙.๓%	๓๓.๔%	๒๒.๗%		
๕. พ่อแม่/ผู้ปกครองรู้จักและพูดคุยกับเพื่อนของฉัน	๑๘๗	๓๒๘	๖๑๑	๔๙๒	๓๗๗	๓.๒๗	๑.๒๑๒	๘๗	๑๙๘	๔๕๔	๓๖๗	๒๒๒	๓.๓๓	๑.๑๑๗	๔๕	๑๓๒	๓๒๕	๒๘๕	๑๒๕	๓.๓๔	๑.๐๔๒
	๙.๔%	๑๖.๔%	๓๐.๖%	๒๔.๗%	๑๘.๙%			๖.๖%	๑๔.๙%	๓๔.๒%	๒๗.๖%	๑๖.๗%			๔.๙%	๑๔.๕%	๓๕.๖%	๓๑.๓%	๑๓.๗%		
๖. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ฉันมีน้ำใจ	๓๗	๙๕	๓๒๔	๕๓๗	๑,๐๐๓	๔.๑๙	๐.๙๙๓	๒๑	๗๔	๒๔๕	๔๑๑	๕๗๙	๔.๐๙	๐.๙๘๘	๑๔	๔๘	๑๖๕	๓๐๕	๓๗๙	๔.๐๘	๐.๙๗๐
	๑.๙%	๔.๘%	๑๖.๒%	๒๖.๙%	๕๐.๓%			๑.๖%	๕.๖%	๑๘.๔%	๓๐.๙%	๔๓.๕%			๑.๕%	๕.๓%	๑๘.๑%	๓๓.๕%	๔๑.๖%		
๗. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนฉันไม่ให้ใช้ความรุนแรง	๑๑๗	๑๕๐	๓๖๗	๔๘๕	๘๗๔	๓.๙๓	๑.๒๐๓	๗๗	๑๑๔	๒๕๖	๓๘๘	๔๙๙	๓.๘๔	๑.๑๘๔	๒๙	๖๖	๑๗๔	๓๐๐	๓๔๕	๓.๙๕	๑.๐๖๘
	๕.๙%	๗.๕%	๑๘.๔%	๒๔.๓%	๔๓.๙%			๕.๘%	๘.๕%	๑๙.๒%	๒๙.๑%	๓๗.๔%			๓.๒%	๗.๒%	๑๙.๐%	๓๒.๘%	๓๗.๗%		
๘. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนฉันเรื่องกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว	๖๐	๑๘๓	๔๓๑	๕๔๓	๗๗๙	๓.๙๐	๑.๑๑๑	๓๓	๑๐๕	๓๑๘	๔๒๙	๔๔๖	๓.๘๖	๑.๐๔๖	๑๖	๖๔	๑๙๕	๓๐๒	๓๓๗	๓.๙๖	๑.๐๑๐
	๓.๐%	๙.๒%	๒๑.๖%	๒๗.๒%	๓๙.๐%			๒.๕%	๗.๙%	๒๓.๙%	๓๒.๒%	๓๓.๕%			๑.๘%	๗.๐%	๒๑.๓%	๓๓.๐%	๓๖.๙%		
๙. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ฉันมีความมานะอดทน	๓๗	๑๐๔	๓๓๘	๕๙๗	๙๑๘	๔.๑๓	๐.๙๙๔	๒๓	๙๑	๒๑๔	๓๙๕	๖๐๗	๔.๑๑	๑.๐๑๘	๑๒	๔๗	๑๔๙	๓๐๓	๔๐๓	๔.๑๔	๐.๙๕๔
	๑.๙%	๕.๒%	๑๗.๐%	๒๙.๙%	๔๖.๐%			๑.๗%	๖.๘%	๑๖.๑%	๒๙.๗%	๔๕.๖%			๑.๓%	๕.๑%	๑๖.๓%	๓๓.๒%	๔๔.๑%		
๑๐. ฉันทนและครอบครัวดูโทรทัศน์ด้วยกัน	๑๑๕	๒๑๘	๔๑๒	๔๙๓	๗๕๙	๓.๗๘	๑.๒๒๓	๙๒	๑๕๑	๓๔๑	๓๓๔	๔๑๒	๓.๖๒	๑.๒๒๔	๕๓	๑๓๓	๒๕๑	๒๔๔	๒๓๒	๓.๕๑	๑.๑๘๓
	๕.๘%	๑๐.๙%	๒๐.๖%	๒๔.๗%	๓๘.๐%			๖.๙%	๑๑.๔%	๒๕.๖%	๒๕.๑%	๓๑.๐%			๕.๘%	๑๔.๖%	๒๗.๕%	๒๖.๗%	๒๕.๔%		
๑๑. ครอบครัวของฉันมีเรื่อง	๘๐๗	๕๕๗	๓๖๒	๑๗๙	๘๘	๒.๐๙	๑.๑๕๖	๔๙๐	๓๙๔	๒๗๔	๑๑๑	๖๓	๒.๑๕	๑.๑๔๕	๒๕๑	๒๗๑	๒๗๔	๘๒	๓๕	๒.๓๒	๑.๐๘๕

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ประถมศึกษา							มัธยมศึกษาตอนต้น							มัธยมศึกษาตอนปลาย						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
โต้เถียงกัน	๔๐.๕%	๒๗.๙%	๑๘.๒%	๙.๐%	๔.๔%			๓๖.๘%	๒๙.๖%	๒๐.๖%	๘.๓%	๔.๗%			๒๗.๕%	๒๙.๗%	๓๐.๐%	๙.๐%	๓.๘%		
๑๒. ฉันคุยเรื่องปัญหาบ้านเมืองกับครอบครัว	๖๓๗	๕๒๗	๔๙๙	๒๐๘	๑๑๔	๒.๓๑	๑.๑๘๘	๓๓๗	๔๐๓	๓๖๒	๑๖๓	๖๗	๒.๔๑	๑.๑๓๙	๑๗๗	๒๔๘	๓๑๖	๑๓๒	๔๑	๒.๕๘	๑.๐๙๑
	๓๒.๑%	๒๖.๕%	๒๕.๑%	๑๐.๕%	๕.๗%			๒๕.๓%	๓๐.๓%	๒๗.๒%	๑๒.๒%	๕.๐%			๑๙.๔%	๒๗.๑%	๓๔.๖%	๑๔.๔%	๔.๕%		
๑๓. ฉันและครอบครัวไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์	๔๙๓	๔๗๘	๕๔๕	๒๘๑	๑๙๗	๒.๖๐	๑.๒๖๘	๓๕๒	๓๘๕	๓๔๖	๑๔๘	๑๐๑	๒.๔๕	๑.๒๐๖	๒๐๒	๒๗๐	๒๘๑	๑๑๓	๔๕	๒.๔๘	๑.๑๑๓
	๒๔.๗%	๒๔.๐%	๒๗.๓%	๑๔.๑%	๙.๙%			๒๖.๔%	๒๘.๙%	๒๖.๐%	๑๑.๑%	๗.๖%			๒๒.๒%	๒๙.๖%	๓๐.๘%	๑๒.๔%	๔.๙%		
๑๔. ฉันปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว	๒๔๒	๓๘๔	๕๙๐	๔๖๗	๓๐๒	๓.๑๐	๑.๒๓๑	๑๕๙	๒๕๒	๔๓๙	๓๐๐	๑๗๘	๓.๐๖	๑.๑๙๕	๙๓	๑๖๕	๓๓๓	๒๑๙	๑๐๐	๓.๐๗	๑.๑๒๕
	๑๒.๒%	๑๙.๓%	๒๙.๗%	๒๓.๕%	๑๕.๒%			๑๒.๐%	๑๙.๐%	๓๓.๑%	๒๒.๖%	๑๓.๔%			๑๐.๒%	๑๘.๑%	๓๖.๖%	๒๔.๑%	๑๑.๐%		
๑๕. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์	๑๔๓	๒๓๙	๔๘๑	๔๖๐	๖๖๘	๓.๖๔	๑.๒๕๔	๑๐๑	๑๗๖	๓๕๙	๓๕๐	๓๔๕	๓.๕๐	๑.๒๒๐	๘๒	๑๒๔	๒๕๕	๒๓๓	๒๑๙	๓.๔๒	๑.๒๓๙
	๗.๒%	๑๒.๐%	๒๔.๒%	๒๓.๑%	๓๓.๖%			๗.๖%	๑๓.๒%	๒๗.๐%	๒๖.๓%	๒๕.๙%			๙.๐%	๑๓.๖%	๒๗.๙%	๒๕.๕%	๒๔.๐%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๔ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามระดับการศึกษา (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	อาชีวศึกษา (ปวช.)							อาชีวศึกษา (ปวส.)							อุดมศึกษา						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. ฉันรับประทานข้าวเย็น ร่วมกับครอบครัว	๒๑๙	๒๖๑	๓๘๔	๓๙๐	๕๖๓	๓.๔๕	๑.๓๗๑	๑๑๖	๑๑๕	๑๐๑	๑๐๔	๑๓๐	๓.๐๓	๑.๔๕๙	๒๔๘	๒๙๑	๓๕๕	๒๔๕	๒๑๗	๒.๙๒	๑.๓๒๗
	๑๒.๑%	๑๔.๔%	๒๑.๑%	๒๑.๕%	๓๓.๐%			๒๐.๕%	๒๐.๓%	๑๗.๘%	๑๘.๔%	๒๓.๐%			๑๘.๓%	๒๑.๕%	๒๖.๒%	๑๘.๑%	๑๖.๐%		
๒. ฉันไปเที่ยว/ซื้อของกับ ครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๔๖๓	๔๖๙	๕๖๓	๒๑๓	๑๑๓	๒.๔๘	๑.๑๖๘	๑๖๔	๑๖๓	๑๔๗	๗๐	๒๒	๒.๓๓	๑.๑๓๓	๓๒๓	๓๙๕	๓๘๓	๑๘๙	๖๔	๒.๔๗	๑.๑๓๖
	๒๕.๔%	๒๕.๘%	๓๐.๙%	๑๑.๗%	๖.๒%			๒๙.๐%	๒๘.๘%	๒๖.๐%	๑๒.๔%	๓.๙%			๒๓.๙%	๒๙.๒%	๒๘.๓%	๑๔.๐%	๔.๗%		
๓. ฉันคุยเรื่องเพศกับพ่อแม่/ ผู้ปกครอง	๙๔๘	๓๘๗	๒๙๑	๑๒๒	๖๖	๑.๘๘	๑.๑๒๕	๒๖๔	๑๕๒	๘๕	๔๕	๑๙	๑.๙๔	๑.๑๑๓	๕๙๓	๓๑๗	๒๗๙	๑๑๕	๕๐	๒.๐๕	๑.๑๔๗
	๕๒.๓%	๒๑.๓%	๑๖.๐%	๖.๗%	๓.๖%			๔๖.๗%	๒๖.๙%	๑๕.๐%	๘.๐%	๓.๔%			๔๓.๘%	๒๓.๔%	๒๐.๖%	๘.๕%	๓.๗%		
๔. ฉันช่วยพ่อแม่/ผู้ปกครอง ทำงานบ้าน	๗๖	๑๗๖	๔๔๒	๕๘๗	๕๓๔	๓.๗๓	๑.๑๐๙	๔๓	๘๖	๑๔๔	๑๓๗	๑๕๔	๓.๔๘	๑.๒๔๙	๙๗	๑๗๕	๔๐๕	๓๘๒	๒๙๒	๓.๔๔	๑.๑๗๐
	๔.๒%	๙.๗%	๒๔.๔%	๓๒.๓%	๒๙.๔%			๗.๖%	๑๕.๒%	๒๕.๕%	๒๔.๓%	๒๗.๓%			๗.๒%	๑๓.๐%	๓๐.๐%	๒๘.๓%	๒๑.๖%		
๕. พ่อแม่/ผู้ปกครองรู้จักและ พูดคุยกับเพื่อนของฉัน	๑๐๗	๒๘๔	๕๘๔	๕๓๙	๓๐๑	๓.๓๕	๑.๑๐๘	๕๘	๙๒	๑๗๐	๑๔๖	๙๕	๓.๒๓	๑.๒๑๑	๘๖	๒๐๔	๔๗๓	๓๘๙	๒๐๑	๓.๓๑	๑.๐๙๓
	๕.๙%	๑๕.๖%	๓๒.๒%	๒๙.๗%	๑๖.๖%			๑๐.๓%	๑๖.๔%	๓๐.๓%	๒๖.๐%	๑๖.๙%			๖.๔%	๑๕.๑%	๓๕.๐%	๒๘.๘%	๑๔.๙%		
๖. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ ฉันมีน้ำใจ	๓๙	๑๑๕	๓๕๗	๖๐๒	๗๐๗	๔.๐๐	๑.๐๑๕	๖	๓๓	๑๓๔	๑๘๓	๒๑๐	๓.๙๙	๐.๙๖๘	๓๕	๘๓	๒๕๙	๔๖๒	๕๑๗	๓.๙๙	๑.๐๒๕
	๒.๑%	๖.๓%	๑๙.๖%	๓๓.๑%	๓๘.๘%			๑.๑%	๕.๘%	๒๓.๗%	๓๒.๓%	๓๗.๑%			๒.๖%	๖.๑%	๑๙.๑%	๓๔.๑%	๓๘.๑%		
๗. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนฉัน ไม่ให้ใช้ความรุนแรง	๙๓	๑๓๗	๓๗๕	๕๗๖	๖๔๐	๓.๘๔	๑.๑๓๗	๒๕	๔๙	๑๒๙	๑๗๕	๑๘๖	๓.๗๙	๑.๑๒๕	๖๐	๗๕	๒๗๖	๔๓๔	๕๑๐	๓.๙๓	๑.๐๙๔
	๕.๑%	๗.๕%	๒๐.๖%	๓๑.๖%	๓๕.๑%			๔.๔%	๘.๗%	๒๒.๙%	๓๑.๐%	๓๓.๐%			๔.๔%	๕.๕%	๒๐.๔%	๓๒.๐%	๓๗.๖%		
๘. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนฉัน เรื่องกฎแห่งกรรม ทำดีได้ ดีทำชั่วได้ชั่ว	๔๖	๑๕๒	๔๒๓	๕๘๕	๖๑๗	๓.๘๖	๑.๐๕๕	๑๒	๔๗	๑๓๒	๑๘๕	๑๘๙	๓.๘๗	๑.๐๓๘	๓๒	๘๑	๓๐๑	๔๔๑	๕๐๑	๓.๙๖	๑.๐๒๑
	๒.๕%	๘.๓%	๒๓.๒%	๓๒.๑%	๓๓.๘%			๒.๑%	๘.๓%	๒๓.๔%	๓๒.๗%	๓๓.๕%			๒.๔%	๖.๐%	๒๒.๒%	๓๒.๕%	๓๖.๙%		
๙. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ ฉันมีความมานะอดทน	๓๕	๙๘	๓๐๙	๕๗๙	๘๐๑	๔.๑๐	๐.๙๙๓	๘	๓๒	๑๐๘	๑๖๐	๒๕๗	๔.๑๑	๐.๙๙๕	๒๙	๖๙	๒๑๓	๔๓๔	๖๑๐	๔.๑๓	๐.๙๙๔
	๑.๙%	๕.๔%	๑๗.๐%	๓๑.๘%	๔๔.๐%			๑.๔%	๕.๗%	๑๙.๑%	๒๘.๓%	๔๕.๕%			๒.๑%	๕.๑%	๑๕.๗%	๓๒.๐%	๔๕.๐%		
๑๐. ฉันและครอบครัวดู โทรทัศน์ด้วยกัน	๑๔๗	๒๕๖	๔๐๖	๔๙๑	๕๒๑	๓.๕๔	๑.๒๖๐	๗๕	๑๑๐	๑๕๖	๑๑๕	๑๐๙	๓.๑๓	๑.๒๙๙	๑๕๒	๒๑๘	๓๗๙	๓๒๗	๒๗๗	๓.๒๗	๑.๒๖๖
	๘.๑%	๑๔.๑%	๒๒.๓%	๒๗.๐%	๒๘.๖%			๑๓.๓%	๑๙.๕%	๒๗.๖%	๒๐.๔%	๑๙.๓%			๑๑.๒%	๑๖.๑%	๒๘.๐%	๒๔.๒%	๒๐.๕%		
๑๑. ครอบครัวของฉันมีเรื่อง	๖๑๓	๕๓๒	๓๙๗	๑๘๖	๘๘	๒.๒๓	๑.๑๖๒	๑๙๐	๑๗๖	๑๓๑	๕๒	๑๕	๒.๑๖	๑.๐๗๔	๔๑๑	๓๗๕	๓๔๗	๑๕๓	๖๔	๒.๓๒	๑.๑๕๗

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	อาชีวศึกษา (ปวช.)							อาชีวศึกษา (ปวส.)							อุดมศึกษา						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
โต้เถียงกัน	๓๓.๘%	๒๙.๓%	๒๑.๙%	๑๐.๒%	๔.๘%			๓๓.๗%	๓๑.๒%	๒๓.๒%	๙.๒%	๒.๗%			๓๐.๔%	๒๗.๘%	๒๕.๗%	๑๑.๓%	๔.๗%		
๑๒. นินยุเรื่องปัญหา บ้านเมืองกับครอบครัว	๔๕๒	๕๗๘	๕๒๐	๑๘๖	๘๒	๒.๓๘	๑.๐๙๙	๑๐๑	๒๑๐	๑๖๒	๖๖	๒๕	๒.๔๘	๑.๐๕๓	๒๗๔	๓๗๒	๔๕๑	๑๙๕	๖๐	๒.๕๕	๑.๐๙๙
	๒๔.๙%	๓๑.๘%	๒๘.๖%	๑๐.๒%	๔.๕%			๑๗.๙%	๓๗.๒%	๒๘.๗%	๑๑.๗%	๔.๔%			๒๐.๓%	๒๗.๕%	๓๓.๔%	๑๔.๔%	๔.๔%		
๑๓. นินและครอบครัวไปเยี่ยม ญาติวันสุดสัปดาห์	๕๒๔	๕๓๙	๔๖๗	๒๑๒	๗๘	๒.๓๓	๑.๑๓๕	๑๔๑	๑๙๘	๑๕๖	๔๘	๒๐	๒.๓๐	๑.๐๔๘	๒๙๖	๓๕๗	๔๕๐	๑๘๔	๖๓	๒.๕๓	๑.๑๑๔
	๒๘.๘%	๒๙.๖%	๒๕.๗%	๑๑.๖%	๔.๓%			๒๕.๐%	๓๕.๒%	๒๗.๗%	๘.๕%	๓.๖%			๒๑.๙%	๒๖.๔%	๓๓.๓%	๑๓.๖%	๔.๗%		
๑๔. นินปรึกษาปัญหา กับครอบครัว	๒๓๓	๓๙๖	๖๔๒	๓๘๖	๑๕๙	๒.๙๑	๑.๑๓๕	๗๖	๑๕๕	๑๙๙	๙๘	๓๖	๒.๗๖	๑.๐๘๙	๑๔๕	๒๔๔	๕๐๖	๓๑๓	๑๔๕	๓.๐๕	๑.๑๒๖
	๑๒.๘%	๒๑.๘%	๓๕.๔%	๒๑.๓%	๘.๘%			๑๓.๕%	๒๗.๕%	๓๕.๓%	๑๗.๔%	๖.๔%			๑๐.๗%	๑๘.๐%	๓๗.๔%	๒๓.๑%	๑๐.๗%		
๑๕. นินไปขอพรญาติผู้ใหญ่ ในวันสำคัญ เช่น วันปี ใหม่ สงกรานต์	๑๕๐	๒๘๒	๕๑๒	๔๗๙	๓๙๒	๓.๓๘	๑.๒๑๔	๔๕	๘๓	๑๘๓	๑๔๐	๑๐๘	๓.๓๓	๑.๑๗๙	๑๑๗	๑๘๙	๓๖๔	๓๗๙	๓๐๕	๓.๔๒	๑.๒๒๒
	๘.๓%	๑๕.๕%	๒๘.๒%	๒๖.๔%	๒๑.๖%			๘.๑%	๑๔.๘%	๓๒.๗%	๒๕.๐%	๑๙.๓%			๘.๖%	๑๔.๐%	๒๖.๙%	๒๘.๐%	๒๒.๕%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๕ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามการอยู่อาศัย

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	พ่อแม่							พ่อ							แม่						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. นัรับประทานข้าวเย็น ร่วมกับครอบครัว	๒๗๓	๔๙๘	๑,๐๙๐	๑,๑๘๐	๒,๑๒๕	๓.๘๕	๑.๒๐๙	๕๐	๕๒	๗๕	๔๘	๖๒	๓.๐๗	๑.๓๘๒	๖๙	๑๐๑	๒๑๙	๑๘๕	๒๒๐	๓.๔๙	๑.๒๕๘
	๕.๓%	๙.๖%	๒๑.๑%	๒๒.๘%	๔๑.๑%			๑๗.๔%	๑๘.๑%	๒๖.๑%	๑๖.๗%	๒๑.๖%			๙.๗%	๑๒.๗%	๒๗.๖%	๒๓.๓%	๒๗.๗%		
๒. นินไปเที่ยว/ซื้อของกับ ครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๘๗๐	๑,๒๔๑	๑,๗๒๗	๙๐๖	๔๑๖	๒.๗๖	๑.๑๖๔	๙๐	๘๒	๗๑	๒๘	๑๖	๒.๓๐	๑.๑๗๐	๑๙๑	๒๒๐	๒๓๒	๘๘	๖๒	๒.๕๑	๑.๑๙๔
	๑๖.๙%	๒๔.๑%	๓๓.๕%	๑๗.๖%	๘.๑%			๓๑.๔%	๒๘.๖%	๒๔.๗%	๙.๘%	๕.๖%			๒๔.๑%	๒๗.๗%	๒๙.๓%	๑๑.๑%	๗.๘%		
๓. นินคุยเรื่องเพศกับพ่อแม่/ ผู้ปกครอง	๒,๕๖๒	๑,๑๐๖	๘๖๑	๓๙๙	๒๐๖	๑.๙๔	๑.๑๕๖	๑๕๑	๖๔	๓๖	๒๑	๑๕	๑.๙๐	๑.๑๘๗	๔๒๑	๑๖๘	๑๒๓	๔๘	๓๓	๑.๘๗	๑.๑๓๕
	๔๙.๙%	๒๑.๕%	๑๖.๘%	๗.๘%	๔.๐%			๕๒.๖%	๒๒.๓%	๑๒.๕%	๗.๓%	๕.๒%			๕๓.๑%	๒๑.๒%	๑๕.๕%	๖.๑%	๔.๒%		
๔. นินช่วยพ่อแม่/ผู้ปกครอง ทำงานบ้าน	๑๕๐	๔๔๒	๑,๓๘๒	๑,๗๒๗	๑,๔๔๙	๓.๗๕	๑.๐๔๖	๑๖	๔๔	๗๔	๘๙	๖๔	๓.๔๙	๑.๑๕๘	๑๙	๗๔	๒๓๒	๒๕๕	๒๑๑	๓.๗๑	๑.๐๓๔
	๒.๙%	๘.๖%	๒๖.๘%	๓๓.๕%	๒๘.๑%			๕.๖%	๑๕.๓%	๒๕.๘%	๓๑.๐%	๒๒.๓%			๒.๔%	๙.๔%	๒๙.๓%	๓๒.๒%	๒๖.๗%		
๕. พ่อแม่/ผู้ปกครองรู้จักและ พูดคุยกับเพื่อนของนิน	๒๙๗	๗๒๑	๑,๖๙๒	๑,๕๐๕	๙๒๗	๓.๔๐	๑.๑๐๘	๒๗	๔๙	๑๐๙	๗๒	๓๐	๓.๑๐	๑.๑๐๐	๔๘	๑๒๘	๒๓๕	๒๒๖	๑๕๔	๓.๓๙	๑.๑๔๘
	๕.๘%	๑๔.๐%	๓๒.๙%	๒๙.๓%	๑๘.๐%			๙.๔%	๑๗.๑%	๓๘.๐%	๒๕.๑%	๑๐.๕%			๖.๑%	๑๖.๒%	๒๙.๗%	๒๘.๖%	๑๙.๕%		
๖. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้นินมี น้ำใจ	๗๙	๒๔๖	๘๙๖	๑,๕๙๖	๒,๓๔๑	๔.๑๔	๐.๙๖๘	๙	๒๗	๗๐	๘๓	๙๘	๓.๘๒	๑.๑๐๒	๑๔	๔๕	๑๒๕	๒๖๗	๓๔๑	๔.๑๑	๐.๙๘๒
	๑.๕%	๔.๘%	๑๗.๔%	๓๐.๙%	๔๕.๔%			๓.๑%	๙.๔%	๒๔.๔%	๒๘.๙%	๓๔.๑%			๑.๘%	๕.๗%	๑๕.๘%	๓๓.๗%	๔๓.๑%		
๗. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนนิน ไม่ให้ใช้ความรุนแรง	๒๔๖	๓๔๖	๙๙๐	๑,๔๙๖	๒,๐๘๑	๓.๙๓	๑.๑๓๕	๑๖	๓๘	๖๒	๗๖	๙๕	๓.๖๘	๑.๒๑๘	๔๕	๕๒	๑๔๑	๒๔๒	๓๑๔	๓.๙๒	๑.๑๕๘
	๔.๘%	๖.๗%	๑๙.๒%	๒๙.๐%	๔๐.๓%			๕.๖%	๑๓.๒%	๒๑.๖%	๒๖.๕%	๓๓.๑%			๕.๗%	๖.๕%	๑๗.๘%	๓๐.๕%	๓๙.๕%		
๘. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนนินเรื่อง กฎแห่งกรรม ทำดีได้ดีทำชั่ว ได้ชั่ว	๑๑๒	๓๙๓	๑,๑๑๕	๑,๖๑๙	๑,๙๒๑	๓.๙๔	๑.๐๔๒	๑๔	๔๖	๖๖	๖๙	๙๒	๓.๖๒	๑.๒๒๒	๑๕	๕๐	๑๘๐	๒๒๙	๓๑๙	๓.๙๙	๑.๐๒๖
	๒.๒%	๗.๖%	๒๑.๖%	๓๑.๔%	๓๗.๒%			๔.๙%	๑๖.๐%	๒๓.๐%	๒๔.๐%	๓๒.๑%			๑.๙%	๖.๓%	๒๒.๗%	๒๘.๙%	๔๐.๒%		
๙. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้นินมี ความมานะอดทน	๗๔	๒๖๔	๘๓๘	๑,๕๕๐	๒,๔๓๐	๔.๑๖	๐.๙๗๐	๑๓	๒๖	๕๗	๘๕	๑๐๖	๓.๘๕	๑.๑๔๙	๑๐	๓๘	๑๒๓	๒๖๒	๓๖๐	๔.๑๗	๐.๙๔๒
	๑.๔%	๕.๑%	๑๖.๓%	๓๐.๑%	๔๗.๑%			๔.๕%	๙.๑%	๑๙.๙%	๒๙.๖%	๓๖.๙%			๑.๓%	๔.๘%	๑๕.๕%	๓๓.๐%	๔๕.๕%		
๑๐. นินและครอบครัวดูโทรทัศน์ ด้วยกัน	๒๙๐	๕๕๘	๑,๒๐๗	๑,๓๙๖	๑,๗๑๗	๓.๗๒	๑.๑๙๑	๓๔	๕๑	๙๑	๕๘	๕๓	๓.๑๖	๑.๒๕๔	๕๒	๑๑๓	๑๘๔	๒๑๑	๒๓๓	๓.๕๘	๑.๒๒๙
	๕.๖%	๑๐.๖%	๒๓.๔%	๒๗.๑%	๓๓.๓%			๑๑.๘%	๑๗.๘%	๓๑.๗%	๒๐.๒%	๑๘.๕%			๖.๖%	๑๔.๒%	๒๓.๒%	๒๖.๖%	๒๙.๔%		
๑๑. ครอบครัวของนินมีเรื่อง	๑,๘๒๖	๑,๔๖๔	๑,๑๔๒	๔๘๖	๒๓๙	๒.๒๐	๑.๑๕๔	๙๑	๘๖	๗๐	๓๓	๖	๒.๒๒	๑.๐๘๑	๒๖๒	๒๒๘	๑๘๙	๗๔	๔๐	๒.๒๕	๑.๑๕๖

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	พ่อแม่							พ่อ							แม่						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
โต้เถียงกัน	๓๕.๓%	๒๘.๔%	๒๒.๒%	๙.๔%	๔.๖%			๓๑.๘%	๓๐.๑%	๒๔.๕%	๑๑.๕%	๒.๑%			๓๓.๐%	๒๘.๘%	๒๓.๘%	๙.๓%	๕.๐%		
๑๒. ฉันทุยเรื่องปัญหาบ้านเมืองกับครอบครัว	๑,๒๑๑	๑,๔๙๙	๑,๔๙๖	๖๗๐	๒๗๔	๒.๔๘	๑.๑๔๐	๗๔	๗๔	๘๗	๓๘	๑๒	๒.๔๔	๑.๑๓๕	๒๑๖	๒๔๗	๒๑๗	๗๖	๓๕	๒.๓๓	๑.๑๐๗
	๒๓.๕%	๒๙.๑%	๒๙.๐%	๑๓.๐%	๕.๓%			๒๖.๐%	๒๖.๐%	๓๐.๕%	๑๓.๓%	๔.๒%			๒๗.๓%	๓๑.๒%	๒๗.๔%	๙.๖%	๔.๔%		
๑๓. ฉันทุยและครอบครัวไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์	๑,๑๕๔	๑,๓๙๖	๑,๕๒๕	๖๘๘	๓๘๘	๒.๕๗	๑.๑๘๙	๘๔	๘๗	๗๗	๓๒	๗	๒.๒๗	๑.๐๗๕	๒๔๗	๒๕๘	๑๖๘	๘๒	๓๗	๒.๒๕	๑.๑๔๐
	๒๒.๔%	๒๗.๑%	๒๙.๖%	๑๓.๔%	๗.๕%			๒๙.๓%	๓๐.๓%	๒๖.๘%	๑๑.๑%	๒.๔%			๓๑.๒%	๓๒.๖%	๒๑.๒%	๑๐.๔%	๔.๗%		
๑๔. ฉันทุยปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว	๕๓๕	๙๖๙	๑,๗๓๖	๑,๒๕๔	๖๕๑	๓.๑๐	๑.๑๕๙	๕๐	๖๕	๘๙	๕๓	๒๙	๒.๘๑	๑.๒๑๙	๑๐๗	๑๖๓	๒๖๔	๑๕๙	๙๘	๒.๙๗	๑.๒๐๒
	๑๐.๔%	๑๘.๘%	๓๓.๗%	๒๔.๔%	๑๒.๗%			๑๗.๕%	๒๒.๗%	๓๑.๑%	๑๘.๕%	๑๐.๑%			๑๓.๕%	๒๐.๖%	๓๓.๔%	๒๐.๑%	๑๒.๔%		
๑๕. ฉันทุยไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์	๓๖๙	๖๖๙	๑,๓๖๐	๑,๓๓๔	๑,๔๑๔	๓.๕๔	๑.๒๒๐	๓๖	๕๑	๗๒	๗๔	๕๓	๓.๒๐	๑.๒๘๔	๗๕	๑๑๒	๒๒๒	๑๘๓	๑๙๗	๓.๔๐	๑.๒๖๓
	๗.๒%	๑๓.๐%	๒๖.๔%	๒๕.๙%	๒๗.๕%			๑๒.๖%	๑๗.๘%	๒๕.๒%	๒๕.๙%	๑๘.๕%			๙.๕%	๑๔.๒%	๒๘.๑%	๒๓.๒%	๒๕.๐%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๕ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามการอยู่อาศัย (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ญาติ							พี่น้อง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. ฉันรับประทานข้าวเย็นร่วมกับครอบครัว	๑๒๓	๑๔๒	๑๘๓	๑๕๗	๑๙๘	๓.๒๑	๑.๓๙๐	๑๘	๒๕	๓๑	๑๒	๑๔	๒.๗๙	๑.๒๗๔
	๑๕.๓%	๑๗.๗%	๒๒.๘%	๑๙.๖%	๒๔.๗%			๑๘.๐%	๒๕.๐%	๓๑.๐%	๑๒.๐%	๑๔.๐%		
๒. ฉันไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๒๕๗	๒๑๑	๒๑๘	๘๑	๓๙	๒.๓๐	๑.๑๕๗	๒๗	๒๓	๓๘	๘	๕	๒.๔๒	๑.๑๑๖
	๓๑.๙%	๒๖.๒%	๒๗.๐%	๑๐.๐%	๔.๘%			๒๖.๗%	๒๒.๘%	๓๗.๖%	๗.๙%	๕.๐%		
๓. ฉันคุยเรื่องเพศกับพ่อแม่/ผู้ปกครอง	๔๖๕	๑๖๘	๑๐๖	๓๘	๓๐	๑.๗๖	๑.๐๘๔	๕๓	๑๙	๒๐	๕	๔	๑.๘๙	๑.๑๓๐
	๕๗.๖%	๒๐.๘%	๑๓.๑%	๔.๗%	๓.๗%			๕๒.๕%	๑๘.๘%	๑๙.๘%	๕.๐%	๔.๐%		
๔. ฉันช่วยพ่อแม่/ผู้ปกครองทำงานบ้าน	๔๓	๘๒	๒๑๕	๒๕๐	๒๑๔	๓.๖๓	๑.๑๓๖	๘	๑๖	๒๒	๓๔	๒๑	๓.๔๔	๑.๒๑๒
	๕.๓%	๑๐.๒%	๒๖.๗%	๓๑.๑%	๒๖.๖%			๗.๙%	๑๕.๘%	๒๑.๘%	๓๓.๗%	๒๐.๘%		
๕. พ่อแม่/ผู้ปกครองรู้จักและพูดคุยกับเพื่อนของฉัน	๙๐	๑๕๒	๒๗๒	๑๙๑	๑๐๓	๓.๐๘	๑.๑๗๓	๑๓	๒๐	๓๖	๒๓	๙	๒.๙๕	๑.๑๔๓
	๑๑.๑%	๑๘.๘%	๓๓.๗%	๒๒.๖%	๑๒.๗%			๑๒.๙%	๑๙.๘%	๓๕.๖%	๒๒.๘%	๘.๙%		
๖. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ฉันมีน้ำใจ	๒๑	๔๖	๑๖๖	๒๕๘	๓๑๕	๓.๙๙	๑.๐๓๐	๔	๑๓	๒๖	๓๓	๒๕	๓.๖๑	๑.๑๑๓
	๒.๖%	๕.๗%	๒๐.๖%	๓๒.๐%	๓๙.๑%			๔.๐%	๑๒.๙%	๒๕.๗%	๓๒.๗%	๒๔.๘%		
๗. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนฉันไม่ให้อวดความร่ำรวย	๔๗	๗๖	๑๖๗	๒๓๖	๒๗๙	๓.๗๘	๑.๑๘๗	๔	๑๖	๑๙	๓๖	๒๕	๓.๖๒	๑.๑๔๔
	๕.๘%	๙.๔%	๒๐.๗%	๒๙.๓%	๓๔.๗%			๔.๐%	๑๖.๐%	๑๙.๐%	๓๖.๐%	๒๕.๐%		
๘. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนฉันเรื่องกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	๓๓	๗๐	๑๙๖	๒๕๑	๒๕๘	๓.๗๘	๑.๑๐๙	๖	๘	๓๑	๒๕	๓๑	๓.๖๖	๑.๑๖๙
	๔.๑%	๘.๗%	๒๔.๓%	๓๑.๑%	๓๑.๙%			๕.๙%	๗.๙%	๓๐.๗%	๒๔.๘%	๓๐.๗%		
๙. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ฉันมีความมานะอดทน	๑๙	๕๗	๑๒๕	๒๕๕	๓๕๐	๔.๐๗	๑.๐๔๐	๔	๔	๒๘	๒๙	๓๖	๓.๘๘	๑.๐๗๐
	๒.๔%	๗.๑%	๑๕.๕%	๓๑.๖%	๔๓.๔%			๔.๐%	๔.๐%	๒๗.๗%	๒๘.๗%	๓๕.๖%		
๑๐. ฉันและครอบครัวดูโทรทัศน์ด้วยกัน	๙๖	๑๕๘	๑๘๙	๑๗๓	๑๙๐	๓.๒๕	๑.๓๓๐	๑๔	๒๐	๑๘	๒๕	๒๓	๓.๒๓	๑.๓๗๗
	๑๑.๙%	๑๙.๖%	๒๓.๔%	๒๑.๕%	๒๓.๖%			๑๔.๐%	๒๐.๐%	๑๘.๐%	๒๕.๐%	๒๓.๐%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ญาติ							พี่น้อง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๑. ครอบครัวของฉันมีเรื่องโต้เถียงกัน	๒๘๖	๒๔๕	๑๖๑	๗๘	๓๔	๒.๑๗	๑.๑๔๐	๓๒	๒๑	๒๔	๑๗	๗	๒.๔๗	๑.๒๘๕
	๓๕.๖%	๓๐.๕%	๒๐.๐%	๙.๗%	๔.๒%			๓๑.๗%	๒๐.๘%	๒๓.๘%	๑๖.๘%	๖.๙%		
๑๒. ฉันคุยเรื่องปัญหาบ้านเมืองกับครอบครัว	๒๖๖	๒๑๐	๒๒๕	๗๐	๓๓	๒.๒๕	๑.๑๒๗	๒๔	๒๗	๒๕	๑๘	๖	๒.๕๕	๑.๒๐๙
	๓๓.๑%	๒๖.๑%	๒๘.๐%	๘.๗%	๔.๑%			๒๔.๐%	๒๗.๐%	๒๕.๐%	๑๘.๐%	๖.๐%		
๑๓. ฉันและครอบครัวไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์	๒๘๒	๒๒๗	๑๘๙	๗๘	๓๐	๒.๑๙	๑.๑๒๘	๒๘	๒๙	๒๑	๑๕	๘	๒.๔๗	๑.๒๖๑
	๓๕.๐%	๒๘.๒%	๒๓.๔%	๙.๗%	๓.๗%			๒๗.๗%	๒๘.๗%	๒๐.๘%	๑๔.๙%	๗.๙%		
๑๔. ฉันปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว	๑๓๒	๑๗๗	๒๖๐	๑๕๒	๘๓	๒.๘๕	๑.๒๐๗	๑๓	๒๓	๔๕	๑๑	๘	๒.๗๘	๑.๐๖๙
	๑๖.๔%	๒๒.๐%	๓๒.๓%	๑๘.๙%	๑๐.๓%			๑๓.๐%	๒๓.๐%	๔๕.๐%	๑๑.๐%	๘.๐%		
๑๕. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์	๖๓	๑๑๒	๒๑๖	๒๑๕	๒๐๐	๓.๔๗	๑.๒๒๒	๑๓	๑๐	๓๓	๒๔	๒๑	๓.๓๐	๑.๒๖๙
	๗.๘%	๑๓.๙%	๒๖.๘%	๒๖.๗%	๒๔.๘%			๑๒.๙%	๙.๙%	๓๒.๗%	๒๓.๘%	๒๐.๘%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๕ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามการอยู่อาศัย (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	เพื่อน							อื่นๆ						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. ฉันรับประทานข้าวเย็นร่วมกับครอบครัว	๑๖๓	๑๓๑	๙๕	๒๙	๑๙	๒.๑๑	๑.๑๑๓	๑๑๖	๙๕	๘๒	๓๖	๓๙	๒.๔๒	๑.๓๐๘
	๓๗.๓%	๓๐.๐%	๒๑.๗%	๖.๖%	๔.๓%			๓๑.๕%	๒๕.๘%	๒๒.๓%	๙.๘%	๑๐.๖%		
๒. ฉันไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๑๗๓	๑๓๕	๙๐	๒๙	๑๐	๒.๐๑	๑.๐๓๗	๑๒๓	๑๐๕	๙๖	๓๖	๘	๒.๑๙	๑.๐๗๒
	๓๙.๖%	๓๐.๙%	๒๐.๖%	๖.๖%	๒.๓%			๓๓.๔%	๒๘.๕%	๒๖.๑%	๙.๘%	๒.๒%		
๓. ฉันคุยเรื่องเพศกับพ่อแม่/ผู้ปกครอง	๒๐๔	๑๑๘	๗๐	๓๑	๑๔	๑.๙๓	๑.๐๙๔	๑๘๒	๘๕	๖๓	๒๘	๑๐	๑.๙๑	๑.๑๐๐
	๔๖.๗%	๒๗.๐%	๑๖.๐%	๗.๑%	๓.๒%			๔๙.๕%	๒๓.๑%	๑๗.๑%	๗.๖%	๒.๗%		
๔. ฉันช่วยพ่อแม่/ผู้ปกครองทำงานบ้าน	๗๒	๑๐๑	๑๓๑	๗๓	๕๙	๒.๘๘	๑.๒๖๑	๔๕	๖๖	๑๑๖	๙๐	๕๑	๓.๑๐	๑.๒๐๙
	๑๖.๕%	๒๓.๒%	๓๐.๐%	๑๖.๗%	๑๓.๕%			๑๒.๒%	๑๗.๙%	๓๑.๕%	๒๔.๕%	๑๓.๙%		
๕. พ่อแม่/ผู้ปกครองรู้จักและพูดคุยกับเพื่อนของฉัน	๕๖	๙๙	๑๓๙	๙๑	๕๑	๒.๙๖	๑.๑๙๑	๓๖	๖๕	๑๑๙	๑๐๓	๔๕	๓.๑๕	๑.๑๔๘
	๑๒.๘%	๒๒.๗%	๓๑.๙%	๒๐.๙%	๑๑.๗%			๙.๘%	๑๗.๗%	๓๒.๓%	๒๘.๐%	๑๒.๒%		
๖. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ฉันมีน้ำใจ	๑๘	๔๕	๑๑๗	๑๓๔	๑๒๓	๓.๖๘	๑.๑๑๑	๖	๒๔	๗๐	๑๒๑	๑๔๗	๔.๐๓	๑.๐๐๐
	๔.๑%	๑๐.๓%	๒๖.๘%	๓๐.๗%	๒๘.๑%			๑.๖%	๖.๕%	๑๙.๐%	๓๒.๙%	๓๙.๙%		
๗. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนฉันไม่ให้ความรุนแรง	๒๘	๔๒	๑๐๐	๑๔๗	๑๑๙	๓.๖๖	๑.๑๖๓	๑๖	๑๗	๘๖	๑๐๕	๑๔๕	๓.๙๔	๑.๐๙๕
	๖.๔%	๙.๖%	๒๒.๙%	๓๓.๗%	๒๗.๓%			๔.๓%	๔.๖%	๒๓.๓%	๒๘.๕%	๓๙.๓%		
๘. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนฉันเรื่องกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว	๑๖	๓๘	๑๑๘	๑๕๐	๑๑๕	๓.๗๑	๑.๐๖๒	๓	๒๖	๘๒	๑๑๙	๑๓๘	๓.๙๙	๐.๙๗๘
	๓.๗%	๘.๗%	๒๗.๐%	๓๔.๓%	๒๖.๓%			.๘%	๗.๑%	๒๒.๓%	๓๒.๓%	๓๗.๕%		
๙. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ฉันมีความมานะอดทน	๑๖	๓๕	๙๕	๑๕๕	๑๓๖	๓.๘๒	๑.๐๗๒	๘	๑๕	๕๓	๑๒๓	๑๗๐	๔.๑๗	๐.๙๖๗
	๓.๗%	๘.๐%	๒๑.๗%	๓๕.๕%	๓๑.๑%			๒.๒%	๔.๑%	๑๔.๔%	๓๓.๓%	๔๖.๑%		
๑๐. ฉันและครอบครัวดูโทรทัศน์ด้วยกัน	๙๓	๑๐๐	๑๒๗	๖๒	๕๔	๒.๗๓	๑.๒๘๖	๕๒	๘๕	๑๑๒	๗๑	๔๘	๒.๙๔	๑.๒๒๙
	๒๑.๓%	๒๒.๙%	๒๙.๑%	๑๔.๒%	๑๒.๔%			๑๔.๑%	๒๓.๑%	๓๐.๔%	๑๙.๓%	๑๓.๐%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	เพื่อน							อื่นๆ						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๑. ครอบครัวของฉันมีเรื่องโต้เถียงกัน	๑๑๙	๑๓๙	๑๑๕	๔๓	๑๗	๒.๓๑	๑.๐๙๕	๑๔๗	๑๑๒	๗๔	๒๗	๘	๒.๐๑	๑.๐๔๕
	๒๗.๕%	๓๒.๑%	๒๖.๖%	๙.๙%	๓.๙%			๓๙.๙%	๓๐.๔%	๒๐.๑%	๗.๓%	๒.๒%		
๑๒. ฉันคุยเรื่องปัญหาบ้านเมืองกับครอบครัว	๑๐๔	๑๕๑	๑๑๗	๔๘	๑๖	๒.๓๖	๑.๐๗๓	๙๐	๑๐๘	๑๒๔	๓๕	๑๐	๒.๓๗	๑.๐๓๙
	๒๓.๙%	๓๔.๖%	๒๖.๘%	๑๑.๐%	๓.๗%			๒๔.๕%	๒๙.๔%	๓๓.๘%	๙.๕%	๒.๗%		
๑๓. ฉันและครอบครัวไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์	๑๑๖	๑๓๓	๑๒๗	๔๐	๒๐	๒.๓๕	๑.๑๐๕	๙๘	๙๒	๑๒๔	๔๐	๑๓	๒.๔๐	๑.๐๙๙
	๒๖.๖%	๓๐.๕%	๒๙.๑%	๙.๒%	๔.๖%			๒๖.๗%	๒๕.๑%	๓๓.๘%	๑๐.๙%	๓.๕%		
๑๔. ฉันปรึกษาปัญหากับครอบครัว	๖๖	๑๑๑	๑๖๔	๖๘	๒๔	๒.๗๑	๑.๐๗๘	๔๗	๗๖	๑๓๑	๘๑	๓๑	๒.๙๓	๑.๑๓๑
	๑๕.๒%	๒๕.๖%	๓๗.๙%	๑๕.๗%	๕.๕%			๑๒.๘%	๒๐.๘%	๓๕.๘%	๒๒.๑%	๘.๕%		
๑๕. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์	๔๖	๘๐	๑๓๗	๙๖	๗๕	๓.๑๗	๑.๒๒๓	๓๑	๕๗	๙๙	๑๐๓	๗๙	๓.๓๘	๑.๒๑๗
	๑๐.๖%	๑๘.๔%	๓๑.๖%	๒๒.๑%	๑๗.๓%			๘.๔%	๑๕.๔%	๒๖.๘%	๒๗.๙%	๒๑.๔%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

๔.๒.๑.๒. ประชาชนทั่วไป

ตารางที่ ๒-๖ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามภาค

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคเหนือ							ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ							ภาคกลาง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. ฉันทนรับประทานครวเข้าเ็นกับครอบครัว	๖๘	๑๔๓	๔๐๐	๔๒๒	๕๕๓	๓.๗๘	๑.๑๔๑	๖๘	๑๒๑	๓๕๕	๓๖๐	๖๙๖	๓.๙๓	๑.๑๕๗	๑๕๑	๑๗๔	๔๗๔	๓๕๗	๔๔๔	๓.๔๘	๑.๒๖๑
	๔.๓%	๙.๑%	๒๕.๔%	๒๖.๘%	๓๔.๕%			๔.๓%	๗.๖%	๒๒.๒%	๒๒.๕%	๔๓.๕%			๙.๔%	๑๐.๙%	๒๙.๖%	๒๒.๓%	๒๗.๘%		
๒. ฉันทนไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๓๕๒	๒๗๘	๔๐๖	๓๔๘	๑๘๘	๒.๘๔	๑.๓๒๒	๒๑๖	๒๗๖	๔๘๔	๓๘๘	๒๓๓	๓.๐๙	๑.๒๓๘	๒๕๒	๓๒๘	๕๕๑	๓๑๗	๑๕๑	๒.๘๗	๑.๑๘๑
	๒๒.๔%	๑๗.๗%	๒๕.๘%	๒๒.๑%	๑๒.๐%			๑๓.๕%	๑๗.๓%	๓๐.๓%	๒๔.๓%	๑๔.๖%			๑๕.๘%	๒๐.๕%	๓๔.๕%	๑๙.๘%	๙.๔%		
๓. ฉันทนสนบุดรหลานหรือเด็กที่ฉันทนรู้จักเรื่องคุณธรรมจริยธรรม	๔๙	๑๒๕	๓๙๘	๖๐๕	๓๙๕	๓.๗๕	๑.๐๑๙	๓๓	๑๓๑	๔๔๗	๕๒๔	๔๖๒	๓.๗๘	๑.๐๑๘	๖๗	๒๓๖	๕๒๐	๔๗๙	๒๙๔	๓.๔๔	๑.๐๗๘
	๓.๑%	๘.๐%	๒๕.๓%	๓๘.๕%	๒๕.๑%			๒.๑%	๘.๒%	๒๘.๐%	๓๒.๘%	๒๘.๙%			๔.๒%	๑๔.๘%	๓๒.๖%	๓๐.๐%	๑๘.๔%		
๔. ฉันทนมีเวลาพุดคุย/ปรนนิบัติปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติผู้ใหญ่	๑๕๕	๒๑๘	๔๔๒	๔๙๔	๒๖๔	๓.๓๑	๑.๑๙๒	๖๓	๑๖๔	๕๐๙	๕๒๒	๓๓๘	๓.๕๗	๑.๐๕๔	๑๖๖	๒๘๑	๕๖๗	๓๖๙	๒๑๕	๓.๑๒	๑.๑๖๑
	๙.๙%	๑๓.๙%	๒๘.๑%	๓๑.๔%	๑๖.๘%			๓.๙%	๑๐.๓%	๓๑.๙%	๓๒.๗%	๒๑.๒%			๑๐.๔%	๑๗.๖%	๓๕.๕%	๒๓.๑%	๑๓.๕%		
๕. ฉันทนคุยกับคนในครอบครัวเรื่องความรุนแรงในสังคม	๑๐๖	๒๙๑	๕๔๗	๔๓๐	๑๙๕	๓.๒๐	๑.๐๘๙	๑๑๒	๒๔๕	๕๒๕	๔๕๐	๒๖๓	๓.๓๒	๑.๑๓๐	๒๑๒	๓๔๙	๕๘๖	๓๐๙	๑๔๓	๒.๘๙	๑.๑๓๕
	๖.๘%	๑๘.๕%	๓๔.๙%	๒๗.๔%	๑๒.๔%			๗.๐%	๑๕.๔%	๓๒.๙%	๒๘.๒%	๑๖.๕%			๑๓.๓%	๒๑.๘%	๓๖.๖%	๑๙.๓%	๘.๙%		
๖. ฉันทนคุยกับคนในครอบครัวเรื่องการให้/การบริจาค/การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	๙๗	๒๕๑	๕๕๐	๔๖๗	๒๑๐	๓.๒๘	๑.๐๗๖	๖๐	๑๘๔	๕๑๒	๕๒๐	๓๒๐	๓.๕๔	๑.๐๕๒	๑๐๖	๒๗๙	๕๙๕	๔๑๗	๒๐๑	๓.๒๑	๑.๐๗๘
	๖.๒%	๑๕.๙%	๓๔.๙%	๒๙.๗%	๑๓.๓%			๓.๘%	๑๑.๕%	๓๒.๑%	๓๒.๖%	๒๐.๑%			๖.๖%	๑๗.๕%	๓๗.๒%	๒๖.๑%	๑๒.๖%		
๗. ฉันทนคุยกับคนในครอบครัวเรื่องกฎแห่งกรรม/การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	๒๗	๑๑๗	๓๘๙	๕๗๓	๔๖๗	๓.๘๕	.๙๘๗	๒๔	๑๒๘	๓๘๘	๕๓๑	๕๒๖	๓.๘๘	๑.๐๐๗	๖๖	๒๓๓	๔๘๔	๔๙๒	๓๒๔	๓.๔๘	๑.๐๙๓
	๑.๗%	๗.๔%	๒๔.๗%	๓๖.๔%	๒๙.๗%			๑.๕%	๘.๐%	๒๔.๓%	๓๓.๒%	๓๒.๙%			๔.๑%	๑๔.๖%	๓๐.๓%	๓๐.๘%	๒๐.๓%		
๘. ฉันทนไปวัด/โบสถ์/มัสยิด หรือ	๙๑	๒๑๗	๔๘๔	๔๖๑	๓๑๗	๓.๔๔	๑.๑๒๙	๕๐	๑๗๔	๕๓๔	๕๑๖	๓๒๔	๓.๕๖	๑.๐๒๙	๑๐๑	๒๘๐	๕๓๘	๔๑๗	๒๖๒	๓.๒๙	๑.๑๒๔

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคเหนือ							ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ							ภาคกลาง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
ทำพิธีกรรมทางศาสนา ร่วมกับคนในครอบครัว	๕.๘%	๑๓.๘%	๓๐.๘%	๒๙.๔%	๒๐.๒%			๓.๑%	๑๐.๙%	๓๓.๔%	๓๒.๓%	๒๐.๓%			๖.๓%	๑๗.๕%	๓๓.๗%	๒๖.๑%	๑๖.๔%		
๕. ฉันทนคนในครอบครัว อ่านหนังสือ	๒๗.๘	๓๖.๕	๕๒.๓	๒๙.๗	๑๑.๑	๒.๗๔	๑.๑๖๐	๑๒.๔	๓๑.๖	๕๕.๗	๓๘.๗	๑๗.๘	๓.๑๑	๑.๐๙๐	๒๒.๗	๓๙.๑	๕๑.๔	๓๑.๘	๑๕.๐	๒.๘๖	๑.๑๖๙
	๑๗.๗%	๒๓.๒%	๓๓.๒%	๑๘.๙%	๗.๑%			๗.๘%	๑๙.๘%	๓๖.๙%	๒๔.๓%	๑๑.๒%			๑๔.๒%	๒๔.๔%	๓๒.๑%	๑๙.๙%	๙.๔%		
๑๐. ฉันทุโทรทัศน์ด้วยกันทั้ง ครอบครัว	๑๓.๔	๒๖.๘	๔๓.๙	๔๖.๐	๒๖.๙	๓.๒๙	๑.๑๘๕	๑๑.๑	๒๖.๘	๔๖.๖	๔๑.๙	๓๓.๓	๓.๓๗	๑.๑๘๕	๑๐.๔	๒๓.๗	๔๖.๔	๔๐.๙	๓๘.๓	๓.๔๖	๑.๑๙๐
	๘.๕%	๑๗.๑%	๒๘.๐%	๒๙.๓%	๑๗.๑%			๗.๐%	๑๖.๘%	๒๙.๒%	๒๖.๒%	๒๐.๙%			๖.๕%	๑๔.๘%	๒๙.๑%	๒๕.๖%	๒๔.๐%		
๑๑. ฉันทมีเรื่องโต้เถียงกันใน ครอบครัว	๔๑.๙	๔๖.๑	๔๓.๕	๑๙.๒	๖.๑	๒.๓๗	๑.๑๑๗	๔๓.๙	๔๐.๙	๔๐.๘	๒๓.๗	๙.๙	๒.๔๖	๑.๒๑๓	๔๕.๓	๔๖.๙	๔๑.๙	๑๙.๘	๖.๑	๒.๓๔	๑.๑๒๖
	๒๖.๗%	๒๙.๔%	๒๗.๗%	๑๒.๒%	๓.๙%			๒๗.๖%	๒๕.๗%	๒๕.๖%	๑๔.๙%	๖.๒%			๒๘.๓%	๒๙.๓%	๒๖.๒%	๑๒.๔%	๓.๘%		
๑๒. ฉันทคุยกับคนในครอบครัว เรื่องปัญหาบ้านเมือง	๒๓.๔	๔๒.๕	๕๔.๒	๒๘.๖	๘.๔	๒.๗๒	๑.๐๘๙	๑๔.๔	๓๘.๗	๖๐.๑	๓๕.๘	๑๐.๗	๒.๙๔	๑.๐๔๕	๒๕.๕	๔๕.๘	๕๖.๔	๒๒.๙	๙.๓	๒.๖๕	๑.๐๘๗
	๑๔.๙%	๒๗.๑%	๓๔.๕%	๑๘.๒%	๕.๓%			๙.๐%	๒๔.๒%	๓๗.๖%	๒๒.๔%	๖.๗%			๑๕.๙%	๒๘.๖%	๓๕.๓%	๑๔.๓%	๕.๘%		
๑๓. ฉันทไปเยี่ยมญาติวันสุด สัปดาห์	๓๒.๗	๓๒.๙	๔๙.๕	๓๐.๓	๑๑.๒	๒.๗๑	๑.๒๐๐	๒๐.๒	๓๕.๓	๕๖.๑	๓๓.๐	๑๔.๘	๒.๙๒	๑.๑๔๑	๓๐.๒	๓๘.๖	๕๐.๗	๒๙.๕	๑๐.๘	๒.๗๐	๑.๑๖๘
	๒๐.๙%	๒๑.๐%	๓๑.๖%	๑๙.๓%	๗.๒%			๑๒.๗%	๒๒.๑%	๓๕.๒%	๒๐.๗%	๙.๓%			๑๘.๙%	๒๔.๒%	๓๑.๗%	๑๘.๕%	๖.๘%		
๑๔. ฉันทปรึกษาปัญหากับ ครอบครัว	๑๐.๓	๒๓.๖	๕๕.๙	๔๗.๙	๑๙.๓	๓.๒๗	๑.๐๖๗	๙.๓	๒๓.๕	๕๕.๖	๔๖.๑	๒๑.๙	๓.๓๐	๑.๐๖๓	๑๕.๙	๒๗.๕	๕๒.๕	๔๓.๘	๒๐.๓	๓.๑๖	๑.๑๕๒
	๖.๖%	๑๕.๐%	๓๕.๖%	๓๐.๕%	๑๒.๓%			๕.๘%	๑๔.๗%	๓๖.๘%	๒๘.๙%	๑๓.๗%			๙.๙%	๑๗.๒%	๓๒.๘%	๒๗.๔%	๑๒.๗%		
๑๕. ฉันทไปขอพรญาติผู้ใหญ่ใน วันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์	๔.๙	๑๒.๕	๒๘.๐	๕๑.๕	๖.๐๑	๓.๙๕	๑.๐๗๗	๕.๖	๑๖.๖	๓๘.๖	๕๐.๙	๔.๗	๓.๗๔	๑.๐๙๙	๑๑.๑	๑๘.๖	๔๓.๙	๔๕.๕	๔.๖	๓.๔๔	๑.๑๘๗
	๓.๑%	๘.๐%	๑๗.๘%	๓๒.๘%	๓.๘.๓%			๓.๕%	๑๐.๔%	๒๔.๓%	๓๒.๐%	๒.๙.๗%			๗.๐%	๑๑.๖%	๒๗.๕%	๒.๘.๕%	๒.๕.๔%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๖ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามภาค (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคตะวันออก							ภาคใต้							กรุงเทพฯและปริมณฑล						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. ฉันทรับประทานข้าวเย็นกับครอบครัว	๙๔	๗๓	๑๘๔	๒๐๓	๒๕๓	๓.๕๖	๑.๓๒๕	๑๐๖	๑๖๙	๓๓๑	๔๒๐	๕๗๖	๓.๗๔	๑.๒๓๒	๑๒๔	๑๓๒	๒๕๓	๑๖๓	๑๗๑	๓.๑๕	๑.๓๑๕
	๑๑.๖%	๙.๐%	๒๒.๘%	๒๕.๒%	๓๑.๔%			๖.๖%	๑๐.๕%	๒๐.๗%	๒๖.๒%	๓๖.๐%			๑๔.๗%	๑๕.๗%	๓๐.๐%	๑๙.๓%	๒๐.๓%		
๒. ฉันไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๑๖๗	๒๐๑	๒๓๒	๑๓๒	๗๖	๒.๖๙	๑.๒๓๓	๒๖๓	๓๒๗	๔๗๕	๓๔๒	๑๙๕	๒.๙๒	๑.๒๔๘	๑๕๗	๑๘๗	๒๗๔	๑๓๕	๙๖	๒.๗๗	๑.๒๒๑
	๒๐.๗%	๒๔.๙%	๒๘.๗%	๑๖.๓%	๙.๔%			๑๖.๔%	๒๐.๔%	๒๙.๗%	๒๑.๓%	๑๒.๒%			๑๘.๗%	๒๒.๓%	๓๒.๗%	๑๖.๑%	๑๐.๓%		
๓. ฉันสอนบุตรหลานหรือเด็กที่ฉันรู้จักเรื่องคุณธรรมจริยธรรม	๕๖	๘๖	๒๕๖	๒๕๓	๑๕๖	๓.๔๕	๑.๑๒๕	๘๖	๑๘๕	๔๒๗	๕๐๐	๔๐๓	๓.๕๙	๑.๑๔๐	๙๐	๑๔๘	๒๙๑	๒๑๐	๙๙	๓.๑๐	๑.๑๕๐
	๖.๙%	๑๐.๗%	๓๑.๗%	๓๑.๔%	๑๙.๓%			๕.๔%	๑๑.๖%	๒๖.๗%	๓๑.๒%	๒๕.๒%			๑๐.๗%	๑๗.๗%	๓๔.๗%	๒๕.๑%	๑๑.๘%		
๔. ฉันมีเวลาพูดคุย/ปรนนิบัติปู่ย่า ตา ยาย หรือญาติผู้ใหญ่	๑๓๕	๑๘๐	๒๓๘	๑๘๐	๖๖	๒.๘๓	๑.๑๙๕	๑๕๘	๓๐๓	๕๐๘	๔๐๔	๒๒๗	๓.๑๕	๑.๑๗๖	๑๓๑	๑๖๐	๒๙๐	๑๘๓	๗๖	๒.๙๐	๑.๑๗๗
	๑๖.๙%	๒๒.๕%	๒๙.๘%	๒๒.๕%	๘.๓%			๙.๙%	๑๘.๙%	๓๑.๘%	๒๕.๓%	๑๔.๒%			๑๕.๖%	๑๙.๐%	๓๔.๕%	๒๒.๘%	๙.๐%		
๕. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องความรุนแรงในสังคม	๑๙๘	๑๘๐	๒๔๑	๑๒๓	๖๒	๒.๕๙	๑.๒๒	๑๗๙	๓๑๕	๕๓๐	๔๒๒	๑๕๔	๓.๐๔	๑.๑๓๗	๑๓๕	๑๙๗	๒๘๑	๑๗๑	๔๘	๒.๗๖	๑.๑๒๕
	๒๔.๖%	๒๒.๔%	๓๐.๐%	๑๕.๓%	๗.๗%			๑๑.๒%	๑๙.๗%	๓๓.๑%	๒๖.๔%	๙.๖%			๑๖.๒%	๒๓.๗%	๓๓.๘%	๒๐.๖%	๕.๘%		
๖. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องการให้/การบริจาค/การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	๔๗	๑๔๐	๓๒๒	๒๑๐	๘๕	๓.๑๘	๑.๐๓๐	๙๐	๒๗๐	๕๕๖	๔๗๒	๒๑๒	๓.๒๘	๑.๐๖๙	๘๓	๑๖๗	๒๗๙	๒๒๗	๘๒	๓.๐๗	๑.๑๒๐
	๕.๘%	๑๗.๔%	๔๐.๐%	๒๖.๑%	๑๐.๖%			๕.๖%	๑๖.๙%	๓๔.๘%	๒๙.๕%	๑๓.๓%			๙.๙%	๑๙.๙%	๓๓.๓%	๒๗.๑%	๙.๘%		
๗. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องกฎแห่งกรรม/การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	๔๘	๙๒	๒๔๔	๒๕๗	๑๖๒	๓.๔๙	๑.๑๑๕	๗๖	๑๙๘	๔๑๓	๕๒๙	๓๘๕	๓.๕๙	๑.๑๒๐	๕๐	๑๒๓	๒๔๑	๒๖๑	๑๖๓	๓.๔๓	๑.๑๓๕
	๖.๐%	๑๑.๕%	๓๐.๔%	๓๒.๐%	๒๐.๒%			๔.๗%	๑๒.๔%	๒๕.๘%	๓๓.๐%	๒๔.๐%			๖.๐%	๑๔.๗%	๒๘.๘%	๓๑.๑%	๑๙.๕%		
๘. ฉันไปวัด/โบสถ์/มัสยิด หรือทำพิธีกรรมทางศาสนา	๖๒	๑๓๕	๒๗๑	๒๒๙	๑๐๗	๓.๒๓	๑.๑๑๕	๑๒๕	๒๗๘	๔๙๕	๔๕๙	๒๔๔	๓.๒๖	๑.๑๔๗	๘๔	๑๕๕	๒๙๕	๑๙๓	๑๑๐	๓.๑๑	๑.๑๕๕
	๗.๗%	๑๖.๘%	๓๓.๗%	๒๘.๕%	๑๓.๓%			๗.๘%	๑๗.๔%	๓๐.๙%	๒๘.๗%	๑๕.๒%			๑๐.๐%	๑๘.๕%	๓๕.๒%	๒๓.๑%	๑๓.๑%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคตะวันออก						ภาคใต้						กรุงเทพฯและปริมณฑล									
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			
ร่วมกับคนในครอบครัว																						
๕. ฉันชวนคนในครอบครัวอ่านหนังสือ	๑๑๓	๑๘๖	๒๙๖	๑๕๒	๕๕	๒.๘๑	๑.๑๐๗	๑๙๕	๓๕๘	๕๐๒	๓๗๙	๑๖๕	๒.๙๘	๑.๑๖๗	๑๒๑	๒๔๘	๒๗๒	๑๓๗	๕๕	๒.๗๒	๑.๑๑๓	
	๑๔.๑%	๒๓.๒%	๓๖.๙%	๑๙.๐%	๖.๙%			๑๒.๒%	๒๒.๔%	๓๑.๔%	๒๓.๗%	๑๐.๓%			๑๔.๕%	๒๙.๗%	๓๒.๕%	๑๖.๔%	๖.๙%			
๑๐. ฉันดูโทรทัศน์ด้วยกันทั้งครอบครัว	๖๙	๘๗	๑๙๒	๒๕๓	๒๐๐	๓.๕๓	๑.๒๑๘	๑๒๐	๑๙๕	๓๕๘	๔๙๕	๔๓๔	๓.๕๘	๑.๒๑๖	๙๒	๑๖๗	๒๐๘	๒๐๑	๑๗๐	๓.๒๓	๑.๒๘๑	
	๘.๖%	๑๐.๙%	๒๔.๐%	๓๑.๖%	๒๕.๐%			๗.๕%	๑๒.๒%	๒๒.๓%	๓๐.๙%	๒๗.๑%			๑๑.๐%	๑๙.๙%	๒๔.๘%	๒๔.๐%	๒๐.๓%			
๑๑. ฉันมีเรื่องโต้เถียงกันในครอบครัว	๓๔๗	๑๗๕	๑๗๒	๗๒	๓๗	๒.๑๐	๑.๑๘๘	๕๐๖	๔๑๑	๓๓๙	๒๔๑	๑๐๔	๒.๓๙	๑.๒๕๐	๒๒๓	๒๔๑	๒๓๖	๙๕	๔๔	๒.๔๐	๑.๑๔๖	
	๔๓.๒%	๒๑.๘%	๒๑.๔%	๙.๐%	๔.๖%			๓๑.๖%	๒๕.๗%	๒๑.๒%	๑๕.๑%	๖.๕%			๒๖.๖%	๒๘.๗%	๒๘.๑%	๑๑.๓%	๕.๒%			
๑๒. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องปัญหาบ้านเมือง	๑๖๙	๒๑๘	๒๗๒	๑๑๖	๓๒	๒.๕๓	๑.๐๙๓	๒๒๘	๓๘๖	๕๓๑	๓๓๓	๑๒๒	๒.๘๓	๑.๑๓๙	๑๗๖	๒๒๕	๒๗๙	๑๐๘	๔๗	๒.๕๕	๑.๑๒๖	
	๒๐.๙%	๒๗.๐%	๓๓.๗%	๑๔.๔%	๔.๐%			๑๔.๓%	๒๔.๑%	๓๓.๒%	๒๐.๘%	๗.๖%			๒๑.๑%	๒๖.๙%	๓๓.๔%	๑๒.๙%	๕.๖%			
๑๓. ฉันไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์	๑๙๗	๒๔๑	๒๐๕	๑๑๕	๔๐	๒.๔๕	๑.๑๕๔	๓๑๗	๔๐๗	๔๒๙	๓๐๑	๑๔๗	๒.๗๒	๑.๒๓๕	๑๘๙	๒๒๒	๒๒๔	๑๓๒	๖๕	๒.๕๙	๑.๒๑๘	
	๒๔.๗%	๓๐.๒%	๒๕.๗%	๑๔.๔%	๕.๐%			๑๙.๘%	๒๕.๔%	๒๖.๘%	๑๘.๘%	๙.๒%			๒๒.๗%	๒๖.๗%	๒๖.๙%	๑๕.๙%	๗.๘%			
๑๔. ฉันปรึกษาปัญหากับครอบครัว	๘๙	๑๓๔	๒๖๐	๒๐๙	๑๑๐	๓.๑๕	๑.๑๘๓	๑๑๒	๒๕๑	๔๙๓	๔๘๔	๒๖๑	๓.๓๓	๑.๑๓๒	๙๓	๑๕๕	๒๗๓	๑๘๖	๑๒๓	๓.๑๑	๑.๒๐๑	
	๑๑.๑%	๑๖.๗%	๓๒.๔%	๒๖.๑%	๑๓.๗%			๗.๐%	๑๕.๗%	๓๐.๘%	๓๐.๒%	๑๖.๓%			๑๑.๒%	๑๘.๗%	๓๒.๙%	๒๒.๔%	๑๔.๘%			
๑๕. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์	๑๑๗	๑๕๘	๑๙๗	๑๙๐	๑๔๐	๓.๑๐	๑.๓๐๗	๑๖๔	๒๕๕	๔๑๕	๔๓๘	๓๒๙	๓.๓๒	๑.๒๕๐	๗๘	๑๓๑	๒๑๔	๒๓๘	๑๗๗	๓.๓๖	๑.๒๓๖	
	๑๔.๖%	๑๙.๗%	๒๔.๖%	๒๓.๗%	๑๗.๕%			๑๐.๒%	๑๕.๙%	๒๕.๙%	๒๗.๔%	๒๐.๕%			๙.๓%	๑๕.๖%	๒๕.๕%	๒๘.๔%	๒๑.๑%			

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๗ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ในเขตเมือง							นอกเขตเมือง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. ฉันทรับประทานข้าวเย็นกับครอบครัว	๓๒๓	๔๐๙	๑,๐๓๙	๙๓๓	๑,๓๔๓	๓.๖๓	๑.๒๕๖	๒๙๘	๔๐๓	๙๕๘	๙๙๒	๑,๓๔๐	๓.๖๘	๑.๒๓๗
	๘.๐%	๑๐.๑%	๒๕.๗%	๒๓.๑%	๓๓.๒%			๗.๒%	๑๐.๑%	๒๔.๑%	๒๔.๙%	๓๓.๗%		
๒. ฉันทไปเที่ยว/ช้อปปิ้งกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๖๖๘	๘๒๒	๑,๒๓๐	๘๕๕	๔๖๕	๒.๙๑	๑.๒๓๖	๗๓๙	๗๗๕	๑,๑๙๒	๘๐๗	๔๖๔	๒.๘๗	๑.๒๖๑
	๑๖.๕%	๒๐.๓%	๓๐.๔%	๒๑.๒%	๑๑.๕%			๑๘.๖%	๑๙.๕%	๓๐.๐%	๒๐.๓%	๑๑.๗%		
๓. ฉันทสอนบุตรหลานหรือเด็กที่ฉันรู้จักเรื่องคุณธรรม จริยธรรม	๑๙๗	๔๙๘	๑,๑๕๘	๑,๒๒๖	๙๕๗	๓.๕๖	๑.๑๒๓	๑๘๔	๔๑๓	๑,๑๘๑	๑,๓๔๕	๘๕๒	๓.๕๗	๑.๐๗๗
	๔.๙%	๑๒.๓%	๒๘.๗	๓๐.๔%	๒๓.๗%			๔.๖%	๑๐.๔%	๒๙.๗%	๓๓.๘%	๒๑.๔%		
๔. ฉันทมีเวลาพูดคุย/ปรนนิบัติปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติผู้ใหญ่	๔๓๑	๖๖๓	๑,๓๓๔	๑,๐๔๓	๕๕๗	๓.๑๖	๑.๑๗๕	๓๗๗	๖๔๓	๑,๒๒๐	๑,๑๐๙	๖๒๙	๓.๒๔	๑.๑๘๐
	๑๐.๗%	๑๖.๕%	๓๓.๑%	๒๕.๙%	๑๓.๘%			๙.๕%	๑๖.๒%	๓๐.๗%	๒๗.๙%	๑๕.๘%		
๕. ฉันทคุยกับคนในครอบครัวเรื่องความรุนแรงในสังคม	๔๗๖	๘๓๖	๑,๓๘๙	๙๑๔	๔๑๖	๒.๙๙	๑.๑๔๙	๔๖๖	๗๔๑	๑,๓๒๑	๙๙๑	๔๔๙	๓.๐๕	๑.๑๖๕
	๑๑.๘%	๒๐.๗%	๓๔.๕%	๒๒.๗%	๑๐.๓%			๑๑.๗%	๑๘.๗%	๓๓.๓%	๒๕.๐%	๑๑.๓%		
๖. ฉันทคุยกับคนในครอบครัวเรื่องการให้/การบริจาค/การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	๒๒๙	๖๗๔	๑,๔๔๖	๑,๑๓๘	๕๕๓	๓.๒๗	๑.๐๖๙	๒๕๔	๖๔๗	๑,๓๖๘	๑,๑๗๕	๕๖๗	๓.๓๐	๑.๐๘๙
	๕.๗%	๑๖.๗%	๓๕.๙%	๒๘.๒%	๑๓.๕%			๖.๔%	๑๕.๕%	๓๔.๔%	๒๙.๕%	๑๔.๒%		
๗. ฉันทคุยกับคนในครอบครัวเรื่องกฎแห่งกรรม/การทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	๑๔๗	๔๖๐	๑,๐๙๑	๑,๓๑๒	๑,๐๒๙	๓.๖๕	๑.๐๘๘	๑๔๔	๔๓๑	๑,๐๖๘	๑,๓๓๑	๙๙๘	๓.๖๖	๑.๐๗๘
	๓.๖%	๑๑.๔%	๒๗.๐%	๓๒.๕%	๒๕.๕%			๓.๖%	๑๐.๙%	๒๖.๙%	๓๓.๕%	๒๕.๑%		
๘. ฉันทไปวัด/โบสถ์/มัสยิด หรือทำพิธีกรรมทางศาสนาพร้อมกับคนในครอบครัว	๒๘๗	๖๓๖	๑,๔๐๑	๑,๐๖๔	๖๔๙	๓.๒๙	๑.๑๒๖	๒๒๖	๖๐๓	๑,๒๑๖	๑,๒๑๑	๗๑๕	๓.๔๐	๑.๑๑๖
	๗.๑%	๑๕.๘%	๓๔.๗%	๒๖.๔%	๑๖.๑%			๕.๗%	๑๕.๒%	๓๐.๖%	๓๐.๕%	๑๘.๐%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ในเขตเมือง							นอกเขตเมือง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๙. ฉันชวนคนในครอบครัวอ่านหนังสือ	๕๑๒	๙๔๔	๑,๔๓๓	๘๑๖	๓๒๕	๒.๘๘	๑.๑๑๙	๕๔๖	๙๒๐	๑,๒๖๑	๘๕๔	๓๙๒	๒.๙๑	๑.๑๗๖
	๑๒.๗%	๒๓.๔%	๓๕.๖%	๒๐.๒%	๘.๑%			๑๓.๗%	๒๓.๒%	๓๑.๗%	๒๑.๕%	๙.๙%		
๑๐. ฉันดูโทรทัศน์ด้วยกันทั้งครอบครัว	๓๑๔	๖๓๙	๑,๐๘๕	๑,๐๘๙	๙๐๖	๓.๔๑	๑.๒๑๔	๓๑๖	๕๘๓	๑,๐๔๒	๑,๑๔๘	๘๘๓	๓.๔๓	๑.๒๐๙
	๗.๘%	๑๕.๘%	๒๖.๙%	๒๗.๐%	๒๒.๕%			๘.๐%	๑๔.๗%	๒๖.๒%	๒๘.๙%	๒๒.๒%		
๑๑. ฉันมีเรื่องโต้เถียงกันในครอบครัว	๑,๑๕๓	๑,๑๑๑	๑,๐๗๖	๔๙๗	๑๙๖	๒.๓๗	๑.๑๕๙	๑,๒๓๔	๑,๐๕๕	๙๓๓	๕๓๘	๒๑๐	๒.๓๕	๑.๒๐๐
	๒๘.๖%	๒๗.๕%	๒๖.๗%	๑๒.๓%	๔.๙%			๓๑.๑%	๒๖.๖%	๒๓.๕%	๑๓.๖%	๕.๓%		
๑๒. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องปัญหาบ้านเมือง	๕๘๐	๑,๐๔๙	๑,๔๕๔	๗๒๒	๒๒๘	๒.๗๔	๑.๐๘๔	๖๒๖	๑,๐๕๐	๑,๓๓๕	๗๐๘	๒๕๗	๒.๗๓	๑.๑๒๑
	๑๔.๔%	๒๖.๐%	๓๖.๑%	๑๗.๙%	๕.๗%			๑๕.๗%	๒๖.๔%	๓๓.๖%	๑๗.๘%	๖.๕%		
๑๓. ฉันไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์	๗๕๑	๙๕๘	๑,๒๕๘	๗๕๔	๓๐๖	๒.๗๓	๑.๑๘๔	๗๘๓	๙๘๐	๑,๑๖๓	๗๒๒	๓๑๔	๒.๗๐	๑.๒๐๓
	๑๘.๖%	๒๓.๘%	๓๑.๒%	๑๘.๗%	๗.๖%			๑๙.๘%	๒๔.๗%	๒๙.๔%	๑๘.๒%	๗.๙%		
๑๔. ฉันปรึกษาปัญหากับครอบครัว	๒๘๗	๖๗๔	๑,๓๖๕	๑,๑๘๓	๕๒๔	๓.๒๔	๑.๐๙๘	๓๖๒	๖๑๒	๑,๓๓๑	๑,๐๗๔	๕๘๕	๓.๒๓	๑.๑๕๓
	๗.๑%	๑๖.๗%	๓๓.๘%	๒๙.๓%	๑๓.๐%			๙.๑%	๑๕.๔%	๓๓.๖%	๒๗.๑%	๑๔.๘%		
๑๕. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปี ใหม่ สงกรานต์	๒๘๔	๕๐๐	๑,๐๒๒	๑,๒๐๒	๑,๐๒๒	๓.๕๔	๑.๑๙๕	๒๙๑	๕๒๑	๙๐๙	๑,๑๔๓	๑,๑๐๔	๓.๕๗	๑.๒๒๗
	๗.๐%	๑๒.๔%	๒๕.๔%	๒๙.๘%	๒๕.๔%			๗.๓%	๑๓.๑%	๒๒.๙%	๒๘.๘%	๒๗.๘%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๘ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามเพศ

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ชาย							หญิง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. จินรับประทานข้าวเย็นกับครอบครัว	๓๐๗	๔๐๕	๑,๐๔๓	๑,๐๒๕	๑,๐๘๗	๓.๕๖	๑.๒๒๒	๓๐๑	๔๐๓	๙๔๔	๘๙๕	๑,๕๘๑	๓.๗๔	๑.๒๖๒
	๗.๙%	๑๐.๕%	๒๗.๐%	๒๖.๕%	๒๘.๑%			๗.๓%	๙.๘%	๒๒.๙%	๒๑.๗%	๓๘.๓%		
๒. จินไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๗๐๔	๘๑๔	๑,๑๕๙	๘๑๒	๓๗๐	๒.๘๓	๑.๒๒๗	๖๙๑	๗๗๔	๑,๒๕๗	๘๔๕	๕๕๔	๒.๙๕	๑.๒๖๕
	๑๘.๒%	๒๑.๑%	๓๐.๐%	๒๑.๐%	๙.๖%			๑๖.๘%	๑๘.๘%	๓๐.๕%	๒๐.๕%	๑๓.๔%		
๓. จินสอนบุตรหลานหรือเด็กที่จินรู้จักเรื่องคุณธรรม จริยธรรม	๑๘๔	๔๒๗	๑,๑๑๘	๑,๓๑๔	๘๑๓	๓.๕๖	๑.๐๘๕	๑๙๖	๔๘๐	๑,๒๑๒	๑,๒๔๖	๙๘๔	๓.๕๗	๑.๑๑๕
	๔.๘%	๑๑.๑%	๒๙.๐%	๓๔.๑%	๒๑.๑%			๔.๘%	๑๑.๗%	๒๙.๔%	๓๐.๓%	๒๓.๙%		
๔. จินมีเวลาพูดคุย/ปรนนิบัติปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติผู้ใหญ่	๓๘๔	๖๓๘	๑,๒๖๑	๑,๐๘๑	๔๙๕	๓.๑๗	๑.๑๕๒	๔๒๓	๖๖๒	๑,๒๘๔	๑,๐๖๓	๖๗๘	๓.๒๒	๑.๒๐๑
	๑๐.๐%	๑๖.๕%	๓๒.๗%	๒๘.๐%	๑๒.๘%			๑๐.๓%	๑๖.๑%	๓๑.๒%	๒๕.๙%	๑๖.๕%		
๕. จินคุยกับคนในครอบครัวเรื่องความรุนแรงในสังคม	๔๒๗	๗๔๓	๑,๓๒๘	๙๖๒	๓๙๙	๓.๐๔	๑.๑๓๙	๕๑๐	๘๒๓	๑,๓๗๕	๙๓๙	๔๕๖	๓.๐๐	๑.๑๗๑
	๑๑.๑%	๑๙.๓%	๓๔.๔%	๒๔.๙%	๑๐.๓%			๑๒.๔%	๒๐.๑%	๓๓.๕%	๒๒.๙%	๑๑.๑%		
๖. จินคุยกับคนในครอบครัวเรื่องการให้/การบริจาค/การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	๒๓๐	๖๔๘	๑,๓๓๐	๑,๑๒๕	๕๒๖	๓.๒๘	๑.๐๘๐	๒๕๑	๖๓๘	๑,๔๗๘	๑,๑๖๙	๕๗๙	๓.๒๙	๑.๐๗๘
	๖.๐%	๑๖.๘%	๓๔.๕%	๒๙.๒%	๑๓.๖%			๖.๑%	๑๕.๕%	๓๕.๙%	๒๘.๔%	๑๔.๑%		
๗. จินคุยกับคนในครอบครัวเรื่องกฎแห่งกรรม/การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	๑๔๙	๔๓๐	๑,๑๐๖	๑,๒๖๒	๙๑๔	๓.๖๑	๑.๐๘๐	๑๔๑	๔๕๗	๑,๐๔๘	๑,๓๗๖	๑,๐๙๑	๓.๖๙	๑.๐๘๔
	๓.๙%	๑๑.๑%	๒๘.๖%	๓๒.๗%	๒๓.๗%			๓.๔%	๑๑.๑%	๒๕.๕%	๓๓.๕%	๒๖.๕%		
๘. จินไปวัด/โบสถ์/มัสยิด หรือทำพิธีกรรมทางศาสนาพร้อมกับคนในครอบครัว	๒๘๔	๖๓๘	๑,๒๗๘	๑,๐๘๘	๕๗๕	๓.๒๗	๑.๑๒๕	๒๒๘	๕๙๗	๑,๓๒๖	๑,๑๗๕	๗๘๒	๓.๔๑	๑.๑๑๗
	๗.๔%	๑๖.๕%	๓๓.๑%	๒๘.๒%	๑๔.๙%			๕.๖%	๑๔.๕%	๓๒.๓%	๒๘.๖%	๑๙.๐%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ชาย							หญิง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๙. จินชวณคนในครอบครัวอ่านหนังสือ	๕๑๘	๙๒๔	๑,๒๙๙	๗๘๗	๓๒๑	๒.๘๖	๑.๑๓๙	๕๓๕	๙๓๓	๑,๓๘๕	๘๗๓	๓๙๑	๒.๙๒	๑.๑๕๔
	๑๓.๕%	๒๔.๐%	๓๓.๗%	๒๐.๔%	๘.๓%			๑๓.๐%	๒๒.๗%	๓๓.๖%	๒๑.๒%	๙.๕%		
๑๐. จินดูโทรทัศน์ด้วยกันทั้งครอบครัว	๓๒๔	๖๔๙	๑,๑๒๐	๑,๐๕๖	๗๐๖	๓.๓๐	๑.๑๙๑	๓๐๒	๕๖๕	๑,๐๐๐	๑,๑๗๑	๑,๐๗๕	๓.๕๒	๑.๒๒๐
	๘.๔%	๑๖.๘%	๒๙.๑%	๒๗.๔%	๑๘.๓%			๗.๓%	๑๓.๗%	๒๔.๓%	๒๘.๕%	๒๖.๑%		
๑๑. จินมีเรื่องโต้เถียงกันในครอบครัว	๑,๑๓๕	๑,๐๖๖	๙๘๓	๕๐๑	๑๖๖	๒.๓๕	๑.๑๕๖	๑,๒๓๘	๑,๐๙๐	๑,๐๑๙	๕๓๐	๒๓๘	๒.๓๘	๑.๒๐๑
	๒๙.๕%	๒๗.๗%	๒๕.๕%	๑๓.๐%	๔.๓%			๓๐.๑%	๒๖.๕%	๒๔.๘%	๑๒.๙%	๕.๘%		
๑๒. จินคุยกับคนในครอบครัวเรื่องปัญหาบ้านเมือง	๕๓๗	๑,๐๒๑	๑,๓๕๓	๗๓๑	๒๑๕	๒.๗๖	๑.๐๘๔	๖๕๖	๑,๐๖๖	๑,๔๓๐	๖๙๕	๒๖๙	๒.๗๒	๑.๑๑๘
	๑๓.๙%	๒๖.๕%	๓๕.๑%	๑๙.๐%	๕.๖%			๑๕.๙%	๒๕.๙%	๓๔.๗%	๑๖.๙%	๖.๕%		
๑๓. จินไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์	๗๒๒	๙๓๘	๑,๒๐๗	๗๒๖	๒๕๒	๒.๗๐	๑.๑๖๕	๗๙๙	๙๙๑	๑,๒๐๗	๗๔๓	๓๖๗	๒.๗๓	๑.๒๑๙
	๑๘.๘%	๒๔.๔%	๓๑.๔%	๑๘.๙%	๖.๖%			๑๙.๕%	๒๔.๑%	๒๙.๔%	๑๘.๑%	๙.๙%		
๑๔. จินปรึกษาปัญหากับครอบครัว	๓๒๒	๖๘๕	๑,๓๑๙	๑,๐๖๑	๔๖๙	๓.๑๗	๑.๑๑๕	๓๑๙	๕๙๗	๑,๓๖๙	๑,๑๘๗	๖๓๓	๓.๓๐	๑.๑๒๙
	๘.๔%	๑๗.๘%	๓๔.๒%	๒๗.๕%	๑๒.๒%			๗.๘%	๑๔.๕%	๓๓.๓%	๒๘.๙%	๑๕.๔		
๑๕. จินไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วัน ปีใหม่ สงกรานต์	๒๘๙	๕๓๐	๑,๐๐๑	๑,๑๕๐	๘๘๒	๓.๔๗	๑.๑๙๗	๒๘๓	๔๘๕	๙๒๐	๑,๑๘๖	๑,๒๓๕	๓.๖๓	๑.๒๑๘
	๗.๕%	๑๓.๘%	๒๖.๐%	๒๙.๙%	๒๒.๙%			๖.๙%	๑๑.๘%	๒๒.๔%	๒๘.๙%	๓๐.๑%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๙ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามอายุ

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ต่ำกว่า ๓๐ ปี							๓๑-๔๕ ปี						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. จินรับประทานข้าวเย็นกับครอบครัว	๒๔๙	๒๘๓	๖๖๐	๕๕๒	๖๔๐	๓.๔๔	๑.๒๘๔	๑๒๑	๑๙๗	๕๒๔	๕๑๙	๗๓๙	๓.๗๔	๑.๑๙๖
	๑๐.๔%	๑๑.๙%	๒๗.๗%	๒๓.๒%	๒๖.๘%			๕.๘%	๙.๔%	๒๕.๐%	๒๔.๗%	๓๕.๒%		
๒. จินไปเที่ยว/ช้อปปิ้งกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๓๘๕	๕๑๑	๗๔๙	๕๐๐	๒๓๘	๒.๘๗	๑.๒๐๖	๒๕๖	๓๗๐	๖๙๓	๕๐๗	๒๖๙	๓.๐๘	๑.๑๙๐
	๑๖.๒%	๒๑.๔%	๓๑.๔%	๒๑.๐%	๑๐.๐%			๑๒.๒%	๑๗.๗%	๓๓.๑%	๒๔.๒%	๑๒.๘%		
๓. จินสอนบุตรหลานหรือเด็กที่จินรู้จักเรื่องคุณธรรม จริยธรรม	๑๖๕	๓๓๒	๘๓๐	๖๕๙	๓๓๒	๓.๒๕	๑.๑๐๒	๖๖	๒๒๓	๕๘๖	๗๓๐	๔๙๓	๓.๖๕	๑.๐๔๙
	๖.๙%	๑๖.๕%	๓๔.๙%	๒๗.๗%	๑๔.๐%			๓.๑%	๑๐.๖%	๒๗.๙%	๓๔.๘%	๒๓.๕%		
๔. จินมีเวลาพูดคุย/ปรนนิบัติปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติผู้ใหญ่	๒๑๔	๔๓๘	๘๐๐	๖๒๓	๓๐๖	๓.๑๕	๑.๑๓๘	๑๕๓	๓๒๔	๗๒๖	๕๗๘	๓๑๘	๓.๒๘	๑.๑๑๘
	๙.๐%	๑๘.๔%	๓๓.๖%	๒๖.๒%	๑๒.๙%			๗.๓%	๑๕.๔%	๓๔.๖%	๒๗.๕%	๑๕.๒%		
๕. จินคุยกับคนในครอบครัวเรื่องความรุนแรงในสังคม	๒๗๑	๕๔๑	๘๕๑	๔๙๔	๒๑๖	๒.๙๓	๑.๑๑๙	๑๙๖	๔๐๓	๗๖๒	๕๓๗	๒๐๐	๓.๐๗	๑.๐๙๕
	๑๑.๔%	๒๒.๘%	๓๕.๙%	๒๐.๘%	๙.๑%			๙.๓%	๑๙.๒%	๓๖.๓%	๒๕.๖%	๙.๕%		
๖. จินคุยกับคนในครอบครัวเรื่องการให้/การบริจาค/การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	๑๗๕	๔๗๔	๘๘๒	๖๑๖	๒๓๑	๓.๑๑	๑.๐๖๓	๙๗	๓๕๘	๗๖๖	๕๙๕	๒๘๒	๓.๒๙	๑.๐๔๖
	๗.๔%	๑๙.๙%	๓๗.๑%	๒๕.๙%	๙.๗%			๔.๖%	๑๗.๑%	๓๖.๕%	๒๘.๔%	๑๓.๔%		
๗. จินคุยกับคนในครอบครัวเรื่องกฎแห่งกรรม/การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	๑๑๔	๓๕๓	๗๖๖	๗๑๑	๔๓๘	๓.๔๒	๑.๐๙๔	๗๓	๒๔๔	๕๗๕	๖๙๐	๕๑๒	๓.๖๓	๑.๐๗๙
	๔.๘%	๑๔.๘%	๓๒.๒%	๒๙.๘%	๑๘.๔%			๓.๕%	๑๑.๗%	๒๗.๕%	๓๓.๐%	๒๔.๕%		
๘. จินไปวัด/โบสถ์/มัสยิด หรือทำพิธีกรรมทางศาสนาพร้อมกับคนในครอบครัว	๑๙๐	๔๓๘	๘๓๕	๖๐๙	๓๐๕	๓.๑๗	๑.๑๑๖	๑๒๑	๓๕๖	๗๒๑	๕๗๔	๓๒๔	๓.๓๐	๑.๐๙๘
	๘.๐%	๑๘.๔%	๓๕.๑%	๒๕.๖%	๑๒.๘%			๕.๘%	๑๗.๐%	๓๔.๔%	๒๗.๔%	๑๕.๕%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ต่ำกว่า ๓๐ ปี							๓๑-๔๕ ปี						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๙. จินชวณคนในครอบครัวอ่านหนังสือ	๓๑๒	๖๘๗	๘๓๒	๓๘๘	๑๖๐	๒.๗๕	๑.๐๘๗	๒๒๑	๔๓๗	๗๔๒	๔๙๔	๒๐๑	๓.๐๑	๑.๑๑๘
	๑๓.๑%	๒๘.๙%	๓๕.๐%	๑๖.๓%	๖.๗%			๑๐.๕%	๒๐.๙%	๓๕.๔%	๒๓.๖%	๙.๖%		
๑๐. จินดูโทรทัศน์ด้วยกันทั้งครอบครัว	๑๖๙	๔๑๓	๖๑๑	๖๓๗	๕๔๗	๓.๔๑	๑.๒๑๕	๑๒๙	๒๗๓	๕๔๓	๖๔๙	๕๐๒	๓.๕๔	๑.๑๖๕
	๗.๑%	๑๗.๔%	๒๕.๗%	๒๖.๘%	๒๓.๐%			๖.๒%	๑๓.๐%	๒๕.๙%	๓๑.๐%	๒๔.๐%		
๑๑. จินมีเรื่องโต้เถียงกันในครอบครัว	๕๘๑	๖๕๖	๖๙๐	๓๑๐	๑๔๕	๒.๔๙	๑.๑๖๘	๕๘๕	๕๗๕	๕๖๕	๒๘๓	๘๖	๒.๓๘	๑.๑๔๖
	๒๔.๔%	๒๗.๕%	๒๙.๐%	๑๓.๐%	๖.๑%			๒๗.๙%	๒๗.๕%	๒๗.๐%	๑๓.๕%	๔.๑%		
๑๒. จินคุยกับคนในครอบครัวเรื่องปัญหาบ้านเมือง	๓๘๒	๖๔๗	๗๙๙	๔๑๗	๑๓๓	๒.๖๙	๑.๑๐๕	๓๑๐	๕๕๒	๗๕๐	๓๖๖	๑๑๘	๒.๗๓	๑.๐๘๗
	๑๖.๑%	๒๗.๒%	๓๓.๖%	๑๗.๕%	๕.๖%			๑๔.๘%	๒๖.๓%	๓๕.๘%	๑๗.๕%	๕.๖%		
๑๓. จินไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์	๔๒๑	๕๙๓	๗๓๑	๔๓๕	๑๙๘	๒.๗๕	๑.๑๘๗	๓๔๕	๕๒๘	๖๒๕	๓๙๙	๑๘๙	๒.๗๙	๑.๑๙๓
	๑๗.๗%	๒๔.๙%	๓๐.๗%	๑๘.๓%	๘.๓%			๑๖.๕%	๒๕.๓%	๓๐.๐%	๑๙.๑%	๙.๑%		
๑๔. จินปรึกษาปัญหากับครอบครัว	๑๘๓	๓๙๘	๘๐๕	๖๕๖	๓๓๓	๓.๒๓	๑.๑๒๒	๑๔๐	๓๑๔	๗๐๒	๖๐๗	๓๒๙	๓.๓๒	๑.๑๑๑
	๗.๗%	๑๖.๘%	๓๓.๙%	๒๗.๖%	๑๔.๐%			๖.๗%	๑๕.๐%	๓๓.๖%	๒๙.๐%	๑๕.๗%		
๑๕. จินไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์	๑๓๑	๒๘๐	๕๘๗	๖๙๕	๖๘๓	๓.๖๔	๑.๑๗๒	๑๐๔	๒๔๗	๔๙๗	๖๔๖	๖๐๓	๓.๖๗	๑.๑๕๔
	๕.๕%	๑๑.๘%	๒๔.๗%	๒๙.๓%	๒๘.๗%			๕.๐%	๑๑.๘%	๒๓.๗%	๓๐.๘%	๒๘.๘%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๙ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามอายุ (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	๔๖-๖๐ ปี							๖๐ ปีขึ้นไป						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X̄	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X̄	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. จินรับประทานข้าวเย็นกับครอบครัว	๑๑๔	๑๕๐	๔๒๕	๔๖๙	๖๙๘	๓.๘๐	๑.๒๐๑	๑๒๗	๑๘๒	๓๘๘	๓๘๕	๖๐๖	๓.๖๙	๑.๒๖๕
	๖.๑%	๘.๑%	๒๒.๙%	๒๕.๓%	๓๗.๖%			๗.๕%	๑๐.๘%	๒๓.๐%	๒๒.๘%	๓๕.๙%		
๒. จินไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๓๘๕	๕๑๑	๗๔๙	๕๐๐	๒๓๘	๒.๙๓	๑.๒๕๖	๒๕๖	๓๗๐	๖๙๓	๕๐๗	๒๖๙	๒.๖๓	๑.๓๒๖
	๑๖.๒%	๒๑.๔%	๓๑.๔%	๒๑.๐%	๑๐.๐%			๑๒.๒%	๑๗.๗%	๓๓.๑%	๒๔.๒%	๑๒.๘%		
๓. จินสอนบุตรหลานหรือเด็กที่จินรู้จักเรื่องคุณธรรม จริยธรรม	๗๔	๑๔๕	๕๑๙	๖๒๔	๔๘๖	๓.๗๑	๑.๐๖๔	๗๖	๑๕๑	๔๐๔	๕๕๘	๔๙๘	๓.๗๔	๑.๑๑๐
	๔.๐%	๗.๘%	๒๘.๑%	๓๓.๘%	๒๖.๓%			๔.๕%	๙.๐%	๒๓.๙%	๓๓.๑%	๒๙.๕%		
๔. จินมีเวลาพูดคุย/ปรนนิบัติปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติผู้ใหญ่	๑๓๘	๒๗๒	๕๘๕	๕๔๖	๓๐๖	๓.๓๓	๑.๑๓๘	๓๐๓	๒๗๒	๔๔๓	๔๐๕	๒๕๖	๓.๐๒	๑.๓๑๗
	๗.๕%	๑๔.๗%	๓๑.๗%	๒๙.๖%	๑๖.๖%			๑๘.๐%	๑๖.๒%	๒๖.๔%	๒๔.๑%	๑๕.๒%		
๕. จินคุยกับคนในครอบครัวเรื่องความรุนแรงในสังคม	๑๙๗	๓๓๕	๖๐๐	๔๙๕	๒๒๓	๓.๑๑	๑.๑๕๙	๒๗๘	๒๙๘	๔๙๗	๓๗๙	๒๒๖	๒.๙๙	๑.๒๖๗
	๑๐.๖%	๑๘.๑%	๓๒.๔%	๒๖.๘%	๑๒.๑%			๑๖.๖%	๑๗.๘%	๒๙.๖%	๒๒.๖%	๑๓.๕%		
๖. จินคุยกับคนในครอบครัวเรื่องการให้/การบริจาค/การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	๙๑	๒๔๑	๖๗๗	๕๖๑	๒๘๒	๓.๓๘	๑.๐๔๗	๑๒๐	๒๑๘	๔๘๙	๕๔๑	๓๑๕	๓.๔๒	๑.๑๔๓
	๔.๙%	๑๓.๐%	๓๖.๖%	๓๐.๓%	๑๕.๒%			๗.๑%	๑๓.๐%	๒๙.๑%	๓๒.๑%	๑๘.๗%		
๗. จินคุยกับคนในครอบครัวเรื่องกฎแห่งกรรม/การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	๔๙	๑๗๒	๔๕๗	๖๖๕	๕๐๖	๓.๗๖	๑.๐๓๗	๕๕	๑๒๒	๓๖๑	๕๗๗	๕๗๑	๓.๘๘	๑.๐๖๐
	๒.๗%	๙.๓%	๒๔.๗%	๓๖.๐%	๒๗.๔%			๓.๓%	๗.๒%	๒๑.๔%	๓๔.๒%	๓๓.๙%		
๘. จินไปวัด/โบสถ์/มัสยิด หรือทำพิธีกรรมทาง	๑๑๕	๒๖๑	๖๐๙	๕๕๖	๓๑๑	๓.๓๗	๑.๑๐๖	๘๗	๑๘๔	๔๕๒	๕๓๖	๔๒๔	๓.๖๑	๑.๑๒๘

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	๔๖-๖๐ ปี						๖๐ ปีขึ้นไป							
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
ศาสนาร่วมกับคนในครอบครัว	๖.๒%	๑๔.๑%	๓๒.๙%	๓๐.๐%	๑๖.๘%			๕.๒%	๑๐.๙%	๒๖.๙%	๓๑.๘%	๒๕.๒%		
๙. ฉันชวนคนในครอบครัวอ่านหนังสือ	๒๑๒	๓๙๓	๖๑๒	๔๔๖	๑๘๘	๓.๐๐	๑.๑๔๘	๓๑๓	๓๔๗	๕๐๘	๓๔๒	๑๖๘	๒.๙๒	๑.๒๓๖
	๑๑.๕%	๒๑.๒%	๓๓.๑%	๒๔.๑%	๑๐.๒%			๑๘.๗%	๒๐.๗%	๓๐.๓%	๒๐.๔%	๑๐.๐%		
๑๐. ฉันดูโทรทัศน์ด้วยกันทั้งครอบครัว	๑๒๘	๒๔๕	๕๓๙	๕๒๔	๔๑๔	๓.๔๖	๑.๑๗๓	๒๐๔	๒๙๑	๔๓๔	๔๒๗	๓๒๖	๓.๒๓	๑.๒๘๐
	๖.๙%	๑๓.๒%	๒๙.๑%	๒๘.๓%	๒๒.๔%			๑๒.๑%	๑๗.๓%	๒๕.๘%	๒๕.๔%	๑๙.๔%		
๑๑. ฉันมีเรื่องโต้เถียงกันในครอบครัว	๕๔๘	๕๑๖	๔๓๔	๒๕๒	๙๗	๒.๓๗	๑.๗๘๙	๖๗๓	๔๑๙	๓๒๐	๑๙๐	๗๘	๒.๑๖	๑.๑๙๙
	๒๙.๗%	๒๗.๙%	๒๓.๕%	๑๓.๖%	๕.๓%			๔๐.๑%	๒๔.๙%	๑๙.๐%	๑๑.๓%	๔.๖%		
๑๒. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องปัญหาบ้านเมือง	๒๑๗	๔๗๓	๖๗๕	๓๖๐	๑๒๔	๒.๘๔	๑.๐๗๘	๒๙๗	๔๒๗	๕๖๕	๒๘๗	๑๑๐	๒.๗๐	๑.๑๓๙
	๑๑.๗%	๒๕.๖%	๓๖.๕%	๑๙.๕%	๖.๗%			๑๗.๖%	๒๕.๓%	๓๓.๕%	๑๗.๐%	๖.๕%		
๑๓. ฉันไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์	๓๒๒	๔๓๙	๕๘๘	๓๖๐	๑๓๘	๒.๗๖	๑.๑๗๑	๔๔๖	๓๗๘	๔๗๗	๒๘๒	๙๕	๒.๕๒	๑.๒๐๗
	๑๗.๔%	๒๓.๘%	๓๑.๘%	๑๙.๕%	๗.๕%			๒๖.๖%	๒๒.๕%	๒๘.๔%	๑๖.๘%	๕.๗%		
๑๔. ฉันปรึกษาปัญหากับครอบครัว	๑๓๓	๒๔๗	๖๓๔	๕๖๑	๒๗๔	๓.๓๒	๑.๑๐๒	๑๙๓	๓๒๗	๕๕๕	๔๓๓	๑๗๓	๓.๐๔	๑.๑๕๐
	๗.๒%	๑๓.๔%	๓๔.๓%	๓๐.๓%	๑๔.๘%			๑๑.๕%	๑๙.๕%	๓๓.๐%	๒๕.๘%	๑๐.๓%		
๑๕. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วัน ปีใหม่ สงกรานต์	๑๓๑	๒๘๐	๕๘๗	๖๙๕	๖๘๓	๓.๖๔	๑.๑๖๔	๑๐๔	๒๔๗	๔๙๗	๖๔๖	๖๐๓	๓.๑๙	๑.๓๑๓
	๕.๕%	๑๑.๘%	๒๔.๗%	๒๙.๓%	๒๘.๗%			๕.๐%	๑๑.๘%	๒๓.๗%	๓๐.๘%	๒๘.๘%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๑๐ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามสถานภาพ

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	โสด							แต่งงานแล้ว						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X̄	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X̄	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. ฉันรับประทานข้าวเย็นกับครอบครัว	๓๐๒	๒๙๕	๖๕๐	๔๘๐	๕๕๘	๓.๓๓	๑.๓๒๙	๒๐๖	๓๘๘	๑,๑๒๔	๑,๒๖๕	๑,๙๑๘	๓.๘๘	๑.๑๔๑
	๑๓.๐%	๑๒.๗%	๒๘.๑%	๒๐.๗%	๒๕.๕%			๔.๒%	๗.๙%	๒๒.๙%	๒๕.๘%	๓๙.๑%		
๒. ฉันไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๔๔๖	๕๐๖	๗๑๖	๔๒๙	๒๑๕	๒.๗๗	๑.๒๒๒	๗๔๒	๘๙๓	๑,๕๐๙	๑,๑๑๔	๖๓๗	๓.๐๐	๑.๒๔๐
	๑๙.๓%	๒๑.๙%	๓๑.๐%	๑๘.๖%	๙.๓%			๑๕.๒%	๑๘.๒%	๓๐.๘%	๒๒.๘%	๑๓.๐%		
๓. ฉันสอนบุตรหลานหรือเด็กที่ฉันรู้จักเรื่องคุณธรรม จริยธรรม	๑๗๙	๓๗๐	๗๖๒	๖๕๔	๓๔๒	๓.๒๖	๑.๑๓๐	๑๖๓	๔๓๓	๑,๓๔๐	๑,๖๗๔	๑,๒๘๑	๓.๗๑	๑.๐๕๒
	๗.๘%	๑๖.๐%	๓๓.๐%	๒๘.๓%	๑๔.๘%			๓.๓%	๘.๙%	๒๗.๔%	๓๔.๒%	๒๖.๒%		
๔. ฉันมีเวลาพูดคุย/ปรนนิบัติปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติผู้ใหญ่	๒๔๕	๔๑๖	๗๔๗	๖๑๒	๒๙๑	๓.๑๒	๑.๑๖๕	๔๒๕	๗๕๖	๑,๕๘๐	๑,๓๕๐	๗๗๘	๓.๒๗	๑.๑๖๐
	๑๐.๖%	๑๘.๐%	๓๒.๓%	๒๖.๕%	๑๒.๖%			๘.๗%	๑๕.๕%	๓๒.๓%	๒๗.๖%	๑๕.๙%		
๕. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องความรุนแรงในสังคม	๒๖๗	๕๔๘	๗๘๓	๕๐๔	๑๙๙	๒.๙๒	๑.๑๒๓	๕๖๔	๘๗๒	๑,๖๖๕	๑,๒๒๐	๕๖๙	๓.๐๗	๑.๑๖๒
	๑๑.๖%	๒๓.๘%	๓๔.๐%	๒๑.๙%	๘.๖%			๑๑.๕%	๑๗.๘%	๓๔.๐%	๒๔.๙%	๑๑.๖%		
๖. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องการให้/การบริจาค/การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	๑๖๖	๔๖๕	๘๕๘	๕๙๐	๒๓๑	๓.๑๑	๑.๐๖๔	๒๕๖	๖๗๘	๑,๗๐๐	๑,๕๐๕	๗๕๓	๓.๓๗	๑.๐๖๔
	๗.๒%	๒๐.๑%	๓๗.๑%	๒๕.๕%	๑๐.๐%			๕.๒%	๑๓.๙%	๓๔.๘%	๓๐.๘%	๑๕.๕%		
๗. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องกฎแห่งกรรม/การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	๑๑๔	๓๕๙	๗๑๙	๗๐๓	๔๑๗	๓.๔๑	๑.๑๐๐	๑๔๙	๔๓๙	๑,๒๒๒	๑,๖๙๔	๑,๓๘๕	๓.๗๖	๑.๐๕๔
	๔.๙%	๑๕.๕%	๓๑.๑%	๓๐.๔%	๑๘.๐%			๓.๐%	๙.๐%	๒๕.๐%	๓๔.๖%	๒๘.๓%		
๘. ฉันไปวัด/โบสถ์/มัสยิด หรือทำพิธีกรรมทาง	๒๐๒	๔๓๘	๗๗๗	๕๘๗	๓๐๓	๓.๑๕	๑.๑๓๙	๒๖๓	๖๗๔	๑,๕๗๗	๑,๔๗๒	๙๐๒	๓.๔๒	๑.๑๐๑

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	โสด							แต่งงานแล้ว						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
ศาสนาร่วมกับคนในครอบครัว	๘.๘%	๑๙.๐%	๓๓.๗%	๒๕.๔%	๑๓.๑%			๕.๔%	๑๓.๘%	๓๒.๓%	๓๐.๑%	๑๘.๕%		
๙. ฉันชวนคนในครอบครัวอ่านหนังสือ	๓๔.๓	๖๓.๘	๗๖.๙	๔๐.๑	๑๕.๗	๒.๗๔	๑.๑๑๗	๕.๕๑	๑,๐๓๕	๑,๖๗๘	๑,๑๑๔	๕๐๘	๓.๐๐	๑.๑๔๓
	๑๔.๙%	๒๗.๖%	๓๓.๓%	๑๗.๔%	๖.๘%			๑๑.๓%	๒๑.๒%	๓๔.๓%	๒๒.๘%	๑๐.๔%		
๑๐. ฉันดูโทรทัศน์ด้วยกันทั้งครอบครัว	๒๑.๖	๔๒.๐	๖๑.๐	๕๖.๙	๔๙.๔	๓.๓๑	๑.๒๕๑	๓๐.๑	๖๓.๖	๑,๒๘๐	๑,๔๗๖	๑,๑๙๓	๓.๕๕	๑.๑๖๙
	๙.๔%	๑๘.๒%	๒๖.๔%	๒๔.๖%	๒๑.๔%			๖.๒%	๑๓.๐%	๒๖.๒%	๓๐.๒%	๒๔.๔%		
๑๑. ฉันมีเรื่องโต้เถียงกันในครอบครัว	๖๐.๕	๖๒.๘	๖๕.๐	๓๐.๐	๑๓.๑	๒.๔๕	๑.๑๗๐	๑,๕๒๘	๑,๓๑๕	๑,๑๔๘	๖๕๖	๒๓๕	๒.๓๔	๑.๑๘๖
	๒๖.๑%	๒๗.๑%	๒๘.๑%	๑๓.๐%	๕.๗%			๓๑.๓%	๒๖.๙%	๒๓.๕%	๑๓.๔%	๔.๘%		
๑๒. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องปัญหาบ้านเมือง	๓๘.๖	๖๒.๗	๗๔.๙	๔๑.๕	๑๓.๔	๒.๖๙	๑.๑๒๐	๖๗.๗	๑,๒๓๙	๑,๗๖๖	๙๐๑	๓๐๒	๒.๗๘	๑.๐๙๑
	๑๖.๗%	๒๗.๑%	๓๒.๔%	๑๘.๐%	๕.๘%			๑๓.๙%	๒๕.๔%	๓๖.๒%	๑๘.๔%	๖.๒%		
๑๓. ฉันไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์	๔๔.๕	๕๕.๒	๗๐.๒	๔๑.๕	๑๙.๑	๒.๗๒	๑.๒๐๒	๘๕.๒	๑,๑๗๓	๑,๔๙๗	๙๖๘	๓๘๖	๒.๗๗	๑.๑๘๓
	๑๙.๓%	๒๓.๙%	๓๐.๕%	๑๘.๐%	๘.๓%			๑๗.๕%	๒๔.๑%	๓๐.๗%	๑๙.๙%	๗.๙%		
๑๔. ฉันปรึกษาปัญหากับครอบครัว	๒๑.๕	๓๙.๕	๗๙.๒	๕๙.๙	๓๐.๓	๓.๑๖	๑.๑๔๒	๓๓.๔	๗๒.๗	๑,๖๐๑	๑,๔๙๓	๗๓๐	๓.๓๒	๑.๑๐๖
	๙.๓%	๑๗.๑%	๓๔.๔%	๒๖.๐%	๑๓.๒%			๖.๘%	๑๔.๙%	๓๒.๘%	๓๐.๖%	๑๔.๙%		
๑๕. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วัน ปีใหม่ สงกรานต์	๑๔.๒	๒๗.๑	๕๘.๐	๖๗.๓	๖๔.๑	๓.๖๑	๑.๑๘๓	๓๔.๔	๖๑.๒	๑,๑๔๑	๑,๔๕๔	๑,๓๓๔	๓.๕๘	๑.๒๑๐
	๖.๒%	๑๑.๗%	๒๕.๑%	๒๙.๒%	๒๗.๘%			๗.๐%	๑๒.๕%	๒๓.๔%	๒๙.๘%	๒๗.๓%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๑๐ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามสถานภาพ (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	หย่า						หม้าย							
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. ฉันทับประทานข้าวเย็นกับครอบครัว	๓๗	๔๒	๘๔	๕๕	๔๑	๓.๐๘	๑.๒๕๖	๕๗	๗๑	๑๑๘	๙๒	๘๗	๓.๑๙	๑.๓๐๖
	๑๔.๓%	๑๖.๒%	๓๒.๔%	๒๑.๒%	๑๕.๘%			๑๓.๔%	๑๖.๗%	๒๗.๘%	๒๑.๖%	๒๐.๕%		
๒. ฉันทไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๕๕	๖๘	๖๐	๔๒	๓๒	๒.๗/๒	๑.๓๐๘	๑๓๔	๑๐๙	๑๐๑	๕๔	๒๖	๒.๓๖	๑.๒๒๐
	๒๑.๔%	๒๖.๕%	๒๓.๓%	๑๖.๓%	๑๒.๕%			๓๑.๖%	๒๕.๗%	๒๓.๘%	๑๒.๗%	๖.๑%		
๓. ฉันทสอนบุตรหลานหรือเด็กที่ฉันรู้จักเรื่องคุณธรรม จริยธรรม	๑๔	๓๕	๙๒	๖๗	๕๒	๓.๔/๒	๑.๑๑๔	๒๒	๕๘	๑๐๘	๑๔๑	๙๖	๓.๕๔	๑.๑๓๔
	๕.๔%	๑๓.๕%	๓๕.๔%	๒๕.๘%	๒๐.๐%			๕.๒%	๑๓.๖%	๒๕.๔%	๓๓.๒%	๒๒.๖%		
๔. ฉันทมีเวลาพูดคุย/ปรนนิบัติปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติผู้ใหญ่	๓๗	๔๕	๗๕	๖๑	๓๘	๓.๐๗	๑.๒๖๐	๙๕	๗๓	๑๐๗	๑๐๓	๔๔	๒.๘๓	๑.๓๐๗
	๑๔.๕%	๑๗.๖%	๒๙.๓%	๒๓.๘%	๑๔.๘%			๒๒.๕%	๑๗.๓%	๒๕.๔%	๒๔.๔%	๑๐.๔%		
๕. ฉันทคุยกับคนในครอบครัวเรื่องความรุนแรงในสังคม	๒๙	๕๔	๘๘	๕๗	๓๐	๓.๐๒	๑.๑๖๒	๖๙	๘๒	๑๓๓	๙๓	๔๗	๒.๙๒	๑.๒๒๗
	๑๑.๒%	๒๐.๙%	๓๔.๑%	๒๒.๑%	๑๑.๖%			๑๖.๓%	๑๙.๓%	๓๑.๔%	๒๑.๙%	๑๑.๑%		
๖. ฉันทคุยกับคนในครอบครัวเรื่องการให้/การบริจาค/การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	๒๑	๕๕	๘๑	๗๐	๓๐	๓.๑๓	๑.๑๒๖	๓๗	๗๕	๑๒๓	๑๑๖	๗๔	๓.๒๗	๑.๑๙๓
	๘.๒%	๒๑.๔%	๓๑.๕%	๒๗.๒%	๑๑.๗%			๘.๗%	๑๗.๖%	๒๘.๙%	๒๗.๓%	๑๗.๔%		
๗. ฉันทคุยกับคนในครอบครัวเรื่องกฎแห่งกรรม/การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	๑๑	๓๕	๘๔	๗๑	๕๘	๓.๕๐	๑.๑๐๘	๑๕	๔๖	๑๐๑	๑๔๐	๑๒๓	๓.๗๓	๑.๐๙๙
	๔.๒%	๑๓.๕%	๓๒.๔%	๒๗.๔%	๒๒.๔%			๓.๕%	๑๐.๘%	๒๓.๘%	๓๒.๙%	๒๘.๙%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	หย่า							หม้าย						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๘. ฉันไปวัด/โบสถ์/มัสยิด หรือทำพิธีกรรมทางศาสนาพร้อมกับคนในครอบครัว	๑๗	๔๒	๙๖	๖๗	๓๘	๓.๒๖	๑.๐๙๗	๒๖	๗๓	๑๒๕	๑๑๔	๘๗	๓.๓๘	๑.๑๖๖
	๖.๕%	๑๖.๒%	๓๖.๙%	๒๕.๘%	๑๔.๖%			๖.๑%	๑๗.๒%	๒๙.๔%	๒๖.๘%	๒๐.๕%		
๙. ฉันชวนคนในครอบครัวอ่านหนังสือ	๔๒	๗๙	๗๔	๔๙	๑๕	๒.๖๘	๑.๑๒๙	๑๐๘	๘๘	๑๓๒	๗๔	๒๐	๒.๕๕	๑.๑๘๒
	๑๖.๒%	๓๐.๕%	๒๘.๖%	๑๘.๙%	๕.๘%			๒๕.๖%	๒๐.๙%	๓๑.๓%	๑๗.๕%	๔.๗%		
๑๐. ฉันดูโทรทัศน์ด้วยกันทั้งครอบครัว	๒๔	๕๓	๗๓	๗๑	๓๘	๓.๑๘	๑.๑๘๘	๗๙	๙๓	๑๒๗	๘๖	๓๙	๒.๗๙	๑.๒๒๓
	๙.๓%	๒๐.๕%	๒๘.๒%	๒๗.๔%	๑๔.๗%			๑๘.๖%	๒๑.๙%	๓๐.๐%	๒๐.๓%	๙.๒%		
๑๑. ฉันมีเรื่องโต้เถียงกันในครอบครัว	๗๕	๗๒	๖๙	๒๘	๑๔	๒.๓๖	๑.๑๖๖	๑๔๓	๑๑๖	๑๐๑	๓๙	๒๒	๒.๒๔	๑.๑๖๘
	๒๙.๑%	๒๗.๙%	๒๖.๗%	๑๐.๙%	๕.๔%			๓๔.๐%	๒๗.๖%	๒๔.๐%	๙.๓%	๕.๒%		
๑๒. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องปัญหาบ้านเมือง	๔๙	๖๖	๙๒	๓๘	๑๕	๒.๖๓	๑.๑๑๙	๗๖	๑๓๖	๑๓๕	๕๐	๒๗	๒.๕๗	๑.๑๐๗
	๑๘.๘%	๒๕.๔%	๓๕.๔%	๑๔.๖%	๕.๘%			๑๗.๙%	๓๒.๑%	๓๑.๘%	๑๑.๘%	๖.๔%		
๑๓. ฉันไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์	๖๔	๗๒	๗๓	๒๙	๒๑	๒.๕๐	๑.๒๐๘	๑๔๒	๑๑๒	๑๐๒	๔๙	๑๖	๒.๒๕	๑.๑๕๒
	๒๔.๗%	๒๗.๘%	๒๘.๒%	๑๑.๒%	๘.๑%			๓๓.๗%	๒๖.๖%	๒๔.๒%	๑๑.๖%	๓.๘%		
๑๔. ฉันปรึกษาปัญหากับครอบครัว	๒๗	๕๓	๘๙	๕๗	๓๑	๓.๐๕	๑.๑๕๕	๖๒	๙๑	๑๖๗	๗๑	๓๒	๒.๘๑	๑.๑๑๓
	๑๐.๕%	๒๐.๖%	๓๔.๖%	๒๒.๒%	๑๒.๑%			๑๔.๗%	๒๑.๕%	๓๙.๕%	๑๖.๘%	๗.๖%		
๑๕. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์	๒๖	๔๑	๕๖	๗๓	๖๐	๓.๓๙	๑.๒๘๒	๖๐	๘๗	๑๑๕	๑๐๑	๕๙	๓.๐๓	๑.๒๕๖
	๑๐.๒%	๑๖.๐%	๒๑.๙%	๒๘.๕%	๒๓.๔%			๑๔.๒%	๒๐.๖%	๒๗.๓%	๒๓.๙%	๑๔.๐%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๑๑ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามระดับการศึกษา

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ประถมศึกษา							มัธยมศึกษาตอนต้น							มัธยมศึกษาตอนปลาย						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. ฉันทรับประทานข้าวเย็นกับครอบครัว	๑๖๕	๒๐๒	๕๐๘	๕๐๖	๘๕๗	๓.๗๕	๑.๒๕๕	๙๐	๑๔๗	๓๓๔	๒๕๓	๒๗๑	๓.๔๓	๑.๒๒๖	๘๓	๑๓๓	๓๐๓	๒๖๕	๓๖๖	๓.๖๑	๑.๒๔๑
	๗.๔%	๙.๐%	๒๒.๗%	๒๒.๖%	๓๘.๓%			๘.๒%	๑๓.๔%	๓๐.๕%	๒๓.๑%	๒๔.๗%			๗.๒%	๑๑.๖%	๒๖.๓%	๒๓.๐%	๓๑.๘%		
๒. ฉันทไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๕๘๖	๔๗๗	๖๒๒	๓๓๓	๒๑๖	๒.๖๐	๑.๒๘๒	๑๖๘	๒๖๑	๓๖๙	๒๑๙	๗๕	๒.๗๙	๑.๑๓๕	๑๙๐	๒๔๒	๓๖๔	๒๓๔	๑๑๘	๒.๘๗	๑.๒๑๓
	๒๖.๒%	๒๑.๔%	๒๗.๘%	๑๔.๙%	๙.๗%			๑๕.๔%	๒๓.๙%	๓๓.๘%	๒๐.๑%	๖.๙%			๑๖.๖%	๒๑.๑%	๓๑.๗%	๒๐.๔%	๑๐.๓%		
๓. ฉันทสอนบุตรหลานหรือเด็กที่ฉันรู้จักเรื่องคุณธรรม จริยธรรม	๑๐๙	๒๓๕	๖๖๙	๖๙๒	๕๒๙	๓.๕๘	๑.๑๐๕	๖๒	๑๗๘	๓๖๙	๓๑๔	๑๖๖	๓.๓๒	๑.๐๙๑	๖๑	๑๕๖	๓๘๕	๓๓๙	๒๐๕	๓.๔๑	๑.๐๙๒
	๔.๙%	๑๐.๕%	๒๙.๙%	๓๑.๐%	๒๓.๗%			๕.๗%	๑๖.๓%	๓๓.๙%	๒๘.๘%	๑๕.๒%			๕.๓%	๑๓.๖%	๓๓.๖%	๒๙.๖%	๑๗.๙%		
๔. ฉันทมีเวลาพูดคุย/ปรนนิบัติปู่ ตา ยาย หรือญาติผู้ใหญ่	๓๐๖	๓๔๘	๖๗๘	๕๕๕	๓๔๖	๓.๑๓	๑.๒๔๘	๑๐๑	๑๘๕	๓๘๐	๒๘๙	๑๓๖	๓.๑๖	๑.๑๓๑	๑๐๒	๑๘๑	๔๐๐	๒๙๘	๑๖๒	๓.๒๑	๑.๑๔๑
	๑๓.๗%	๑๕.๖%	๓๐.๔%	๒๔.๙%	๑๕.๕%			๙.๓%	๑๗.๐%	๓๔.๘%	๒๖.๕%	๑๒.๕%			๘.๙%	๑๕.๘%	๓๕.๐%	๒๖.๑%	๑๔.๒%		
๕. ฉันทคุยกับคนในครอบครัวเรื่องความรุนแรงในสังคม	๓๕๔	๔๓๑	๗๑๖	๔๗๙	๒๔๘	๒.๙๓	๑.๒๑๘	๙๗	๒๕๔	๓๘๒	๒๕๖	๑๐๑	๓.๐๑	๑.๐๙๓	๑๔๒	๒๒๕	๔๑๐	๒๔๕	๑๒๒	๒.๙๘	๑.๑๕๕
	๑๕.๙%	๑๙.๓%	๓๒.๑%	๒๑.๕%	๑๑.๑%			๘.๙%	๒๓.๓%	๓๕.๐%	๒๓.๕%	๙.๓%			๑๒.๔%	๑๙.๗%	๓๕.๘%	๒๑.๔%	๑๐.๗%		
๖. ฉันทคุยกับคนในครอบครัวเรื่องการให้/การบริจาค/การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	๑๗๑	๓๕๑	๗๖๒	๖๓๒	๓๑๖	๓.๒๖	๑.๑๑๗	๖๘	๒๑๔	๓๙๒	๒๙๐	๑๒๘	๓.๑๘	๑.๐๗๒	๖๗	๑๙๙	๔๓๗	๒๙๘	๑๔๖	๓.๒๒	๑.๐๖๒
	๗.๗%	๑๕.๗%	๓๔.๑%	๒๘.๓%	๑๔.๒%			๖.๒%	๑๙.๖%	๓๕.๙%	๒๖.๖%	๑๑.๗%			๕.๘%	๑๗.๓%	๓๘.๑%	๒๖.๐%	๑๒.๗%		
๗. ฉันทคุยกับคนในครอบครัวเรื่อง	๘๐	๒๒๙	๕๗๙	๗๑๐	๖๓๖	๓.๗๑	๑.๐๙๓	๔๓	๑๔๖	๓๔๖	๓๒๐	๒๓๘	๓.๕๒	๑.๐๙๑	๕๒	๑๓๓	๓๒๘	๓๗๘	๒๕๖	๓.๕๗	๑.๐๙๔

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ประถมศึกษา						มัธยมศึกษาตอนต้น								มัธยมศึกษาตอนปลาย							
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			
กฎแห่งกรรม/การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	๓.๖%	๑๐.๓%	๒๕.๙%	๓๑.๘%	๒๘.๕%			๓.๙%	๑๓.๔%	๓๑.๗%	๒๙.๓%	๒๑.๘%			๔.๕%	๑๑.๖%	๒๘.๖%	๓๓.๐%	๒๒.๓%			
๘. ฉันไปวัด/โบสถ์/มัสยิด หรือทำพิธีกรรมทางศาสนาร่วมกับคนในครอบครัว	๑๒๘	๒๙๔	๖๘๖	๖๔๓	๔๘๑	๓.๔๗	๑.๑๓๕	๖๕	๑๘๖	๔๐๐	๒๘๓	๑๕๗	๓.๒๖	๑.๐๘๖	๘๙	๑๙๓	๓๘๕	๓๑๕	๑๖๒	๓.๒๓	๑.๑๒๖	
	๕.๗%	๑๓.๒%	๓๐.๗%	๒๘.๘%	๒๑.๖%			๖.๐%	๑๗.๐%	๓๖.๗%	๒๕.๙%	๑๔.๔%			๗.๘%	๑๖.๙%	๓๓.๗%	๒๗.๕%	๑๔.๒%			
๙. ฉันชวนคนในครอบครัวอ่านหนังสือ	๔๕๐	๕๐๑	๗๑๓	๓๘๙	๑๗๕	๒.๗๐	๑.๑๙๗	๑๓๖	๒๘๐	๓๙๒	๑๙๕	๘๖	๒.๘๓	๑.๑๐๖	๑๒๗	๓๒๙	๓๘๗	๑๙๗	๑๐๕	๒.๘๕	๑.๑๑๗	
	๒๐.๒%	๒๒.๕%	๓๒.๐%	๑๗.๕%	๗.๙%			๑๒.๕%	๒๕.๗%	๓๖.๐%	๑๗.๙%	๗.๙%			๑๑.๑%	๒๘.๗%	๓๓.๘%	๑๗.๒%	๙.๒%			
๑๐. ฉันดูโทรทัศน์ด้วยกันทั้งครอบครัว	๒๒๘	๓๓๘	๖๐๙	๕๗๒	๔๘๖	๓.๓๔	๑.๒๕๕	๙๑	๒๐๔	๒๙๓	๒๙๑	๒๑๒	๓.๓๐	๑.๒๑๕	๘๙	๑๘๖	๓๒๖	๓๐๗	๒๔๐	๓.๓๗	๑.๒๐๑	
	๑๐.๒%	๑๕.๑%	๒๗.๓%	๒๕.๖%	๒๑.๘%			๘.๓%	๑๘.๗%	๒๖.๙%	๒๖.๗%	๑๙.๔%			๗.๘%	๑๖.๒%	๒๘.๔%	๒๖.๗%	๒๐.๙%			
๑๑. ฉันมีเรื่องโต้เถียงกันในครอบครัว	๗๙๙	๕๙๔	๔๙๖	๒๔๙	๙๒	๒.๒๑	๑.๑๖๔	๒๕๖	๓๒๒	๒๙๔	๑๕๔	๕๘	๒.๔๘	๑.๑๕๓	๓๒๐	๓๑๗	๓๒๑	๑๓๗	๕๒	๒.๓๘	๑.๑๔๒	
	๓๕.๘%	๒๖.๖%	๒๒.๒%	๑๑.๒%	๔.๑%			๒๓.๖%	๒๙.๗%	๒๗.๑%	๑๔.๒%	๕.๔%			๒๗.๙%	๒๗.๖%	๒๘.๐%	๑๑.๙%	๔.๕%			
๑๒. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องปัญหาบ้านเมือง	๔๐๗	๕๘๗	๗๖๗	๓๔๐	๑๓๐	๒.๖๔	๑.๑๑๘	๑๔๘	๓๐๗	๓๗๘	๑๘๘	๗๑	๒.๗๕	๑.๐๙๓	๑๘๘	๓๐๖	๔๐๕	๑๙๐	๕๖	๒.๖๗	๑.๐๘๕	
	๑๘.๒%	๒๖.๓%	๓๔.๔%	๑๕.๒%	๕.๘%			๑๓.๖%	๒๘.๑%	๓๔.๖%	๑๗.๒%	๖.๕%			๑๖.๔%	๒๖.๗%	๓๕.๔%	๑๖.๖%	๔.๙%			
๑๓. ฉันไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์	๕๗๒	๕๔๒	๖๓๒	๓๓๖	๑๓๖	๒.๕๑	๑.๑๙๙	๑๙๒	๒๙๔	๓๔๒	๑๘๔	๗๙	๒.๖๙	๑.๑๕๗	๒๒๐	๓๐๓	๓๕๐	๑๘๐	๙๐	๒.๖๖	๑.๑๘๒	
	๒๕.๘%	๒๔.๔%	๒๘.๕%	๑๕.๑%	๖.๑%			๑๗.๖%	๒๖.๙%	๓๑.๓%	๑๖.๙%	๗.๒%			๑๙.๒%	๒๖.๕%	๓๐.๖%	๑๕.๗%	๗.๙%			
๑๔. ฉันปรึกษาปัญหากับครอบครัว	๒๒๔	๓๙๒	๗๘๓	๕๔๕	๒๘๖	๓.๑๒	๑.๑๔๙	๙๐	๒๐๕	๓๖๘	๓๐๙	๑๑๙	๓.๑๕	๑.๑๐๓	๙๑	๒๐๙	๓๙๔	๒๘๒	๑๖๖	๓.๒๐	๑.๑๓๗	
	๑๐.๐%	๑๗.๖%	๓๕.๑%	๒๔.๔%	๑๒.๘%			๘.๒%	๑๘.๘%	๓๓.๗%	๒๘.๓%	๑๐.๙%			๘.๐%	๑๘.๓%	๓๔.๕%	๒๔.๗%	๑๔.๕%			
๑๕. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์	๒๓๓	๓๓๗	๕๒๒	๕๘๒	๕๕๓	๓.๔๐	๑.๒๙๑	๗๗	๑๘๑	๓๓๘	๒๗๙	๒๑๘	๓.๓๕	๑.๑๗๕	๗๒	๑๕๖	๓๐๒	๓๔๐	๒๗๒	๓.๕๑		
	๑๐.๕%	๑๕.๑%	๒๓.๔%	๒๖.๑%	๒๔.๘%			๗.๐%	๑๖.๖%	๓๐.๙%	๒๕.๕%	๑๙.๙%			๖.๓%	๑๓.๗%	๒๖.๔%	๒๙.๘%	๒๓.๘%			

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๑๑ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามระดับการศึกษา (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	อาชีวศึกษา							อุดมศึกษา							อื่นๆ						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. ฉันทรับประทานข้าวเย็นกับครอบครัว	๖๒	๘๗	๒๒๙	๒๓๓	๒๑๕	๓.๕๕	๑.๑๙๖	๑๕๓	๑๗๐	๔๖๖	๕๕๖	๗๔๘	๓.๗๕	๑.๒๒๙	๓๙	๕๓	๙๓	๘๓	๑๖๖	๓.๖๕	๑.๓๓๔
	๗.๕%	๑๐.๕%	๒๗.๗%	๒๘.๒%	๒๖.๐%			๗.๓%	๘.๒%	๒๒.๔%	๒๖.๒%	๓๕.๙%			๙.๐%	๑๒.๒%	๒๑.๔%	๑๙.๑%	๓๘.๒%		
๒. ฉันทไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๑๑๐	๑๕๕	๒๖๒	๑๘๙	๑๐๘	๓.๐๔	๑.๒๑๕	๒๓๔	๓๔๔	๖๓๖	๕๕๙	๓๑๑	๓.๑๘	๑.๒๐๔	๘๘	๘๖	๑๐๔	๘๓	๗๔	๒.๙๓	๑.๓๗๐
	๑๓.๓%	๑๘.๘%	๓๑.๘%	๒๒.๙%	๑๓.๑%			๑๑.๒%	๑๖.๕%	๓๐.๕%	๒๖.๘%	๑๔.๙%			๒๐.๒%	๑๙.๘%	๒๓.๙%	๑๙.๑%	๑๗.๐%		
๓. ฉันทสอนบุตรหลานหรือเด็กที่ฉันรู้จักเรื่องคุณธรรมจริยธรรม	๓๘	๑๐๒	๒๖๙	๒๗๐	๑๔๖	๓.๔๗	๑.๐๖๒	๗๙	๑๗๖	๕๐๒	๗๔๘	๕๗๙	๓.๗๕	๑.๐๖๗	๒๘	๓๘	๘๕	๑๕๔	๑๒๘	๓.๗๓	๑.๑๖๔
	๔.๖%	๑๒.๔%	๓๒.๖%	๓๒.๗%	๑๗.๗%			๓.๘%	๘.๔%	๒๔.๑%	๓๕.๙%	๒๗.๘%			๖.๕%	๘.๘%	๑๙.๖%	๓๕.๖%	๒๙.๖%		
๔. ฉันทมีเวลาพูดคุย/ปรนนิบัติปู่ย่า ตา ยาย หรือญาติผู้ใหญ่	๔๙	๑๗๓	๒๖๑	๒๒๓	๑๑๙	๓.๒๓	๑.๑๑๕	๑๗๖	๓๒๔	๖๔๐	๖๑๑	๓๓๐	๓.๒๙	๑.๑๕๘	๖๖	๖๗	๑๒๙	๑๑๔	๕๕	๓.๐๖	๑.๒๔๒
	๕.๙%	๒๑.๐%	๓๑.๖%	๒๗.๐%	๑๔.๔%			๘.๕%	๑๕.๖%	๓๐.๘%	๒๙.๔%	๑๕.๙%			๑๕.๓%	๑๕.๕%	๒๙.๙%	๒๖.๕%	๑๒.๘%		
๕. ฉันทคุยกับคนในครอบครัวเรื่องความรุนแรงในสังคม	๘๒	๑๘๑	๒๗๖	๑๙๒	๙๐	๓.๐๓	๑.๑๓๗	๑๙๒	๓๘๐	๗๑๙	๕๖๘	๒๒๓	๓.๑๒	๑.๑๑๓	๕๗	๖๙	๑๔๖	๑๐๕	๕๖	๓.๐๘	๑.๒๐๑
	๑๐.๐%	๒๒.๐%	๓๓.๖%	๒๓.๔%	๑๑.๐%			๙.๒%	๑๘.๓%	๓๔.๕%	๒๗.๓%	๑๐.๗%			๑๓.๒%	๑๕.๙%	๓๓.๗%	๒๔.๒%	๑๒.๙%		
๖. ฉันทคุยกับคนในครอบครัวเรื่องการให้/การบริจาค/การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	๔๔	๑๖๕	๒๙๕	๒๑๕	๑๐๖	๓.๒๒	๑.๐๗๐	๙๕	๒๗๕	๗๒๖	๖๘๔	๓๐๑	๓.๓๙	๑.๐๓๓	๒๗	๕๔	๑๓๔	๑๓๖	๘๓	๓.๔๕	๑.๑๒๐
	๕.๓%	๒๐.๐%	๓๕.๘%	๒๖.๑%	๑๒.๘%			๔.๖%	๑๓.๒%	๓๔.๙%	๓๒.๙%	๑๔.๕%			๖.๒%	๑๒.๔%	๓๐.๙%	๓๑.๓%	๑๙.๑%		
๗. ฉันทคุยกับคนในครอบครัว	๓๓	๑๑๒	๒๔๘	๒๕๕	๑๘๑	๓.๕๓	๑.๐๙๔	๖๒	๑๙๖	๕๒๕	๗๖๗	๕๒๗	๓.๗๒	๑.๐๓๗	๑๓	๔๘	๘๘	๑๕๗	๑๒๖	๓.๗๘	๑.๐๗๘

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	อาชีวศึกษา							อุดมศึกษา							อื่นๆ						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
เรื่องกฎแห่งกรรม/การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	๔.๐%	๑๓.๕%	๓๐.๐%	๓๐.๗%	๒๑.๙%			๓.๐%	๙.๔%	๒๕.๓%	๓๖.๙%	๒๕.๔%			๓.๐%	๑๑.๑%	๒๐.๔%	๓๖.๓%	๒๙.๒%		
๘. ฉันไปวัด/โบสถ์/มัสยิด หรือทำพิธีกรรมทางศาสนา ร่วมกับคนในครอบครัว	๖๓	๑๔๔	๒๘๒	๒๑๗	๑๒๐	๓.๒๓	๑.๑๒๙	๑๒๖	๓๑๑	๖๗๐	๖๕๒	๓๒๒	๓.๓๕	๑.๐๙๖	๓๖	๗๙	๑๑๔	๑๒๒	๙๒	๓.๓๑	๑.๒๐๘
	๗.๖%	๑๗.๔%	๓๔.๑%	๒๖.๓%	๑๔.๕%			๖.๑%	๑๔.๙%	๓๒.๒%	๓๑.๓%	๑๕.๕%			๙.๓%	๑๙.๒%	๒๖.๓%	๒๙.๒%	๑๙.๙%		
๙. ฉันชวนคนในครอบครัวอ่านหนังสือ	๑๐๘	๑๙๑	๓๐๐	๑๗๐	๕๘	๒.๙๕	๑.๑๐๔	๑๕๙	๔๔๔	๖๙๗	๕๗๐	๒๐๙	๓.๑๑	๑.๐๙๘	๖๕	๙๔	๑๓๕	๙๓	๕๗	๒.๙๘	๑.๒๓๙
	๑๓.๑%	๒๓.๑%	๓๖.๓%	๒๐.๖%	๗.๐%			๗.๖%	๒๑.๔%	๓๓.๕%	๒๗.๔%	๑๐.๑%			๑๕.๐%	๑๙.๔%	๓๑.๑%	๒๑.๔%	๑๓.๑%		
๑๐. ฉันดูโทรทัศน์ด้วยกันทั้งครอบครัว	๕๓	๑๕๑	๒๒๒	๒๒๙	๑๖๙	๓.๓๙	๑.๑๙๓	๑๑๓	๒๕๔	๔๙๘	๖๗๕	๕๓๖	๓.๖๑	๑.๑๕๒	๔๑	๕๙	๑๐๙	๑๑๔	๑๑๐	๓.๔๕	๑.๒๖๕
	๖.๔%	๑๙.๓%	๒๖.๙%	๒๗.๙%	๒๐.๕%			๕.๔%	๑๒.๒%	๒๔.๐%	๓๒.๕%	๒๕.๙%			๙.๕%	๑๓.๖%	๒๕.๒%	๒๖.๓%	๒๕.๔%		
๑๑. ฉันมีเรื่องโต้เถียงกันในครอบครัว	๑๙๘	๒๒๖	๒๑๕	๑๓๘	๕๐	๒.๕๕	๑.๑๙๔	๖๒๒	๕๔๒	๕๑๓	๒๙๖	๑๑๗	๒.๓๙	๑.๒๐๔	๑๔๔	๑๒๖	๑๐๑	๓๙	๒๔	๒.๒๕	๑.๑๖๘
	๒๓.๙%	๒๗.๓%	๒๖.๐%	๑๖.๗%	๖.๐%			๒๙.๙%	๒๖.๑%	๒๔.๗%	๑๓.๙%	๕.๖%			๓๓.๒%	๒๙.๐%	๒๓.๓%	๙.๐%	๕.๕%		
๑๒. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องปัญหาบ้านเมือง	๑๐๒	๒๔๔	๒๘๙	๑๔๑	๔๙	๒.๗๕	๑.๐๖๖	๒๖๘	๔๙๘	๗๓๔	๔๔๖	๑๓๕	๒.๙๕	๑.๐๙๘	๖๒	๑๐๘	๑๕๖	๗๖	๓๒	๒.๗๙	๑.๑๑๗
	๑๒.๔%	๒๙.๖%	๓๕.๐%	๑๗.๑%	๕.๙%			๑๒.๙%	๒๓.๙%	๓๕.๓%	๒๑.๔%	๖.๕%			๑๔.๓%	๒๔.๙%	๓๕.๙%	๑๗.๕%	๗.๔%		
๑๓. ฉันไปเยี่ยมญาติวันสุดท้าย	๑๒๓	๒๑๒	๒๕๘	๑๖๖	๖๘	๒.๙๑	๑.๑๖๑	๒๙๘	๔๕๐	๖๕๖	๔๘๙	๑๙๕	๒.๙๓	๑.๑๗๔	๙๖	๑๐๖	๑๑๙	๗๔	๓๘	๒.๖๖	๑.๒๔๑
	๑๔.๙%	๒๕.๖%	๓๑.๒%	๒๐.๑%	๘.๒%			๑๓.๙%	๒๑.๗%	๓๑.๖%	๒๓.๕%	๙.๔%			๒๒.๒%	๒๔.๕%	๒๗.๕%	๑๗.๑%	๘.๘%		
๑๔. ฉันปรึกษาปัญหากับครอบครัว	๖๘	๑๓๗	๒๙๑	๒๓๐	๑๐๒	๓.๑๙	๑.๑๐๘	๑๒๐	๒๔๑	๖๖๗	๗๑๕	๓๓๓	๓.๔๓	๑.๐๗๐	๓๔	๗๖	๑๒๘	๑๑๕	๗๗	๓.๒๙	๑.๑๘๑
	๘.๒%	๑๖.๕%	๓๕.๑%	๒๗.๙%	๑๒.๓%			๕.๙%	๑๑.๖%	๓๒.๑%	๓๔.๔%	๑๖.๐%			๗.๙%	๑๗.๗%	๒๙.๙%	๒๖.๗%	๑๗.๙%		
๑๕. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์	๕๘	๙๙	๑๙๙	๒๗๔	๒๐๖	๓.๕๘	๑.๑๗๕	๙๓	๑๙๗	๔๑๖	๖๗๗	๖๙๓	๓.๘๑	๑.๑๓๒	๓๔	๓๗	๙๙	๑๒๙	๑๔๓	๓.๗๒	๑.๒๓๐
	๗.๐%	๑๐.๘%	๒๔.๑%	๓๓.๒%	๒๔.๙%			๔.๕%	๙.๕%	๒๐.๐%	๓๒.๖%	๓๓.๔%			๗.๙%	๘.๖%	๒๐.๖%	๒๙.๙%	๓๓.๑%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๑๒ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามอาชีพ

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	พนักงานบริษัทเอกชน							เกษตรกร							รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. นั้รับประทานข้าวเย็นกับครอบครัว	๗๕	๑๐๓	๒๓๕	๒๑๓	๑๗๐	๓.๓๘	๑.๒๒๐	๕๖	๑๑๑	๓๐๗	๓๔๑	๕๒๖	๓.๘๗	๑.๑๔๖	๑๑๒	๑๐๗	๒๗๘	๓๖๓	๕๓๗	๓.๗๙	๑.๒๕๓
	๙.๔%	๑๒.๙%	๒๙.๕%	๒๖.๘%	๒๑.๔%			๔.๒%	๘.๓%	๒๒.๙%	๒๕.๔%	๓๙.๒%			๘.๐%	๗.๗%	๑๙.๙%	๒๖.๐%	๓๘.๔%		
๒. นั้ไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๑๐๑	๑๕๗	๒๖๓	๑๘๔	๙๑	๓.๐๑	๑.๑๘๑	๒๘๒	๒๗๓	๔๒๗	๒๔๑	๑๑๗	๒.๗๓	๑.๒๒๖	๑๓๙	๒๒๔	๔๑๓	๓๙๓	๒๒๘	๓.๒๕	๑.๑๙๗
	๑๒.๗%	๑๙.๗%	๓๓.๐%	๒๓.๑%	๑๑.๔%			๒๑.๐%	๒๐.๔%	๓๑.๙%	๑๘.๐%	๘.๗%			๙.๙%	๑๖.๐%	๒๙.๖%	๒๘.๑%	๑๖.๓%		
๓. นั้สอนบุตรหลานหรือเด็กที่นั้รู้จักเรื่องคุณธรรมจริยธรรม	๓๘	๙๐	๒๖๓	๒๗๖	๑๒๗	๓.๔๖	๑.๐๔๑	๔๓	๑๓๕	๔๑๒	๔๗๒	๒๗๕	๓.๖๐	๑.๐๒๓	๔๕	๑๐๗	๓๐๔	๕๒๑	๔๑๙	๓.๘๓	๑.๐๔๓
	๔.๘%	๑๑.๓%	๓๓.๑%	๓๔.๘%	๑๖.๐%			๓.๒%	๑๐.๑%	๓๐.๘%	๓๕.๓%	๒๐.๖%			๓.๒%	๗.๗%	๒๑.๘%	๓๗.๓%	๓๐.๐%		
๔. นั้มีเวลาพูดคุย/ปรนนิบัติปู่ย่า ตา ยาย หรือญาติผู้ใหญ่	๗๐	๑๔๑	๒๔๔	๒๓๙	๑๐๐	๓.๒๐	๑.๑๓๙	๙๓	๑๗๔	๔๔๙	๓๙๒	๒๓๑	๓.๓๗	๑.๑๒๐	๑๐๑	๒๐๓	๔๕๕	๔๐๓	๒๓๓	๓.๓๓	๑.๑๓๒
	๘.๘%	๑๗.๘%	๓๐.๗%	๓๐.๑%	๑๒.๖%			๖.๙%	๑๓.๐%	๓๓.๕%	๒๙.๓%	๑๗.๓%			๗.๒%	๑๔.๖%	๓๒.๖%	๒๘.๙%	๑๖.๗%		
๕. นั้คุยกับคนในครอบครัวเรื่องความรุนแรงในสังคม	๘๖	๑๗๐	๒๘๔	๑๘๖	๗๐	๒.๙๘	๑.๑๑๐	๑๑๗	๒๗๐	๔๕๗	๓๕๗	๑๓๗	๓.๐๙	๑.๑๐๔	๑๑๖	๒๔๘	๔๗๗	๓๙๖	๑๕๙	๓.๑๗	๑.๑๐๕
	๑๐.๘%	๒๑.๔%	๓๕.๗%	๒๓.๔%	๘.๘%			๘.๗%	๒๐.๒%	๓๔.๒%	๒๖.๗%	๑๐.๒%			๘.๓%	๑๗.๘%	๓๔.๒%	๒๘.๔%	๑๑.๔%		
๖. นั้คุยกับคนในครอบครัวเรื่องการให้/การบริจาค/การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	๕๔	๑๔๒	๒๙๑	๒๓๐	๘๐	๓.๑๘	๑.๐๕๓	๗๑	๒๑๔	๔๖๓	๔๒๓	๑๖๕	๓.๓๐	๑.๐๔๗	๔๖	๑๖๙	๔๘๙	๔๖๕	๒๒๖	๓.๔๗	๑.๐๐๗
	๖.๘%	๑๗.๘%	๓๖.๕%	๒๘.๙%	๑๐.๐%			๕.๓%	๑๖.๐%	๓๔.๗%	๓๑.๗%	๑๒.๔%			๓.๓%	๑๒.๑%	๓๕.๑%	๓๓.๓%	๑๖.๒%		
๗. นั้คุยกับคนในครอบครัว	๓๐	๘๒	๒๔๐	๒๗๔	๑๗๐	๓.๕๙	๑.๐๕๐	๓๘	๑๕๑	๓๖๗	๔๘๐	๓๐๕	๓.๖๔	๑.๐๓๙	๓๗	๑๒๖	๓๓๘	๕๐๕	๓๘๖	๓.๗๗	๑.๐๓๕

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	พนักงานบริษัทเอกชน							เกษตรกร							รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
เรื่องกฎแห่งกรรม/การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	๓.๘%	๑๐.๓%	๓๐.๒%	๓๔.๔%	๒๑.๔%			๒.๘%	๑๑.๓%	๒๗.๔%	๓๕.๘%	๒๒.๗%			๒.๗%	๙.๑%	๒๔.๓%	๓๖.๓%	๒๗.๗%		
๘. ฉันไปวัด/โบสถ์/มัสยิด หรือทำพิธีกรรมทางศาสนา ร่วมกับคนในครอบครัว	๖๑	๑๔๘	๒๖๗	๒๑๔	๑๐๓	๓.๑๙	๑.๑๑๘	๕๙	๑๖๘	๔๓๙	๔๑๕	๒๕๙	๓.๔๘	๑.๐๗๓	๘๑	๒๑๙	๔๕๐	๔๒๗	๒๑๖	๓.๓๔	๑.๐๙๕
	๗.๗%	๑๘.๗%	๓๓.๗%	๒๗.๐%	๑๓.๐%			๔.๔%	๑๒.๕%	๓๒.๘%	๓๑.๐%	๑๙.๓%			๕.๘%	๑๕.๗%	๓๒.๓%	๓๐.๗%	๑๕.๕%		
๙. ฉันชวนคนในครอบครัวอ่านหนังสือ	๘๕	๒๑๑	๒๙๔	๑๕๒	๕๒	๒.๘๔	๑.๐๖๐	๑๙๙	๓๓๒	๔๖๐	๒๔๙	๙๘	๒.๗๙	๑.๑๓๐	๙๘	๒๖๒	๔๗๕	๓๙๒	๑๖๙	๓.๑๙	๑.๐๙๔
	๑๐.๗%	๒๖.๖%	๓๗.๐%	๑๙.๑%	๖.๕%			๑๔.๙%	๒๔.๘%	๓๔.๔%	๑๘.๖%	๗.๓%			๗.๐%	๑๘.๘%	๓๔.๐%	๒๘.๑%	๑๒.๑%		
๑๐. ฉันดูโทรทัศน์ด้วยกันทั้งครอบครัว	๖๔	๑๓๕	๒๓๘	๒๑๔	๑๔๔	๓.๓๐	๑.๑๘๒	๙๗	๒๑๒	๓๙๓	๓๕๔	๒๘๓	๓.๓๘	๑.๑๘๘	๘๒	๑๕๗	๓๐๘	๔๘๔	๓๖๑	๓.๖๔	๑.๑๕๓
	๘.๑%	๑๗.๐%	๒๙.๙%	๒๖.๙%	๑๘.๑%			๗.๒%	๑๕.๘%	๒๙.๔%	๒๖.๔%	๒๒.๑%			๕.๙%	๑๑.๓%	๒๒.๑%	๓๔.๘%	๒๕.๙%		
๑๑. ฉันมีเรื่องโต้เถียงกันในครอบครัว	๒๒๖	๒๐๘	๒๐๕	๑๐๔	๕๑	๒.๔๓	๑.๒๑๐	๔๑๘	๓๖๘	๓๐๘	๑๗๙	๖๔	๒.๓๓	๑.๑๘๔	๔๒๖	๓๙๑	๓๓๗	๑๗๒	๖๗	๒.๓๓	๑.๑๗๐
	๒๘.๕%	๒๖.๒%	๒๕.๘%	๑๓.๑%	๖.๔%			๓๑.๓%	๒๗.๕%	๒๓.๐%	๑๓.๔%	๔.๘%			๓๐.๖%	๒๘.๑%	๒๔.๒%	๑๒.๓%	๔.๘%		
๑๒. ฉันคุยกับคนในครอบครัว เรื่องปัญหาบ้านเมือง	๑๒๗	๒๒๓	๒๖๓	๑๓๗	๔๓	๒.๖๘	๑.๑๐๐	๑๖๐	๓๖๓	๔๙๓	๒๔๕	๗๖	๒.๗๙	๑.๐๕๖	๑๖๔	๓๔๗	๕๒๔	๒๘๐	๗๙	๒.๘๓	๑.๐๕๘
	๑๖.๐%	๒๘.๑%	๓๓.๒%	๑๗.๓%	๕.๔%			๑๒.๐%	๒๗.๒%	๓๖.๙%	๑๘.๓%	๕.๗%			๑๑.๘%	๒๔.๙%	๓๗.๖%	๒๐.๑%	๕.๗%		
๑๓. ฉันไปเยี่ยมญาติวันสุดท้าย	๑๔๐	๑๘๕	๒๒๙	๑๗๒	๖๘	๒.๘๐	๑.๒๐๘	๑.๘%	๒.๔%	๓.๐%	๒.๒%	.๙%	๒.๖๘	๑.๑๔๒	๑๘๐	๓๐๗	๔๔๔	๓๑๔	๑๔๗	๒.๙๖	๑.๑๗๗
	๑๗.๖%	๒๓.๓%	๒๘.๘%	๒๑.๗%	๘.๖%			๒.๕%	๓.๒%	๔.๔%	๒.๓%	๗.๘%			๑๒.๙%	๒๒.๑%	๓๑.๙%	๒๒.๖%	๑๐.๖%		
๑๔. ฉันปรึกษาปัญหากับครอบครัว	๗๒	๑๑๗	๒๙๐	๒๑๕	๑๐๐	๓.๑๙	๑.๑๑๗	๘๖	๒๒๑	๕๒๖	๓๔๐	๑๖๑	๓.๒๐	๑.๐๕๙	๙๘	๑๕๘	๔๓๒	๔๖๕	๒๔๒	๓.๔๓	๑.๑๑๔
	๙.๑%	๑๔.๗%	๓๖.๕%	๒๗.๑%	๑๒.๖%			๖.๔%	๑๖.๖%	๓๙.๔%	๒๕.๕%	๑๒.๑%			๗.๐%	๑๑.๓%	๓๑.๐%	๓๓.๓%	๑๗.๓%		
๑๕. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์	๓๙	๘๔	๑๘๒	๒๕๒	๒๓๕	๓.๗๑	๑.๑๔๔	๙๘	๑๘๖	๓๕๗	๓๘๘	๓๑๐	๓.๔๗	๑.๑๙๖	๕๖	๑๑๒	๓๐๒	๔๔๙	๔๗๖	๓.๘๔	๑.๑๐๓
	๔.๙%	๑๐.๖%	๒๓.๐%	๓๑.๘%	๒๙.๗%			๗.๓%	๑๓.๙%	๒๖.๗%	๒๙.๐%	๒๓.๒%			๔.๐%	๘.๐%	๒๑.๖%	๓๒.๒%	๓๔.๑%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๑๒ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามอาชีพ (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ธุรกิจส่วนตัว						รับจ้างทั่วไป							
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. จินรับประทานข้าวเย็นกับครอบครัว	๘๓	๑๓๔	๓๗๒	๓๑๔	๔๐๘	๓.๖๓	๑.๒๐๐	๑๒๙	๑๗๘	๓๘๔	๓๑๙	๔๔๕	๓.๕๓	๑.๒๘๐
	๖.๓%	๑๐.๒%	๒๘.๔%	๒๔.๐%	๓๑.๑%			๘.๙%	๑๒.๒%	๒๖.๔%	๒๑.๙%	๓๐.๖%		
๒. จินไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๒๐๑	๒๕๙	๔๐๐	๒๘๕	๑๖๔	๒.๙๖	๑.๒๓๗	๓๑๓	๓๑๐	๔๔๒	๒๕๓	๑๓๒	๒.๗๑	๑.๒๓๘
	๑๕.๔%	๑๙.๘%	๓๐.๖%	๒๑.๘%	๑๒.๕%			๒๑.๖%	๒๑.๔%	๓๐.๕%	๑๗.๔%	๙.๑%		
๓. จินสอนบุตรหลานหรือเด็กที่จินรู้จักเรื่องคุณธรรม จริยธรรม	๕๘	๑๕๒	๓๘๑	๔๒๓	๒๙๓	๓.๕๗	๑.๐๙๓	๘๓	๒๐๙	๔๘๒	๓๗๘	๒๙๙	๓.๔๑	๑.๑๓๔
	๔.๔%	๑๑.๖%	๒๙.๒%	๓๒.๔%	๒๒.๔%			๕.๗%	๑๔.๔%	๓๓.๒%	๒๖.๑%	๒๐.๖%		
๔. จินมีเวลาพูดคุย/ปรนนิบัติปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติผู้ใหญ่	๑๒๖	๒๒๓	๔๒๓	๓๔๔	๑๘๘	๓.๑๙	๑.๑๖๘	๑๕๖	๒๗๘	๔๖๓	๓๖๐	๑๙๕	๓.๑๑	๑.๑๘๑
	๙.๗%	๑๗.๑%	๓๒.๔%	๒๖.๔%	๑๔.๔%			๑๐.๗%	๑๙.๑%	๓๑.๙%	๒๔.๘%	๑๓.๔%		
๕. จินคุยกับคนในครอบครัวเรื่องความรุนแรงในสังคม	๑๗๓	๒๒๘	๔๒๖	๓๓๓	๑๔๖	๓.๐๔	๑.๑๘๖	๒๑๐	๓๑๘	๔๙๑	๒๗๓	๑๕๗	๒.๙๐	๑.๑๘๘
	๑๓.๒%	๑๗.๕%	๓๒.๖%	๒๕.๕%	๑๑.๒%			๑๔.๕%	๒๑.๙%	๓๓.๙%	๑๘.๘%	๑๐.๘%		
๖. จินคุยกับคนในครอบครัวเรื่องการให้/การบริจาค/การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	๗๖	๑๙๔	๔๘๕	๓๖๓	๑๙๐	๓.๓๐	๑.๐๗๑	๑๒๒	๒๖๙	๕๑๗	๓๕๘	๑๘๙	๓.๑๕	๑.๑๒๔
	๕.๘%	๑๔.๘%	๓๗.๑%	๒๗.๘%	๑๔.๕%			๘.๔%	๑๘.๕%	๓๕.๕%	๒๔.๖%	๑๓.๐%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ธุรกิจส่วนตัว							รับจ้างทั่วไป						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๗. จินตुकัยกับคนในครอบครัวเรื่องกฎแห่งกรรม/การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	๔๗	๑๓๑	๓๔๓	๔๔๐	๓๔๕	๓.๖๙	๑.๐๗๖	๖๐	๑๙๗	๔๓๐	๔๒๓	๓๔๔	๓.๕๕	๑.๑๑๔
	๓.๖%	๑๐.๐%	๒๖.๓%	๓๓.๗%	๒๖.๔%			๔.๑%	๑๓.๕%	๒๙.๖%	๒๙.๑%	๒๓.๗%		
๘. จินไปวัด/โบสถ์/มัสยิด หรือทำพิธีกรรมทางศาสนาพร้อมกับคนในครอบครัว	๘๗	๑๙๘	๔๓๗	๓๘๓	๒๐๒	๓.๓๒	๑.๑๐๙	๑๐๖	๒๕๒	๔๙๙	๓๗๔	๒๑๗	๓.๒๔	๑.๑๒๗
	๖.๗%	๑๕.๑%	๓๓.๔%	๒๙.๓%	๑๕.๕%			๗.๓%	๑๗.๔%	๓๔.๕%	๒๕.๘%	๑๕.๐%		
๙. จินชวนคนในครอบครัวอ่านหนังสือ	๑๖๐	๓๐๔	๔๕๖	๒๙๐	๑๐๐	๒.๙๐	๑.๑๑๓	๒๔๘	๓๖๗	๔๔๒	๒๕๓	๑๓๗	๒.๗๗	๑.๒๐๐
	๑๒.๒%	๒๓.๒%	๓๔.๘%	๒๒.๑%	๗.๖%			๑๗.๑%	๒๕.๔%	๓๐.๕%	๑๗.๕%	๙.๕%		
๑๐. จินดูโทรทัศน์ด้วยกันทั้งครอบครัว	๘๗	๒๐๒	๓๖๕	๓๙๓	๒๕๖	๓.๔๑	๑.๑๖๐	๑๓๐	๒๔๕	๔๐๗	๓๔๒	๓๓๑	๓.๓๔	๑.๒๔๗
	๖.๗%	๑๕.๕%	๒๘.๐%	๓๐.๒%	๑๙.๖%			๘.๙%	๑๖.๘%	๒๘.๐%	๒๓.๕%	๒๒.๗%		
๑๑. จินมีเรื่องโต้เถียงกันนในครอบครัว	๓๗๓	๓๔๘	๓๒๐	๒๑๐	๕๕	๒.๔๑	๑.๑๗๖	๓๙๘	๔๐๘	๓๙๕	๑๘๓	๖๕	๒.๓๙	๑.๑๔๔
	๒๘.๖%	๒๖.๗%	๒๔.๕%	๑๖.๑%	๔.๑%			๒๗.๕%	๒๘.๒%	๒๗.๓%	๑๒.๖%	๔.๕%		
๑๒. จินคัยกับคนในครอบครัวเรื่องปัญหบ้านเมือง	๒๐๗	๓๓๐	๔๕๗	๒๓๗	๗๖	๒.๗๓	๑.๑๐๘	๒๔๘	๔๐๕	๔๖๖	๒๓๖	๙๗	๒.๖๘	๑.๑๓๕
	๑๕.๘%	๒๕.๒%	๓๕.๐%	๑๘.๑%	๕.๘%			๑๗.๑%	๒๗.๙%	๓๒.๑%	๑๖.๓%	๖.๗%		
๑๓. จินไปเยี่ยมญาติวันสัปดาห์	๒๓๒	๓๔๕	๓๘๖	๒๕๓	๘๕	๒.๗๐	๑.๑๖๑	๓๓๔	๓๗๖	๔๐๔	๒๒๒	๑๑๒	๒.๕๙	๑.๒๑๕
	๑๗.๘%	๒๖.๕%	๒๙.๗%	๑๙.๔%	๖.๕%			๒๓.๑%	๒๖.๐%	๒๗.๙%	๑๕.๓%	๗.๗%		
๑๔. จินปรึกษาปัญหากับครอบครัว	๙๙	๒๐๕	๔๑๙	๓๙๗	๑๘๓	๓.๒๘	๑.๑๑๙	๑๒๖	๒๖๗	๔๖๘	๓๘๖	๒๐๔	๓.๑๙	๑.๑๕๑
	๗.๖%	๑๕.๗%	๓๒.๒%	๓๐.๕%	๑๔.๐%			๘.๗%	๑๘.๔%	๓๒.๓%	๒๖.๖%	๑๔.๑%		
๑๕. จินไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์	๙๖	๑๙๗	๓๑๗	๓๗๙	๓๑๓	๓.๔๗	๑.๒๑๕	๑๐๕	๒๐๐	๓๖๒	๓๘๙	๓๙๗	๓.๕๓	๑.๒๒๗
	๗.๔%	๑๕.๑%	๒๔.๓%	๒๙.๑%	๒๔.๐%			๗.๒%	๑๓.๘%	๒๔.๙%	๒๖.๘%	๒๗.๓%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๑๒ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านครอบครัวจำแนกตามอาชีพ (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ว่างงาน/เกษียณอายุ						อื่น ๆ							
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑. จินรับประทานข้าวเย็นกับครอบครัว	๖๗	๙๐	๒๒๐	๒๒๑	๓๓๒	๓.๗๑	๑.๒๔๔	๗๑	๖๙	๑๓๑	๑๐๗	๑๙๓	๓.๔๙	๑.๓๘๕
	๗.๒%	๙.๗%	๒๓.๗%	๒๓.๘%	๓๕.๗%			๑๒.๔%	๑๒.๑%	๒๒.๙%	๑๘.๗%	๓๓.๘%		
๒. จินไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์	๒๐๔	๒๑๔	๒๔๔	๑๕๑	๑๑๖	๒.๗๔	๑.๓๐๖	๑๓๓	๑๒๑	๑๕๘	๙๙	๕๘	๒.๗๐	๑.๒๘๑
	๒๒.๐%	๒๓.๐%	๒๖.๓%	๑๖.๓%	๑๒.๕%			๒๓.๔%	๒๑.๓%	๒๗.๘%	๑๗.๔%	๑๐.๒%		
๓. จินสอนบุตรหลานหรือเด็กที่จินรู้จักเรื่องคุณธรรม จริยธรรม	๕๒	๙๙	๒๓๐	๒๘๗	๒๖๒	๓.๖๕	๑.๑๕๗	๔๙	๘๙	๑๘๗	๑๕๐	๙๖	๓.๒๗	๑.๑๖๗
	๕.๖%	๑๐.๖%	๒๔.๗%	๓๐.๙%	๒๘.๒%			๘.๖%	๑๕.๖%	๓๒.๗%	๒๖.๓%	๑๖.๘%		
๔. จินมีเวลาพูดคุย/ปรนนิบัติปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติผู้ใหญ่	๑๗๑	๑๔๖	๒๕๒	๒๒๐	๑๓๕	๓.๐๐	๑.๓๑๒	๗๓	๑๑๔	๑๘๔	๑๓๖	๖๖	๓.๐๑	๑.๑๘๗
	๑๘.๕%	๑๕.๘%	๒๗.๓%	๒๓.๘%	๑๔.๖%			๑๒.๗%	๑๙.๙%	๓๒.๑%	๒๓.๗%	๑๑.๕%		
๕. จินคุยกับคนในครอบครัวเรื่องความรุนแรงในสังคม	๑๔๐	๑๗๑	๒๙๙	๑๙๘	๑๑๖	๒.๙๘	๑.๒๒๘	๗๔	๑๓๓	๑๙๘	๑๑๔	๔๖	๒.๘๗	๑.๑๒๘
	๑๕.๒%	๑๘.๕%	๓๒.๔%	๒๑.๔%	๑๒.๖%			๑๓.๑%	๒๓.๕%	๓๕.๐%	๒๐.๒%	๘.๑%		
๖. จินคุยกับคนในครอบครัวเรื่องการให้/การ	๖๐	๑๕๐	๒๖๔	๒๘๙	๑๖๔	๓.๓๗	๑.๑๔๑	๔๔	๑๒๓	๒๐๘	๑๓๕	๖๑	๓.๐๘	๑.๐๘๘

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ว่างงาน/เกษียณอายุ							อื่น ๆ						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
บริจาค/การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	๖.๕%	๑๖.๒%	๒๘.๕%	๓๑.๒%	๑๗.๗%			๗.๗%	๒๑.๕%	๓๖.๔%	๒๓.๖%	๑๐.๗%		
๗. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องกฎแห่งกรรม/การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	๓๗	๘๓	๑๙๒	๒๙๗	๓๒๑	๓.๘๔	๑.๑๑๕	๓๗	๙๓	๑๗๙	๑๕๕	๑๐๖	๓.๓๕	๑.๑๔๘
	๔.๐%	๘.๙%	๒๐.๖%	๓๑.๙%	๓๔.๕%			๖.๕%	๑๖.๓%	๓๑.๔%	๒๗.๒%	๑๘.๖%		
๘. ฉันไปวัด/โบสถ์/มัสยิด หรือทำพิธีกรรมทางศาสนา ร่วมกับคนในครอบครัว	๕๕	๑๑๕	๒๔๑	๒๘๒	๒๓๗	๓.๕๗	๑.๑๖๕	๕๐	๑๑๐	๑๙๖	๑๒๘	๘๖	๓.๑๖	๑.๑๖๒
	๕.๙%	๑๒.๔%	๒๕.๙%	๓๐.๓%	๒๕.๕%			๘.๘%	๑๙.๓%	๓๔.๔%	๒๒.๕%	๑๕.๑%		
๙. ฉันชวนคนในครอบครัวอ่านหนังสือ	๑๕๔	๑๙๙	๒๘๖	๑๙๒	๙๓	๒.๘๖	๑.๒๑๔	๘๕	๑๔๖	๑๙๗	๙๗	๔๔	๒.๗๗	๑.๑๓๓
	๑๖.๗%	๒๑.๕%	๓๑.๐%	๒๐.๘%	๑๐.๑%			๑๔.๙%	๒๕.๗%	๓๔.๖%	๑๗.๐%	๗.๗%		
๑๐. ฉันดูโทรทัศน์ด้วยกันทั้งครอบครัว	๑๐๒	๑๕๘	๒๑๗	๒๕๕	๑๙๔	๓.๓๐	๑.๒๗๘	๔๖	๗๘	๑๒๗	๑๔๕	๑๗๓	๓.๕๖	๑.๒๗๑
	๑๑.๐%	๑๗.๑%	๒๓.๔%	๒๗.๕%	๒๑.๐%			๘.๑%	๑๓.๗%	๒๒.๓%	๒๕.๕%	๓๐.๔%		
๑๑. ฉันมีเรื่องโต้เถียงกันในครอบครัว	๓๔๑	๒๓๘	๑๙๒	๙๙	๕๖	๒.๒๓	๑.๒๒๒	๑๖๗	๑๕๓	๑๖๗	๕๓	๓๒	๒.๓๕	๑.๑๕๖
	๓๖.๘%	๒๕.๗%	๒๐.๗%	๑๐.๗%	๖.๐%			๒๙.๒%	๒๖.๗%	๒๙.๒%	๙.๓%	๕.๖%		
๑๒. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องปัญหาบ้านเมือง	๑๗๓	๒๓๘	๓๐๑	๑๕๙	๕๘	๒.๖๗	๑.๑๔๖	๙๗	๑๔๙	๑๙๕	๙๓	๓๖	๒.๖๙	๑.๑๒๔
	๑๘.๖%	๒๕.๖%	๓๒.๔%	๑๗.๑%	๖.๒%			๑๗.๐%	๒๖.๑%	๓๔.๒%	๑๖.๓%	๖.๓%		
๑๓. ฉันไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์	๒๔๑	๒๐๘	๒๖๓	๑๕๔	๕๘	๒.๕๕	๑.๒๑๗	๑๒๐	๑๔๒	๑๗๖	๘๓	๕๐	๒.๖๕	๑.๒๑๑
	๒๖.๑%	๒๒.๕%	๒๘.๕%	๑๖.๗%	๖.๓%			๒๑.๐%	๒๔.๙%	๓๐.๘%	๑๔.๕%	๘.๘%		
๑๔. ฉันปรึกษาปัญหากับครอบครัว	๙๕	๑๘๔	๒๘๗	๒๔๙	๑๑๐	๓.๑๐	๑.๑๖๐	๕๓	๑๐๘	๑๘๘	๑๔๔	๗๖	๓.๑๔	๑.๑๕๔
	๑๐.๓%	๑๙.๙%	๓๑.๐%	๒๖.๙%	๑๑.๙%			๙.๓%	๑๙.๐%	๓๓.๐%	๒๕.๓%	๑๓.๔%		
๑๕. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์	๑๑๘	๑๔๒	๒๒๕	๒๖๗	๑๗๐	๓.๒๕	๑.๒๗๘	๕๑	๗๑	๑๓๒	๑๕๙	๑๕๕	๓.๕๒	๑.๒๖๐
	๑๒.๘%	๑๕.๔%	๒๔.๔%	๒๙.๐%	๑๘.๔%			๙.๐%	๑๒.๕%	๒๓.๒%	๒๘.๐%	๒๗.๓%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

๔.๒.๒. ด้านความเป็นไทย

๔.๒.๒.๑. เด็กและเยาวชน

ตารางที่ ๒-๑๓ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามภาค

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคเหนือ							ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ							ภาคกลาง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. ฉันมีปัญหากับการออกเสียง ควมกล้า	๔๙๒	๔๐๑	๔๑๐	๑๙๙	๘๐	๒.๓๕	๑.๑๘๖	๔๘๕	๓๖๓	๔๕๖	๒๐๘	๗๙	๒.๓๙	๑.๑๘๗	๔๔๔	๓๙๑	๔๘๗	๑๖๕	๑๐๙	๒.๔๔	๑.๑๙๒
	๓๑.๑%	๒๕.๓%	๒๕.๙%	๑๒.๖%	๕.๑%			๓๐.๕%	๒๒.๘%	๒๘.๗%	๑๓.๑%	๕.๐%			๒๗.๘%	๒๔.๕%	๓๐.๕%	๑๐.๓%	๖.๘%		
๑๗. ฉันมีปัญหากับการเขียน จดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๒๒๔	๒๑๐	๑๙๕	๗๙	๖๕	๒.๓๖	๑.๑๗๘	๔๐๐	๔๕๙	๔๒๙	๑๙๕	๑๒๑	๒.๔๒	๑.๑๘๖	๒๕๓	๒๐๖	๒๕๖	๑๑๐	๓๙	๒.๓๙	๑.๑๕๙
	๒๙.๐%	๒๗.๒%	๒๕.๒%	๑๐.๒%	๘.๔%			๒๔.๙%	๒๘.๖%	๒๖.๗%	๑๒.๒%	๗.๕%			๒๙.๓%	๒๓.๘%	๒๙.๖%	๑๒.๗%	๔.๕%		
๑๘. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/ อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๗๙	๑๓๙	๔๒๔	๔๔๒	๕๐๙	๓.๗๓	๑.๑๔๔	๑๑๐	๑๘๒	๔๒๗	๔๑๘	๔๕๙	๓.๕๙	๑.๒๐๘	๑๐๙	๑๔๘	๔๐๒	๔๑๘	๕๒๑	๓.๖๘	๑.๒๑๐
	๕.๐%	๘.๗%	๒๖.๖%	๒๗.๗%	๓๒.๐%			๖.๙%	๑๑.๔%	๒๖.๘%	๒๖.๒%	๒๘.๘%			๖.๘%	๙.๓%	๒๕.๒%	๒๖.๒%	๓๒.๖%		
๑๙. ฉันดูมหรสพไทยหรือ	๓๔๒	๔๕๑	๔๙๓	๒๐๕	๙๗	๒.๕๔	๑.๑๔๒	๒๕๐	๓๗๓	๔๗๙	๓๑๔	๑๘๐	๒.๘๘	๑.๒๒๒	๓๔๗	๓๕๘	๕๑๘	๒๔๐	๑๓๔	๒.๖๖	๑.๒๑๐

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคเหนือ							ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ							ภาคกลาง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
การละเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๒๑.๕%	๒๘.๔%	๓๑.๐%	๑๒.๙%	๖.๑%			๑๕.๗%	๒๓.๔%	๓๐.๐%	๑๙.๗%	๑๑.๓%			๒๑.๗%	๒๒.๔%	๓๒.๔%	๑๕.๐%	๘.๔%		
๒๐. นันทนาการไทยหรือชุด พื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๕๙๗	๔๔๖	๓๑๐	๑๔๑	๙๑	๒.๑๗	๑.๑๙๐	๖๒๖	๔๔๓	๓๓๗	๑๓๑	๕๙	๒.๐๙	๑.๑๒๑	๗๗๐	๔๐๑	๒๖๗	๑๑๑	๔๗	๑.๙๑	๑.๐๘๙
	๓๗.๗%	๒๘.๑%	๑๙.๖%	๘.๙%	๕.๗%			๓๙.๒%	๒๗.๘%	๒๑.๑%	๘.๒%	๓.๗%			๔๘.๒%	๒๕.๑%	๑๖.๗%	๗.๐%	๒.๙%		
๒๑. นันทนาการหรือหัตถกรรม	๑๐๘๙	๑๙๕	๑๗๖	๙๒	๓๓	๑.๖๐	๑.๐๓๐	๙๘๘	๒๓๘	๒๑๐	๙๘	๕๙	๑.๗๕	๑.๑๒๖	๑๑๐๕	๑๙๖	๑๘๓	๗๗	๓๔	๑.๕๘	๑.๐๐๙
	๖๘.๗%	๑๒.๓%	๑๑.๑%	๕.๘%	๒.๑%			๖๒.๐%	๑๔.๙%	๑๓.๒%	๖.๒%	๓.๗%			๖๙.๓%	๑๒.๓%	๑๑.๕%	๔.๘%	๒.๑%		
๒๒. นันทนาการหรือหัตถกรรม	๘๒๙	๓๓๘	๒๖๔	๙๔	๔๔	๑.๘๕	๑.๐๗๙	๗๕๐	๓๗๗	๒๘๔	๑๑๓	๕๓	๑.๙๕	๑.๑๑๕	๘๗๐	๓๓๓	๒๔๓	๑๑๙	๔๗	๑.๘๔	๑.๑๑๔
	๕๒.๘%	๒๑.๕%	๑๖.๘%	๖.๐%	๒.๘%			๔๗.๖%	๒๓.๙%	๑๘.๐%	๗.๒%	๓.๔%			๕๔.๖%	๑๙.๗%	๑๕.๓%	๗.๕%	๓.๐%		
๒๓. นันทนาการหรือหัตถกรรม	๔๗๕	๔๕๑	๓๘๕	๑๖๕	๑๐๕	๒.๓๕	๑.๑๙๙	๕๙๒	๓๘๗	๓๘๐	๑๖๐	๗๐	๒.๒๐	๑.๑๗๑	๕๐๖	๓๘๗	๔๒๕	๑๘๑	๙๗	๒.๓๖	๑.๒๐๗
	๓๐.๐%	๒๘.๕%	๒๔.๔%	๑๐.๔%	๖.๖%			๓๗.๓%	๒๔.๔%	๒๓.๙%	๑๐.๑%	๔.๔%			๓๑.๗%	๒๔.๒%	๒๖.๖%	๑๑.๓%	๖.๑%		
๒๔. นันทนาการหรือหัตถกรรม	๗๐๑	๓๐๒	๒๙๗	๑๖๘	๑๑๖	๒.๑๘	๑.๒๙๗	๗๓๖	๓๐๐	๓๑๒	๑๕๘	๘๕	๒.๐๙	๑.๒๓๗	๗๗๖	๒๘๖	๒๗๖	๑๕๘	๑๐๐	๒.๐๗	๑.๒๗๑
	๔๔.๓%	๑๙.๑%	๑๘.๘%	๑๐.๖%	๗.๓%			๔๖.๓%	๑๘.๙%	๑๙.๖%	๙.๙%	๕.๓%			๔๘.๖%	๑๗.๙%	๑๗.๓%	๙.๙%	๖.๓%		
๒๕. นันทนาการหรือหัตถกรรม	๓๖	๑๑๔	๔๗๒	๖๐๖	๓๕๒	๓.๗๑	๐.๙๖๖	๒๙	๑๒๔	๔๕๙	๕๓๒	๔๔๙	๓.๗๘	๐.๙๙๙	๕๓	๑๒๐	๕๒๙	๕๘๗	๓๐๕	๓.๖๑	๐.๙๘๖
	๒.๓%	๗.๒%	๒๙.๙%	๓๘.๔%	๒๒.๓%			๑.๘%	๗.๘%	๒๘.๘%	๓๓.๔%	๒๘.๒%			๓.๓%	๗.๕%	๓๓.๒%	๓๖.๘%	๑๙.๑%		
๒๖. นันทนาการหรือหัตถกรรม	๒๕	๑๑๐	๔๐๐	๕๑๙	๕๒๗	๓.๘๙	๐.๙๙๘	๓๑	๙๘	๓๕๑	๕๑๖	๕๙๖	๓.๙๗	๑.๐๐๘	๔๓	๑๑๖	๓๙๕	๕๔๑	๕๐๑	๓.๘๔	๑.๐๓๔
	๑.๖%	๗.๐%	๒๕.๓%	๓๒.๘%	๓๓.๓%			๑.๙%	๖.๒%	๒๒.๐%	๓๒.๔%	๓๗.๔%			๒.๗%	๗.๓%	๒๔.๗%	๓๓.๙%	๓๑.๔%		
๒๗. นันทนาการหรือหัตถกรรม	๓๔	๑๒๓	๔๐๑	๔๙๘	๕๒๘	๓.๘๖	๑.๐๓๕	๓๗	๑๒๐	๓๖๐	๔๙๕	๕๘๐	๓.๙๒	๑.๐๔๖	๔๘	๑๒๔	๓๗๙	๔๗๕	๕๖๙	๓.๘๗	๑.๐๗๗
	๒.๑%	๗.๘%	๒๕.๓%	๓๑.๔%	๓๓.๓%			๒.๓%	๗.๕%	๒๒.๖%	๓๑.๑%	๓๖.๔%			๓.๐%	๗.๘%	๒๓.๘%	๒๙.๘%	๓๕.๗%		
๒๘. นันทนาการหรือหัตถกรรม	๗๐	๑๙๕	๔๗๕	๔๐๘	๔๔๐	๓.๖๐	๑.๑๔๒	๖๙	๑๖๓	๔๖๐	๔๐๙	๔๘๙	๓.๖๘	๑.๑๓๙	๘๑	๒๒๔	๔๒๔	๔๒๗	๔๓๙	๓.๕๘	๑.๑๗๕
	๔.๔%	๑๒.๓%	๒๙.๙%	๒๕.๗%	๒๗.๗%			๔.๓%	๑๐.๓%	๒๘.๙%	๒๕.๗%	๓๐.๘%			๕.๑%	๑๔.๐%	๒๖.๖%	๒๖.๘%	๒๗.๕%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคเหนือ							ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ							ภาคกลาง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๒๙. ฉันรู้จักและไปสถานที่สำคัญ ในท้องถิ่น เช่น วัด โบราณสถาน	๖๙	๑๗๒	๔๖๗	๔๙๓	๓๘๘	๓.๖๐	๑.๐๙๘	๕๕	๑๖๙	๔๙๐	๔๒๗	๔๔๕	๓.๖๕	๑.๑๐๖	๖๓	๑๖๒	๔๓๙	๔๙๓	๔๓๘	๓.๖๘	๑.๐๙๙
	๔.๓%	๑๐.๘%	๒๙.๔%	๓๑.๐%	๒๔.๔%			๓.๗%	๑๐.๖%	๓๐.๘%	๒๖.๙%	๒๘.๐%			๓.๙%	๑๐.๒%	๒๗.๕%	๓๐.๙%	๒๗.๕%		
๓๐. ฉันไหว้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอ เมื่อพบกัน	๔๖	๑๒๒	๓๗๔	๕๒๔	๕๒๒	๓.๘๕	๑.๐๕๔	๓๔	๑๕๘	๓๘๕	๔๗๘	๕๓๖	๓.๘๓	๑.๐๖๘	๔๑	๑๓๕	๔๐๓	๕๐๙	๕๐๔	๓.๘๒	๑.๐๕๓
	๒.๙%	๗.๗%	๒๓.๖%	๓๓.๐%	๓๒.๙%			๒.๑%	๙.๙%	๒๔.๒%	๓๐.๐%	๓๓.๗%			๒.๖%	๘.๕%	๒๕.๓%	๓๒.๐%	๓๑.๗%		
๓๑. ฉันยอมตัวเมื่อเดินผ่านหน้า ผู้ใหญ่	๓๙	๑๑๐	๓๐๙	๕๓๗	๕๙๑	๓.๙๗	๑.๐๓๒	๓๒	๑๓๓	๓๔๖	๔๘๖	๕๙๔	๓.๙๓	๑.๐๕๐	๔๖	๑๓๖	๔๑๕	๕๒๐	๔๗๘	๓.๗๘	๑.๐๕๕
	๒.๕%	๖.๙%	๑๙.๕%	๓๓.๙%	๓๗.๓%			๒.๐%	๘.๔%	๒๑.๗%	๓๐.๕%	๓๗.๓%			๒.๙%	๘.๕%	๒๖.๐%	๓๒.๖%	๓๐.๐%		
๓๒. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยาม ว่าง	๑๒๒	๒๘๕	๕๒๗	๓๕๔	๓๐๑	๓.๒๗	๑.๑๘๑	๘๑	๒๖๔	๕๕๓	๓๗๓	๓๒๒	๓.๓๗	๑.๑๒๙	๑๒๘	๒๙๔	๕๒๙	๓๕๖	๒๘๘	๓.๒๔	๑.๑๘๑
	๗.๗%	๑๗.๙%	๓๓.๒%	๒๒.๓%	๑๘.๙%			๕.๑%	๑๖.๖%	๓๔.๗%	๒๓.๔%	๒๐.๒%			๘.๐%	๑๘.๔%	๓๓.๒%	๒๒.๓%	๑๘.๑%		
๓๓. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๑๔๙	๓๒๗	๖๑๓	๓๒๓	๑๖๗	๓.๐๒	๑.๑๐๑	๑๖๖	๓๗๔	๕๙๒	๒๗๙	๑๘๓	๒.๙๖	๑.๑๓๓	๑๗๗	๓๓๔	๕๓๗	๓๖๘	๑๗๙	๓.๐๒	๑.๑๕๕
	๙.๔%	๒๐.๗%	๓๘.๘%	๒๐.๕%	๑๐.๖%			๑๐.๔%	๒๓.๕%	๓๗.๑%	๑๗.๕%	๑๑.๕%			๑๑.๑%	๒๐.๙%	๓๓.๗%	๒๓.๑%	๑๑.๒%		
๓๔. ฉันอ่านข่าวหรือค้นคว้าเรื่องที่ สนใจตามเว็บไซต์ต่างๆ	๙๒	๒๔๐	๕๕๖	๔๐๓	๒๙๗	๓.๓๖	๑.๑๒๐	๑๒๔	๒๖๖	๕๕๙	๔๐๗	๒๔๘	๓.๒๔	๑.๑๓๙	๑๖๔	๒๘๗	๕๒๔	๓๙๒	๒๒๙	๓.๑๕	๑.๑๗๙
	๕.๘%	๑๕.๑%	๓๕.๐%	๒๕.๔%	๑๘.๗%			๗.๘%	๑๖.๗%	๓๔.๔%	๒๕.๕%	๑๕.๖%			๑๐.๓%	๑๘.๐%	๓๒.๘%	๒๔.๖%	๑๔.๓%		
๓๕. ฉันไปถึงโรงเรียนตรงเวลา	๗๔	๒๑๕	๔๕๔	๔๓๕	๔๐๓	๓.๕๖	๑.๑๔๕	๙๕	๒๐๗	๔๘๙	๔๓๘	๓๖๑	๓.๔๘	๑.๑๕๐	๑๐๕	๒๐๒	๔๖๕	๔๑๑	๔๑๐	๓.๕๑	๑.๑๘๙
	๔.๗%	๑๓.๖%	๒๘.๗%	๒๗.๕%	๒๕.๕%			๖.๐%	๑๓.๐%	๓๐.๘%	๒๗.๕%	๒๒.๗%			๖.๖%	๑๒.๗%	๒๙.๒%	๒๔.๘%	๒๕.๗%		
๓๖. ฉันอ่านบททวนวิชาที่เรียน อย่างสม่ำเสมอ	๑๐๗	๓๖๖	๖๗๙	๓๑๓	๑๑๗	๒.๙๘	๐.๙๙๘	๑๐๘	๓๑๕	๖๘๖	๓๔๑	๑๓๔	๓.๐๕	๑.๐๑๒	๑๔๐	๓๙๔	๖๖๗	๒๘๒	๑๑๑	๒.๘๙	๑.๐๒๑
	๖.๘%	๒๓.๑%	๔๒.๙%	๑๙.๘%	๗.๔%			๖.๘%	๑๙.๙%	๔๓.๓%	๒๑.๕%	๘.๕%			๘.๘%	๒๔.๗%	๔๑.๘%	๑๗.๗%	๗.๐%		
๓๗. ฉันชอบชิบนิทานผู้อื่น	๔๐๗	๔๓๘	๔๒๙	๒๐๖	๑๐๗	๒.๔๘	๑.๑๙๕	๕๐๐	๔๕๕	๓๖๓	๑๘๗	๘๒	๒.๓๐	๑.๑๗๘	๔๕๓	๔๓๑	๓๙๔	๑๙๖	๑๒๐	๒.๔๓	๑.๒๓๐
	๒๕.๖%	๒๗.๖%	๒๗.๐%	๑๓.๐%	๖.๗%			๓๑.๕%	๒๘.๗%	๒๒.๙%	๑๑.๘%	๕.๒%			๒๘.๔%	๒๗.๐%	๒๔.๗%	๑๒.๓%	๗.๕%		
๓๘. ฉันชอบทำงานเป็นกลุ่ม	๑๓๔	๑๙๑	๕๒๐	๔๒๑	๓๑๘	๓.๓๘	๑.๑๗๗	๑๑๓	๒๓๒	๕๕๐	๔๐๗	๒๙๐	๓.๓๓	๑.๑๔๒	๑๕๒	๒๒๕	๔๙๓	๓๙๐	๓๓๓	๓.๓๓	๑.๒๒๓
	๘.๕%	๑๒.๑%	๓๒.๘%	๒๖.๖%	๒๐.๑%			๗.๑%	๑๔.๖%	๓๔.๕%	๒๕.๖%	๑๘.๒%			๙.๕%	๑๔.๑%	๓๐.๙%	๒๔.๕%	๒๐.๙%		
๔๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ ชาติใด	๔๑	๙๓	๒๘๐	๓๓๖	๘๓๕	๔.๑๖	๑.๐๗๑	๓๒	๘๓	๒๐๐	๓๒๑	๙๕๙	๔.๓๑	๑.๐๐๙	๕๒	๘๗	๒๑๓	๓๔๑	๘๙๙	๔.๒๒	๑.๐๗๘
	๒.๖%	๕.๙%	๑๗.๗%	๒๑.๒%	๕๒.๗%			๒.๐%	๕.๒%	๑๒.๕%	๒๐.๑%	๖๐.๑%			๓.๓%	๕.๕%	๑๓.๔%	๒๑.๔%	๕๖.๕%		

	ภาคเหนือ						ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						ภาคกลาง								
ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
	๕๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๔๔	๖๕	๑๙๑	๒๒๙	๑๐๖๒	๔.๓๘	๑.๐๒๗	๔๐	๔๗	๑๓๑	๒๐๔	๑๑๗๕	๔.๕๒	๐.๙๔๔	๕๒	๖๑	๑๖๓	๑๙๗	๑๑๒๓	๔.๔๓
๒.๘%		๔.๑%	๑๒.๐%	๑๔.๔%	๖๖.๘%	๒.๕%			๒.๙%	๘.๒%	๑๒.๘%	๗๓.๖%	๓.๓%			๓.๘%	๑๐.๒%	๑๒.๓%	๗๐.๔%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๑๓ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามภาค (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคตะวันออก							ภาคใต้							ภาคกรุงเทพ และปริมณฑล						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. ฉันมีปัญหากับการออกเสียง ควบกล้ำ	๒๑๙	๑๗๒	๒๒๑	๑๐๗	๕๑	๒.๔๘	๑.๒๒๓	๔๕๗	๔๕๒	๔๔๑	๑๖๙	๙๑	๒.๓๗	๑.๑๖๒	๒๕๕	๒๐๐	๒๕๖	๑๐๖	๔๓	๒.๔๐	๑.๑๗๕
	๒๘.๔%	๒๒.๓%	๒๘.๗%	๑๓.๙%	๖.๖%			๒๘.๔%	๒๘.๑%	๒๗.๔%	๑๐.๕%	๕.๗%			๒๙.๗%	๒๓.๓%	๒๙.๘%	๑๒.๓%	๕.๐%		
๑๗. ฉันมีปัญหากับการเขียน จดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๒๒๔	๒๑๐	๑๙๕	๗๙	๖๕	๒.๔๒	๑.๒๓๙	๔๐๐	๔๕๙	๔๒๙	๑๙๕	๑๒๑	๒.๔๙	๑.๒๐๒	๒๕๓	๒๐๖	๒๕๖	๑๑๐	๓๙	๒.๓๙	๑.๑๖๒
	๒๙.๐%	๒๗.๒%	๒๕.๒%	๑๐.๒%	๘.๔%			๒๔.๙%	๒๘.๖%	๒๖.๗%	๑๒.๒%	๗.๕%			๒๙.๓%	๒๓.๘%	๒๙.๖%	๑๒.๗%	๔.๕%		
๑๘. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/ อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๕๗	๘๓	๒๕๑	๑๙๐	๑๙๐	๓.๔๘	๑.๑๘๕	๑๒๒	๒๖๗	๔๐๒	๔๐๒	๔๑๖	๓.๔๕	๑.๒๔๖	๗๘	๑๒๒	๓๐๐	๑๘๒	๑๗๓	๓.๒๙	๑.๒๐๓
	๗.๔%	๑๐.๘%	๓๒.๖%	๒๔.๖%	๒๔.๖%			๗.๖%	๑๖.๖%	๒๕.๐%	๒๕.๐%	๒๕.๙%			๙.๑%	๑๔.๓%	๓๕.๑%	๒๑.๓%	๒๐.๒%		
๑๙. ฉันดูมหรสพไทยหรือ	๑๘๒	๒๒๖	๒๔๘	๗๖	๓๙	๒.๔๓	๑.๑๐๕	๓๓๒	๔๗๔	๔๖๔	๒๒๒	๑๑๘	๒.๕๘	๑.๑๗๒	๑๙๙	๑๙๕	๓๐๕	๑๐๙	๔๕	๒.๕๔	๑.๑๓๕

	ภาคตะวันออก							ภาคใต้							ภาคกรุงเทพ และปริมณฑล						
ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
การเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๒๓.๖%	๒๙.๓%	๓๒.๒%	๙.๙%	๕.๑%			๒๐.๖%	๒๙.๔%	๒๘.๘%	๑๓.๘%	๗.๓%			๒๓.๓%	๒๒.๙%	๓๕.๘%	๑๒.๘%	๕.๓%		
๒๐. นั้ใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๔๑๕	๑๗๓	๑๑๓	๔๓	๒๖	๑.๘๒	๑.๐๘๗	๖๘๖	๔๖๗	๒๘๔	๑๒๙	๔๕	๑.๙๙	๑.๐๘๔	๓๕๒	๒๐๒	๒๑๑	๕๗	๒๙	๒.๐๗	๑.๑๑๐
	๕๓.๙%	๒๒.๕%	๑๔.๗%	๕.๖%	๓.๔%			๔๒.๖%	๒๙.๐%	๑๗.๖%	๘.๐%	๒.๘%			๔๑.๔%	๒๓.๗%	๒๔.๘%	๖.๗%	๓.๔%		
๒๑. นั้ช้อลตเตอรื/หวย	๕๔๙	๘๗	๖๔	๔๕	๒๔	๑.๕๘	๑.๐๖๖	๑,๐๔๑	๒๖๒	๑๗๗	๘๘	๔๑	๑.๖๕	๑.๐๔๐	๔๘๒	๑๔๑	๑๕๗	๔๗	๒๕	๑.๘๒	๑.๐๙๗
	๗๑.๔%	๑๑.๓%	๘.๓%	๕.๙%	๓.๑%			๖๔.๗%	๑๖.๓%	๑๑.๐%	๕.๕%	๒.๕%			๕๖.๖%	๑๖.๕%	๑๘.๔%	๕.๕%	๒.๙%		
๒๒. นั้ดูหมอดู/บนบานศาลกล่าว	๔๓๐	๑๔๐	๑๐๔	๕๘	๓๗	๑.๘๗	๑.๑๘๙	๘๖๙	๓๕๘	๒๓๖	๙๙	๔๕	๑.๘๑	๑.๐๗๓	๓๖๙	๑๙๐	๒๐๔	๕๔	๓๒	๒.๐๕	๑.๑๒๖
	๕๕.๙%	๑๘.๒%	๑๓.๕%	๗.๕%	๔.๘%			๕๕.๑%	๒๒.๓%	๑๔.๗%	๖.๒%	๒.๘%			๔๓.๕%	๒๒.๔%	๒๔.๐%	๖.๔%	๓.๘%		
๒๓. นั้ทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น เอาเสื้อออกนอกกางเกง/กระโปรง ทั้งขยะไม่เป็นที่	๒๓๘	๑๙๔	๒๑๐	๗๗	๕๑	๒.๓๖	๑.๒๐๔	๕๘๑	๔๖๑	๓๔๖	๑๔๔	๗๘	๒.๑๘	๑.๑๕๗	๒๔๗	๒๓๑	๒๓๓	๑๐๙	๓๔	๒.๓๖	๑.๑๔๒
	๓๐.๙%	๒๕.๒%	๒๗.๓%	๑๐.๐%	๖.๖%			๓๖.๑%	๒๘.๖%	๒๑.๕%	๘.๙%	๔.๘%			๒๘.๙%	๒๗.๐%	๒๗.๓%	๑๒.๘%	๔.๐%		
๒๔. นั้พกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม้กางเขน	๓๔๕	๑๔๗	๑๔๑	๘๑	๕๕	๒.๑๖	๑.๒๙๔	๖๘๒	๓๑๕	๒๘๕	๑๙๕	๑๓๒	๒.๒๔	๑.๓๒๙	๓๒๙	๑๗๗	๒๐๐	๙๓	๔๘	๒.๒๔	๑.๒๓๓
	๔๔.๙%	๑๙.๑%	๑๘.๓%	๑๐.๕%	๗.๒%			๔๒.๔%	๑๙.๖%	๑๗.๗%	๑๒.๑%	๘.๒%			๓๘.๘%	๒๐.๙%	๒๓.๖%	๑๑.๐%	๕.๗%		
๒๕. นั้แสดงน้ำใจต่อผู้อื่น	๒๔	๗๖	๒๙๗	๒๖๕	๑๐๖	๓.๔๖	๐.๙๕๔	๘๑	๑๖๐	๕๑๙	๕๙๗	๒๕๑	๓.๔๘	๑.๐๓๑	๓๑	๗๖	๓๑๓	๓๐๘	๑๒๑	๓.๔๙	๐.๙๖๖
	๓.๑%	๙.๙%	๓๘.๗%	๓๔.๕%	๑๓.๘%			๕.๐%	๑๐.๐%	๓๒.๓%	๓๗.๑%	๑๕.๖%			๓.๗%	๙.๐%	๓๖.๙%	๓๖.๓%	๑๔.๓%		
๒๖. นั้หาทางตอบแทนผู้ที่มีพระคุณต่อนั้	๑๓	๗๔	๒๔๗	๒๗๕	๑๖๐	๓.๖๔	๐.๙๗๐	๖๓	๑๖๙	๔๒๓	๕๕๓	๔๐๓	๓.๖๖	๑.๐๘๒	๑๘	๖๖	๒๗๘	๒๙๑	๑๙๖	๓.๖๘	๐.๙๘๑
	๑.๗%	๙.๖%	๓๒.๑%	๓๕.๘%	๒๐.๘%			๓.๙%	๑๐.๕%	๒๖.๓%	๓๔.๓%	๒๕.๐%			๒.๑%	๗.๘%	๓๒.๗%	๓๔.๓%	๒๓.๑%		
๒๗. นั้ร้องเพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมีได้ถูกต้อง	๒๔	๗๒	๑๘๘	๒๕๒	๒๓๕	๓.๗๘	๑.๐๗๕	๖๔	๑๕๐	๔๑๖	๕๒๓	๔๕๗	๓.๗๒	๑.๐๙๓	๒๐	๖๗	๒๖๔	๒๙๔	๒๐๙	๓.๗๑	๐.๙๙๗
	๓.๑%	๙.๓%	๒๔.๕%	๓๒.๖%	๓๐.๔%			๔.๐%	๙.๓%	๒๕.๘%	๓๒.๕%	๒๘.๔%			๒.๓%	๗.๘%	๓๐.๙%	๓๔.๔%	๒๔.๕%		
๒๘. นั้ยืนทำความเคารพเมื่อได้ยินเพลงชาติในั้สาธารณะ	๔๒	๑๐๐	๒๖๖	๑๙๑	๑๗๐	๓.๔๕	๑.๑๓๑	๗๙	๒๖๐	๔๘๗	๔๓๔	๓๕๐	๓.๔๔	๑.๑๔๐	๔๔	๑๑๗	๒๗๗	๒๕๓	๑๖๔	๓.๔๔	๑.๑๐๒
	๕.๕%	๑๓.๐%	๓๔.๖%	๒๔.๘%	๒๒.๑%			๔.๙%	๑๖.๑%	๓๐.๒%	๒๗.๐%	๒๑.๗%			๕.๑%	๑๓.๗%	๓๒.๔%	๒๙.๖%	๑๙.๒%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคตะวันออก							ภาคใต้							ภาคกรุงเทพ และปริมณฑล						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๒๙. ฉันรู้จักและไปสถานที่สำคัญ ในท้องถิ่น เช่น วัด โบราณสถาน	๓๒	๗๕	๒๗๕	๒๑๘	๑๗๑	๓.๕๕	๑.๐๖๖	๙๘	๒๖๐	๔๙๕	๔๓๔	๓๒๔	๓.๓๙	๑.๑๕๓	๓๕	๑๑๔	๓๐๐	๒๔๒	๑๖๐	๓.๔๔	๑.๐๖๗
	๔.๒%	๙.๗%	๓๕.๗%	๒๘.๓%	๒๒.๒%			๖.๑%	๑๖.๑%	๓๐.๗%	๒๖.๙%	๒๐.๑%			๔.๑%	๑๓.๔%	๓๕.๓%	๒๘.๔%	๑๘.๘%		
๓๐. ฉันให้ผู้ที่มิอายุมากกว่าเสมอ เมื่อพบกัน	๒๑	๗๗	๒๒๒	๒๔๕	๒๐๖	๓.๗๐	๑.๐๕๓	๖๗	๑๘๕	๔๐๗	๕๑๖	๔๓๕	๓.๖๖	๑.๑๑๕	๑๖	๘๗	๒๖๓	๒๕๒	๒๒๖	๓.๖๙	๑.๐๓๔
	๒.๗%	๑๐.๐%	๒๘.๘%	๓๑.๘%	๒๖.๗%			๔.๒%	๑๑.๕%	๒๕.๓%	๓๒.๐%	๒๗.๐%			๑.๙%	๑๐.๓%	๓๑.๒%	๒๙.๙%	๒๖.๘%		
๓๑. ฉันค้อมตัวเมื่อเดินผ่านหน้า ผู้ใหญ่	๒๓	๖๘	๒๔๘	๒๓๗	๑๙๑	๓.๖๖	๑.๐๔๐	๕๕	๑๖๐	๓๘๓	๕๑๖	๔๙๖	๓.๗๗	๑.๐๙๕	๒๐	๘๘	๒๕๔	๒๘๖	๒๐๒	๓.๖๖	๑.๐๒๔
	๓.๐%	๘.๙%	๓๒.๓%	๓๐.๙%	๒๔.๙%			๓.๔%	๙.๙%	๒๓.๘%	๓๒.๐%	๓๐.๘%			๒.๔%	๑๐.๔%	๒๙.๙%	๓๓.๖%	๒๓.๘%		
๓๒. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยาม ว่าง	๖๔	๑๕๙	๒๓๙	๑๘๒	๑๒๒	๓.๑๘	๑.๑๗๗	๑๐๔	๒๙๗	๔๙๔	๓๘๙	๓๒๖	๓.๓๓	๑.๑๗๗	๔๕	๑๕๑	๒๙๙	๒๑๖	๑๔๐	๓.๓๐	๑.๑๐๑
	๘.๔%	๒๐.๘%	๓๑.๒%	๒๓.๘%	๑๕.๙%			๖.๕%	๑๘.๔%	๓๐.๗%	๒๔.๒%	๒๐.๒%			๕.๓%	๑๗.๗%	๓๕.๑%	๒๕.๔%	๑๖.๕%		
๓๓. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๑๑๖	๑๙๒	๒๔๓	๑๔๑	๗๙	๒.๘๔	๑.๑๙๑	๒๐๕	๓๘๘	๕๓๗	๓๑๖	๑๖๕	๒.๙๑	๑.๑๖๑	๗๓	๑๖๒	๓๕๑	๑๗๙	๘๕	๓.๐๕	๑.๐๖๙
	๑๕.๐%	๒๔.๙%	๓๑.๕%	๑๘.๓%	๑๐.๒%			๑๒.๗%	๒๔.๑%	๓๓.๓%	๑๙.๖%	๑๐.๒%			๘.๖%	๑๙.๑%	๔๑.๓%	๒๑.๑%	๑๐.๐%		
๓๔. ฉันอ่านข่าวหรือค้นคว้าเรื่องที่ สนใจตามเว็บไซต์ต่างๆ	๙๒	๑๕๙	๒๕๕	๑๕๖	๑๐๓	๓.๐๒	๑.๑๙๗	๑๓๗	๒๗๖	๕๓๘	๔๐๖	๒๕๒	๓.๒๒	๑.๑๕๘	๔๕	๑๓๑	๓๑๘	๒๑๙	๑๓๗	๓.๓๒	๑.๐๘๐
	๑๒.๐%	๒๐.๘%	๓๓.๓%	๒๐.๔%	๑๓.๕%			๘.๕%	๑๗.๒%	๓๓.๔%	๒๕.๒%	๑๕.๗%			๕.๓%	๑๕.๔%	๓๗.๔%	๒๕.๘%	๑๖.๑%		
๓๕. ฉันไปถึงโรงเรียนตรงเวลา	๓๘	๘๖	๒๒๑	๒๐๕	๒๑๘	๓.๖๒	๑.๑๕๑	๑๐๒	๒๕๑	๔๓๐	๔๐๗	๔๑๘	๓.๔๙	๑.๒๑๐	๓๗	๙๔	๒๗๘	๒๒๖	๒๑๖	๓.๕๘	๑.๑๑๑
	๔.๙%	๑๑.๒%	๒๘.๘%	๒๖.๗%	๒๘.๔%			๖.๓%	๑๕.๖%	๒๖.๗%	๒๕.๓%	๒๖.๐%			๔.๓%	๑๑.๐%	๓๒.๗%	๒๖.๖%	๒๕.๔%		
๓๖. ฉันอ่านบททวนวิชาที่เรียน อย่างสม่ำเสมอ	๘๐	๒๓๔	๓๐๒	๑๑๒	๔๑	๒.๗๔	๑.๐๐๖	๑๔๗	๓๘๓	๖๒๔	๓๑๘	๑๓๘	๒.๙๕	๑.๐๖๘	๕๔	๑๙๒	๓๙๔	๑๕๑	๕๕	๒.๙๕	๐.๙๕๙
	๑๐.๔%	๓๐.๔%	๓๙.๓%	๑๔.๖%	๕.๓%			๙.๑%	๒๓.๘%	๓๘.๘%	๑๙.๘%	๘.๖%			๖.๔%	๒๒.๗%	๔๖.๖%	๑๗.๘%	๖.๕%		
๓๗. ฉันชอบชิบนิทานผู้อื่น	๑๘๑	๒๓๗	๑๙๑	๙๒	๗๐	๒.๕๒	๑.๒๒๖	๔๑๙	๔๘๐	๓๙๔	๒๒๑	๙๖	๒.๔๔	๑.๑๘๓	๑๗๘	๒๔๙	๒๕๓	๑๒๔	๔๒	๒.๕๓	๑.๑๒๔
	๒๓.๕%	๓๐.๗%	๒๔.๘%	๑๑.๙%	๙.๑%			๒๖.๐%	๒๙.๘%	๒๔.๕%	๑๓.๗%	๖.๐%			๒๑.๐%	๒๙.๔%	๒๙.๙%	๑๔.๗%	๕.๐%		
๓๘. ฉันชอบทำงานเป็นกลุ่ม	๔๙	๙๓	๒๗๑	๒๐๙	๑๔๓	๓.๔๐	๑.๑๑๕	๑๔๗	๒๗๗	๕๔๒	๓๘๑	๒๖๓	๓.๒๑	๑.๑๗๗	๖๒	๑๔๑	๓๑๑	๒๒๖	๑๑๐	๓.๒๑	๑.๐๙๔
	๖.๔%	๑๒.๒%	๓๕.๔%	๒๗.๓%	๑๘.๗%			๙.๑%	๑๗.๒%	๓๓.๗%	๒๓.๗%	๑๖.๓%			๗.๓%	๑๖.๖%	๓๖.๖%	๒๖.๖%	๑๒.๙%		
๔๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ ชาติใด	๑๓	๓๗	๑๐๐	๑๘๘	๔๓๓	๒.๑๘	๑.๑๗๐	๖๖	๑๓๖	๒๔๗	๓๗๓	๗๘๙	๒.๓๘	๑.๑๓๒	๓๘	๔๙	๑๓๖	๒๗๕	๓๕๗	๒.๓๕	๑.๐๗๓
	๑.๗%	๔.๘%	๑๓.๐%	๒๔.๔%	๕๖.๒%			๔.๑%	๘.๔%	๑๕.๓%	๒๓.๒%	๔๙.๐%			๔.๔%	๕.๗%	๑๕.๙%	๓๒.๒%	๔๑.๘%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคตะวันออก							ภาคใต้							ภาคกรุงเทพฯ และปริมณฑล						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๕๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๑๙	๒๖	๙๑	๙๖	๕๔๙	๒.๐๔	๑.๑๔๘	๖๓	๑๑๗	๒๐๑	๒๔๒	๙๘๗	๒.๑๘	๑.๑๑๓	๓๐	๓๕	๑๑๘	๑๗๖	๔๙๔	๒.๑๗	๑.๑๒๘
	๒.๕%	๓.๔%	๑๐.๕%	๑๒.๕%	๗๑.๒%			๓.๙%	๗.๓%	๑๒.๕%	๑๕.๐%	๖๑.๓%			๓.๕%	๔.๑%	๑๓.๘%	๒๐.๖%	๕๗.๙%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๑๔ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ในเขตเมือง							นอกเขตเมือง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. ฉันมีปัญหากับการออกเสียงควบกล้ำ	๑,๒๙๗	๑,๐๒๙	๑,๑๔๗	๔๗๓	๒๑๙	๒.๓๕	๑.๑๘๐	๑,๐๕๕	๙๕๐	๑,๑๒๔	๔๘๑	๒๓๔	๒.๔๕	๑.๑๘๘
	๓๑.๑%	๒๔.๗%	๒๗.๕%	๑๑.๔%	๕.๓%			๒๗.๔%	๒๔.๗%	๒๙.๒%	๑๒.๕%	๖.๑%		
๑๗. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๑,๒๔๓	๑,๑๐๔	๑,๑๔๒	๔๖๑	๒๓๑	๒.๓๖	๑.๑๗๔	๑,๐๒๐	๑,๐๐๑	๑,๐๘๑	๔๙๗	๒๕๑	๒.๔๗	๑.๑๙๕
	๒๙.๗%	๒๖.๔%	๒๗.๓%	๑๑.๐%	๕.๕%			๒๖.๕%	๒๖.๐%	๒๘.๑%	๑๒.๙%	๖.๕%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ในเขตเมือง							นอกเขตเมือง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๘. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๒๙๒	๕๐๓	๑,๑๓๗	๑,๑๒๒	๑,๑๒๐	๓.๕๕	๑.๒๐๒	๒๖๓	๔๓๘	๑,๐๖๙	๙๓๐	๑,๑๔๘	๓.๕๙	๑.๒๑๕
	๗.๐%	๑๒.๑%	๒๗.๒%	๒๖.๙%	๒๖.๘%			๖.๘%	๑๑.๔%	๒๗.๘%	๒๔.๒%	๒๙.๘%		
๑๙. ฉันดูมหรสพไทยหรือการละเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๙๑๕	๑,๐๘๘	๑,๒๙๑	๕๗๗	๒๙๖	๒.๕๘	๑.๑๗๗	๗๓๗	๙๘๙	๑,๒๑๖	๕๘๙	๓๑๗	๒.๖๘	๑.๑๘๔
	๒๒.๐%	๒๖.๑%	๓๑.๐%	๑๓.๘%	๗.๑%			๑๙.๒%	๒๕.๗%	๓๑.๖%	๑๕.๓%	๘.๒%		
๒๐. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๑,๘๙๐	๑,๑๐๒	๗๔๗	๒๘๙	๑๓๙	๑.๙๖	๑.๑๐๐	๑,๕๕๖	๑,๐๓๐	๗๗๕	๓๒๓	๑๕๘	๒.๐๙	๑.๑๔๓
	๔๕.๔%	๒๖.๔%	๑๗.๙%	๖.๙%	๓.๓%			๔๐.๕%	๒๖.๘%	๒๐.๒%	๘.๔%	๔.๑%		
๒๑. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๒,๗๙๔	๖๑๒	๔๖๓	๒๐๖	๙๒	๑.๖๑	๑.๐๑๑	๒,๔๖๐	๕๐๗	๕๐๔	๒๔๑	๑๒๔	๑.๗๑	๑.๑๑๐
	๖๗.๑%	๑๔.๗%	๑๑.๑%	๔.๙%	๒.๒%			๖๔.๑%	๑๓.๒%	๑๓.๑%	๖.๓%	๓.๒%		
๒๒. ฉันดูหมอ/บนบานศาลกล่าว	๒,๑๖๒	๙๒๐	๖๘๓	๒๕๕	๑๑๗	๑.๘๕	๑.๐๘๐	๑,๙๕๕	๗๙๖	๖๕๒	๒๘๒	๑๔๑	๑.๙๒	๑.๑๔๑
	๕๒.๓%	๒๒.๒%	๑๖.๕%	๖.๒%	๒.๘%			๕๑.๑%	๒๐.๘%	๑๗.๐%	๗.๔%	๓.๗%		
๒๓. ฉันทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น เอาเสื้อออกนอกกางเกง/กระโปรง ทั้งขณะไม่เป็นที่	๑,๔๐๐	๑,๑๑๒	๑,๐๓๒	๔๐๕	๒๑๖	๒.๒๖	๑.๑๗๑	๑,๒๓๙	๙๙๙	๙๔๗	๔๓๑	๒๑๙	๒.๓๒	๑.๑๙๖
	๓๓.๖%	๒๖.๗%	๒๔.๘%	๙.๗%	๕.๒%			๓๒.๓%	๒๖.๐%	๒๔.๗%	๑๑.๒%	๕.๗%		
๒๔. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม้กางเขน	๑,๘๕๔	๗๙๑	๘๐๐	๔๓๒	๒๘๓	๒.๑๖	๑.๒๘๑	๑,๗๑๕	๗๓๖	๗๑๑	๔๒๑	๒๕๓	๒.๑๖	๑.๒๘๑
	๔๔.๖%	๑๙.๐%	๑๙.๒%	๑๐.๔%	๖.๘%			๔๔.๗%	๑๙.๒%	๑๘.๕%	๑๑.๐%	๖.๖%		
๒๕. ฉันแสดงน้ำใจต่อผู้อื่น	๑๒๔	๓๓๑	๑,๓๕๙	๑,๕๐๒	๘๔๙	๓.๖๓	๐.๙๙๒	๑๓๐	๓๓๙	๑,๒๓๐	๑,๓๙๓	๗๓๕	๓.๕๙	๑.๐๐๓
	๓.๐%	๗.๙%	๓๒.๖%	๓๖.๑%	๒๐.๔%			๓.๔%	๘.๙%	๓๒.๑%	๓๖.๔%	๑๙.๒%		
๒๖. ฉันหาทางตอบแทนผู้ที่มิพระคุณต่อฉัน	๘๘	๓๑๕	๑,๐๙๑	๑,๔๓๖	๑,๒๓๑	๓.๘๒	๑.๐๐๙	๑๐๕	๓๑๘	๑,๐๐๓	๑,๒๕๙	๑,๑๕๒	๓.๗๙	๑.๐๔๗
	๒.๑%	๗.๖%	๒๖.๒%	๓๔.๕%	๒๙.๖%			๒.๗%	๘.๓%	๒๖.๑%	๓๒.๘%	๓๐.๐%		
๒๗. ฉันร้องเพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมีได้ถูกต้อง	๑๑๑	๓๔๐	๑,๐๒๙	๑,๓๒๑	๑,๓๖๖	๓.๘๔	๑.๐๕๖	๑๑๖	๓๑๖	๙๘๐	๑,๒๑๖	๑,๒๑๒	๓.๘๑	๑.๑๖๔
	๒.๗%	๘.๒%	๒๔.๗%	๓๑.๗%	๓๒.๘%			๓.๐%	๘.๒%	๒๕.๕%	๓๑.๗%	๓๑.๖%		
๒๘. ฉันยืนทำความเคารพเมื่อได้ยินเพลงชาติในที่	๒๐๖	๕๓๘	๑,๒๒๓	๑,๑๓๓	๑,๐๖๘	๓.๕๖	๑.๑๔๖	๑๗๙	๕๒๑	๑,๑๖๖	๙๘๙	๙๘๔	๓.๕๔	๑.๑๔๖

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ในเขตเมือง							นอกเขตเมือง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
สาธารณะ	๔.๙%	๑๒.๙%	๒๙.๓%	๒๗.๒%	๒๕.๖%			๔.๗%	๑๓.๖%	๓๐.๔%	๒๕.๙%	๒๕.๖%		
๒๙. ฉันรู้จักและไปสถานที่สำคัญในท้องถิ่น เช่น วัด โบราณสถาน	๑๗๐	๔๗๖	๑,๓๐๗	๑,๑๙๔	๑,๐๓๒	๓.๕๙	๑.๑๐๑	๑๙๖	๔๗๖	๑,๑๕๙	๑,๑๒๓	๙๙๔	๓.๕๔	๑.๑๒๐
	๔.๑%	๑๑.๔%	๓๑.๔%	๒๙.๔%	๒๔.๙%			๔.๙%	๑๒.๔%	๓๐.๒%	๒๙.๓%	๒๓.๓%		
๓๐. ฉันให้ผู้ที่มียาอายุมากกว่าเสมอเมื่อพบกัน	๙๙	๓๙๕	๑,๐๓๗	๑,๓๑๕	๑,๓๑๖	๓.๙๑	๑.๐๕๙	๑๒๖	๓๖๙	๑,๐๑๗	๑,๒๐๙	๑,๑๑๓	๓.๗๓	๑.๐๙๐
	๒.๔%	๙.๕%	๒๔.๙%	๓๑.๖%	๓๑.๖%			๓.๓%	๙.๖%	๒๖.๕%	๓๑.๕%	๒๙.๐%		
๓๑. ฉันก้มตัวเมื่อเดินผ่านหน้าผู้ใหญ่	๙๖	๓๔๐	๑,๐๒๖	๑,๓๔๕	๑,๓๕๗	๓.๙๕	๑.๐๔๑	๑๑๙	๓๕๕	๙๒๙	๑,๒๓๗	๑,๑๙๕	๓.๗๙	๑.๐๗๗
	๒.๓%	๙.๒%	๒๔.๖%	๓๒.๓%	๓๒.๖%			๓.๑%	๙.๓%	๒๔.๒%	๓๒.๓%	๓๑.๒%		
๓๒. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง	๒๙๕	๗๔๑	๑,๓๖๐	๙๗๕	๗๙๓	๓.๓๐	๑.๑๗๑	๒๔๙	๗๐๙	๑,๒๙๑	๙๙๕	๗๐๖	๓.๒๙	๑.๑๕๔
	๗.๑%	๑๗.๙%	๓๒.๗%	๒๓.๔%	๑๙.๐%			๖.๕%	๑๙.๕%	๓๓.๔%	๒๓.๓%	๑๙.๔%		
๓๓. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๔๔๙	๙๓๗	๑,๔๗๗	๙๕๑	๔๕๐	๒.๙๙	๑.๑๓๗	๔๓๙	๙๔๐	๑,๓๙๖	๗๕๕	๔๐๙	๒.๙๖	๑.๑๓๙
	๑๐.๙%	๒๒.๕%	๓๕.๕%	๒๐.๔%	๑๐.๙%			๑๑.๔%	๒๑.๙%	๓๖.๔%	๑๙.๗%	๑๐.๖%		
๓๔. ฉันอ่านข่าวหรือค้นคว้าเรื่องที่สนใจตามเว็บไซต์ต่างๆ	๓๓๗	๖๗๙	๑,๔๒๒	๑,๐๙๙	๖๔๒	๓.๒๔	๑.๑๔๒	๓๑๗	๖๙๑	๑,๓๑๙	๙๙๕	๖๒๔	๓.๒๒	๑.๑๖๐
	๙.๑%	๑๖.๓%	๓๔.๑%	๒๖.๑%	๑๕.๔%			๙.๓%	๑๗.๙%	๓๔.๔%	๒๓.๓%	๑๖.๓%		
๓๕. ฉันไปถึงโรงเรียนตรงเวลา	๒๕๔	๕๗๙	๑,๒๓๖	๑,๐๖๕	๑,๐๒๕	๓.๔๙	๑.๑๗๙	๑๙๗	๔๗๗	๑,๑๐๑	๑,๐๕๗	๑,๐๐๑	๓.๕๗	๑.๑๕๑
	๖.๑%	๑๓.๙%	๒๙.๗%	๒๕.๖%	๒๔.๗%			๕.๑%	๑๒.๔%	๒๙.๗%	๒๗.๖%	๒๖.๑%		
๓๖. ฉันอ่านบททวนวิชาที่เรียนอย่างสม่ำเสมอ	๓๕๖	๑,๐๑๕	๑,๗๖๒	๗๕๖	๒๗๒	๒.๙๐	๑.๐๐๙	๒๙๐	๙๖๙	๑,๕๙๐	๗๖๑	๓๒๔	๒.๙๙	๑.๐๒๙
	๙.๖%	๒๔.๔%	๔๒.๓%	๑๙.๒%	๖.๕%			๗.๓%	๒๒.๗%	๔๑.๖%	๑๙.๙%	๙.๕%		
๓๗. ฉันชอบชิบนิทานผู้อื่น	๑,๑๑๒	๑,๑๙๔	๑,๐๗๒	๕๓๗	๒๔๔	๒.๔๒	๑.๑๗๙	๑,๐๒๖	๑,๐๙๖	๙๕๒	๔๙๙	๒๗๓	๒.๔๕	๑.๒๑๐
	๒๖.๗%	๒๙.๗%	๒๕.๙%	๑๒.๙%	๕.๙%			๒๖.๗%	๒๙.๖%	๒๔.๙%	๑๒.๗%	๗.๑%		
๓๘. ฉันชอบทำงานเป็นกลุ่ม	๓๓๗	๖๓๙	๑,๓๕๙	๑,๐๙๗	๗๔๕	๓.๓๐	๑.๑๖๗	๓๒๐	๕๒๐	๑,๓๒๙	๙๔๗	๗๑๒	๓.๓๒	๑.๑๖๗
	๙.๑%	๑๕.๓%	๓๒.๖%	๒๖.๑%	๑๗.๙%			๙.๔%	๑๓.๖%	๓๔.๗%	๒๔.๗%	๑๙.๖%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ในเขตเมือง							นอกเขตเมือง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๓๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๑๒๗	๒๒๗	๖๐๑	๑,๐๐๒	๒,๒๑๑	๔.๑๙	๑.๐๖๔	๑๑๕	๒๕๙	๕๗๕	๙๓๒	๒,๐๖๑	๔.๑๖	๑.๐๙๕
	๓.๐%	๕.๔%	๑๔.๔%	๒๔.๐%	๕๓.๐%			๓.๐%	๖.๗%	๑๕.๐%	๒๑.๗%	๕๓.๗%		
๔๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๑๒๗	๑๗๖	๔๔๗	๖๑๗	๒,๙๐๔	๔.๓๙	๑.๐๓๕	๑๒๑	๑๗๕	๔๓๙	๕๒๗	๒,๕๙๖	๔.๓๗	๑.๐๕๕
	๓.๐%	๔.๒%	๑๐.๗%	๑๔.๙%	๖๗.๒%			๓.๑%	๔.๕%	๑๑.๔%	๑๓.๗%	๖๗.๒%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๑๕ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามเพศ

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ชาย							หญิง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. ฉันมีปัญหากับการออกเสียงควบกล้ำ	๑,๐๕๖	๙๕๔	๑,๑๔๙	๕๐๒	๒๔๙	๒.๔๗	๑.๑๙๕	๑,๒๙๑	๑,๐๑๙	๑,๑๑๙	๔๕๑	๒๐๒	๒.๓๓	๑.๑๗๑

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ชาย							หญิง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
	๒๗.๐%	๒๔.๔%	๒๙.๔%	๑๒.๘%	๖.๔%			๓๑.๖%	๒๕.๐%	๒๗.๔%	๑๑.๐%	๔.๙%		
๑๗. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๑,๐๐๐	๑,๐๐๑	๑,๑๔๔	๔๙๗	๒๗๗	๒.๕๐	๑.๑๙๙	๑,๒๕๘	๑,๑๐๐	๑๐๗๒	๔๕๙	๒๐๔	๒.๓๓	๑.๑๖๖
	๒๕.๕%	๒๕.๕%	๒๙.๒%	๑๒.๗%	๗.๑%			๓๐.๗%	๒๖.๙%	๒๖.๒%	๑๑.๒%	๕.๐%		
๑๘. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๓๑๔	๕๑๕	๑,๑๐๗	๙๓๘	๑,๐๔๘	๓.๔๘	๑.๒๓๖	๒๓๙	๔๒๕	๑,๐๙๑	๑,๑๐๙	๑,๒๑๗	๓.๖๕	๑.๑๗๗
	๘.๐%	๑๓.๑%	๒๘.๒%	๒๓.๙%	๒๖.๗%			๕.๙%	๑๐.๔%	๒๖.๗%	๒๗.๒%	๒๙.๘%		
๑๙. ฉันดูมหรสพไทยหรือการเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๙๒๒	๙๖๒	๑,๑๗๐	๕๕๖	๓๐๖	๒.๕๘	๑.๒๑๑	๗๒๘	๑,๑๑๑	๑,๓๒๘	๖๑๐	๓๐๓	๒.๖๗	๑.๑๕๐
	๒๓.๕%	๒๔.๖%	๒๙.๙%	๑๔.๒%	๗.๘%			๑๗.๘%	๒๗.๒%	๓๒.๕%	๑๕.๐%	๗.๔%		
๒๐. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๑,๖๕๕	๙๗๖	๗๕๔	๓๔๘	๑๗๙	๒.๐๘	๑.๑๗๓	๑,๗๘๓	๑๑๕๒	๗๖๕	๒๖๒	๑๑๗	๑.๙๖	๑.๐๖๗
	๔๒.๓%	๒๔.๙%	๑๙.๓%	๘.๙%	๔.๖%			๔๓.๗%	๒๘.๒%	๑๘.๘%	๖.๔%	๒.๙%		
๒๑. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๒,๔๓๐	๕๓๙	๕๓๔	๒๖๕	๑๓๔	๑.๗๕	๑.๑๓๑	๒,๘๑๕	๕๗๖	๔๒๙	๑๘๒	๘๐	๑.๕๖	๐.๙๗๙
	๖๒.๓%	๑๓.๘%	๑๓.๗%	๖.๘%	๓.๔%			๖๙.๐%	๑๔.๑%	๑๐.๕%	๔.๕%	๒.๐%		
๒๒. ฉันดูหมอ/บ่นบานศาลกล่าว	๒,๐๖๒	๗๗๙	๖๓๒	๒๗๓	๑๓๙	๑.๘๘	๑.๑๓๒	๒,๐๔๘	๙๓๓	๖๙๘	๒๖๒	๑๑๘	๑.๘๘	๑.๐๘๘
	๕๓.๑%	๒๐.๑%	๑๖.๓%	๗.๐%	๓.๖%			๕๐.๕%	๒๓.๐%	๑๗.๒%	๖.๕%	๒.๙%		
๒๓. ฉันทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น เอาเสื้อออกนอกกางเกง/กระโปรง ทั้งขณะไม่เป็นที่	๑,๐๔๘	๑,๐๐๔	๑,๐๗๕	๕๐๘	๒๖๙	๒.๔๗	๑.๒๐๘	๑,๕๘๗	๑,๑๐๓	๘๙๗	๓๒๖	๑๖๔	๒.๑๑	๑.๑๓๑
	๒๖.๘%	๒๕.๗%	๒๗.๕%	๑๓.๐%	๖.๙%			๓๘.๙%	๒๗.๑%	๒๒.๐%	๘.๐%	๔.๐%		
๒๔. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม้กางเขน	๑,๔๓๑	๗๘๒	๘๘๒	๔๗๔	๓๔๐	๒.๓๖	๑.๓๑๕	๒,๑๓๑	๗๓๙	๖๒๕	๓๗๗	๑๙๖	๑.๙๖	๑.๒๑๗
	๓๖.๖%	๒๐.๐%	๒๒.๖%	๑๒.๑%	๘.๗%			๔๒.๔%	๑๘.๒%	๑๕.๔%	๙.๓%	๔.๘%		
๒๕. ฉันแสดงน้ำใจต่อผู้อื่น	๑๖๐	๓๖๗	๑,๓๓๑	๑,๓๒๗	๗๑๗	๓.๕๓	๑.๐๒๕	๙๓	๒๙๙	๑,๒๕๒	๑,๕๖๒	๘๖๕	๓.๖๙	๐.๙๖๑
	๔.๑%	๙.๔%	๓๔.๑%	๓๔.๐%	๑๘.๔%			๒.๓%	๗.๓%	๓๐.๘%	๓๘.๔%	๒๑.๒%		
๒๖. ฉันหาทางตอบแทนผู้ที่มีพระคุณต่อฉัน	๑๑๔	๓๗๑	๑,๑๒๒	๑,๒๕๗	๑,๐๔๗	๓.๗๐	๑.๐๕๓	๗๙	๒๖๑	๙๖๖	๑,๔๓๐	๑,๓๓๒	๓.๙๐	๐.๙๙๔
	๒.๙%	๙.๕%	๒๘.๗%	๓๒.๑%	๒๖.๘%			๑.๙%	๖.๔%	๒๓.๗%	๓๕.๒%	๓๒.๗%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ชาย							หญิง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๒๗. ฉันร้องเพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมีได้ถูกต้อง	๑๔๕	๓๘๕	๑,๐๓๕	๑,๑๕๑	๑,๒๐๐	๓.๗๓	๑.๑๐๘	๘๑	๒๖๙	๙๖๗	๑,๓๘๐	๑,๓๗๖	๓.๙๑	๑.๐๐๕
	๓.๗%	๙.๘%	๒๖.๔%	๒๙.๔%	๓๐.๖%			๒.๐%	๖.๖%	๒๓.๗%	๓๓.๙%	๓๓.๘%		
๒๘. ฉันยืนทำความเคารพเมื่อได้ยินเพลงชาติในที่สาธารณะ	๒๐๗	๕๕๒	๑,๑๖๒	๙๗๑	๑,๐๑๙	๓.๕๒	๑.๑๗๑	๑๗๗	๕๐๕	๑,๒๒๒	๑,๑๔๔	๑,๐๒๙	๓.๕๗	๑.๑๒๑
	๕.๓%	๑๔.๑%	๒๙.๗%	๒๔.๘%	๒๖.๑%			๔.๓%	๑๒.๔%	๓๐.๐%	๒๘.๑%	๒๕.๒%		
๒๙. ฉันรู้จักและไปสถานที่สำคัญในท้องถิ่น เช่น วัดโบราณสถาน	๒๐๓	๕๕๓	๑,๒๗๐	๑,๐๔๘	๘๓๗	๓.๔๕	๑.๑๒๗	๑๕๓	๓๙๗	๑,๑๙๒	๑,๒๕๐	๑,๐๘๕	๓.๖๗	๑.๐๘๔
	๕.๒%	๑๔.๑%	๓๒.๕%	๒๖.๘%	๒๑.๔%			๓.๘%	๙.๗%	๒๙.๒%	๓๐.๗%	๒๖.๖%		
๓๐. ฉันไหว้ผู้ที่มียายุมากกว่าเสมอเมื่อพบกัน	๑๔๗	๔๕๔	๑,๑๐๙	๑,๑๖๕	๑,๐๓๖	๓.๖๔	๑.๑๐๔	๗๘	๓๐๘	๙๔๑	๑,๓๕๐	๑,๓๘๙	๓.๙๐	๑.๐๑๙
	๓.๘%	๑๑.๖%	๒๘.๔%	๒๙.๘%	๒๖.๕%			๑.๙%	๗.๖%	๒๓.๑%	๓๓.๒%	๓๔.๒%		
๓๑. ฉันค้อมตัวเมื่อเดินผ่านหน้าผู้ใหญ่	๑๔๒	๔๒๗	๑,๐๒๒	๑,๒๑๓	๑,๑๐๖	๓.๖๙	๑.๑๐๒	๗๓	๒๖๗	๙๒๙	๑,๓๖๒	๑,๔๓๙	๓.๙๔	๑.๐๐๑
	๓.๖%	๑๐.๙%	๒๖.๑%	๓๑.๐%	๒๘.๓%			๑.๘%	๖.๖%	๒๒.๘%	๓๓.๕%	๓๕.๔%		
๓๒. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง	๓๕๑	๘๓๘	๑,๒๕๒	๘๖๔	๖๐๓	๓.๑๔	๑.๑๘๑	๑๙๒	๖๑๐	๑,๓๘๑	๑,๐๐๒	๘๙๒	๓.๔๔	๑.๑๒๕
	๙.๐%	๒๑.๔%	๓๒.๐%	๒๒.๑%	๑๕.๔%			๔.๗%	๑๕.๐%	๓๓.๙%	๒๔.๖%	๒๑.๙%		
๓๓. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๕๓๔	๘๕๘	๑,๓๓๖	๗๖๕	๔๑๓	๒.๙๑	๑.๑๗๔	๓๕๐	๙๑๕	๑,๕๒๙	๘๓๙	๔๔๒	๓.๐๓	๑.๐๙๙
	๑๓.๗%	๒๒.๐%	๓๔.๒%	๑๙.๖%	๑๐.๖%			๘.๖%	๒๒.๕%	๓๗.๕%	๒๐.๖%	๑๐.๘%		
๓๔. ฉันอ่านข่าวหรือค้นคว้าเรื่องที่สนใจตามเว็บไซต์ต่างๆ	๔๐๑	๖๘๙	๑,๓๒๖	๙๒๘	๕๖๕	๓.๑๕	๑.๑๗๕	๒๕๑	๖๖๙	๑,๔๐๙	๑,๐๔๖	๖๙๙	๓.๓๑	๑.๑๒๑
	๑๐.๓%	๑๗.๖%	๓๓.๙%	๒๓.๗%	๑๔.๕%			๖.๒%	๑๖.๔%	๓๔.๖%	๒๕.๗%	๑๗.๒%		
๓๕. ฉันไปถึงโรงเรียนตรงเวลา	๒๘๕	๕๖๐	๑,๑๘๐	๑,๐๐๑	๘๗๘	๓.๔๒	๑.๑๙๑	๑๖๕	๔๙๓	๑,๑๕๑	๑,๑๑๗	๑,๑๔๒	๓.๖๓	๑.๑๓๑
	๗.๓%	๑๔.๓%	๓๐.๒%	๒๕.๖%	๒๒.๕%			๔.๑%	๑๒.๑%	๒๘.๓%	๒๗.๕%	๒๘.๑%		
๓๖. ฉันอ่านบทพจนานุกรมที่เรียนอย่างสม่ำเสมอ	๓๙๙	๑,๐๑๘	๑,๕๑๗	๖๖๑	๓๐๔	๒.๘๖	๑.๐๖๔	๒๓๖	๘๖๒	๑,๘๒๕	๘๕๓	๒๙๑	๓.๐๒	๐.๙๖๙
	๑๐.๒%	๒๖.๑%	๓๘.๙%	๑๗.๐%	๗.๘%			๕.๘%	๒๑.๒%	๔๔.๙%	๒๑.๐%	๗.๒%		
๓๗. ฉันชอบชิบนิทานผู้เฒ่า	๑,๑๖๐	๑,๐๘๘	๙๑๔	๔๘๙	๒๕๔	๒.๓๘	๑.๒๑๓	๙๗๕	๑,๑๕๕	๑,๑๐๔	๕๓๔	๒๖๓	๒.๔๙	๑.๑๗๔

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ชาย						หญิง							
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
	๒๙.๗%	๒๗.๙%	๒๓.๔%	๑๒.๕%	๖.๕%			๒๓.๙%	๒๙.๔%	๒๗.๑%	๑๓.๑%	๖.๕%		
๓๙. ฉันชอบทำงานเป็นกลุ่ม	๓๔.๕	๕๙.๙	๑,๒๙๖	๙๕.๗	๗๑.๗	๓.๒๙	๑.๑๙๕	๓๐.๙	๕๖.๙	๑,๓๙๒	๑,๐๗.๔	๗.๓.๙	๓.๓.๔	๑.๑.๔.๙
	๙.๙%	๑๕.๑%	๓๓.๒%	๒๔.๕%	๑๙.๔%			๗.๖%	๑๓.๙%	๓๓.๙%	๒๖.๔%	๑๙.๑%		
๓๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๑๔.๒	๒๕.๑	๖๑.๓	๙๕.๙	๒,๐๕.๒	๔.๑๓	๑.๑๑๖	๑๐.๐	๒๓.๓	๕๖.๒	๙.๗.๑	๒,๒๐.๙	๔.๒.๒	๑.๐.๔.๑
	๓.๖%	๖.๔%	๑๕.๗%	๒๑.๙%	๕๒.๔%			๒.๕%	๕.๗%	๑๓.๙%	๒๓.๙%	๕๔.๒%		
๔๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๑๔.๗	๑๙.๓	๔๙.๔	๕๕.๙	๒,๕๕.๗	๔.๓.๒	๑.๐๙๓	๑๐.๐	๑๖.๙	๓๙.๙	๕๙.๐	๒,๙.๓.๓	๔.๔.๔	๐.๙.๙.๒
	๓.๙%	๔.๗%	๑๒.๓%	๑๔.๓%	๖๕.๐%			๒.๕%	๔.๑%	๙.๙%	๑๔.๒%	๖๙.๕%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๑๖ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามระดับการศึกษา

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย

	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. ฉันมีปัญหากับการออกเสียง ควบกล้ำ	๕๖๐	๔๕๓	๔๙๕	๒๖๒	๑๒๔	๒.๔๗	๑.๒๐๓	๓๗๔	๓๓๕	๓๖๕	๑๖๘	๘๔	๒.๔๔	๑.๒๐๒	๓๐๕	๒๔๓	๒๑๘	๑๐๔	๔๒	๒.๒๗	๑.๑๗๑
	๒๘.๑%	๒๒.๗%	๒๙.๘%	๑๓.๑%	๖.๒%			๒๘.๒%	๒๕.๓%	๒๗.๕%	๑๒.๗%	๖.๓%			๓๓.๔%	๒๖.๖%	๒๓.๙%	๑๑.๔%	๔.๖%		
๑๗. ฉันมีปัญหากับการเขียน จดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๔๘๘	๔๗๔	๖๑๐	๒๘๘	๑๓๕	๒.๕๕	๑.๑๙๗	๓๖๙	๓๕๖	๓๗๒	๑๔๔	๘๘	๒.๔๒	๑.๑๘๙	๒๗๔	๒๗๒	๒๓๘	๙๔	๓๔	๒.๒๘	๑.๑๑๐
	๒๔.๕%	๒๓.๘%	๓๐.๖%	๑๔.๔%	๖.๘%			๒๗.๘%	๒๖.๘%	๒๘.๐%	๑๐.๘%	๖.๖%			๓๐.๐%	๒๙.๘%	๒๖.๑%	๑๐.๓%	๓.๗%		
๑๘. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/ อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๑๔๙	๑๘๑	๔๙๔	๔๗๑	๗๐๑	๓.๗๐	๑.๒๔๒	๙๒	๑๔๖	๔๐๔	๓๓๖	๓๔๘	๓.๕๓	๑.๑๘๘	๕๗	๑๒๐	๓๐๓	๒๒๘	๒๐๓	๓.๔๔	๑.๑๕๔
	๗.๕%	๙.๑%	๒๔.๗%	๒๓.๖%	๓๕.๑%			๖.๙%	๑๑.๐%	๓๐.๕%	๒๕.๓%	๒๖.๒%			๖.๓%	๑๓.๒%	๓๓.๓%	๒๕.๐%	๒๒.๓%		
๑๙. ฉันดูมหรสพไทยหรือ การเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๔๔๗	๔๖๙	๕๘๖	๓๑๒	๑๘๐	๒.๖๕	๑.๒๓๗	๒๘๙	๓๔๒	๔๐๖	๑๘๙	๑๐๒	๒.๖๐	๑.๑๙๒	๑๖๓	๒๕๙	๓๒๕	๑๐๙	๕๕	๒.๖๐	๑.๐๙๔
	๒๒.๔%	๒๓.๕%	๒๙.๔%	๑๕.๖%	๙.๐%			๒๑.๘%	๒๕.๘%	๓๐.๖%	๑๔.๒%	๗.๗%			๑๗.๙%	๒๘.๕%	๓๕.๗%	๑๒.๐%	๕.๙%		
๒๐. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุด พื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๘๗๓	๔๙๔	๓๘๗	๑๔๓	๙๖	๒.๐๔	๑.๑๖๓	๖๑๘	๓๓๕	๒๑๙	๙๔	๕๙	๑.๙๗	๑.๑๔๗	๓๙๙	๒๔๖	๑๗๖	๗๑	๑๕	๑.๙๖	๑.๐๔๗
	๔๓.๘%	๒๔.๘%	๑๙.๔%	๗.๒%	๔.๘%			๔๖.๖%	๒๕.๓%	๑๖.๕%	๗.๑%	๔.๕%			๔๔.๐%	๒๗.๑%	๑๙.๔%	๗.๘%	๑.๗%		
๒๑. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๑,๕๗๓	๑๖๒	๑๓๓	๖๗	๕๘	๑.๔๓	๐.๙๖๔	๙๔๕	๑๔๐	๑๓๔	๖๘	๓๖	๑.๕๗	๑.๐๔๑	๕๗๐	๑๓๗	๑๒๖	๕๐	๒๕	๑.๗๐	๑.๐๗๑
	๗๘.๙%	๘.๑%	๖.๗%	๓.๔%	๒.๙%			๗๑.๔%	๑๐.๖%	๑๐.๑%	๕.๑%	๒.๗%			๖๒.๘%	๑๕.๑%	๑๓.๙%	๕.๕%	๒.๘%		
๒๒. ฉันดูหมอลำ/บนบานศาลกล่าว	๑,๔๐๙	๒๖๑	๑๘๐	๗๐	๖๔	๑.๕๕	๑.๐๑๔	๗๖๕	๒๖๓	๑๙๐	๗๒	๓๑	๑.๗๔	๑.๐๔๓	๓๗๒	๒๓๑	๒๑๑	๖๗	๒๒	๒.๐๔	๑.๐๗๘
	๗๑.๐%	๑๓.๒%	๙.๑%	๓.๕%	๓.๒%			๕๗.๙%	๑๙.๙%	๑๔.๔%	๕.๕%	๒.๓%			๔๑.๒%	๒๕.๖%	๒๓.๔%	๗.๔%	๒.๔%		
๒๓. ฉันทำผิดกฎระเบียบของ โรงเรียน เช่น เอาเสื้อออก นอกกางเกง/กระโปรง ทั้ง ขย่ะไม่เป็นที่	๗๕๙	๔๙๓	๔๔๕	๑๗๘	๑๑๙	๒.๒๐	๑.๒๐๘	๔๘๑	๓๑๒	๓๓๖	๑๓๐	๖๕	๒.๒๓	๑.๑๘๒	๒๗๙	๒๖๙	๒๑๘	๑๐๖	๓๖	๒.๒๙	๑.๑๓๖
	๓๘.๑%	๒๔.๗%	๒๒.๓%	๘.๙%	๖.๐%			๓๖.๓%	๒๓.๖%	๒๕.๔%	๙.๘%	๔.๙%			๓๐.๗%	๒๙.๖%	๒๔.๐%	๑๑.๗%	๔.๐%		
๒๔. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระ เครื่อง ไม้กางเขน	๑,๑๑๓	๓๑๖	๒๖๙	๑๔๗	๑๔๔	๑.๙๔	๑.๒๘๐	๖๑๓	๒๔๓	๒๕๑	๑๒๖	๙๒	๒.๑๓	๑.๒๘๒	๓๖๕	๒๐๕	๑๘๙	๑๐๔	๔๔	๒.๑๘	๑.๒๑๔
	๕๖.๐%	๑๕.๙%	๑๓.๕%	๗.๔%	๗.๒%			๔๖.๓%	๑๘.๓%	๑๘.๙%	๙.๕%	๖.๙%			๔๐.๒%	๒๒.๖%	๒๐.๘%	๑๑.๕%	๔.๙%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ประถมศึกษา							มัธยมศึกษาตอนต้น							มัธยมศึกษาตอนปลาย						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๒๕. ฉันแสดงน้ำใจต่อผู้อื่น	๗๔	๑๙๑	๗๑๖	๖๓๕	๓๗๒	๓.๕๒	๑.๐๒๐	๔๓	๑๒๗	๔๕๗	๔๖๓	๒๓๔	๓.๕๔	๐.๙๙๕	๑๔	๖๙	๒๕๖	๓๗๐	๑๙๖	๓.๗๓	๐.๙๓๕
	๓.๗%	๙.๖%	๓๖.๐%	๓๑.๙%	๑๘.๗%			๓.๒%	๙.๖%	๓๔.๕%	๓๕.๐%	๑๗.๗%			๑.๕%	๗.๖%	๒๘.๓%	๔๐.๙%	๒๑.๗%		
๒๖. ฉันหาทางตอบแทนผู้ที่มิ พระคุณต่อฉัน	๕๒	๑๘๒	๕๓๖	๕๙๕	๖๒๔	๓.๗๘	๑.๐๖๗	๓๔	๑๑๖	๓๙๑	๔๕๒	๓๓๓	๓.๗๐	๑.๐๒๐	๑๔	๕๘	๒๓๕	๒๙๘	๓๐๓	๓.๙๐	๐.๙๘๙
	๒.๖%	๙.๒%	๒๖.๙%	๒๙.๙%	๓๑.๔%			๒.๖%	๘.๗%	๒๙.๕%	๓๔.๑%	๒๕.๑%			๑.๕%	๖.๔%	๒๕.๙%	๓๒.๘%	๓๓.๔%		
๒๗. ฉันร้องเพลงชาติและเพลง สรรเสริญพระบารมีได้ถูกต้อง	๗๓	๑๕๕	๔๙๘	๕๘๘	๖๘๑	๓.๘๓	๑.๐๙๖	๓๙	๑๒๐	๓๔๒	๔๑๒	๔๐๙	๓.๗๘	๑.๐๗๒	๒๑	๕๕	๒๐๒	๒๙๖	๓๓๓	๓.๙๕	๑.๐๒๐
	๓.๗%	๗.๘%	๒๕.๐%	๒๙.๕%	๓๔.๑%			๓.๐%	๙.๑%	๒๕.๙%	๓๑.๒%	๓๐.๙%			๒.๓%	๖.๑%	๒๒.๓%	๓๒.๖%	๓๖.๗%		
๒๘. ฉันยืนทำความเคารพเมื่อได้ ยินเพลงชาติในที่สาธารณะ	๑๒๗	๒๘๐	๕๓๓	๔๖๐	๕๙๑	๓.๕๖	๑.๒๒๗	๗๑	๑๙๒	๔๔๔	๓๕๐	๒๖๖	๓.๔๑	๑.๑๒๒	๓๖	๑๐๙	๒๖๕	๒๖๑	๒๓๙	๓.๖๑	๑.๑๑๔
	๖.๔%	๑๔.๑%	๒๖.๘%	๒๓.๑%	๒๙.๗%			๕.๔%	๑๔.๕%	๓๓.๖%	๒๖.๕%	๒๐.๑%			๔.๐%	๑๒.๐%	๒๙.๑%	๒๘.๗%	๒๖.๓%		
๒๙. ฉันรู้จักและไปสถานที่สำคัญ ในท้องถิ่น เช่น วัด โบราณสถาน	๑๐๕	๒๔๑	๕๓๘	๕๕๐	๕๕๙	๓.๖๑	๑.๑๖๕	๗๗	๑๕๕	๔๑๕	๓๘๓	๒๙๗	๓.๕๐	๑.๑๓๒	๒๘	๑๐๖	๓๐๒	๒๖๕	๒๐๖	๓.๕๗	๑.๐๕๘
	๕.๓%	๑๒.๑%	๒๗.๐%	๒๗.๖%	๒๘.๐%			๕.๘%	๑๑.๗%	๓๑.๓%	๒๘.๙%	๒๒.๔%			๓.๑%	๑๑.๗%	๓๓.๓%	๒๙.๒%	๒๒.๗%		
๓๐. ฉันไหว้ผู้มีอายุมากกว่า เสมอเมื่อพบกัน	๖๔	๑๖๕	๔๗๗	๕๗๗	๗๐๒	๓.๘๕	๑.๐๙๓	๔๒	๑๔๖	๓๖๐	๓๗๔	๔๐๐	๓.๗๑	๑.๑๐๕	๑๖	๘๕	๒๕๐	๒๙๒	๒๖๒	๓.๗๗	๑.๐๒๕
	๓.๒%	๘.๓%	๒๔.๐%	๒๙.๑%	๓๔.๔%			๓.๒%	๑๑.๐%	๒๗.๒%	๒๘.๓%	๓๐.๓%			๑.๘%	๙.๔%	๒๗.๖%	๓๒.๓%	๒๙.๐%		
๓๑. ฉันก้มตัวเมื่อเดินผ่านหน้า ผู้ใหญ่	๕๕	๑๕๔	๔๗๓	๕๗๙	๗๓๐	๓.๘๙	๑.๐๗๓	๕๘	๑๑๕	๓๒๕	๔๒๖	๔๐๐	๓.๗๕	๑.๑๐๘	๑๕	๗๓	๒๓๓	๒๘๕	๒๙๘	๓.๘๖	๑.๐๒๑
	๒.๘%	๗.๗%	๒๓.๘%	๒๙.๑%	๓๖.๗%			๔.๔%	๘.๗%	๒๔.๕%	๓๒.๒%	๓๐.๒%			๑.๗%	๘.๑%	๒๕.๘%	๓๑.๕%	๓๓.๐%		
๓๒. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยาม ว่าง	๑๕๕	๓๕๑	๕๕๒	๔๘๕	๔๔๗	๓.๓๖	๑.๒๒๕	๙๙	๒๓๕	๔๑๓	๓๐๔	๒๗๓	๓.๓๑	๑.๑๙๗	๔๙	๑๖๒	๓๐๕	๒๑๗	๑๗๔	๓.๓๔	๑.๑๓๖
	๗.๘%	๑๗.๖%	๒๗.๗%	๒๔.๔%	๒๒.๕%			๗.๕%	๑๗.๗%	๓๑.๒%	๒๓.๐%	๒๐.๖%			๕.๔%	๑๗.๙%	๓๓.๖%	๒๓.๙%	๑๙.๒%		
๓๓. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๓๗๐	๕๒๑	๖๑๑	๓๐๙	๑๘๐	๒.๗๐	๑.๑๙๘	๑๖๑	๒๘๔	๔๘๑	๒๕๘	๑๓๙	๒.๙๕	๑.๑๔๗	๖๗	๑๘๖	๓๔๒	๒๐๐	๑๑๔	๓.๑๒	๑.๐๙๙
	๑๘.๖%	๒๖.๒%	๓๐.๗%	๑๕.๕%	๙.๐%			๑๒.๒%	๒๑.๕%	๓๖.๔%	๑๙.๕%	๑๐.๕%			๗.๔%	๒๐.๕%	๓๗.๖%	๒๒.๐%	๑๒.๕%		
๓๔. ฉันอ่านข่าวหรือค้นคว้าเรื่องที่ สนใจตามเว็บไซต์ต่างๆ	๒๘๓	๓๙๔	๖๒๑	๓๙๓	๒๙๖	๓.๐๑	๑.๒๕๐	๑๑๔	๒๔๕	๔๗๑	๒๙๒	๒๐๒	๓.๑๗	๑.๑๕๕	๔๑	๑๔๒	๓๑๕	๒๔๕	๑๖๗	๓.๓๙	๑.๐๙๐
	๑๔.๒%	๑๙.๘%	๓๑.๓%	๑๙.๘%	๑๔.๙%			๘.๖%	๑๘.๕%	๓๕.๖%	๒๒.๑%	๑๕.๓%			๔.๕%	๑๕.๖%	๓๔.๖%	๒๖.๙%	๑๘.๔%		
๓๕. ฉันไปถึงโรงเรียนตรงเวลา	๑๒๑	๒๒๑	๕๑๒	๔๖๐	๖๗๖	๓.๖๘	๑.๒๑๙	๕๙	๑๔๒	๓๖๕	๓๔๗	๔๐๐	๓.๖๘	๑.๑๔๓	๕๓	๑๑๙	๒๖๒	๒๒๘	๒๔๕	๓.๕๔	๑.๑๘๔
	๖.๑%	๑๑.๑%	๒๕.๗%	๒๓.๑%	๓๔.๐%			๔.๕%	๑๐.๗%	๒๗.๖%	๒๗.๐%	๓๐.๒%			๕.๘%	๑๓.๑%	๒๘.๙%	๒๕.๑%	๒๗.๐%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ประถมศึกษา							มัธยมศึกษาตอนต้น							มัธยมศึกษาตอนปลาย						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๓๖. ฉันอ่านบทพจนานุกรมที่เรียนอย่างสม่ำเสมอ	๑๕๘	๔๖๒	๗๖๒	๔๐๘	๑๙๑	๓.๐๑	๑.๐๗๐	๑๑๑	๓๑๐	๕๓๐	๒๖๙	๑๐๑	๒.๙๕	๑.๐๓๙	๗๓	๒๑๓	๔๐๔	๑๖๗	๕๑	๒.๙๐	๐.๙๗๘
	๘.๐%	๒๓.๓%	๓๘.๕%	๒๐.๖%	๙.๖%			๘.๔%	๒๓.๕%	๔๐.๑%	๒๐.๔%	๗.๖%			๘.๐%	๒๓.๕%	๔๔.๕%	๑๘.๔%	๕.๖%		
๓๗. ฉันชอบเขียนนิทานผู้อื่น	๖๑๑	๕๙๗	๔๐๑	๒๒๖	๑๕๕	๒.๓๖	๑.๒๔๐	๓๗๒	๓๗๒	๓๓๑	๑๗๒	๗๓	๒.๔๐	๑.๑๘๒	๒๐๓	๒๖๕	๒๕๑	๑๒๖	๖๐	๒.๕๓	๑.๑๗๓
	๓๐.๗%	๓๐.๐%	๒๐.๒%	๑๑.๔%	๗.๘%			๒๘.๒%	๒๘.๒%	๒๕.๑%	๑๓.๐%	๕.๕%			๒๒.๔%	๒๙.๓%	๒๗.๗%	๑๓.๙%	๖.๖%		
๓๘. ฉันชอบทำงานเป็นกลุ่ม	๑๙๖	๒๕๑	๕๕๔	๔๗๖	๕๑๑	๓.๔๓	๑.๒๖๗	๑๑๐	๑๙๑	๔๑๐	๓๕๘	๒๔๙	๓.๓๔	๑.๑๘๐	๕๘	๑๒๖	๓๔๖	๒๓๘	๑๔๑	๓.๓๑	๑.๐๘๘
	๙.๙%	๑๒.๖%	๒๗.๙%	๒๓.๙%	๒๕.๗%			๘.๓%	๑๔.๕%	๓๑.๑%	๒๗.๒%	๑๘.๙%			๖.๔%	๑๓.๙%	๓๘.๑%	๒๖.๒%	๑๕.๕%		
๓๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๖๐	๑๐๑	๒๔๗	๔๐๐	๑,๑๘๓	๔.๒๘	๑.๐๕๖	๔๒	๑๐๐	๒๑๔	๓๐๕	๖๖๖	๔.๐๙	๑.๑๑๔	๒๑	๕๑	๑๓๑	๑๙๙	๕๐๙	๔.๒๓	๑.๐๓๙
	๓.๐%	๕.๑%	๑๒.๔%	๒๐.๑%	๕๙.๔%			๓.๒%	๗.๕%	๑๖.๑%	๒๓.๐%	๕๐.๒%			๒.๓%	๕.๖%	๑๔.๔%	๒๑.๘%	๕๕.๙%		
๔๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๔๙	๔๘	๑๔๖	๒๓๙	๑,๕๑๔	๔.๕๖	๐.๙๑๒	๓๙	๗๕	๑๖๕	๑๗๔	๘๗๕	๔.๓๓	๑.๐๗๘	๒๔	๔๔	๑๐๒	๑๔๙	๕๙๑	๔.๓๖	๑.๐๓๑
	๒.๕%	๒.๔%	๗.๓%	๑๒.๐%	๗๕.๙%			๒.๙%	๕.๖%	๑๒.๔%	๑๓.๑%	๖๕.๙%			๒.๖%	๔.๘%	๑๑.๒%	๑๖.๔%	๖๔.๙%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๑๖ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามระดับการศึกษา (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	อาชีวศึกษา (ปวช.)							อาชีวศึกษา (ปวส.)							อุดมศึกษา						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียง ควมกล้ำ	๕๒๒	๔๕๘	๔๓๗	๒๐๑	๙๔	๒.๓๙	๑.๑๖๑	๑๘๕	๑๕๐	๑๕๐	๖๐	๑๗	๒.๒๔	๑.๑๑๓	๓๙๖	๓๓๐	๓๘๖	๑๕๐	๘๖	๒.๔๑	๑.๑๙๘
	๒๘.๘%	๒๕.๓%	๒๙.๖%	๑๑.๑%	๕.๒%			๓๒.๙%	๒๖.๗%	๒๖.๗%	๑๐.๗%	๓.๐%			๒๙.๔%	๒๔.๕%	๒๘.๖%	๑๑.๑%	๖.๔%		
๑๗. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการเขียน จดหมายหรือข้อความยาว ๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๕๒๓	๔๗๗	๔๙๒	๒๑๒	๑๑๔	๒.๔๐	๑.๑๙๔	๑๘๗	๑๕๕	๑๓๕	๖๐	๒๙	๒.๒๗	๑.๑๗๕	๔๑๐	๓๖๔	๓๕๓	๑๔๘	๘๐	๒.๓๕	๑.๑๘๖
	๒๘.๘%	๒๖.๒%	๒๗.๑%	๑๑.๗%	๖.๓%			๓๓.๐%	๒๗.๔%	๒๓.๙%	๑๐.๖%	๕.๑%			๓๐.๓%	๒๖.๙%	๒๖.๑%	๑๐.๙%	๕.๙%		
๑๘. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/ อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๑๐๙	๒๓๐	๔๘๓	๕๐๓	๔๙๒	๓.๕๗	๑.๑๘๓	๕๘	๙๐	๑๕๗	๑๓๔	๑๒๗	๓.๓๒	๑.๒๖๖	๘๖	๑๖๗	๓๕๑	๓๖๖	๓๘๑	๓.๕๘	๑.๑๙๙
	๖.๐%	๑๒.๗%	๒๖.๖%	๒๗.๗%	๒๗.๑%			๑๐.๒%	๑๕.๙%	๒๗.๗%	๒๓.๗%	๒๒.๔%			๖.๔%	๑๒.๔%	๒๖.๐%	๒๗.๑%	๒๘.๒%		
๑๙. ฉันดูมหรสพไทยหรือ การเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๓๗๐	๔๙๑	๕๕๘	๒๕๔	๑๓๙	๒.๖๑	๑.๑๗๘	๑๑๑	๑๕๙	๑๕๙	๙๘	๓๘	๒.๖๓	๑.๑๗๔	๒๕๗	๓๔๔	๔๕๙	๑๙๕	๙๖	๒.๖๕	๑.๑๕๐
	๒๐.๔%	๒๗.๑%	๓๐.๘%	๑๔.๐%	๗.๗%			๑๙.๖%	๒๘.๑%	๒๘.๑%	๑๗.๓%	๖.๗%			๑๙.๐%	๒๕.๕%	๓๔.๐%	๑๔.๔%	๗.๑%		
๒๐. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุด พื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๘๑๙	๔๘๑	๓๒๒	๑๓๓	๕๘	๑.๙๗	๑.๑๐๐	๒๔๘	๑๕๗	๑๐๓	๓๙	๑๗	๑.๙๗	๑.๐๘๒	๔๖๖	๔๐๗	๒๙๗	๑๓๐	๕๒	๒.๑๘	๑.๑๒๔
	๔๕.๒%	๒๖.๕%	๑๗.๘%	๗.๓%	๓.๒%			๔๔.๐%	๒๗.๘%	๑๘.๓%	๖.๙%	๓.๐%			๓๔.๕%	๓๐.๑%	๒๒.๐%	๙.๖%	๓.๘%		
๒๑. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๑,๑๐๒	๒๙๑	๒๓๙	๑๒๙	๔๘	๑.๗๕	๑.๐๙๖	๒๗๘	๑๕๐	๙๓	๓๔	๑๑	๑.๘๕	๑.๐๒๕	๗๕๖	๒๓๐	๒๓๐	๙๖	๓๗	๑.๘๓	๑.๑๑๒
	๖๐.๙%	๑๖.๑%	๑๓.๒%	๗.๑%	๒.๗%			๔๙.๑%	๒๖.๕%	๑๖.๔%	๖.๐%	๑.๙%			๕๖.๐%	๑๗.๐%	๑๗.๐%	๗.๑%	๒.๗%		
๒๒. ฉันดูหมอ/บนบานศาลกล่าว	๗๘๘	๔๓๗	๓๖๑	๑๔๐	๗๒	๒.๐๔	๑.๑๔๕	๒๑๓	๑๗๕	๑๑๓	๔๖	๑๖	๒.๐๗	๑.๐๗๖	๕๕๒	๓๓๙	๒๖๒	๑๓๘	๕๑	๒.๑๐	๑.๑๖๒
	๔๓.๘%	๒๔.๓%	๒๐.๑%	๗.๘%	๔.๐%			๓๗.๘%	๓๑.๑%	๒๐.๑%	๘.๒%	๒.๘%			๔๑.๑%	๒๕.๓%	๑๙.๕%	๑๐.๓%	๓.๘%		
๒๓. ฉันทำผิดกฎระเบียบของ โรงเรียน เช่น เอาเสื้อออก นอกกางเกง/กระโปรง ทั้ง ชายและไม่เป็นนี้	๕๖๑	๔๗๖	๔๕๗	๑๙๓	๑๑๖	๒.๓๕	๑.๒๐๔	๑๖๘	๑๔๖	๑๖๘	๕๘	๒๕	๒.๓๕	๑.๑๓๖	๓๗๖	๔๐๒	๓๔๑	๑๖๐	๗๒	๒.๓๗	๑.๑๖๑
	๓๑.๑%	๒๖.๔%	๒๕.๓%	๑๐.๗%	๖.๔%			๒๙.๗%	๒๕.๘%	๒๙.๗%	๑๐.๓%	๔.๔%			๒๗.๘%	๒๙.๘%	๒๕.๒%	๑๑.๘%	๕.๓%		
๒๔. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระ	๗๙๑	๓๕๓	๓๓๗	๒๐๓	๑๒๑	๒.๑๗	๑.๒๘๔	๑๙๙	๑๓๗	๑๔๒	๖๓	๒๔	๒.๒๕	๑.๑๗๑	๔๖๙	๒๖๕	๓๐๖	๒๐๑	๑๑๐	๒.๔๒	๑.๓๑๔

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	อาชีวศึกษา (ปวช.)							อาชีวศึกษา (ปวส.)							อุดมศึกษา						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
เครื่อง ไม่กางเขน	๔๓.๘%	๑๙.๖%	๑๘.๗%	๑๑.๒%	๖.๗%			๓๕.๒%	๒๔.๒%	๒๕.๑%	๑๑.๒%	๔.๒%			๓๔.๗%	๑๙.๖%	๒๒.๖%	๑๔.๙%	๘.๑%		
๒๕. ฉันแสดงน้ำใจต่อผู้อื่น	๗๔	๑๙๑	๗๑๖	๖๓๕	๓๗๒	๓.๖๐	๐.๙๙๐	๔๓	๑๒๗	๔๕๗	๔๖๓	๒๓๔	๓.๗๑	๑.๐๑๖	๑๔	๖๙	๒๕๖	๓๗๐	๑๙๖	๓.๗๐	๐.๙๘๕
	๓.๗%	๙.๖%	๓๖.๐%	๓๑.๙%	๑๘.๗%			๓.๒%	๙.๖%	๓๔.๕%	๓๕.๐%	๑๗.๗%			๑.๕%	๗.๖%	๒๘.๓%	๔๐.๙%	๒๑.๗%		
๒๖. ฉันหาทางตอบแทนผู้ที่มิ พระคุณต่อฉัน	๔๒	๑๔๒	๔๙๓	๖๓๙	๔๘๙	๓.๗๗	๑.๐๐๘	๑๐	๓๙	๑๓๓	๑๙๕	๑๘๘	๓.๙๑	๐.๙๙๘	๓๙	๙๐	๓๐๑	๔๙๓	๔๒๘	๓.๘๗	๑.๐๒๕
	๒.๓%	๗.๙%	๒๗.๓%	๓๕.๔%	๒๗.๑%			๑.๘%	๖.๙%	๒๓.๕%	๓๔.๕%	๓๓.๓%			๒.๙%	๖.๗%	๒๒.๓%	๓๖.๕%	๓๑.๗%		
๒๗. ฉันร้องเพลงชาติและเพลง สรรเสริญพระบารมีได้ถูกต้อง	๔๖	๑๖๐	๕๐๐	๕๘๙	๕๑๗	๓.๗๖	๑.๐๔๑	๙	๔๐	๑๓๔	๑๙๓	๑๘๙	๓.๙๑	๐.๙๙๖	๓๘	๑๒๐	๓๑๗	๔๔๗	๔๓๐	๓.๘๒	๑.๐๖๓
	๒.๕%	๘.๘%	๒๗.๖%	๓๒.๕%	๒๘.๕%			๑.๖%	๗.๑%	๒๓.๗%	๓๔.๒%	๓๓.๕%			๒.๘%	๘.๙%	๒๓.๔%	๓๓.๑%	๓๑.๘%		
๒๘. ฉันยืนทำความเคารพเมื่อได้ ยินเพลงชาติในที่สาธารณะ	๘๐	๒๕๖	๕๗๓	๔๙๒	๔๑๓	๓.๕๐	๑.๑๑๙	๒๑	๖๐	๑๕๙	๑๖๕	๑๕๙	๓.๖๘	๑.๑๐๕	๔๖	๑๕๖	๓๙๒	๓๘๔	๓๗๒	๓.๖๕	๑.๑๐๒
	๔.๔%	๑๔.๑%	๓๑.๖%	๒๗.๑%	๒๒.๘%			๓.๗%	๑๐.๖%	๒๘.๒%	๒๙.๓%	๒๘.๒%			๓.๔%	๑๑.๖%	๒๙.๐%	๒๘.๔%	๒๗.๖%		
๒๙. ฉันรู้จักและไปสถานที่สำคัญ ในท้องถิ่น เช่น วัด โบราณสถาน	๗๑	๒๓๗	๕๔๘	๕๔๔	๔๑๓	๓.๕๕	๑.๐๙๖	๒๓	๕๖	๑๙๔	๑๔๔	๑๔๕	๓.๕๙	๑.๐๙๘	๔๙	๑๔๙	๔๕๐	๔๑๓	๒๙๐	๓.๕๕	๑.๐๕๖
	๓.๙%	๑๓.๑%	๓๐.๒%	๓๐.๐%	๒๒.๘%			๔.๑%	๑๐.๐%	๓๔.๕%	๒๕.๖%	๒๕.๘%			๓.๖%	๑๑.๐%	๓๓.๓%	๓๐.๖%	๒๑.๕%		
๓๐. ฉันไหว้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอ เมื่อพบกัน	๕๕	๑๗๔	๔๗๓	๖๑๐	๕๐๑	๓.๗๓	๑.๐๖๐	๑๑	๖๔	๑๔๘	๑๗๔	๑๖๘	๓.๗๕	๑.๐๖๒	๓๕	๑๒๔	๓๓๔	๔๗๘	๓๘๑	๓.๗๗	๑.๐๓๘
	๓.๐%	๙.๖%	๒๖.๑%	๓๓.๖%	๒๗.๖%			๑.๙%	๑๑.๓%	๒๖.๒%	๓๐.๘%	๒๙.๗%			๒.๖%	๙.๒%	๒๔.๗%	๓๕.๔%	๒๘.๒%		
๓๑. ฉันค้อมตัวเมื่อเดินผ่านหน้า ผู้ใหญ่	๕๐	๑๘๖	๔๔๐	๖๑๔	๕๒๐	๓.๗๖	๑.๐๖๔	๘	๖๓	๑๓๘	๑๘๕	๑๗๐	๓.๗๙	๑.๐๓๙	๒๘	๙๕	๓๓๒	๔๗๗	๔๑๙	๓.๘๖	๑.๐๐๓
	๒.๘%	๑๐.๓%	๒๔.๓%	๓๓.๙%	๒๘.๗%			๑.๔%	๑๑.๒%	๒๔.๕%	๓๒.๘%	๓๐.๑%			๒.๑%	๗.๐%	๒๔.๖%	๓๕.๓%	๓๑.๐%		
๓๒. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยาม ว่าง	๑๒๘	๓๙๒	๕๙๗	๓๗๘	๓๑๖	๓.๒๐	๑.๑๖๙	๓๕	๙๑	๒๓๒	๑๓๐	๗๖	๓.๒๑	๑.๐๖๕	๗๕	๒๐๙	๕๒๐	๓๔๔	๒๐๕	๓.๒๙	๑.๐๗๓
	๗.๑%	๒๑.๖%	๓๓.๐%	๒๐.๙%	๑๗.๔%			๖.๒%	๑๖.๑%	๔๑.๑%	๒๓.๐%	๑๓.๕%			๕.๕%	๑๕.๔%	๓๘.๔%	๒๕.๔%	๑๕.๒%		
๓๓. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๑๗๓	๔๒๗	๖๕๕	๓๔๘	๒๐๖	๒.๙๙	๑.๑๒๖	๓๒	๑๐๓	๒๔๑	๑๓๑	๕๗	๓.๑๔	๑.๐๑๔	๗๔	๒๔๑	๕๒๘	๓๔๘	๑๕๘	๓.๒๐	๑.๐๔๑
	๙.๖%	๒๓.๖%	๓๖.๒%	๑๙.๒%	๑๑.๔%			๕.๗%	๑๘.๓%	๔๒.๗%	๒๓.๒%	๑๐.๑%			๕.๕%	๑๗.๙%	๓๙.๑%	๒๕.๘%	๑๑.๗%		
๓๔. ฉันอ่านข่าวหรือค้นคว้าเรื่องที่ สนใจตามเว็บไซต์ต่างๆ	๑๒๖	๓๒๙	๖๖๓	๔๒๘	๒๖๗	๓.๒๑	๑.๑๑๔	๓๓	๖๒	๑๘๖	๑๘๘	๙๕	๓.๔๔	๑.๐๗๕	๕๔	๑๖๗	๔๗๐	๔๒๖	๒๓๓	๓.๔๖	๑.๐๔๐
	๖.๙%	๑๘.๑%	๓๖.๖%	๒๓.๖%	๑๔.๗%			๕.๙%	๑๑.๐%	๓๓.๐%	๓๓.๓%	๑๖.๘%			๔.๐%	๑๒.๔%	๓๔.๘%	๓๑.๖%	๑๗.๓%		
๓๕. ฉันไปถึงโรงเรียนตรงเวลา	๑๑๔	๓๐๖	๕๒๒	๔๗๖	๓๙๒	๓.๔๐	๑.๑๗๙	๓๒	๗๔	๒๐๒	๑๗๒	๘๔	๓.๓๖	๑.๐๖๔	๖๖	๑๘๔	๔๕๔	๔๑๕	๒๒๕	๓.๔๑	๑.๐๗๐

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	อาชีวศึกษา (ปวช.)							อาชีวศึกษา (ปวส.)							อุดมศึกษา						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
	๖.๓%	๑๖.๙%	๒๘.๘%	๒๖.๓%	๒๑.๗%			๕.๗%	๑๓.๑%	๓๕.๘%	๓๐.๕%	๑๔.๙%			๔.๙%	๑๓.๗%	๓๓.๘%	๓๐.๙%	๑๖.๗%		
๓๖. ฉันทอ่านทบทวนวิชาที่เรียน อย่างสม่ำเสมอ	๑๖๐	๔๖๓	๗๘๔	๒๘๑	๑๑๘	๒.๘๕	๑.๐๐๓	๓๘	๑๒๕	๒๕๔	๑๐๗	๔๐	๒.๙๘	๐.๙๘๓	๙๑	๒๙๖	๕๙๙	๒๗๒	๙๒	๒.๙๘	๐.๙๘๒
	๘.๙%	๒๕.๖%	๔๓.๔%	๑๕.๖%	๖.๕%			๖.๗%	๒๒.๒%	๔๕.๐%	๑๙.๐%	๗.๑%			๖.๗%	๒๑.๙%	๔๔.๔%	๒๐.๑%	๖.๘%		
๓๗. ฉันทชุบชบนิทาผู้อื่น	๔๕๘	๕๑๒	๔๙๖	๒๒๘	๑๑๙	๒.๔๗	๑.๑๘๓	๑๖๖	๑๕๘	๑๓๙	๗๕	๒๖	๒.๓๖	๑.๑๖๗	๓๐๗	๓๘๒	๓๘๘	๑๙๐	๘๑	๒.๕๒	๑.๑๖๑
	๒๕.๓%	๒๘.๒%	๒๗.๔%	๑๒.๖%	๖.๖%			๒๙.๔%	๒๘.๐%	๒๔.๖%	๑๓.๓%	๔.๖%			๒๒.๘%	๒๘.๓%	๒๘.๘%	๑๔.๑%	๖.๐%		
๓๘. ฉันทชอบทำงานเป็นกลุ่ม	๑๕๓	๒๖๙	๖๓๔	๔๘๒	๒๗๐	๓.๒๕	๑.๑๓๖	๓๔	๙๒	๒๐๖	๑๓๕	๙๘	๓.๓๐	๑.๑๑๗	๑๐๑	๒๒๓	๕๑๙	๓๒๕	๑๘๔	๓.๒๐	๑.๑๐๐
	๘.๕%	๑๔.๙%	๓๕.๑%	๒๖.๗%	๑๔.๙%			๖.๐%	๑๖.๓%	๓๖.๕%	๒๓.๙%	๑๗.๓%			๗.๕%	๑๖.๕%	๓๘.๔%	๒๔.๐%	๑๓.๖%		
๓๙. ฉันทเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ ชาติใด	๖๒	๑๑๑	๒๘๙	๔๓๐	๙๒๑	๔.๑๒	๑.๐๙๘	๑๐	๒๐	๕๕	๑๔๒	๓๓๗	๔.๓๘	๐.๙๒๖	๔๒	๙๗	๒๒๘	๓๔๖	๖๓๖	๔.๐๗	๑.๐๙๘
	๓.๔%	๖.๑%	๑๕.๙%	๒๓.๗%	๕๐.๘%			๑.๘%	๓.๕%	๙.๘%	๒๕.๒%	๕๙.๘%			๓.๑%	๗.๒%	๑๖.๙%	๒๕.๖%	๔๗.๑%		
๔๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ฉันทขอเกิดเป็น คนไทยอีกครั้ง	๖๖	๙๑	๒๑๑	๒๓๗	๑,๒๐๘	๔.๓๔	๑.๐๙๔	๑๗	๑๘	๔๐	๙๕	๓๙๖	๔.๔๘	๐.๙๗๑	๕๓	๗๐	๒๑๓	๒๔๓	๗๗๑	๔.๑๙	๑.๑๒๐
	๓.๖%	๕.๐%	๑๑.๖%	๑๓.๑%	๖๖.๖%			๓.๐%	๓.๒%	๗.๑%	๑๖.๘%	๗๐.๐%			๓.๙%	๕.๒%	๑๕.๘%	๑๘.๐%	๕๗.๑%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๑๗ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามการอยู่อาศัย

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	พ่อแม่							พ่อ							แม่						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงควบกล้ำ	๑,๔๙๙	๑,๒๗๑	๑,๔๔๙	๖๓๕	๒๙๔	๒.๔๐	๑.๑๕๕	๗๕	๗๙	๗๙	๔๑	๑๓	๒.๔๓	๑.๑๕๕	๒๕๓	๑๙๕	๒๒๕	๙๓	๔๖	๒.๓๕	๑.๑๙๔
	๒๙.๒%	๒๔.๗%	๒๙.๒%	๑๒.๔%	๕.๕%			๒๖.๒%	๒๗.๖%	๒๗.๓%	๑๔.๓%	๔.๕%			๓๑.๙%	๒๓.๔%	๒๙.๔%	๑๐.๕%	๕.๙%		
๑๗. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๑,๔๐๒	๑,๓๔๙	๑,๔๔๙	๖๔๗	๓๐๘	๒.๔๔	๑.๑๙๓	๖๖	๗๔	๙๙	๓๔	๒๔	๒.๕๗	๑.๒๐๔	๒๕๓	๒๐๔	๒๑๓	๙๙	๔๕	๒.๓๕	๑.๑๙๖
	๒๗.๒%	๒๖.๒%	๒๙.๑%	๑๒.๖%	๖.๐%			๒๓.๐%	๒๕.๙%	๓๑.๐%	๑๑.๙%	๙.๔%			๓๐.๖%	๒๕.๗%	๒๖.๙%	๑๑.๑%	๕.๗%		
๑๘. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๓๓๙	๕๔๙	๑,๔๒๖	๑,๓๖๓	๑,๔๖๙	๓.๖๐	๑.๑๙๒	๒๒	๓๙	๙๕	๖๑	๙๐	๓.๔๙	๑.๒๔๓	๕๑	๗๓	๒๓๕	๑๙๔	๒๓๙	๓.๖๓	๑.๑๙๗
	๖.๖%	๑๐.๗%	๒๗.๗%	๒๖.๕%	๒๙.๕%			๗.๗%	๑๓.๖%	๒๙.๖%	๒๑.๓%	๒๗.๙%			๖.๔%	๙.๒%	๒๙.๗%	๒๔.๕%	๓๐.๑%		
๑๙. ฉันดูมหรสพไทยหรือการเล่นทอถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๑,๐๖๔	๑,๒๙๔	๑,๖๓๙	๗๔๕	๓๙๙	๒.๖๓	๑.๑๙๔	๕๗	๙๒	๙๔	๓๔	๒๙	๒.๖๔	๑.๒๑๗	๑๖๑	๒๒๙	๒๒๔	๑๑๙	๕๗	๒.๖๐	๑.๑๗๗
	๒๐.๗%	๒๕.๒%	๓๑.๙%	๑๔.๕%	๗.๙%			๑๙.๙%	๒๙.๗%	๒๙.๔%	๑๑.๙%	๑๐.๑%			๒๐.๔%	๒๙.๙%	๒๙.๔%	๑๕.๑%	๗.๒%		
๒๐. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๒,๑๙๗	๑,๓๔๔	๙๙๙	๔๐๔	๒๐๐	๒.๐๔	๑.๑๓๓	๑๑๒	๖๗	๖๓	๓๐	๑๓	๒.๑๙	๑.๑๙๒	๓๙๔	๑๙๕	๑๓๓	๔๗	๒๑	๑.๙๗	๑.๐๖๒
	๔๒.๖%	๒๖.๒%	๑๙.๕%	๗.๙%	๓.๙%			๓๙.๓%	๒๓.๕%	๒๒.๑%	๑๐.๕%	๔.๖%			๔๙.๙%	๒๔.๗%	๑๖.๙%	๕.๙%	๒.๗%		
๒๑. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๓,๔๖๔	๖๖๗	๕๖๙	๒๙๒	๑๕๒	๑.๖๓	๑.๐๖๗	๑๗๕	๓๙	๔๙	๑๔	๑๑	๑.๗๗	๑.๑๒๙	๕๕๒	๑๐๓	๙๙	๓๑	๑๓	๑.๕๔	๐.๙๕๔
	๖๗.๕%	๑๓.๐%	๑๑.๑%	๕.๕%	๓.๐%			๖๑.๐%	๑๓.๒%	๑๗.๑%	๔.๙%	๓.๙%			๗๐.๑%	๑๓.๑%	๑๑.๓%	๓.๙%	๑.๖%		
๒๒. ฉันดูหมอลำ/บทรบเพลงกล่าว	๒,๗๐๘	๑,๐๖๒	๙๒๖	๓๔๓	๑๖๗	๑.๙๖	๑.๑๑๒	๑๒๙	๖๙	๕๕	๒๑	๑๓	๒.๐๒	๑.๑๖๐	๔๒๙	๑๖๒	๑๓๐	๔๔	๒๐	๑.๙๑	๑.๐๖๓
	๕๓.๐%	๒๐.๙%	๑๖.๒%	๖.๗%	๓.๓%			๔๔.๙%	๒๔.๐%	๑๙.๒%	๗.๓%	๔.๕%			๕๔.๖%	๒๐.๗%	๑๖.๖%	๕.๖%	๒.๖%		
๒๓. ฉันทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น เอาเสื้อออกนอกกางเกง/กระโปรง ทั้งขณะไม่เป็นที่	๑,๗๔๑	๑,๓๓๓	๑,๒๓๙	๕๓๖	๒๗๖	๒.๒๗	๑.๑๙๙	๗๓	๗๓	๗๙	๓๔	๒๙	๒.๕๕	๑.๒๕๙	๒๕๑	๒๑๔	๑๙๙	๙๓	๔๔	๒.๓๑	๑.๑๙๑
	๓๔.๐%	๒๖.๐%	๒๔.๒%	๑๐.๕%	๕.๔%			๒๕.๔%	๒๕.๔%	๒๗.๕%	๑๑.๙%	๙.๙%			๓๑.๙%	๒๗.๑%	๒๕.๑%	๑๐.๕%	๕.๖%		
๒๔. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง	๒,๓๗๙	๙๔๖	๙๒๒	๕๔๖	๓๓๒	๒.๑๒	๑.๒๙๐	๑๐๙	๖๓	๖๐	๒๙	๒๕	๒.๒๙	๑.๓๐๕	๓๗๗	๑๓๖	๑๕๑	๗๓	๕๒	๒.๑๐	๑.๒๗๕

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	พ่อแม่							พ่อ							แม่						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
ไม่กางเขน	๔๖.๔%	๑๘.๕%	๑๘.๐%	๑๐.๗%	๖.๕%			๓๘.๑%	๒๒.๐%	๒๑.๐%	๑๐.๑%	๘.๗%			๔๗.๘%	๑๗.๒%	๑๙.๑%	๙.๓%	๖.๖%		
๒๕. ฉันแสดงน้ำใจต่อผู้อื่น	๑๕๓	๓๙๓	๑,๖๓๙	๑,๘๙๕	๑,๐๔๗	๓.๖๔	๐.๙๘๕	๑๒	๓๖	๑๐๐	๙๒	๔๔	๓.๔๒	๑.๐๓๒	๑๙	๖๐	๒๖๗	๒๘๓	๑๕๗	๓.๖๓	๐.๙๖๔
	๓.๐%	๗.๗%	๓๒.๐%	๓๗.๐%	๒๐.๔%			๔.๒%	๑๒.๗%	๓๕.๒%	๓๒.๔%	๑๕.๕%			๒.๔%	๗.๖%	๓๔.๐%	๓๖.๐%	๒๐.๐%		
๒๖. ฉันหาทางตอบแทนผู้ที่มิพระคุณ ต่อฉัน	๑๒๑	๓๘๐	๑,๓๐๓	๑,๗๗๖	๑,๕๕๓	๓.๘๓	๑.๐๑๗	๙	๓๑	๘๙	๘๒	๗๕	๓.๖๔	๑.๐๗๙	๑๖	๗๕	๒๑๐	๒๕๖	๒๓๕	๓.๗๘	๑.๐๓๗
	๒.๔%	๗.๔%	๒๕.๔%	๓๔.๗%	๓๐.๑%			๓.๑%	๑๐.๘%	๓๑.๑%	๒๘.๗%	๒๖.๒%			๒.๐%	๙.๕%	๒๖.๕%	๓๒.๓%	๒๙.๗%		
๒๗. ฉันร้องเพลงชาติและเพลง สรรเสริญพระบารมีได้ถูกต้อง	๑๓๘	๔๐๑	๑,๒๙๘	๑,๖๒๔	๑,๖๗๓	๓.๘๔	๑.๐๕๒	๑๒	๓๙	๗๘	๗๒	๘๕	๓.๖๓	๑.๑๖๕	๒๖	๕๐	๒๐๑	๒๔๐	๒๗๕	๓.๘๗	๑.๐๖๕
	๒.๗%	๗.๘%	๒๕.๓%	๓๑.๖%	๓๒.๖%			๔.๒%	๑๓.๖%	๒๗.๓%	๒๕.๒%	๒๙.๗%			๓.๓%	๖.๓%	๒๕.๔%	๓๐.๓%	๓๔.๗%		
๒๘. ฉันยืนทำความเคารพเมื่อได้ยิน เพลงชาติในที่สาธารณะ	๒๓๕	๖๕๕	๑,๔๙๓	๑,๓๘๑	๑,๓๗๐	๓.๕๘	๑.๑๔๓	๑๐	๔๐	๙๘	๗๙	๕๙	๓.๔๘	๑.๐๗๕	๕๐	๑๓๐	๒๒๓	๑๙๙	๑๘๙	๓.๔๔	๑.๑๙๗
	๔.๖%	๑๒.๘%	๒๙.๑%	๒๖.๙%	๒๖.๗%			๓.๕%	๑๔.๐%	๓๔.๓%	๒๗.๖%	๒๐.๖%			๖.๓%	๑๖.๔%	๒๘.๒%	๒๕.๒%	๒๓.๙%		
๒๙. ฉันรู้จักและไปสถานที่สำคัญใน ท้องถิ่น เช่น วัด โบราณสถาน	๒๓๐	๕๖๖	๑,๕๕๒	๑,๕๐๖	๑,๒๙๐	๓.๖๐	๑.๑๑๐	๑๔	๔๔	๙๕	๗๐	๖๓	๓.๔๓	๑.๑๓๗	๓๒	๑๐๘	๒๓๓	๒๓๖	๑๘๑	๓.๕๕	๑.๑๐๗
	๔.๕%	๑๑.๐%	๓๐.๐%	๒๙.๓%	๒๕.๑%			๔.๙%	๑๕.๔%	๓๓.๒%	๒๔.๕%	๒๒.๐%			๔.๑%	๑๓.๗%	๒๙.๕%	๒๙.๙%	๒๒.๙%		
๓๐. ฉันไหว้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอเมื่อ พบกัน	๑๔๔	๔๔๒	๑,๒๙๔	๑,๕๙๕	๑,๖๕๑	๓.๘๑	๑.๐๖๗	๑๑	๓๘	๘๐	๘๒	๗๖	๓.๖๑	๑.๑๒๖	๑๙	๘๔	๑๙๓	๒๕๙	๒๓๒	๓.๗๖	๑.๐๖๓
	๒.๘%	๘.๖%	๒๕.๒%	๓๑.๑%	๓๒.๒%			๓.๘%	๑๓.๒%	๒๗.๙%	๒๘.๖%	๒๖.๕%			๒.๔%	๑๐.๗%	๒๔.๕%	๓๒.๙%	๒๙.๕%		
๓๑. ฉันค้อมตัวเมื่อเดินผ่านหน้าผู้ใหญ่	๑๓๘	๔๓๓	๑,๑๙๖	๑,๖๓๔	๑,๗๒๘	๓.๘๕	๑.๐๖๒	๘	๓๑	๘๐	๘๗	๗๘	๓.๖๙	๑.๐๗๔	๒๔	๖๗	๑๙๕	๒๔๑	๒๖๓	๓.๘๓	๑.๐๗๙
	๒.๗%	๘.๔%	๒๓.๓%	๓๑.๙%	๓๓.๗%			๒.๘%	๑๐.๙%	๒๘.๒%	๓๐.๖%	๒๗.๕%			๓.๐%	๘.๕%	๒๔.๗%	๓๐.๕%	๓๓.๓%		
๓๒. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง	๓๖๔	๙๒๐	๑,๖๒๒	๑,๒๕๐	๙๘๔	๓.๓๑	๑.๑๗๔	๑๓	๕๕	๑๑๔	๕๗	๔๘	๓.๒๕	๑.๐๘๗	๖๐	๑๔๙	๒๓๕	๑๗๗	๑๖๓	๓.๓๐	๑.๒๑๑
	๗.๑%	๑๗.๙%	๓๑.๖%	๒๔.๓%	๑๙.๑%			๔.๕%	๑๙.๒%	๓๙.๗%	๑๙.๙%	๑๖.๗%			๗.๗%	๑๙.๐%	๓๐.๐%	๒๒.๖%	๒๐.๘%		
๓๓. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๕๗๒	๑,๑๔๔	๑,๘๑๔	๑,๐๓๘	๕๖๑	๒.๙๘	๑.๑๔๔	๓๙	๗๑	๙๖	๕๒	๒๙	๒.๘๖	๑.๑๖๗	๑๐๙	๑๗๑	๒๗๑	๑๖๐	๗๗	๒.๙๐	๑.๑๖๕
	๑๑.๒%	๒๒.๓%	๓๕.๔%	๒๐.๒%	๑๐.๙%			๑๓.๖%	๒๔.๗%	๓๓.๔%	๑๘.๑%	๑๐.๑%			๑๓.๘%	๒๑.๗%	๓๔.๔%	๒๐.๓%	๙.๘%		
๓๔. ฉันอ่านข่าวหรือค้นคว้าเรื่องที่ สนใจตามเว็บไซต์ต่างๆ	๔๐๙	๘๗๐	๑,๗๕๐	๑,๒๗๘	๘๒๑	๓.๒๔	๑.๑๔๙	๒๗	๖๖	๗๙	๖๗	๔๗	๓.๑๔	๑.๒๑๘	๗๕	๑๒๘	๒๘๐	๑๗๗	๑๓๑	๓.๒๐	๑.๑๗๘
	๘.๐%	๑๗.๐%	๓๔.๑%	๒๔.๙%	๑๖.๐%			๙.๔%	๒๓.๑%	๒๗.๖%	๒๓.๔%	๑๖.๔%			๙.๕%	๑๖.๒%	๓๕.๔%	๒๒.๔%	๑๖.๖%		
๓๕. ฉันไปถึงโรงเรียนตรงเวลา	๒๗๓	๖๕๕	๑,๔๒๖	๑,๓๕๗	๑,๔๑๔	๓.๕๘	๑.๑๗๑	๑๖	๔๕	๙๑	๗๐	๖๔	๓.๔๒	๑.๑๖๐	๔๗	๑๐๕	๒๓๕	๑๙๗	๒๐๔	๓.๕๒	๑.๑๘๑
	๕.๓%	๑๒.๘%	๒๗.๘%	๒๖.๕%	๒๗.๖%			๕.๖%	๑๕.๗%	๓๑.๘%	๒๔.๕%	๒๒.๔%			๖.๐%	๑๓.๓%	๒๙.๘%	๒๕.๐%	๒๕.๙%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	พ่อแม่							พ่อ							แม่						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๓๖. ฉันอ่านบทพหุวิชาที่เรียนอย่างสม่ำเสมอ	๓๙๓	๑,๑๗๖	๒,๑๕๒	๙๗๙	๔๑๘	๒.๙๗	๑.๐๒๗	๒๙	๗๘	๙๙	๕๓	๒๕	๒.๘๘	๑.๑๐๑	๗๐	๑๙๖	๓๓๓	๑๔๖	๔๒	๒.๘๗	๐.๙๙๓
	๗.๗%	๒๓.๐%	๔๒.๐%	๑๙.๑%	๘.๒%			๑๐.๒%	๒๗.๕%	๓๔.๙%	๑๘.๗%	๘.๘%			๘.๙%	๒๔.๙%	๔๒.๓%	๑๘.๖%	๕.๓%		
๓๗. ฉันชอบชิบนิทานผู้อื่น	๑,๔๑๘	๑,๔๓๓	๑,๒๖๗	๖๗๐	๓๔๓	๒.๔๓	๑.๒๐๙	๗๕	๗๓	๗๔	๓๙	๒๔	๒.๕๒	๑.๒๔๙	๒๐๕	๒๕๒	๑๙๑	๙๑	๔๘	๒.๔๐	๑.๑๖๖
	๒๗.๖%	๒๗.๙%	๒๔.๗%	๑๓.๑%	๖.๗%			๒๖.๓%	๒๕.๖%	๒๖.๐%	๑๓.๗%	๘.๔%			๒๖.๐%	๓๒.๐%	๒๔.๓%	๑๑.๖%	๖.๑%		
๓๘. ฉันชอบทำงานเป็นกลุ่ม	๔๐๖	๖๗๕	๑,๖๘๙	๑,๓๕๐	๑,๐๐๖	๓.๓๗	๑.๑๖๘	๒๔	๔๔	๑๐๐	๗๐	๔๕	๓.๒๔	๑.๑๕๑	๘๕	๑๒๘	๒๔๗	๑๘๘	๑๔๑	๓.๒๒	๑.๒๒๕
	๗.๙%	๑๓.๒%	๓๒.๙%	๒๖.๓%	๑๙.๖%			๘.๕%	๑๕.๕%	๓๕.๓%	๒๔.๗%	๑๕.๙%			๑๐.๘%	๑๖.๒%	๓๑.๓%	๒๓.๘%	๑๗.๙%		
๔๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๑๕๖	๓๑๑	๗๒๗	๑,๑๙๔	๒,๗๔๕	๔.๑๘	๑.๐๗๗	๑๓	๒๕	๕๒	๕๙	๑๓๘	๓.๙๙	๑.๑๙๓	๒๐	๔๗	๑๑๖	๑๗๙	๔๓๐	๔.๒๐	๑.๐๕๖
	๓.๐%	๖.๑%	๑๔.๒%	๒๓.๓%	๕๓.๕%			๔.๕%	๘.๗%	๑๘.๑%	๒๐.๖%	๔๘.๑%			๒.๕%	๕.๙%	๑๔.๖%	๒๒.๖%	๕๔.๓%		
๕๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๑๕๐	๒๒๐	๕๖๑	๖๘๘	๓,๕๒๐	๔.๔๐	๑.๐๓๓	๑๖	๑๙	๓๘	๔๑	๑๗๓	๔.๑๗	๑.๒๑๖	๒๓	๓๐	๘๖	๑๐๔	๕๔๙	๔.๔๒	๑.๐๑๙
	๒.๙%	๔.๓%	๑๐.๙%	๑๓.๔%	๖๘.๕%			๕.๖%	๖.๖%	๑๓.๒%	๑๔.๓%	๖๐.๓%			๒.๙%	๓.๘%	๑๐.๙%	๑๓.๑%	๖๙.๓%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๑๗ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามการอยู่อาศัย (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ญาติ							พี่น้อง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					- X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					- X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. ฉันมีปัญหากับการออกเสียงควบกล้า	๒๔๙	๑๙๓	๒๒๔	๙๙	๔๙	๒.๓๗	๑.๑๙๙	๓๐	๑๙	๓๐	๑๖	๕	๒.๔๗	๑.๒๑๙
	๓๑.๐%	๒๔.๐%	๒๗.๙%	๑๑.๑%	๖.๐%			๓๐.๐%	๑๙.๐%	๓๐.๐%	๑๖.๐%	๕.๐%		
๑๗. ฉันมีปัญหากับการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๒๖๕	๒๑๖	๒๐๐	๙๒	๔๒	๒.๒๙	๑.๑๗๔	๒๔	๒๙	๒๖	๑๗	๕	๒.๕๐	๑.๑๗๒
	๓๒.๙%	๒๖.๙%	๒๔.๙%	๑๐.๒%	๕.๒%			๒๓.๙%	๒๙.๗%	๒๕.๗%	๑๖.๙%	๕.๐%		
๑๘. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๖๓	๑๐๕	๒๑๙	๑๙๗	๒๓๓	๓.๕๒	๑.๒๔๙	๖	๑๕	๒๙	๒๗	๒๔	๓.๔๙	๑.๑๙๐
	๗.๙%	๑๓.๐%	๒๗.๑%	๒๓.๒%	๒๙.๙%			๕.๙%	๑๔.๙%	๒๙.๗%	๒๖.๗%	๒๓.๙%		
๑๙. ฉันดูมหรสพไทยหรือการเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๑๖๖	๑๙๑	๒๕๙	๑๑๙	๗๔	๒.๖๙	๑.๒๑๔	๑๙	๒๖	๓๓	๒๑	๒	๒.๖๓	๑.๐๗๐
	๒๐.๖%	๒๓.๗%	๓๒.๐%	๑๔.๖%	๙.๒%			๑๙.๐%	๒๖.๐%	๓๓.๐%	๒๑.๐%	๒.๐%		
๒๐. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๓๙๙	๒๑๖	๑๑๗	๔๖	๒๙	๑.๙๗	๑.๐๙๔	๓๙	๒๕	๒๒	๑๕	๑	๒.๑๗	๑.๑๒๓
	๔๙.๔%	๒๖.๙%	๑๔.๕%	๕.๗%	๓.๖%			๓๗.๖%	๒๔.๙%	๒๑.๙%	๑๔.๙%	๑.๐%		
๒๑. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๕๕๑	๑๐๔	๙๙	๔๕	๑๖	๑.๖๐	๑.๐๑๙	๕๓	๑๖	๑๖	๑๔	๒	๑.๙๗	๑.๑๙๕
	๖๙.๕%	๑๒.๙%	๑๐.๙%	๕.๖%	๒.๐%			๕๒.๕%	๑๕.๙%	๑๕.๙%	๑๓.๙%	๒.๐%		
๒๒. ฉันดูหมอ/บนบานศาลกล่าว	๔๕๔	๑๕๙	๑๒๐	๔๗	๒๔	๑.๗๙	๑.๐๙๔	๔๐	๒๗	๑๗	๑๓	๓	๒.๑๒	๑.๑๖๖
	๕๖.๕%	๑๙.๗%	๑๔.๙%	๕.๙%	๓.๐%			๔๐.๐%	๒๗.๐%	๑๗.๐%	๑๓.๐%	๓.๐%		
๒๓. ฉันทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น เอาเสื้อออกนอกกางเกง/กระโปรง ถึงแม้จะไม่ใช่	๒๙๑	๒๐๖	๑๙๕	๗๖	๔๗	๒.๒๖	๑.๑๙๖	๓๖	๒๒	๒๗	๑๒	๔	๒.๒๗	๑.๑๙๒
	๓๔.๙%	๒๕.๖%	๒๔.๒%	๙.๔%	๕.๙%			๓๕.๖%	๒๑.๙%	๒๖.๗%	๑๑.๙%	๔.๐%		
๒๔. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม้กางเขน	๓๗๗	๑๕๖	๑๓๐	๗๖	๖๖	๒.๑๓	๑.๓๑๖	๓๓	๒๗	๒๒	๑๒	๖	๒.๓๑	๑.๒๒๐
	๔๖.๙%	๑๙.๔%	๑๖.๑%	๙.๔%	๙.๒%			๓๓.๐%	๒๗.๐%	๒๒.๐%	๑๒.๐%	๖.๐%		
๒๕. ฉันแสดงน้ำใจต่อผู้อื่น	๒๙	๙๙	๒๖๑	๒๗๙	๑๔๙	๓.๕๔	๑.๐๒๔	๙	๑๐	๓๔	๒๖	๒๓	๓.๔๖	๑.๑๗๙
	๓.๕%	๑๐.๙%	๓๒.๕%	๓๔.๖%	๑๙.๕%			๗.๙%	๙.๙%	๓๓.๗%	๒๕.๗%	๒๒.๙%		
๒๖. ฉันหาทางตอบแทนผู้ที่มิพระคุณต่อฉัน	๑๒๑	๓๙๐	๑๓๐๓	๑๗๗๖	๑๕๔๓	๓.๙๓	๑.๐๒๙	๙	๓๑	๙๙	๙๒	๗๕	๓.๕๙	๑.๐๔๑

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ญาติ							พี่น้อง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
	๒.๔%	๗.๔%	๒๕.๔%	๓๔.๗%	๓๐.๑%			๓.๑%	๑๐.๘%	๓๑.๑%	๒๘.๗%	๒๖.๒%		
๒๗. ฉันร้องเพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมีได้ถูกต้อง	๒๔	๖๗	๑๗๙	๒๕๑	๒๘๔	๓.๘๗	๑.๐๗๘	๔	๕	๒๔	๓๙	๒๙	๓.๘๓	๑.๐๓๐
	๓.๐%	๘.๓%	๒๒.๒%	๓๑.๒%	๓๕.๓%			๔.๐%	๕.๐%	๒๓.๘%	๓๘.๖%	๒๘.๗%		
๒๘. ฉันยืนทำความเคารพเมื่อได้ยินเพลงชาติในที่สาธารณะ	๔๘	๑๑๙	๒๔๒	๑๗๕	๒๒๓	๓.๕๐	๑.๒๐๗	๘	๖	๓๕	๓๓	๑๙	๓.๔๙	๑.๑๑๐
	๕.๙%	๑๔.๗%	๓๐.๐%	๒๑.๗%	๒๗.๖%			๗.๙%	๕.๙%	๓๔.๗%	๓๒.๗%	๑๘.๘%		
๒๙. ฉันรู้จักและไปสถานที่สำคัญในท้องถิ่น เช่น วัดโบราณสถาน	๓๓	๙๘	๒๒๒	๒๓๔	๒๒๐	๓.๖๓	๑.๑๒๖	๗	๑๑	๔๐	๒๕	๑๘	๓.๓๖	๑.๑๑๐
	๔.๑%	๑๒.๑%	๒๗.๕%	๒๙.๐%	๒๗.๓%			๖.๙%	๑๐.๙%	๓๙.๖%	๒๔.๘%	๑๗.๘%		
๓๐. ฉันไหว้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอเมื่อพบกัน	๒๘	๗๓	๒๐๘	๒๔๘	๒๔๙	๓.๗๗	๑.๐๙๐	๓	๑๓	๒๒	๔๐	๒๑	๓.๖๔	๑.๐๕๔
	๓.๕%	๙.๑%	๒๕.๘%	๓๐.๘%	๓๐.๙%			๓.๐%	๑๓.๑%	๒๒.๒%	๔๐.๔%	๒๑.๒%		
๓๑. ฉันคอมพิวเตอร์เมื่อเดินผ่านหน้าผู้ใหญ่	๒๒	๖๘	๒๐๖	๒๗๖	๒๓๓	๓.๗๘	๑.๐๔๑	๒	๑๒	๒๕	๓๔	๒๘	๓.๗๓	๑.๐๕๗
	๒.๗%	๘.๔%	๒๕.๖%	๓๔.๓%	๒๘.๙%			๒.๐%	๑๑.๙%	๒๔.๘%	๓๓.๗%	๒๗.๗%		
๓๒. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง	๕๓	๑๕๐	๒๗๒	๑๖๓	๑๖๕	๓.๓๐	๑.๑๗๙	๕	๑๕	๓๗	๒๘	๑๖	๓.๓๕	๑.๐๗๒
	๖.๖%	๑๘.๗%	๓๓.๙%	๒๐.๓%	๒๐.๕%			๕.๐%	๑๔.๙%	๓๖.๖%	๒๗.๗%	๑๕.๘%		
๓๓. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๙๗	๑๘๗	๒๘๑	๑๔๓	๙๙	๒.๙๕	๑.๑๗๕	๑๒	๑๖	๓๕	๒๕	๑๒	๓.๐๙	๑.๑๗๓
	๑๒.๐%	๒๓.๒%	๓๔.๘%	๑๗.๗%	๑๒.๓%			๑๒.๐%	๑๖.๐%	๓๕.๐%	๒๕.๐%	๑๒.๐%		
๓๔. ฉันอ่านข่าวหรือค้นคว้าเรื่องที่สนใจตามเว็บไซต์ต่างๆ	๘๓	๑๕๐	๒๗๑	๑๘๔	๑๑๙	๓.๑๓	๑.๑๘๓	๙	๑๕	๓๗	๒๙	๑๑	๓.๑๘	๑.๐๙๙
	๑๐.๓%	๑๘.๖%	๓๓.๖%	๒๒.๘%	๑๔.๗%			๘.๙%	๑๔.๙%	๓๖.๖%	๒๘.๗%	๑๐.๙%		
๓๕. ฉันไปถึงโรงเรียนตรงเวลา	๕๗	๙๓	๒๓๒	๒๑๖	๒๐๔	๓.๕๒	๑.๑๙๑	๖	๑๘	๓๒	๒๗	๑๘	๓.๓๓	๑.๑๔๑
	๗.๑%	๑๑.๖%	๒๘.๙%	๒๖.๙%	๒๕.๔%			๕.๙%	๑๗.๘%	๓๑.๗%	๒๖.๗%	๑๗.๘%		
๓๖. ฉันอ่านบททวนวิชาที่เรียนอย่างสม่ำเสมอ	๗๐	๑๙๙	๓๓๔	๑๕๐	๕๔	๒.๙๐	๑.๐๑๙	๑๐	๒๗	๓๘	๒๐	๖	๒.๘๕	๑.๐๔๓
	๘.๗%	๒๔.๗%	๔๑.๔%	๑๘.๖%	๖.๗%			๙.๙%	๒๖.๗%	๓๗.๖%	๑๙.๘%	๕.๙%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ญาติ							พี่น้อง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๓๗. ฉันชอบชิบนิทานผู้อื่น	๒๒๙	๒๑๗	๒๑๐	๙๓	๕๓	๒.๔๑	๑.๒๐๑	๒๐	๒๗	๓๔	๑๖	๔	๒.๕๗	๑.๐๙๙
	๒๙.๖%	๒๗.๑%	๒๖.๒%	๑๑.๖%	๖.๖%			๑๙.๘%	๒๖.๗%	๓๓.๗%	๑๕.๘%	๔.๐%		
๓๘. ฉันชอบทำงานเป็นกลุ่ม	๗๖	๑๑๖	๒๕๔	๒๐๙	๑๕๐	๓.๓๐	๑.๒๐๐	๙	๑๗	๔๐	๒๗	๘	๓.๐๘	๑.๐๕๕
	๙.๔%	๑๔.๔%	๓๑.๖%	๒๖.๐%	๑๘.๖%			๘.๙%	๑๖.๘%	๓๙.๖%	๒๖.๗%	๗.๙%		
๓๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๒๕	๔๙	๙๒	๑๔๔	๔๙๖	๔.๒๙	๑.๐๘๒	๔	๕	๒๗	๓๒	๓๓	๓.๘๔	๑.๐๖๕
	๓.๑%	๖.๑%	๑๑.๔%	๑๗.๙%	๖๑.๕%			๔.๐%	๕.๐%	๒๖.๗%	๓๑.๗%	๓๒.๗%		
๔๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๒๐	๓๒	๖๗	๑๐๕	๕๘๓	๔.๔๙	๐.๙๗๖	๖	๕	๒๑	๑๔	๕๕	๔.๐๖	๑.๒๒๓
	๒.๕%	๔.๐%	๘.๓%	๑๓.๐%	๗๒.๒%			๕.๙%	๕.๐%	๒๐.๘%	๑๓.๙%	๕๔.๕%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๑๗ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามการอยู่อาศัย (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	เพื่อน							อื่นๆ						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					-X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					-X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงควบกล้ำ	๑๓๙	๑๐๐	๑๓๕	๔๑	๒๒	๒.๓๓	๑.๑๖๒	๙๖	๑๐๕	๑๐๖	๔๑	๒๙	๒.๕๑	๑.๑๙๒
	๓๑.๙%	๒๒.๙%	๓๐.๙%	๙.๔%	๕.๐%			๒๓.๔%	๒๙.๖%	๒๙.๙%	๑๑.๒%	๗.๙%		
๑๗. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๑๓๙	๑๑๙	๑๑๑	๔๕	๒๔	๒.๓๑	๑.๑๗๙	๑๐๖	๙๙	๑๐๐	๓๖	๒๗	๒.๔๐	๑.๒๐๙
	๓๑.๙%	๒๗.๐%	๒๕.๔%	๑๐.๓%	๕.๕%			๒๙.๙%	๒๖.๗%	๒๗.๒%	๙.๙%	๗.๔%		
๑๘. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๔๑	๙๗	๑๐๐	๑๐๙	๑๐๐	๓.๓๒	๑.๒๙๒	๒๒	๖๗	๙๑	๙๔	๑๐๔	๓.๕๒	๑.๒๔๒
	๙.๔%	๒๐.๐%	๒๒.๙%	๒๔.๙%	๒๒.๙%			๖.๐%	๑๙.๒%	๒๒.๐%	๒๕.๕%	๒๙.๓%		
๑๙. ฉันดูมหรสพไทยหรือการเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๙๖	๑๒๒	๑๒๑	๖๕	๓๓	๒.๕๙	๑.๑๙๙	๗๐	๑๑๐	๑๒๓	๕๓	๑๓	๒.๕๔	๑.๐๖๓
	๒๒.๐%	๒๗.๙%	๒๗.๗%	๑๔.๙%	๗.๖%			๑๙.๐%	๒๙.๙%	๓๓.๓%	๑๔.๔%	๓.๕%		
๒๐. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๑๖๕	๑๒๙	๙๔	๓๕	๒๔	๒.๑๔	๑.๑๗๐	๑๒๖	๑๓๒	๗๙	๒๗	๕	๒.๐๖	๐.๙๙๕
	๓๗.๙%	๒๙.๕%	๑๙.๒%	๙.๐%	๕.๕%			๓๔.๑%	๓๕.๙%	๒๑.๔%	๗.๓%	๑.๔%		
๒๑. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๒๐๑	๑๐๐	๙๕	๓๗	๑๓	๑.๙๙	๑.๑๒๕	๒๑๓	๗๒	๕๖	๒๐	๖	๑.๗๓	๑.๐๑๔
	๔๖.๑%	๒๒.๙%	๑๙.๕%	๙.๕%	๓.๐%			๕๙.๐%	๑๙.๖%	๑๕.๓%	๕.๔%	๑.๖%		
๒๒. ฉันดูหมอลำ/บทรบราชนาถ	๑๕๙	๑๑๕	๙๖	๔๔	๑๗	๒.๑๙	๑.๑๕๒	๑๖๔	๑๐๕	๖๕	๒๒	๑๐	๑.๙๓	๑.๐๕๔
	๓๖.๙%	๒๖.๗%	๒๒.๓%	๑๐.๒%	๓.๙%			๔๔.๙%	๒๙.๗%	๑๗.๙%	๖.๐%	๒.๗%		
๒๓. ฉันทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น เอาเสื้อออกนอกกางเกง/กระโปรง ทั้งๆที่ไม่เป็นที่	๑๑๑	๑๒๖	๑๒๓	๕๔	๒๓	๒.๔๓	๑.๑๔๙	๑๑๙	๑๑๔	๙๗	๓๑	๙	๒.๑๙	๑.๐๕๒
	๒๕.๔%	๒๙.๙%	๒๙.๑%	๑๒.๔%	๕.๓%			๓๒.๐%	๓๐.๙%	๒๖.๓%	๙.๔%	๒.๔%		
๒๔. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม้กางเขน	๑๓๕	๙๒	๑๑๙	๖๙	๒๔	๒.๔๔	๑.๒๒๙	๑๒๗	๙๔	๙๙	๔๐	๒๙	๒.๓๕	๑.๒๖๙
	๓๐.๙%	๒๑.๑%	๒๗.๐%	๑๕.๖%	๕.๕%			๓๔.๔%	๒๒.๙%	๒๔.๑%	๑๐.๙%	๗.๙%		
๒๕. ฉันแสดงน้ำใจต่อผู้อื่น	๒๐	๔๙	๑๓๗	๑๕๓	๗๙	๓.๕๑	๑.๐๕๓	๑๐	๒๙	๑๒๑	๑๔๑	๖๗	๓.๖๑	๐.๙๖๑
	๔.๖%	๑๑.๐%	๓๑.๔%	๓๕.๐%	๑๙.๑%			๒.๗%	๗.๙%	๓๒.๙%	๓๙.๓%	๑๙.๒%		
๒๖. ฉันหาทางตอบแทนผู้มีพระคุณต่อฉัน	๑๖	๗๕	๒๑๐	๒๕๖	๒๓๕	๓.๗๑	๑.๐๙๑	๕	๒๙	๑๐๒	๑๒๓	๑๐๙	๓.๙๓	๐.๙๙๗

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	เพื่อน						อื่นๆ							
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
	๒.๐%	๙.๕%	๒๖.๕%	๓๒.๓%	๒๙.๗%			๑.๔%	๗.๖%	๒๗.๘%	๓๓.๕%	๒๙.๗%		
๒๗. ฉันร้องเพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมีได้ถูกต้อง	๑๖	๔๖	๑๐๙	๑๕๕	๑๑๐	๓.๖๘	๑.๐๗๕	๕	๔๐	๙๖	๑๓๒	๙๕	๓.๗๔	๑.๐๐๕
	๓.๗%	๑๐.๖%	๒๕.๐%	๓๕.๖%	๒๕.๒%			๑.๔%	๑๐.๙%	๒๖.๑%	๓๕.๙%	๒๕.๘%		
๒๘. ฉันยืนทำความเคารพเมื่อได้ยินเพลงชาติในที่สาธารณะ	๒๐	๕๑	๑๕๓	๑๒๑	๙๙	๓.๔๘	๑.๐๘๓	๑๒	๔๖	๑๑๙	๑๑๒	๙๐	๓.๕๕	๑.๐๖๒
	๔.๖%	๑๑.๘%	๓๕.๓%	๒๗.๙%	๒๐.๕%			๓.๓%	๑๒.๕%	๓๒.๒%	๓๐.๔%	๒๑.๗%		
๒๙. ฉันรู้จักและไปสถานที่สำคัญในท้องถิ่น เช่น วัดโบราณสถาน	๑๙	๖๗	๑๕๙	๑๑๕	๗๕	๓.๓๗	๑.๐๗๒	๑๕	๔๓	๑๔๗	๑๐๐	๖๔	๓.๔๒	๑.๐๓๕
	๔.๔%	๑๕.๔%	๓๖.๖%	๒๖.๔%	๑๗.๒%			๔.๑%	๑๑.๗%	๓๙.๘%	๒๗.๑%	๑๗.๓%		
๓๐. ฉันไหว้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอเมื่อพบกัน	๑๔	๖๑	๑๓๒	๑๓๘	๙๒	๓.๕๓	๑.๐๗๐	๕	๔๑	๙๘	๑๓๔	๙๑	๓.๗๒	๑.๐๐๑
	๓.๒%	๑๔.๐%	๓๐.๒%	๓๑.๖%	๒๑.๑%			๑.๔%	๑๑.๑%	๒๖.๖%	๓๖.๓%	๒๔.๗%		
๓๑. ฉันค้อมตัวเมื่อเดินผ่านหน้าผู้ใหญ่	๑๐	๔๘	๑๓๓	๑๔๙	๙๖	๓.๖๓	๑.๐๑๗	๘	๒๖	๙๖	๑๓๕	๑๐๔	๓.๘๒	๐.๙๙๔
	๒.๓%	๑๑.๐%	๓๐.๕%	๓๔.๒%	๒๒.๐%			๒.๒%	๗.๐%	๒๖.๐%	๓๖.๖%	๒๘.๒%		
๓๒. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง	๓๑	๙๓	๑๗๐	๙๑	๕๑	๓.๐๙	๑.๐๘๑	๑๔	๕๒	๑๔๗	๙๒	๖๒	๓.๓๗	๑.๐๔๒
	๗.๑%	๒๑.๓%	๓๙.๐%	๒๐.๙%	๑๑.๗%			๓.๘%	๑๔.๒%	๔๐.๑%	๒๕.๑%	๑๖.๙%		
๓๓. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๓๑	๙๓	๑๘๖	๙๐	๓๖	๓.๐๒	๑.๐๑๘	๑๘	๘๑	๑๔๘	๘๔	๓๖	๓.๑๑	๑.๐๑๕
	๗.๑%	๒๑.๓%	๔๒.๗%	๒๐.๖%	๘.๓%			๔.๙%	๒๒.๑%	๔๐.๓%	๒๒.๙%	๙.๘%		
๓๔. ฉันอ่านข่าวหรือค้นคว้าเรื่องที่สนใจตามเว็บไซต์ต่างๆ	๒๔	๗๐	๑๕๘	๑๒๐	๖๔	๓.๓๐	๑.๐๗๖	๒๑	๔๔	๑๓๕	๑๐๖	๖๒	๓.๓๙	๑.๐๗๗
	๕.๕%	๑๖.๑%	๓๖.๒%	๒๗.๕%	๑๔.๗%			๕.๗%	๑๒.๐%	๓๖.๗%	๒๘.๘%	๑๖.๘%		
๓๕. ฉันไปถึงโรงเรียนตรงเวลา	๒๖	๗๖	๑๖๙	๑๑๖	๔๙	๓.๒๐	๑.๐๔๕	๒๒	๕๑	๑๒๓	๑๑๖	๕๖	๓.๓๖	๑.๐๘๔
	๖.๐%	๑๗.๔%	๓๘.๘%	๒๖.๖%	๑๑.๒%			๖.๐%	๑๓.๙%	๓๓.๔%	๓๑.๕%	๑๕.๒%		
๓๖. ฉันอ่านบททวนวิชาที่เรียนอย่างสม่ำเสมอ	๓๕	๑๑๐	๑๘๑	๙๒	๒๗	๒.๙๐	๑.๐๐๒	๒๕	๗๗	๑๗๙	๗๐	๑๗	๒.๙๔	๐.๙๒๔
	๘.๐%	๒๕.๓%	๔๑.๖%	๑๘.๙%	๖.๒%			๖.๘%	๒๐.๙%	๔๘.๖%	๑๙.๐%	๔.๖%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	เพื่อน							อื่นๆ						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๓๗. ฉันชอบชิบนิทานผู้อื่น	๙๑	๑๓๐	๑๒๔	๖๓	๒๗	๒.๕๕	๑.๑๕๔	๘๔	๑๒๘	๙๙	๔๔	๑๓	๒.๓๙	๑.๐๗๑
	๒๐.๙%	๒๙.๙%	๒๘.๕%	๑๔.๕%	๖.๒%			๒๒.๘%	๓๔.๘%	๒๖.๙%	๑๒.๐%	๓.๕%		
๓๘. ฉันชอบทำงานเป็นกลุ่ม	๓๒	๙๘	๑๗๖	๙๑	๔๐	๓.๐๒	๑.๐๔๖	๒๒	๖๕	๑๓๙	๘๔	๕๙	๓.๒๕	๑.๑๐๕
	๗.๓%	๒๒.๔%	๔๐.๓%	๒๐.๘%	๙.๒%			๖.๐%	๑๗.๖%	๓๗.๗%	๒๒.๘%	๑๖.๐%		
๓๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๑๗	๒๖	๘๐	๑๐๕	๒๐๗	๔.๐๖	๑.๑๑๘	๕	๑๘	๖๓	๙๖	๑๘๗	๔.๒๐	๐.๙๗๙
	๓.๙%	๖.๐%	๑๘.๔%	๒๔.๑%	๔๗.๖%			๑.๔%	๔.๙%	๑๗.๑%	๒๖.๐%	๕๐.๗%		
๔๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๑๘	๓๐	๖๑	๘๖	๒๔๒	๔.๑๕	๑.๑๔๘	๑๑	๑๕	๔๑	๗๕	๒๒๗	๔.๓๓	๑.๐๒๔
	๔.๑%	๖.๙%	๑๔.๐%	๑๙.๗%	๕๕.๔%			๓.๐%	๔.๑%	๑๑.๑%	๒๐.๓%	๖๑.๕%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

๔.๒.๒.๒. ประชาชนทั่วไป

ตารางที่ ๒-๑๘ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามภาค

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคเหนือ							ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ							ภาคกลาง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. ฉันท่อง ก ถึง ฮ ได้	๑๑๙	๑๖๗	๓๐๐	๓๑๔	๖๗๕	๓.๘๐	๑.๒๙๘	๕๗	๑๓๙	๒๘๓	๓๐๓	๘๑๖	๔.๐๕	๑.๑๖๔	๙๖	๑๑๑	๓๑๗	๓๖๕	๗๑๑	๓.๙๓	๑.๒๐๗
	๗.๖%	๑๐.๖%	๑๙.๐%	๑๙.๙%	๔๒.๙%			๓.๖%	๘.๗%	๑๗.๗%	๑๙.๐%	๕๑.๑%			๖.๐%	๖.๙%	๑๙.๘%	๒๒.๘%	๔๔.๔%		
๑๗. ฉันมีปัญหากับการออกเสียงควบกล้ำ	๔๑๖	๔๐๙	๓๗๗	๒๐๓	๑๕๗	๒.๕๕	๑.๒๘๓	๔๘๗	๒๙๘	๔๘๒	๒๐๓	๑๑๕	๒.๔๗	๑.๒๔๗	๔๓๐	๓๕๙	๔๕๕	๒๒๖	๑๓๐	๒.๕๔	๑.๒๔๘
	๒๖.๖%	๒๖.๒%	๒๔.๑%	๑๓.๐%	๑๐.๑%			๓๐.๗%	๑๘.๘%	๓๐.๔%	๑๒.๘%	๗.๓%			๒๖.๙%	๒๒.๔%	๒๘.๔%	๑๔.๑%	๘.๑%		
๑๘. ฉันมีปัญหารื่องการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๔๐๖	๓๓๒	๔๑๔	๒๓๗	๑๗๖	๒.๖๕	๑.๓๑๔	๓๓๒	๔๐๑	๔๕๑	๒๘๐	๑๒๐	๒.๖๖	๑.๒๐๖	๔๑๑	๔๔๗	๔๓๒	๒๐๔	๑๐๕	๒.๔๗	๑.๑๘๙
	๒๕.๙%	๒๑.๒%	๒๖.๕%	๑๕.๑%	๑๑.๒%			๒๑.๐%	๒๕.๓%	๒๘.๕%	๑๗.๗%	๗.๖%			๒๕.๗%	๒๘.๐%	๒๗.๐%	๑๒.๘%	๖.๖%		
๑๙. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๕๐	๑๙๓	๔๑๖	๔๒๗	๔๗๗	๓.๗๐	๑.๑๒๓	๙๓	๑๙๓	๓๘๐	๓๙๒	๕๒๕	๓.๖๗	๑.๒๑๗	๖๑	๑๖๕	๓๒๖	๔๓๔	๖๑๑	๓.๘๖	๑.๑๕๑
	๓.๒%	๑๒.๓%	๒๖.๖%	๒๗.๓%	๓๐.๕%			๕.๙%	๑๒.๒%	๒๔.๐%	๒๔.๘%	๓๓.๒%			๓.๘%	๑๐.๓%	๒๐.๔%	๒๗.๒%	๓๘.๓%		
๒๐. ฉันดูมหรสพไทยหรือการเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๒๙๙	๔๐๑	๔๓๗	๒๕๖	๑๗๑	๒.๗๔	๑.๒๔๘	๑๖๒	๒๓๕	๔๖๒	๔๐๖	๓๒๐	๓.๓๑	๑.๒๓๖	๒๕๑	๓๕๗	๕๒๗	๒๘๕	๑๗๘	๒.๘๖	๑.๒๐๗
	๑๙.๑%	๒๕.๖%	๒๗.๙%	๑๖.๔%	๑๐.๙%			๑๐.๒%	๑๔.๘%	๒๙.๑%	๒๕.๖%	๒๐.๒%			๑๕.๗%	๒๒.๓%	๓๓.๐%	๑๗.๘%	๑๑.๑%		
๒๑. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุด ผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๒๘๘	๓๖๘	๔๔๘	๒๘๗	๑๗๔	๒.๘๐	๑.๒๕๐	๑๗๕	๒๖๖	๔๕๗	๓๙๔	๒๙๐	๓.๒๓	๑.๒๔๒	๔๓๗	๔๑๕	๔๐๘	๒๑๙	๑๒๐	๒.๔๘	๑.๒๓๓
	๑๘.๔%	๒๓.๕%	๒๘.๖%	๑๘.๓%	๑๑.๑%			๑๑.๑%	๑๖.๘%	๒๘.๙%	๒๔.๙%	๑๘.๓%			๒๗.๓%	๒๖.๐%	๒๕.๕%	๑๓.๗%	๗.๕%		
๒๒. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๓๑๔	๓๖๓	๔๖๕	๒๒๙	๑๙๗	๒.๗๗	๑.๒๗๖	๓๗๕	๓๕๗	๔๕๖	๒๕๔	๑๔๒	๒.๖๔	๑.๒๕๐	๕๕๗	๓๙๓	๔๐๓	๑๖๖	๘๐	๒.๒๖	๑.๑๘๓
	๒๐.๐%	๒๓.๒%	๒๙.๗%	๑๔.๖%	๑๒.๖%			๒๓.๗%	๒๒.๕%	๒๘.๘%	๑๖.๐%	๙.๐%			๓๔.๘%	๒๔.๖%	๒๕.๒%	๑๐.๔%	๕.๐%		
๒๓. ฉันดูหมอลำ/บนบานศาลกล่าว	๔๔๖	๓๙๑	๔๑๑	๑๘๙	๑๒๔	๒.๔๖	๑.๒๔๑	๓๙๗	๓๘๔	๔๓๗	๒๕๗	๑๐๗	๒.๕๕	๑.๒๑๗	๖๘๘	๔๒๑	๓๓๐	๑๑๑	๕๐	๒.๐๑	๑.๐๙๓
	๒๘.๖%	๒๕.๐%	๒๖.๓%	๑๒.๑%	๗.๙%			๒๕.๑%	๒๔.๓%	๒๗.๖%	๑๖.๒%	๖.๘%			๔๓.๐%	๒๖.๓%	๒๐.๖%	๖.๙%	๓.๑%		
๒๔. ฉันทำผิดกฎจราจร เช่น	๖๘๕	๓๗๓	๓๓๔	๑๒๑	๔๔	๒.๐๑	๑.๑๐๕	๖๐๔	๓๐๒	๓๗๖	๒๓๖	๖๗	๒.๒๘	๑.๒๓๑	๘๖๓	๓๘๓	๒๒๑	๙๕	๓๘	๑.๗๙	๑.๐๔๒

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคเหนือ							ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ							ภาคกลาง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
ฝ่าไฟแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย	๔๔.๐%	๒๔.๐%	๒๑.๕%	๗.๘%	๒.๘%			๓๘.๑%	๑๙.๑%	๒๓.๗%	๑๔.๙%	๔.๒%			๕๓.๙%	๒๓.๙%	๑๓.๘%	๕.๙%	๒.๔%		
๒๕. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม้กางเขน	๓๑๗	๒๘๖	๔๑๕	๒๘๔	๒๕๖	๒.๙๒	๑.๓๕๓	๓๓๙	๓๖๒	๔๔๔	๒๖๖	๑๗๐	๒.๗๓	๑.๒๖๙	๔๖๖	๓๗๙	๓๗๓	๒๑๔	๑๖๘	๒.๕๒	๑.๓๑๕
	๒๐.๓%	๑๘.๔%	๒๖.๖%	๑๘.๒%	๑๖.๔%			๒๑.๔%	๒๒.๙%	๒๘.๑%	๑๖.๘%	๑๐.๘%			๒๙.๑%	๒๓.๗%	๒๓.๓%	๑๓.๔%	๑๐.๕%		
๒๖. แสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน	๒๖	๙๗	๓๙๖	๕๓๖	๕๐๒	๓.๙๙	.๙๘๓	๔๐	๑๑๓	๔๘๘	๖๐๑	๓๔๕	๓.๖๙	.๙๗๑	๕๕	๑๕๗	๔๑๔	๖๑๔	๓๖๐	๓.๖๗	๑.๐๓๗
	๑.๗%	๖.๒%	๒๕.๔%	๓๔.๔%	๓๒.๒%			๒.๕%	๗.๑%	๓๐.๗%	๓๗.๙%	๒๑.๗%			๓.๔%	๙.๘%	๒๕.๙%	๓๘.๔%	๒๒.๕%		
๒๗. ฉันค้อมตัวลงเมื่อเดิน ผ่านผู้ใหญ่/ ผู้สูงอายุ	๔๗	๑๓๕	๓๒๓	๔๔๙	๖๑๔	๓.๙๒	๑.๐๙๘	๒๘	๑๐๔	๓๔๒	๖๒๖	๔๘๑	๓.๙๐	.๙๖๗	๖๘	๑๔๓	๓๕๓	๕๒๕	๕๑๑	๓.๗๙	๑.๑๑๓
	๓.๐%	๘.๖%	๒๐.๖%	๒๘.๖%	๓๙.๒%			๑.๘%	๖.๖%	๒๑.๖%	๓๙.๖%	๓๐.๔%			๔.๓%	๘.๙%	๒๒.๑%	๓๒.๘%	๓๑.๙%		
๒๘. ฉันไหว้ผู้มีอายุมากกว่า เสมอ	๔๖	๑๔๑	๒๙๔	๔๔๐	๖๔๐	๓.๙๕	๑.๑๐๖	๒๕	๙๘	๓๐๕	๖๐๖	๕๕๒	๓.๙๘	.๙๖๔	๔๔	๑๑๙	๓๐๙	๕๕๙	๕๗๙	๓.๙๔	๑.๐๔๗
	๒.๙%	๙.๐%	๑๘.๘%	๒๘.๒%	๔๑.๐%			๑.๖%	๖.๒%	๑๙.๒%	๓๘.๒%	๓๔.๘%			๒.๘%	๗.๔%	๑๙.๓%	๓๔.๓%	๓๖.๒%		
๒๙. ฉันยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็น นิจ	๓๓	๖๔	๓๐๘	๕๑๕	๖๔๙	๔.๐๗	.๙๗๙	๓๔	๘๙	๔๔๒	๕๙๐	๔๒๘	๓.๘๑	.๙๖๖	๒๙	๑๒๓	๓๗๘	๕๖๖	๕๐๔	๓.๘๗	๑.๐๐๓
	๒.๑%	๔.๑%	๑๙.๖%	๓๒.๘%	๔๑.๔%			๒.๑%	๕.๖%	๒๗.๙%	๓๗.๓%	๒๗.๐%			๑.๘%	๗.๗%	๒๓.๖%	๓๕.๔%	๓๑.๕%		
๓๐. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรด ยามว่าง	๒๔๓	๒๘๘	๔๐๐	๓๒๘	๓๐๕	๓.๑๐	๑.๓๓๖	๑๐๙	๒๒๐	๕๕๒	๔๓๗	๒๖๕	๓.๓๓	๑.๑๑๘	๑๘๕	๒๖๔	๔๘๑	๓๘๔	๒๘๓	๓.๒๐	๑.๒๔๑
	๑๕.๕%	๑๘.๔%	๒๕.๖%	๒๑.๐%	๑๙.๕%			๖.๙%	๑๓.๙%	๓๔.๙%	๒๗.๖%	๑๖.๗%			๑๑.๖%	๑๖.๕%	๓๐.๑%	๒๔.๐%	๑๗.๗%		
๓๑. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๒๑๑	๓๐๗	๕๐๑	๓๑๗	๒๒๔	๓.๐๒	๑.๒๓๑	๑๔๖	๒๖๔	๕๙๓	๓๖๓	๒๑๘	๓.๑๕	๑.๑๓๗	๑๘๕	๒๗๐	๕๓๒	๓๗๘	๒๓๕	๓.๑๓	๑.๒๐๐
	๑๓.๕%	๑๙.๗%	๓๒.๑%	๒๐.๓%	๑๔.๔%			๙.๒%	๑๖.๗%	๓๗.๔%	๒๒.๙%	๑๓.๘%			๑๑.๖%	๑๖.๙%	๓๓.๓%	๒๓.๖%	๑๔.๗%		
๓๒. ฉันติดตามเรื่องที่สนใจ จากหนังสือ นิตยสาร หรือ เว็บไซต์ต่างๆ	๔๔๒	๓๐๑	๓๘๖	๒๗๐	๑๖๐	๒.๖๒	๑.๓๒๙	๒๓๕	๒๙๗	๔๙๔	๓๔๔	๒๑๓	๓.๐๐	๑.๒๔๐	๒๕๒	๓๐๓	๔๔๘	๓๗๘	๒๑๗	๓.๐๐	๑.๒๖๕
	๒๘.๔%	๑๙.๓%	๒๔.๘%	๑๗.๓%	๑๐.๓%			๑๔.๘%	๑๘.๘%	๓๑.๒%	๒๑.๗%	๑๓.๕%			๑๕.๘%	๑๙.๐%	๒๘.๐%	๒๓.๗%	๑๓.๖%		
๓๓. ฉันเป็นคนใฝ่รู้ชอบ ค้นคว้าข้อมูลต่างๆ	๓๒๒	๓๔๖	๔๕๘	๒๖๓	๑๖๖	๒.๗๕	๑.๒๕๘	๑๖๔	๒๘๒	๕๙๖	๓๗๕	๑๖๖	๓.๐๖	๑.๑๑๖	๒๑๑	๒๖๑	๕๖๖	๓๗๓	๑๘๗	๓.๐๔	๑.๑๘๐
	๒๐.๗%	๒๒.๓%	๒๙.๕%	๑๖.๙%	๑๐.๗%			๑๐.๔%	๑๗.๘%	๓๗.๗%	๒๓.๗%	๑๐.๕%			๑๓.๒%	๑๖.๓%	๓๕.๔%	๒๓.๓%	๑๑.๗%		
๓๔. ฉันไปถึงที่ทำงานตรง เวลา	๑๘๖	๑๔๓	๓๗๖	๓๘๗	๔๔๘	๓.๕๐	๑.๓๒๐	๑๔๘	๒๓๓	๕๐๒	๔๓๓	๒๗๐	๓.๒๘	๑.๑๘๒	๑๒๙	๒๑๘	๔๙๘	๔๒๕	๓๒๘	๓.๓๘	๑.๑๘๕
	๑๒.๑%	๙.๓%	๒๔.๔%	๒๕.๑%	๒๙.๑%			๙.๓%	๑๔.๗%	๓๑.๗%	๒๗.๓%	๑๗.๐%			๘.๑%	๑๓.๖%	๓๑.๒%	๒๖.๖%	๒๐.๕%		
๓๕. ฉันเอางานจากที่ทำงาน	๓๙๙	๒๖๐	๔๐๘	๒๗๘	๑๘๕	๒.๗๓	๑.๓๔๕	๒๑๖	๒๙๐	๕๕๑	๓๓๕	๑๙๐	๓.๐๐	๑.๑๙๓	๓๓๙	๓๔๑	๔๙๒	๒๘๒	๑๓๔	๒.๗๐	๑.๒๒๑

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคเหนือ						ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						ภาคกลาง								
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
มาทำต๋อที่บ้าน	๒๖.๑%	๑๗.๐%	๒๖.๗%	๑๘.๒%	๑๒.๑%			๑๓.๗%	๑๘.๓%	๓๔.๘%	๒๑.๒%	๑๒.๐%			๒๑.๒%	๒๒.๐%	๓๐.๘%	๑๗.๖%	๘.๔%		
๓๖. ฉันซุบซิบนินทาผู้อื่น	๗๑๐	๓๓๑	๓๒๙	๑๑๐	๕๕	๒.๐๐	๑.๑๓๔	๖๑๙	๒๙๕	๓๕๗	๒๑๗	๙๕	๒.๒๙	๑.๒๗๔	๖๖๕	๔๒๒	๓๓๒	๑๓๑	๔๙	๒.๐๕	๑.๑๐๗
	๔๖.๓%	๒๑.๖%	๒๑.๔%	๗.๒%	๓.๖%			๓๙.๑%	๑๘.๖%	๒๒.๖%	๑๓.๗%	๖.๐%			๔๑.๖%	๒๖.๔%	๒๐.๘%	๘.๒%	๓.๑%		
๓๗. ฉันชอบทำงานเป็นทีม	๒๐๙	๒๔๒	๔๔๔	๓๖๒	๒๘๕	๓.๑๘	๑.๒๘๒	๑๔๔	๒๖๖	๕๕๗	๓๘๗	๒๒๑	๓.๑๗	๑.๑๔๕	๑๙๘	๒๕๐	๕๖๕	๓๖๔	๒๒๐	๓.๑๐	๑.๑๙๓
	๑๓.๖%	๑๕.๗%	๒๘.๘%	๒๓.๕%	๑๘.๕%			๙.๑%	๑๖.๙%	๓๕.๔%	๒๔.๖%	๑๔.๐%			๑๒.๔%	๑๕.๗%	๓๕.๔%	๒๒.๘%	๑๓.๘%		
๓๘. ฉันมักพูดคำว่า “ไม่เป็นไร”/ “ช่างมัน”/ “แล้วแต่” เป็นคำติดปาก	๑๘๐	๒๖๖	๕๕๒	๓๐๒	๒๕๕	๓.๑๒	๑.๒๑๓	๑๕๘	๓๐๑	๕๕๐	๔๐๕	๑๖๕	๓.๐๗	๑.๑๒๓	๒๒๕	๓๒๗	๕๙๙	๒๙๓	๑๕๓	๒.๘๙	๑.๑๕๐
	๑๑.๖%	๑๗.๑%	๓๕.๕%	๑๙.๔%	๑๖.๔%			๑๐.๐%	๑๙.๑%	๓๔.๘%	๒๕.๖%	๑๐.๔%			๑๔.๑%	๒๐.๕%	๓๗.๕%	๑๘.๓%	๙.๖%		
๓๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๑๕	๔๖	๒๖๓	๔๐๙	๘๓๕	๔.๒๘	.๙๑๐	๒๕	๕๖	๑๙๕	๔๑๘	๘๙๐	๔.๓๒	.๙๓๑	๑๒	๓๖	๑๙๓	๓๗๙	๙๗๙	๔.๔๒	.๘๔๓
	๑.๐%	๒.๙%	๑๖.๘%	๒๖.๑%	๕๓.๓%			๑.๖%	๓.๕%	๑๒.๓%	๒๖.๔%	๕๖.๒%			.๘%	๒.๓%	๑๒.๑%	๒๓.๗%	๖๑.๒%		
๔๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๑๒	๓๘	๑๕๕	๒๓๕	๑๑๒๘	๔.๕๕	.๘๒๖	๒๓	๕๐	๑๑๗	๒๙๓	๑๑๐๔	๔.๕๒	.๘๗๒	๑๔	๒๖	๑๐๑	๒๒๘	๑๒๓๐	๔.๖๕	.๗๔๗
	.๘%	๒.๔%	๙.๙%	๑๕.๐%	๗๑.๙%			๑.๔%	๓.๒%	๗.๔%	๑๘.๕%	๖๙.๖%			.๙%	๑.๖%	๖.๓%	๑๔.๓%	๗๖.๙%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๑๘ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามภาค (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคตะวันออก							ภาคใต้							กรุงเทพฯและปริมณฑล						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. ฉันท่อง ก ถึง ฮ ได้	๔๖	๖๕	๑๓๕	๑๖๗	๓๙๒	๓.๙๙	๑.๒๒๒	๑๒๒	๑๘๑	๒๗๒	๓๒๗	๗๐๐	๓.๘๑	๑.๓๐๘	๕๕	๗๔	๑๗๐	๑๗๗	๓๖๗	๓.๘๖	๑.๒๔๘
	๕.๗%	๘.๑%	๑๖.๘%	๒๐.๗%	๔๘.๗%			๗.๖%	๑๑.๓%	๑๗.๐%	๒๐.๔%	๔๓.๗%			๖.๕%	๘.๘%	๒๐.๒%	๒๑.๐%	๔๓.๕%		
๑๗. ฉันมีปัญหากับการออกเสียงควบกล้ำ	๒๙๔	๑๘๓	๒๑๖	๗๔	๓๐	๒.๒๐	๑.๑๔๕	๕๐๔	๔๑๓	๓๔๕	๒๒๐	๑๒๐	๒.๔๐	๑.๒๖๓	๑๙๒	๒๔๒	๒๘๔	๙๘	๒๘	๒.๔๔	๑.๐๖๕
	๓๖.๙%	๒๓.๐%	๒๗.๑%	๙.๓%	๓.๘%			๓๑.๕%	๒๕.๘%	๒๑.๕%	๑๓.๗%	๗.๕%			๒๒.๗%	๒๘.๗%	๓๓.๖%	๑๑.๖%	๓.๓%		
๑๘. ฉันมีปัญหาเรื่องการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๓๒๐	๑๘๔	๑๘๐	๗๗	๓๙	๒.๑๖	๑.๑๙๓	๔๖๔	๔๒๙	๓๘๕	๒๐๘	๑๑๔	๒.๔๒	๑.๒๓๐	๑๖๖	๒๖๑	๒๗๗	๑๐๑	๒๗	๒.๔๗	๑.๐๔๓
	๔๐.๐%	๒๓.๐%	๒๒.๕%	๙.๖%	๔.๙%			๒๙.๐%	๒๖.๘%	๒๔.๑%	๑๓.๐%	๗.๑%			๒๐.๐%	๓๑.๔%	๓๓.๓%	๑๒.๑%	๓.๒%		
๑๙. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๓๒	๗๐	๑๗๕	๒๑๓	๓๐๙	๓.๘๗	๑.๑๔๑	๙๗	๑๕๘	๓๑๓	๔๒๘	๖๐๕	๓.๘๐	๑.๒๑๕	๔๔	๘๘	๑๙๖	๒๗๒	๒๓๗	๓.๖๘	๑.๑๔๕
	๔.๐%	๘.๘%	๒๑.๙%	๒๖.๗%	๓๘.๗%			๖.๑%	๙.๙%	๑๙.๖%	๒๖.๗%	๓๗.๘%			๕.๓%	๑๐.๕%	๒๓.๔%	๓๒.๕%	๒๘.๓%		
๒๐. ฉันดูมหรสพไทยหรือการเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๑๙๑	๑๙๖	๒๓๖	๑๐๓	๗๔	๒.๕๙	๑.๒๓๘	๒๗๓	๓๓๕	๔๗๒	๓๑๘	๒๐๓	๒.๙๐	๑.๒๖๐	๑๕๘	๒๐๑	๒๕๘	๑๖๔	๕๖	๒.๗๑	๑.๑๗๔
	๒๓.๙%	๒๔.๕%	๒๙.๕%	๑๒.๙%	๙.๓%			๑๗.๑%	๒๐.๙%	๒๙.๕%	๑๙.๙%	๑๒.๗%			๑๘.๙%	๒๔.๐%	๓๐.๘%	๑๙.๖%	๖.๗%		
๒๑. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๒๔๙	๒๒๐	๑๗๖	๙๘	๕๕	๒.๓๖	๑.๒๓๑	๓๙๓	๓๗๒	๓๗๕	๒๙๓	๑๖๘	๒.๖๗	๑.๓๐๗	๒๗๒	๒๐๖	๒๑๐	๑๐๓	๔๖	๒.๓๔	๑.๒๐๕
	๓๑.๒%	๒๗.๖%	๒๒.๑%	๑๒.๓%	๖.๙%			๒๔.๕%	๒๓.๒%	๒๓.๔%	๑๘.๓%	๑๐.๕%			๓๒.๕%	๒๔.๖%	๒๕.๑%	๑๒.๓%	๕.๕%		
๒๒. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๓๓๑	๑๘๕	๑๖๓	๗๙	๔๑	๒.๑๔	๑.๒๐๗	๖๑๙	๓๑๓	๓๒๖	๒๑๘	๑๒๓	๒.๓๒	๑.๓๑๔	๒๙๘	๑๖๖	๒๑๒	๑๑๔	๔๕	๒.๓๓	๑.๒๓๘
	๔๑.๔%	๒๓.๒%	๒๐.๔%	๙.๙%	๕.๑%			๓๘.๗%	๑๙.๖%	๒๐.๔%	๑๓.๖%	๗.๗%			๓๕.๗%	๑๙.๙%	๒๕.๔%	๑๓.๗%	๕.๔%		
๒๓. ฉันดูหมอ/บนบานศาลกล่าว	๓๙๗	๑๘๗	๑๒๑	๖๙	๑๘	๑.๘๙	๑.๐๙๔	๗๑๙	๓๕๗	๒๖๒	๑๘๔	๗๙	๒.๐๙	๑.๒๒๘	๓๐๐	๒๐๘	๒๐๕	๙๒	๒๙	๒.๒๑	๑.๑๔๘
	๕๐.๑%	๒๓.๖%	๑๕.๓%	๘.๗%	๒.๓%			๔๔.๙%	๒๒.๓%	๑๖.๔%	๑๑.๕%	๔.๙%			๓๖.๐%	๒๔.๙%	๒๔.๖%	๑๑.๐%	๓.๕%		
๒๔. ฉันทำผิดกฎจราจร เช่น ผ่าไฟแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย	๔๗๒	๑๕๕	๙๕	๕๓	๒๐	๑.๗๓	๑.๐๖๖	๗๕๑	๓๘๘	๒๔๑	๑๕๕	๖๖	๒.๐๐	๑.๑๗๔	๓๘๔	๑๗๙	๑๖๓	๗๒	๓๖	๒.๐๔	๑.๑๗๙
	๕๙.๔%	๑๙.๕%	๑๑.๙%	๖.๗%	๒.๕%			๔๖.๙%	๒๔.๒%	๑๕.๑%	๙.๗%	๔.๑%			๔๖.๐%	๒๑.๕%	๑๙.๕%	๘.๖%	๔.๓%		
๒๕. ฉันพกเครื่องราง เช่น	๓๔๐	๑๔๔	๑๖๐	๙๒	๕๘	๒.๒๒	๑.๓๐๕	๕๓๓	๓๑๐	๓๓๙	๒๒๗	๑๙๓	๒.๕๒	๑.๓๘๖	๒๕๒	๑๕๐	๒๒๙	๑๐๙	๙๓	๒.๕๗	๑.๓๓๖

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคตะวันออก						ภาคใต้						กรุงเทพฯและปริมณฑล								
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
พระเครื่อง ไม้กางเขน	๔๒.๘%	๑๘.๑%	๒๐.๒%	๑๑.๖%	๗.๓%			๓๓.๓%	๑๙.๔%	๒๑.๒%	๑๔.๒%	๑๒.๐%			๓๐.๓%	๑๘.๐%	๒๗.๕%	๑๓.๑%	๑๑.๒%		
๒๖. แสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน	๓๑	๕๖	๒๖๔	๒๘๔	๑๖๗	๓.๖๒	๑.๐๑๒	๗๕	๑๔๘	๓๘๘	๕๕๘	๔๐๓	๓.๖๘	๑.๐๘๙	๓๕	๙๕	๒๘๒	๒๘๔	๑๔๕	๓.๔๙	๑.๐๓๕
	๓.๙%	๗.๐%	๓๒.๙%	๓๕.๕%	๒๐.๘%			๔.๗%	๙.๒%	๒๔.๒%	๓๖.๗%	๒๕.๒%			๔.๒%	๑๑.๓%	๓๓.๕%	๓๓.๘%	๑๗.๒%		
๒๗. ฉันยอมตัวลงเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่/ ผู้สูงอายุ	๓๔	๗๗	๒๒๑	๒๕๓	๒๑๕	๓.๖๗	๑.๐๙๙	๗๗	๑๕๓	๓๕๑	๕๑๐	๕๑๑	๓.๗๖	๑.๑๓๓	๓๒	๘๖	๒๑๗	๒๕๙	๒๔๔	๓.๗๑	๑.๑๐๖
	๔.๓%	๙.๖%	๒๗.๖%	๓๑.๖%	๒๖.๙%			๔.๘%	๙.๖%	๒๑.๙%	๓๑.๘%	๓๑.๙%			๓.๘%	๑๐.๓%	๒๕.๙%	๓๐.๙%	๒๙.๑%		
๒๘. ฉันไหว้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอ	๒๘	๗๒	๑๙๙	๒๒๖	๒๗๖	๓.๘๑	๑.๑๑๐	๙๕	๑๔๔	๓๐๒	๔๙๓	๕๖๔	๓.๘๑	๑.๑๘๓	๒๙	๗๓	๑๙๘	๒๗๑	๒๖๘	๓.๘๑	๑.๐๘๕
	๓.๕%	๙.๐%	๒๔.๘%	๒๘.๒%	๓๔.๕%			๕.๙%	๙.๐%	๑๘.๙%	๓๐.๙%	๓๕.๓%			๓.๕%	๘.๗%	๒๓.๖%	๓๒.๓%	๓๑.๙%		
๒๙. ฉันยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็นประจำ	๓๐	๗๕	๒๓๙	๒๔๔	๒๑๖	๓.๖๗	๑.๐๘๑	๙๔	๑๓๙	๓๕๙	๕๖๒	๔๔๔	๓.๗๐	๑.๑๓๗	๔๒	๘๐	๒๕๙	๒๖๙	๑๙๔	๓.๕๘	๑.๐๙๒
	๓.๗%	๙.๓%	๒๙.๗%	๓๐.๓%	๒๖.๙%			๕.๙%	๘.๗%	๒๒.๕%	๓๕.๒%	๒๗.๘%			๔.๐%	๙.๕%	๓๐.๗%	๓๑.๙%	๒๓.๐%		
๓๐. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรด ยามว่าง	๑๑๕	๑๕๕	๒๓๓	๑๖๘	๑๓๐	๓.๐๕	๑.๒๗๕	๒๐๑	๒๙๑	๔๖๕	๓๙๘	๒๔๖	๓.๑๒	๑.๒๓๘	๗๔	๑๓๖	๒๙๓	๒๑๑	๑๒๒	๓.๒๐	๑.๑๔๖
	๑๔.๔%	๑๙.๔%	๒๙.๑%	๒๑.๐%	๑๖.๒%			๑๒.๖%	๑๘.๒%	๒๙.๐%	๒๔.๙%	๑๕.๔%			๘.๙%	๑๖.๓%	๓๕.๐%	๒๕.๒%	๑๔.๖%		
๓๑. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๙๑	๑๗๐	๒๕๐	๑๖๘	๑๑๗	๓.๐๖	๑.๒๑๒	๒๑๑	๒๙๐	๔๗๐	๓๘๔	๒๔๖	๓.๑๐	๑.๒๔๖	๖๓	๑๕๐	๒๙๗	๑๘๔	๑๓๖	๓.๒๒	๑.๑๔๗
	๑๑.๔%	๒๑.๔%	๓๑.๔%	๒๑.๑%	๑๔.๗%			๑๓.๒%	๑๘.๑%	๒๙.๔%	๒๔.๐%	๑๕.๔%			๗.๖%	๑๘.๑%	๓๕.๘%	๒๒.๒%	๑๖.๔%		
๓๒. ฉันติดตามเรื่องที่สนใจจากหนังสือ นิตยสาร หรือเว็บไซต์ต่างๆ	๑๔๘	๑๓๘	๒๑๔	๑๗๗	๑๑๙	๒.๙๘	๑.๓๑๙	๒๖๔	๒๕๒	๔๗๑	๓๘๑	๒๓๔	๓.๐๔	๑.๒๘๐	๗๕	๑๙๒	๒๗๘	๑๗๗	๑๑๒	๓.๐๗	๑.๑๕๖
	๑๘.๖%	๑๗.๓%	๒๖.๙%	๒๒.๒%	๑๔.๙%			๑๖.๕%	๑๕.๗%	๒๙.๔%	๒๓.๘%	๑๔.๖%			๙.๐%	๒๓.๐%	๓๓.๓%	๒๑.๒%	๑๓.๔%		
๓๓. ฉันเป็นคนใฝ่รู้ชอบค้นคว้าข้อมูลต่างๆ	๙๙	๑๖๗	๒๔๕	๑๘๓	๑๐๕	๓.๐๔	๑.๒๐๘	๑๗๕	๒๖๐	๕๑๓	๔๒๐	๒๓๒	๓.๑๗	๑.๑๘๙	๕๖	๒๑๑	๒๙๗	๑๘๒	๙๕	๓.๐๖	๑.๐๘๘
	๑๒.๔%	๒๐.๙%	๓๐.๗%	๒๒.๙%	๑๓.๑%			๑๐.๙%	๑๖.๓%	๓๒.๑%	๒๖.๓%	๑๔.๕%			๖.๗%	๒๕.๑%	๓๕.๓%	๒๑.๖%	๑๑.๓%		
๓๔. ฉันไปถึงที่ทำงานตรงเวลา	๗๗	๖๙	๒๑๐	๒๕๖	๑๗๓	๓.๔๘	๑.๒๐๗	๑๗๖	๑๗๐	๓๖๐	๔๖๗	๔๒๕	๓.๕๐	๑.๒๘๗	๕๗	๑๒๓	๒๗๓	๒๒๒	๑๕๓	๓.๓๕	๑.๑๔๔
	๙.๘%	๘.๘%	๒๖.๘%	๓๒.๖%	๒๒.๐%			๑๑.๐%	๑๐.๖%	๒๒.๕%	๒๙.๒%	๒๖.๖%			๖.๙%	๑๔.๙%	๓๓.๐%	๒๖.๘%	๑๘.๕%		
๓๕. ฉันเอางานจากที่ทำงานมาทำที่บ้าน	๒๓๐	๑๔๔	๑๙๖	๑๔๕	๗๔	๒.๖๑	๑.๓๒๕	๓๔๓	๒๕๖	๔๒๒	๓๗๗	๒๐๓	๒.๙๐	๑.๓๒๓	๑๕๙	๑๙๗	๒๗๓	๑๓๕	๖๙	๒.๗๑	๑.๑๘๘
	๒๙.๒%	๑๘.๓%	๒๔.๘%	๑๘.๔%	๙.๔%			๒๑.๔%	๑๖.๐%	๒๖.๔%	๒๓.๕%	๑๒.๗%			๑๙.๑%	๒๓.๖%	๓๒.๘%	๑๖.๒%	๘.๓%		
๓๖. ฉันชอบขิบนินทาผู้อื่น	๔๑๘	๑๕๒	๑๓๙	๖๑	๒๕	๑.๙๐	๑.๑๓๒	๖๔๙	๔๑๒	๒๗๙	๑๘๖	๗๕	๒.๑๔	๑.๒๐๓	๒๕๘	๒๖๑	๑๙๔	๘๐	๓๔	๒.๒๔	๑.๑๑๗

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคตะวันออก							ภาคใต้							กรุงเทพฯและปริมณฑล						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
	๕๒.๖%	๑๙.๑%	๑๗.๕%	๗.๗%	๓.๑%			๔๐.๕%	๒๕.๗%	๑๗.๔%	๑๑.๖%	๔.๗%			๓๑.๒%	๓๑.๖%	๒๓.๕%	๙.๗%	๔.๑%		
๓๗. ฉันชอบทำงานเป็นทีม	๑๐๓	๑๖๐	๒๖๑	๑๗๒	๙๕	๒.๙๙	๑.๑๙๓	๒๐๘	๒๖๑	๔๕๙	๔๔๙	๒๒๓	๓.๑๔	๑.๒๒๖	๖๘	๑๕๐	๒๙๐	๒๐๖	๑๑๑	๓.๑๗	๑.๑๒๘
	๑๓.๐%	๒๐.๒%	๓๓.๐%	๒๑.๗%	๑๒.๐%			๑๓.๐%	๑๖.๓%	๒๘.๗%	๒๘.๑%	๑๓.๙%			๘.๒%	๑๘.๒%	๓๕.๒%	๒๕.๐%	๑๓.๕%		
๓๘. ฉันมักพูดคำว่า “ไม่ เป็นไร”/ “ช่างมัน”/ “แล้วแต่” เป็นคำติดปาก	๑๑๒	๑๓๗	๒๖๘	๑๗๒	๑๐๗	๓.๐๓	๑.๒๒๐	๒๒๐	๓๔๒	๔๙๓	๓๔๙	๑๙๗	๒.๙๘	๑.๒๑๔	๗๕	๑๗๔	๒๗๙	๒๐๕	๙๘	๓.๐๙	๑.๑๓๒
	๑๔.๑%	๑๗.๒%	๓๓.๗%	๒๑.๖%	๑๓.๔%			๑๓.๗%	๒๑.๔%	๓๐.๘%	๒๑.๘%	๑๒.๓%			๙.๐%	๒๐.๙%	๓๓.๖%	๒๔.๗%	๑๑.๘%		
๓๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่ แพ้ชาติใด	๒๒	๓๘	๑๑๐	๒๘๑	๓๕๓	๔.๑๓	.๙๙๘	๔๘	๑๓๓	๒๐๐	๔๕๕	๗๖๕	๔.๑๐	๑.๐๙๔	๑๘	๖๑	๑๖๑	๒๔๘	๓๔๙	๔.๐๑	๑.๐๔๗
	๒.๗%	๔.๗%	๑๓.๗%	๓๕.๐%	๔๓.๙%			๓.๐%	๘.๓%	๑๒.๕%	๒๘.๔%	๔๗.๘%			๒.๒%	๗.๓%	๑๙.๒%	๒๙.๖%	๔๑.๗%		
๔๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ ฉันขอเกิด เป็นคนไทยอีกครั้ง	๑๗	๒๕	๗๘	๑๑๗	๕๖๕	๔.๔๘	.๙๔๒	๖๗	๘๑	๑๗๙	๒๖๐	๑๐๑๕	๔.๓๐	๑.๑๑๒	๒๑	๓๗	๙๙	๑๔๐	๕๔๐	๔.๓๖	๑.๐๑๘
	๒.๑%	๓.๑%	๙.๗%	๑๔.๖%	๗๐.๔%			๔.๒%	๕.๑%	๑๑.๒%	๑๖.๒%	๖๓.๔%			๒.๕%	๔.๔%	๑๑.๘%	๑๖.๗%	๖๔.๕%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๑๙ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ในเขตเมือง							นอกเขตเมือง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. ฉันท้อง ก ถึง ฮ ได้	๒๓๑	๓๖๑	๗๙๓	๘๘๕	๑,๗๗๗	๓.๘๙	๑.๒๒๓	๒๖๔	๓๗๖	๖๘๔	๗๖๘	๑,๘๘๔	๓.๙๑	๑.๒๗๑
	๕.๗%	๘.๙%	๑๙.๖%	๒๑.๙%	๔๓.๙%			๖.๖%	๙.๕%	๑๗.๒%	๑๙.๓%	๔๗.๔%		
๑๗. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงควบกล้ำ	๑,๑๓๔	๙๗๐	๑,๐๙๑	๕๒๓	๓๑๔	๒.๔๘	๑.๒๔๑	๑,๑๘๙	๙๓๔	๑,๐๖๘	๕๐๑	๒๖๖	๒.๔๒	๑.๒๒๕
	๒๘.๑%	๒๔.๑%	๒๗.๑%	๑๓.๐%	๗.๘%			๓๐.๐%	๒๓.๖%	๒๗.๐%	๑๒.๗%	๖.๗%		
๑๘. ฉันมีปัญหาเรื่องการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๑,๐๒๗	๑,๐๓๘	๑,๐๙๐	๕๖๗	๓๐๘	๒.๕๓	๑.๒๒๔	๑,๐๗๒	๑,๐๑๖	๑,๐๔๙	๕๔๐	๒๗๓	๒.๔๗	๑.๒๑๗
	๒๕.๕%	๒๕.๘%	๒๗.๐%	๑๔.๑%	๗.๖%			๒๗.๑%	๒๕.๗%	๒๖.๖%	๑๓.๗%	๖.๙%		
๑๙. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๑๙๘	๔๘๒	๙๑๗	๑,๑๐๔	๑,๓๒๓	๓.๗๑	๑.๑๘๒	๑๗๙	๓๘๕	๘๘๙	๑,๐๖๒	๑,๔๔๑	๓.๘๑	๑.๑๖๒
	๔.๙%	๑๒.๐%	๒๒.๘%	๒๗.๔%	๓๒.๙%			๔.๕%	๙.๗%	๒๒.๕%	๒๖.๘%	๓๖.๔%		
๒๐. ฉันดูมหรสพไทยหรือการเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๗๑๒	๘๘๘	๑,๒๔๓	๗๔๔	๔๓๙	๒.๘๓	๑.๒๓๓	๖๒๒	๘๓๗	๑,๑๔๙	๗๘๘	๕๖๓	๒.๙๖	๑.๒๖๗
	๑๗.๗%	๒๒.๑%	๓๐.๙%	๑๘.๕%	๑๐.๙%			๑๕.๗%	๒๑.๑%	๒๙.๐%	๑๙.๙%	๑๔.๒%		
๒๑. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๙๓๒	๑,๐๑๒	๑,๐๓๙	๖๖๕	๓๗๔	๒.๖๔	๑.๒๕๙	๘๘๒	๘๓๕	๑,๐๓๕	๗๒๙	๔๗๙	๒.๗๗	๑.๓๑๐
	๒๓.๒%	๒๕.๒%	๒๕.๘%	๑๖.๕%	๙.๓%			๒๒.๓%	๒๑.๑%	๒๖.๑%	๑๘.๔%	๑๒.๑%		
๒๒. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๑,๒๖๐	๙๑๘	๙๙๔	๕๑๔	๓๔๐	๒.๔๔	๑.๒๗๙	๑,๒๓๔	๘๕๙	๑,๐๓๑	๕๔๖	๒๘๘	๒.๔๔	๑.๒๕๘
	๓๑.๓%	๒๒.๘%	๒๔.๗%	๑๒.๘%	๘.๔%			๓๑.๒%	๒๑.๗%	๒๖.๐%	๑๓.๘%	๗.๓%		
๒๓. ฉันดูหมอลำ/บนบานศาลกล่าว	๑,๔๘๒	๙๙๖	๘๖๓	๔๖๙	๒๑๐	๒.๒๔	๑.๒๑๐	๑,๔๖๕	๙๕๒	๙๐๓	๔๓๓	๑๙๗	๒.๒๓	๑.๑๙๘
	๓๖.๙%	๒๔.๘%	๒๑.๕%	๑๑.๗%	๕.๒%			๓๗.๑%	๒๔.๑%	๒๒.๙%	๑๑.๐%	๕.๐%		
๒๔. ฉันทำผิดกฎจราจร เช่น ไฟแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย	๑,๘๖๒	๙๓๑	๗๔๒	๓๕๙	๑๓๒	๒.๐๐	๑.๑๔๐	๑,๘๙๗	๘๔๙	๖๘๘	๓๗๓	๑๓๙	๑.๙๙	๑.๑๖๒
	๔๖.๒%	๒๓.๑%	๑๘.๔%	๘.๙%	๓.๓%			๔๘.๑%	๒๑.๕%	๑๗.๔%	๙.๕%	๓.๕%		
๒๕. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม้กางเขน	๑,๑๕๓	๗๙๐	๙๘๕	๕๙๙	๔๙๖	๒.๖๓	๑.๓๕๘	๑,๐๙๔	๘๔๑	๙๗๕	๕๙๓	๔๔๒	๒.๖๑	๑.๓๒๙
	๒๘.๗%	๑๙.๖%	๒๔.๕%	๑๔.๙%	๑๒.๓%			๒๗.๗%	๒๑.๓%	๒๔.๗%	๑๕.๐%	๑๑.๒%		
๒๖. แสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน	๑๓๙	๓๕๐	๑,๑๐๑	๑,๕๐๐	๙๓๕	๓.๖๘	๑.๐๓๑	๑๒๓	๓๑๖	๑,๑๓๑	๑,๔๐๗	๙๘๗	๓.๗๑	๑.๐๒๔

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ในเขตเมือง							นอกเขตเมือง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
	๓.๕%	๘.๗%	๒๗.๔%	๓๗.๓%	๒๓.๒%			๓.๑%	๘.๐%	๒๘.๕%	๓๕.๕%	๒๔.๙%		
๒๗. ฉันค่อมตัวลงเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่/ ผู้สูงอายุ	๑๕๘	๓๔๒	๙๑๔	๑,๓๑๑	๑,๓๐๖	๓.๘๑	๑.๐๙๙	๑๒๘	๓๕๖	๘๙๓	๑,๓๑๑	๑,๒๗๐	๓.๘๒	๑.๐๗๙
	๓.๙%	๘.๕%	๒๒.๗%	๓๒.๕%	๓๒.๔%			๓.๒%	๙.๐%	๒๒.๖%	๓๓.๑%	๓๒.๑%		
๒๘. ฉันไหว้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอ	๑๔๑	๓๐๕	๘๑๘	๑,๓๐๐	๑,๔๖๒	๓.๙๐	๑.๐๘๔	๑๒๖	๓๔๒	๗๘๙	๑,๒๘๕	๑,๔๑๗	๓.๘๙	๑.๐๘๕
	๓.๕%	๗.๖%	๒๐.๓%	๓๒.๓%	๓๖.๓%			๓.๒%	๘.๖%	๑๙.๙%	๓๒.๕%	๓๕.๘%		
๒๙. ฉันยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็นนิจ	๑๓๖	๒๗๕	๑,๐๔๓	๑,๓๗๘	๑,๒๐๑	๓.๘๐	๑.๐๔๖	๑๒๖	๒๙๕	๙๔๒	๑,๓๖๘	๑,๒๓๔	๓.๘๓	๑.๐๕๑
	๓.๔%	๖.๘%	๒๕.๙%	๓๔.๒%	๒๙.๘%			๓.๒%	๗.๔%	๒๓.๘%	๓๔.๕%	๓๑.๑%		
๓๐. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง	๔๕๑	๗๑๑	๑,๒๔๕	๙๖๔	๖๕๙	๓.๑๗	๑.๒๒๑	๔๗๖	๖๔๓	๑,๑๗๙	๙๖๒	๖๙๒	๓.๑๙	๑.๒๔๖
	๑๑.๒%	๑๗.๖%	๓๐.๙%	๒๓.๙%	๑๖.๔%			๑๒.๐%	๑๖.๓%	๒๙.๘%	๒๔.๓%	๑๗.๕%		
๓๑. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๔๓๘	๗๗๐	๑,๓๕๗	๘๙๓	๕๖๒	๓.๐๙	๑.๑๘๓	๔๖๙	๖๘๑	๑,๒๘๖	๙๐๑	๖๑๔	๓.๑๓	๑.๒๑๗
	๑๐.๙%	๑๙.๒%	๓๓.๘%	๒๒.๒%	๑๔.๐%			๑๑.๙%	๑๗.๒%	๓๒.๕%	๒๒.๘%	๑๕.๕%		
๓๒. ฉันติดตามเรื่องที่สนใจจากหนังสือ นิตยสาร หรือเว็บไซต์ต่างๆ	๖๒๖	๗๖๗	๑,๑๘๒	๙๐๐	๕๔๘	๒.๙๙	๑.๒๕๘	๗๙๐	๗๑๖	๑,๑๐๙	๘๒๗	๕๐๗	๒.๘๘	๑.๓๐๑
	๑๕.๖%	๑๙.๑%	๒๙.๔%	๒๒.๔%	๑๓.๖%			๒๐.๐%	๑๘.๑%	๒๘.๑%	๒๐.๙%	๑๒.๘%		
๓๓. ฉันเป็นคนใฝ่รู้ชอบค้นคว้าข้อมูลต่างๆ	๔๗๘	๗๘๔	๑,๓๔๕	๙๒๐	๕๐๒	๓.๐๕	๑.๑๘๑	๕๔๙	๗๔๓	๑,๓๓๐	๘๗๖	๔๔๙	๒.๙๘	๑.๑๙๒
	๑๑.๙%	๑๙.๕%	๓๓.๔%	๒๒.๘%	๑๒.๕%			๑๓.๙%	๑๘.๘%	๓๓.๗%	๒๒.๒%	๑๑.๔%		
๓๔. ฉันไปถึงที่ทำงานตรงเวลา	๓๗๓	๔๗๘	๑,๐๙๕	๑,๑๕๘	๙๐๐	๓.๔๓	๑.๒๒๒	๔๐๐	๔๗๘	๑,๑๒๔	๑,๐๓๒	๘๙๗	๓.๓๙	๑.๒๔๕
	๙.๓%	๑๑.๙%	๒๗.๓%	๒๘.๙%	๒๒.๕%			๑๐.๒%	๑๒.๒%	๒๘.๖%	๒๖.๓%	๒๒.๘%		
๓๕. ฉันเอางานจากที่ทำงานมาทำต่อที่บ้าน	๘๒๑	๗๖๗	๑,๒๑๖	๗๘๑	๕๒๐	๒.๘๐	๑.๒๖๐	๘๖๕	๗๓๑	๑,๑๒๖	๗๗๑	๔๓๕	๒.๗๙	๑.๒๙๐
	๒๐.๕%	๑๙.๒%	๓๐.๔%	๑๙.๕%	๑๐.๕%			๒๒.๐%	๑๘.๖%	๒๘.๗%	๑๙.๖%	๑๑.๑%		
๓๖. ฉันชอบชิบนิทานผู้อื่น	๑,๖๓๒	๙๖๘	๘๕๒	๓๗๓	๑๗๘	๒.๑๒	๑.๑๗๔	๑,๖๘๗	๙๐๕	๗๗๘	๔๑๒	๑๕๕	๒.๑๐	๑.๑๗๙
	๔๐.๘%	๒๔.๒%	๒๑.๓%	๙.๓%	๔.๔%			๔๒.๘%	๒๓.๐%	๑๙.๘%	๑๐.๕%	๓.๙%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ในเขตเมือง							นอกเขตเมือง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๓๗. ฉันชอบทำงานเป็นทีม	๔๒๙	๖๓๘	๑,๓๗๗	๙๗๕	๕๕๒	๓.๑๖	๑.๑๗๘	๕๐๑	๖๙๑	๑,๑๙๙	๙๖๕	๕๗๓	๓.๑๑	๑.๒๒๖
	๑๐.๗%	๑๕.๙%	๓๔.๔%	๒๔.๔%	๑๔.๕%			๑๒.๘%	๑๗.๖%	๓๐.๕%	๒๔.๖%	๑๔.๖%		
๓๘. ฉันมักพูดคำว่า “ไม่เป็นไร”/ “ช่างมัน”/ “แล้วแต่” เป็นคำติดปาก	๔๗๗	๗๘๐	๑,๔๑๐	๘๑๘	๕๒๘	๓.๐๓	๑.๑๘๓	๔๙๓	๗๖๗	๑,๓๓๑	๙๐๘	๔๔๗	๓.๐๑	๑.๑๗๔
	๑๑.๙%	๑๙.๔%	๓๕.๑%	๒๐.๔%	๑๓.๒%			๑๒.๕%	๑๙.๔%	๓๓.๗%	๒๓.๐%	๑๑.๓%		
๓๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๗๕	๑๘๓	๕๗๘	๑,๑๔๔	๒,๐๕๒	๔.๒๒	.๙๗๖	๖๕	๑๘๗	๕๔๔	๑,๐๔๖	๒,๑๑๙	๔.๒๕	.๙๗๒
	๑.๙%	๔.๕%	๑๔.๓%	๒๘.๔%	๕๐.๙%			๑.๖%	๔.๗%	๑๓.๗%	๒๖.๔%	๕๓.๕%		
๔๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๙๙	๑๒๐	๓๙๑	๖๑๔	๒,๘๐๘	๔.๔๗	.๙๕๗	๕๕	๑๓๗	๓๓๘	๖๕๙	๒,๗๗๔	๔.๕๐	.๘๙๑
	๒.๕%	๓.๐%	๙.๗%	๑๕.๒%	๖๙.๖%			๑.๔%	๓.๕%	๘.๕%	๑๖.๖%	๗๐.๐%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๒๐ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามเพศ

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ชาย							หญิง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. ฉันท้อง ก ถึง ฮ ได้	๒๓๗	๓๙๘	๗๓๙	๘๓๐	๑,๖๖๑	๓.๘๕	๑.๒๕๐	๒๕๖	๓๓๙	๗๓๒	๘๑๖	๑,๙๗๘	๓.๙๕	๑.๒๔๒
	๖.๑%	๑๐.๓%	๑๙.๑%	๒๑.๕%	๔๓.๐%			๖.๒%	๘.๒%	๑๗.๘%	๑๙.๘%	๔๘.๐%		
๑๗. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงควบกล้ำ	๑,๐๙๗	๙๘๘	๑,๐๐๓	๔๙๗	๒๖๐	๒.๔๔	๑.๒๑๗	๑,๒๑๑	๙๐๙	๑,๑๔๗	๕๒๒	๓๑๗	๒.๔๗	๑.๒๔๘
	๒๘.๕%	๒๕.๗%	๒๖.๑%	๑๒.๙%	๖.๘%			๒๙.๕%	๒๒.๑%	๒๗.๙%	๑๒.๗%	๗.๗%		
๑๘. ฉันมีปัญหาเรื่องการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๙๗๙	๑,๐๓๕	๑,๐๒๔	๕๕๓	๒๔๘	๒.๔๙	๑.๑๙๘	๑,๑๐๘	๑,๐๐๗	๑,๑๐๗	๕๕๑	๓๒๙	๒.๕๑	๑.๒๔๑
	๒๕.๕%	๒๗.๐%	๒๖.๗%	๑๔.๔%	๖.๕%			๒๗.๐%	๒๔.๕%	๒๗.๐%	๑๓.๔%	๘.๐%		
๑๙. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๑๙๙	๔๔๑	๙๒๘	๑,๐๘๙	๑,๑๗๗	๓.๖๘	๑.๑๗๒	๑๖๖	๔๒๒	๘๗๒	๑,๐๖๗	๑,๕๘๐	๓.๘๕	๑.๑๖๑
	๕.๒%	๑๑.๕%	๒๔.๒%	๒๘.๔%	๓๐.๗%			๔.๐%	๑๐.๓%	๒๑.๒%	๒๖.๐%	๓๘.๕%		
๒๐. ฉันดูมหรสพไทยหรือการเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๖๗๑	๘๔๐	๑,๑๔๑	๗๔๖	๔๔๑	๒.๙๖	๑.๒๔๖	๖๕๒	๘๗๗	๑,๒๔๓	๗๗๘	๕๕๗	๒.๙๓	๑.๒๕๕
	๑๗.๕%	๒๑.๙%	๒๙.๗%	๑๙.๔%	๑๑.๕%			๑๕.๙%	๒๑.๔%	๓๐.๓%	๑๘.๙%	๑๓.๖%		
๒๑. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๙๒๑	๙๐๔	๙๙๗	๖๗๑	๓๔๑	๒.๖๔	๑.๒๖๓	๘๘๒	๙๓๖	๑,๐๖๖	๗๑๘	๕๐๗	๒.๗๖	๑.๓๐๔
	๒๔.๐%	๒๓.๖%	๒๖.๐%	๑๗.๕%	๘.๙%			๒๑.๕%	๒๒.๘%	๒๕.๙%	๑๗.๕%	๑๒.๓%		
๒๒. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๑,๑๐๙	๘๘๒	๙๙๖	๕๕๐	๓๐๑	๒.๔๙	๑.๒๕๙	๑,๓๗๖	๘๘๕	๑,๐๑๖	๕๐๔	๓๒๖	๒.๔๐	๑.๒๗๗
	๒๘.๙%	๒๓.๐%	๒๖.๐%	๑๔.๓%	๗.๘%			๓๓.๕%	๒๑.๕%	๒๔.๗%	๑๒.๓%	๗.๙%		
๒๓. ฉันดูหมอลำ/บนบานศาลกล่าว	๑,๔๕๗	๙๒๗	๘๑๔	๔๓๕	๒๐๒	๒.๒๒	๑.๒๑๔	๑,๔๗๗	๑๐๐๘	๙๔๕	๔๖๓	๒๐๓	๒.๒๔	๑.๑๙๖
	๓๘.๐%	๒๔.๒%	๒๑.๒%	๑๑.๓%	๕.๓%			๓๖.๑%	๒๔.๖%	๒๓.๑%	๑๑.๓%	๕.๐%		
๒๔. ฉันทำผิดกฎจราจร เช่น ไฟแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย	๑,๗๓๔	๘๓๑	๗๓๙	๔๐๔	๑๓๓	๒.๐๖	๑.๑๗๒	๒,๐๐๕	๙๓๖	๖๘๘	๓๒๖	๑๓๗	๑.๙๔	๑.๑๒๙
	๔๕.๑%	๒๑.๖%	๑๙.๒%	๑๐.๕%	๓.๕%			๔๙.๐%	๒๒.๙%	๑๖.๘%	๘.๐%	๓.๓%		
๒๕. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม้กางเขน	๘๙๗	๗๖๗	๙๙๔	๖๔๒	๕๓๙	๒.๗๘	๑.๓๔๗	๑,๓๔๐	๘๕๗	๙๕๕	๕๔๔	๓๙๕	๒.๔๖	๑.๓๒๓
	๒๓.๔%	๒๐.๐%	๒๕.๙%	๑๖.๗%	๑๔.๐%			๓๒.๘%	๒๐.๙%	๒๓.๓%	๑๓.๓%	๙.๗%		
๒๖. แสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน	๑๔๓	๓๒๓	๑,๐๗๔	๑,๓๙๕	๙๐๘	๓.๖๘	๑.๐๔๑	๑๑๘	๓๓๙	๑,๑๕๒	๑,๔๙๕	๑,๐๐๓	๓.๗๑	๑.๐๑๕

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ชาย							หญิง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
	๓.๗%	๘.๔%	๒๗.๙%	๓๖.๓%	๒๓.๖%			๒.๙%	๘.๓%	๒๘.๐%	๓๖.๔%	๒๔.๔%		
๒๗. ฉันค่อมตัวลงเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่/ ผู้สูงอายุ	๑๔๘	๓๘๐	๙๖๙	๑,๒๓๐	๑,๑๑๘	๓.๗๓	๑.๑๐๐	๑๓๖	๓๑๕	๘๓๒	๑,๓๘๕	๑,๔๓๗	๓.๘๙	๑.๐๗๑
	๓.๘%	๙.๙%	๒๕.๒%	๓๒.๐%	๒๙.๑%			๓.๓%	๗.๗%	๒๐.๓%	๓๓.๗%	๓๕.๐%		
๒๘. ฉันไหว้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอ	๑๓๘	๓๖๓	๘๑๐	๑,๒๖๕	๑,๒๖๖	๓.๘๒	๑.๑๐๐	๑๒๘	๒๘๒	๗๙๐	๑,๓๑๓	๑,๕๙๒	๓.๙๖	๑.๐๖๕
	๓.๖%	๙.๔%	๒๑.๑%	๓๒.๙%	๓๓.๐%			๓.๑%	๖.๙%	๑๙.๒%	๓๒.๐%	๓๘.๘%		
๒๙. ฉันยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็นนิจ	๑๖๑	๒๙๙	๙๗๘	๑,๓๓๔	๑,๐๗๔	๓.๗๔	๑.๐๗๕	๑๐๐	๒๖๘	๙๙๐	๑,๓๙๙	๑,๓๕๖	๓.๘๙	๑.๐๑๘
	๔.๒%	๗.๘%	๒๕.๔%	๓๔.๗%	๒๗.๙%			๒.๔%	๖.๕%	๒๔.๑%	๓๔.๐%	๓๓.๐%		
๓๐. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง	๔๖๙	๗๑๑	๑,๑๕๗	๙๐๔	๕๙๓	๓.๑๒	๑.๒๓๑	๔๕๐	๖๓๙	๑,๒๕๓	๑,๐๑๗	๗๕๐	๓.๒๔	๑.๒๓๑
	๑๒.๒%	๑๘.๕%	๓๐.๒%	๒๓.๖%	๑๕.๕%			๑๑.๐%	๑๕.๖%	๓๐.๕%	๒๔.๘%	๑๘.๓%		
๓๑. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๓๖๑	๖๗๒	๑,๒๕๒	๙๒๖	๖๒๖	๓.๒๐	๑.๑๘๕	๕๓๗	๗๗๓	๑,๓๘๐	๘๖๓	๕๔๓	๓.๐๒	๑.๒๐๖
	๙.๔%	๑๗.๕%	๓๒.๖%	๒๔.๑%	๑๖.๓%			๑๓.๑%	๑๘.๙%	๓๓.๗%	๒๑.๑%	๑๓.๓%		
๓๒. ฉันติดตามเรื่องที่สนใจจากหนังสือ นิตยสาร หรือเว็บไซต์ต่างๆ	๖๘๒	๗๔๐	๑,๐๗๓	๘๕๑	๔๙๓	๒.๙๓	๑.๒๗๘	๗๒๓	๗๓๔	๑,๒๑๑	๘๗๒	๕๕๕	๒.๙๕	๑.๒๘๐
	๑๗.๘%	๑๙.๓%	๒๗.๙%	๒๒.๒%	๑๒.๘%			๑๗.๗%	๑๗.๙%	๒๙.๖%	๒๑.๓%	๑๓.๖%		
๓๓. ฉันเป็นคนใฝ่รู้ชอบค้นคว้าข้อมูลต่างๆ	๔๗๒	๗๖๗	๑,๒๕๓	๘๖๙	๔๘๐	๓.๐๓	๑.๑๙๐	๕๔๓	๗๕๒	๑,๔๑๔	๙๒๒	๔๖๕	๓.๐๐	๑.๑๘๐
	๑๒.๓%	๒๐.๐%	๓๒.๖%	๒๒.๖%	๑๒.๕%			๑๓.๓%	๑๘.๔%	๓๔.๕%	๒๒.๕%	๑๑.๔%		
๓๔. ฉันไปถึงที่ทำงานตรงเวลา	๓๓๖	๔๕๒	๑,๐๗๒	๑,๐๘๐	๘๗๖	๓.๔๕	๑.๒๑๓	๔๒๒	๕๐๐	๑,๑๔๑	๑,๑๐๒	๙๑๖	๓.๓๙	๑.๒๔๖
	๘.๘%	๑๑.๘%	๒๘.๑%	๒๘.๓%	๒๓.๐%			๑๐.๓%	๑๒.๓%	๒๘.๐%	๒๗.๐%	๒๒.๔%		
๓๕. ฉันเองงานจากที่ทำงานมาทำต่อที่บ้าน	๗๗๙	๗๓๕	๑,๑๔๒	๗๕๙	๔๐๔	๒.๘๑	๑.๒๖๓	๘๙๑	๗๕๕	๑,๑๙๔	๗๙๑	๔๔๔	๒.๗๙	๑.๒๘๓
	๒๐.๔%	๑๙.๒%	๒๙.๙%	๑๙.๙%	๑๐.๖%			๒๑.๙%	๑๘.๕%	๒๙.๓%	๑๙.๔%	๑๐.๙%		
๓๖. ฉันชอบชินนินทาผู้อื่น	๑,๗๔๐	๘๕๐	๗๑๔	๓๖๙	๑๕๕	๒.๐๕	๑.๑๗๙	๑,๕๕๔	๑,๐๑๗	๙๑๐	๔๑๖	๑๗๗	๒.๑๘	๑.๑๗๒
	๔๕.๕%	๒๒.๒%	๑๘.๗%	๙.๖%	๔.๐%			๓๘.๑%	๒๕.๐%	๒๒.๓%	๑๐.๒%	๔.๓%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ชาย							หญิง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๓๗. ฉันชอบทำงานเป็นทีม	๔๔๑	๖๖๙	๑,๒๐๘	๙๕๖	๕๕๔	๓.๑๓	๑.๒๐๑	๔๘๐	๖๕๒	๑,๓๕๗	๙๗๕	๖๐๙	๓.๑๔	๑.๒๐๔
	๑๑.๖%	๑๗.๕%	๓๑.๖%	๒๕.๐%	๑๔.๒%			๑๑.๘%	๑๖.๐%	๓๓.๓%	๒๓.๙%	๑๕.๐%		
๓๘. ฉันมักพูดคำว่า “ไม่เป็นไร”/ “ช่างมัน”/ “แล้วแต่” เป็นคำติดปาก	๔๕๘	๗๖๖	๑,๓๒๕	๘๕๖	๔๒๗	๓.๐๑	๑.๑๖๑	๕๐๔	๗๗๗	๑,๔๐๑	๘๖๐	๕๔๖	๓.๐๔	๑.๑๙๔
	๑๒.๐%	๒๐.๐%	๓๔.๖%	๒๒.๓%	๑๑.๑%			๑๒.๓%	๑๙.๐%	๓๔.๓%	๒๑.๐%	๑๓.๔%		
๓๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๗๑	๑๘๙	๕๖๖	๑,๐๙๐	๑,๙๓๒	๔.๒๐	.๙๘๖	๖๙	๑๗๙	๕๕๑	๑,๐๙๑	๒,๒๑๖	๔.๒๗	.๙๖๓
	๑.๘%	๔.๙%	๑๔.๗%	๒๘.๓%	๕๐.๒%			๑.๗%	๔.๔%	๑๓.๔%	๒๖.๖%	๕๔.๐%		
๔๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๘๓	๑๓๕	๓๕๓	๖๓๕	๒,๖๔๒	๔.๔๖	.๙๔๙	๗๐	๑๒๐	๓๗๕	๖๓๐	๒,๙๑๓	๔.๕๑	.๙๐๑
	๒.๒%	๓.๕%	๙.๒%	๑๖.๕%	๖๘.๗%			๑.๗%	๒.๙%	๙.๑%	๑๕.๓%	๗๐.๙%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๒๑ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามอายุ

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ต่ำกว่า ๓๐ ปี							๓๑-๔๕ ปี						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. ฉันท้อง ก ถึง ฮ ได้	๑๒๐	๑๙๐	๔๓๘	๔๘๔	๑,๑๕๕	๓.๙๙	๑.๑๙๙	๕๕	๑๕๕	๓๘๐	๔๔๒	๑,๐๖๗	๔.๑๐	๑.๑๐๐
	๕.๐%	๘.๐%	๑๘.๓%	๒๐.๓%	๔๘.๔%			๒.๖%	๗.๔%	๑๘.๑%	๒๑.๑%	๕๐.๘%		
๑๗. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงควบกล้ำ	๖๘๑	๖๒๖	๖๗๙	๒๘๐	๑๐๘	๒.๓๗	๑.๑๔๗	๖๑๒	๔๘๒	๖๒๔	๒๕๒	๑๑๗	๒.๔๒	๑.๑๘๗
	๒๘.๗%	๒๖.๔%	๒๘.๖%	๑๑.๘%	๔.๕%			๒๙.๓%	๒๓.๑%	๒๙.๙%	๑๒.๑%	๔.๖%		
๑๘. ฉันมีปัญหาเรื่องการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๖๑๕	๖๗๓	๖๙๖	๒๙๐	๙๖	๒.๔๐	๑.๑๑๗	๕๙๐	๕๖๑	๕๘๑	๒๕๖	๙๗	๒.๓๘	๑.๑๕๒
	๒๕.๙%	๒๘.๔%	๒๙.๔%	๑๒.๒%	๔.๑%			๒๘.๓%	๒๖.๙%	๒๗.๙%	๑๒.๓%	๔.๗%		
๑๙. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๑๑๘	๓๐๘	๖๕๙	๖๓๖	๖๔๗	๓.๕๙	๑.๑๖๑	๙๙	๒๕๒	๔๕๕	๕๖๒	๗๑๘	๓.๗๔	๑.๑๘๖
	๕.๐%	๑๓.๐%	๒๗.๘%	๒๖.๙%	๒๗.๓%			๔.๗%	๑๒.๑%	๒๑.๘%	๒๖.๙%	๓๔.๔%		
๒๐. ฉันดูมหรสพไทยหรือการละเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๔๗๘	๖๓๑	๖๘๖	๓๘๗	๑๘๖	๒.๖๕	๑.๑๙๖	๓๓๕	๕๐๐	๖๙๔	๓๔๕	๒๑๓	๒.๘๑	๑.๑๙๑
	๒๐.๒%	๒๖.๖%	๒๙.๐%	๑๖.๓%	๗.๙%			๑๖.๑%	๒๔.๐%	๓๓.๓%	๑๖.๕%	๑๐.๒%		
๒๑. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๗๓๖	๖๔๘	๕๗๒	๒๘๘	๑๒๕	๒.๓๓	๑.๑๘๕	๕๐๐	๕๔๐	๕๗๖	๓๒๘	๑๔๓	๒.๕๖	๑.๒๐๕
	๓๑.๑%	๒๗.๔%	๒๔.๑%	๑๒.๒%	๕.๓%			๒๔.๐%	๒๕.๙%	๒๗.๖%	๑๕.๗%	๖.๙%		
๒๒. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๘๖๖	๕๐๐	๕๒๙	๓๐๒	๑๗๑	๒.๓๓	๑.๒๘๑	๖๒๖	๔๗๗	๕๕๐	๒๙๐	๑๔๕	๒.๔๕	๑.๒๔๒
	๓๖.๖%	๒๑.๑%	๒๒.๓%	๑๒.๘%	๗.๒%			๓๐.๐%	๒๒.๘%	๒๖.๓%	๑๓.๙%	๖.๙%		
๒๓. ฉันดูหมอลำ/บนบานศาลกล่าว	๘๓๕	๕๖๕	๕๕๙	๒๙๐	๑๑๙	๒.๒๘	๑.๒๐๖	๗๔๔	๕๖๐	๔๕๔	๒๒๙	๙๗	๒.๒๒	๑.๑๗๗
	๓๕.๓%	๒๓.๙%	๒๓.๖%	๑๒.๒%	๕.๐%			๓๕.๗%	๒๖.๙%	๒๑.๘%	๑๑.๐%	๔.๗%		
๒๔. ฉันทำผิดกฎจราจร เช่น ฝ่าไฟแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย	๙๐๗	๕๘๐	๕๕๓	๒๕๒	๗๗	๒.๑๖	๑.๑๔๔	๙๔๘	๔๙๓	๓๘๕	๑๘๕	๗๔	๒.๐๑	๑.๑๔๖
	๓๘.๓%	๒๔.๕%	๒๓.๓%	๑๐.๖%	๓.๓%			๔๕.๕%	๒๓.๖%	๑๘.๕%	๘.๙%	๓.๕%		
๒๕. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม้กางเขน	๗๔๒	๔๕๔	๕๗๓	๓๔๖	๒๕๘	๒.๕๕	๑.๓๔๘	๕๕๖	๔๔๓	๕๔๔	๓๒๒	๒๑๕	๒.๖๑	๑.๓๐๕
	๓๑.๓%	๑๙.๑%	๒๔.๑%	๑๔.๖%	๑๐.๙%			๒๖.๗%	๒๑.๓%	๒๖.๒%	๑๕.๕%	๑๐.๓%		
๒๖. แสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน	๗๙	๑๙๐	๗๕๐	๘๗๐	๔๘๖	๓.๖๓	๑.๐๐๑	๕๖	๑๘๒	๕๖๗	๗๗๖	๕๐๔	๓.๗๑	๑.๐๑๒

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ต่ำกว่า ๓๐ ปี							๓๑-๔๕ ปี						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
	๓.๓%	๘.๐%	๓๑.๖%	๓๖.๖%	๒๐.๕%			๒.๗%	๘.๗%	๒๗.๒%	๓๗.๒%	๒๔.๒%		
๒๗. ฉันค่อมตัวลงเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่/ ผู้สูงอายุ	๔๔	๑๖๕	๕๕๙	๘๐๓	๘๐๐	๓.๙๑	๑.๐๐๕	๕๕	๑๘๔	๔๗๐	๖๗๐	๗๑๐	๓.๘๖	๑.๐๖๕
	๑.๙%	๗.๐%	๒๓.๖%	๓๓.๙%	๓๓.๗%			๒.๖%	๘.๘%	๒๒.๕%	๓๒.๑%	๓๔.๐%		
๒๘. ฉันไหว้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอ	๔๗	๑๖๐	๕๑๔	๘๑๐	๘๔๒	๓.๙๔	๑.๐๐๘	๕๓	๑๖๑	๔๒๗	๖๖๓	๗๘๕	๓.๙๔	๑.๐๕๕
	๒.๐%	๖.๗%	๒๑.๗%	๓๔.๑%	๓๕.๕%			๒.๕%	๗.๗%	๒๐.๔%	๓๑.๗%	๓๗.๖%		
๒๙. ฉันยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็นนิจ	๖๒	๑๔๖	๖๕๓	๘๑๑	๗๐๓	๓.๘๒	๑.๐๑๐	๖๑	๑๖๘	๕๒๗	๗๐๒	๖๓๕	๓.๘๐	๑.๐๔๙
	๒.๖%	๖.๑%	๒๗.๕%	๓๔.๑%	๒๙.๖%			๒.๙%	๘.๐%	๒๕.๒%	๓๓.๕%	๓๐.๓%		
๓๐. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง	๑๗๓	๓๘๑	๗๘๖	๖๑๐	๔๑๙	๓.๓๐	๑.๑๕๑	๑๘๐	๓๔๔	๖๒๗	๕๔๓	๓๙๓	๓.๓๐	๑.๑๙๘
	๗.๓%	๑๖.๑%	๓๓.๒%	๒๕.๗%	๑๗.๗%			๘.๖%	๑๖.๕%	๓๐.๐%	๒๖.๐%	๑๘.๘%		
๓๑. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๑๔๐	๔๒๑	๘๔๖	๖๑๔	๓๔๒	๓.๒๕	๑.๐๙๑	๑๙๒	๓๕๓	๗๒๒	๔๗๑	๓๔๘	๓.๒๑	๑.๑๗๘
	๕.๙%	๑๗.๘%	๓๕.๘%	๒๖.๐%	๑๔.๕%			๙.๒%	๑๖.๙%	๓๔.๖%	๒๒.๖%	๑๖.๗%		
๓๒. ฉันติดตามเรื่องที่สนใจจากหนังสือ นิตยสาร หรือเว็บไซต์ต่างๆ	๑๘๔	๓๗๓	๗๒๕	๖๕๐	๔๓๔	๓.๓๓	๑.๑๗๐	๒๗๙	๓๘๘	๖๖๓	๔๗๘	๒๗๙	๓.๐๔	๑.๒๑๘
	๗.๘%	๑๕.๘%	๓๐.๖%	๒๗.๕%	๑๘.๓%			๑๓.๔%	๑๘.๖%	๓๑.๘%	๒๒.๙%	๑๓.๔%		
๓๓. ฉันเป็นคนใฝ่รู้ชอบค้นคว้าข้อมูลต่างๆ	๑๕๗	๔๐๑	๘๖๙	๖๓๗	๓๐๒	๓.๒๒	๑.๐๘๐	๒๐๒	๓๘๓	๗๕๐	๔๙๕	๒๕๙	๓.๑๑	๑.๑๓๗
	๖.๖%	๑๖.๙%	๓๖.๗%	๒๖.๙%	๑๒.๘%			๙.๗%	๑๘.๓%	๓๕.๙%	๒๓.๗%	๑๒.๔%		
๓๔. ฉันไปถึงที่ทำงานตรงเวลา	๑๒๑	๒๗๘	๗๖๗	๖๖๙	๕๒๔	๓.๕๑	๑.๑๑๓	๑๒๐	๒๔๔	๕๒๓	๖๕๒	๕๓๙	๓.๖๐	๑.๑๕๘
	๕.๑%	๑๑.๘%	๓๒.๕%	๒๘.๔%	๒๒.๒%			๕.๘%	๑๑.๗%	๒๕.๒%	๓๑.๔%	๒๕.๙%		
๓๕. ฉันเอางานจากที่ทำงานมาทำต่อที่บ้าน	๓๖๐	๔๕๖	๘๐๓	๕๐๒	๒๔๐	๒.๙๒	๑.๑๙๐	๓๔๑	๓๙๘	๖๒๘	๔๖๓	๒๔๖	๒.๙๔	๑.๒๔๒
	๑๕.๒%	๑๙.๓%	๓๔.๐%	๒๑.๓%	๑๐.๒%			๑๖.๔%	๑๙.๒%	๓๐.๓%	๒๒.๓%	๑๑.๘%		
๓๖. ฉันชอบชินนินทาผู้อื่น	๗๑๓	๖๓๘	๕๙๑	๒๘๒	๑๓๔	๒.๓๖	๑.๑๙๐	๘๓๗	๕๒๑	๔๒๖	๒๑๔	๘๑	๒.๑๓	๑.๑๖๔
	๓๐.๒%	๒๗.๑%	๒๕.๑%	๑๒.๐%	๕.๗%			๔๐.๓%	๒๕.๑%	๒๐.๕%	๑๐.๓%	๓.๙%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ต่ำกว่า ๓๐ ปี							๓๑-๔๕ ปี						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๓๗. ฉันชอบทำงานเป็นทีม	๑๗๗	๓๗๓	๘๑๘	๖๑๗	๓๗๓	๓.๒๗	๑.๑๓๒	๑๗๘	๓๓๐	๗๑๔	๕๓๔	๓๑๗	๓.๒๓	๑.๑๔๘
	๗.๕%	๑๕.๘%	๓๔.๗%	๒๖.๒%	๑๕.๘%			๘.๖%	๑๕.๙%	๓๔.๔%	๒๕.๘%	๑๕.๓%		
๓๘. ฉันมักพูดคำว่า “ไม่เป็นไร”/ “ช่างมัน”/ “แล้วแต่” เป็นคำติดปาก	๒๔๓	๔๔๙	๘๓๒	๕๔๒	๒๙๘	๓.๐๙	๑.๑๕๒	๒๖๕	๔๒๙	๗๔๐	๔๔๒	๒๐๓	๒.๙๕	๑.๑๔๘
	๑๐.๓%	๑๙.๐%	๓๕.๒%	๒๒.๙%	๑๒.๖%			๑๒.๗%	๒๐.๖%	๓๕.๖%	๒๑.๓%	๙.๘%		
๓๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๕๒	๑๓๖	๓๙๙	๕๘๕	๑,๑๙๗	๔.๑๖	๑.๐๓๘	๒๘	๑๑๔	๓๒๐	๕๖๒	๑,๐๖๕	๔.๒๑	.๙๗๙
	๒.๒%	๕.๗%	๑๖.๘%	๒๔.๗%	๕๐.๕%			๑.๓%	๕.๕%	๑๕.๓%	๒๖.๙%	๕๑.๐%		
๔๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๔๙	๙๕	๒๖๐	๓๕๗	๑,๖๑๐	๔.๔๓	.๙๗๖	๕๘	๘๗	๒๒๑	๓๕๙	๑,๓๖๔	๔.๓๘	๑.๐๑๕
	๒.๑%	๔.๐%	๑๑.๐%	๑๕.๑%	๖๗.๙%			๒.๘%	๔.๒%	๑๐.๖%	๑๗.๒%	๖๕.๓%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๒๑ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามอายุ (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	๔๖-๖๐ ปี							๖๐ ปีขึ้นไป						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. ฉันท้อง ก ถึง ฮ ได้	๑๐๒	๑๓๕	๓๕๓	๓๗๐	๘๙๓	๓.๙๘	๑.๒๐๘	๒๑๘	๒๕๗	๓๐๖	๓๕๗	๕๕๖	๓.๔๕	๑.๔๐๗
	๕.๕%	๗.๓%	๑๙.๑%	๒๐.๐%	๔๘.๒%			๑๒.๙%	๑๕.๓%	๑๘.๒%	๒๑.๒%	๓๒.๔%		
๑๗. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงควบกล้ำ	๕๖๕	๔๔๐	๔๗๖	๒๓๕	๑๓๑	๒.๔๒	๑.๒๓๙	๔๖๕	๓๕๖	๓๘๐	๒๕๗	๒๒๔	๒.๖๕	๑.๓๗๓
	๓๐.๖%	๒๓.๘%	๒๕.๘%	๑๒.๗%	๗.๑%			๒๗.๖%	๒๑.๒%	๒๒.๖%	๑๕.๓%	๑๓.๓%		
๑๘. ฉันมีปัญหาเรื่องการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๔๗๕	๔๖๖	๔๗๒	๒๗๓	๑๖๑	๒.๕๖	๑.๒๕๗	๔๑๙	๓๕๔	๓๙๐	๒๘๘	๒๒๗	๒.๗๓	๑.๓๖๑
	๒๕.๗%	๒๕.๒%	๒๕.๖%	๑๔.๘%	๘.๗%			๒๕.๐%	๒๑.๑%	๒๓.๒%	๑๗.๒%	๑๓.๕%		
๑๙. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๗๑	๑๗๑	๓๗๐	๕๐๖	๗๒๔	๓.๘๙	๑.๑๔๑	๘๙	๑๓๖	๓๒๒	๔๖๒	๖๗๕	๓.๘๙	๑.๑๗๔
	๓.๙%	๙.๓%	๒๐.๑%	๒๗.๕%	๓๙.๓%			๕.๓%	๘.๑%	๑๙.๑%	๒๗.๔%	๔๐.๑%		
๒๐. ฉันดูมหรสพไทยหรือการเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๒๘๐	๓๔๒	๕๓๔	๓๙๖	๒๙๖	๓.๐๕	๑.๒๘๓	๒๔๑	๒๕๒	๔๗๘	๔๐๔	๓๐๗	๓.๑๗	๑.๒๙๑
	๑๕.๒%	๑๘.๕%	๒๘.๙%	๒๑.๔%	๑๖.๐%			๑๔.๓%	๑๕.๐%	๒๘.๔%	๒๔.๐%	๑๘.๓%		
๒๑. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๓๔๐	๓๗๓	๔๙๗	๓๗๒	๒๖๐	๒.๙๑	๑.๓๐๔	๒๓๘	๒๘๖	๔๒๙	๔๐๖	๓๒๕	๓.๑๗	๑.๓๑๑
	๑๘.๕%	๒๐.๒%	๒๗.๐%	๒๐.๒%	๑๔.๑%			๑๔.๑%	๑๗.๐%	๒๕.๕%	๒๔.๑%	๑๙.๓%		
๒๒. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๕๓๘	๔๒๔	๕๐๒	๒๔๐	๑๔๐	๒.๔๗	๑.๒๔๕	๔๖๔	๓๗๖	๔๔๔	๒๒๘	๑๗๒	๒.๕๗	๑.๒๙๗
	๒๙.๒%	๒๓.๐%	๒๗.๒%	๑๓.๐%	๗.๖%			๒๗.๖%	๒๒.๓%	๒๖.๔%	๑๓.๕%	๑๐.๒%		
๒๓. ฉันดูหมอลำ/บนบานศาลกล่าว	๗๒๒	๔๖๑	๔๐๘	๑๗๑	๗๗	๒.๑๔	๑.๑๕๙	๖๔๖	๓๖๒	๓๔๕	๒๑๒	๑๑๔	๒.๒๘	๑.๒๗๗
	๓๙.๓%	๒๕.๑%	๒๒.๒%	๙.๓%	๔.๒%			๓๘.๕%	๒๑.๖%	๒๐.๕%	๑๒.๖%	๖.๘%		
๒๔. ฉันทำผิดกฎจราจร เช่น ฝ่าไฟแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย	๙๕๙	๓๙๖	๒๗๘	๑๔๗	๕๗	๑.๘๘	๑.๑๒๒	๙๔๕	๓๑๑	๒๑๔	๑๔๘	๖๓	๑.๘๕	๑.๑๖๕
	๕๒.๒%	๒๑.๖%	๑๕.๑%	๘.๐%	๓.๑%			๕๖.๒%	๑๘.๕%	๑๒.๗%	๘.๘%	๓.๗%		
๒๕. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม้กางเขน	๔๘๙	๓๘๒	๔๗๒	๒๗๗	๒๒๔	๒.๖๖	๑.๓๓๗	๔๖๐	๓๕๒	๓๗๑	๒๔๗	๒๔๑	๒.๖๘	๑.๓๙๐
	๒๖.๕%	๒๐.๗%	๒๕.๖%	๑๕.๐%	๑๒.๑%			๒๗.๕%	๒๑.๑%	๒๒.๒%	๑๔.๘%	๑๔.๔%		
๒๖. แสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน	๕๗	๑๒๙	๕๒๐	๖๗๒	๔๖๗	๓.๗๔	๑.๐๑๒	๗๐	๑๖๕	๓๙๕	๕๘๙	๔๖๕	๓.๗๒	๑.๐๙๕

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	๔๖-๖๐ ปี							๖๐ ปีขึ้นไป						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
	๓.๑%	๗.๐%	๒๘.๒%	๓๖.๔%	๒๕.๓%			๔.๒%	๙.๘%	๒๓.๕%	๓๕.๐%	๒๗.๖%		
๒๗. ฉันค่อมตัวลงเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่/ ผู้สูงอายุ	๔๗	๑๕๓	๓๙๔	๖๓๙	๖๑๒	๓.๘๘	๑.๐๔๕	๑๔๐	๑๙๖	๓๘๔	๕๑๐	๔๕๔	๓.๕๖	๑.๒๓๒
	๒.๕%	๘.๓%	๒๑.๔%	๓๔.๖%	๓๓.๒%			๘.๓%	๑๑.๖%	๒๒.๘%	๓๐.๓%	๒๗.๐%		
๒๘. ฉันไหว้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอ	๓๗	๑๕๕	๓๓๐	๖๐๘	๗๑๕	๓.๙๘	๑.๐๔๑	๑๓๐	๑๗๑	๓๓๖	๕๐๔	๕๓๗	๓.๖๘	๑.๒๓๕
	๒.๐%	๘.๔%	๑๗.๙%	๓๓.๐%	๓๘.๘%			๗.๗%	๑๐.๒%	๒๐.๐%	๓๐.๐%	๓๒.๐%		
๒๙. ฉันยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็นนิจ	๔๗	๑๒๙	๔๓๓	๖๗๗	๕๕๙	๓.๘๕	๑.๐๑๓	๙๒	๑๒๗	๓๗๒	๕๕๖	๕๓๘	๓.๗๘	๑.๑๓๔
	๒.๕%	๗.๐%	๒๓.๕%	๓๖.๗%	๓๐.๓%			๕.๕%	๗.๕%	๒๒.๑%	๓๓.๐%	๓๑.๙%		
๓๐. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง	๒๒๗	๓๓๔	๕๖๕	๔๓๐	๒๘๕	๓.๑๒	๑.๒๓๑	๓๔๗	๒๙๕	๔๔๖	๓๔๓	๒๕๔	๒.๙๒	๑.๓๔๒
	๑๒.๓%	๑๘.๑%	๓๐.๗%	๒๓.๔%	๑๕.๕%			๒๐.๖%	๑๗.๕%	๒๖.๕%	๒๐.๔%	๑๕.๑%		
๓๑. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๒๓๐	๓๒๖	๖๑๗	๔๐๖	๒๖๒	๓.๐๘	๑.๒๐๙	๓๔๕	๓๕๑	๔๕๘	๓๐๓	๒๒๔	๒.๘๓	๑.๓๐๙
	๑๒.๕%	๑๗.๗%	๓๓.๕%	๒๒.๑%	๑๔.๒%			๒๐.๕%	๒๐.๙%	๒๗.๒%	๑๘.๐%	๑๓.๓%		
๓๒. ฉันติดตามเรื่องที่สนใจจากหนังสือ นิตยสาร หรือเว็บไซต์ต่างๆ	๓๖๙	๓๗๗	๕๕๑	๓๕๗	๑๙๙	๒.๘๐	๑.๒๖๒	๕๘๔	๓๔๕	๓๖๒	๒๔๒	๑๔๓	๒.๔๑	๑.๓๑๙
	๒๐.๐%	๒๐.๕%	๒๙.๔%	๑๙.๔%	๑๐.๘%			๓๔.๘%	๒๐.๖%	๒๑.๖%	๑๔.๔%	๘.๕%		
๓๓. ฉันเป็นคนใฝ่รู้ชอบค้นคว้าข้อมูลต่างๆ	๒๕๕	๓๖๓	๖๑๔	๓๘๘	๒๒๐	๒.๙๘	๑.๒๐๐	๔๑๓	๓๘๐	๔๔๒	๒๗๖	๑๗๐	๒.๖๕	๑.๒๘๗
	๑๓.๙%	๑๙.๗%	๓๓.๔%	๒๑.๑%	๑๒.๐%			๒๔.๖%	๒๒.๖%	๒๖.๓%	๑๖.๔%	๑๐.๑%		
๓๔. ฉันไปถึงที่ทำงานตรงเวลา	๑๖๐	๒๑๒	๕๑๕	๕๐๐	๔๔๔	๓.๔๗	๑.๒๒๑	๓๗๒	๒๒๒	๔๑๔	๓๖๙	๒๙๐	๒.๙๙	๑.๓๙๔
	๘.๗%	๑๑.๖%	๒๘.๑%	๒๗.๓%	๒๔.๒%			๒๒.๓%	๑๓.๓%	๒๔.๘%	๒๒.๑%	๑๗.๔%		
๓๕. ฉันเองงานจากที่ทำงานมาทำต่อที่บ้าน	๓๗๙	๓๖๕	๕๐๒	๓๕๑	๒๓๖	๒.๘๔	๑.๓๐๖	๖๐๖	๒๗๙	๔๐๙	๒๓๖	๑๓๓	๒.๔๑	๑.๓๑๗
	๒๐.๗%	๑๙.๙%	๒๗.๔%	๑๙.๑%	๑๒.๙%			๓๖.๔%	๑๖.๘%	๒๔.๖%	๑๔.๒%	๘.๐%		
๓๖. ฉันชอบชินนินทาผู้อื่น	๘๙๓	๔๐๑	๓๔๐	๑๔๐	๕๖	๑.๙๔	๑.๑๑๙	๘๗๖	๓๑๓	๒๗๓	๑๔๙	๖๒	๑.๙๓	๑.๑๗๑
	๔๘.๘%	๒๑.๙%	๑๘.๖%	๗.๗%	๓.๑%			๕๒.๔%	๑๘.๗%	๑๖.๓%	๘.๙%	๓.๗%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	๔๖-๖๐ ปี							๖๐ ปีขึ้นไป						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๓๗. ฉันชอบทำงานเป็นทีม	๒๑๕	๓๑๕	๕๙๗	๔๔๗	๒๕๗	๓.๑๒	๑.๑๙๘	๓๖๐	๓๑๑	๔๔๗	๓๔๒	๒๐๘	๒.๙๔	๑.๓๔๑
	๑๑.๗%	๑๗.๒%	๓๒.๖%	๒๔.๔%	๑๔.๐%			๒๑.๖%	๑๘.๖%	๒๖.๘%	๒๐.๕%	๑๒.๕%		
๓๘. ฉันมักพูดคำว่า “ไม่เป็นไร”/ “ช่างมัน”/ “แล้วแต่” เป็นคำติดปาก	๒๑๓	๓๖๓	๖๔๕	๓๙๕	๒๑๙	๓.๐๒	๑.๑๖๔	๒๔๙	๓๐๖	๕๒๔	๓๔๗	๒๕๕	๓.๐๓	๑.๒๖๐
	๑๑.๖%	๑๙.๘%	๓๕.๑%	๒๑.๕%	๑๑.๙%			๑๔.๘%	๑๘.๒%	๓๑.๒%	๒๐.๖%	๑๕.๒%		
๓๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๑๘	๕๔	๒๐๘	๕๑๕	๑๐๕๕	๔.๓๗	.๘๖๖	๔๒	๖๖	๑๙๕	๕๒๘	๘๕๔	๔.๒๔	.๙๗๓
	๑.๐%	๒.๙%	๑๑.๒%	๒๗.๘%	๕๗.๐%			๒.๕%	๓.๙%	๑๑.๖%	๓๑.๓%	๕๐.๗%		
๔๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๑๘	๔๖	๑๑๙	๒๕๙	๑๔๐๗	๔.๖๒	.๗๙๕	๒๙	๒๙	๑๒๙	๒๙๘	๑๒๐๑	๔.๕๕	.๘๔๓
	๑.๐%	๒.๕%	๖.๔%	๑๔.๐%	๗๖.๑%			๑.๗%	๑.๗%	๗.๗%	๑๗.๗%	๗๑.๒%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๒๒ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามสถานภาพ

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	โสด							แต่งงานแล้ว						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. ฉันท้อง ก ถึง ฮ ได้	๑๒๖	๑๙๖	๔๓๒	๔๘๖	๑,๐๗๕	๓.๙๕	๑.๒๑๕	๒๖๙	๔๒๑	๘๘๐	๙๘๙	๒,๓๓๖	๓.๙๖	๑.๒๒๒
	๕.๔%	๘.๕%	๑๘.๗%	๒๑.๐%	๔๖.๔%			๕.๕%	๘.๖%	๑๘.๐%	๒๐.๒%	๔๗.๗%		
๑๗. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงควบกล้ำ	๖๓๙	๖๐๖	๖๖๒	๒๗๔	๑๒๖	๒.๔๑	๑.๑๖๗	๑,๔๗๕	๑,๑๐๖	๑,๓๐๓	๖๒๕	๓๖๗	๒.๔๕	๑.๒๔๙
	๒๗.๗%	๒๖.๓%	๒๘.๗%	๑๑.๙%	๕.๕%			๓๐.๓%	๒๒.๗%	๒๖.๗%	๑๒.๘%	๗.๕%		
๑๘. ฉันมีปัญหาเรื่องการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๖๐๕	๖๒๘	๖๖๓	๓๐๖	๙๖	๒.๔๒	๑.๑๓๕	๑,๓๐๘	๑,๒๕๐	๑,๒๕๙	๖๗๕	๓๘๐	๒.๕๐	๑.๒๓๘
	๒๖.๓%	๒๗.๓%	๒๘.๙%	๑๓.๓%	๔.๒%			๒๖.๘%	๒๕.๗%	๒๕.๘%	๑๓.๙%	๗.๘%		
๑๙. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๑๒๒	๒๙๗	๖๐๗	๖๓๐	๖๔๒	๓.๖๐	๑.๑๗๓	๒๐๔	๔๘๒	๑,๐๑๒	๑,๓๑๘	๑,๘๕๗	๓.๘๕	๑.๑๕๗
	๕.๓%	๑๒.๙%	๒๖.๔%	๒๗.๔%	๒๗.๙%			๔.๒%	๙.๙%	๒๐.๘%	๒๗.๐%	๓๘.๑%		
๒๐. ฉันดูมหรสพไทยหรือการเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๔๖๘	๕๘๔	๖๖๕	๓๖๔	๒๑๕	๒.๖๘	๑.๒๒๖	๗๓๒	๙๘๑	๑,๔๙๓	๙๙๔	๖๘๐	๒.๙๘	๑.๒๕๐
	๒๐.๔%	๒๕.๔%	๒๙.๐%	๑๕.๙%	๙.๔%			๑๕.๐%	๒๐.๑%	๓๐.๖%	๒๐.๔%	๑๓.๙%		
๒๑. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๖๙๘	๕๙๘	๕๖๐	๓๐๖	๑๓๙	๒.๓๙	๑.๒๑๔	๙๘๑	๑,๐๗๒	๑,๓๐๕	๙๑๕	๖๐๐	๒.๘๑	๑.๒๙๒
	๓๐.๓%	๒๖.๐%	๒๔.๓%	๑๓.๓%	๖.๐%			๒๐.๑%	๒๒.๐%	๒๖.๘%	๑๘.๘%	๑๒.๓%		
๒๒. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๘๗๗	๔๗๐	๔๙๒	๓๐๐	๑๕๖	๒.๓๐	๑.๒๘๒	๑,๔๐๒	๑,๑๓๗	๑,๓๑๒	๖๔๒	๓๘๖	๒.๔๘	๑.๒๕๐
	๓๘.๒%	๒๐.๕%	๒๑.๔%	๑๓.๑%	๖.๘%			๒๘.๗%	๒๓.๓%	๒๖.๙%	๑๓.๒%	๗.๙%		
๒๓. ฉันดูหมอลำ/บทรบราชนาถ	๘๑๑	๕๖๓	๕๓๓	๒๗๓	๑๑๙	๒.๒๗	๑.๒๐๕	๑,๘๖๒	๑,๑๙๗	๑,๐๕๗	๕๑๕	๒๓๔	๒.๑๙	๑.๑๙๒
	๓๕.๓%	๒๔.๕%	๒๓.๒%	๑๑.๙%	๕.๒%			๓๘.๓%	๒๔.๖%	๒๑.๗%	๑๐.๖%	๔.๘%		
๒๔. ฉันทำผิดกฎจราจร เช่น ผ่าไฟแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย	๙๑๒	๕๔๔	๕๓๑	๒๓๑	๘๒	๒.๑๔	๑.๑๕๓	๒,๔๗๗	๑,๐๕๘	๗๕๕	๔๑๓	๑๖๑	๑.๙๒	๑.๑๓๘
	๓๙.๗%	๒๓.๗%	๒๓.๑%	๑๐.๐%	๓.๖%			๕๐.๙%	๒๑.๘%	๑๕.๕%	๘.๕%	๓.๓%		
๒๕. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม้กางเขน	๖๘๑	๔๔๔	๕๖๖	๓๔๔	๒๖๗	๒.๖๐	๑.๓๕๒	๑,๓๖๔	๑,๐๐๒	๑,๑๙๖	๗๓๓	๕๖๖	๒.๖๒	๑.๓๔๑
	๒๙.๖%	๑๙.๓%	๒๔.๖%	๑๔.๙%	๑๑.๖%			๒๘.๑%	๒๐.๖%	๒๔.๖%	๑๕.๑%	๑๑.๖%		
๒๖. แสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน	๗๒	๑๙๓	๖๙๑	๘๑๗	๕๓๐	๓.๖๗	๑.๐๑๙	๑๕๔	๓๙๕	๑,๓๑๔	๑,๗๙๗	๑,๒๒๓	๓.๗๒	๑.๐๒๕

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	โสด							แต่งงานแล้ว						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
	๓.๑%	๘.๔%	๓๐.๐%	๓๕.๕%	๒๓.๐%			๓.๒%	๘.๑%	๒๖.๙%	๓๖.๘%	๒๕.๐%		
๒๗. ฉันค่อมตัวลงเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่/ ผู้สูงอายุ	๕๐	๑๖๖	๕๑๗	๗๒๖	๘๔๓	๓.๙๓	๑.๐๓๕	๑๘๒	๔๑๕	๑,๐๙๑	๑,๖๕๒	๑,๕๓๖	๓.๘๑	๑.๐๘๖
	๒.๒%	๗.๒%	๒๒.๕%	๓๑.๕%	๓๖.๖%			๓.๗%	๘.๕%	๒๒.๔%	๓๓.๙%	๓๑.๕%		
๒๘. ฉันไหว้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอ	๔๖	๑๖๗	๔๖๖	๗๓๕	๘๙๑	๓.๙๘	๑.๐๒๙	๑๗๐	๓๘๖	๙๔๙	๑,๖๒๘	๑,๗๔๒	๓.๙๐	๑.๐๘๓
	๒.๐%	๗.๒%	๒๐.๒%	๓๑.๙%	๓๘.๗%			๓.๕%	๗.๙%	๑๙.๕%	๓๓.๔%	๓๕.๗%		
๒๙. ฉันยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็นนิจ	๖๐	๑๔๓	๖๑๕	๗๕๒	๗๓๙	๓.๘๕	๑.๐๒๓	๑๖๑	๓๕๒	๑,๑๕๗	๑,๗๔๐	๑,๔๗๒	๓.๘๒	๑.๐๔๕
	๒.๖%	๖.๒%	๒๖.๖%	๓๒.๖%	๓๒.๐%			๓.๓%	๗.๒%	๒๓.๗%	๓๕.๖%	๓๐.๒%		
๓๐. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง	๑๕๗	๓๖๕	๗๒๕	๕๘๓	๔๗๑	๓.๓๗	๑.๑๗๐	๖๐๗	๘๔๒	๑,๔๘๒	๑,๑๗๗	๗๖๕	๓.๑๓	๑.๒๓๔
	๖.๘%	๑๕.๙%	๓๑.๕%	๒๕.๓%	๒๐.๕%			๑๒.๕%	๑๗.๓%	๓๐.๔%	๒๔.๒%	๑๕.๗%		
๓๑. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๑๒๒	๓๘๓	๘๓๓	๕๘๔	๓๗๒	๓.๓๑	๑.๐๙๑	๖๓๕	๘๙๕	๑,๕๘๐	๑,๐๕๙	๗๐๓	๓.๐๖	๑.๒๒๓
	๕.๓%	๑๖.๗%	๓๖.๓%	๒๕.๕%	๑๖.๒%			๑๓.๐%	๑๘.๔%	๓๒.๔%	๒๑.๗%	๑๔.๔%		
๓๒. ฉันติดตามเรื่องที่สนใจจากหนังสือ นิตยสาร หรือเว็บไซต์ต่างๆ	๑๗๗	๓๒๖	๗๐๗	๖๓๑	๔๕๙	๓.๓๘	๑.๑๗๕	๙๘๖	๑,๐๐๓	๑,๓๘๖	๙๖๖	๕๒๕	๒.๘๐	๑.๒๖๘
	๗.๗%	๑๔.๒%	๓๐.๗%	๒๗.๔%	๒๐.๐%			๒๐.๓%	๒๐.๖%	๒๘.๕%	๑๙.๙%	๑๐.๘%		
๓๓. ฉันเป็นคนใฝ่รู้ชอบค้นคว้าข้อมูลต่างๆ	๑๓๘	๓๕๑	๘๓๐	๖๓๘	๓๔๑	๓.๓๐	๑.๐๘๓	๖๙๑	๙๘๗	๑,๖๓๑	๑,๐๒๕	๕๓๕	๒.๙๔	๑.๑๙๑
	๖.๐%	๑๕.๓%	๓๖.๑%	๒๗.๘%	๑๔.๘%			๑๔.๒%	๒๐.๓%	๓๓.๕%	๒๑.๑%	๑๑.๐%		
๓๔. ฉันไปถึงที่ทำงานตรงเวลา	๑๒๕	๒๓๗	๗๒๙	๖๗๑	๕๒๕	๓.๕๕	๑.๑๑๕	๕๐๓	๖๐๒	๑,๒๘๖	๑,๓๓๙	๑,๑๑๗	๓.๔๑	๑.๒๕๔
	๕.๕%	๑๐.๔%	๓๑.๙%	๒๙.๓%	๒๓.๐%			๑๐.๔%	๑๒.๔%	๒๖.๕%	๒๗.๖%	๒๓.๐%		
๓๕. ฉันเองงานจากที่ทำงานมาทำต่อที่บ้าน	๓๔๕	๔๑๗	๗๘๑	๔๘๗	๒๖๑	๒.๙๖	๑.๒๐๕	๑,๐๙๒	๙๒๗	๑,๓๕๗	๙๔๔	๕๒๐	๒.๗๗	๑.๒๙๐
	๑๕.๑%	๑๘.๒%	๓๔.๑%	๒๑.๓%	๑๑.๔%			๒๒.๖%	๑๙.๒%	๒๘.๐%	๑๙.๕%	๑๐.๗%		
๓๖. ฉันชอบชินนินทาผู้อื่น	๗๕๒	๖๐๖	๕๔๒	๒๗๒	๑๒๓	๒.๓๑	๑.๑๙๕	๒,๒๒๔	๑,๐๙๐	๙๐๙	๔๔๗	๑๗๒	๒.๐๒	๑.๑๔๖
	๓๒.๘%	๒๖.๔%	๒๓.๖%	๑๑.๙%	๕.๔%			๔๕.๙%	๒๒.๕%	๑๘.๘%	๙.๒%	๓.๖%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	โสด							แต่งงานแล้ว						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๓๗. ฉันชอบทำงานเป็นทีม	๑๗๙	๓๕๓	๗๕๙	๕๙๘	๔๐๐	๓.๓๐	๑.๑๕๗	๖๑๒	๗๘๙	๑,๕๕๕	๑,๒๑๖	๖๖๖	๓.๑๑	๑.๒๐๘
	๗.๙%	๑๕.๔%	๓๓.๒%	๒๖.๑%	๑๗.๕%			๑๒.๖%	๑๖.๓%	๓๒.๑%	๒๕.๑%	๑๓.๙%		
๓๘. ฉันมักพูดคำว่า “ไม่เป็นไร”/ “ช่างมัน”/ “แล้วแต่” เป็นคำติดปาก	๒๔๒	๔๐๘	๘๐๗	๕๒๒	๓๑๔	๓.๑๑	๑.๑๖๘	๖๒๕	๙๖๘	๑,๖๗๑	๑,๐๓๒	๕๖๕	๒.๙๙	๑.๑๗๙
	๑๐.๖%	๑๗.๘%	๓๕.๒%	๒๒.๙%	๑๓.๗%			๑๒.๙%	๑๙.๙%	๓๔.๔%	๒๑.๒%	๑๑.๖%		
๓๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๔๘	๑๓๕	๓๗๙	๕๔๘	๑,๑๙๑	๔.๑๗	๑.๐๓๗	๗๓	๑๙๓	๖๒๘	๑,๔๐๔	๒,๕๘๕	๔.๒๘	.๙๓๕
	๒.๑%	๕.๙%	๑๖.๕%	๒๓.๘%	๕๑.๘%			๑.๕%	๔.๐%	๑๒.๙%	๒๘.๘%	๕๒.๙%		
๔๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๕๔	๙๕	๒๖๒	๓๔๕	๑,๕๔๗	๔.๔๑	.๙๙๙	๘๕	๑๓๙	๓๙๐	๗๘๑	๓,๔๘๗	๔.๕๓	.๘๘๘
	๒.๓%	๔.๑%	๑๑.๔%	๑๕.๐%	๖๗.๒%			๑.๗%	๒.๘%	๘.๐%	๑๖.๐%	๗๑.๔%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๒๒ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามสถานภาพ (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	หย่า							หม้าย						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. ฉันท้อง ก ถึง ฮ ได้	๑๒	๓๓	๔๙	๖๑	๑๐๕	๓.๘๒	๑.๒๒๑	๘๐	๗๘	๙๒	๘๓	๙๑	๓.๐๖	๑.๔๑๒
	๔.๖%	๑๒.๗%	๑๘.๘%	๒๓.๕%	๔๐.๔%			๑๘.๙%	๑๘.๔%	๒๑.๗%	๑๙.๖%	๒๑.๕%		
๑๗. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงควบกล้ำ	๗๓	๕๘	๖๒	๔๑	๒๓	๒.๕๔	๑.๒๙๖	๘๙	๑๐๓	๑๐๑	๖๙	๕๘	๒.๗๗	๑.๓๒๗
	๒๘.๔%	๒๒.๖%	๒๔.๑%	๑๖.๐%	๘.๙%			๒๑.๒%	๒๔.๕%	๒๔.๐%	๑๖.๔%	๑๓.๘%		
๑๘. ฉันมีปัญหาเรื่องการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๖๘	๖๗	๖๒	๓๖	๒๔	๒.๕๔	๑.๒๗๕	๘๑	๗๕	๑๑๙	๗๕	๗๓	๒.๙๖	๑.๓๔๗
	๒๖.๕%	๒๖.๑%	๒๔.๑%	๑๔.๐%	๙.๓%			๑๙.๑%	๑๗.๗%	๒๘.๑%	๑๗.๗%	๑๗.๓%		
๑๙. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๑๓	๓๒	๖๕	๖๗	๗๙	๓.๖๕	๑.๑๘๕	๒๖	๓๗	๙๒	๑๑๖	๑๕๒	๓.๗๘	๑.๑๙๘
	๕.๑%	๑๒.๕%	๒๕.๔%	๒๖.๒%	๓๐.๙%			๖.๑%	๘.๗%	๒๑.๗%	๒๗.๔%	๓๕.๙%		
๒๐. ฉันดูมหรสพไทยหรือการเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๔๑	๕๕	๗๔	๖๐	๒๘	๒.๙๒	๑.๒๓๑	๖๕	๗๗	๑๑๙	๙๒	๖๙	๓.๐๕	๑.๒๙๓
	๑๕.๙%	๒๑.๓%	๒๘.๗%	๒๓.๓%	๑๐.๙%			๑๕.๔%	๑๘.๒%	๒๘.๒%	๒๑.๘%	๑๖.๔%		
๒๑. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๔๙	๖๓	๖๙	๔๙	๒๗	๒.๗๗	๑.๒๕๕	๖๓	๘๑	๙๙	๑๐๐	๗๙	๓.๑๒	๑.๓๒๘
	๑๙.๑%	๒๔.๕%	๒๖.๘%	๑๙.๑%	๑๐.๕%			๑๔.๙%	๑๙.๒%	๒๓.๕%	๒๓.๗%	๑๘.๗%		
๒๒. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๕๗	๖๑	๖๔	๔๒	๓๓	๒.๗๔	๑.๓๑๙	๑๑๙	๗๙	๑๑๗	๖๑	๔๖	๒.๖๑	๑.๓๒๒
	๒๒.๒%	๒๓.๗%	๒๔.๙%	๑๖.๓%	๑๒.๘%			๒๘.๒%	๑๘.๗%	๒๗.๗%	๑๔.๕%	๑๐.๙%		
๒๓. ฉันดูหมอลำ/บนบานศาลกล่าว	๗๕	๖๗	๕๑	๔๒	๒๐	๒.๔๗	๑.๒๘๒	๑๔๘	๙๑	๙๒	๕๙	๓๑	๒.๓๗	๑.๒๘๙
	๒๙.๔%	๒๖.๓%	๒๐.๐%	๑๖.๕%	๗.๘%			๓๕.๒%	๒๑.๖%	๒๑.๙%	๑๔.๐%	๗.๔%		
๒๔. ฉันทำผิดกฎจราจร เช่น ฝ่าไฟแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย	๑๐๓	๕๕	๕๘	๒๙	๑๓	๒.๒๐	๑.๒๒๒	๑๙๘	๙๑	๖๙	๔๙	๑๔	๒.๐๓	๑.๑๘๔
	๓๙.๙%	๒๑.๓%	๒๒.๕%	๑๑.๒%	๕.๐%			๔๗.๐%	๒๑.๖%	๑๖.๔%	๑๑.๖%	๓.๓%		
๒๕. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม้กางเขน	๗๐	๔๙	๗๐	๓๙	๒๘	๒.๖๓	๑.๓๒๒	๙๖	๑๐๖	๙๖	๕๙	๖๒	๒.๗๓	๑.๓๕๓
	๒๗.๓%	๑๙.๑%	๒๗.๓%	๑๕.๒%	๑๐.๙%			๒๒.๙%	๒๕.๓%	๒๒.๙%	๑๔.๑%	๑๔.๘%		
๒๖. แสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน	๑๑	๒๖	๕๙	๑๐๑	๕๘	๓.๖๖	๑.๐๗๐	๒๑	๔๑	๑๒๖	๑๔๘	๘๔	๓.๕๕	๑.๐๗๐

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	หย่า							หม้าย						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
	๔.๓%	๑๐.๒%	๒๓.๑%	๓๙.๖%	๒๒.๗%			๕.๐%	๙.๙%	๓๐.๐%	๓๕.๒%	๒๐.๐%		
๒๗. ฉันค่อมตัวลงเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่/ ผู้สูงอายุ	๑๐	๓๙	๖๑	๗๙	๖๙	๓.๖๑	๑.๑๔๖	๔๓	๖๗	๑๐๗	๑๒๔	๙๑	๓.๓๒	๑.๒๓๙
	๓.๙%	๑๕.๑%	๒๓.๖%	๓๐.๖%	๒๖.๗%			๑๐.๒%	๑๕.๙%	๒๕.๔%	๒๙.๔%	๑๙.๒%		
๒๘. ฉันไหว้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอ	๖	๒๙	๕๕	๖๙	๙๖	๓.๙๖	๑.๑๑๖	๔๒	๕๙	๑๐๐	๑๑๙	๑๐๒	๓.๔๓	๑.๒๗๐
	๒.๔%	๑๑.๔%	๒๑.๖%	๒๗.๑%	๓๗.๖%			๑๐.๐%	๑๔.๐%	๒๓.๙%	๒๙.๐%	๒๔.๒%		
๒๙. ฉันยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็นนิจ	๑๓	๒๓	๖๓	๙๐	๗๙	๓.๗๓	๑.๑๓๗	๒๗	๔๔	๑๐๕	๑๓๓	๑๑๑	๓.๖๑	๑.๑๖๙
	๕.๑%	๙.๙%	๒๔.๕%	๓๑.๑%	๓๐.๔%			๖.๔%	๑๐.๕%	๒๕.๐%	๓๑.๗%	๒๖.๔%		
๓๐. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง	๓๓	๕๗	๖๗	๕๙	๔๑	๓.๐๗	๑.๒๖๙	๑๑๒	๗๒	๑๐๖	๗๑	๖๑	๒.๗๖	๑.๓๙๗
	๑๒.๙%	๒๒.๓%	๒๖.๒%	๒๒.๗%	๑๖.๐%			๒๖.๕%	๑๗.๑%	๒๕.๑%	๑๖.๙%	๑๔.๕%		
๓๑. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๓๓	๕๔	๙๑	๔๙	๓๙	๓.๐๒	๑.๒๓๔	๑๐๑	๙๙	๑๐๓	๖๗	๕๒	๒.๖๙	๑.๓๒๕
	๑๒.๙%	๒๑.๒%	๓๑.๙%	๑๙.๒%	๑๔.๙%			๒๔.๐%	๒๓.๓%	๒๔.๕%	๑๕.๙%	๑๒.๔%		
๓๒. ฉันติดตามเรื่องที่สนใจจากหนังสือ นิตยสาร หรือเว็บไซต์ต่างๆ	๖๐	๕๖	๖๖	๔๓	๓๐	๒.๗๑	๑.๓๑๓	๑๕๔	๙๔	๙๙	๕๔	๓๑	๒.๓๔	๑.๒๙๙
	๒๓.๕%	๒๒.๐%	๒๕.๙%	๑๖.๙%	๑๑.๙%			๓๖.๖%	๒๐.๐%	๒๓.๓%	๑๒.๙%	๗.๔%		
๓๓. ฉันเป็นคนใฝ่รู้ชอบค้นคว้าข้อมูลต่างๆ	๔๓	๖๙	๖๗	๔๕	๓๔	๒.๙๔	๑.๒๗๒	๑๒๗	๙๖	๑๐๔	๖๓	๓๒	๒.๔๗	๑.๒๖๙
	๑๖.๗%	๒๖.๕%	๒๖.๑%	๑๗.๕%	๑๓.๒%			๓๐.๑%	๒๒.๗%	๒๔.๖%	๑๔.๙%	๗.๖%		
๓๔. ฉันไปถึงที่ทำงานตรงเวลา	๒๓	๔๐	๖๒	๖๗	๖๒	๓.๔๑	๑.๒๖๓	๑๐๐	๖๑	๑๑๑	๙๐	๖๖	๒.๙๙	๑.๓๙๔
	๙.๑%	๑๕.๗%	๒๔.๔%	๒๖.๔%	๒๔.๔%			๒๓.๙%	๑๔.๖%	๒๖.๖%	๑๙.๑%	๑๕.๙%		
๓๕. ฉันเอางานจากที่ทำงานมาทำต่อที่บ้าน	๕๗	๕๙	๖๙	๔๔	๒๙	๒.๗๒	๑.๒๙๙	๑๕๗	๗๙	๙๑	๕๙	๓๓	๒.๓๖	๑.๓๑๙
	๒๒.๔%	๒๒.๗%	๒๖.๗%	๑๗.๓%	๑๑.๐%			๓๗.๖%	๑๙.๗%	๒๑.๙%	๑๓.๙%	๗.๙%		
๓๖. ฉันซุบซิบนินทาผู้อื่น	๑๐๕	๕๔	๕๙	๒๓	๑๕	๒.๑๗	๑.๒๒๗	๑๗๖	๑๐๑	๙๔	๒๙	๑๙	๒.๐๗	๑.๑๔๙
	๔๑.๒%	๒๑.๒%	๒๒.๗%	๙.๐%	๕.๙%			๔๒.๑%	๒๔.๒%	๒๒.๕%	๖.๗%	๔.๕%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	หย่า							หย้าย						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๓๗. ฉันชอบทำงานเป็นทีม	๓๒	๖๗	๘๒	๓๘	๓๖	๒.๙๒	๑.๒๑๖	๙๑	๙๒	๑๒๙	๖๗	๔๐	๒.๗๐	๑.๒๔๒
	๑๒.๕%	๒๖.๓%	๓๒.๒%	๑๔.๙%	๑๔.๑%			๒๑.๗%	๒๒.๐%	๓๐.๘%	๑๖.๐%	๙.๕%		
๓๘. ฉันมักพูดคำว่า “ไม่เป็นไร”/ “ช่างมัน”/ “แล้วแต่” เป็นคำติดปาก	๓๖	๕๑	๙๑	๕๑	๒๘	๒.๙๔	๑.๑๘๑	๕๓	๑๐๖	๑๑๙	๙๓	๕๐	๒.๙๕	๑.๒๐๕
	๑๔.๐%	๑๙.๘%	๓๕.๔%	๑๙.๘%	๑๐.๙%			๑๒.๖%	๒๕.๒%	๒๘.๓%	๒๒.๑%	๑๑.๙%		
๓๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๖	๑๗	๔๔	๖๗	๑๒๓	๔.๑๑	๑.๐๕๗	๑๒	๒๐	๕๔	๑๓๖	๑๙๙	๔.๑๖	๑.๐๑๑
	๒.๓%	๖.๖%	๑๗.๑%	๒๖.๑%	๔๗.๙%			๒.๙%	๔.๘%	๑๒.๘%	๓๒.๓%	๔๗.๓%		
๔๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๗	๑๑	๒๒	๔๕	๑๗๒	๔.๔๒	๑.๐๐๑	๗	๑๐	๔๓	๗๓	๒๘๙	๔.๔๙	.๘๙๓
	๒.๗%	๔.๓%	๘.๖%	๑๗.๕%	๖๖.๙%			๑.๗%	๒.๔%	๑๐.๒%	๑๗.๓%	๖๘.๕%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๒๓ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามระดับการศึกษา

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ประถมศึกษา							มัธยมศึกษาตอนต้น							มัธยมศึกษาตอนปลาย						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. นันทอง ก ถึง ฮ ได้	๒๒๔	๓๐๘	๔๕๔	๔๔๓	๘๐๖	๓.๕๘	๑.๓๕๗	๕๓	๑๑๒	๒๗๗	๒๕๐	๔๐๒	๓.๗๖	๑.๑๘๘	๔๗	๘๒	๒๐๔	๒๕๐	๕๖๕	๔.๐๕	๑.๑๕๐
	๑๐.๐%	๑๓.๘%	๒๐.๓%	๑๙.๘%	๓๖.๑%			๔.๘%	๑๐.๒%	๒๕.๓%	๒๒.๙%	๓๖.๗%			๔.๑%	๗.๑%	๑๗.๘%	๒๑.๘%	๔๙.๒%		
๑๗. ฉันมีปัญหากับการออกเสียงควบ กล้ำ	๔๘๕	๔๙๙	๖๒๘	๓๓๗	๒๗๔	๒.๗๔	๑.๒๙๔	๒๗๒	๒๕๘	๓๒๙	๑๔๖	๘๔	๒.๕๕	๑.๒๑๖	๒๗๖	๒๙๙	๓๕๘	๑๔๙	๖๑	๒.๔๙	๑.๑๔๗
	๒๑.๘%	๒๒.๔%	๒๘.๓%	๑๕.๒%	๑๒.๓%			๒๕.๐%	๒๓.๗%	๓๐.๒%	๑๓.๔%	๗.๗%			๒๔.๑%	๒๖.๒%	๓๑.๓%	๑๓.๐%	๕.๓%		
๑๘. ฉันมีปัญหาเรื่องการเขียนจดหมาย หรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่น เข้าใจ	๔๕๓	๕๐๗	๖๐๙	๓๗๐	๒๘๔	๒.๗๙	๑.๒๙๕	๒๒๗	๒๙๕	๓๔๑	๑๕๒	๗๐	๒.๕๘	๑.๑๕๔	๒๘๘	๓๐๒	๓๑๕	๑๖๙	๖๖	๒.๔๙	๑.๑๘๓
	๒๐.๔%	๒๒.๘%	๒๗.๔%	๑๖.๖%	๑๒.๘%			๒๐.๙%	๒๗.๒%	๓๑.๔%	๑๔.๐%	๖.๕%			๒๕.๓%	๒๖.๕%	๒๗.๖%	๑๔.๘%	๕.๘%		
๑๙. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/ อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกง พื้นบ้านชนิดต่างๆ	๙๒	๑๙๖	๓๘๐	๕๖๘	๙๙๑	๓.๙๗	๑.๑๕๗	๗๗	๑๔๑	๓๐๘	๒๖๗	๒๙๗	๓.๕๒	๑.๒๑๖	๔๓	๑๔๕	๒๙๒	๓๔๒	๓๒๐	๓.๖๖	๑.๑๒๕
	๔.๑%	๘.๘%	๑๗.๑%	๒๕.๕%	๔๔.๕%			๗.๑%	๑๒.๙%	๒๘.๓%	๒๔.๕%	๒๗.๒%			๓.๘%	๑๒.๗%	๒๕.๖%	๒๙.๙%	๒๘.๐%		
๒๐. ฉันดูมหรสพไทยหรือการละเล่น ท้องถิ่น เช่น ยี่โก มโนราห์ หมอ ล้า ฟ้อน ฯลฯ	๓๑๐	๓๗๒	๖๒๔	๕๐๑	๔๒๑	๓.๑๖	๑.๒๙๖	๑๘๓	๒๔๗	๓๕๖	๑๘๙	๑๑๘	๒.๘๓	๑.๒๓๓	๑๙๔	๒๘๒	๓๔๗	๒๑๑	๑๐๓	๒.๗๘	๑.๑๙๖
	๑๓.๙%	๑๖.๗%	๒๘.๐%	๒๒.๕%	๑๘.๙%			๑๖.๗%	๒๒.๖%	๓๒.๖%	๑๗.๓%	๑๐.๘%			๑๗.๑%	๒๔.๘%	๓๐.๕%	๑๘.๖%	๙.๑%		
๒๑. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้า ไหม	๓๘๕	๔๐๕	๕๘๖	๔๓๐	๔๒๑	๓.๐๔	๑.๓๕๐	๒๕๕	๒๙๐	๒๙๓	๑๗๓	๘๑	๒.๕๗	๑.๒๑๔	๓๐๙	๒๙๔	๒๘๓	๑๗๓	๗๖	๒.๔๘	๑.๒๒๖
	๑๗.๓%	๑๘.๒%	๒๖.๓%	๑๙.๓%	๑๘.๙%			๒๓.๔%	๒๖.๖%	๒๖.๘%	๑๕.๘%	๗.๔%			๒๗.๒%	๒๕.๙%	๒๔.๙%	๑๕.๒%	๖.๗%		
๒๒. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๖๑๐	๔๙๘	๕๙๓	๒๙๒	๒๓๐	๒.๕๗	๑.๒๙๖	๓๐๕	๒๗๗	๒๗๑	๑๕๙	๘๐	๒.๔๘	๑.๒๔๑	๓๗๒	๒๕๕	๒๘๒	๑๕๔	๗๙	๒.๔๐	๑.๒๕๖
	๒๗.๔%	๒๒.๔%	๒๖.๗%	๑๓.๑%	๑๐.๓%			๒๗.๙%	๒๕.๔%	๒๔.๘%	๑๔.๖%	๗.๓%			๓๒.๖%	๒๒.๓%	๒๔.๗%	๑๓.๕%	๖.๙%		
๒๓. ฉันดูหมอ/บนบานศาลกล่าว	๘๓๒	๕๐๕	๕๑๐	๒๒๙	๑๔๑	๒.๒๕	๑.๒๓๖	๓๗๕	๒๘๕	๒๓๘	๑๔๔	๔๙	๒.๒๗	๑.๑๙๒	๔๓๓	๒๗๖	๒๔๔	๑๒๗	๕๕	๒.๒๐	๑.๒๐๐
	๓๗.๕%	๒๒.๘%	๒๓.๐%	๑๐.๓%	๖.๔%			๓๔.๔%	๒๖.๑%	๒๑.๘%	๑๓.๒%	๔.๕%			๓๘.๑%	๒๔.๓%	๒๑.๕%	๑๑.๒%	๔.๘%		
๒๔. ฉันทำผิดกฎจราจร เช่น ผ่าไฟแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย	๑๒๐๕	๔๒๗	๓๑๘	๑๘๑	๘๒	๑.๘๗	๑.๑๕๕	๔๕๒	๒๖๘	๒๒๐	๑๑๕	๓๖	๒.๑๐	๑.๑๕๒	๕๑๑	๒๕๘	๒๑๓	๑๐๙	๔๕	๒.๐๕	๑.๑๗๓
	๕๔.๕%	๑๙.๓%	๑๔.๔%	๘.๒%	๓.๗%			๔๑.๔%	๒๔.๖%	๒๐.๒%	๑๐.๕%	๓.๓%			๔๕.๐%	๒๒.๗%	๑๘.๘%	๙.๖%	๔.๐%		
๒๕. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระ	๖๕๐	๔๙๙	๔๘๖	๒๙๕	๒๘๔	๒.๕๘	๑.๓๖๗	๒๙๕	๒๑๗	๒๘๙	๑๗๒	๑๑๒	๒.๖๒	๑.๓๑๐	๓๒๐	๒๓๗	๒๘๑	๑๖๗	๑๓๔	๒.๖๑	๑.๓๔๒

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ประภคคึกษค							มัธยมศึคษาตอนต้น							มัธยมศึคษาตอนปลาย						
	น้อยท่ส่สุด ↔ มากท่ส่สุด					— X	S.D.	น้อยท่ส่สุด ↔ มากท่ส่สุด					— X	S.D.	น้อยท่ส่สุด ↔ มากท่ส่สุด					— X	S.D.
	ด	บ	ค	ค	ค			ด	บ	ค	ค	ค			ด	บ	ค	ค	ค		
เครื่อง ไม้ทางเขน	๒๙.๔%	๒๒.๕%	๒๒.๐%	๑๓.๓%	๑๒.๘%			๒๗.๒%	๒๐.๐%	๒๖.๖%	๑๕.๙%	๑๐.๓%			๒๘.๑%	๒๐.๘%	๒๔.๗%	๑๕.๗%	๑๑.๘%		
๒๖. แสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน	๘๕	๒๑๐	๖๒๐	๗๔๐	๕๕๒	๓.๖๘	๑.๐๗๓	๕๘	๑๓๖	๓๓๔	๓๔๒	๒๒๐	๓.๔๙	๑.๑๐๖	๓๓	๑๐๖	๓๐๓	๔๒๙	๒๗๑	๓.๗๐	๑.๐๒๒
	๓.๘%	๙.๕%	๒๗.๘%	๓๓.๒%	๒๕.๗%			๕.๓%	๑๒.๕%	๓๐.๖%	๓๑.๕%	๒๐.๒%			๒.๙%	๙.๓%	๒๖.๕%	๓๗.๖%	๒๓.๗%		
๒๗. น้ันค้อมตัวลงเมื่อเดินผ่าน ผู้ใหญ่/ ผู้สูงอายุ	๑๒๖	๒๕๕	๕๔๐	๗๑๐	๕๕๒	๓.๖๒	๑.๑๕๖	๔๖	๑๔๕	๒๗๙	๓๕๐	๒๖๙	๓.๖๐	๑.๑๒๐	๒๙	๘๓	๒๘๙	๓๙๐	๓๔๘	๓.๘๓	๑.๐๒๖
	๕.๗%	๑๑.๕%	๒๔.๓%	๓๑.๙%	๒๖.๖%			๔.๒%	๑๓.๓%	๒๕.๖%	๓๒.๑%	๒๔.๗%			๒.๕%	๗.๓%	๒๕.๔%	๓๔.๒%	๓๐.๖%		
๒๘. น้ันให้อุ้ผู้ท่มีอายุมกกว่าเสมอ	๑๑๒	๒๓๗	๔๗๔	๗๑๑	๖๘๙	๓.๗๓	๑.๑๕๔	๔๖	๑๑๒	๒๘๑	๓๖๐	๒๙๔	๓.๖๘	๑.๑๐๒	๒๕	๘๙	๒๓๙	๓๘๐	๔๐๖	๓.๙๒	๑.๐๓๕
	๕.๐%	๑๐.๗%	๒๑.๓%	๓๒.๐%	๓๑.๐%			๔.๒%	๑๐.๒%	๒๕.๗%	๓๒.๙%	๒๖.๙%			๒.๒%	๗.๘%	๒๑.๐%	๓๓.๔%	๓๕.๖%		
๒๙. น้ันย้้มแยมแจ่มใสอยูเป็นนิจ	๗๘	๑๗๕	๕๖๕	๗๒๖	๖๘๒	๓.๗๙	๑.๐๗๑	๕๔	๑๑๕	๓๐๕	๓๕๙	๒๕๘	๓.๖๐	๑.๑๐๖	๓๔	๙๓	๒๙๔	๔๐๖	๓๑๕	๓.๗๗	๑.๐๓๖
	๓.๕%	๗.๙%	๒๕.๔%	๓๒.๖%	๓๐.๖%			๔.๙%	๑๐.๕%	๒๘.๐%	๓๒.๙%	๒๓.๖%			๓.๐%	๘.๑%	๒๕.๗%	๓๕.๖%	๒๗.๖%		
๓๐. น้ันอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง	๔๗๑	๔๔๗	๖๒๗	๔๐๑	๒๗๖	๒.๘๐	๑.๒๙๙	๑๒๓	๒๐๕	๓๖๔	๒๔๙	๑๔๘	๓.๐๙	๑.๑๘๖	๘๘	๒๒๕	๓๕๒	๒๘๓	๑๘๙	๓.๒๓	๑.๑๗๑
	๒๑.๒%	๒๐.๑%	๒๘.๒%	๑๘.๐%	๑๒.๔%			๑๑.๓%	๑๘.๘%	๓๓.๔%	๒๒.๙%	๑๓.๖%			๗.๗%	๑๙.๘%	๓๑.๐%	๒๔.๙%	๑๖.๖%		
๓๑. น้ันอ่านหนังสือพิมพ์	๔๕๘	๕๑๘	๗๐๕	๓๔๓	๑๙๒	๒.๖๘	๑.๒๐๙	๑๒๕	๒๓๖	๓๗๙	๒๒๔	๑๒๕	๒.๙๙	๑.๑๕๘	๙๙	๒๑๓	๓๗๓	๒๕๘	๑๙๓	๓.๒๒	๑.๑๘๔
	๒๐.๗%	๒๓.๔%	๓๑.๘%	๑๕.๕%	๘.๗%			๑๑.๕%	๒๑.๗%	๓๔.๘%	๒๐.๖%	๑๑.๕%			๘.๗%	๑๘.๘%	๓๒.๘%	๒๒.๗%	๑๗.๐%		
๓๒. น้ันติดตามเรื่องที่สนใจจากหนังสือ นิตยสาร หรือเว็บไซต์ต่างๆ	๗๖๕	๕๐๖	๕๔๔	๒๖๑	๑๓๙	๒.๓๒	๑.๒๓๔	๒๐๘	๒๗๖	๓๒๓	๑๘๒	๑๐๑	๒.๗๒	๑.๒๑๕	๑๖๒	๒๔๗	๓๓๘	๒๖๑	๑๒๗	๒.๙๕	๑.๒๑๐
	๓๔.๕%	๒๒.๘%	๒๔.๖%	๑๑.๘%	๖.๓%			๑๙.๑%	๒๕.๓%	๒๙.๖%	๑๖.๗%	๙.๓%			๑๔.๓%	๒๑.๘%	๒๙.๘%	๒๓.๐%	๑๑.๒%		
๓๓. น้ันเป็นคนใฝ่รู้ชอบค้้นคว้าข้อมูล ต่างๆ	๕๔๓	๕๖๑	๖๖๗	๒๙๘	๑๔๘	๒.๕๓	๑.๑๘๗	๑๕๗	๒๕๗	๓๕๘	๒๐๒	๑๑๕	๒.๘๗	๑.๑๘๖	๑๑๑	๒๖๖	๔๐๑	๒๔๓	๑๑๙	๒.๙๙	๑.๑๒๐
	๒๔.๕%	๒๕.๓%	๓๐.๑%	๑๓.๔%	๖.๗%			๑๔.๔%	๒๓.๖%	๓๒.๙%	๑๘.๕%	๑๐.๖%			๙.๗%	๒๓.๓%	๓๕.๒%	๒๑.๓%	๑๐.๔%		
๓๔. น้ันไปถึงที่ทำงานตรงเวลา	๓๕๘	๓๓๕	๖๓๓	๔๙๐	๓๙๑	๓.๑๐	๑.๓๑๒	๑๐๑	๑๕๙	๓๕๑	๒๖๕	๒๑๔	๓.๓๐	๑.๒๐๖	๘๙	๑๕๘	๓๕๗	๒๙๗	๒๓๔	๓.๓๘	๑.๑๘๒
	๑๖.๒%	๑๕.๒%	๒๘.๗%	๒๒.๒%	๑๗.๗%			๙.๓%	๑๔.๖%	๓๒.๒%	๒๔.๓%	๑๙.๖%			๗.๘%	๑๓.๙%	๓๑.๕%	๒๖.๒%	๒๐.๖%		
๓๕. น้ันเองงานจากที่ทำงานมาทำต่อที่ บ้าน	๖๙๒	๔๕๐	๕๖๖	๓๐๓	๑๘๗	๒.๔๗	๑.๒๙๑	๒๒๐	๒๓๕	๓๓๙	๑๗๙	๑๑๔	๒.๗๕	๑.๒๔๕	๒๑๗	๒๓๙	๓๔๔	๒๑๑	๑๒๒	๒.๘๑	๑.๒๔๘
	๓๑.๕%	๒๐.๕%	๒๕.๘%	๑๓.๘%	๘.๕%			๒๐.๒%	๒๑.๖%	๓๑.๒%	๑๖.๕%	๑๐.๕%			๑๙.๒%	๒๑.๑%	๓๐.๔%	๑๘.๖%	๑๐.๘%		
๓๖. น้ันซุบซิบนินทาผู้อื่น	๑๐๓๕	๔๖๘	๔๓๖	๑๘๖	๗๕	๒.๐๐	๑.๑๔๖	๔๑๔	๒๔๒	๒๔๐	๑๔๐	๕๐	๒.๒๔	๑.๒๑๖	๔๖๑	๒๕๑	๒๔๖	๑๒๑	๕๘	๒.๑๘	๑.๒๑๕
	๔๗.๐%	๒๑.๓%	๑๙.๘%	๘.๕%	๓.๔%			๓๘.๑%	๒๒.๓%	๒๒.๑%	๑๒.๙%	๔.๖%			๔๐.๕%	๒๒.๑%	๒๑.๖%	๑๐.๖%	๕.๑%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ประถมศึกษา							มัธยมศึกษาตอนต้น							มัธยมศึกษาตอนปลาย						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๓๗. ฉันชอบทำงานเป็นทีม	๓๙๐	๔๓๑	๖๕๒	๔๓๖	๒๙๓	๒.๙๑	๑.๒๗๖	๑๒๙	๒๑๖	๓๘๒	๒๒๗	๑๓๑	๓.๐๑	๑.๑๗๐	๑๒๕	๒๐๒	๓๖๘	๒๘๕	๑๕๖	๓.๑๓	๑.๑๘๕
	๑๗.๗%	๑๙.๖%	๒๙.๖%	๑๙.๘%	๑๓.๓%			๑๑.๙%	๑๙.๙%	๓๕.๒%	๒๐.๙%	๑๒.๑%			๑๑.๐%	๑๗.๘%	๓๒.๔%	๒๕.๑%	๑๓.๗%		
๓๘. ฉันมักพูดคำว่า “ไม่เป็นไร”/ “ช่างมัน”/ “แล้วแต่” เป็นคำติดปาก	๓๑๐	๔๕๒	๗๒๘	๔๔๐	๒๘๒	๒.๙๗	๑.๒๑๔	๑๓๐	๒๒๐	๔๐๓	๒๐๕	๑๓๐	๒.๙๙	๑.๑๖๑	๑๖๑	๒๑๓	๔๐๘	๒๒๕	๑๒๗	๒.๙๕	๑.๑๘๔
	๑๔.๐%	๒๐.๔%	๓๒.๙%	๑๙.๙%	๑๒.๗%			๑๑.๙%	๒๐.๒%	๓๗.๐%	๑๘.๘%	๑๑.๙%			๑๔.๒%	๑๘.๘%	๓๖.๐%	๑๙.๘%	๑๑.๒%		
๓๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๓๗	๙๐	๒๖๒	๖๑๙	๑๒๑๙	๔.๓๐	.๙๔๒	๒๒	๖๙	๑๗๕	๒๙๒	๕๓๕	๔.๑๔	๑.๐๓๑	๒๑	๗๗	๑๗๖	๒๗๗	๕๘๖	๔.๑๗	๑.๐๓๙
	๑.๗%	๔.๐%	๑๑.๘%	๒๗.๘%	๕๔.๗%			๒.๐%	๖.๓%	๑๖.๐%	๒๖.๗%	๔๘.๙%			๑.๘%	๖.๘%	๑๕.๕%	๒๔.๔%	๕๑.๕%		
๔๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๒๙	๔๘	๑๖๕	๓๓๔	๑๖๕๑	๔.๕๙	.๘๒๓	๒๕	๕๒	๑๐๕	๑๙๑	๗๒๒	๔.๔๐	.๙๙๖	๒๔	๕๐	๑๒๒	๑๗๖	๗๖๖	๔.๔๑	.๙๘๗
	๑.๓%	๒.๒%	๗.๔%	๑๕.๐%	๗๔.๑%			๒.๓%	๔.๗%	๙.๖%	๑๗.๔%	๖๕.๙%			๒.๑%	๔.๔%	๑๐.๗%	๑๕.๕%	๖๗.๓%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๒๓ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามระดับการศึกษา (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	อาชีวศึกษา							อุดมศึกษา							อื่นๆ						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. จินต่อง ก ถึง ฮ ได้	๓๑	๕๗	๑๔๗	๑๘๕	๔๐๘	๔.๐๗	๑.๑๓๑	๗๒	๑๑๗	๒๙๔	๔๑๗	๑๑๘๓	๔.๒๑	๑.๐๙๖	๕๔	๔๐	๕๙	๖๘	๒๑๓	๓.๘๐	๑.๔๔๒
	๓.๗%	๖.๙%	๑๗.๘%	๒๒.๓%	๔๙.๓%			๓.๕%	๕.๖%	๑๔.๑%	๒๐.๐%	๕๖.๘%			๑๒.๔%	๙.๒%	๑๓.๖%	๑๕.๗%	๔๙.๑%		
๑๗. จินต่องปัญหาการออกเสียง ควบกล้ำ	๒๖๘	๒๑๗	๒๑๓	๙๗	๓๑	๒.๒๘	๑.๑๔๖	๗๘๘	๕๐๙	๔๖๗	๒๑๘	๙๓	๒.๑๙	๑.๑๘๐	๑๕๘	๘๑	๑๑๓	๕๑	๒๗	๒.๓๒	๑.๒๕๓
	๓๒.๔%	๒๖.๓%	๒๕.๘%	๑๑.๗%	๓.๘%			๓๘.๐%	๒๔.๕%	๒๒.๕%	๑๐.๕%	๔.๕%			๓๖.๗%	๑๘.๘%	๒๖.๓%	๑๑.๙%	๖.๓%		
๑๘. จินต่องปัญหาเรื่องการเขียน จดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๒๓๐	๒๒๒	๒๓๖	๑๐๒	๓๖	๒.๓๘	๑.๑๔๒	๗๑๘	๕๕๒	๔๗๐	๒๔๘	๘๔	๒.๒๔	๑.๑๖๖	๑๓๐	๑๒๙	๙๓	๔๘	๓๐	๒.๓๕	๑.๒๑๕
	๒๗.๘%	๒๖.๙%	๒๘.๖%	๑๒.๓%	๔.๔%			๓๔.๗%	๒๖.๖%	๒๒.๗%	๑๒.๐%	๔.๑%			๓๐.๒%	๓๐.๐%	๒๑.๖%	๑๑.๒%	๗.๐%		
๑๙. จินต่องรับประทานอาหาร ไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิด ต่างๆ	๓๘	๑๐๖	๒๒๐	๒๓๔	๒๒๔	๓.๖๑	๑.๑๔๙	๘๙	๒๒๑	๔๖๕	๖๐๐	๖๙๑	๓.๗๗	๑.๑๔๙	๑๙	๒๗	๗๔	๑๑๒	๑๙๙	๔.๐๓	๑.๑๓๓
	๔.๖%	๑๒.๙%	๒๖.๘%	๒๘.๕%	๒๗.๓%			๔.๓%	๑๐.๗%	๒๒.๕%	๒๙.๐%	๓๓.๔%			๔.๔%	๖.๓%	๑๗.๒%	๒๖.๐%	๔๖.๒%		
๒๐. จินต่องทหรสพไทยหรือ การเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๑๗๒	๑๙๑	๒๕๑	๑๒๓	๘๗	๒.๗๑	๑.๒๔๘	๓๗๔	๔๙๔	๖๒๓	๓๘๕	๑๙๔	๒.๗๗	๑.๒๑๓	๗๕	๙๓	๑๒๒	๗๕	๖๕	๒.๙๑	๑.๓๐๐
	๒๐.๙%	๒๓.๒%	๓๐.๕%	๑๔.๙%	๑๐.๖%			๑๘.๑%	๒๓.๙%	๓๐.๑%	๑๘.๖%	๙.๔%			๑๗.๔%	๒๑.๖%	๒๘.๔%	๑๗.๔%	๑๕.๑%		
๒๑. จินต่องเสื้อผ้าไทยหรือชุด พื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุด ผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๒๔๖	๒๐๙	๑๘๖	๑๑๙	๖๒	๒.๔๔	๑.๒๖๑	๕๐๒	๕๒๐	๕๒๔	๓๘๔	๑๔๑	๒.๕๙	๑.๒๒	๘๘	๘๙	๑๓๓	๖๙	๕๒	๒.๗๙	๑.๒๗๔
	๒๙.๙%	๒๕.๔%	๒๒.๖%	๑๔.๕%	๗.๕%			๒๔.๒%	๒๕.๑%	๒๕.๓%	๑๘.๕%	๖.๘%		๘	๒๐.๔%	๒๐.๖%	๓๐.๙%	๑๖.๐%	๑๒.๑%		
๒๒. จินต่องลอดเตอรี่/หวย	๒๔๔	๑๘๙	๒๑๕	๑๑๐	๖๖	๒.๔๗	๑.๒๖๑	๗๖๘	๔๔๕	๔๘๔	๒๕๗	๑๑๖	๒.๒๘	๑.๒๓๖	๑๕๗	๗๖	๑๐๙	๔๗	๔๒	๒.๔๐	๑.๓๓๒
	๒๙.๖%	๒๒.๙%	๒๖.๑%	๑๓.๓%	๘.๐%			๓๗.๑%	๒๕.๕%	๒๓.๔%	๑๒.๔%	๕.๖%			๓๖.๔%	๑๗.๖%	๒๕.๓%	๑๐.๙%	๙.๗%		
๒๓. จินต่องหมอดู/บนบานศาลกล่าว	๒๗๒	๒๐๑	๑๙๒	๑๑๐	๔๙	๒.๓๕	๑.๒๓๐	๘๐๐	๕๓๕	๔๓๖	๒๑๘	๘๓	๒.๑๕	๑.๑๖๔	๑๘๓	๑๐๖	๗๘	๔๑	๒๐	๒.๐๙	๑.๑๘๗
	๓๓.๐%	๒๔.๔%	๒๓.๓%	๑๓.๓%	๕.๙%			๓๘.๖%	๒๕.๘%	๒๑.๐%	๑๐.๕%	๔.๐%			๔๒.๘%	๒๔.๘%	๑๘.๒%	๙.๖%	๔.๗%		
๒๔. จินต่องผิฏกฏจารจร เช่น ผ่า ไฟแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย	๒๘๘	๒๑๐	๑๙๘	๑๐๑	๒๘	๒.๒๔	๑.๑๕๓	๙๗๕	๔๙๕	๓๗๖	๑๖๖	๖๐	๑.๙๖	๑.๑๑๐	๒๕๙	๘๖	๔๘	๒๙	๙	๑.๗๑	๑.๐๔๒
	๓๔.๙%	๒๕.๕%	๒๔.๐%	๑๒.๒%	๓.๔%			๔๗.๑%	๒๓.๙%	๑๘.๑%	๘.๐%	๒.๙%			๖๐.๑%	๒๐.๐%	๑๑.๑%	๖.๗%	๒.๑%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	อาชีวศึกษา							อุดมศึกษา							อื่นๆ						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๒๕. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม้กางเขน	๒๐๑	๑๗๖	๒๓๕	๑๒๔	๙๐	๒.๖๗	๑.๒๙๐	๕๙๕	๓๗๘	๕๑๘	๓๓๗	๒๔๔	๒.๖๔	๑.๓๕๕	๑๓๖	๗๘	๙๓	๖๗	๕๗	๒.๖๑	๑.๔๐๗
	๒๔.๓%	๒๑.๓%	๒๘.๕%	๑๕.๐%	๑๐.๙%			๒๘.๗%	๑๘.๒%	๒๕.๐%	๑๖.๓%	๑๑.๘%			๓๑.๖%	๑๘.๑%	๒๑.๖%	๑๕.๕%	๑๓.๒%		
๒๖. แสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน	๒๔	๖๙	๒๓๙	๓๒๙	๑๖๗	๓.๖๖	.๙๘๕	๔๕	๑๐๖	๕๕๓	๘๓๖	๕๒๗	๓.๘๒	.๙๔๔	๑๓	๒๒	๑๐๗	๑๖๗	๑๒๑	๓.๘๔	.๙๙๒
	๒.๙%	๘.๓%	๒๘.๙%	๓๙.๗%	๒๐.๒%			๒.๒%	๕.๑%	๒๖.๘%	๔๐.๔%	๒๕.๕%			๓.๐%	๕.๑%	๒๔.๙%	๓๘.๘%	๒๘.๑%		
๒๗. ฉันยอมตัวลงเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่/ ผู้สูงอายุ	๑๖	๖๑	๑๙๗	๓๐๐	๒๕๓	๓.๘๖	.๙๙๘	๓๗	๑๐๖	๓๘๓	๖๗๖	๘๗๓	๔.๐๘	.๙๘๒	๒๘	๓๐	๖๑	๑๓๙	๑๗๕	๓.๙๓	๑.๑๘๔
	๑.๙%	๗.๔%	๒๓.๘%	๓๖.๓%	๓๐.๖%			๑.๘%	๕.๑%	๑๘.๕%	๓๒.๖%	๔๒.๑%			๖.๕%	๖.๙%	๑๔.๑%	๓๒.๑%	๔๐.๔%		
๒๘. ฉันไหว้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอ	๒๐	๕๔	๑๕๕	๓๐๓	๒๙๓	๓.๙๖	๑.๐๑๑	๓๗	๑๑๑	๓๔๒	๖๔๑	๙๔๐	๔.๑๓	.๙๘๙	๒๕	๒๖	๕๙	๑๓๒	๑๘๙	๔.๐๑	๑.๑๕๘
	๒.๔%	๖.๕%	๑๘.๘%	๓๖.๗%	๓๕.๕%			๑.๘%	๕.๔%	๑๖.๕%	๓๑.๐%	๔๕.๕%			๕.๘%	๖.๐%	๑๓.๗%	๓๐.๖%	๔๓.๙%		
๒๙. ฉันยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็นนิจ	๒๗	๕๗	๒๐๘	๒๙๖	๒๔๐	๓.๘๐	๑.๐๓๖	๕๔	๙๕	๔๓๙	๗๕๑	๗๓๔	๓.๙๗	.๙๙๒	๑๑	๑๗	๙๘	๑๔๔	๑๖๓	๔.๐๐	.๙๙๕
	๓.๓%	๖.๙%	๒๕.๑%	๓๕.๗%	๒๙.๐%			๒.๖%	๔.๖%	๒๑.๒%	๓๖.๒%	๓๕.๔%			๒.๕%	๓.๙%	๒๒.๖%	๓๓.๓%	๓๗.๖%		
๓๐. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง	๖๘	๑๓๗	๒๗๗	๒๑๔	๑๓๑	๓.๒๕	๑.๑๕๓	๑๐๕	๒๕๐	๖๓๔	๖๑๕	๔๖๘	๓.๕๓	๑.๑๑๗	๕๗	๕๘	๙๙	๑๐๗	๑๑๑	๓.๓๖	๑.๓๔๕
	๘.๒%	๑๖.๖%	๓๓.๕%	๒๕.๙%	๑๕.๘%			๕.๑%	๑๒.๑%	๓๐.๖%	๒๙.๗%	๒๒.๖%			๑๓.๒%	๑๓.๔%	๒๒.๙%	๒๔.๘%	๒๕.๗%		
๓๑. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๕๗	๑๕๒	๓๐๑	๒๐๔	๑๑๒	๓.๒๐	๑.๑๐๑	๙๐	๒๕๘	๖๘๗	๖๐๔	๔๓๐	๓.๕๐	๑.๐๘๕	๕๖	๕๐	๑๒๕	๑๐๕	๙๔	๓.๓๐	๑.๒๙๑
	๖.๙%	๑๘.๔%	๓๖.๔%	๒๔.๗%	๑๓.๖%			๔.๓%	๑๒.๕%	๓๓.๒%	๒๙.๒%	๒๐.๘%			๑๓.๐%	๑๑.๖%	๒๙.๑%	๒๔.๔%	๒๑.๙%		
๓๒. ฉันติดตามเรื่องที่สนใจจากหนังสือ นิตยสาร หรือเว็บไซต์ต่างๆ	๖๙	๑๕๘	๒๙๔	๒๐๒	๑๐๓	๓.๑๔	๑.๑๑๙	๑๐๙	๒๓๐	๖๐๘	๖๕๖	๔๖๘	๓.๕๕	๑.๑๑๓	๗๖	๔๑	๑๐๙	๑๒๐	๘๕	๓.๒๓	๑.๓๕๐
	๘.๔%	๑๙.๑%	๓๕.๖%	๒๔.๕%	๑๒.๕%			๕.๓%	๑๑.๑%	๒๙.๔%	๓๑.๗%	๒๒.๖%			๑๗.๖%	๙.๕%	๒๕.๓%	๒๗.๘%	๑๙.๗%		
๓๓. ฉันเป็นคนใฝ่รู้ชอบค้นคว้าข้อมูลต่างๆ	๖๐	๑๖๐	๓๒๓	๒๐๕	๗๙	๓.๑๐	๑.๐๕๑	๖๖	๒๑๖	๗๑๙	๖๘๘	๓๘๓	๓.๕๓	๑.๐๐๙	๖๘	๓๖	๑๓๐	๑๑๙	๗๗	๓.๒๓	๑.๒๘๘
	๗.๓%	๑๙.๓%	๓๙.๑%	๒๔.๘%	๙.๖%			๓.๒%	๑๐.๔%	๓๔.๗%	๓๓.๒%	๑๘.๕%			๑๕.๘%	๘.๔%	๓๐.๒%	๒๗.๗%	๑๗.๙%		
๓๔. ฉันไปถึงที่ทำงานตรงเวลา	๖๐	๙๘	๒๓๘	๒๕๔	๑๗๑	๓.๔๖	๑.๑๕๙	๘๗	๑๕๒	๔๘๑	๖๙๘	๖๓๗	๓.๘๐	๑.๐๘๗	๕๘	๓๑	๙๕	๑๓๑	๑๑๕	๓.๕๐	๑.๓๒๐
	๗.๓%	๑๑.๙%	๒๙.๐%	๓๐.๙%	๒๐.๘%			๔.๒%	๗.๔%	๒๓.๔%	๓๔.๐%	๓๑.๐%			๑๓.๕%	๗.๒%	๒๒.๑%	๓๐.๕%	๒๖.๗%		
๓๕. ฉันเอางานจากที่ทำงานมาทำที่บ้าน	๑๓๐	๑๖๐	๒๖๒	๑๘๔	๘๔	๒.๙๒	๑.๒๐๘	๒๘๗	๓๒๓	๖๔๑	๕๓๙	๒๗๖	๓.๐๙	๑.๒๒	๑๐๘	๖๑	๑๒๔	๙๐	๔๘	๒.๗๙	๑.๓๒๖
	๑๕.๙%	๑๙.๕%	๓๒.๐%	๒๒.๔%	๑๐.๒%			๑๓.๙%	๑๕.๖%	๓๑.๐%	๒๖.๑%	๑๓.๔%		๔	๒๕.๑%	๑๔.๒%	๒๘.๘%	๒๐.๙%	๑๑.๑%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	อาชีวศึกษา							อุดมศึกษา							อื่นๆ						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๓๖. ฉันชอบช้อปปิ้งหาผู้อื่น	๓๑๖	๒๑๘	๑๕๕	๙๗	๓๙	๒.๑๘	๑.๑๙๘	๘๑๕	๕๕๖	๔๓๐	๑๘๔	๙๐	๒.๑๒	๑.๑๕๖	๒๐๗	๑๑๔	๗๒	๒๔	๑๑	๑.๘๗	๑.๐๔๖
	๓๘.๓%	๒๖.๔%	๑๘.๘%	๑๑.๘%	๔.๗%			๓๙.๕%	๒๖.๔%	๒๐.๘%	๘.๙%	๔.๔%			๔๘.๔%	๒๖.๖%	๑๖.๘%	๕.๖%	๒.๖%		
๓๗. ฉันชอบทำงานเป็นทีม	๖๖	๑๓๓	๒๘๒	๒๒๔	๑๑๔	๓.๒๓	๑.๑๒๔	๑๓๓	๒๖๒	๖๗๘	๖๑๘	๓๗๑	๓.๔๐	๑.๑๑๕	๕๙	๕๐	๑๔๑	๑๑๐	๗๑	๓.๑๙	๑.๒๔๒
	๘.๑%	๑๖.๒%	๓๔.๔%	๒๗.๔%	๑๓.๙%			๖.๕%	๑๒.๗%	๓๒.๙%	๓๐.๐%	๑๘.๐%			๑๓.๗%	๑๑.๖%	๓๒.๗%	๒๕.๕%	๑๖.๕%		
๓๘. ฉันมักพูดคำว่า “ไม่เป็นไร”/ “ช่างมัน”/ “แล้วแต่” เป็นคำติดปาก	๗๒	๑๕๑	๓๐๙	๑๙๓	๙๙	๓.๑๒	๑.๑๑๒	๒๑๔	๔๐๔	๖๘๗	๕๐๘	๒๕๘	๓.๐๙	๑.๑๕๙	๗๑	๗๔	๑๔๔	๙๐	๕๓	๒.๙๕	๑.๒๓๗
	๘.๗%	๑๘.๓%	๓๗.๕%	๒๓.๔%	๑๒.๐%			๑๐.๓%	๑๙.๕%	๓๓.๒%	๒๔.๕%	๑๒.๕%			๑๖.๔%	๑๗.๑%	๓๓.๓%	๒๐.๘%	๑๒.๓%		
๓๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๑๗	๓๗	๑๓๖	๒๒๕	๔๑๑	๔.๑๘	.๙๙๗	๓๒	๖๗	๒๘๘	๕๘๙	๑๐๙๕	๔.๒๘	.๙๒๗	๙	๑๓	๔๔	๑๓๓	๒๓๔	๔.๓๒	.๙๒๓
	๒.๑%	๔.๕%	๑๖.๕%	๒๗.๒%	๔๙.๘%			๑.๕%	๓.๒%	๑๓.๙%	๒๘.๔%	๕๒.๘%			๒.๑%	๓.๐%	๑๐.๒%	๓๐.๗%	๕๔.๐%		
๔๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๑๕	๒๓	๙๑	๑๕๐	๕๔๙	๔.๔๔	.๙๒๓	๕๓	๕๒	๑๗๗	๓๐๙	๑๔๘๑	๔.๕๐	.๙๓๗	๕	๙	๔๒	๗๕	๓๐๒	๔.๕๒	.๘๔๒
	๑.๘%	๒.๘%	๑๑.๐%	๑๘.๑%	๖๖.๓%			๒.๖%	๒.๕%	๘.๕%	๑๔.๙%	๗๑.๕%			๑.๒%	๒.๑%	๙.๗%	๑๗.๓%	๖๙.๗%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๒๔ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามอาชีพ

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	พนักงานบริษัทเอกชน							เกษตรกร							รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. นันทอง ก ถึง ฮ ได้	๒๙	๔๕	๑๕๔	๑๘๔	๓๘๓	๔.๐๗	๑.๑๐๘	๑๐๙	๑๖๒	๒๗๔	๒๔๗	๕๔๘	๓.๗๒	๑.๓๒๓	๕๕	๕๕	๑๘๔	๒๗๒	๘๓๕	๔.๒๘	๑.๐๖๗
	๓.๖%	๕.๗%	๑๙.๔%	๒๓.๑%	๔๘.๒%			๘.๑%	๑๒.๑%	๒๐.๔%	๑๘.๔%	๔๐.๙%			๓.๗%	๓.๙%	๑๓.๒%	๑๙.๕%	๕๙.๘%		
๑๗. ฉันมีปัญหากับการออกเสียง ควบกล้ำ	๒๔๓	๒๒๐	๒๐๙	๙๑	๓๐	๒.๓๐	๑.๑๓๒	๒๗๔	๒๙๕	๔๓๕	๑๙๕	๑๓๒	๒.๗๑	๑.๒๒	๕๖๗	๓๐๘	๓๒๐	๑๕๔	๔๓	๒.๑๔	๑.๑๕๘
	๓๐.๖%	๒๗.๗%	๒๖.๔%	๑๑.๕%	๓.๘%			๒๐.๖%	๒๒.๒%	๓๒.๗%	๑๔.๗%	๙.๙%			๔๐.๗%	๒๒.๑%	๒๓.๐%	๑๑.๑%	๓.๑%		
๑๘. ฉันมีปัญหาเรื่องการเขียน จดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๒๔๓	๒๐๒	๒๒๗	๙๑	๒๘	๒.๓๒	๑.๑๒๙	๒๔๘	๓๓๐	๔๔๗	๒๑๗	๑๑๙	๒.๗๒	๑.๑๙๙	๕๐๑	๓๗๑	๓๑๑	๑๕๘	๔๗	๒.๑๙	๑.๑๔๔
	๓๐.๗%	๒๕.๕%	๒๘.๗%	๑๑.๕%	๓.๕%			๑๘.๖%	๒๔.๘%	๓๑.๓%	๑๖.๓%	๘.๙%			๓๖.๑%	๒๖.๗%	๒๒.๔%	๑๑.๔%	๓.๔%		
๑๙. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/ อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๓๔	๑๑๖	๒๒๗	๒๔๒	๑๖๘	๓.๕๐	๑.๑๑๐	๔๔	๑๓๖	๒๗๕	๓๓๙	๕๓๙	๓.๘๙	๑.๑๔๓	๔๖	๑๒๓	๒๗๔	๓๙๔	๕๕๐	๓.๙๒	๑.๑๑๕
	๔.๓%	๑๔.๗%	๒๘.๘%	๓๐.๗%	๒๑.๓%			๓.๓%	๑๐.๒%	๒๐.๖%	๒๕.๔%	๔๐.๔%			๓.๓%	๘.๙%	๑๙.๘%	๒๘.๔%	๓๙.๗%		
๒๐. ฉันดูมหรสพไทยหรือ การเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๑๖๓	๒๓๓	๒๒๖	๑๑๙	๔๘	๒.๕๖	๑.๑๕๒	๑๔๖	๑๙๘	๓๙๕	๓๒๘	๒๖๗	๓.๒๘	๑.๒๔	๒๐๔	๓๒๒	๔๒๒	๒๘๐	๑๕๙	๒.๙๐	๑.๒๑๔
	๒๐.๗%	๒๙.๕%	๒๘.๖%	๑๕.๑%	๖.๑%			๑๐.๙%	๑๔.๘%	๒๙.๖%	๒๔.๖%	๒๐.๐%			๑๔.๗%	๒๓.๒%	๓๐.๔%	๒๐.๒%	๑๑.๕%		
๒๑. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุด พื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุด ผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๒๔๕	๒๑๐	๑๙๑	๑๐๖	๓๙	๒.๓๕	๑.๑๘๘	๑๘๒	๒๔๙	๓๘๐	๒๘๐	๒๔๓	๓.๑๑	๑.๒๘๘	๒๕๗	๓๕๐	๔๐๒	๒๖๐	๑๑๖	๒.๗๓	๑.๒๐๓
	๓๑.๐%	๒๖.๕%	๒๔.๑%	๑๓.๔%	๔.๙%			๑๓.๖%	๑๘.๗%	๒๘.๕%	๒๑.๐%	๑๘.๒%			๑๘.๖%	๒๕.๓%	๒๙.๐%	๑๘.๘%	๘.๔%		
๒๒. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๒๑๑	๑๗๔	๒๐๙	๑๔๕	๕๑	๒.๕๖	๑.๒๔๐	๓๒๕	๓๒๔	๓๗๙	๒๐๑	๑๐๗	๒.๕๘	๑.๒๓๐	๕๐๕	๒๘๘	๓๔๙	๑๖๓	๘๒	๒.๓๐	๑.๒๓๗
	๒๖.๗%	๒๒.๐%	๒๖.๕%	๑๘.๔%	๖.๕%			๒๔.๓%	๒๔.๓%	๒๘.๔%	๑๕.๐%	๘.๐%			๓๖.๔%	๒๐.๘%	๒๕.๒%	๑๑.๘%	๕.๙%		
๒๓. ฉันดูหมอลำ/บทราน ศาลกล่าว	๒๓๑	๑๙๐	๒๒๐	๑๐๗	๔๑	๒.๔๑	๑.๑๘๙	๓๙๖	๓๒๗	๓๕๙	๑๖๓	๘๖	๒.๔๑	๑.๒๑๓	๕๗๒	๓๗๕	๒๗๕	๑๒๑	๔๕	๒.๐๖	๑.๑๑๗
	๒๙.๓%	๒๔.๑%	๒๗.๙%	๑๓.๖%	๕.๒%			๒๙.๘%	๒๔.๖%	๒๗.๐%	๑๒.๒%	๖.๕%			๔๑.๒%	๒๗.๐%	๑๙.๘%	๘.๗%	๓.๒%		
๒๔. ฉันทำผิดกฎจราจร	๒๗๓	๒๐๓	๑๙๘	๘๔	๓๑	๒.๒๔	๑.๑๕๐	๖๕๘	๒๖๓	๒๒๒	๑๒๔	๕๘	๑.๙๙	๑.๑๙๗	๗๑๗	๓๒๕	๒๐๒	๑๐๒	๔๐	๑.๘๖	๑.๐๙๕

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	พนักงานบริษัทเอกชน							เกษตรกร							รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
เช่น ไฟฟ้าแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย	๓๔.๖%	๒๕.๗%	๒๕.๑%	๑๐.๖%	๓.๙%			๔๙.๗%	๑๙.๘%	๑๖.๘%	๙.๔%	๔.๔%			๕๑.๗%	๒๓.๔%	๑๔.๖%	๗.๔%	๒.๙%		
๒๕. ฉันทักเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม่กางเขน	๑๗๕	๑๔๘	๒๔๓	๑๒๗	๙๖	๒.๗๗	๑.๒๙๓	๓๔๐	๓๒๗	๓๒๖	๑๘๔	๑๔๙	๒.๖๐	๑.๓๐๖	๔๐๑	๒๖๒	๓๔๑	๒๒๙	๑๕๘	๒.๖๓	๑.๓๕๐
	๒๒.๒%	๑๘.๘%	๓๐.๘%	๑๖.๑%	๑๒.๒%			๒๕.๖%	๒๔.๗%	๒๔.๖%	๑๓.๙%	๑๑.๒%			๒๘.๘%	๑๘.๘%	๒๔.๕%	๑๖.๕%	๑๑.๔%		
๒๖. แสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน	๑๗	๖๙	๒๔๒	๒๙๙	๑๖๓	๓.๖๖	.๙๗๐	๔๓	๑๑๖	๔๒๓	๔๕๘	๒๙๗	๓.๖๔	๑.๐๒๑	๒๙	๕๙	๓๓๐	๖๐๗	๓๖๑	๓.๘๗	.๙๙๘
	๒.๒%	๘.๗%	๓๐.๖%	๓๗.๘%	๒๐.๖%			๓.๒%	๘.๗%	๓๑.๖%	๓๔.๓%	๒๒.๒%			๒.๑%	๔.๓%	๒๓.๘%	๔๓.๘%	๒๖.๐%		
๒๗. ฉันท้อมตัวลงเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่/ ผู้สูงอายุ	๑๓	๕๑	๑๘๔	๒๗๗	๒๖๖	๓.๙๓	.๙๘๕	๕๘	๑๕๕	๓๓๙	๔๗๓	๓๐๖	๓.๖๑	๑.๐๙๒	๒๐	๕๘	๒๑๙	๔๙๒	๖๐๒	๔.๑๕	.๙๓๐
	๑.๖%	๖.๔%	๒๓.๓%	๓๕.๐%	๓๓.๖%			๔.๔%	๑๑.๖%	๒๕.๕%	๓๕.๕%	๒๓.๐%			๑.๔%	๔.๒%	๑๕.๗%	๓๕.๔%	๔๓.๓%		
๒๘. ฉันทไหว้ผู้ที่มียศมากกว่าเสมอ	๗	๕๙	๑๕๘	๒๗๗	๒๘๗	๓.๙๙	.๙๗๑	๕๐	๑๓๙	๒๘๙	๔๘๒	๓๗๐	๓.๗๔	๑.๐๘๘	๑๗	๕๙	๒๐๔	๔๔๑	๖๗๐	๔.๒๑	.๙๒๙
	.๙%	๗.๕%	๒๐.๐%	๓๕.๓%	๓๖.๓%			๓.๘%	๑๐.๕%	๒๑.๗%	๓๖.๒%	๒๗.๘%			๑.๒%	๔.๒%	๑๔.๗%	๓๑.๗%	๔๘.๒%		
๒๙. ฉันทยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็นนิจ	๑๙	๕๑	๒๐๗	๒๗๖	๒๓๙	๓.๘๔	๑.๐๐๖	๕๔	๑๒๐	๓๓๘	๔๘๐	๓๔๐	๓.๗๐	๑.๐๗๐	๓๓	๕๗	๒๙๙	๕๒๕	๔๗๕	๓.๙๗	.๙๖๗
	๒.๔%	๖.๔%	๒๖.๑%	๓๔.๘%	๓๐.๒%			๔.๑%	๙.๐%	๒๕.๔%	๓๖.๐%	๒๕.๕%			๒.๔%	๔.๑%	๒๑.๕%	๓๗.๘%	๓๔.๒%		
๓๐. ฉันทอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง	๔๑	๑๔๐	๒๕๕	๒๐๗	๑๔๘	๓.๓๖	๑.๑๒๗	๒๐๑	๒๗๒	๔๑๓	๒๘๒	๑๖๐	๒.๙๕	๑.๒๒๖	๖๘	๑๕๕	๔๒๙	๔๑๑	๓๒๗	๓.๕๖	๑.๑๑๑
	๕.๒%	๑๗.๗%	๓๒.๒%	๒๖.๒%	๑๘.๗%			๑๕.๑%	๒๐.๕%	๓๑.๑%	๒๑.๒%	๑๒.๐%			๔.๙%	๑๑.๒%	๓๐.๙%	๒๙.๖%	๒๓.๕%		
๓๑. ฉันทอ่านหนังสือพิมพ์	๓๘	๑๑๑	๓๐๑	๒๒๑	๑๒๒	๓.๓๕	๑.๐๕๑	๒๑๕	๓๐๖	๔๔๘	๒๓๒	๑๒๘	๒.๘๑	๑.๑๘๕	๖๗	๑๔๘	๔๖๓	๔๐๐	๓๐๖	๓.๕๓	๑.๐๙๔
	๔.๘%	๑๔.๐%	๓๘.๐%	๒๗.๙%	๑๕.๔%			๑๖.๒%	๒๓.๐%	๓๓.๗%	๑๗.๕%	๙.๖%			๔.๘%	๑๐.๗%	๓๓.๕%	๒๘.๙%	๒๒.๑%		
๓๒. ฉันทติดตามเรื่องที่สนใจจากหนังสือ นิตยสาร หรือเว็บไซต์ต่างๆ	๖๗	๑๔๖	๒๕๕	๒๒๑	๙๙	๓.๑๘	๑.๑๓๑	๓๕๗	๒๙๘	๔๐๐	๑๗๙	๙๔	๒.๕๑	๑.๒๑๘	๖๓	๑๖๖	๔๒๑	๔๓๕	๓๐๖	๓.๕๔	๑.๐๙๕
	๘.๕%	๑๘.๕%	๓๒.๔%	๒๘.๐%	๑๒.๖%			๒๖.๙%	๒๒.๔%	๓๐.๑%	๑๓.๕%	๗.๑%			๔.๕%	๑๑.๙%	๓๐.๓%	๓๑.๓%	๒๒.๐%		
๓๓. ฉันทเป็นคนใฝ่รู้ชอบค้นคว้าข้อมูลต่างๆ	๔๙	๑๔๒	๓๑๘	๑๙๕	๘๖	๓.๑๖	๑.๐๔๒	๒๕๗	๓๑๔	๔๔๒	๒๑๑	๑๐๖	๒.๗๐	๑.๑๘๑	๔๗	๑๔๑	๔๕๔	๔๖๘	๒๗๘	๓.๕๗	๑.๐๒๖
	๖.๒%	๑๘.๐%	๔๐.๓%	๒๔.๗%	๑๐.๙%			๑๙.๓%	๒๓.๖%	๓๓.๒%	๑๕.๙%	๘.๐%			๓.๔%	๑๐.๒%	๓๒.๗%	๓๓.๗%	๒๐.๐%		
๓๔. ฉันทไปถึงที่ทำงานตรงเวลา	๓๐	๘๒	๑๘๖	๒๔๙	๒๔๑	๓.๗๕	๑.๑๑๓	๑๕๑	๒๒๐	๔๔๑	๓๐๐	๒๑๔	๓.๑๖	๑.๒๑๓	๔๗	๘๕	๒๙๗	๔๗๔	๔๗๙	๓.๙๑	๑.๐๕๒
	๓.๘%	๑๐.๔%	๒๓.๖%	๓๑.๖%	๓๐.๖%			๑๑.๔%	๑๖.๖%	๓๓.๓%	๒๒.๖%	๑๖.๑%			๓.๔%	๖.๒%	๒๑.๕%	๓๔.๓%	๓๔.๗%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	พนักงานบริษัทเอกชน							เกษตรกร							รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๓๕. ฉันเองงานจากที่ ทำงานมาทำต่อที่บ้าน	๑๒๗	๑๘๒	๒๓๒	๑๗๒	๗๙	๒.๘๗	๑.๒๑๓	๓๑๓	๒๕๔	๔๒๔	๒๐๗	๑๒๔	๒.๖๘	๑.๒๕๓	๑๔๘	๑๙๓	๔๓๓	๓๙๘	๒๑๕	๓.๒๔	๑.๑๘๙
	๑๖.๐%	๒๓.๐%	๒๙.๓%	๒๑.๗%	๑๐.๐%			๒๓.๗%	๑๙.๒%	๓๒.๑%	๑๕.๗%	๙.๔%			๑๐.๗%	๑๓.๙%	๓๑.๒%	๒๘.๗%	๑๕.๕%		
๓๖. ฉันชอบชิบนิทานผู้อื่น	๒๙๘	๑๙๔	๑๗๘	๗๖	๔๓	๒.๒๐	๑.๒๐๐	๕๘๓	๒๘๕	๒๕๖	๑๔๔	๕๐	๒.๐๘	๑.๑๘๗	๕๙๘	๓๘๗	๒๔๙	๑๐๙	๔๒	๒.๐๐	๑.๐๙๖
	๓๗.๘%	๒๔.๖%	๒๒.๖%	๙.๖%	๕.๔%			๔๔.๒%	๒๑.๖%	๑๙.๔%	๑๐.๙%	๓.๘%			๔๓.๒%	๒๗.๙%	๑๘.๐%	๗.๙%	๓.๐%		
๓๗. ฉันชอบทำงานเป็นทีม	๔๗	๑๑๒	๒๗๙	๒๑๗	๑๓๕	๓.๓๖	๑.๑๐๑	๑๗๐	๒๖๖	๔๓๙	๒๙๘	๑๔๙	๒.๙๙	๑.๑๘๐	๘๑	๑๕๖	๔๕๘	๔๔๓	๒๔๘	๓.๔๕	๑.๐๘๗
	๕.๙%	๑๔.๒%	๓๕.๓%	๒๗.๕%	๑๗.๑%			๑๒.๙%	๒๐.๑%	๓๓.๒%	๒๒.๕%	๑๑.๓%			๕.๘%	๑๑.๓%	๓๓.๐%	๓๒.๐%	๑๗.๙%		
๓๘. ฉันมักพูดคำว่า “ไม่เป็นไร”/ “ช่างมัน”/ “แล้วแต่” เป็นคำ ติดปาก	๖๘	๑๔๐	๒๘๕	๒๑๒	๘๕	๓.๑๓	๑.๐๙๗	๑๗๖	๒๘๐	๔๗๓	๒๕๘	๑๓๘	๒.๙๓	๑.๑๖๒	๑๔๒	๒๘๗	๔๖๓	๓๓๓	๑๖๓	๓.๐๖	๑.๑๕๐
	๘.๖%	๑๗.๗%	๓๖.๑%	๒๖.๘%	๑๐.๘%			๑๓.๓%	๒๑.๑%	๓๕.๗%	๑๙.๕%	๑๐.๔%			๑๐.๒%	๒๐.๗%	๓๓.๔%	๒๔.๐%	๑๑.๗%		
๓๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ ชาติใด	๑๒	๓๒	๑๓๓	๒๑๕	๔๐๐	๔.๒๑	.๙๖๓	๑๙	๖๕	๑๗๔	๓๕๖	๗๒๒	๔.๒๗	.๙๖๐	๑๘	๓๕	๑๗๙	๓๙๙	๗๖๐	๔.๓๓	.๘๘๖
	๑.๕%	๔.๐%	๑๖.๘%	๒๗.๑%	๕๐.๕%			๑.๔%	๔.๙%	๑๓.๐%	๒๖.๖%	๕๔.๐%			๑.๓%	๒.๕%	๑๒.๙%	๒๘.๗%	๕๔.๖%		
๔๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ ฉันขอเกิดเป็น คนไทยอีกครั้ง	๑๔	๒๒	๘๔	๑๒๗	๕๔๕	๔.๔๗	.๙๑๗	๒๒	๔๒	๑๒๖	๑๙๔	๙๕๓	๔.๕๑	.๙๐๘	๓๔	๒๙	๑๑๑	๒๑๓	๑๐๐๒	๔.๕๓	.๙๑๐
	๑.๘%	๒.๘%	๑๐.๖%	๑๖.๐%	๖๘.๘%			๑.๖%	๓.๑%	๙.๔%	๑๔.๕%	๗๑.๓%			๒.๔%	๒.๑%	๘.๐%	๑๕.๓%	๗๒.๑%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๒๔ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามอาชีพ (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ธุรกิจส่วนตัว							รับจ้างทั่วไป						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. นันทอง ก ถึง ฮ ได้	๖๙	๑๓๓	๒๕๐	๒๙๘	๕๕๙	๓.๘๗	๑.๒๑๘	๘๕	๑๔๔	๓๐๗	๒๙๔	๖๒๕	๓.๘๕	๑.๒๔๑
	๕.๓%	๑๐.๒%	๑๙.๑%	๒๒.๘%	๔๒.๗%			๕.๘%	๙.๙%	๒๑.๑%	๒๐.๒%	๔๓.๐%		
๑๗. นันมีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงควบกล้ำ	๓๘๗	๓๒๑	๓๓๕	๑๗๑	๙๑	๒.๔๓	๑.๒๓๓	๓๖๕	๓๖๑	๔๐๘	๒๑๑	๑๐๑	๒.๕๓	๑.๒๑๑
	๒๙.๗%	๒๔.๖%	๒๕.๗%	๑๓.๑%	๗.๐%			๒๕.๒%	๒๕.๐%	๒๘.๒%	๑๔.๖%	๗.๐%		
๑๘. นันมีปัญหาเรื่องการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๓๓๗	๓๕๒	๓๔๑	๑๗๖	๙๗	๒.๕๐	๑.๒๑๙	๓๓๑	๓๗๒	๓๙๗	๒๒๔	๑๒๐	๒.๖๑	๑.๒๒๘
	๒๕.๙%	๒๗.๐%	๒๖.๒%	๑๓.๕%	๗.๔%			๒๒.๙%	๒๕.๘%	๒๗.๕%	๑๕.๕%	๙.๓%		
๑๙. นันชอบรับประทานอาหารไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๗๑	๑๔๙	๓๑๓	๓๗๙	๓๙๓	๓.๖๗	๑.๑๗๔	๗๙	๑๕๙	๓๓๖	๓๖๓	๕๐๘	๓.๗๓	๑.๒๐๓
	๕.๔%	๑๑.๔%	๒๔.๐%	๒๙.๐%	๓๐.๑%			๕.๕%	๑๑.๐%	๒๓.๓%	๒๕.๑%	๓๕.๒%		
๒๐. นันดูมหรสพไทยหรือการเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๒๒๓	๓๐๙	๔๑๕	๒๑๙	๑๓๖	๒.๘๐	๑.๒๑๒	๒๗๔	๒๙๙	๔๒๐	๒๘๐	๑๗๔	๒.๘๕	๑.๒๗๒
	๑๗.๑%	๒๓.๗%	๓๑.๙%	๑๖.๘%	๑๐.๔%			๑๘.๙%	๒๐.๗%	๒๙.๐%	๑๙.๔%	๑๒.๐%		
๒๑. นันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๓๓๐	๓๓๙	๓๒๑	๒๑๑	๑๐๓	๒.๕๕	๑.๒๔๖	๓๙๘	๓๓๖	๓๖๐	๒๒๒	๑๓๐	๒.๕๕	๑.๒๘๓
	๒๕.๓%	๒๖.๐%	๒๔.๖%	๑๖.๒%	๗.๙%			๒๗.๕%	๒๓.๒%	๒๔.๙%	๑๕.๔%	๙.๐%		
๒๒. นันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๓๕๔	๓๔๑	๓๕๗	๑๕๗	๙๘	๒.๔๗	๑.๒๑๗	๔๕๗	๒๙๖	๓๕๐	๒๐๒	๑๓๘	๒.๔๙	๑.๓๑๘
	๒๗.๑%	๒๖.๑%	๒๗.๓%	๑๒.๐%	๗.๕%			๓๑.๗%	๒๐.๕%	๒๔.๓%	๑๔.๐%	๙.๖%		
๒๓. นันดูหมอลำ/บนบานศาลกล่าว	๔๗๙	๓๓๙	๒๖๒	๑๖๑	๖๓	๒.๒๓	๑.๒๐๓	๕๔๖	๓๔๑	๒๙๐	๑๗๔	๘๙	๒.๒๕	๑.๒๔๙
	๓๖.๗%	๒๖.๐%	๒๐.๑%	๑๒.๓%	๔.๘%			๓๗.๙%	๒๓.๗%	๒๐.๑%	๑๒.๑%	๖.๒%		
๒๔. นันทำผิดกฎจราจร เช่น ฝ่าไฟแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย	๕๘๘	๓๑๓	๒๓๐	๑๒๙	๔๖	๒.๐๓	๑.๑๕๗	๖๕๒	๓๒๖	๒๗๔	๑๔๘	๔๔	๒.๐๓	๑.๑๕๑
	๔๕.๐%	๒๔.๐%	๑๗.๖%	๙.๙%	๓.๕%			๔๕.๒%	๒๒.๖%	๑๙.๐%	๑๐.๒%	๓.๐%		
๒๕. นันพกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม้กางเขน	๓๕๔	๒๗๒	๓๐๔	๑๙๕	๑๗๙	๒.๖๗	๑.๓๗๔	๔๗๔	๒๗๙	๓๓๔	๒๐๙	๑๔๕	๒.๕๐	๑.๓๔๓

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ธุรกิจส่วนตัว							รับจ้างทั่วไป						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
	๒๗.๑%	๒๐.๙%	๒๓.๓%	๑๕.๐%	๑๓.๗%			๓๒.๙%	๑๙.๓%	๒๓.๒%	๑๔.๕%	๑๐.๑%		
๒๖. แสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน	๔๒	๑๑๓	๓๖๑	๔๗๔	๓๑๗	๓.๗๐	๑.๐๓๑	๖๔	๑๔๖	๔๒๕	๔๖๓	๓๔๙	๓.๖๑	๑.๐๙๐
	๓.๒%	๘.๖%	๒๗.๖%	๓๖.๓%	๒๔.๓%			๔.๔%	๑๐.๑%	๒๙.๔%	๓๒.๐%	๒๔.๑%		
๒๗. นินค่อมตัวลงเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่/ ผู้สูงอายุ	๔๑	๑๒๑	๓๑๗	๔๓๒	๓๙๔	๓.๗๘	๑.๐๗๓	๔๕	๑๖๓	๓๔๙	๔๓๕	๔๕๕	๓.๗๕	๑.๑๐๘
	๓.๑%	๙.๓%	๒๔.๓%	๓๓.๑%	๓๐.๒%			๓.๑%	๑๑.๓%	๒๔.๑%	๓๐.๑%	๓๑.๔%		
๒๘. ฉันไหว้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอ	๕๒	๑๐๓	๒๗๔	๔๓๓	๔๔๓	๓.๘๕	๑.๐๙๗	๔๘	๑๓๐	๓๑๙	๔๕๕	๔๙๗	๓.๘๔	๑.๐๙๔
	๔.๐%	๗.๙%	๒๑.๐%	๓๓.๒%	๓๓.๙%			๓.๓%	๙.๐%	๒๒.๐%	๓๑.๔%	๓๔.๓%		
๒๙. ฉันยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็นนิจ	๔๘	๙๑	๓๔๓	๔๓๗	๓๘๙	๓.๗๙	๑.๐๖๐	๕๖	๑๑๒	๓๙๐	๔๖๓	๔๓๑	๓.๗๖	๑.๐๗๙
	๓.๗%	๗.๐%	๒๖.๒%	๓๓.๔%	๒๙.๗%			๓.๙%	๗.๗%	๒๖.๙%	๓๑.๙%	๒๙.๗%		
๓๐. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง	๑๔๕	๒๓๙	๓๙๘	๓๑๓	๒๑๐	๓.๑๖	๑.๒๒๐	๒๔๕	๒๘๓	๔๑๖	๒๙๕	๒๐๕	๒.๙๕	๑.๒๘๓
	๑๑.๑%	๑๘.๓%	๓๐.๕%	๒๔.๐%	๑๖.๑%			๑๗.๐%	๑๙.๖%	๒๘.๘%	๒๐.๔%	๑๔.๒%		
๓๑. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๑๒๑	๒๗๗	๔๑๐	๒๘๘	๒๐๓	๓.๑๓	๑.๑๙๐	๒๑๑	๓๐๑	๔๘๖	๒๖๙	๑๗๖	๒.๙๓	๑.๒๑๐
	๙.๓%	๒๑.๓%	๓๑.๖%	๒๒.๒%	๑๕.๖%			๑๔.๖%	๒๐.๙%	๓๓.๗%	๑๘.๖%	๑๒.๒%		
๓๒. ฉันติดตามเรื่องที่สนใจจากหนังสือ นิตยสาร หรือเว็บไซต์ต่างๆ	๒๓๑	๒๗๗	๓๖๙	๒๖๘	๑๕๖	๒.๘๘	๑.๒๖๓	๓๓๒	๓๒๔	๓๙๕	๒๔๕	๑๔๘	๒.๖๙	๑.๒๗๖
	๑๗.๘%	๒๑.๓%	๒๘.๔%	๒๐.๖%	๑๒.๐%			๒๓.๐%	๒๒.๔%	๒๗.๔%	๑๗.๐%	๑๐.๒%		
๓๓. ฉันเป็นคนใฝ่รู้ชอบค้นคว้าข้อมูลต่างๆ	๑๕๒	๒๗๖	๔๔๒	๒๙๑	๑๔๑	๒.๙๙	๑.๑๕๖	๒๔๖	๓๔๔	๔๗๐	๒๕๒	๑๓๑	๒.๗๘	๑.๑๘๗
	๑๑.๗%	๒๑.๒%	๓๓.๙%	๒๒.๔%	๑๐.๘%			๑๗.๐%	๒๓.๘%	๓๒.๖%	๑๗.๕%	๙.๑%		
๓๔. ฉันไปถึงที่ทำงานตรงเวลา	๑๔๑	๑๕๔	๓๗๗	๓๗๒	๒๕๐	๓.๓๔	๑.๒๒๖	๑๑๕	๑๙๐	๔๔๒	๓๘๒	๓๑๖	๓.๔๑	๑.๑๙๒
	๑๐.๙%	๑๑.๙%	๒๙.๑%	๒๘.๗%	๑๙.๓%			๘.๐%	๑๓.๑%	๓๐.๖%	๒๖.๔%	๒๑.๙%		
๓๕. ฉันเอางานจากที่ทำงานมาทำต่อที่บ้าน	๒๗๖	๒๖๕	๓๔๗	๒๕๘	๑๔๙	๒.๘๐	๑.๒๙๕	๓๔๗	๓๑๔	๔๐๔	๒๓๗	๑๓๙	๒.๖๖	๑.๒๗๑
	๒๑.๓%	๒๐.๕%	๒๖.๘%	๑๙.๙%	๑๑.๕%			๒๔.๑%	๒๑.๘%	๒๘.๐%	๑๖.๔%	๙.๖%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ธุรกิจส่วนตัว							รับจ้างทั่วไป						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๓๖. ฉันชอบชิบนิทานผู้อื่น	๕๕๑	๒๙๓	๒๕๘	๑๓๕	๕๙	๒.๑๒	๑.๑๙๙	๕๘๙	๓๑๖	๓๒๐	๑๖๒	๕๕	๒.๑๕	๑.๑๘๔
	๔๒.๕%	๒๒.๖%	๑๙.๙%	๑๐.๔%	๔.๖%			๔๐.๘%	๒๑.๙%	๒๒.๒%	๑๑.๒%	๓.๘%		
๓๗. ฉันชอบทำงานเป็นทีม	๑๘๒	๒๔๗	๔๑๐	๓๐๙	๑๔๖	๒.๙๙	๑.๒๐๒	๑๗๑	๒๗๑	๔๕๙	๓๑๐	๒๒๖	๓.๑๐	๑.๒๒๕
	๑๔.๑%	๑๙.๑%	๓๑.๗%	๒๓.๙%	๑๑.๓%			๑๑.๙%	๑๘.๙%	๓๑.๙%	๒๑.๖%	๑๕.๗%		
๓๘. ฉันมักพูดคำว่า “ไม่เป็นไร”/ “ช่างมัน”/ “แล้วแต่” เป็นคำติดปาก	๑๖๐	๒๘๐	๔๕๖	๒๔๔	๑๖๒	๒.๙๘	๑.๑๘๐	๒๐๑	๒๘๒	๔๙๖	๓๐๔	๑๕๙	๒.๙๖	๑.๑๘๕
	๑๒.๓%	๒๑.๕%	๓๕.๐%	๑๘.๗%	๑๒.๔%			๑๓.๙%	๑๙.๖%	๓๔.๔%	๒๑.๑%	๑๑.๐%		
๓๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๒๑	๘๕	๑๗๖	๓๗๕	๖๔๘	๔.๑๘	๑.๐๐๒	๒๗	๗๔	๒๒๔	๓๗๕	๗๔๖	๔.๒๐	๑.๐๐๒
	๑.๖%	๖.๕%	๑๓.๕%	๒๘.๗%	๔๙.๗%			๑.๙%	๕.๑%	๑๕.๕%	๒๕.๙%	๕๑.๖%		
๔๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๒๐	๕๐	๑๒๗	๒๓๗	๘๖๙	๔.๔๕	.๙๒๖	๒๘	๕๖	๑๓๕	๒๓๙	๙๙๒	๔.๔๖	.๙๔๘
	๑.๕%	๓.๘%	๙.๗%	๑๘.๒%	๖๖.๗%			๑.๙%	๓.๙%	๙.๓%	๑๖.๕%	๖๘.๔%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๒๔ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวการณ์ทางวัฒนธรรมด้านความเป็นไทยจำแนกตามอาชีพ (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ว่างงาน/เกษียณอายุ							อื่นๆ						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๑๖. ฉันท้อง ก ถึง ฮ ได้	๑๐๙	๑๒๔	๑๘๐	๑๙๖	๓๑๙	๓.๕๓	๑.๓๘๒	๓๓	๕๗	๘๖	๑๑๒	๒๘๕	๓.๙๘	๑.๒๕๑
	๑๑.๗%	๑๓.๔%	๑๙.๔%	๒๑.๑%	๓๔.๔%			๕.๘%	๙.๙%	๑๕.๐%	๑๙.๕%	๔๙.๗%		
๑๗. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงควบกล้ำ	๒๗๑	๒๐๐	๒๐๖	๑๑๗	๑๓๐	๒.๖๐	๑.๓๘๗	๑๖๒	๑๔๓	๑๘๐	๕๑	๓๗	๒.๔๐	๑.๑๗๒
	๒๙.๓%	๒๑.๖%	๒๒.๓%	๑๒.๗%	๑๔.๑%			๒๘.๓%	๒๕.๐%	๓๑.๔%	๘.๙%	๖.๕%		
๑๘. ฉันมีปัญหาเรื่องการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	๒๓๘	๒๑๕	๒๐๔	๑๔๐	๑๒๘	๒.๖๘	๑.๓๖๖	๑๖๓	๑๕๕	๑๕๓	๖๗	๓๕	๒.๔๐	๑.๑๘๘
	๒๕.๗%	๒๓.๒%	๒๒.๑%	๑๕.๑%	๑๓.๘%			๒๘.๔%	๒๗.๑%	๒๖.๗%	๑๑.๗%	๖.๑%		
๑๙. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ	๕๘	๙๖	๑๘๖	๒๔๔	๓๔๓	๓.๗๗	๑.๒๒๔	๓๐	๖๐	๑๓๔	๑๓๙	๒๐๕	๓.๗๖	๑.๑๙๙
	๖.๓%	๑๐.๔%	๒๐.๑%	๒๖.๓%	๓๗.๐%			๕.๓%	๑๐.๖%	๒๓.๖%	๒๔.๕%	๓๖.๑%		
๒๐. ฉันดูมหรสพไทยหรือการเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ	๑๕๒	๑๗๐	๒๗๘	๑๘๘	๑๓๖	๒.๙๘	๑.๒๗๙	๑๓๙	๑๓๘	๑๖๓	๗๙	๕๔	๒.๖๐	๑.๒๕๓
	๑๖.๕%	๑๘.๔%	๓๐.๑%	๒๐.๓%	๑๔.๗%			๒๔.๓%	๒๔.๑%	๒๘.๔%	๑๓.๘%	๙.๔%		
๒๑. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม	๑๖๒	๑๙๒	๒๑๖	๑๙๖	๑๖๐	๓.๐๐	๑.๓๔๖	๒๐๔	๑๒๐	๑๒๗	๗๗	๔๐	๒.๓๕	๑.๒๘๑
	๑๗.๕%	๒๐.๗%	๒๓.๓%	๒๑.๒%	๑๗.๓%			๓๕.๙%	๒๑.๑%	๒๒.๔%	๑๓.๖%	๗.๐%		
๒๒. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย	๓๑๒	๒๐๗	๒๑๙	๑๐๒	๘๕	๒.๔๐	๑.๒๙๙	๒๕๙	๙๘	๑๐๔	๖๓	๔๗	๒.๒๐	๑.๓๓๕
	๓๓.๗%	๒๒.๔%	๒๓.๗%	๑๑.๐%	๙.๒%			๔๕.๔%	๑๗.๒%	๑๘.๒%	๑๑.๐%	๘.๒%		
๒๓. ฉันดูหมอลำ/บนบานศาลกล่าว	๔๐๒	๑๙๓	๑๘๒	๑๐๑	๔๗	๒.๑๓	๑.๒๒๙	๒๔๕	๑๔๓	๑๑๒	๔๖	๒๔	๒.๐๕	๑.๑๕๒
	๔๓.๕%	๒๐.๙%	๑๙.๗%	๑๐.๙%	๕.๑%			๔๓.๐%	๒๕.๑%	๑๙.๖%	๘.๑%	๔.๒%		
๒๔. ฉันทำผิดกฎจราจร เช่น ฝ่าไฟแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย	๕๐๙	๑๙๑	๑๓๖	๖๑	๒๗	๑.๘๒	๑.๐๙๒	๒๙๓	๑๐๙	๑๐๐	๕๒	๑๘	๑.๙๔	๑.๑๕๔
	๕๕.๑%	๒๐.๗%	๑๔.๗%	๖.๖%	๒.๙%			๕๑.๒%	๑๙.๑%	๑๗.๕%	๙.๑%	๓.๑%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ว่างงาน/เกษียณอายุ							อื่นๆ						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๒๕. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม้กางเขน	๒๕๗	๒๐๕	๒๐๙	๑๓๒	๑๒๐	๒.๖๒	๑.๓๖๔	๑๙๕	๑๐๗	๑๒๓	๗๘	๖๖	๒.๕๐	๑.๓๘๒
	๒๗.๘%	๒๒.๒%	๒๒.๖%	๑๔.๓%	๑๓.๐%			๓๔.๓%	๑๘.๘%	๒๑.๖%	๑๓.๗%	๑๑.๖%		
๒๖. แสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน	๓๘	๙๓	๒๐๘	๓๓๐	๒๕๑	๓.๗๒	๑.๐๙๕	๑๗	๔๖	๑๖๕	๒๐๓	๑๔๓	๓.๗๑	๑.๐๒๑
	๔.๑%	๑๐.๑%	๒๒.๖%	๓๕.๙%	๒๗.๓%			๓.๐%	๘.๐%	๒๘.๗%	๓๕.๔%	๒๔.๙%		
๒๗. ฉันค้อมตัวลงเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่/ ผู้สูงอายุ	๗๘	๙๒	๑๙๑	๒๗๐	๒๙๓	๓.๖๖	๑.๒๕๒	๒๓	๔๑	๑๒๘	๑๗๐	๒๑๐	๓.๘๘	๑.๑๐๘
	๘.๔%	๑๐.๐%	๒๐.๗%	๒๙.๒%	๓๑.๗%			๔.๐%	๗.๒%	๒๒.๔%	๒๙.๗%	๓๖.๗%		
๒๘. ฉันไหว้ผู้ที่มียอายุมากกว่าเสมอ	๖๓	๑๐๑	๑๘๒	๒๔๕	๓๓๒	๓.๗๔	๑.๒๔๒	๒๒	๓๕	๑๐๘	๑๗๖	๒๒๘	๓.๙๗	๑.๐๘๙
	๖.๘%	๑๐.๙%	๑๙.๗%	๒๖.๕%	๓๖.๐%			๓.๙%	๖.๒%	๑๙.๐%	๓๐.๙%	๔๐.๑%		
๒๙. ฉันยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็นนิจ	๓๔	๘๗	๑๘๑	๓๒๑	๓๐๑	๓.๘๓	๑.๐๙๖	๑๓	๓๔	๑๒๘	๑๘๒	๒๑๖	๓.๙๗	๑.๐๒๑
	๓.๗%	๙.๔%	๑๙.๖%	๓๔.๗%	๓๒.๖%			๒.๓%	๕.๙%	๒๒.๓%	๓๑.๘%	๓๗.๗%		
๓๐. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง	๑๗๐	๑๕๐	๒๕๓	๒๐๑	๑๕๒	๓.๐๒	๑.๓๓๑	๔๐	๘๑	๑๗๙	๑๕๖	๑๑๕	๓.๓๙	๑.๑๖๑
	๑๘.๔%	๑๖.๒%	๒๗.๓%	๒๑.๗%	๑๖.๔%			๗.๐%	๑๔.๒%	๓๑.๓%	๒๗.๓%	๒๐.๑%		
๓๑. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์	๑๗๕	๑๗๐	๒๖๑	๑๙๐	๑๓๐	๒.๙๒	๑.๓๐๕	๖๑	๙๙	๑๙๓	๑๓๐	๘๗	๓.๑๕	๑.๑๙๒
	๑๘.๙%	๑๘.๔%	๒๘.๒%	๒๐.๕%	๑๔.๐%			๑๐.๗%	๑๗.๔%	๓๓.๙%	๒๒.๘%	๑๕.๓%		
๓๒. ฉันติดตามเรื่องที่สนใจจากหนังสือ นิตยสาร หรือเว็บไซต์ต่างๆ	๒๗๘	๑๖๗	๒๒๒	๑๖๒	๙๓	๒.๕๙	๑.๓๔๓	๕๕	๗๑	๑๕๕	๑๖๔	๑๒๕	๓.๔๑	๑.๒๒๙
	๓๐.๒%	๑๘.๑%	๒๔.๑%	๑๗.๖%	๑๐.๑%			๙.๖%	๑๒.๕%	๒๗.๒%	๒๘.๘%	๒๑.๙%		
๓๓. ฉันเป็นคนใฝ่รู้ชอบค้นคว้าข้อมูลต่างๆ	๒๐๑	๑๘๘	๒๖๙	๑๗๘	๘๘	๒.๗๔	๑.๒๕๘	๔๘	๘๘	๑๘๗	๑๕๑	๙๖	๓.๒๘	๑.๑๖๔
	๒๑.๘%	๒๐.๓%	๒๙.๑%	๑๙.๓%	๙.๕%			๘.๔%	๑๕.๔%	๓๒.๘%	๒๖.๕%	๑๖.๘%		
๓๔. ฉันไปถึงที่ทำงานตรงเวลา	๒๒๒	๑๒๕	๒๓๖	๑๗๔	๑๔๘	๒.๘๙	๑.๓๙๙	๔๔	๖๖	๑๕๖	๑๘๒	๑๒๑	๓.๔๗	๑.๑๗๒
	๒๔.๕%	๑๓.๘%	๒๖.๑%	๑๙.๒%	๑๖.๔%			๗.๗%	๑๑.๖%	๒๗.๔%	๓๒.๐%	๒๑.๓%		
๓๕. ฉันเอางานจากที่ทำงานมาทำต่อที่บ้าน	๓๔๐	๑๕๘	๒๒๔	๑๑๘	๖๓	๒.๓๔	๑.๒๘๘	๙๗	๙๘	๑๘๙	๑๑๒	๗๑	๒.๙๓	๑.๒๔๗

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ว่างงาน/เกษียณอายุ							อื่น ๆ						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
	๓๗.๗%	๑๗.๕%	๒๔.๘%	๑๓.๑%	๗.๐%			๑๗.๑%	๑๗.๓%	๓๓.๓%	๑๙.๘%	๑๒.๕%		
๓๖. ฉันชอบชิบนิทานผู้อื่น	๔๕.๕	๑๙๐	๑๗๒	๗๑	๓๐	๑.๙๔	๑.๑๓๓	๑๙๖	๑๔๙	๑๔๐	๔๕	๔๐	๒.๒๗	๑.๒๑๑
	๔๙.๖%	๒๐.๗%	๑๘.๗%	๗.๗%	๓.๓%			๓๔.๔%	๒๖.๑%	๒๔.๖%	๗.๙%	๗.๐%		
๓๗. ฉันชอบทำงานเป็นทีม	๑๙๒	๑๕๕	๒๖๐	๑๙๐	๑๑๙	๒.๘๘	๑.๓๑๒	๖๖	๗๘	๑๙๖	๑๒๔	๑๐๕	๓.๒๒	๑.๒๓๐
	๒๑.๐%	๑๖.๙%	๒๘.๔%	๒๐.๗%	๑๓.๐%			๑๑.๖%	๑๓.๗%	๓๔.๔%	๒๑.๘%	๑๘.๕%		
๓๘. ฉันมักพูดคำว่า “ไม่เป็นไร”/ “ช่างมัน”/ “แล้วแต่” เป็นคำติดปาก	๑๒๙	๑๔๘	๒๙๓	๒๐๒	๑๔๘	๓.๑๐	๑.๒๕๖	๖๙	๘๘	๑๙๙	๑๒๐	๙๔	๓.๑๔	๑.๒๒๑
	๑๔.๐%	๑๖.๑%	๓๑.๘%	๒๒.๐%	๑๖.๑%			๑๒.๑%	๑๕.๔%	๓๔.๙%	๒๑.๑%	๑๖.๕%		
๓๙. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๒๑	๔๒	๑๑๓	๒๖๙	๔๗๙	๔.๒๔	.๙๘๖	๑๕	๒๓	๙๘	๑๒๘	๓๐๘	๔.๒๑	๑.๐๓๒
	๒.๓%	๔.๕%	๑๒.๒%	๒๙.๑%	๕๑.๘%			๒.๖%	๔.๐%	๑๗.๑%	๒๒.๔%	๕๓.๘%		
๔๐. ถ้าเกิดใหม่ได้ ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง	๑๔	๒๘	๗๒	๑๔๙	๖๖๑	๔.๕๓	.๘๗๗	๑๕	๒๐	๕๗	๗๑	๔๑๐	๔.๔๗	.๙๘๖
	๑.๕%	๓.๐%	๗.๘%	๑๖.๑%	๗๑.๕%			๒.๖%	๓.๕%	๙.๙%	๑๒.๔%	๗๑.๖%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

๔.๒.๓. ด้านการเมือง

๔.๒.๓.๑. เด็กและเยาวชน

ตารางที่ ๒-๒๕ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านการเมืองจำแนกตามภาค

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคเหนือ							ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ							ภาคกลาง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. ฉันคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๕๑๓	๔๕๓	๓๙๕	๑๕๕	๗๐	๒.๒๕	๑.๑๓๙	๔๐๒	๔๗๒	๔๑๙	๒๑๒	๙๙	๒.๔๔	๑.๑๖๒	๕๙๒	๔๑๙	๓๖๕	๑๕๙	๕๙	๒.๑๗	๑.๑๔๓
	๓๒.๓%	๒๙.๖%	๒๔.๙%	๙.๙%	๔.๔%			๒๕.๒%	๒๙.๖%	๒๖.๓%	๑๓.๓%	๕.๕%			๓๗.๒%	๒๖.๒%	๒๒.๙%	๑๐.๐%	๓.๗%		
๔๒. ฉันแสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ	๖๓๑	๔๑๙	๓๒๙	๑๔๙	๕๖	๒.๑๐	๑.๑๓๖	๕๔๔	๔๑๕	๓๕๙	๑๙๔	๙๙	๒.๒๙	๑.๒๐๔	๗๐๔	๓๙๒	๓๓๑	๑๑๙	๕๐	๒.๐๑	๑.๑๐๙
	๓๙.๙%	๒๖.๕%	๒๐.๗%	๙.๔%	๓.๕%			๓๔.๒%	๒๖.๑%	๒๒.๖%	๑๑.๖%	๕.๕%			๔๔.๑%	๒๔.๖%	๒๐.๙%	๗.๔%	๓.๑%		
๔๓. ฉันมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง	๗๒๙	๓๖๓	๓๐๔	๑๒๕	๖๕	๒.๐๑	๑.๑๕๖	๖๐๖	๓๔๒	๓๕๕	๑๗๙	๑๐๗	๒.๒๗	๑.๒๖๑	๙๑๕	๓๑๕	๒๗๔	๑๒๔	๖๕	๑.๙๔	๑.๑๖๖
	๔๕.๙%	๒๒.๙%	๑๙.๒%	๗.๙%	๔.๑%			๓๙.๒%	๒๑.๕%	๒๒.๔%	๑๑.๒%	๖.๗%			๕๑.๒%	๑๙.๙%	๑๗.๒%	๗.๙%	๔.๑%		
๔๔. ฉันติดตามข่าวการเมือง	๓๒๑	๔๔๒	๕๑๔	๒๑๔	๙๕	๒.๕๗	๑.๑๓๑	๒๙๗	๔๑๒	๕๒๗	๒๒๓	๑๓๖	๒.๖๙	๑.๑๗๒	๔๕๒	๔๑๐	๔๒๕	๒๐๑	๑๐๙	๒.๔๔	๑.๒๑๓
	๒๐.๒%	๒๗.๙%	๓๒.๔%	๑๓.๕%	๖.๐%			๑๙.๑%	๒๖.๐%	๓๓.๒%	๑๔.๑%	๙.๖%			๒๙.๓%	๒๕.๗%	๒๖.๖%	๑๒.๖%	๖.๙%		
๔๕. ฉันติดตามกติกากาเลือกตั้งแต่ละครั้ง	๓๓๓	๔๐๖	๕๐๒	๒๑๓	๑๑๔	๒.๖๐	๑.๑๗๒	๒๕๒	๔๐๓	๔๙๗	๒๓๙	๑๙๔	๒.๙๑	๑.๒๑๖	๔๐๙	๔๒๑	๔๒๕	๒๑๓	๑๒๔	๒.๕๑	๑.๒๒๔
	๒๑.๒%	๒๕.๙%	๓๒.๐%	๑๓.๖%	๗.๓%			๑๖.๐%	๒๕.๖%	๓๑.๖%	๑๕.๒%	๑๑.๗%			๒๕.๖%	๒๖.๕%	๒๖.๗%	๑๓.๔%	๗.๙%		
๔๖. ฉันไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งประเภทต่างๆ เช่น หัวหน้าชั้น สภานักเรียน กรรมการนักศึกษา ส.ส. ส.ว.	๒๒๑	๑๙๒	๓๗๐	๓๓๕	๔๖๒	๓.๔๐	๑.๓๙๑	๑๙๒	๑๙๕	๓๖๑	๓๒๙	๕๓๖	๓.๕๓	๑.๓๕๗	๒๙๖	๒๒๓	๔๐๓	๒๙๓	๓๙๙	๓.๑๙	๑.๔๑๖
	๑๔.๐%	๑๒.๒%	๒๓.๔%	๒๑.๒%	๒๙.๒%			๑๑.๔%	๑๑.๖%	๒๒.๗%	๒๐.๖%	๓๓.๗%			๑๗.๙%	๑๔.๐%	๒๕.๓%	๑๗.๙%	๒๕.๐%		
๔๗. ฉันรู้สึกรังเกียจข่าวทุจริตของนักการเมือง	๒๔๒	๓๐๙	๔๓๙	๒๙๓	๓๑๑	๓.๐๗	๑.๓๒๙	๑๖๙	๒๕๖	๔๓๕	๓๒๔	๔๐๓	๓.๓๔	๑.๓๐๑	๒๗๑	๓๒๐	๔๐๙	๒๖๖	๓๓๐	๓.๐๔	๑.๓๖๙
	๑๕.๓%	๑๙.๕%	๒๗.๗%	๑๗.๙%	๑๙.๖%			๑๐.๖%	๑๖.๑%	๒๗.๔%	๒๐.๔%	๒๕.๔%			๑๗.๐%	๒๐.๑%	๒๕.๖%	๑๖.๗%	๒๐.๗%		
๔๘. ฉันรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๒๒๕	๓๑๓	๕๐๐	๒๖๙	๒๗๙	๓.๐๔	๑.๒๗๙	๑๙๑	๒๙๕	๔๕๖	๒๙๓	๓๕๙	๓.๒๑	๑.๓๐๖	๒๕๗	๓๓๔	๔๙๕	๒๑๕	๒๙๔	๒.๙๗	๑.๓๑๔
	๑๔.๒%	๑๙.๗%	๓๑.๕%	๑๗.๐%	๑๗.๕%			๑๒.๐%	๑๙.๕%	๒๙.๖%	๑๙.๔%	๒๒.๕%			๑๖.๑%	๒๐.๙%	๓๑.๐%	๑๓.๕%	๑๙.๔%		
๔๙. ฉันยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง	๑๙๒	๓๐๕	๖๑๒	๓๐๑	๑๗๖	๒.๙๙	๑.๑๔๕	๑๓๑	๒๙๖	๕๙๐	๓๒๙	๒๕๐	๓.๑๗	๑.๑๔๙	๒๔๓	๓๒๐	๕๙๒	๒๗๐	๑๖๙	๒.๙๙	๑.๑๗๙

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคเหนือ							ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ							ภาคกลาง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
ทางการเมือง	๑๒.๑%	๑๙.๒%	๓๘.๖%	๑๙.๐%	๑๑.๑%			๘.๒%	๑๘.๕%	๓๗.๐%	๒๐.๖%	๑๕.๗%			๑๕.๒%	๒๐.๑%	๓๗.๑%	๑๖.๙%	๑๐.๖%		
๕๐. ฉันทร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ สาธารณะ	๙๙	๒๐๓	๕๑๗	๔๕๑	๓๑๔	๓.๔๓	๑.๑๒๘	๕๙	๑๖๓	๔๕๗	๔๖๒	๔๕๓	๓.๖๘	๑.๑๐๑	๑๐๖	๒๒๕	๕๖๕	๓๙๙	๒๙๘	๓.๓๕	๑.๑๓๓
	๖.๓%	๑๒.๘%	๓๒.๖%	๒๘.๕%	๑๙.๘%			๓.๗%	๑๐.๒%	๒๘.๗%	๒๙.๐%	๒๘.๔%			๖.๗%	๑๔.๑%	๓๕.๕%	๒๕.๐%	๑๘.๗%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๒๕ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านการเมืองจำแนกตามภาค (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคตะวันออก							ภาคใต้							ภาคกรุงเทพฯ และปริมณฑล						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. ฉันคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๒๗.๘	๒๑.๙	๑๕.๗	๗.๑	๓.๙	๒.๑๘	๑.๑๗๐	๔.๔๐	๔.๕๕	๔.๔๙	๑.๙๗	๖.๘	๒.๓๘	๑.๑๓๒	๒๒.๒	๒๕.๑	๒๖.๐	๘.๙	๒.๗	๒.๓๕	๑.๐๗๓
	๓๖.๔%	๒๘.๗%	๒๐.๕%	๙.๓%	๕.๑%			๒๗.๓%	๒๘.๓%	๒๗.๙%	๑๒.๒%	๔.๒%			๒๖.๑%	๒๙.๖%	๓๐.๖%	๑๐.๕%	๓.๒%		
๔๒. ฉันแสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ	๓๒.๙	๒๐.๖	๑๓.๗	๖.๒	๓.๓	๒.๐๔	๑.๑๔๘	๕.๕๗	๔.๖๐	๓.๙๔	๑.๓๙	๖.๐	๒.๑๘	๑.๑๑๓	๓.๑๗	๒.๑๖	๒๐.๐	๙.๖	๒.๓	๒.๑๗	๑.๑๒๘
	๔๒.๙%	๒๖.๙%	๑๗.๙%	๘.๑%	๔.๓%			๓๔.๖%	๒๘.๖%	๒๔.๕%	๘.๖%	๓.๗%			๓.๗.๒%	๒.๔.๔%	๒๓.๕%	๑๑.๓%	๒.๗%		
๔๓. ฉันมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง	๓.๘๖	๑.๔๖	๑.๒๔	๗.๗	๓.๒	๑.๙๘	๑.๒๐๓	๖.๐๖	๔.๒๓	๓.๒๓	๑.๙๓	๖.๔	๒.๑๘	๑.๑๗๖	๓.๖๖	๑.๕๕	๒.๐๔	๘.๙	๓.๗	๒.๑๕	๑.๒๐๘
	๕๐.๕%	๑.๙.๑%	๑.๖.๒%	๑๐.๑%	๔.๒%			๓.๗.๗%	๒.๖.๓%	๒๐.๑%	๑.๖.๐%	๔.๐%			๔.๓.๐%	๑.๘.๒%	๒.๔.๐%	๑๐.๕%	๔.๓%		
๔๔. ฉันติดตามข่าวการเมือง	๑.๙๓	๒.๑๓	๒.๓๐	๙.๗	๓.๘	๒.๔๕	๑.๑๓๙	๓.๔๑	๔.๔๘	๔.๗.๙	๒.๕๒	๙.๐	๒.๕๗	๑.๑๔๘	๑.๗.๑	๒.๐.๗	๒.๙.๓	๑.๒.๘	๕.๓	๒.๖๓	๑.๑๔๔
	๒.๕.๐%	๒.๗.๖%	๒.๙.๘%	๑.๒.๖%	๔.๙%			๒.๑.๒%	๒.๗.๘%	๒.๙.๘%	๑.๕.๗%	๕.๖%			๒.๐.๑%	๒.๔.๓%	๓.๔.๔%	๑.๕.๐%	๖.๒%		
๔๕. ฉันติดตามกติกากาเลือกตั้งแต่ครั้ง	๒.๑๐	๒.๒๙	๒.๐๑	๘.๗	๔.๒	๒.๓.๘	๑.๑๕๖	๓.๑๔	๔.๓.๙	๔.๓.๙	๒.๘๐	๑.๓.๘	๒.๖.๘	๑.๒.๑๒	๑.๖.๘	๒.๑.๓	๒.๘.๘	๑.๑.๗	๖.๑	๒.๖.๓	๑.๑.๕.๗
	๒.๗.๓%	๒.๙.๘%	๒.๖.๑%	๑.๑.๓%	๕.๕%			๑.๙.๕%	๒.๗.๓%	๒.๗.๓%	๑.๗.๔%	๘.๖%			๑.๙.๘%	๒.๕.๑%	๓.๔.๐%	๑.๓.๘%	๗.๒%		
๔๖. ฉันไปใช้สิทธิเลือกตั้งประเภทต่างๆ เช่น หัวหน้าชั้น สภานักเรียน กรรมการนักศึกษา ส.ส. ส.ว.	๑.๕๕	๑.๒๖	๑.๘๖	๑.๔.๓	๑.๕.๘	๓.๐.๓	๑.๔.๐.๘	๒.๔.๗	๒.๘.๙	๓.๙.๐	๓.๕.๖	๓.๒.๘	๓.๑.๔	๑.๓.๔.๕	๑.๐.๑	๑.๓.๗	๒.๗.๖	๑.๘.๓	๑.๔.๕	๓.๑.๖	๑.๒.๓.๕
	๒.๐.๒%	๑.๖.๔%	๒.๔.๒%	๑.๘.๖%	๒.๐.๖%			๑.๕.๓%	๑.๘.๐%	๒.๔.๒%	๒.๒.๑%	๒.๐.๔%			๑.๒.๐%	๑.๖.๓%	๓.๒.๘%	๒.๑.๗%	๑.๗.๒%		
๔๗. ฉันรู้สึกกังวลเกี่ยวกับทุจริตของนักการเมือง	๑.๐.๐	๑.๕.๕	๒.๐.๖	๑.๔.๓	๑.๖.๕	๓.๑.๕	๑.๓.๒.๑	๒.๒.๑	๓.๑.๑	๔.๔.๖	๓.๑.๘	๓.๑.๓	๓.๑.๒	๑.๓.๐.๖	๘.๕	๑.๔.๕	๒.๗.๓	๑.๘.๗	๑.๖.๔	๓.๒.๓	๑.๒.๒.๖
	๑.๓.๐%	๒.๐.๒%	๒.๖.๘%	๑.๘.๖%	๒.๑.๕%			๑.๓.๗%	๑.๙.๓%	๒.๗.๗%	๑.๙.๘%	๑.๙.๕%			๑.๐.๐%	๑.๗.๐%	๓.๒.๐%	๒.๑.๙%	๑.๙.๒%		
๔๘. ฉันรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๙.๖	๑.๔.๒	๒.๒.๐	๑.๔.๒	๑.๖.๕	๓.๑.๘	๑.๓.๐.๖	๒.๑.๒	๓.๕.๔	๔.๗.๖	๓.๐.๒	๒.๖.๕	๓.๐.๓	๑.๒.๖.๒	๙.๖	๑.๔.๖	๒.๙.๐	๑.๗.๔	๑.๔.๓	๓.๑.๔	๑.๒.๑.๘
	๑.๒.๕%	๑.๘.๖%	๒.๘.๘%	๑.๘.๖%	๒.๑.๖%			๑.๓.๒%	๒.๒.๐%	๒.๙.๖%	๑.๘.๘%	๑.๖.๕%			๑.๑.๓%	๑.๗.๒%	๓.๔.๒%	๒.๐.๕%	๑.๖.๘%		
๔๙. ฉันยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง	๑.๐.๓	๑.๖.๕	๒.๖.๗	๑.๓.๒	๙.๗	๒.๙.๔	๑.๑.๙.๘	๑.๕.๙	๓.๒.๖	๕.๘.๔	๓.๕.๙	๑.๘.๒	๓.๐.๕	๑.๑.๒.๗	๗.๘	๑.๔.๒	๓.๔.๘	๑.๘.๕	๑.๐.๐	๓.๑.๐	๑.๑.๐.๐
	๑.๓.๕%	๒.๑.๖%	๓.๔.๙%	๑.๗.๓%	๑.๒.๗%			๙.๙%	๒.๐.๒%	๓.๖.๓%	๒.๒.๓%	๑.๑.๓%			๙.๑%	๑.๖.๖%	๔.๐.๘%	๒.๑.๗%	๑.๑.๗%		
๕๐. ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	๔.๙	๑.๔.๔	๒.๗.๖	๑.๗.๐	๑.๒.๙	๓.๒.๔	๑.๑.๓.๑	๑.๑.๕	๒.๘.๘	๔.๙.๐	๔.๒.๗	๒.๙.๑	๓.๓.๐	๑.๑.๖.๖	๕.๖	๑.๓.๒	๒.๙.๗	๒.๖.๐	๑.๐.๗	๓.๒.๗	๑.๐.๗.๔
	๖.๔%	๑.๘.๘%	๓.๕.๙%	๒.๒.๑%	๑.๖.๘%			๗.๑%	๑.๗.๙%	๓.๐.๔%	๒.๖.๕%	๑.๘.๑%			๖.๖%	๑.๕.๕%	๓.๔.๙%	๓.๐.๕%	๑.๒.๖%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด ๒-๑๖๘

ตารางที่ ๒-๒๖ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการทางวัฒนธรรมด้านการเมืองจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ในเขตเมือง							นอกเขตเมือง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. ฉันคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๑๒๘๓	๑,๑๙๓	๑,๐๖๘	๔๔๖	๑๗๒	๒.๒๙	๑.๑๓๓	๑,๑๖๔	๑,๐๗๕	๙๗๗	๔๓๗	๑๗๙	๒.๓๒	๑.๑๕๕
	๓๐.๘%	๒๘.๗%	๒๕.๗%	๑๐.๗%	๔.๑%			๓๐.๔%	๒๘.๑%	๒๕.๕%	๑๑.๔%	๔.๗%		
๔๒. ฉันแสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ	๑,๖๒๙	๑,๑๓๑	๘๙๔	๓๖๘	๑๓๘	๒.๑๐	๑.๑๑๘	๑,๔๕๓	๙๗๗	๘๕๕	๓๘๐	๑๗๒	๒.๑๘	๑.๑๗๑
	๓๙.๒%	๒๗.๒%	๒๑.๕%	๘.๘%	๓.๓%			๓๗.๙%	๒๕.๕%	๒๒.๓%	๙.๙%	๔.๕%		
๔๓. ฉันมีส่วนร่วมเงินขบวนแสดงพลังทางการเมือง	๑,๙๑๙	๙๑๒	๗๗๔	๓๘๔	๑๗๑	๒.๐๓	๑.๑๗๗	๑,๕๘๘	๘๓๒	๘๑๐	๔๐๒	๑๙๙	๒.๑๖	๑.๒๑๙
	๔๖.๑%	๒๑.๙%	๑๘.๖%	๙.๒%	๔.๑%			๔๑.๕%	๒๑.๗%	๒๑.๑%	๑๐.๕%	๕.๒%		
๔๔. ฉันติดตามข่าวการเมือง	๑,๐๑๑	๑,๑๒๖	๑,๒๑๙	๕๕๖	๒๔๙	๒.๕๐	๑.๑๖๗	๗๕๔	๑,๐๐๖	๑,๒๔๙	๕๕๙	๒๗๑	๒.๖๓	๑.๑๕๘
	๒๔.๓%	๒๗.๑%	๒๙.๓%	๑๓.๔%	๖.๐%			๑๙.๖%	๒๖.๒%	๓๒.๕%	๑๔.๖%	๗.๑%		
๔๕. ฉันติดตามมกติกการเลือกตั้งแต่ละครั้ง	๙๓๙	๑,๑๑๘	๑,๑๙๙	๕๕๘	๓๓๒	๒.๔๗	๑.๒๐๓	๗๔๖	๙๙๓	๑,๑๕๓	๕๙๑	๓๓๑	๒.๖๘	๑.๒๐๐
	๒๒.๖%	๒๗.๐%	๒๘.๙%	๑๓.๕%	๘.๐%			๑๙.๖%	๒๖.๐%	๓๐.๒%	๑๕.๕%	๘.๗%		
๔๖. ฉันไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งประเภทต่างๆ เช่น หัวหน้า ชั้น สภานักเรียน กรรมการนักศึกษา ส.ส. ส.ว.	๖๒๑	๖๐๑	๑,๐๓๑	๘๓๔	๑,๐๗๖	๓.๒๗	๑.๓๗๙	๕๗๑	๕๕๑	๙๕๕	๗๙๔	๙๕๒	๓.๒๖	๑.๓๗๐
	๑๔.๙%	๑๔.๔%	๒๔.๘%	๒๐.๐%	๒๕.๘%			๑๔.๙%	๑๔.๔%	๒๕.๐%	๒๐.๘%	๒๔.๙%		
๔๗. ฉันรู้สึกกังวลใจข่าวทุจริตของนักการเมือง	๕๕๗	๗๖๖	๑,๑๓๙	๗๘๗	๙๑๗	๓.๑๘	๑.๓๒๕	๕๓๐	๗๓๐	๑,๐๖๘	๗๓๔	๗๖๙	๓.๑๓	๑.๓๑๓
	๑๓.๔%	๑๘.๔%	๒๗.๓%	๑๘.๙%	๒๒.๐%			๑๓.๘%	๑๙.๑%	๒๗.๙%	๑๙.๒%	๒๐.๑%		
๔๘. ฉันรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๕๓๓	๗๙๗	๑,๒๙๐	๗๐๗	๘๓๓	๓.๑๒	๑.๒๘๙	๕๔๔	๗๘๗	๑,๑๔๗	๖๘๘	๖๗๐	๓.๐๔	๑.๒๘๔
	๑๒.๘%	๑๙.๒%	๓๑.๐%	๑๗.๐%	๒๐.๐%			๑๔.๒%	๒๐.๕%	๒๙.๙%	๑๗.๙%	๑๗.๕%		
๔๙. ฉันยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง	๔๘๒	๘๐๘	๑,๕๘๔	๘๐๔	๔๘๙	๓.๐๐	๑.๑๔๙	๔๒๔	๗๔๖	๑,๔๐๙	๗๗๒	๔๘๕	๓.๐๔	๑.๑๕๙
	๑๑.๖%	๑๙.๔%	๓๘.๐%	๑๙.๓%	๑๑.๗%			๑๑.๑%	๑๙.๔%	๓๖.๗%	๒๐.๑%	๑๒.๖%		
๕๐. ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	๒๔๐	๖๑๗	๑,๓๖๔	๑,๑๑๘	๘๒๘	๓.๔๐	๑.๑๓๑	๒๔๔	๕๓๘	๑,๒๓๘	๑,๐๕๑	๗๖๔	๓.๔๐	๑.๑๔๑
	๕.๘%	๑๔.๘%	๓๒.๗%	๒๖.๘%	๑๙.๙%			๖.๔%	๑๔.๐%	๓๒.๓%	๒๗.๔%	๑๙.๙%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด ๒-๑๖๙

ตารางที่ ๒-๒๗ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสมภาพการณ์ทางวัฒนธรรมด้านการเมืองจำแนกตามเพศ

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ชาย							หญิง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. ฉันคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๑,๑๘๗	๑,๐๑๘	๑,๐๓๕	๔๕๗	๒๐๕	๒.๓๕	๑.๑๗๘	๑,๒๕๕	๑,๒๔๕	๑,๐๐๕	๔๒๓	๑๔๕	๒.๒๕	๑.๑๐๘
	๓๐.๔%	๒๖.๑%	๒๖.๕%	๑๑.๗%	๕.๓%			๓๐.๘%	๓๐.๖%	๒๔.๗%	๑๐.๔%	๓.๖%		
๔๒. ฉันแสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ	๑,๔๒๒	๙๘๖	๘๙๑	๔๒๗	๑๗๙	๒.๒๒	๑.๑๘๑	๑,๖๕๔	๑,๑๑๙	๘๕๒	๓๒๐	๑๒๘	๒.๒๒	๑.๑๘๑
	๓๖.๔%	๒๕.๒%	๒๒.๘%	๑๐.๙%	๔.๖%			๔๐.๖%	๒๗.๕%	๒๐.๙%	๗.๙%	๓.๑%		
๔๓. ฉันมีส่วนร่วมเงินขบวนแสดงพลังทางการเมือง	๑,๖๔๑	๘๔๒	๗๙๒	๔๓๒	๑๙๐	๒.๑๕	๑.๒๑๘	๑,๘๕๘	๘๙๘	๗๘๘	๓๕๓	๑๗๘	๒.๐๔	๑.๑๗๘
	๔๒.๑%	๒๑.๖%	๒๐.๓%	๑๑.๑%	๔.๙%			๔๕.๖%	๒๒.๐%	๑๙.๓%	๘.๗%	๔.๔%		
๔๔. ฉันติดตามข่าวการเมือง	๘๔๕	๙๗๘	๑,๑๖๓	๖๐๘	๓๑๔	๒.๖๓	๑.๒๐๘	๙๑๗	๑,๑๔๙	๑,๒๙๗	๕๐๕	๒๐๕	๒.๔๙	๑.๑๑๘
	๒๑.๖%	๒๕.๐%	๒๙.๘%	๑๕.๖%	๘.๐%			๒๒.๕%	๒๘.๒%	๓๑.๘%	๑๒.๔%	๕.๐%		
๔๕. ฉันติดตามกติกากาเลือกตั้งแต่ครั้ง	๗๙๙	๙๘๖	๑,๑๖๐	๖๐๐	๓๔๖	๒.๖๗	๑.๒๑๔	๘๘๒	๑,๑๒๓	๑,๑๘๔	๕๔๖	๓๑๕	๒.๕๘	๑.๑๙๐
	๒๐.๕%	๒๕.๓%	๒๙.๘%	๑๕.๔%	๘.๙%			๒๑.๘%	๒๗.๗%	๒๙.๒%	๑๓.๕%	๗.๘%		
๔๖. ฉันไปใช้สิทธิเลือกตั้งประเภทต่างๆ เช่น หัวหน้า ชั้น สภานักเรียน กรรมการนักศึกษา ส.ส. ส.ว.	๖๑๖	๕๖๖	๙๙๖	๗๙๕	๙๒๕	๓.๒๒	๑.๓๗๒	๕๗๖	๕๘๕	๙๘๔	๘๒๕	๑,๐๙๙	๓.๓๒	๑.๓๗๖
	๑๕.๘%	๑๔.๕%	๒๕.๖%	๒๐.๔%	๒๓.๗%			๑๔.๒%	๑๔.๔%	๒๔.๒%	๒๐.๓%	๒๗.๐%		
๔๗. ฉันรู้สึกกังวลใจว่าทุจริตของนักการเมือง	๕๕๙	๗๑๖	๑,๐๘๒	๗๕๕	๗๙๖	๓.๑๓	๑.๓๒๒	๕๒๔	๗๗๘	๑,๑๒๐	๗๖๓	๘๘๕	๓.๑๗	๑.๓๑๗
	๑๔.๓%	๑๘.๓%	๒๗.๗%	๑๙.๓%	๒๐.๔%			๑๒.๙%	๑๙.๑%	๒๗.๕%	๑๘.๗%	๒๑.๗%		
๔๘. ฉันรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๕๕๑	๗๔๘	๑,๑๙๗	๗๐๑	๗๑๑	๓.๐๗	๑.๒๘๘	๕๒๕	๘๓๓	๑,๒๓๕	๖๙๐	๗๘๖	๓.๐๙	๑.๒๘๖
	๑๔.๑%	๑๙.๑%	๓๐.๖%	๑๗.๙%	๑๘.๒%			๑๒.๙%	๒๐.๕%	๓๐.๔%	๑๗.๐%	๑๙.๓%		
๔๙. ฉันยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง	๔๕๔	๗๓๘	๑,๔๒๕	๗๗๐	๕๒๐	๓.๐๔	๑.๑๗๕	๔๔๙	๘๑๔	๑,๕๖๐	๘๐๑	๔๕๓	๓.๐๐	๑.๑๓๒
	๑๑.๖%	๑๘.๙%	๓๖.๕%	๑๙.๗%	๑๓.๓%			๑๑.๐%	๒๐.๐%	๓๘.๓%	๑๙.๖%	๑๑.๑%		
๕๐. ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	๒๖๗	๖๐๖	๑,๒๘๔	๙๙๙	๗๕๖	๓.๓๕	๑.๑๕๕	๒๑๗	๕๔๘	๑,๓๐๙	๑,๑๖๕	๘๓๓	๓.๔๕	๑.๑๑๖
	๖.๘%	๑๕.๕%	๓๒.๘%	๒๕.๕%	๑๙.๓%			๕.๓%	๑๓.๕%	๓๒.๑%	๒๘.๖%	๒๐.๕%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด

๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย

๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง

๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก

๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๒๘ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านการเมืองจำแนกตามระดับการศึกษา

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ประถมศึกษา							มัธยมศึกษาตอนต้น							มัธยมศึกษาตอนปลาย						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. นินคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๘๗.๘	๕๑๑	๓๕๐	๑๖๑	๘๕	๒.๐๒	๑.๑๕๓	๔๓๑	๓๙๘	๓๒๐	๑๒๔	๔๘	๒.๒๑	๑.๑๐๘	๒๐๖	๒๘๖	๒๗๒	๑๑๘	๒๗	๒.๔๒	๑.๐๖๖
	๔๔.๒%	๒๕.๗%	๑๗.๖%	๘.๑%	๔.๓%			๓๒.๖%	๓๐.๑%	๒๔.๒%	๙.๔%	๓.๖%			๒๒.๗%	๓๑.๕%	๒๙.๙%	๑๓.๐%	๓.๐%		
๔๒. นินแสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ	๑,๐๐๔	๔๔๘	๓๐๗	๑๕๔	๖๙	๑.๙๑	๑.๑๓๐	๕๑๔	๓๕๘	๒๗๓	๑๓๒	๔๘	๒.๑๓	๑.๑๔๒	๓๐๙	๒๕๘	๒๓๒	๘๒	๒๘	๒.๑๙	๑.๐๙๕
	๕๐.๗%	๒๒.๖%	๑๕.๕%	๗.๘%	๓.๕%			๓๘.๘%	๒๗.๐%	๒๐.๖%	๑๐.๐%	๓.๖%			๓๔.๐%	๒๘.๔%	๒๕.๕%	๙.๐%	๓.๑%		
๔๓. นินมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง	๑,๐๗๘	๓๖๐	๓๑๑	๑๔๕	๙๗	๑.๙๑	๑.๑๙๑	๕๗๐	๓๐๐	๒๔๙	๑๔๕	๖๐	๒.๑๑	๑.๒๐๕	๓๙๕	๑๙๑	๒๐๓	๘๘	๓๐	๒.๐๘	๑.๑๕๘
	๕๔.๑%	๑๘.๑%	๑๕.๖%	๗.๓%	๔.๙%			๔๓.๑%	๒๒.๗%	๑๘.๘%	๑๑.๐%	๔.๕%			๔๓.๖%	๒๑.๑%	๒๒.๔%	๙.๗%	๓.๓%		
๔๔. นินติดตามข่าวการเมือง	๕๗๕	๕๔๘	๕๐๒	๒๒๖	๑๓๙	๒.๔๐	๑.๒๑๐	๓๓๖	๓๕๘	๔๐๑	๑๖๔	๖๖	๒.๔๕	๑.๑๔๑	๑๕๗	๒๓๒	๓๓๔	๑๓๒	๕๓	๒.๖๖	๑.๑๐๑
	๒๘.๙%	๒๗.๕%	๒๕.๒%	๑๑.๔%	๗.๐%			๒๕.๔%	๒๗.๐%	๓๐.๓%	๑๒.๔%	๕.๐%			๑๗.๓%	๒๕.๖%	๓๖.๘%	๑๔.๕%	๕.๘%		
๔๕. นินติดตามมกติกการเลือกตั้งแต่ละครั้ง	๕๕๑	๕๓๓	๔๙๒	๒๓๘	๑๖๙	๒.๔๗	๑.๒๔๘	๓๔๘	๓๖๒	๓๕๑	๑๖๓	๙๗	๒.๔๗	๑.๒๑๐	๑๕๖	๒๕๒	๒๙๖	๑๓๖	๖๒	๒.๖๖	๑.๑๓๓
	๒๗.๘%	๒๖.๙%	๒๔.๘%	๑๒.๐%	๘.๕%			๒๖.๓%	๒๗.๔%	๒๖.๖%	๑๒.๓%	๗.๓%			๑๗.๓%	๒๗.๙%	๓๒.๘%	๑๕.๑%	๖.๙%		
๔๖. นินไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งประเภทต่างๆ เช่น หัวหน้าชั้น สภานักเรียน กรรมการนักศึกษา ส.ส. ส.ว.	๔๕๒	๒๘๗	๓๙๓	๓๐๑	๕๕๔	๓.๑๑	๑.๕๒๐	๒๔๕	๒๒๓	๓๔๒	๒๓๘	๒๗๕	๓.๐๖	๑.๓๘๕	๙๖	๑๓๔	๒๔๖	๑๙๖	๒๓๖	๓.๓๘	๑.๒๙๘
	๒๒.๗%	๑๔.๔%	๑๙.๘%	๑๕.๑%	๒๗.๙%			๑๘.๕%	๑๖.๙%	๒๕.๙%	๑๘.๐%	๒๐.๘%			๑๐.๖%	๑๔.๘%	๒๗.๑%	๒๑.๖%	๒๖.๐%		
๔๗. นินรู้สึกกังวลเกี่ยวกับทุจริตของนักการเมือง	๔๑๓	๔๓๗	๔๘๒	๒๙๔	๓๖๒	๒.๘๘	๑.๓๘๓	๒๑๙	๒๗๒	๓๙๙	๒๒๗	๒๐๙	๒.๙๕	๑.๒๙๑	๙๐	๑๗๖	๒๒๙	๑๙๓	๒๒๒	๓.๓๑	๑.๒๙๗
	๒๐.๘%	๒๒.๐%	๒๔.๒%	๑๔.๘%	๑๘.๒%			๑๖.๕%	๒๐.๕%	๓๐.๑%	๑๗.๑%	๑๕.๘%			๙.๙%	๑๙.๓%	๒๕.๒%	๒๑.๒%	๒๔.๔%		
๔๘. นินรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๓๘๘	๔๕๑	๕๗๒	๒๖๙	๓๐๗	๒.๘๓	๑.๓๑๖	๒๑๘	๒๙๔	๓๙๗	๒๓๔	๑๘๓	๒.๙๐	๑.๒๖๕	๙๓	๑๗๑	๒๙๘	๑๖๗	๑๗๗	๓.๑๘	๑.๒๓๙
	๑๙.๕%	๒๒.๗%	๒๘.๘%	๑๓.๕%	๑๕.๕%			๑๖.๔%	๒๒.๒%	๒๙.๙%	๑๗.๖%	๑๓.๘%			๑๐.๓%	๑๘.๙%	๓๒.๙%	๑๘.๔%	๑๙.๕%		
๔๙. นินยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง	๓๖๗	๔๕๑	๖๖๒	๓๐๘	๑๙๙	๒.๗๖	๑.๒๑๐	๑๘๒	๒๘๓	๔๘๘	๒๔๗	๑๒๔	๒.๘๘	๑.๑๔๖	๖๑	๑๖๖	๓๔๓	๒๐๗	๑๓๒	๓.๒๐	๑.๑๐๕
	๑๘.๕%	๒๒.๗%	๓๓.๓%	๑๕.๕%	๑๐.๐%			๑๓.๗%	๒๑.๔%	๓๖.๙%	๑๘.๗%	๙.๔%			๖.๗%	๑๘.๓%	๓๗.๗%	๒๒.๘%	๑๔.๕%		
๕๐. นินร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	๑๘๒	๓๒๑	๖๐๒	๔๘๕	๓๙๙	๓.๓๐	๑.๒๑๘	๘๔	๑๙๕	๔๗๕	๓๕๔	๒๑๖	๓.๓๒	๑.๑๐๔	๔๐	๑๓๐	๓๐๒	๒๕๖	๑๘๐	๓.๔๕	๑.๐๙๓
	๙.๒%	๑๖.๑%	๓๐.๓%	๒๔.๔%	๒๐.๑%			๖.๓%	๑๔.๗%	๓๕.๙%	๒๖.๗%	๑๖.๓%			๔.๔%	๑๔.๓%	๓๓.๓%	๒๘.๒%	๑๙.๘%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด ๒-๑๗๑

ตารางที่ ๒-๒๘ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านการเมืองจำแนกตามระดับการศึกษา (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	อาชีวศึกษา (ปวช.)							อาชีวศึกษา (ปวส.)							อุดมศึกษา						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. ฉันคุยกับเพื่อนเรื่อง การเมือง	๕๕๑	๕๒๔	๔๕๕	๑๙๘	๘๒	๒.๓๐	๑.๑๔๕	๙๕	๑๗๕	๑๖๒	๙๑	๔๑	๒.๖๖	๑.๑๕๐	๒๗๕	๓๕๘	๔๖๙	๑๘๒	๖๗	๒.๕๖	๑.๑๐๕
	๓๐.๔%	๒๙.๐%	๒๕.๑%	๑๐.๙%	๔.๕%			๑๖.๘%	๓๑.๐%	๒๘.๗%	๑๖.๑%	๗.๓%			๒๐.๔%	๒๖.๕%	๓๔.๗%	๑๓.๕%	๕.๐%		
๔๒. ฉันแสดงความเห็นทาง การเมืองในที่สาธารณะ	๖๖๑	๕๒๑	๓๙๐	๑๖๓	๗๔	๒.๑๕	๑.๑๓๔	๑๕๗	๑๓๑	๑๖๐	๗๘	๓๙	๒.๔๙	๑.๒๒๔	๔๑๔	๓๘๐	๓๗๖	๑๓๒	๕๐	๒.๒๘	๑.๑๑๐
	๓๖.๕%	๒๘.๘%	๒๑.๖%	๙.๐%	๔.๑%			๒๗.๘%	๒๓.๒%	๒๘.๓%	๑๓.๘%	๖.๙%			๓๐.๖%	๒๘.๑%	๒๗.๘%	๙.๘%	๓.๗%		
๔๓. ฉันมีส่วนร่วมเดินขบวน แสดงพลังทางการเมือง	๗๓๐	๔๓๘	๓๗๐	๑๘๕	๘๒	๒.๑๔	๑.๑๘๗	๑๘๐	๑๒๒	๑๔๑	๗๔	๔๖	๒.๔๔	๑.๒๘๑	๕๓๑	๓๑๘	๓๐๑	๑๔๑	๕๕	๒.๑๖	๑.๑๗๕
	๔๐.๔%	๒๔.๓%	๒๐.๕%	๑๐.๒%	๔.๕%			๓๒.๐%	๒๑.๗%	๒๕.๐%	๑๓.๑%	๘.๒%			๓๙.๕%	๒๓.๖%	๒๒.๔%	๑๐.๕%	๔.๑%		
๔๔. ฉันติดตามข่าวการเมือง	๔๐๙	๕๑๗	๕๕๓	๒๒๓	๑๐๗	๒.๕๐	๑.๑๔๒	๗๔	๑๔๘	๑๘๔	๙๕	๖๒	๒.๘๖	๑.๑๗๕	๒๐๗	๓๑๕	๔๗๔	๒๖๔	๙๐	๒.๗๙	๑.๑๒๕
	๒๒.๖%	๒๘.๖%	๓๐.๖%	๑๒.๓%	๕.๙%			๑๓.๑%	๒๖.๓%	๓๒.๗%	๑๖.๙%	๑๑.๐%			๑๕.๓%	๒๓.๓%	๓๕.๑%	๑๙.๖%	๖.๗%		
๔๕. ฉันติดตามกติกากาเลือก ตั้งแต่ครั้ง	๓๘๒	๕๒๐	๕๒๑	๒๓๔	๑๔๑	๒.๕๗	๑.๑๘๔	๖๑	๑๒๓	๒๐๐	๑๐๙	๖๖	๒.๙๙	๑.๑๕๒	๑๘๒	๓๐๔	๔๗๑	๒๖๓	๑๒๓	๒.๘๘	๑.๑๔๘
	๒๑.๒%	๒๘.๙%	๒๙.๐%	๑๓.๐%	๗.๘%			๑๐.๙%	๒๒.๐%	๓๕.๘%	๑๙.๕%	๑๑.๘%			๑๓.๖%	๒๒.๖%	๓๕.๑%	๑๙.๖%	๙.๒%		
๔๖. ฉันไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ประเภทต่างๆ เช่น หัวหน้า ชั้น สภานักเรียน กรรมการ นักศึกษา ส.ส. ส.ว.	๒๗๕	๒๘๕	๔๙๗	๓๕๘	๓๙๔	๓.๑๗	๑.๓๔๔	๓๐	๖๘	๑๔๙	๑๔๑	๑๗๑	๓.๖๔	๑.๑๘๘	๙๐	๑๕๐	๓๔๑	๓๘๖	๓๗๙	๓.๖๐	๑.๑๙๕
	๑๕.๒%	๑๕.๘%	๒๗.๕%	๑๙.๘%	๒๑.๘%			๕.๔%	๑๒.๒%	๒๖.๗%	๒๕.๒%	๓๐.๖%			๖.๗%	๑๑.๑%	๒๕.๓%	๒๘.๗%	๒๘.๒%		
๔๗. ฉันรู้สึกรังเกียจข่าวทุจริต ของนักการเมือง	๒๒๗	๓๒๙	๕๒๐	๓๓๓	๓๙๗	๓.๑๙	๑.๓๐๙	๓๒	๖๘	๑๖๓	๑๔๓	๑๕๘	๓.๕๘	๑.๑๗๘	๑๐๕	๒๐๘	๓๙๗	๓๒๐	๓๒๐	๓.๔๐	๑.๒๒๑
	๑๒.๖%	๑๘.๒%	๒๘.๘%	๑๘.๔%	๒๒.๐%			๕.๗%	๑๒.๑%	๒๘.๙%	๒๕.๔%	๒๘.๐%			๗.๘%	๑๕.๔%	๒๙.๔%	๒๓.๗%	๒๓.๗%		
๔๘. ฉันรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๒๑๖	๓๖๙	๕๕๑	๓๐๙	๓๖๒	๓.๑๓	๑.๒๘๐	๓๖	๗๔	๑๗๗	๑๒๗	๑๕๑	๓.๕๐	๑.๑๙๖	๑๑๘	๒๑๘	๔๒๙	๒๗๙	๓๐๗	๓.๓๒	๑.๒๓๔
	๑๒.๐%	๒๐.๔%	๓๐.๕%	๑๗.๑%	๒๐.๐%			๖.๔%	๑๓.๑%	๓๑.๓%	๒๒.๕%	๒๖.๗%			๘.๗%	๑๖.๑%	๓๑.๘%	๒๐.๗%	๒๒.๗%		
๔๙. ฉันยอมรับความคิดเห็นที่ แตกต่างทางการเมือง	๑๗๒	๓๘๘	๗๑๒	๓๓๙	๒๐๑	๓.๐๐	๑.๑๐๗	๑๙	๘๒	๒๒๖	๑๒๘	๑๑๐	๓.๔๐	๑.๐๖๐	๑๐๐	๑๗๗	๕๕๖	๓๒๗	๒๐๒	๓.๒๖	๑.๐๙๕
	๙.๕%	๒๑.๔%	๓๙.๓%	๑๘.๗%	๑๑.๑%			๓.๔%	๑๔.๕%	๔๐.๐%	๒๒.๗%	๑๙.๕%			๗.๔%	๑๓.๑%	๔๐.๔%	๒๔.๒%	๑๔.๙%		
๕๐. ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญ ประโยชน์สาธารณะ	๙๗	๒๗๔	๖๐๙	๔๖๘	๓๖๔	๓.๔๐	๑.๑๒๕	๑๖	๖๔	๑๗๓	๑๕๙	๑๕๑	๓.๖๕	๑.๐๗๙	๖๒	๑๖๓	๔๒๒	๔๓๔	๒๗๑	๓.๕๑	๑.๐๘๑
	๕.๔%	๑๕.๑%	๓๓.๖%	๒๕.๘%	๒๐.๑%			๒.๘%	๑๑.๔%	๓๐.๗%	๒๘.๒%	๒๖.๘%			๔.๖%	๑๒.๑%	๓๑.๒%	๓๒.๑%	๒๐.๐%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย

๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง

๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก

๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

๒-๑๗๒

ตารางที่ ๒-๒๙ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวการณ์ทางวัฒนธรรมด้านการเมืองจำแนกตามการอยู่อาศัย

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	พ่อแม่							พ่อ							แม่						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. ฉันคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๑,๕๙๑	๑,๔๖๖	๑,๒๘๐	๕๖๑	๒๒๖	๒.๒๙	๑.๑๔๕	๗๘	๘๑	๗๓	๓๓	๑๘	๒.๔๑	๑.๑๘๘	๒๙๐	๒๒๒	๑๘๑	๗๖	๒๑	๒.๑๓	๑.๐๙๗
	๓๑.๐%	๒๘.๖%	๒๕.๐%	๑๐.๙%	๔.๔%			๒๗.๖%	๒๘.๖%	๒๕.๘%	๑๑.๗%	๖.๔%			๓๖.๗%	๒๘.๑%	๒๒.๙%	๙.๖%	๒.๗%		
๔๒. ฉันแสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ	๒,๐๑๙	๑,๓๐๘	๑,๑๑๐	๔๙๐	๒๐๐	๒.๑๓	๑.๑๕๒	๙๒	๗๘	๗๔	๒๖	๑๕	๒.๒๘	๑.๑๖๑	๓๕๔	๒๓๐	๑๒๑	๖๐	๒๒	๑.๙๔	๑.๐๗๖
	๓๙.๔%	๒๕.๕%	๒๑.๗%	๙.๖%	๓.๙%			๓๒.๓%	๒๗.๔%	๒๖.๐%	๙.๑%	๕.๓%			๔๕.๐%	๒๙.๒%	๑๕.๔%	๗.๖%	๒.๘%		
๔๓. ฉันมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง	๒,๒๗๔	๑,๐๙๔	๑,๐๐๘	๕๐๘	๒๔๓	๒.๐๙	๑.๒๐๖	๑๐๔	๗๐	๖๕	๓๔	๑๒	๒.๒๓	๑.๑๘๔	๔๐๘	๑๕๕	๑๓๘	๕๕	๓๑	๑.๙๑	๑.๑๕๐
	๔๔.๔%	๒๑.๓%	๑๙.๗%	๙.๙%	๔.๗%			๓๖.๕%	๒๔.๖%	๒๒.๘%	๑๑.๙%	๔.๒%			๕๑.๘%	๑๙.๗%	๑๗.๕%	๗.๐%	๓.๙%		
๔๔. ฉันติดตามข่าวการเมือง	๑,๑๓๑	๑,๓๕๔	๑,๕๘๘	๗๓๕	๓๑๘	๒.๕๖	๑.๑๖๐	๖๒	๘๓	๗๙	๓๕	๒๘	๒.๖๐	๑.๒๒๘	๒๑๔	๒๒๓	๒๒๕	๘๕	๔๕	๒.๔๐	๑.๑๕๖
	๒๒.๑%	๒๖.๔%	๓๑.๐%	๑๔.๓%	๖.๒%			๒๑.๖%	๒๘.๙%	๒๗.๕%	๑๒.๒%	๙.๘%			๒๗.๐%	๒๘.๒%	๒๘.๔%	๑๐.๗%	๕.๗%		
๔๕. ฉันติดตามกติกากาเลือกตั้งแต่ละครึ่ง	๑,๐๗๙	๑,๓๕๕	๑,๔๗๘	๗๕๓	๔๓๒	๒.๖๓	๑.๒๐๙	๖๖	๗๑	๙๐	๔๐	๒๐	๒.๕๗	๑.๑๘๖	๑๘๗	๒๔๕	๒๐๖	๘๘	๕๘	๒.๔๗	๑.๑๘๒
	๒๑.๒%	๒๖.๖%	๒๙.๐%	๑๔.๘%	๘.๕%			๒๓.๐%	๒๔.๗%	๓๑.๔%	๑๓.๙%	๗.๐%			๒๓.๙%	๓๑.๓%	๒๖.๓%	๑๑.๒%	๗.๔%		
๔๖. ฉันไปใช้สิทธิเลือกตั้งประเภทต่างๆ เช่น หัวหน้าชั้น สภา นักเรียน กรรมการนักศึกษา ส.ส. ส.ว.	๗๘๕	๗๓๖	๑,๒๗๑	๙๖๒	๑,๓๖๓	๓.๒๗	๑.๓๙๒	๔๘	๔๒	๘๗	๕๖	๕๓	๓.๐๘	๑.๓๒๕	๑๔๐	๑๒๓	๑๘๒	๑๕๗	๑๘๘	๓.๑๖	๑.๔๑๑
	๑๕.๓%	๑๔.๔%	๒๔.๘%	๑๘.๘%	๒๖.๖%			๑๖.๘%	๑๔.๗%	๓๐.๔%	๑๙.๖%	๑๘.๕%			๑๗.๗%	๑๕.๖%	๒๓.๐%	๑๙.๙%	๒๓.๘%		
๔๗. ฉันรู้สึกรังเกียจข่าวทุจริตของนักการเมือง	๗๒๗	๙๖๘	๑,๓๙๕	๙๖๑	๑,๐๘๐	๓.๑๔	๑.๓๒๙	๔๔	๖๔	๘๐	๕๑	๔๘	๒.๙๘	๑.๒๙๙	๑๑๔	๑๖๓	๒๑๙	๑๒๔	๑๖๖	๓.๐๘	๑.๓๓๖
	๑๔.๒%	๑๘.๙%	๒๗.๒%	๑๘.๗%	๒๑.๐%			๑๕.๓%	๒๒.๓%	๒๗.๙%	๑๗.๘%	๑๖.๗%			๑๔.๕%	๒๐.๗%	๒๗.๙%	๑๕.๘%	๒๑.๑%		
๔๘. ฉันรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๗๐๙	๑,๐๑๗	๑,๕๕๙	๘๙๑	๙๕๐	๓.๐๗	๑.๒๘๙	๔๑	๖๘	๘๗	๔๕	๔๔	๒.๙๔	๑.๒๖๒	๑๒๑	๑๖๐	๒๒๑	๑๓๗	๑๕๑	๓.๐๕	๑.๓๒๔
	๑๓.๘%	๑๙.๘%	๓๐.๔%	๑๗.๔%	๑๘.๕%			๑๔.๔%	๒๓.๙%	๓๐.๕%	๑๕.๘%	๑๕.๔%			๑๕.๓%	๒๐.๓%	๒๘.๐%	๑๗.๓%	๑๙.๑%		
๔๙. ฉันยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง	๖๐๐	๑,๐๓๙	๑,๙๑๙	๙๘๘	๕๘๗	๒.๙๘	๑.๑๔๙	๔๑	๖๖	๙๖	๕๖	๒๖	๒.๘๖	๑.๑๖๓	๑๐๓	๑๔๘	๒๙๑	๑๕๐	๙๗	๒.๙๙	๑.๑๘๐
	๑๑.๗%	๒๐.๒%	๓๗.๔%	๑๙.๒%	๑๑.๔%			๑๔.๔%	๒๓.๒%	๓๓.๗%	๑๙.๖%	๙.๑%			๑๓.๑%	๑๘.๘%	๓๖.๙%	๑๙.๐%	๑๒.๓%		
๕๐. ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	๓๒๐	๗๕๖	๑,๖๕๖	๑,๔๒๕	๙๗๗	๓.๓๙	๑.๑๓๔	๑๙	๕๖	๙๒	๖๕	๕๓	๓.๒๗	๑.๑๖๙	๔๕	๑๑๒	๒๘๙	๑๘๘	๑๕๔	๓.๓๗	๑.๑๑๙
	๖.๒%	๑๔.๗%	๓๒.๓%	๒๗.๘%	๑๙.๐%			๖.๗%	๑๙.๖%	๓๒.๓%	๒๒.๘%	๑๘.๖%			๕.๗%	๑๔.๒%	๓๖.๗%	๒๓.๙%	๑๙.๕%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด ๒-๑๗๓

ตารางที่ ๒-๒๙ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านการเมืองจำแนกตามการอยู่อาศัย (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ญาติ							พี่น้อง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. ฉันคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๒๙.๕	๒๐.๒	๑๙.๗	๘.๑	๔.๑	๒.๒๒	๑.๑๙๘	๒๗	๒๓	๓๑	๑๗	๒	๒.๔๔	๑.๑๒๒
	๓๖.๖%	๒๕.๑%	๒๓.๒%	๑๐.๐%	๕.๑%			๒๗.๐%	๒๓.๐%	๓๑.๐%	๑๗.๐%	๒.๐%		
๔๒. ฉันแสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ	๓๕.๐	๑๙.๔	๑๕.๓	๗.๔	๓.๖	๒.๐๗	๑.๑๗๘	๒๘	๓๓	๒๖	๑๑	๓	๒.๒๙	๑.๐๘๐
	๔๓.๔%	๒๕.๐%	๑๙.๐%	๙.๒%	๔.๕%			๒๗.๗%	๓๒.๗%	๒๕.๗%	๑๐.๙%	๓.๐%		
๔๓. ฉันมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง	๓๙.๑	๑๕.๙	๑๓.๖	๗.๔	๔.๕	๒.๐๓	๑.๒๓๕	๓๓	๒๕	๒๖	๑๖	๑	๒.๒๘	๑.๑๑๕
	๔๘.๖%	๑๙.๘%	๑๖.๙%	๙.๒%	๕.๖%			๓๒.๗%	๒๔.๘%	๒๕.๗%	๑๕.๘%	๑.๐%		
๔๔. ฉันติดตามข่าวการเมือง	๑๙.๕	๒๒.๐	๒๒.๖	๑๐.๔	๖.๑	๒.๕๒	๑.๒๐๓	๒๑	๒๒	๓๙	๑๗	๒	๒.๕๗	๑.๐๖๒
	๒๔.๒%	๒๗.๓%	๒๘.๐%	๑๒.๙%	๗.๖%			๒๐.๘%	๒๑.๘%	๓๘.๖%	๑๖.๘%	๒.๐%		
๔๕. ฉันติดตามมติการเลือกตั้งแต่ละครั้ง	๒๐.๗	๑๙.๔	๒๓.๐	๑๐.๐	๗.๐	๒.๕๔	๑.๒๔๑	๑๖	๒๖	๔๖	๙	๔	๒.๕๙	๐.๙๙๒
	๒๕.๘%	๒๔.๒%	๒๘.๗%	๑๒.๕%	๘.๗%			๑๕.๘%	๒๕.๗%	๔๕.๕%	๘.๙%	๔.๐%		
๔๖. ฉันไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งประเภทต่างๆ เช่น หัวหน้า ชั้น สถานักเรียน กรรมการนักศึกษา ส.ส. ส.ว.	๑๒.๙	๑๒.๗	๑๙.๗	๑๕.๒	๒๑.๑	๓.๒๓	๑.๔๐๗	๑๓	๑๖	๒๖	๓๐	๑๖	๓.๒๐	๑.๒๕๗
	๑๖.๐%	๑๕.๘%	๒๓.๒%	๑๘.๙%	๒๖.๒%			๑๒.๙%	๑๕.๘%	๒๕.๗%	๒๙.๗%	๑๕.๘%		
๔๗. ฉันรู้สึกรังเกียจชาวทุจริตของนักการเมือง	๑๑.๗	๑๔.๗	๒๑.๓	๑๕.๐	๑๗.๖	๓.๑๕	๑.๓๔๕	๑๒	๑๔	๓๘	๒๑	๑๖	๓.๑๕	๑.๒๐๓
	๑๔.๖%	๑๘.๓%	๒๖.๕%	๑๘.๗%	๒๑.๙%			๑๑.๙%	๑๓.๙%	๓๗.๖%	๒๐.๘%	๑๕.๘%		
๔๘. ฉันรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๑๑.๙	๑๖.๔	๒๓.๙	๑๒.๖	๑๕.๖	๓.๐๔	๑.๓๑๕	๑๕	๒๕	๒๓	๒๑	๑๖	๒.๙๘	๑.๓๑๐
	๑๔.๘%	๒๐.๔%	๒๙.๗%	๑๕.๗%	๑๙.๕%			๑๕.๐%	๒๕.๐%	๒๓.๐%	๒๑.๐%	๑๖.๐%		
๔๙. ฉันยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง	๑๐.๓	๑๕.๓	๒๗.๙	๑๕.๕	๑๑.๖	๓.๐๓	๑.๒๑๒	๑๑	๑๗	๓๙	๒๒	๑๒	๓.๐๗	๑.๑๔๒
	๑๒.๘%	๑๙.๐%	๓๔.๖%	๑๙.๒%	๑๔.๕%			๑๐.๙%	๑๖.๘%	๓๘.๖%	๒๑.๘%	๑๑.๙%		
๕๐. ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	๕.๔	๑๐.๕	๒๖.๑	๑๙.๘	๑๘.๖	๓.๔๔	๑.๑๗๓	๖	๑๖	๓๓	๓๒	๑๔	๓.๓๒	๑.๐๘๖
	๖.๗%	๑๓.๑%	๓๒.๕%	๒๔.๖%	๒๓.๑%			๕.๙%	๑๕.๘%	๓๒.๗%	๓๑.๗%	๑๓.๙%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด ๒-๑๗๔

ตารางที่ ๒-๒๙ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านการเมืองจำแนกตามการอยู่อาศัย (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	เพื่อน							อื่นๆ						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. จินคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๙๐	๑๒๘	๑๓๕	๖๘	๑๖	๒.๕๒	๑.๐๙๓	๖๐	๑๑๕	๑๔๑	๓๐	๒๒	๒.๕๖	๑.๐๔๗
	๒๐.๖%	๒๙.๓%	๓๐.๙%	๑๕.๖%	๓.๗%			๑๖.๓%	๓๑.๓%	๓๘.๓%	๘.๒%	๖.๐%		
๔๒. จินแสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ	๑๒๓	๑๒๓	๑๓๑	๔๔	๑๕	๒.๓๒	๑.๐๙๓	๙๓	๑๑๔	๑๑๕	๓๑	๑๕	๒.๓๕	๑.๐๗๒
	๒๘.๒%	๒๘.๒%	๓๐.๐%	๑๐.๑%	๓.๔%			๒๕.๓%	๓๑.๐%	๓๑.๓%	๘.๔%	๔.๑%		
๔๓. จินมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง	๑๔๒	๑๑๘	๑๐๗	๕๐	๑๙	๒.๒๘	๑.๑๖๑	๑๒๒	๙๙	๘๕	๔๓	๑๖	๒.๒๗	๑.๑๖๙
	๓๒.๖%	๒๗.๑%	๒๔.๕%	๑๑.๕%	๔.๔%			๓๓.๔%	๒๗.๑%	๒๓.๓%	๑๑.๘%	๔.๔%		
๔๔. จินติดตามข่าวการเมือง	๗๒	๑๒๒	๑๔๕	๖๐	๓๕	๒.๖๙	๑.๑๔๕	๕๔	๘๔	๑๓๕	๖๙	๒๖	๒.๘๑	๑.๑๑๙
	๑๖.๖%	๒๘.๑%	๓๓.๔%	๑๓.๘%	๘.๑%			๑๔.๗%	๒๒.๘%	๓๖.๗%	๑๘.๘%	๗.๑%		
๔๕. จินติดตามกติกากาเลือกตั้งแต่ครั้ง	๖๖	๑๐๙	๑๔๔	๗๔	๔๓	๒.๘๑	๑.๑๗๘	๕๐	๙๒	๑๒๑	๘๐	๒๖	๒.๘๔	๑.๑๒๖
	๑๕.๑%	๒๕.๐%	๓๓.๐%	๑๗.๐%	๙.๙%			๑๓.๖%	๒๔.๙%	๓๒.๘%	๒๑.๗%	๗.๐%		
๔๖. จินไปใช้สิทธิเลือกตั้งประเภทต่างๆ เช่น หัวหน้าชั้น สภานักเรียน กรรมการนักศึกษา ส.ส. ส.ว.	๓๕	๕๙	๑๑๙	๑๒๓	๙๗	๓.๔๓	๑.๒๐๖	๓๒	๔๐	๘๗	๑๒๓	๘๖	๓.๕๒	๑.๒๐๘
	๘.๑%	๑๓.๖%	๒๗.๕%	๒๘.๔%	๒๒.๔%			๘.๗%	๑๐.๙%	๒๒.๖%	๓๓.๔%	๒๓.๔%		
๔๗. จินรู้สึกรังเกียจข่าวทุจริตของนักการเมือง	๓๓	๗๒	๑๒๘	๑๐๘	๙๕	๓.๓๗	๑.๒๐๗	๓๕	๕๖	๑๐๗	๘๔	๘๕	๓.๓๕	๑.๒๕๔
	๗.๖%	๑๖.๕%	๒๙.๔%	๒๔.๘%	๒๑.๘%			๙.๕%	๑๕.๓%	๒๙.๒%	๒๒.๙%	๒๓.๒%		
๔๘. จินรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๓๑	๖๖	๑๔๕	๙๖	๙๙	๓.๓๘	๑.๑๙๑	๓๖	๗๔	๑๒๗	๖๓	๖๘	๓.๑๔	๑.๒๑๙
	๗.๑%	๑๕.๑%	๓๓.๒%	๒๒.๐%	๒๒.๗%			๙.๘%	๒๐.๑%	๓๔.๕%	๑๗.๑%	๑๘.๕%		
๔๙. จินยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง	๒๐	๖๕	๑๗๘	๙๔	๗๘	๓.๓๓	๑.๐๗๖	๒๓	๕๓	๑๕๐	๙๔	๔๘	๓.๒๕	๑.๐๕๕
	๔.๖%	๑๔.๙%	๔๐.๙%	๒๑.๖%	๑๗.๙%			๖.๓%	๑๔.๔%	๔๐.๘%	๒๕.๕%	๑๓.๐%		
๕๐. จินร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	๒๕	๕๘	๑๓๕	๑๒๓	๙๖	๓.๔๗	๑.๑๔๐	๑๒	๓๘	๑๐๕	๑๑๓	๑๐๐	๓.๖๘	๑.๐๘๐
	๕.๗%	๑๓.๓%	๓๐.๙%	๒๘.๑%	๒๒.๐%			๓.๓%	๑๐.๓%	๒๘.๕%	๓๐.๗%	๒๗.๒%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด ๒-๑๗๕

๔.๒.๓.๒. ประชาชนทั่วไป

ตารางที่ ๒-๓๐ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านการเมืองจำแนกตามภาค

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคเหนือ							ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ							ภาคกลาง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. ฉันคุยกับเพื่อนเรื่อง การเมือง	๒๗๙	๔๓๖	๕๓๐	๒๓๐	๘๐	๒.๖๑	๑.๐๙๖	๑๙๐	๓๓๒	๕๙๗	๓๗๒	๑๑๐	๒.๙๒	๑.๐๙๕	๓๙๐	๔๕๙	๔๙๓	๒๐๓	๕๒	๒.๔๒	๑.๐๘๗
	๑๗.๙%	๒๘.๐%	๓๔.๑%	๑๔.๘%	๕.๑%			๑๒.๐%	๒๑.๐%	๓๖.๕%	๒๓.๕%	๗.๐%			๒๔.๔%	๒๘.๗%	๓๐.๙%	๑๒.๗%	๓.๓%		
๔๒. ฉันแสดงความเห็น ทางการเมืองในที่สาธารณะ เช่น เว็บบอร์ด หนังสือพิมพ์	๗๓๓	๓๔๔	๒๗๖	๑๔๕	๕๓	๑.๙๙	๑.๑๕๕	๓๔๗	๓๕๑	๔๙๓	๒๗๔	๑๑๖	๒.๖๖	๑.๒๐๕	๖๔๖	๓๙๖	๓๕๙	๑๔๕	๕๒	๒.๑๐	๑.๑๒๙
	๔๗.๓%	๒๒.๒%	๑๗.๘%	๙.๓%	๓.๔%			๒๑.๙%	๒๒.๒%	๓๑.๒%	๑๗.๓%	๗.๓%			๔๐.๔%	๒๔.๘%	๒๒.๕%	๙.๑%	๓.๓%		
๔๓. ฉันมีส่วนร่วม เดินขบวนแสดงพลังทาง การเมือง	๙๖๔	๑๙๒	๒๑๘	๑๒๒	๔๕	๑.๗๖	๑.๑๓๖	๓๙๐	๓๓๐	๔๔๕	๓๐๒	๑๑๘	๒.๖๔	๑.๒๔๖	๘๔๙	๒๘๓	๒๙๙	๑๐๙	๕๗	๑.๙๐	๑.๑๔๒
	๖๒.๖%	๑๒.๕%	๑๔.๑%	๗.๙%	๒.๙%			๒๔.๖%	๒๐.๘%	๒๘.๑%	๑๙.๑%	๗.๔%			๕๓.๒%	๑๗.๗%	๑๘.๗%	๖.๘%	๓.๖%		
๔๔. ฉันติดตามข่าว การเมือง	๒๖๕	๓๕๓	๕๑๕	๒๙๓	๑๓๖	๒.๘๐	๑.๑๘๓	๑๖๔	๒๘๔	๕๑๐	๔๐๙	๒๑๘	๓.๑๕	๑.๑๗๕	๒๔๓	๓๕๓	๕๑๑	๒๙๑	๒๐๑	๒.๙๑	๑.๒๒๗
	๑๗.๐%	๒๒.๖%	๓๓.๐%	๑๘.๘%	๘.๗%			๑๐.๓%	๑๗.๙%	๓๒.๒%	๒๕.๘%	๑๓.๘%			๑๕.๒%	๒๒.๑%	๓๒.๐%	๑๘.๒%	๑๒.๖%		
๔๕. ฉันติดตามกติกากา เลือกตั้งแต่ครั้ง	๑๙๙	๒๖๖	๔๔๗	๓๖๙	๒๘๒	๓.๑๗	๑.๒๖๘	๑๑๘	๒๒๒	๔๖๓	๔๓๙	๓๓๙	๓.๔๒	๑.๑๘๔	๑๗๘	๒๔๘	๔๔๗	๓๒๓	๔๐๓	๓.๓๓	๑.๓๐๕
	๑๒.๗%	๑๗.๐%	๒๘.๖%	๒๓.๖%	๑๘.๐%			๗.๕%	๑๔.๐%	๒๙.๓%	๒๗.๘%	๒๑.๔%			๑๑.๑%	๑๕.๕%	๒๘.๐%	๒๐.๒%	๒๕.๒%		
๔๖. ฉันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๔๗	๗๔	๒๒๐	๓๔๘	๘๖๘	๔.๒๓	๑.๐๔๙	๕๗	๑๒๑	๓๓๓	๓๔๔	๖๗๖	๓.๙๖	๑.๑๒๖	๗๑	๘๘	๒๑๓	๓๑๕	๙๑๒	๔.๑๙	๑.๑๓๔
	๓.๐%	๔.๗%	๑๔.๐%	๒๒.๘%	๕๕.๔%			๓.๖%	๗.๗%	๒๑.๑%	๒๔.๙%	๔๒.๘%			๔.๔%	๕.๕%	๑๓.๓%	๑๙.๗%	๕๗.๐%		
๔๗. ฉันรู้สึกรังเกียจชาว ทุรติขของนักการเมือง	๗๓	๑๓๗	๓๓๘	๔๐๐	๖๑๖	๓.๘๖	๑.๑๖๗	๖๑	๑๗๙	๓๙๗	๔๓๐	๕๑๑	๓.๗๓	๑.๑๔๒	๘๘	๑๕๔	๔๐๓	๓๔๙	๖๐๔	๓.๗๗	๑.๒๐๘
	๔.๗%	๘.๘%	๒๑.๖%	๒๕.๖%	๓๙.๔%			๓.๙%	๑๑.๓%	๒๕.๒%	๒๗.๒%	๓๒.๔%			๕.๕%	๙.๖%	๒๕.๒%	๒๑.๘%	๓๗.๘%		
๔๘. ฉันรู้สึกเบื่อชาว การเมือง	๑๑๓	๑๗๒	๔๕๘	๓๘๙	๔๒๗	๓.๕๔	๑.๒๐๕	๘๑	๑๗๑	๔๓๘	๔๔๐	๔๕๒	๓.๖๔	๑.๑๕๒	๑๐๑	๒๑๗	๕๑๕	๓๗๔	๓๙๒	๓.๔๖	๑.๑๗๙
	๗.๒%	๑๑.๐%	๒๙.๔%	๒๕.๐%	๒๗.๔%			๕.๑%	๑๐.๘%	๒๗.๗%	๒๗.๘%	๒๘.๖%			๖.๓%	๑๓.๖%	๓๒.๒%	๒๓.๔%	๒๔.๕%		
๔๙. ฉันยอมรับความ	๗๙	๑๗๒	๕๔๔	๔๔๑	๓๑๖	๓.๔๘	๑.๐๘๘	๖๖	๑๔๓	๔๘๐	๕๒๓	๓๖๗	๓.๖๒	๑.๐๖๔	๙๑	๒๑๗	๖๔๓	๔๐๒	๒๔๖	๓.๓๑	๑.๐๖๕

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคเหนือ						ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						ภาคกลาง								
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
คิดเห็นที่แตกต่างทาง การเมือง	๕.๑%	๑๑.๑%	๓๕.๑%	๒๘.๔%	๒๐.๔%			๔.๒%	๙.๑%	๓๐.๔%	๓๓.๑%	๒๓.๒%			๕.๗%	๑๓.๖%	๔๐.๒%	๒๕.๑%	๑๕.๔%		
๕๐. จินร่วมกิจกรรม บำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	๓๖	๑๕๘	๔๐๗	๔๙๘	๔๖๒	๓.๗๖	๑.๐๕๕	๔๐	๙๑	๓๘๐	๕๐๐	๕๙๓	๓.๙๓	๑.๐๒๗	๕๙	๑๒๐	๔๘๔	๔๙๒	๔๔๔	๓.๗๑	๑.๐๖๔
	๒.๓%	๑๐.๑%	๒๖.๑%	๓๑.๙%	๒๙.๖%			๒.๕%	๕.๗%	๒๔.๐%	๓๑.๖%	๓๖.๒%			๓.๗%	๗.๕%	๓๐.๓%	๓๐.๘%	๒๗.๘%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ตารางที่ ๒-๓๐ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านการเมืองจำแนกตามภาค (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคตะวันออก							ภาคใต้							กรุงเทพฯและปริมณฑล						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. ฉันทุ้ยกับเพื่อนเรื่อง การเมือง	๒๐๔	๒๓๑	๒๔๖	๘๖	๓๕	๒.๔๐	๑.๑๐๗	๒๕๓	๓๗๙	๔๖๘	๓๑๙	๑๘๒	๒.๘๗	๑.๒๒๘	๑๙๒	๒๐๓	๒๙๘	๑๐๖	๒๗	๒.๔๘	๑.๐๘๑
	๒๕.๔%	๒๘.๘%	๓๐.๗%	๑๐.๗%	๔.๔%			๑๕.๘%	๒๓.๗%	๒๙.๒%	๑๙.๙%	๑๑.๔%			๒๓.๒%	๒๔.๖%	๓๖.๑%	๑๒.๘%	๓.๓%		
๔๒. ฉันทแสดงความเห็นทาง การเมืองในที่สาธารณะ เช่น เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์	๓๔๙	๒๑๓	๑๔๙	๕๓	๒๙	๑.๙๙	๑.๑๐๗	๕๕๐	๔๐๖	๓๗๒	๑๖๔	๑๐๘	๒.๓๐	๑.๒๒๘	๒๖๓	๒๒๖	๒๒๙	๘๐	๒๘	๒.๒๕	๑.๑๐๗
	๔๔.๐%	๒๖.๙%	๑๘.๘%	๖.๗%	๓.๗%			๓๔.๔%	๒๕.๔%	๒๓.๓%	๑๐.๓%	๖.๘%			๓๑.๘%	๒๗.๔%	๒๗.๗%	๙.๗%	๓.๔%		
๔๓. ฉันทมีส่วนร่วม เดินขบวนแสดงพลังทาง การเมือง	๔๒๖	๑๖๑	๑๒๙	๕๗	๒๐	๑.๘๔	๑.๐๙๒	๖๕๘	๓๖๗	๒๙๙	๑๖๖	๑๑๑	๒.๑๙	๑.๒๖๕	๓๓๔	๒๐๙	๑๘๖	๗๑	๒๙	๒.๑๐	๑.๑๓๐
	๕๓.๗%	๒๐.๓%	๑๖.๓%	๗.๒%	๒.๕%			๔๑.๑%	๒๒.๗%	๑๘.๗%	๑๐.๔%	๖.๙%			๔๐.๓%	๒๕.๒%	๒๒.๔%	๘.๖%	๓.๕%		
๔๔. ฉันทติดตามข่าว การเมือง	๑๑๕	๒๒๖	๒๖๐	๑๑๘	๘๓	๒.๗๙	๑.๑๗๑	๑๘๘	๒๔๙	๔๗๕	๔๐๗	๒๘๓	๓.๒๒	๑.๒๔๑	๑๑๔	๒๑๐	๒๘๓	๑๕๑	๗๕	๒.๘๔	๑.๑๔๗
	๑๔.๓%	๒๘.๒%	๓๒.๔%	๑๔.๗%	๑๐.๓%			๑๑.๗%	๑๕.๕%	๒๙.๗%	๒๕.๔%	๑๗.๗%			๑๓.๗%	๒๕.๒%	๓๔.๐%	๑๘.๑%	๙.๐%		
๔๕. ฉันทติดตามกติกากการ เลือกตั้งแต่ละครั้ง	๑๐๗	๑๗๖	๒๕๐	๑๕๒	๑๑๗	๓.๐๐	๑.๒๓๖	๑๙๓	๒๓๒	๓๕๕	๔๖๒	๓๕๙	๓.๓๕	๑.๓๐๐	๑๐๘	๑๖๘	๒๗๘	๑๗๖	๑๐๑	๒.๙๙	๑.๑๙๒
	๑๓.๓%	๒๑.๙%	๓๑.๒%	๑๙.๐%	๑๔.๖%			๑๒.๑%	๑๔.๕%	๒๒.๒%	๒๘.๙%	๒๒.๔%			๑๓.๐%	๒๐.๒%	๓๓.๕%	๒๑.๒%	๑๒.๒%		
๔๖. ฉันทไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๕๐	๗๖	๑๒๑	๑๓๘	๔๑๗	๓.๙๙	๑.๒๗๐	๑๒๕	๑๑๑	๒๑๐	๓๖๒	๗๙๑	๓.๙๙	๑.๒๖๘	๘๙	๑๐๒	๑๙๒	๑๙๘	๒๕๓	๓.๕๑	๑.๓๒๐
	๖.๒%	๙.๕%	๑๕.๑%	๑๗.๒%	๕๒.๐%			๗.๘%	๖.๙%	๑๓.๑%	๒๒.๖%	๔๙.๕%			๑๐.๗%	๑๒.๒%	๒๓.๐%	๒๓.๗%	๓๐.๓%		
๔๗. ฉันทรู้สึกกังวลว่า ทุจริตของนักการเมือง	๗๖	๑๐๕	๒๒๔	๑๖๓	๒๓๓	๓.๔๖	๑.๒๙๐	๑๔๓	๑๙๕	๒๘๔	๓๙๒	๕๘๗	๓.๖๘	๑.๓๑๖	๖๘	๙๗	๒๒๓	๒๐๖	๒๓๗	๓.๕๔	๑.๒๔๓
	๙.๕%	๑๓.๑%	๒๘.๐%	๒๐.๓%	๒๙.๑%			๘.๙%	๑๒.๒%	๑๗.๗%	๒๔.๕%	๓๖.๗%			๘.๒%	๑๑.๗%	๒๖.๘%	๒๔.๘%	๒๘.๕%		
๔๘. ฉันทรู้สึกเบื่อข่าว การเมือง	๗๕	๑๑๘	๓๒๐	๑๔๖	๑๔๐	๓.๒๐	๑.๑๗๐	๑๔๕	๒๕๕	๔๒๐	๔๒๔	๓๕๗	๓.๓๗	๑.๒๔๒	๗๖	๑๓๒	๒๕๐	๑๖๙	๒๐๗	๓.๓๖	๑.๒๖๒
	๙.๔%	๑๔.๘%	๔๐.๑%	๑๘.๓%	๑๗.๕%			๙.๑%	๑๕.๙%	๒๖.๒%	๒๖.๕%	๒๒.๓%			๙.๑%	๑๕.๘%	๓๐.๐%	๒๐.๓%	๒๔.๘%		
๔๙. ฉันทยอมรับความ คิดเห็นที่แตกต่างทาง	๗๓	๑๑๒	๓๒๓	๒๑๑	๘๒	๓.๑๕	๑.๐๗๖	๙๕	๑๘๙	๕๘๕	๔๔๐	๒๙๓	๓.๔๐	๑.๐๙๕	๗๕	๑๓๑	๓๐๖	๒๐๘	๙๗	๓.๑๕	๑.๑๑๒
	๙.๑%	๑๔.๐%	๔๐.๓%	๒๖.๓%	๑๐.๒%			๕.๙%	๑๑.๘%	๓๖.๕%	๒๗.๕%	๑๘.๓%			๙.๒%	๑๖.๐%	๓๗.๕%	๒๕.๕%	๑๑.๙%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ภาคตะวันออก							ภาคใต้							กรุงเทพฯและปริมณฑล						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
การเมือง																					
๕๐. ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	๔๕	๑๐๖	๒๘๖	๒๒๕	๑๓๗	๓.๓๘	๑.๐๘๘	๘๗	๑๙๐	๓๗๗	๕๕๘	๔๐๐	๓.๖๑	๑.๑๔๐	๔๔	๑๒๒	๓๓๔	๒๑๖	๑๑๔	๓.๒๘	๑.๐๔๔
	๕.๖%	๑๓.๓%	๓๕.๘%	๒๘.๒%	๑๗.๑%			๕.๔%	๑๑.๙%	๒๓.๕%	๓๔.๒%	๒๕.๐%			๕.๓%	๑๔.๗%	๔๐.๒%	๒๖.๐%	๑๓.๗%		

ตารางที่ ๒-๓๑ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านการเมืองจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ในเขตเมือง							นอกเขตเมือง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. ฉันคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๗๒๓	๑,๐๓๖	๑,๓๗๒	๖๕๒	๒๒๗	๒.๖๖	๑.๑๑๙	๗๘๕	๑,๐๐๔	๑,๒๔๐	๖๖๔	๒๕๙	๒.๖๕	๑.๑๖๔
	๑๘.๐%	๒๕.๘%	๓๔.๒%	๑๖.๓%	๕.๗%			๑๙.๙%	๒๕.๔%	๓๑.๔%	๑๖.๘%	๖.๖%		
๔๒. ฉันแสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ เช่น เว็บบอร์ด หนังสือพิมพ์	๑,๔๐๔	๑,๐๒๒	๙๘๕	๔๑๒	๑๙๑	๒.๒๔	๑.๑๗๓	๑,๔๘๔	๙๑๔	๘๙๓	๔๔๙	๑๙๕	๒.๒๓	๑.๒๐๖
	๓๕.๐%	๒๕.๕%	๒๔.๕%	๑๐.๓%	๔.๘%			๓๗.๗%	๒๓.๒%	๒๒.๗%	๑๑.๔%	๕.๐%		
๔๓. ฉันมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง	๑,๗๗๘	๗๙๙	๘๕๑	๓๘๖	๑๙๖	๒.๑๑	๑.๒๑๒	๑,๘๔๓	๗๔๓	๗๒๕	๔๔๑	๑๘๔	๒.๐๘	๑.๒๓๑
	๔๔.๓%	๑๙.๙%	๒๑.๒%	๙.๖%	๔.๙%			๔๖.๘%	๑๘.๙%	๑๘.๔%	๑๑.๒%	๔.๗%		
๔๔. ฉันติดตามข่าวการเมือง	๔๙๔	๘๗๕	๑,๓๐๓	๘๓๒	๕๒๓	๓.๐๐	๑.๑๙๘	๕๙๕	๘๐๐	๑,๒๕๑	๘๓๗	๔๗๓	๒.๙๕	๑.๒๒๑
	๑๒.๓%	๒๑.๗%	๓๒.๔%	๒๐.๗%	๑๓.๐%			๑๕.๐%	๒๐.๒%	๓๑.๖%	๒๑.๒%	๑๒.๐%		
๔๕. ฉันติดตามกติกากาเลือกตั้งแต่ละครึ่ง	๔๓๙	๖๖๖	๑,๑๓๑	๙๗๗	๘๑๔	๓.๒๖	๑.๒๕๘	๔๖๔	๖๔๖	๑,๑๐๙	๙๔๔	๗๘๗	๓.๒๔	๑.๒๗๐
	๑๐.๙%	๑๖.๕%	๒๘.๑%	๒๔.๓%	๒๐.๒%			๑๑.๗%	๑๖.๔%	๒๘.๑%	๒๓.๙%	๑๙.๙%		
๔๖. ฉันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๒๑๘	๒๘๙	๖๖๒	๘๕๑	๒,๐๑๔	๔.๐๓	๑.๑๙๘	๒๒๑	๒๘๓	๖๒๗	๙๑๔	๑,๙๐๓	๔.๐๑	๑.๑๙๖
	๕.๔%	๗.๒%	๑๖.๔%	๒๑.๑%	๔๙.๙%			๕.๖%	๗.๒%	๑๕.๙%	๒๓.๒%	๔๘.๒%		
๔๗. ฉันรู้สึกกังเกียจข่าวทุจริตของนักการเมือง	๒๔๘	๔๐๖	๙๖๑	๙๓๓	๑,๔๘๐	๓.๗๔	๑.๒๒๔	๒๖๑	๔๖๑	๙๐๘	๑,๐๐๗	๑,๓๐๘	๓.๖๗	๑.๒๓๑
	๖.๒%	๑๐.๑%	๒๓.๙%	๒๓.๒%	๓๖.๗%			๖.๖%	๑๑.๗%	๒๓.๐%	๒๕.๕%	๓๓.๒%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ในเขตเมือง							นอกเขตเมือง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๘. ฉันรู้สึกเบื่อซ้ำการเมือง	๒๕๙	๕๑๖	๑,๒๔๒	๙๓๗	๑,๐๗๔	๓.๕๑	๑.๑๙๔	๓๓๒	๕๕๙	๑,๑๕๙	๑,๐๐๕	๙๐๑	๓.๔๐	๑.๒๑๗
	๖.๔%	๑๒.๘%	๓๐.๘%	๒๓.๓%	๒๖.๗%			๙.๔%	๑๓.๙%	๒๙.๔%	๒๕.๕%	๒๒.๘%		
๔๙. ฉันยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง	๒๑๘	๔๕๔	๑,๕๒๓	๑,๑๐๗	๗๐๗	๓.๔๑	๑.๐๗๑	๒๖๑	๕๑๐	๑,๓๕๘	๑,๑๑๘	๖๙๔	๓.๓๗	๑.๑๑๕
	๕.๔%	๑๑.๓%	๓๘.๐%	๒๗.๖%	๑๗.๖%			๖.๖%	๑๒.๙%	๓๔.๕%	๒๘.๔%	๑๗.๖%		
๕๐. ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	๑๕๘	๔๐๑	๑,๑๗๖	๑,๒๙๖	๙๘๘	๓.๖๔	๑.๐๗๗	๑๕๓	๓๘๖	๑,๐๙๒	๑,๑๘๓	๑,๑๔๒	๓.๗๐	๑.๑๐๒
	๓.๙%	๑๐.๐%	๒๙.๓%	๓๒.๒%	๒๔.๖%			๓.๙%	๙.๘%	๒๗.๖%	๒๙.๙%	๒๘.๙%		

ตารางที่ ๒-๓๒ : แสดงผลวิจัยในการติดตามสถานการณ์ทางวัฒนธรรมด้านการเมืองจำแนกตามเพศ

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ชาย							หญิง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. ฉันคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๕๙๐	๙๐๗	๑,๓๔๒	๗๒๙	๒๗๐	๒.๗๙	๑.๑๓๐	๙๐๕	๑,๑๒๗	๑,๒๕๖	๕๘๔	๒๑๓	๒.๕๓	๑.๑๓๖
	๑๕.๔%	๒๓.๖%	๓๕.๐%	๑๙.๐%	๗.๐%			๒๒.๒%	๒๗.๖%	๓๐.๗%	๑๔.๓%	๕.๒%		
๔๒. ฉันแสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ เช่น เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์	๑,๒๙๔	๙๔๐	๙๗๑	๔๖๑	๑๖๓	๒.๒๘	๑.๑๗๓	๑,๕๗๙	๙๙๐	๘๙๖	๓๙๗	๒๑๙	๒.๑๙	๑.๒๐๑
	๓๓.๘%	๒๔.๕%	๒๕.๔%	๑๒.๐%	๔.๓%			๓๘.๗%	๒๔.๓%	๒๒.๐%	๙.๗%	๕.๔%		
๔๓. ฉันมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง	๑,๖๓๖	๗๙๙	๗๙๐	๔๒๑	๑๘๖	๒.๑๔	๑.๒๒๐	๑,๙๗๑	๗๓๓	๗๗๗	๔๐๓	๑๙๑	๒.๐๕	๑.๒๒๑
	๔๒.๗%	๒๐.๙%	๒๐.๖%	๑๑.๐%	๔.๙%			๔๘.๔%	๑๘.๐%	๑๙.๑%	๙.๙%	๔.๗%		
๔๔. ฉันติดตามข่าวการเมือง	๔๓๐	๗๖๕	๑,๒๑๒	๙๐๑	๕๓๖	๓.๐๙	๑.๑๙๖	๖๔๗	๙๐๑	๑,๓๓๒	๗๖๕	๔๕๕	๒.๘๗	๑.๒๑๑
	๑๑.๒%	๑๙.๙%	๓๑.๕%	๒๓.๔%	๑๓.๙%			๑๕.๘%	๒๒.๐%	๓๒.๕%	๑๘.๗%	๑๑.๑%		
๔๕. ฉันติดตามกติกากาเลือกตั้งแต่ละครึ่ง	๓๗๐	๖๑๓	๑,๐๔๐	๙๙๗	๘๑๙	๓.๓๓	๑.๒๔๔	๕๒๕	๖๘๙	๑,๑๙๒	๙๑๙	๗๗๔	๓.๑๘	๑.๒๗๖
	๙.๖%	๑๖.๐%	๒๗.๑%	๒๖.๐%	๒๑.๓%			๑๒.๘%	๑๖.๘%	๒๙.๑%	๒๒.๔%	๑๘.๙%		
๔๖. ฉันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๑๗๙	๒๖๙	๖๗๐	๘๖๕	๑,๘๕๔	๔.๐๓	๑.๑๖๕	๒๖๐	๒๙๙	๖๐๗	๘๙๔	๒,๐๔๗	๔.๐๒	๑.๒๒๘

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ชาย							หญิง						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
	๔.๗%	๗.๐%	๑๗.๕%	๒๒.๕%	๔๘.๓%			๖.๓%	๗.๓%	๑๔.๘%	๒๑.๘%	๔๙.๘%		
๔๗. ฉันรู้สึกรังเกียจชาวทุจริตของนักการเมือง	๒๔๒	๔๐๘	๘๙๗	๙๒๒	๑,๓๖๗	๓.๗๒	๑.๒๒๗	๒๖๗	๔๕๔	๙๖๘	๑,๐๐๗	๑,๔๐๒	๓.๖๙	๑.๒๒๙
	๖.๓%	๑๐.๖%	๒๓.๔%	๒๔.๐%	๓๕.๖%			๖.๕%	๑๑.๑%	๒๓.๖%	๒๔.๖%	๓๕.๒%		
๔๘. ฉันรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๒๘๔	๔๖๒	๑,๑๖๗	๙๐๕	๙๑๖	๓.๔๒	๑.๒๐๘	๓๐๗	๔๙๘	๑,๒๒๖	๑,๐๒๙	๑,๐๔๑	๓.๔๙	๑.๒๐๔
	๗.๔%	๑๔.๗%	๓๐.๔%	๒๓.๖%	๒๓.๙%			๗.๕%	๑๒.๑%	๒๙.๙%	๒๕.๑%	๒๕.๔%		
๔๙. ฉันยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง	๑๙๐	๔๖๖	๑,๓๖๙	๑,๐๘๓	๗๒๓	๓.๔๔	๑.๐๗๙	๒๘๘	๔๕๒	๑,๕๐๑	๑,๑๓๓	๖๖๖	๓.๓๔	๑.๑๐๓
	๕.๐%	๑๒.๒%	๓๕.๗%	๒๘.๓%	๑๘.๙%			๗.๑%	๑๒.๑%	๓๖.๘%	๒๗.๘%	๑๖.๓%		
๕๐. ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	๑๔๙	๓๙๔	๑,๐๙๒	๑,๑๙๖	๑,๐๐๖	๓.๖๖	๑.๐๙๐	๑๖๒	๓๙๐	๑,๑๖๖	๑,๒๗๒	๑,๑๐๙	๓.๖๘	๑.๐๙๐
	๓.๙%	๑๐.๓%	๒๘.๕%	๓๑.๒%	๒๖.๒%			๔.๐%	๙.๕%	๒๘.๔%	๓๑.๐%	๒๗.๑%		

ตารางที่ ๒-๓๓ : แสดงผลสำรวจวิจัยในการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมด้านการเมืองจำแนกตามอายุ

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ต่ำกว่า ๓๐ ปี							๓๑-๔๕ ปี						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. ฉันคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๔๗๓	๖๕๐	๗๖๔	๓๖๓	๑๐๖	๒.๕๗	๑.๑๐๗	๓๖๔	๕๕๐	๗๔๓	๓๔๒	๙๕	๒.๖๕	๑.๐๘๖
	๒๐.๑%	๒๗.๖%	๓๒.๔%	๑๕.๔%	๔.๕%			๑๗.๕%	๒๕.๙%	๓๕.๗%	๑๖.๔%	๔.๖%		
๔๒. ฉันแสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ เช่น เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์	๖๘๙	๖๔๙	๖๓๘	๒๖๘	๑๑๙	๒.๓๖	๑.๑๕๘	๗๑๒	๕๑๗	๕๕๐	๒๑๕	๘๓	๒.๒๕	๑.๑๔๙
	๒๙.๒%	๒๗.๕%	๒๗.๐%	๑๑.๓%	๕.๐%			๓๔.๓%	๒๔.๙%	๒๖.๕%	๑๐.๔%	๔.๐%		
๔๓. ฉันมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง	๙๘๑	๕๐๕	๕๑๗	๒๕๑	๑๑๒	๒.๑๖	๑.๒๐๘	๙๐๔	๔๔๕	๔๓๒	๒๐๙	๘๒	๒.๐๙	๑.๑๘๒
	๔๑.๕%	๒๑.๓%	๒๑.๙%	๑๐.๖%	๔.๗%			๔๓.๖%	๒๑.๕%	๒๐.๘%	๑๐.๑%	๔.๐%		
๔๔. ฉันติดตามข่าวการเมือง	๓๒๘	๕๗๗	๗๙๕	๔๔๑	๒๒๓	๒.๘๕	๑.๑๕๘	๒๔๕	๓๘๙	๗๓๖	๔๖๗	๒๕๒	๓.๐๔	๑.๑๖๖
	๑๓.๙%	๒๔.๔%	๓๓.๖%	๑๘.๗%	๙.๔%			๑๑.๗%	๑๘.๖%	๓๕.๒%	๒๒.๔%	๑๒.๑%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ต่ำกว่า ๓๐ ปี							๓๑-๔๕ ปี						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					- X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					- X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๕. ฉันติดตามกติกาการเลือกตั้งแต่ละครั้ง	๓๑๘	๔๔๘	๗๗๑	๔๖๘	๓๖๐	๓.๐๔	๑.๒๓๘	๑๙๗	๓๐๒	๖๐๑	๕๓๙	๔๔๒	๓.๓๕	๑.๒๒๙
	๑๓.๔%	๑๘.๙%	๓๒.๖%	๑๙.๘%	๑๕.๒%			๙.๕%	๑๔.๕%	๒๘.๙%	๒๕.๙%	๒๑.๒%		
๔๖. ฉันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๑๙๙	๒๐๓	๔๕๗	๕๖๒	๙๔๘	๓.๗๘	๑.๒๘๓	๘๙	๑๓๗	๓๔๘	๔๗๐	๑๐๔๙	๔.๐๘	๑.๑๔๓
	๘.๔%	๘.๖%	๑๙.๓%	๒๓.๗%	๔๐.๐%			๔.๓%	๖.๕%	๑๖.๖%	๒๒.๕%	๕๐.๑%		
๔๗. ฉันรู้สึกเกรงใจชาวพุทธิตของนักการเมือง	๑๔๖	๒๘๙	๖๐๔	๖๑๒	๗๑๓	๓.๖๒	๑.๒๐๖	๑๓๘	๒๒๑	๔๙๐	๔๘๖	๗๕๒	๓.๗๒	๑.๒๓๘
	๖.๒%	๑๒.๒%	๒๕.๕%	๒๕.๙%	๓๐.๒%			๖.๖%	๑๐.๖%	๒๓.๕%	๒๓.๓%	๓๖.๐%		
๔๘. ฉันรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๑๕๒	๓๔๔	๗๒๐	๕๗๒	๕๗๗	๓.๔๖	๑.๑๘๙	๑๔๘	๒๗๖	๖๕๑	๔๙๒	๕๒๐	๓.๔๖	๑.๑๙๙
	๖.๔%	๑๔.๕%	๓๐.๔%	๒๔.๒%	๒๔.๔%			๗.๑%	๑๓.๒%	๓๑.๒%	๒๓.๖%	๒๔.๙%		
๔๙. ฉันยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง	๑๔๓	๒๙๗	๙๐๔	๖๔๒	๓๖๗	๓.๓๔	๑.๐๗๔	๙๖	๒๓๓	๗๙๕	๖๐๓	๓๕๑	๓.๔๒	๑.๐๔๑
	๖.๑%	๑๒.๖%	๓๘.๔%	๒๗.๓%	๑๕.๖%			๔.๖%	๑๑.๒%	๓๘.๓%	๒๙.๐%	๑๖.๙%		
๕๐. ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	๙๓	๒๗๔	๗๖๔	๖๙๖	๕๓๗	๓.๕๕	๑.๐๘๒	๕๙	๒๐๓	๖๒๓	๖๘๐	๕๒๐	๓.๖๗	๑.๐๔๑
	๓.๙%	๑๑.๖%	๓๒.๓%	๒๙.๔%	๒๒.๗%			๒.๘%	๙.๗%	๒๙.๙%	๓๒.๖%	๒๔.๙%		

ตารางที่ ๒-๓๓ : แสดงผลสำรวจจิตสำนึกในการติดตามสุจริตการทางวัฒนธรรมด้วยกิจกรรมการเมืองจำแนกตามอายุ (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	๔๖-๖๐ ปี							๖๐ ปีขึ้นไป						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					- X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					- X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. ฉันคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๓๓๐	๔๔๗	๖๓๔	๓๓๓	๙๘	๒.๖๙	๑.๑๒๐	๓๔๑	๔๐๓	๔๗๑	๒๗๘	๑๘๗	๒.๗๔	๑.๒๖๔
	๑๗.๙%	๒๔.๓%	๓๔.๔%	๑๘.๑%	๕.๓%			๒๐.๓%	๒๔.๐%	๒๘.๐%	๑๖.๕%	๑๑.๑%		
๔๒. ฉันแสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ เช่น เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์	๗๔๕	๔๑๐	๔๐๐	๒๑๖	๖๔	๒.๑๕	๑.๑๗๗	๗๔๒	๓๖๐	๒๙๐	๑๖๒	๑๒๐	๒.๑๔	๑.๒๗๗
	๔๐.๖%	๒๒.๓%	๒๑.๘%	๑๑.๘%	๓.๕%			๔๔.๓%	๒๑.๕%	๑๗.๓%	๙.๗%	๗.๒%		
๔๓. ฉันมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง	๘๕๕	๓๒๘	๓๕๓	๒๐๙	๘๗	๒.๑๐	๑.๒๓๙	๘๘๑	๒๖๔	๒๗๔	๑๕๘	๙๙	๒.๐๐	๑.๒๖๔

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	๔๖-๖๐ ปี						๖๐ ปีขึ้นไป							
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
	๔๖.๗%	๑๗.๙%	๑๙.๓%	๑๑.๔%	๔.๗%			๕๒.๖%	๑๕.๙%	๑๖.๓%	๙.๔%	๕.๙%		
๔๔. นันทิตตามหาวิชาการเมือง	๒๓๕	๓๔๗	๕๗๓	๔๑๘	๒๗๓	๓.๐๘	๑.๒๒๙	๒๘๑	๓๖๒	๔๕๐	๓๔๓	๒๔๘	๒.๙๕	๑.๒๙๔
	๑๒.๗%	๑๘.๙%	๓๑.๐%	๒๒.๖%	๑๔.๙%			๑๖.๗%	๒๑.๕%	๒๖.๗%	๒๐.๔%	๑๔.๗%		
๔๕. นันทิตตามากติกาการเลือกตั้งแต่ละครั้ง	๑๗๑	๒๕๐	๔๖๗	๕๐๕	๔๕๓	๓.๔๔	๑.๒๕๑	๒๑๗	๓๑๒	๔๐๑	๔๐๙	๓๔๖	๓.๒๑	๑.๓๑๒
	๙.๓%	๑๓.๕%	๒๕.๓%	๒๗.๔%	๒๔.๕%			๑๒.๙%	๑๘.๕%	๒๓.๙%	๒๔.๓%	๒๐.๕%		
๔๖. จินไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๔๗	๑๐๕	๒๔๙	๓๖๒	๑๐๗๕	๔.๒๖	๑.๐๕๕	๑๐๔	๑๒๗	๒๓๕	๓๗๑	๙๔๕	๔.๐๓	๑.๒๒๕
	๒.๖%	๕.๗%	๑๓.๕%	๑๙.๗%	๕๙.๕%			๖.๒%	๗.๖%	๑๔.๐%	๒๒.๑%	๕๐.๒%		
๔๗. จินรู้สึกถึงเกียรติของชาวทุรุติของนักการเมือง	๙๙	๑๗๗	๔๑๐	๔๕๒	๗๑๒	๓.๙๓	๑.๑๙๒	๑๓๗	๑๙๐	๓๖๕	๓๙๐	๖๑๑	๓.๖๙	๑.๒๙๒
	๔.๙%	๙.๖%	๒๒.๓%	๒๔.๖%	๓๙.๗%			๙.๑%	๑๐.๗%	๒๑.๗%	๒๓.๒%	๓๖.๓%		
๔๘. จินรู้สึกเบื่อวิชาการเมือง	๑๒๗	๒๓๗	๕๔๙	๔๔๘	๔๙๑	๓.๕๐	๑.๒๐๒	๑๖๔	๒๐๘	๔๙๑	๔๓๐	๓๙๗	๓.๔๑	๑.๒๔๔
	๖.๙%	๑๒.๙%	๒๙.๙%	๒๔.๓%	๒๖.๑%			๙.๙%	๑๒.๔%	๒๙.๖%	๒๕.๖%	๒๓.๖%		
๔๙. จินยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง	๙๐	๒๑๓	๖๐๕	๕๖๖	๓๖๔	๓.๔๙	๑.๐๘๓	๑๕๐	๒๒๑	๕๗๗	๔๑๔	๓๑๙	๓.๓๒	๑.๑๙๑
	๔.๙%	๑๑.๖%	๓๒.๙%	๓๐.๙%	๑๙.๙%			๙.๙%	๑๓.๑%	๓๔.๓%	๒๔.๖%	๑๙.๐%		
๕๐. จินร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	๕๙	๑๖๑	๔๔๕	๕๙๔	๕๙๗	๓.๙๑	๑.๐๗๖	๑๐๐	๑๔๙	๔๓๖	๕๐๙	๔๙๖	๓.๖๗	๑.๑๕๕
	๓.๒%	๙.๗%	๒๔.๑%	๓๒.๒%	๓๑.๙%			๖.๐%	๙.๙%	๒๖.๐%	๓๐.๓%	๒๙.๙%		

ตารางที่ ๒๓๔ : แสดงผลวิจัยในการติดตามสำรวจการทางวัฒนธรรมด้านการเมืองจำแนกตามสถานภาพ

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	โสด						แต่งงานแล้ว							
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. ฉันคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๔๖๓	๕๙๓	๗๖๙	๓๕๙	๑๑๓	๒.๕๙	๑.๑๑๙	๙๙๔	๑,๒๒๕	๑,๖๑๗	๙๒๕	๓๑๑	๒.๖๙	๑.๑๕๒
	๒๐.๒%	๒๕.๙%	๓๓.๕%	๑๕.๖%	๔.๙%			๑๙.๒%	๒๕.๒%	๓๓.๓%	๑๗.๐%	๖.๔%		

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	โสด							แต่งงานแล้ว						
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด					— X	S.D.
	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๒. ฉันเห็นแสงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ เช่น เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์	๖๘๙	๖๐๙	๖๐๗	๒๗๖	๑๑๕	๒.๓๕	๑.๑๗๑	๑,๘๖๗	๑,๑๕๒	๑,๐๙๔	๕๑๑	๒๒๔	๒.๑๙	๑.๑๘๘
	๓๐.๐%	๒๖.๕%	๒๖.๔%	๑๒.๐%	๕.๐%			๓๘.๕%	๒๓.๘%	๒๒.๖%	๑๐.๕%	๔.๖%		
๔๓. ฉันมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง	๙๘๐	๔๗๐	๕๐๘	๒๓๘	๑๐๐	๒.๑๓	๑.๑๙๙	๒,๒๖๔	๙๒๕	๙๑๔	๕๐๖	๒๔๑	๒.๐๘	๑.๒๓๐
	๔๒.๗%	๒๐.๕%	๒๒.๑%	๑๐.๔%	๔.๔%			๔๖.๗%	๑๙.๑%	๑๘.๘%	๑๐.๔%	๕.๐%		
๔๔. ฉันติดตามข่าวการเมือง	๓๒๓	๕๓๙	๗๕๙	๔๕๗	๒๑๙	๒.๘๗	๑.๑๖๗	๖๑๒	๙๖๐	๑,๕๔๕	๑,๐๗๙	๖๘๑	๓.๐๕	๑.๒๑๕
	๑๔.๑%	๒๓.๕%	๓๓.๐%	๑๙.๙%	๙.๕%			๑๒.๕%	๑๙.๗%	๓๑.๗%	๒๒.๑%	๑๔.๐%		
๔๕. ฉันติดตามกติกากาเลือกตั้งแต่ละครึ่ง	๒๙๘	๔๒๓	๗๔๒	๔๘๒	๓๕๑	๓.๐๗	๑.๒๓๓	๔๘๘	๗๒๑	๑,๓๐๕	๑,๒๖๕	๑,๐๙๖	๓.๓๖	๑.๒๕๖
	๑๓.๐%	๑๘.๔%	๓๒.๓%	๒๑.๐%	๑๕.๓%			๑๐.๐%	๑๔.๘%	๒๖.๘%	๒๕.๙%	๒๒.๕%		
๔๖. ฉันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๑๙๗	๑๘๗	๔๔๗	๕๕๐	๙๒๐	๓.๗๙	๑.๒๘๒	๑๙๓	๓๑๔	๖๙๖	๑,๐๔๔	๒,๖๒๘	๔.๑๕	๑.๑๒๙
	๘.๖%	๘.๑%	๑๙.๔%	๒๓.๙%	๔๐.๐%			๔.๐%	๖.๔%	๑๔.๓%	๒๑.๔%	๕๓.๙%		
๔๗. ฉันรู้สึกกังเกียจข่าวทุจริตของนักการเมือง	๑๕๐	๒๖๗	๕๘๘	๕๗๒	๗๒๐	๓.๖๓	๑.๒๑๙	๒๘๖	๕๑๕	๑,๐๙๐	๑,๑๗๗	๑,๘๐๑	๓.๗๖	๑.๒๒๐
	๖.๕%	๑๑.๖%	๒๕.๖%	๒๔.๙%	๓๑.๓%			๕.๙%	๑๐.๖%	๒๒.๔%	๒๔.๒%	๓๗.๐%		
๔๘. ฉันรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๑๖๓	๓๑๔	๖๗๓	๕๖๓	๕๘๕	๓.๔๘	๑.๒๐๗	๓๕๙	๖๕๑	๑,๔๗๐	๑,๑๙๘	๑,๑๙๑	๓.๔๕	๑.๒๐๓
	๗.๑%	๑๓.๗%	๒๙.๓%	๒๔.๕%	๒๕.๕%			๗.๔%	๑๓.๔%	๓๐.๒%	๒๔.๖%	๒๔.๕%		
๔๙. ฉันยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง	๑๓๔	๒๘๖	๘๕๘	๖๔๑	๓๖๕	๓.๓๖	๑.๐๗๓	๒๗๔	๕๗๒	๑,๗๓๔	๑,๓๘๑	๙๐๑	๓.๔๒	๑.๐๙๐
	๕.๙%	๑๒.๕%	๓๗.๖%	๒๘.๑%	๑๖.๐%			๕.๖%	๑๑.๘%	๓๕.๗%	๒๘.๔%	๑๘.๕%		
๕๐. ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	๗๘	๒๖๓	๗๓๒	๖๘๔	๕๔๐	๓.๕๙	๑.๐๗๑	๑๘๑	๔๔๐	๑,๓๑๑	๑,๕๖๕	๑,๓๗๒	๓.๗๒	๑.๐๘๑
	๓.๔%	๑๑.๔%	๓๑.๙%	๒๙.๘%	๒๓.๕%			๓.๗%	๙.๐%	๒๖.๙%	๓๒.๑%	๒๘.๒%		

ตารางที่ ๒๒ : แสดงผลวิธีการในการติดตามผลความรู้สึกทางวัฒนธรรมด้านการเมืองจำแนกตามสถานะการพบ (ต่อ) ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	หย่า				หม้าย			
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด		X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด		X	S.D.

	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. ฉันคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๕๑	๘๐	๖๗	๔๔	๑๕	๒.๕๘	๑.๑๕๗	๘๘	๑๑๐	๑๒๒	๕๘	๔๑	๒.๖๕	๑.๒๓๑
	๑๙.๘%	๓๑.๑%	๒๖.๑%	๑๗.๑%	๕.๘%			๒๑.๐%	๒๖.๓%	๒๙.๑%	๑๓.๘%	๙.๘%		
๔๒. ฉันแสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ เช่น เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์	๙๘	๕๔	๕๘	๓๒	๑๓	๒.๒๕	๑.๒๓๒	๑๙๒	๙๑	๘๑	๒๙	๒๗	๒.๐๗	๑.๒๒๖
	๓๘.๔%	๒๑.๒%	๒๒.๗%	๑๒.๕%	๕.๑%			๔๕.๗%	๒๑.๗%	๑๙.๓%	๖.๙%	๖.๔%		
๔๓. ฉันมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง	๑๐๔	๕๒	๕๕	๓๐	๑๓	๒.๒๐	๑.๒๓๕	๒๑๖	๗๒	๖๘	๔๑	๒๐	๑.๙๙	๑.๒๒๙
	๔๐.๙%	๒๐.๕%	๒๑.๗%	๑๑.๘%	๕.๑%			๔๕.๘%	๑๗.๓%	๑๖.๓%	๙.๘%	๔.๘%		
๔๔. ฉันติดตามข่าวการเมือง	๓๗	๕๐	๘๔	๕๐	๓๖	๒.๙๙	๑.๒๓๗	๙๐	๑๐๔	๑๒๖	๕๕	๔๗	๒.๖๘	๑.๒๕๖
	๑๔.๔%	๑๙.๕%	๓๒.๗%	๑๙.๕%	๑๔.๐%			๒๑.๓%	๒๔.๖%	๒๙.๓%	๑๓.๐%	๑๑.๑%		
๔๕. ฉันติดตามกติกากาเลือกตั้งแต่ครั้ง	๓๓	๖๑	๕๖	๖๓	๔๓	๓.๐๙	๑.๒๙๓	๖๕	๙๐	๑๐๐	๘๐	๘๔	๓.๐๗	๑.๓๕๒
	๑๒.๙%	๒๓.๘%	๒๑.๙%	๒๔.๖%	๑๖.๘%			๑๕.๕%	๒๑.๕%	๒๓.๙%	๑๙.๑%	๒๐.๐%		
๔๖. ฉันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๑๔	๒๗	๕๑	๕๔	๑๑๑	๓.๘๖	๑.๒๓๖	๓๒	๓๗	๖๕	๙๓	๑๙๒	๓.๙๐	๑.๒๘๓
	๕.๔%	๑๐.๕%	๑๙.๘%	๒๑.๐%	๔๓.๒%			๗.๖%	๘.๘%	๑๕.๕%	๒๒.๒%	๔๕.๘%		
๔๗. ฉันรู้สึกรังเกียจข่าวทุจริตของนักการเมือง	๑๗	๓๔	๕๗	๖๐	๘๘	๓.๖๖	๑.๒๕๘	๔๙	๔๔	๙๙	๙๑	๑๓๗	๓.๕๓	๑.๓๔๗
	๖.๖%	๑๓.๓%	๒๒.๓%	๒๓.๔%	๓๔.๔%			๑๑.๗%	๑๐.๕%	๒๓.๖%	๒๑.๗%	๓๒.๖%		
๔๘. ฉันรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๒๒	๓๔	๘๖	๕๒	๖๓	๓.๓๙	๑.๒๓๐	๓๘	๕๔	๑๓๔	๑๐๐	๙๓	๓.๓๗	๑.๒๑๘
	๘.๖%	๑๓.๒%	๓๓.๕%	๒๐.๒%	๒๔.๕%			๙.๑%	๑๒.๙%	๓๒.๐%	๒๓.๙%	๒๒.๒%		
๔๙. ฉันยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง	๑๔	๓๔	๑๐๐	๕๙	๔๖	๓.๓๕	๑.๐๙๔	๕๒	๖๔	๑๔๗	๙๘	๖๐	๓.๑๒	๑.๑๙๙
	๕.๕%	๑๓.๔%	๓๙.๕%	๒๓.๓%	๑๘.๒%			๑๒.๔%	๑๕.๒%	๓๔.๙%	๒๓.๓%	๑๔.๓%		
๕๐. ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	๑๗	๒๗	๗๐	๘๐	๖๓	๓.๕๖	๑.๑๖๑	๓๔	๔๕	๑๒๐	๑๐๙	๑๑๓	๓.๕๓	๑.๒๒๐
	๖.๖%	๑๐.๕%	๒๗.๒%	๓๑.๑%	๒๔.๕%			๘.๑%	๑๐.๗%	๒๘.๕%	๒๕.๙%	๒๖.๘%		

ตารางที่ ๒๓ : แสดงผลการจัดอันดับการติดตามสถานการณ์ทางวัฒนธรรมด้วยกิจกรรมการเมืองจำแนกตามระดับการศึกษา
หมายเหตุ : ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ประถมศึกษา				มัธยมศึกษาตอนต้น				มัธยมศึกษาตอนปลาย			
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด	$\bar{X}$	S.D.		น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด	$\bar{X}$	S.D.		น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	

	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. นินคยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๕๒๒	๕๕๓	๖๖๔	๓๒๘	๑๕๒	๒.๕๗	๑.๑๙๓	๑๙๓	๒๙๑	๓๖๘	๑๗๐	๖๖	๒.๖๖	๑.๑๒๒	๒๑๗	๒๙๘	๓๙๘	๑๕๕	๖๓	๒.๖๐	๑.๑๑๐
	๒๓.๕%	๒๔.๙%	๒๙.๙%	๑๔.๘%	๖.๘%			๑๗.๗%	๒๖.๗%	๓๓.๘%	๑๕.๖%	๖.๑%			๑๙.๒%	๒๖.๓%	๓๕.๒%	๑๓.๗%	๕.๖%		
๔๒. นินแสดงความเห็นทาง การเมืองในที่สาธารณะ เช่น เว็บบอร์ด หนังสือพิมพ์	๑๐๑๘	๔๔๒	๔๑๐	๒๓๕	๑๐๑	๒.๐๗	๑.๒๑๗	๓๒๑	๒๗๗	๓๑๐	๑๒๙	๕๐	๒.๓๗	๑.๑๕๖	๓๗๘	๓๒๘	๒๖๙	๑๐๒	๕๗	๒.๒๓	๑.๑๕๓
	๔๖.๑%	๒๐.๐%	๑๘.๖%	๑๐.๗%	๔.๖%			๒๙.๕%	๒๕.๕%	๒๘.๕%	๑๑.๙%	๔.๖%			๓๓.๓%	๒๘.๙%	๒๓.๗%	๙.๐%	๕.๐%		
๔๓. นินมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดง พลังทางการเมือง	๑๐๙๔	๓๖๒	๔๒๕	๒๓๗	๘๖	๒.๐๓	๑.๒๑๓	๔๐๐	๒๔๖	๒๕๙	๑๒๒	๖๐	๒.๒๖	๑.๒๑๙	๔๙๖	๒๔๓	๒๒๒	๑๑๘	๕๓	๒.๑๑	๑.๒๐๙
	๔๙.๖%	๑๖.๔%	๑๙.๓%	๑๐.๘%	๓.๙%			๓๖.๘%	๒๒.๖%	๒๓.๘%	๑๑.๒%	๕.๕%			๔๓.๘%	๒๑.๕%	๑๙.๖%	๑๐.๔%	๔.๗%		
๔๔. นินติดตามข่าวการเมือง	๓๗๑	๔๙๔	๖๕๕	๔๑๖	๒๙๐	๒.๘๙	๑.๒๕๙	๑๔๙	๒๕๓	๓๕๖	๒๐๔	๑๒๗	๒.๙๑	๑.๑๙๕	๑๔๙	๒๖๔	๓๕๗	๒๓๕	๑๓๑	๒.๙๔	๑.๑๙๓
	๑๖.๗%	๒๒.๒%	๒๙.๔%	๑๘.๗%	๑๓.๐%			๑๓.๗%	๒๓.๒%	๓๒.๗%	๑๘.๗%	๑๑.๗%			๑๓.๑%	๒๓.๒%	๓๑.๔%	๒๐.๗%	๑๑.๕%		
๔๕. นินติดตามกติกากาเลือก ตั้งแต่ละครั้ง	๒๖๖	๓๘๗	๕๔๙	๕๐๐	๕๒๐	๓.๒๘	๑.๓๑๘	๑๒๔	๒๐๒	๓๒๙	๒๑๙	๒๑๐	๓.๑๗	๑.๒๖๒	๑๓๗	๑๙๓	๓๒๗	๒๗๒	๒๐๙	๓.๒๐	๑.๒๖๐
	๑๒.๐%	๑๗.๔%	๒๔.๗%	๒๒.๕%	๒๓.๔%			๑๑.๔%	๑๘.๖%	๓๐.๔%	๒๐.๒%	๑๙.๔%			๑๒.๐%	๑๗.๐%	๒๘.๗%	๒๓.๙%	๑๘.๔%		
๔๖. นินไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๑๑๒	๑๖๐	๓๓๑	๔๗๒	๑๑๔๔	๔.๐๗	๑.๑๘๔	๑๐๗	๑๒๐	๒๓๔	๒๓๐	๓๙๘	๓.๖๔	๑.๓๓๒	๙๑	๙๗	๒๐๒	๒๖๒	๔๘๘	๓.๘๔	๑.๒๘๑
	๕.๐%	๗.๒%	๑๔.๙%	๒๑.๓%	๕๑.๖%			๙.๘%	๑๑.๐%	๒๑.๕%	๒๑.๑%	๓๖.๕%			๘.๐%	๘.๕%	๑๗.๗%	๒๓.๐%	๔๒.๘%		
๔๗. นินรู้สึกรังเกียจข่าวทุจริตของ นักการเมือง	๑๖๗	๒๖๖	๕๗๐	๔๙๙	๗๑๘	๓.๖๐	๑.๒๕๖	๙๔	๑๓๒	๒๗๙	๒๗๕	๓๑๑	๓.๕๓	๑.๒๕๗	๗๕	๑๔๕	๒๖๘	๒๘๓	๓๖๓	๓.๖๓	๑.๒๓๖
	๗.๕%	๑๒.๐%	๒๕.๗%	๒๒.๕%	๓๒.๓%			๘.๖%	๑๒.๑%	๒๔.๖%	๒๕.๒%	๒๘.๕%			๖.๖%	๑๒.๘%	๒๓.๖%	๒๕.๐%	๓๒.๐%		
๔๘. นินรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๑๙๕	๓๒๗	๗๐๕	๕๒๓	๔๖๘	๓.๓๓	๑.๒๑๑	๙๒	๑๕๖	๓๔๕	๒๕๐	๒๔๒	๓.๓๖	๑.๒๑๕	๙๖	๑๘๓	๓๒๙	๒๕๕	๒๗๕	๓.๓๘	๑.๒๔๔
	๘.๘%	๑๔.๗%	๓๑.๘%	๒๓.๖%	๒๑.๑%			๘.๕%	๑๔.๔%	๓๑.๘%	๒๓.๐%	๒๒.๓%			๘.๔%	๑๖.๑%	๒๘.๙%	๒๒.๔%	๒๔.๒%		
๔๙. นินยอมรับความคิดเห็นที่ แตกต่างทางการเมือง	๑๗๖	๓๓๙	๘๐๕	๕๓๑	๓๖๓	๓.๒๖	๑.๑๔๑	๗๕	๑๖๔	๔๐๐	๒๘๐	๑๖๓	๓.๒๗	๑.๑๐๔	๗๓	๑๕๗	๔๐๘	๓๐๒	๑๘๕	๓.๓๓	๑.๑๐๔
	๗.๙%	๑๕.๓%	๓๖.๔%	๒๔.๐%	๑๖.๔%			๖.๙%	๑๕.๒%	๓๗.๐%	๒๕.๙%	๑๕.๑%			๖.๕%	๑๔.๐%	๓๖.๓%	๒๖.๘%	๑๖.๔%		
๕๐. นินร่วมกิจกรรมบำเพ็ญ ประโยชน์สาธารณะ	๑๑๑	๒๓๑	๕๙๑	๖๒๐	๖๖๖	๓.๖๘	๑.๑๕๓	๔๓	๑๑๘	๓๕๙	๓๒๖	๒๔๘	๓.๕๖	๑.๐๗๓	๔๓	๑๓๕	๓๓๒	๓๓๐	๒๙๖	๓.๖๒	๑.๑๐๖
	๕.๐%	๑๐.๔%	๒๖.๖%	๒๗.๙%	๓๐.๐%			๓.๙%	๑๐.๘%	๓๒.๘%	๒๙.๘%	๒๒.๗%			๓.๘%	๑๑.๙%	๒๙.๒%	๒๙.๐%	๒๖.๑%		

ตารางที่ ๒๓-๑๔: แผนการวิจัยเป็นการติดตามผลการดำเนินงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมาเมืองจำแนกตามระดับการศึกษา (ต่อ) ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	อาชีวศึกษา				อุดมศึกษา				อื่นๆ			
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด	X	S.D.		น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด		X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด	X	S.D.	

	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. ฉันคุยกับเพื่อนเรื่อง การเมือง	๑๔๒	๑๙๙	๒๙๓	๑๓๔	๕๓	๒.๗๐	๑.๑๒๗	๓๑๗	๕๓๖	๖๘๑	๔๑๖	๑๑๙	๒.๗๕	๑.๑๑๔	๙๑	๑๑๙	๑๓๕	๖๘	๑๗	๒.๕๕	๑.๑๐๘
	๑๗.๓%	๒๔.๒%	๓๕.๗%	๑๖.๓%	๖.๕%			๑๕.๓%	๒๕.๙%	๓๒.๙%	๒๐.๑%	๕.๘%			๒๑.๒%	๒๗.๗%	๓๑.๔%	๑๕.๘%	๔.๐%		
๔๒. ฉันแสดงความเห็นทาง การเมืองในที่สาธารณะ เช่น เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์	๒๕๓	๑๙๔	๒๓๐	๑๐๑	๔๖	๒.๓๘	๑.๑๙๗	๖๘๖	๕๕๒	๕๑๓	๒๒๑	๙๓	๒.๒๗	๑.๑๕๙	๑๙๐	๑๐๒	๘๒	๓๙	๑๘	๒.๐๖	๑.๑๗๐
	๓๐.๗%	๒๓.๕%	๒๗.๙%	๑๒.๓%	๕.๖%			๓๓.๒%	๒๖.๗%	๒๔.๘%	๑๐.๗%	๔.๕%			๔๔.๑%	๒๓.๗%	๑๙.๐%	๙.๐%	๔.๒%		
๔๓. ฉันมีส่วนร่วมเดินขบวน แสดงพลังทางการเมือง	๓๕๕	๑๖๓	๑๙๐	๗๔	๔๓	๒.๑๔	๑.๒๑๓	๙๘๓	๔๑๓	๓๕๗	๒๑๑	๑๐๕	๒.๐๕	๑.๒๒๙	๒๔๗	๗๓	๗๑	๒๖	๑๓	๑.๘๐	๑.๑๐๓
	๔๓.๐%	๑๙.๘%	๒๓.๐%	๙.๐%	๕.๒%			๔๗.๕%	๒๐.๐%	๑๗.๓%	๑๐.๒%	๕.๑%			๕๗.๔%	๑๗.๐%	๑๖.๕%	๖.๐%	๓.๐%		
๔๔. ฉันติดตามข่าวการเมือง	๑๑๑	๑๕๙	๒๙๗	๑๗๑	๘๖	๒.๙๕	๑.๑๖๕	๒๑๗	๓๗๙	๖๗๙	๕๐๘	๒๘๙	๓.๑๓	๑.๑๗๘	๖๘	๙๐	๑๓๓	๘๘	๕๕	๒.๙๓	๑.๒๔๐
	๑๓.๕%	๑๙.๓%	๓๖.๐%	๒๐.๘%	๑๐.๔%			๑๐.๕%	๑๘.๓%	๓๒.๘%	๒๔.๕%	๑๓.๙%			๑๕.๗%	๒๐.๘%	๓๐.๗%	๒๐.๓%	๑๒.๕%		
๔๕. ฉันติดตามกติกากาเลือก ตั้งแต่ครั้ง	๑๐๘	๑๔๑	๒๗๓	๑๘๗	๑๑๗	๓.๐๘	๑.๒๑๘	๑๘๙	๒๘๔	๕๗๐	๕๘๘	๔๔๐	๓.๓๙	๑.๒๑๙	๕๗	๖๘	๑๓๔	๑๐๑	๗๒	๓.๑๕	๑.๒๕๒
	๑๓.๑%	๑๗.๑%	๓๓.๑%	๒๒.๖%	๑๔.๒%			๙.๑%	๑๓.๗%	๒๗.๕%	๒๘.๔%	๒๑.๒%			๑๓.๒%	๑๕.๗%	๓๑.๐%	๒๓.๔%	๑๖.๗%		
๔๖. ฉันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๔๙	๕๓	๑๔๖	๒๒๒	๓๔๖	๓.๙๕	๑.๑๘๒	๕๓	๑๐๔	๒๖๕	๔๔๑	๑,๒๐๙	๔.๒๘	๑.๐๓๒	๒๒	๒๔	๕๖	๘๓	๒๔๖	๔.๑๘	๑.๑๖๔
	๕.๙%	๖.๔%	๑๗.๗%	๒๖.๙%	๔๓.๑%			๒.๖%	๕.๐%	๑๒.๘%	๒๑.๓%	๕๘.๓%			๕.๑%	๕.๖%	๑๓.๐%	๑๙.๓%	๕๗.๑%		
๔๗. ฉันรู้สึกกังวลว่าทุจริต ของนักการเมือง	๔๕	๘๙	๒๐๒	๒๒๘	๒๕๙	๓.๖๙	๑.๑๗๙	๙๐	๑๖๖	๔๑๐	๕๒๓	๘๘๑	๓.๙๔	๑.๑๕๔	๒๙	๓๙	๘๕	๘๗	๑๙๑	๓.๘๖	๑.๒๖๒
	๕.๕%	๑๐.๘%	๒๔.๕%	๒๗.๗%	๓๑.๕%			๔.๓%	๘.๐%	๑๙.๘%	๒๕.๓%	๔๒.๖%			๖.๗%	๙.๐%	๑๙.๗%	๒๐.๒%	๔๔.๓%		
๔๘. ฉันรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๕๐	๙๔	๒๖๒	๒๑๘	๒๐๐	๓.๕๑	๑.๑๕๓	๑๒๙	๒๒๑	๕๘๗	๕๕๒	๕๘๕	๓.๖๐	๑.๑๘๐	๒๕	๕๐	๑๑๕	๑๐๔	๑๓๘	๓.๖๕	๑.๒๐๔
	๖.๑%	๑๑.๔%	๓๑.๘%	๒๖.๕%	๒๔.๓%			๖.๒%	๑๐.๗%	๒๘.๓%	๒๖.๖%	๒๘.๒%			๕.๘%	๑๑.๖%	๒๖.๖%	๒๔.๑%	๓๑.๙%		
๔๙. ฉันยอมรับความคิดเห็นที่ แตกต่างทางการเมือง	๓๘	๗๐	๓๒๐	๒๖๓	๑๓๔	๓.๔๗	๑.๐๑๐	๗๗	๑๗๑	๗๓๗	๖๖๕	๔๑๙	๓.๔๗	๑.๐๑๙	๒๘	๓๗	๑๕๕	๑๒๐	๙๒	๓.๔๙	๑.๑๑๓
	๔.๖%	๘.๕%	๓๘.๘%	๓๑.๙%	๑๖.๒%			๓.๗%	๘.๓%	๓๕.๖%	๓๒.๑%	๒๐.๓%			๖.๕%	๘.๖%	๓๕.๙%	๒๗.๘%	๒๑.๓%		
๕๐. ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญ ประโยชน์สาธารณะ	๓๗	๘๗	๒๔๒	๒๗๙	๑๗๙	๓.๕๘	๑.๐๗๗	๔๘	๑๕๙	๕๗๐	๗๓๐	๕๖๑	๓.๗๗	๑.๐๐๖	๒๕	๓๖	๑๑๓	๑๓๖	๑๒๑	๓.๖๘	๑.๑๓๙
	๔.๕%	๑๐.๖%	๒๙.๔%	๓๓.๙%	๒๑.๗%			๒.๓%	๗.๗%	๒๗.๖%	๓๕.๓%	๒๗.๑%			๕.๘%	๘.๔%	๒๖.๒%	๓๑.๖%	๒๘.๑%		

ตารางที่ ๒-๓๖ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสถานการณ์ทางวัฒนธรรมด้านการเมืองจำแนกตามอาชีพ												
หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด												
ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	พนักงานบริษัทเอกชน				เกษตรกร				รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ			
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด	$\bar{X}$	S.D.		น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด		$\bar{X}$	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด		$\bar{X}$	S.D.

	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. จินคุยกับเพื่อนเรื่อง การเมือง	๑๐๒	๒๐๘	๒๘๘	๑๔๕	๔๔	๒.๗๗	๑.๐๖๘	๒๕๙	๓๑๕	๔๒๕	๒๒๘	๑๐๕	๒.๗๐	๑.๑๘๙	๑๙๒	๓๖๐	๔๘๖	๒๖๒	๘๖	๒.๗๘	๑.๐๙๖
	๑๓.๐%	๒๖.๔%	๓๖.๖%	๑๘.๔%	๕.๖%			๑๙.๔%	๒๓.๖%	๓๑.๙%	๑๗.๑%	๗.๙%			๑๓.๙%	๒๖.๐%	๓๕.๑%	๑๘.๙%	๖.๒%		
๔๒. จินแสดงความเห็นทาง การเมืองในที่สาธารณะ เช่น เว็บบอร์ด หนังสือพิมพ์	๒๒๑	๒๑๐	๒๒๐	๑๐๘	๓๑	๒.๓๙	๑.๑๔๔	๕๐๑	๒๗๔	๓๑๓	๑๗๗	๖๔	๒.๒๗	๑.๒๒๘	๔๖๘	๓๗๐	๓๓๗	๑๕๑	๖๐	๒.๒๕	๑.๑๕๙
	๒๘.๐%	๒๖.๖%	๒๗.๘%	๑๓.๗%	๓.๙%			๓๗.๗%	๒๐.๖%	๒๓.๖%	๑๓.๓%	๔.๘%			๓๓.๘%	๒๖.๗%	๒๔.๓%	๑๐.๙%	๔.๓%		
๔๓. จินมีส่วนร่วมเดินขบวน แสดงพลังทางการเมือง	๓๓๕	๑๕๗	๑๗๙	๙๐	๒๖	๒.๑๓	๑.๑๘๐	๕๕๔	๒๓๓	๒๘๙	๑๘๗	๗๐	๒.๒๕	๑.๒๖๙	๖๘๗	๒๘๔	๒๒๐	๑๓๐	๖๖	๑.๙๙	๑.๒๐๘
	๔๒.๖%	๑๙.๙%	๒๒.๗%	๑๑.๔%	๓.๓%			๔๑.๑%	๑๗.๖%	๒๑.๘%	๑๔.๑%	๕.๓%			๔๙.๕%	๒๐.๕%	๑๕.๙%	๙.๔%	๔.๘%		
๔๔. จินติดตามข่าวการเมือง	๗๘	๑๙๐	๒๗๕	๑๘๑	๖๗	๒.๙๖	๑.๐๙๖	๑๘๒	๒๘๓	๔๒๐	๒๘๐	๑๗๑	๒.๙๘	๑.๒๑๖	๑๑๖	๒๒๖	๔๕๙	๓๗๖	๒๑๓	๓.๒๕	๑.๑๕๙
	๙.๙%	๒๔.๐%	๓๔.๘%	๒๒.๙%	๘.๕%			๑๓.๖%	๒๑.๒%	๓๑.๔%	๒๑.๐%	๑๒.๘%			๘.๓%	๑๖.๓%	๓๓.๐%	๒๗.๑%	๑๕.๓%		
๔๕. จินติดตามกติกากาเลือก ตั้งแต่ละคร	๗๙	๑๒๘	๒๕๑	๒๑๓	๑๑๙	๓.๒๑	๑.๑๘๐	๑๕๔	๒๑๓	๓๔๓	๓๑๙	๓๐๑	๓.๓๐	๑.๒๙๖	๙๘	๑๗๕	๓๘๘	๔๑๘	๓๐๙	๓.๔๘	๑.๑๗๑
	๑๐.๐%	๑๖.๒%	๓๑.๘%	๒๗.๐%	๑๕.๑%			๑๑.๖%	๑๖.๐%	๒๕.๘%	๒๔.๐%	๒๒.๖%			๗.๑%	๑๒.๖%	๒๘.๐%	๓๐.๑%	๒๒.๓%		
๔๖. จินไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๒๐	๖๒	๑๓๗	๒๒๑	๓๔๗	๔.๐๓	๑.๐๗๗	๖๙	๑๐๑	๒๔๗	๒๘๖	๖๒๙	๓.๙๘	๑.๑๙๕	๒๙	๕๕	๑๓๘	๒๙๓	๘๗๗	๔.๓๙	.๙๖๑
	๒.๕%	๗.๙%	๑๗.๔%	๒๘.๑%	๔๔.๑%			๕.๒%	๗.๖%	๑๘.๕%	๒๑.๕%	๔๗.๒%			๒.๑%	๔.๐%	๙.๙%	๒๑.๐%	๖๓.๐%		
๔๗. จินรู้สึกกังวลเกี่ยวกับข่าวทุจริต ของนักการเมือง	๓๘	๘๑	๑๙๑	๒๑๙	๒๕๗	๓.๗๓	๑.๑๖๑	๙๗	๑๔๓	๓๕๓	๓๔๑	๓๙๒	๓.๕๙	๑.๒๒๐	๕๔	๙๗	๒๕๘	๓๕๙	๖๒๐	๔.๐๐	๑.๑๒๔
	๔.๘%	๑๐.๓%	๒๔.๓%	๒๗.๙%	๓๒.๗%			๗.๓%	๑๐.๘%	๒๖.๖%	๒๕.๗%	๒๙.๖%			๓.๙%	๗.๐%	๑๘.๖%	๒๕.๙%	๔๔.๗%		
๔๘. จินรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๕๔	๙๐	๒๔๐	๒๐๔	๑๙๙	๓.๕๑	๑.๑๘๒	๑๑๑	๑๙๙	๔๑๐	๓๕๒	๒๕๘	๓.๓๔	๑.๑๘๘	๗๙	๑๕๗	๓๗๗	๓๕๕	๔๒๔	๓.๖๔	๑.๑๘๖
	๖.๙%	๑๑.๔%	๓๐.๕%	๒๕.๙%	๒๕.๓%			๘.๓%	๑๕.๐%	๓๐.๘%	๒๖.๕%	๑๙.๔%			๕.๗%	๑๑.๓%	๒๗.๑%	๒๕.๕%	๓๐.๕%		
๔๙. จินยอมรับความคิดเห็นที่ แตกต่างทางการเมือง	๓๕	๖๘	๓๐๙	๒๒๘	๑๕๒	๓.๔๐	๑.๐๓๕	๙๒	๑๘๘	๔๕๙	๓๖๗	๒๒๖	๓.๓๔	๑.๑๒๒	๔๙	๑๐๖	๔๖๕	๔๖๑	๓๐๔	๓.๖๒	๑.๐๒๐
	๔.๔%	๘.๖%	๓๙.๐%	๒๘.๘%	๑๙.๒%			๖.๙%	๑๔.๑%	๓๔.๕%	๒๗.๖%	๑๗.๐%			๓.๕%	๗.๗%	๓๓.๖%	๓๓.๓%	๒๑.๙%		
๕๐. จินร่วมกิจกรรมบำเพ็ญ ประโยชน์สาธารณะ	๓๕	๖๘	๓๐๙	๒๒๘	๑๕๒	๓.๖๑	๑.๐๖๑	๙๒	๑๘๘	๔๕๙	๓๖๗	๒๒๖	๓.๗๗	๑.๑๑๕	๔๙	๑๐๖	๔๖๕	๔๖๑	๓๐๔	๓.๘๖	.๙๕๑
	๔.๔%	๘.๖%	๓๙.๐%	๒๘.๘%	๑๙.๒%			๖.๙%	๑๔.๑%	๓๔.๕%	๒๗.๖%	๑๗.๐%			๓.๕%	๗.๗%	๓๓.๖%	๓๓.๓%	๒๑.๙%		

ตารางที่ ๒-๓๖ : แสดงผลการวิจัยในการติดตามสภาวะการทางวัฒนธรรมด้านการเมืองจำแนกตามอาชีพ (ต่อ)

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ธุรกิจส่วนตัว				รับจ้างทั่วไป			
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด		X	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด		X	S.D.

	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. จินคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๒๖๓	๓๓๗	๓๙๘	๒๒๓	๘๐	๒.๖๓	๑.๑๖๒	๓๐๐	๔๐๖	๔๖๘	๑๙๘	๖๕	๒.๕๓	๑.๑๐๒
	๒๐.๒%	๒๕.๙%	๓๐.๖%	๑๗.๑%	๖.๑%			๒๐.๙%	๒๘.๓%	๓๒.๖%	๑๓.๘%	๔.๕%		
๔๒. จินแสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ เช่น เว็บบอร์ด หนังสือพิมพ์	๔๕๗	๓๑๙	๓๑๔	๑๕๖	๔๗	๒.๒๔	๑.๑๖๒	๕๕๒	๓๖๑	๓๑๕	๑๓๕	๗๒	๒.๑๗	๑.๑๘๔
	๓๕.๓%	๒๔.๗%	๒๔.๓%	๑๒.๑%	๓.๖%			๓๘.๕%	๒๕.๒%	๒๒.๐%	๙.๔%	๕.๐%		
๔๓. จินมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง	๕๗๐	๒๕๔	๒๗๗	๑๓๖	๖๐	๒.๑๒	๑.๒๑๔	๖๒๕	๓๑๗	๓๐๖	๑๒๙	๕๙	๒.๐๘	๑.๑๗๑
	๔๓.๙%	๑๙.๖%	๒๑.๔%	๑๐.๕%	๔.๖%			๔๓.๕%	๒๒.๑%	๒๑.๓%	๙.๐%	๔.๑%		
๔๔. จินติดตามข่าวการเมือง	๑๗๒	๒๗๙	๔๑๓	๒๖๓	๑๗๓	๒.๙๙	๑.๒๑๖	๒๓๐	๓๒๐	๔๘๐	๒๕๗	๑๕๗	๒.๘๖	๑.๒๐๕
	๑๓.๒%	๒๑.๕%	๓๑.๘%	๒๐.๒%	๑๓.๓%			๑๕.๙%	๒๒.๒%	๓๓.๒%	๑๗.๘%	๑๐.๙%		
๔๕. จินติดตามกติกากาเลือกตั้งแต่ครั้ง	๑๓๘	๒๐๐	๓๕๗	๓๑๒	๒๙๘	๓.๓๓	๑.๒๗๓	๑๗๔	๒๘๐	๔๓๐	๒๘๕	๒๗๓	๓.๑๔	๑.๒๗๐
	๑๐.๖%	๑๕.๓%	๒๗.๔%	๒๓.๙%	๒๒.๘%			๑๒.๑%	๑๙.๔%	๒๙.๘%	๑๙.๘%	๑๘.๙%		
๔๖. จินไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๗๓	๙๒	๒๑๐	๓๑๗	๖๑๒	๔.๐๐	๑.๑๙๑	๙๕	๑๓๒	๒๗๒	๓๐๔	๖๔๔	๓.๘๘	๑.๒๕๕
	๕.๖%	๗.๑%	๑๖.๑%	๒๔.๓%	๔๖.๙%			๖.๖%	๙.๑%	๑๘.๘%	๒๑.๐%	๔๔.๕%		
๔๗. จินรู้สึกกังวลว่าทุจริตของนักการเมือง	๗๓	๑๓๙	๓๒๕	๓๒๙	๔๓๖	๓.๗๐	๑.๑๙๖	๑๑๓	๒๐๑	๓๖๘	๓๑๐	๔๕๖	๓.๕๕	๑.๒๗๕
	๕.๖%	๑๐.๗%	๒๕.๐%	๒๕.๓%	๓๓.๕%			๗.๘%	๑๓.๙%	๒๕.๔%	๒๑.๔%	๓๑.๕%		
๔๘. จินรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๗๙	๑๗๑	๓๘๔	๓๖๖	๓๐๒	๓.๔๙	๑.๑๕๘	๑๑๖	๒๓๑	๔๗๑	๒๘๓	๓๔๓	๓.๓๕	๑.๒๒๗
	๖.๑%	๑๓.๑%	๒๙.๕%	๒๘.๑%	๒๓.๒%			๘.๐%	๑๖.๐%	๓๒.๖%	๑๙.๖%	๒๓.๘%		
๔๙. จินยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง	๗๔	๑๕๑	๔๙๐	๓๘๕	๑๙๙	๓.๓๗	๑.๐๕๖	๙๒	๒๑๐	๕๓๗	๓๗๖	๒๒๐	๓.๒๙	๑.๐๙๒
	๕.๗%	๑๑.๖%	๓๗.๗%	๒๙.๖%	๑๕.๓%			๖.๔%	๑๔.๖%	๓๗.๔%	๒๖.๒%	๑๕.๓%		
๕๐. จินร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	๕๙	๑๔๐	๓๘๘	๔๐๔	๓๑๔	๓.๕๙	๑.๑๐๐	๕๘	๑๘๕	๔๓๗	๔๐๓	๓๖๐	๓.๕๗	๑.๑๑๕
	๔.๕%	๑๐.๗%	๒๙.๗%	๓๑.๐%	๒๔.๑%			๔.๐%	๑๒.๘%	๓๐.๓%	๒๗.๙%	๒๔.๙%		

ตารางที่ ๒๓๖ : แสดงผลสำรวจจิตสำนึกในการติดตามสุจริตการทางวัฒนธรรมด้วยกิจกรรมการเมืองจำแนกตามอาชีพ (ต่อ)

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	ว่างงาน/เกษียณอายุ				อื่น ๆ			
	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	น้อยที่สุด ↔ มากที่สุด	$\bar{X}$	S.D.		

	๑	๒	๓	๔	๕			๑	๒	๓	๔	๕		
๔๑. จินคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๒๐๐	๒๓๗	๒๘๐	๓๓๔	๗๐	๒.๖๑	๑.๑๙๒	๑๕๕	๑๒๖	๑๘๙	๗๘	๒๔	๒.๔๖	๑.๑๔๘
	๒๑.๗%	๒๕.๗%	๓๐.๔%	๓๕.๕%	๗.๖%			๒๗.๑%	๒๒.๐%	๓๓.๐%	๑๓.๖%	๔.๒%		
๔๒. จินแสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ เช่น เว็บบอร์ด หนังสือพิมพ์	๔๑๘	๒๑๘	๑๗๐	๕๕	๖๑	๒.๐๕	๑.๒๑๓	๒๒๐	๑๓๑	๑๓๔	๕๔	๓๒	๒.๒๑	๑.๒๐๙
	๔๕.๓%	๒๓.๖%	๑๘.๔%	๖.๐%	๖.๖%			๓๘.๕%	๒๒.๙%	๒๓.๕%	๙.๕%	๕.๖%		
๔๓. จินมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง	๕๐๕	๑๔๗	๑๔๓	๗๔	๕๓	๑.๙๔	๑.๒๔๑	๒๙๖	๙๙	๙๙	๔๖	๓๐	๑.๙๗	๑.๒๒๑
	๕๕.๘%	๑๕.๙%	๑๕.๕%	๘.๐%	๕.๗%			๕๑.๙%	๑๗.๔%	๑๗.๔%	๘.๑%	๕.๓%		
๔๔. จินติดตามข่าวการเมือง	๑๘๒	๒๐๒	๒๕๓	๑๖๖	๑๒๒	๒.๘๓	๑.๒๙๘	๙๘	๑๓๔	๑๗๔	๙๘	๖๘	๒.๘๓	๑.๒๔๑
	๑๙.๗%	๒๑.๘%	๒๗.๔%	๑๗.๙%	๑๓.๒%			๑๗.๑%	๒๓.๔%	๓๐.๔%	๑๗.๑%	๑๑.๙%		
๔๕. จินติดตามกติกากาเลือกตั้งแต่ครั้ง	๑๕๐	๑๖๘	๒๒๙	๒๑๔	๑๖๕	๓.๐๘	๑.๓๓๐	๙๐	๑๑๔	๑๖๖	๙๙	๑๐๑	๓.๐๑	๑.๓๑๐
	๑๖.๒%	๑๘.๑%	๒๔.๗%	๒๓.๑%	๑๗.๘%			๑๕.๘%	๒๐.๐%	๒๙.๑%	๑๗.๔%	๑๗.๗%		
๔๖. จินไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๕๕	๖๙	๑๓๒	๑๙๐	๔๗๙	๔.๐๕	๑.๒๑๙	๗๐	๔๔	๙๙	๑๐๒	๒๕๗	๓.๗๖	๑.๔๐๕
	๕.๘%	๗.๕%	๑๔.๓%	๒๐.๖%	๕๑.๘%			๑๒.๒%	๗.๗%	๑๗.๓%	๑๗.๘%	๔๔.๙%		
๔๗. จินรู้สึกกังวลใจข่าวทุจริตของนักการเมือง	๖๗	๑๐๓	๑๗๑	๒๑๑	๓๗๒	๓.๗๘	๑.๒๘๐	๔๗	๖๘	๑๓๓	๑๒๔	๒๐๐	๓.๖๓	๑.๒๙๐
	๗.๓%	๑๑.๑%	๑๘.๕%	๒๒.๘%	๔๐.๓%			๘.๒%	๑๑.๙%	๒๓.๓%	๒๑.๗%	๓๕.๐%		
๔๘. จินรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง	๙๔	๑๑๙	๒๔๓	๒๒๒	๒๔๕	๓.๔๔	๑.๒๘๔	๔๕	๖๐	๑๙๙	๑๑๐	๑๕๘	๓.๔๘	๑.๒๑๙
	๑๐.๒%	๑๒.๙%	๒๖.๓%	๒๔.๑%	๒๖.๕%			๗.๙%	๑๐.๕%	๓๔.๘%	๑๙.๒%	๒๗.๖%		
๔๙. จินยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง	๗๓	๑๑๙	๓๒๓	๒๒๔	๑๘๒	๓.๓๕	๑.๑๖๖	๕๐	๘๙	๒๑๐	๑๓๓	๘๐	๓.๑๙	๑.๑๓๕
	๗.๙%	๑๒.๙%	๓๕.๑%	๒๔.๓%	๑๙.๘%			๘.๙%	๑๕.๘%	๓๗.๔%	๒๓.๗%	๑๔.๒%		
๕๐. จินร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	๕๗	๑๐๐	๒๕๘	๒๕๙	๒๕๑	๓.๕๙	๑.๑๗๑	๒๒	๖๐	๑๗๐	๑๖๙	๑๔๙	๓.๖๔	๑.๐๙๕
	๖.๒%	๑๐.๘%	๒๗.๙%	๒๘.๐%	๒๗.๑%			๓.๙%	๑๐.๕%	๒๓.๘%	๒๓.๖%	๒๖.๑%		

หมายเหตุ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด

๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย

๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง

๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก

๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

๕.๓ การเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรม ภาพรวม

๕.๓.๑ เด็กและเยาวชน

ตารางที่ ๒.๑ เปรียบเทียบความแตกต่างของสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมของนักเรียนที่อยู่ในเขตและนอกเขต

เขต	Mean	S.D	t-test	Sig
ในเขต	๓.๒๘	๐.๔๑	๐.๐๓	๐.๙๘
นอกเขต	๓.๒๘	๐.๓๙		

จากตารางพบว่า นักเรียนที่อยู่ในเขตและนอกเขตพื้นที่มีสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๑

ตารางที่ ๒.๒ เปรียบเทียบสภาวะการณ์ด้านวัฒนธรรมของนักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน

เพศ	Mean	S.D.	t-test	Sig
ชาย	๓.๒๔	๐.๔๑	-๑๐.๘๖**	๐.๐๐**
หญิง	๓.๓๓	๐.๓๙		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ <๐.๐๑

จากตาราง พบว่าเพศชายและเพศหญิงมีสภาวะการณ์ด้านวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และเพศหญิงจะมีสภาวะการณ์ด้านวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๓ โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ย ๓.๒๔

ตารางที่ ๒.๓ เปรียบเทียบสภาวะการณ์ด้านวัฒนธรรมของนักเรียนที่อยู่ต่างภาค

ระดับการศึกษา	Mean	S.D.	F	Sig.
เหนือ	๓.๓๓	๐.๔๐	๒๘.๖๖**	๐.๐๐**
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๓.๓๖	๐.๔๒		
กลาง	๓.๒๗	๐.๓๘	๒๘.๖๖**	๐.๐๐**
ตะวันออก	๓.๑๙	๐.๓๗		
ใต้	๓.๒๕	๐.๔๑	๒๘.๖๖**	๐.๐๐**
กรุงเทพและปริมณฑล	๓.๒๕	๐.๓๙		
รวม	๓.๒๙	๐.๔๐		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ <๐.๐๑

จากตารางพบว่านักเรียนที่อยู่ภาคที่แตกต่างกันมีสภาวะการณด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้สถิติของ Scheffe พบว่าเกือบ ทุกภาคมีความแตกต่างกันด้านสภาวะการณด้านวัฒนธรรม โดยมีเพียงคู่เดียวที่ไม่แตกต่างกันคือนักเรียนที่อยู่ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของสภาวะการณพบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสภาวะการณด้านวัฒนธรรมที่สูงกว่าภาคอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๖ ขณะที่ภาคตะวันออกมีสภาวะการณต่ำกว่าภาคอื่นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๙

ตารางที่ ๒.๔ เปรียบเทียบสภาวะการณด้านวัฒนธรรมของนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	Mean	S.D.	F	Sig.
ประถมศึกษา	๓.๓๐	๐.๔๑	๖.๑๑**	๐.๐๐**
มัธยมศึกษาตอนต้น	๓.๒๗	๐.๓๙		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๓.๓๒	๐.๓๙		
อาชีวะ ปวช	๓.๒๕	๐.๔๐		
อาชีวะ ปวส.	๓.๓๑	๐.๔๔		
อุดมศึกษา	๓.๓๐	๐.๓๙		
รวม	๓.๒๙	๐.๔๐		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ <๐.๐๑

จากตารางพบว่านักเรียนที่เรียนในระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีสภาวะการณด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างในระดับการศึกษาเป็นรายคู่พบว่าระดับการศึกษาที่มีสภาวะการณวัฒนธรรมแตกต่างกัน คือ ระดับนักเรียนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาแตกต่างจากระดับอาชีวศึกษา ปวช. มัธยมศึกษาตอนปลายแตกต่างจากอาชีวศึกษาระดับปวช. และอาชีวศึกษา ปวช. แตกต่างจากระดับอุดมศึกษา

ตารางที่ ๒.๕ เปรียบเทียบสภาวะการณด้านวัฒนธรรมของนักเรียนที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง

การอาศัยอยู่กับผู้ปกครอง	Mean	S.D.	F	Sig.
พ่อแม่	๓.๓๒	๐.๔๐	๒๔.๙๘**	๐.๐๐**
พ่อ	๓.๑๗	๐.๓๙		
แม่	๓.๒๖	๐.๓๙		
ญาติ	๓.๒๔	๐.๔๑		
พี่น้อง	๓.๑๗	๐.๓๗		
เพื่อน	๓.๑๔	๐.๔๐		
อื่น ๆ	๓.๒๗	๐.๓๙		
รวม	๓.๒๙	๐.๔๐		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ <๐.๐๑

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาวะการณด้านวัฒนธรรมของนักเรียนที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครองพบว่านักเรียนที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครองมีสภาวะการณด้านวัฒนธรรมของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ โดยนักเรียนที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่จะมีสภาวะการณด้านวัฒนธรรมอยู่ระดับมากที่สุดเป็นอันดับ ๑ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๒ ส่วนนักเรียนที่อาศัยอยู่กับเพื่อนจะมีสภาวะการณด้านวัฒนธรรมต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย ๓.๑๔ เมื่อพิจารณารายคู่พบว่าเกือบกลุ่มมีความแตกต่างกัน ยกเว้นนักเรียนที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่กับนักเรียนที่อาศัยอยู่กับพี่น้องไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ ๒.๖ เปรียบเทียบสภาวะการณด้านวัฒนธรรมของนักเรียนที่ได้รับค่าขนมแตกต่างกัน

ค่าขนม	Mean	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า ๕๐ บาท	๓.๓๐	๐.๔๑	๓.๙๙**	๐.๐๐**
๕๐-๑๐๐ บาท	๓.๒๙	๐.๓๙		
๑๐๑-๑๕๐ บาท	๓.๒๕	๐.๔๒		
๑๕๑-๒๐๐ บาท	๓.๒๖	๐.๔๐		
มากกว่า ๒๐๐ บาท	๓.๒๑	๐.๔๗		
รวม	๓.๒๙	๐.๔๐		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < .๐๑

จากตารางเปรียบเทียบความแตกต่างสภาวะการณด้านวัฒนธรรมของนักเรียนที่ได้รับค่าขนมแตกต่างกันพบว่านักเรียนที่ได้ค่าขนมแตกต่างกันมีสภาวะการณด้านวัฒนธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ โดยนักเรียนที่ได้รับเงินต่ำกว่า ๕๐ บาทจะมีสภาวะการณด้านวัฒนธรรมสูงที่สุดมีค่าเฉลี่ย ๓.๓๐ และนักเรียนที่ได้รับเงินมากกว่า ๒๐๐ มีสภาวะการณด้านวัฒนธรรมต่ำที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๑

๔.๓.๒ ประชาชนทั่วไป

ตารางที่ ๒.๑ เปรียบเทียบความแตกต่างของสภาวะการณทางวัฒนธรรมของนักเรียนที่อยู่ในเขตและนอกเขต

เขต	Mean	S.D	t-test	Sig
ในเขต	๓.๓๔	๐.๔๒	- .๙๐	.๓๗
นอกเขต	๓.๓๔	๐.๔๔		

จากตารางพบว่า นักเรียนที่อยู่ในเขตและนอกเขตพื้นที่มีสภาวะการณทางวัฒนธรรมที่ ไม่แตกต่างกันกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๑

ตารางที่ ๒.๒ เปรียบเทียบความแตกต่างของสภาวะการณด้านวัฒนธรรมของนักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน

เพศ	Mean	S.D.	t-test	Sig
ชาย	๓.๓๓	๐.๔๓	-๑.๘๙	๐.๐๖
หญิง	๓.๓๕	๐.๔๓		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ <๐.๐๑

จากตาราง พบว่าเพศชายและเพศหญิงมีสภาวะการณด้านวัฒนธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และเพศหญิงจะมีสภาวะการณด้านวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๓

ตารางที่ ๒.๓ เปรียบเทียบความแตกต่างของสภาวะการณด้านวัฒนธรรมของนักเรียนที่อยู่ต่างภาค

ระดับการศึกษา	Mean	S.D.	F	Sig.
เหนือ	๓.๓๕	๐.๔๐	๔๙.๙๗**	๐.๐๐**
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๓.๔๖	๐.๔๐		
กลาง	๓.๓๒	๐.๔๕		
ตะวันออก	๓.๒๕	๐.๔๔		
ใต้	๓.๓๕	๐.๔๒		
กรุงเทพและปริมณฑล	๓.๒๑	๐.๔๓		
รวม	๓.๓๔	๐.๔๓		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ <๐.๐๑

จากตารางพบว่าประชาชนที่อยู่ภาคที่แตกต่างกันมีสภาวะการณด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีสภาวะการณด้านวัฒนธรรมสูงที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๖ ขณะที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีสภาวะการณด้านวัฒนธรรมต่ำที่สุดมีค่าเฉลี่ย ๓.๒๑ เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่าทุกภาคมีความแตกต่างกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ไม่มีความแตกต่างกัน ภาคตะวันออกกับภาคกลางไม่มีความแตกต่างกัน และกรุงเทพมหานครกับภาคตะวันออกที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๒.๔ เปรียบเทียบความแตกต่างของสภาวะการณด้านวัฒนธรรมของนักเรียนที่มีระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	Mean	S.D.	F	Sig.
ประถมศึกษา	๓.๒๕	๐.๔๓	๑๐๑.๗๘**	๐.๐๐**
มัธยมศึกษาตอนต้น	๓.๒๔	๐.๔๐		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๓.๓๐	๐.๔๑		
อาชีวศึกษา	๓.๓๓	๐.๓๘		
อุดมศึกษา	๓.๕๐	๐.๔๐		
อื่น ๆ	๓.๔๑	๐.๕๒		
รวม	๓.๓๔	๐.๔๓		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ <.๐๑

จากตารางพบว่าประชาชนทั่วไปที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีสภาวะการณด้านวัฒนธรรมที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ โดยเมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างในระดับการศึกษาเป็นรายคู่พบว่า มีระดับการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาอุดมศึกษาจะมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คิดเป็น ๓.๕๐ และอันดับสุดท้ายคือการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อพิจารณารายคู่พบว่า ระดับประถมศึกษา มีสภาวะการณด้านวัฒนธรรมแตกต่างจากอาชีวศึกษา ระดับประถมแตกต่างจากมหาวิทยาลัยและอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแตกต่างจากอาชีวศึกษาและมหาวิทยาลัย ผู้ที่มัธยมศึกษาตอนปลายแตกต่างจากระดับอุดมศึกษา ส่วนที่ไม่มีความแตกต่างกันได้แก่ ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย

ตารางที่ ๒.๕ เปรียบเทียบสภาวะการณด้านวัฒนธรรมของประชาชนทั่วไปที่มีสถานภาพต่างกัน

สถานภาพ	Mean	S.D.	F	Sig.
โสด	๓.๓๑	๐.๔๑	๖๕.๔๖**	๐.๐๐**
แต่งงาน	๓.๓๘	๐.๔๒		
หย่า	๓.๒๓	๐.๔๓		
หม้าย	๓.๑๑	๐.๔๗		
รวม	๓.๓๔	๐.๔๓		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ <.๐๑

ผลการเปรียบเทียบสภาวะการณด้านวัฒนธรรมของประชาชนทั่วไปที่มีสถานภาพแตกต่างกันพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ โดยสภาวะการณด้านวัฒนธรรมที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุดได้แก่ ผู้ที่มีสถานภาพแต่งงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๘ ขณะที่ผู้ที่มีสมภาพการณเป็นหม้ายมีค่าเฉลี่ยด้านสมภาพการณวัฒนธรรมต่ำที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๑ เมื่อวิเคราะห์รายคู่พบว่าไม่มีเพียงคู่เดียวที่ไม่แตกต่างกันได้แก่ ผู้ที่มีสถานภาพหย่า กับสถานภาพโสด ส่วนคู่อื่นๆ จะมีความแตกต่างกันด้านสมภาพการณด้านวัฒนธรรม

ตารางที่ ๒.๖ เปรียบเทียบสมภาพการณด้านวัฒนธรรมของประชาชนทั่วไปที่มีอาชีพต่างกัน

ระดับการศึกษา	Mean	S.D.	F	Sig.
พนักงานบริษัทเอกชน	๓.๓๕	๐.๓๗	๗๘.๗๒**	๐.๐๐**
เกษตรกร	๓.๓๐	๐.๔๒		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๓.๕๕	๐.๔๑		
ธุรกิจส่วนตัว	๓.๓๒	๐.๔๑		
รับจ้างทั่วไป	๓.๒๕	๐.๔๑		
ว่างงาน/เกษียณอายุ	๓.๒๘	๐.๔๖		
อื่น ๆ	๓.๓๐	๐.๔๔		
รวม	๓.๓๔	๐.๔๓		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ <.๐๑

จากตารางพบว่าประชาชนทั่วไปที่มีอาชีพแตกต่างกันจะมีสมภาพการณด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ โดยกลุ่มข้าราชการและรัฐวิสาหกิจจะมีสมภาพการณด้านวัฒนธรรมสูงที่สุดมีค่าเฉลี่ย ๓.๕๕ ขณะที่อาชีพว่างงานมีสมภาพการณด้านวัฒนธรรมต่ำสุดมีค่าเฉลี่ย ๓.๒๕ เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่พบว่า อาชีพข้าราชการจะมีสมภาพการณด้านวัฒนธรรมแตกต่างจากทุกอาชีพ ส่วนรับจ้างทั่วไปจะมีความแตกต่างจากอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจและธุรกิจส่วนตัว

๕.๔ การนำเสนอองค์ประกอบที่สำคัญต่อสถานการณ์ทางวัฒนธรรม

๕.๔.๑ เด็กและเยาวชน

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อที่จะลดจำนวนตัวแปรที่มีจำนวนมาก และเพื่อที่สร้างองค์ประกอบรวมที่เกิดจากตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันได้เป็นองค์ประกอบใหม่ ซึ่งสามารถสกัดองค์ประกอบได้ดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ ตารางองค์ประกอบสำคัญต่อสถานการณ์ทางวัฒนธรรม

จากตัวแปรทั้งหมด ๕๐ ตัวแปร สามารถสกัดตัวแปรได้ ๑๑ องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน ดังนี้

ชื่อองค์ประกอบ	องค์ประกอบ
๑. คุณลักษณะแบบไทยๆ	๑. แสดงน้ำใจต่อผู้อื่น ๒. การตอบแทนผู้ที่มีพระคุณต่อฉัน ๓. การร้องเพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมีได้ถูกต้อง ๔. การยืนทำความเคารพเมื่อได้ยินเพลงชาติในที่สาธารณะ ๕. การรู้จักและไปสถานที่สำคัญในท้องถิ่น เช่น วัด โบราณสถาน ๖. การไหว้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอเมื่อพบกัน ๗. การค้อมตัวเมื่อเดินผ่านหน้าผู้ใหญ่
๒. การมีส่วนร่วมทางการเมือง	๑. การคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง ๒. การแสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ ๓. การมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง ๔. การติดตามข่าวการเมือง ๕. การติดตามกติกากาการเลือกตั้งแต่ละครั้ง
๓. การอบรมสั่งสอน	๑. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ฉันมีน้ำใจ ๒. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนฉันไม่ให้ใช้ความรุนแรง ๓. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนฉันเรื่องกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ๔. พ่อแม่/ผู้ปกครองสอนให้ฉันมีความมานะอดทน
๔. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	๑. ฉันคุยเรื่องปัญหาบ้านเมืองกับครอบครัว ๒. ฉันและครอบครัวไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์ ๓. ฉันปรึกษาปัญหากับครอบครัว ๔. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์
๕. นิสัยที่เป็นปัญหาของคนไทย	๑. การซื้อลอตเตอรี่/หวย ๒. การดูหมิ่นดู/บนบานศาลกล่าว ๓. การทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น เอาเสื้อออกนอกกางเกง/กระโปรง ทั้งชายไม่เป็นที่ ๔. ฉันซุบซิบนินทาผู้อื่น
๖. การเรียนรู้และการใช้เวลาว่าง	๑. การอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง ๒. การอ่านหนังสือพิมพ์ ๓. การอ่านข่าวหรือค้นคว้าเรื่องที่สนใจตามเว็บไซต์ต่างๆ ๔. การไปถึงโรงเรียนตรงเวลา ๕. การอ่านทบทวนวิชาที่เรียนอย่างสม่ำเสมอ

ชื่อองค์ประกอบ	องค์ประกอบ
๗. ความคิดเห็นต่อการเมือง	๑. ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งประเภทต่างๆ เช่น หัวหน้าชั้น สภานักเรียน กรรมการนักศึกษา ส.ส. ส.ว. ๒. ฉันรู้สึกรังเกียจข่าวทุจริตของนักการเมือง ๓. ฉันรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง ๔. ฉันยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง
๘. กิจกรรมภายในครอบครัว	๑. การรับประทานอาหารเย็นร่วมกับครอบครัว ๒. การไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์
๙. ลักษณะเด่นของคนไทย	๑. การร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ ๒. การมีความเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด ๓. ถ้าเกิดใหม่ได้ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง
๑๐. พฤติกรรมการแบบไทย	๑. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกง พื้นบ้านชนิดต่างๆ ๒. ฉันดูมหรสพไทยหรือการละเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ ๓. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม
๑๑. ภาษาไทย	๑. ฉันมีปัญหากับการออกเสียงควบกล้ำ ๒. ฉันมีปัญหากับการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่น เข้าใจ

๕.๕.๒ ประชาชนทั่วไป

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อที่จะลดจำนวนตัวแปรที่มีจำนวนมาก และเพื่อที่สร้างองค์ประกอบรวมที่เกิดจากตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันได้เป็นองค์ประกอบใหม่ ซึ่งสามารถสกัดองค์ประกอบได้ดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ องค์ประกอบสำคัญต่อสถานการณ์ทางวัฒนธรรม

จากตัวแปรทั้งหมด ๕๐ ตัวแปร สามารถสกัดตัวแปรได้ ๑๓ องค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน ดังนี้

ชื่อองค์ประกอบ	องค์ประกอบ
๑. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	๑. ฉันรับประทานอาหารเย็นกับครอบครัว ๒. ฉันไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์ ๓. ฉันสอนบุตรหลานหรือเด็กที่ฉันรู้จักเรื่องคุณธรรม จริยธรรม

ชื่อองค์ประกอบ	องค์ประกอบ
	๔. ฉันมีเวลาพูดคุย/ปรนนิบัติปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติผู้ใหญ่ ๕. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องความรุนแรงในสังคม ๖. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องการให้/การบริจาค/การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ๗. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องกฎแห่งกรรม/การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ๘. ฉันไปวัด/โบสถ์/มัสยิด หรือทำพิธีกรรมทางศาสนาร่วมกับคนในครอบครัว ๙. ฉันชวนคนในครอบครัวอ่านหนังสือ
๒. การเรียนรู้และการใช้เวลาว่าง	๑. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง ๒. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์ ๓. ติดตามเรื่องที่สนใจจากหนังสือ นิตยสาร หรือเว็บไซต์ต่างๆ ๔. ฉันเป็นคนใฝ่รู้ชอบค้นคว้าข้อมูลต่างๆ
๓. คุณลักษณะแบบไทยๆ	๑. แสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน ๒. ฉันค้อมตัวลงเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่/ ผู้สูงอายุ ๓. ฉันไหว้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอ ๔. ฉันยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็นนิจ
๔. การมีส่วนร่วมทางการเมือง	๑. ฉันคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง ๒. ฉันแสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ เช่น เว็บบอร์ด หนังสือพิมพ์ ๓. ฉันมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง ๔. ฉันติดตามข่าวการเมือง
๕. นิสัยที่เป็นปัญหาของคนไทย	๑. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย ๒. ฉันดูหมอดู/บนบานศาลกล่าว ๓. ฉันทำผิดกฎจราจร เช่น ฝ่าไฟแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย ๔. ฉันซุบซิบนินทาผู้อื่น
๖. กิจกรรมภายในครอบครัว	๑. ฉันไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์ ๒. ฉันปรึกษาปัญหากับครอบครัว ๓. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์
๗. การติดตามข่าวสารทางการเมือง	๑. ฉันติดตามข่าวการเมือง ๒. ฉันติดตามกติกากาการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ๓. ฉันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ชื่อองค์ประกอบ	องค์ประกอบ
๘. ความคิดเห็นต่อการเมือง	๑. ฉันรู้สึกรังเกียจชาวทุจริตของนักการเมือง ๒. ฉันรู้สึกเบื่อข่าวการเมือง ๓. ฉันยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง
๙. ลักษณะเด่นของคนไทย	๑. ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ ๒. ฉันเชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด ๓. ถ้าเกิดใหม่ได้ ฉันขอเกิดเป็นคนไทยอีกครั้ง
๑๐. พฤติกรรมการแบบไทย	๑. ฉันชอบรับประทานอาหารไทย/อาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ ๒. ฉันดูมหรสพไทยหรือการละเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ ๓. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้า ผ้าย/ผ้าไหม
๑๑. พฤติกรรมการทำงาน	๑. ฉันไปถึงที่ทำงานตรงเวลา ๒. ฉันเอางานจากที่ทำงานมาทำต่อที่บ้าน ๓. ฉันชอบทำงานเป็นทีม
๑๒. ภาษาไทย	๑. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงควบกล้ำ ๒. ฉันมีปัญหาเรื่องการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ
๑๓. การสื่อสารภายในครอบครัว	๑. ฉันดูโทรทัศน์ด้วยกันทั้งครอบครัว ๒. ฉันคุยกับคนในครอบครัวเรื่องปัญหาบ้านเมือง

๖. สรุปผลการวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรมได้ร่วมมือกับสถาบันรามจิตติในการจัดทำ “โครงการติดตามสภาวะการณ์การทางวัฒนธรรมของประเทศ” เพื่อศึกษาและติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและมิติการใช้ชีวิตด้านต่างๆ อย่างกว้างขวาง และนำไปสู่การให้ข้อมูลเชิงเฝ้าระวังและข้อเสนอเกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์การทำงานด้านวัฒนธรรมให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยโครงการได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น ๑๖,๐๙๙ คน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน ๘,๐๕๗ คนและกลุ่มบุคคลทั่วไป ๘,๐๔๒ คน ใน ๖ ภูมิภาค ที่ครอบคลุมพื้นที่ ๒๐ จังหวัด คือ ภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย พะเยา ลำปาง และอุตรดิตถ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ มหาสารคาม อุบลราชธานี บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ ภาคกลาง ได้แก่ พระนครศรีอยุธยา ประจวบคีรีขันธ์ อ่างทอง และลพบุรี ภาคใต้ ได้แก่ นครศรีธรรมราช ยะลา ชุมพร และสงขลา ภาคตะวันออก ได้แก่ ฉะเชิงเทรา และตราด และ

กรุงเทพฯและปริมณฑล ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และสมุทรสาคร โดยทางโครงการได้ทำการสำรวจสภาพการณ์ในมิติวัฒนธรรมความเป็นไทย มิติวัฒนธรรมครอบครัว และมิติวัฒนธรรมการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งพบผลการวิจัยที่เด่นๆ ดังนี้

มิติวัฒนธรรมความเป็นไทย

ในด้านความเป็นไทยพบว่ายังมีคุณลักษณะความเป็นไทย(Thainess) ที่ยังเข้มแข็งอยู่ในคนไทยในหลายเรื่อง เช่น การยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็นนิจ การแสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน การให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่หรือผู้สูงอายุ ฯลฯ โดยพบว่าในกลุ่มบุคคลทั่วไปที่เป็นผู้ใหญ่เฉลี่ยเกือบร้อยละ ๗๐ และในกลุ่มเด็กและเยาวชนราวร้อยละ ๖๐ โดยเฉลี่ยที่ระบุว่าตนมีพฤติกรรมการแสดงน้ำใจต่อผู้อื่น การตอบแทนผู้มีพระคุณ และการมีความอ่อนน้อมถ่อมตนเมื่อพบผู้ใหญ่อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด นอกจากนี้ทั้งในกลุ่มผู้ใหญ่และเด็กกว่าร้อยละ ๖๐ เช่นกันที่ระบุว่าตนมีการคุยกันเรื่องกฎแห่งกรรม การทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ในครอบครัวของตนในระดับมากถึงมากที่สุด

ในด้านภาษาและวัฒนธรรมไทยพบว่าเด็กและผู้ใหญ่ประมาณร้อยละ ๔๕ มีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงควบกล้ำ และการเขียนความเรียงยาว ๆ ส่วนด้านอาหารไทยนั้นยังคงเป็นที่ชื่นชอบของคนไทยอยู่โดยเด็กร้อยละ ๕๔ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๖๑ ระบุว่าตนชอบอาหารไทยมากถึงมากที่สุด แต่ในด้านการดูแลสุขภาพไทยและการใส่เสื้อผ้าไทยนั้นน้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัดโดยมีเด็กเพียงร้อยละ ๒๒ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๓๑ ที่ระบุว่าตนชอบดูแลสุขภาพไทย เช่น มโนราห์ โขน ยี่เก และฟ้อน ขณะเดียวกันมีเด็กและผู้ใหญ่เพียงร้อยละ ๑๑ และ๑๒ ตามลำดับที่ระบุว่าตนชอบใส่ผ้าไทยหรือชุดพื้นเมืองโดยคนภาคเหนือแสดงออกถึงการชื่นชมความเป็นไทยเหล่านี้มากกว่าคนในภาคอื่น

ด้านนิสัยการเรียนรู้ของคนไทยพบว่าเด็กและผู้ใหญ่เกือบร้อยละ ๔๐ มีพฤติกรรมอ่านหนังสือยามว่างและมีเด็กร้อยละ ๔๐ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๓๕ ที่ติดตามข่าวสารต่าง ๆ ที่ตนสนใจจากหนังสือ นิตยสาร และเว็บไซต์ต่าง ๆ ในระดับมากถึงมากที่สุด แต่เด็กมีแนวโน้มการอ่านหนังสือพิมพ์น้อยลง และน้อยกว่าผู้ใหญ่อย่างชัดเจน โดยผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๓๗ อ่านหนังสือพิมพ์อย่างสม่ำเสมอขณะที่เด็กเพียงร้อยละ ๓๐ เท่านั้นที่มีพฤติกรรมดังกล่าว

ด้านความเชื่อเรื่องโชคลางและการพนัน พบว่ายังอยู่คู่กับคนไทยอยู่พอสมควร โดยผู้ใหญ่จะมีพฤติกรรมเหล่านี้มากกว่าเด็กอย่างชัดเจน โดยผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๓๘ และร้อยละ ๕๑ ที่ดูหมอดู บนบานศาลกล่าว และพกเครื่องรางของขลังติดตัว ในขณะที่เด็กแค่ร้อยละ ๒๗ และร้อยละ ๓๖ ที่มีพฤติกรรมดังกล่าว นอกจากนี้ยังพบว่ามีผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๔๖ เชื่อลอตเตอรี่ หรือหวยใต้ดินเปรียบเทียบกับเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงโชคเพียงร้อยละ ๒๐

ด้านนิสัยที่เป็นปัญหาของคนไทยอีกเรื่องหนึ่งคือ ความไม่มีระเบียบวินัย หรือการมีนิสัยการทำงานที่ไม่ดี โดยพบว่าเด็กถึงร้อยละ ๔๐ ทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น เอาเสื้อออกนอกกางเกงหรือกระโปรง กิ่งขยะไม่เป็นที่ และมีเด็กเพียงแค่ร้อยละ ๕๑ ที่ไปถึงโรงเรียนตรงเวลา ขณะที่ในกลุ่มผู้ใหญ่มีถึงร้อยละ ๓๐ ที่ทำผิดกฎจราจร เช่น ขับรถฝ่าไฟแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย

และมีผู้ใหญ่แค่ร้อยละ ๔๙ ที่ไปถึงที่ทำงานตรงเวลา ส่วนเรื่องการทำงานเป็นทีมนั้นเด็กมีมากกว่าผู้ใหญ่ โดยมีเด็กถึงร้อยละ ๔๓ ที่ชอบทำงานเป็นกลุ่มเมื่อเทียบกับผู้ใหญ่ที่มีเพียงร้อยละ ๓๘ นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กแค่ร้อยละ ๒๖ ที่ทบทวนวิชาเรียนสม่ำเสมอและมีผู้ใหญ่แค่ร้อยละ ๓๐ เท่านั้นที่มีนิสัยมุ่งมั่นและเอางานกลับมาทำที่บ้าน ในส่วนเรื่องการซบเซบซิบหนีทากลับพบว่าเด็กมีมากกว่าผู้ใหญ่ โดยมีเด็กถึงร้อยละ ๔๔ ที่มีพฤติกรรมซบเซบซิบหนีทากลับมาหาผู้ใหญ่ที่มีพฤติกรรมดังกล่าวร้อยละ ๓๔

อย่างไรก็ตามจากการสำรวจพบว่าคนไทยยังมีความหวังดีกับสังคมไทย และรู้สึกดีกับการเป็นคนไทย โดยมีเด็กถึงร้อยละ ๗๖ และผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๗๙ ที่เชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด และมีเด็กร้อยละ ๘๑ และผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๘๕ ที่อยากเกิดเกิดเป็นคนไทยอีก และนอกจากนี้ยังพบว่าเด็กและผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๗๙ และ ๘๕ ที่มีจิตอาสาต้องการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสาธารณะ

มิติวัฒนธรรมครอบครัว

พบว่าเด็กร้อยละ ๕๔ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๕๗ ยังมีเวลาทานข้าวเย็นกับครอบครัวเป็นประจำ โดยมีเด็กร้อยละ ๒๓ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๑๘ ที่แทบจะไม่มีเวลาทานข้าวกับครอบครัวเลย รวมทั้งมีเด็กถึงร้อยละ ๔๗ และผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๓๗ ที่ไม่ค่อยได้ไปเที่ยวกับครอบครัวในวันหยุดสุดสัปดาห์ นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กแค่ร้อยละ ๕๔ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๕๐ ที่ดูโทรทัศน์กับครอบครัวเป็นประจำ โดยมีเด็กร้อยละ ๒๒ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๒๓ ที่ระบุว่าตนแทบไม่มีเวลาดูโทรทัศน์กับครอบครัวเลย นอกจากนี้ยังพบว่าประเพณีการเยี่ยมญาติในวันหยุดสุดสัปดาห์กำลังค่อย ๆ หายไปโดยมีเด็กและผู้ใหญ่เพียงร้อยละ ๒๖ และร้อยละ ๑๘ เท่านั้น ที่ระบุว่าตนยังได้ไปเยี่ยมญาติในวันหยุดสุดสัปดาห์อยู่เสมอ ๆ และมีเด็กและผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๕๓ และร้อยละ ๔๓ ที่ระบุว่าตนได้ไปเยี่ยมญาติในวันหยุดสุดสัปดาห์น้อยถึงน้อยที่สุด

ภาวะด้านครอบครัวที่น่าจับตามองอีกเรื่องหนึ่งคือ เรื่องการสื่อสารในครอบครัว โดยพบว่าเด็กคุยกับพ่อแม่ผู้ปกครองค่อนข้างน้อยโดยเฉพาะเรื่องเพศกับเรื่องปัญหาบ้านเมือง โดยแม้ว่าจะมีเด็กร้อยละ ๓๔ ระบุว่าตนปรึกษาปัญหาครอบครัวในระดับมากถึงมากที่สุด แต่กลับมีเด็กแค่ร้อยละ ๑๗ และร้อยละ ๑๑ ที่คุยเรื่องปัญหาการเมืองและเรื่องเพศกับครอบครัว หรือพ่อแม่ผู้ปกครอง อย่างไรก็ตามการอบรมสั่งสอนบุตรหลานในครอบครัวยังสะท้อนวัฒนธรรมไทยที่ดีหลายเรื่องโดยพบว่าครอบครัวโดยเฉลี่ยถึงร้อยละ ๗๐ ที่สอนบุตรหลานเรื่องการไม่ใช้ความรุนแรง เรื่องความมีน้ำใจ เรื่องกฎแห่งกรรม และเรื่องความมานะอดทน

มิติวัฒนธรรมการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

พบว่าในภาพรวมคนไทยกับการเมืองยังดูเป็นนัยขม โดยคนไทยคุยกับเพื่อนเรื่องการเมืองค่อนข้างน้อย เด็กแค่ร้อยละ ๑๕ และผู้ใหญ่แค่ร้อยละ ๒๒ เท่านั้นที่ชอบคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กและผู้ใหญ่แค่ร้อยละ ๒๐ และ ๓๓ ที่ชอบติดตามข่าวการเมือง และ

เด็กแคร์ร้อยละ ๑๓ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๑๕ เท่านั้นที่ชอบแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ โดยพบว่าคนไทยในภาคเหนือ และภาคใต้พูดคุย หรือแสดงออกทางการเมืองมากกว่าคนไทยในภาคอื่น และผู้ชายแสดงออกมากกว่าผู้หญิง

ในด้านทัศนคติต่อการเมืองพบว่าเด็กร้อยละ ๖๖ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๗๙ รู้สึกเบื่อหน่ายข่าวการเมืองโดยมีเด็กร้อยละ ๖๗ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๘๒ รู้สึกกังวลเกี่ยวกับข่าวการทุจริตของนักการเมือง

๗. ข้อเสนอแนะ

๗.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

๑. การส่งเสริมวัฒนธรรมการเลี้ยงดูบุตรหลาน อาทิ การจัดทำหลักสูตรพ่อแม่ยุคใหม่ คู่มือพ่อแม่ยุคใหม่ ฯลฯ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และเพื่อเสริมบทบาทให้กับครอบครัวในฐานะสถาบันหลักในการพัฒนาเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติต่อไป

๒. การส่งเสริมวัฒนธรรมความมีระเบียบวินัยและนิสัยการทำงานและการเรียนรู้ที่ดี อาทิ การส่งเสริมให้วัฒนธรรมการเคารพกฎระเบียบ และการมีวินัยเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกหน่วยงาน ทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกันพัฒนาให้คนไทยเคารพกฎ ระเบียบวินัยของสังคม และส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานอดุสหาหะอดทน ตรงเวลา ส่งเสริมการเรียนรู้ ติดตามข่าวสารข้อเท็จจริงมากกว่า การตามกระแส เป็นต้น

๓. การร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการและสถาบันวิชาการ อาทิ การสร้างหลักสูตร วัฒนธรรมศึกษาหรือหลักสูตรพหุวัฒนธรรมศึกษาเพื่อให้เด็กและเยาวชน ตลอดจนประชาชนทั่วไป สามารถเข้าใจถึงความหลากหลายทางความคิด ความเชื่อ และความศรัทธาซึ่งจะทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ การร่วมกันพัฒนาครุภาษาไทยที่ชำนาญการสอนและถ่ายทอดความสามารถทางภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาและอนุรักษ์ภาษาไทยที่ถูกต้องให้คงอยู่ต่อไป

๔. การส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ทางวัฒนธรรม อาทิ การส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรคงานศิลป์เชิงพาณิชย์ ตลอดจนการส่งเสริมการส่งออกไปยังต่างประเทศ เพื่อฟื้นฟูและเพิ่มมูลค่าภูมิปัญญาทางศิลปวัฒนธรรมไทย อาทิ มหกรรมไทย ผ้าลายไทย ฯลฯ ไม่ให้สูญไป ซึ่งนอกจากจะเป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมแล้ว ยังเป็นการกระตุ้นให้คนรุ่นใหม่เห็นคุณค่าและศักยภาพของภูมิปัญญาไทยเหล่านี้ว่าสามารถสร้างรายได้และความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจได้ด้วย

๕. การพัฒนายุทธศาสตร์วัฒนธรรมเชิงพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายบนฐานข้อมูล สภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมรายพื้นที่และรายกลุ่มเป้าหมาย อาทิ การส่งเสริมเรื่องภาษาไทยในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ซึ่งมีปัญหาการใช้ภาษามากที่สุด การส่งเสริมวัฒนธรรมครอบครัวในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพฯ และปริมณฑล ที่พบปัญหาทั้งการใช้เวลากับครอบครัวและการสื่อสารในครอบครัวมากกว่าภาคอื่นๆ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเยาวชนต่ำกว่า ๒๕ ปีลงมา ซึ่งพบว่าแปลกแยกทางการเมืองมากกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ

๗.๒ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การทำการสำรวจสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมเป็นประจำทุกปี โดยมีการพัฒนาเครื่องมือและกรอบคำถาม ตลอดจนแนวทางการวิเคราะห์อย่างต่อเนื่อง และในการดำเนินการสำรวจอาจจะทำผ่านระบบงานปกติ เพื่อประหยัดงบประมาณ โดยขอความอนุเคราะห์สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเป็นกลไกเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลกลุ่มเยาวชน หรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนหรือองค์กรเอกชนกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลกลุ่มประชาชนทั่วไป จังหวัดละประมาณ ๘๐๐ ตัวอย่าง และสามารถส่งแบบสอบถามมาวิเคราะห์ที่ส่วนกลางหรือระดับจังหวัดเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ในจังหวัดได้ทันที

๘. การเผยแพร่ผลการวิจัย : งานแถลงผลการสำรวจสภาพการณ์ทางวัฒนธรรม

สถาบันรามจิตติได้จัดงานแถลงผลการสำรวจสภาพการณ์ทางวัฒนธรรม ภายใต้โครงการวิจัยและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของสังคมไทย ระยะที่ ๑ ขึ้นเมื่อวันอังคารที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓ เวลา ๙.๓๐ – ๑๑.๐๐ น. ณ ห้องประชุม Amantee House ถนนแจ้งวัฒนะกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมอันเป็นผลจากการเก็บข้อมูลแบบสำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง ๒ กลุ่มคือ กลุ่มเด็กและเยาวชน และกลุ่มประชาชนทั่วไป จำนวนทั้งสิ้นกว่า ๑๖,๐๐๐ คน จากประชากรทั่วประเทศ

ในงานดังกล่าว ทางสถาบันรามจิตติได้เชิญหน่วยงานที่สำคัญๆ เข้าร่วม ได้แก่ ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ผู้แทนจากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด นักวิชาการตัวแทนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และนักวิจัยโครงการ Child Watch ในครั้งนี้ นายสมชาย เสี่ยงหลาย เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ให้เกียรติขึ้นแถลงร่วมกับ ดร.อมรวิทย์ นาครทรรพ ผู้อำนวยการสถาบันรามจิตติและหัวหน้าโครงการวิจัยและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของสังคมไทย ระยะที่ ๑ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมให้ข้อคิดเห็นต่อผลการสำรวจสภาพการณ์ในครั้งนี้จำนวน ๓ ท่าน คือ นายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์ ผู้อำนวยการสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนาและอดีตผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม นางสาวลัดดา ตั้งสุภาชัย ผู้อำนวยการศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม และนายแทนคุณ จิตต์อิสระ โฆษกกระทรวงวัฒนธรรมและพิธีกรรายการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม โดยงานแถลงดังกล่าวมีสาระและรายละเอียดสำคัญสรุปได้ดังนี้

ก. บทกล่าวนำ โดยเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

นายสมชาย เสี่ยงหลาย เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กล่าวเปิดงานแถลงสภาวะการณ์โดยชี้ว่า วัฒนธรรมไทยอันโดดเด่นที่มีมาแต่ช้านาน กำลังถูกทำลายจากกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ซึ่งเป็นสิ่งที่คนไทยรู้สึกวิตกกังวลกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว แต่ยังไม่มีความเห็นแนวทางแก้ไขเรื่องต่างๆ เหล่านี้ โดยเฉพาะสภาวะการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนและความเป็นคนไทยของเรา ดังนั้นทางสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติจึงได้สนับสนุนให้มีการสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศเพื่อให้เท่าทันถึงประเด็นทางวัฒนธรรมทั้งที่เป็นความเข้มแข็งและทั้งที่นำไปเป็นกังวล ซึ่งเป็นการสำรวจทั่วทั้งประเทศ ทุกกลุ่มอายุ ทั้งเด็กเยาวชนและประชาชนทั่วไป ทางสวช.เองจะใช้ข้อมูลจากสภาวะการณ์เหล่านี้ให้เป็นประโยชน์สำหรับการวางนโยบายและแนวทางในการเผชิญกับภาวะการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในสังคมไทย ทั้งนี้ท่านเลขาธิการสวช. ได้กล่าวขอบคุณสถาบันรามจิตติ นักวิจัย และทุกๆ หน่วยงานที่เข้าร่วมรับฟังการแถลงสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรม ในอันที่จะเป็นสื่อขยายผลให้คนในสังคมได้รับทราบสภาวะการณ์เหล่านี้อย่างทั่วถึง เพื่อการธำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงามและเยียวยาแก้ไขสภาวะการณ์ที่เป็นปัญหาไปสู่ทิศทางที่ถูกต้องและดีขึ้นต่อไป

ข. การนำเสนอผลการสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรม โดยหัวหน้าโครงการวิจัยฯ

ดร.อมรวิรัช นาคกรทรพ ผู้อำนวยการสถาบันรามจิตติและหัวหน้าโครงการวิจัยและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของสังคมไทย ระยะที่ ๑ นำเสนอสาระสำคัญจากผลการสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมโดยนำเสนอดังนี้

๑) การทบทวนเอกสารและองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมจากนานาชาติประเทศชี้ว่า การทำงานด้านวัฒนธรรมควรดำเนินการในเชิงรุก ดังตัวอย่างการสังเคราะห์ยุทธศาสตร์การดำเนินงานทางวัฒนธรรมจากนานาชาติประเทศ เช่น ฝรั่งเศส เกาหลี นิวซีแลนด์ ที่ให้ความสำคัญกับงานวัฒนธรรมอย่างจริงจังมาก ตัวอย่าง เว็บไซต์ของกระทรวงวัฒนธรรมในฝรั่งเศสได้รับความนิยมสูงมาก ส่วนเกาหลีมีกรมภาพยนตร์ทางวัฒนธรรม ขณะที่นิวซีแลนด์มีวาทกรรมทางวัฒนธรรมที่ซาบซึ้งมาก เป็นต้น ข้อค้นพบจากการศึกษาตัวอย่างจากนานาชาติประเทศชี้ให้เห็นความจำเป็นที่กระทรวงวัฒนธรรมและสวช. จะต้องเปิดงานในแนวรุกอย่างบูรณาการและเป็นระบบอันจะนำไปสู่เรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม และหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานที่ทุกฝ่ายได้ร่วมทำกันในวันนี้จะปูทางไปสู่การที่พี่น้องคนไทยเปิดใจให้กันมากขึ้น เข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างแต่ไม่แตกแยก

๒) นำเสนอผลการสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมของไทย จากการประมวลกระแสความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องพบว่า การสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกประเทศทั่วโลกต่างก็ทำการสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Survey) แล้วพบกระแสคล้ายกันว่า วัฒนธรรมทุกประเทศทั่วโลกถูกทำลายโดยกระแสโลกาภิวัตน์และทำให้เสียตัวตนทางวัฒนธรรมไป เช่น เรื่องภาษาไทย เรื่องการแสดงหรือมหรสพไทยที่ถูกมองว่ากำลังอ่อนแอลงไป ทำอย่างไรที่จะให้

สิ่งเหล่านี้คงอยู่ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ได้ ดังนั้นผลสำรวจที่ดำเนินการมาจะเป็นเครื่องชี้เป้าต่อการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม

การสำรวจสภาพการณ์ในครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างประมาณ ๑๖,๐๐๐ คน แบ่งออกเป็นเด็กและเยาวชน ๘,๐๐๐ คน และประชาชนทั่วไป ๘,๐๐๐ คน โดยประมาณ โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม ๒ ชุด สำหรับเด็กและเยาวชน และสำหรับประชาชนทั่วไป ในแบบสอบถามประกอบด้วย ๕๐ ข้อกระทงคำถาม ซึ่งครอบคลุม ๓ มิติ คือ มิติวัฒนธรรมความเป็นไทย มิติวัฒนธรรมครอบครัว และมิติวัฒนธรรมการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งได้เครือข่ายนักวิจัยของสกว. และสสส. จากโครงการติดตามสภาพการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child Watch) เป็นคณะทำงานในการกำหนดและสุ่มกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ ๒๐ จังหวัด จาก ๖ ภูมิภาค โดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๓ ท่านซึ่งได้แก่ รศ.ดร.จิตตินันท์ เดชะคุปต์ จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ผศ.ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และดร.ดรุณี จำปาทอง จากกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยสรุปสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมตามมิติทั้ง ๓ มิติได้ ดังนี้

มิติแรกด้านวัฒนธรรมความเป็นไทย การสำรวจสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมพบประเด็นของคนไทย “ยิ้มให้กัน-มีน้ำใจ-เชื่อในกรรมดี” โดยผลการสำรวจพบว่าคนไทยยังมีคุณลักษณะความเป็นไทย (Thainess) ที่ยังเข้มแข็งอยู่หลายเรื่อง เช่น การยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็นนิจ การแสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน การให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่หรือผู้สูงอายุ ด้านภาษาและวัฒนธรรมไทยทั้งเด็กและผู้ใหญ่มียังคงค่อนข้างมีปัญหาด้านการออกเสียงควบกล้ำและการเขียนความเรียงยาวๆ ด้านอาหารไทยทั้งเด็กและผู้ใหญ่มียังคงชื่นชอบในระดับมากถึงมากที่สุด ด้านการดูมหรสพไทยและการใส่เสื้อผ้าไทยยังเป็นที่ยอมรับกันน้อย โดยพบว่าคนในภาคเหนือจะแสดงออกและชื่นชมความเป็นไทยเหล่านี้มากกว่าคนในภาคอื่นๆ ด้านนิสัยการเรียนรู้ของคนไทย พบว่าเด็กและผู้ใหญ่มีพฤติกรรมการอ่านหนังสือยามว่างและติดตามข่าวสารต่างๆ จากหนังสือ นิตยสาร และเว็บไซต์ต่างๆ ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยเด็กมีแนวโน้มการอ่านหนังสือพิมพ์น้อยกว่าผู้ใหญ่อย่างชัดเจน ด้านความเชื่อโชคลางและการพนันพบว่ายังคงอยู่คู่กับคนไทยอยู่พอสมควร โดยผู้ใหญ่จะมีพฤติกรรมเหล่านี้มากกว่าเด็กอย่างชัดเจน ทั้งในเรื่องของการดูหมอดดู บันานศาลกล่าว พกเครื่องรางของขลังติดตัว และการเสี่ยงโชคซื้อลอตเตอรี่หรือหวยใต้ดิน นอกจากนี้ด้านนิสัยที่เป็นปัญหาของคนไทย คือความไม่มีระเบียบวินัยหรือการมีนิสัยการทำงานที่ไม่ได้ เด็กและผู้ใหญ่หนึ่งในสามของกลุ่มตัวอย่างทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน/กฎจราจร และมีเด็กและผู้ใหญ่เพียงร้อยละ ๕๐ ที่ไปถึงโรงเรียน/ที่ทำงานตรงเวลา ในเรื่องของการทำงานหรือการทบทวนบทเรียนนั้นทั้งเด็กและผู้ใหญ่มียังอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ส่วนพฤติกรรมการนินทากลับพบว่าเด็กมีมากกว่าผู้ใหญ่

มิติที่สองด้านวัฒนธรรมครอบครัว งานสำรวจสภาพการณ์สะท้อนว่า สังคมไทยต้องจับตาชีวิตครอบครัวไทยในปัจจุบัน เป็นครอบครัวแบบทางไครทางมันมากขึ้นด้วยปรากฏการณ์ที่ชี้ความสัมพันธ์ของครอบครัวที่ “ไม่กิน-ไม่เที่ยว-ไม่เยี่ยม-ไม่คุย” ทั้งนี้ผลสำรวจพบว่าเด็กและผู้ใหญ่มากกว่าครึ่งยังมีเวลาทานข้าวเย็นกับครอบครัวเป็นประจำและดูโทรทัศน์ร่วมกับครอบครัว แต่ไม่ค่อยได้ไปเที่ยว

กับครอบครัวในวันหยุดสุดสัปดาห์ โดยพบว่าประเพณีการเยี่ยมญาติผู้ใหญ่ในวันสุดสัปดาห์ค่อยๆ หายไป ภาวะด้านครอบครัวที่น่าจับตามองอีกเรื่องหนึ่งคือ เรื่องการสื่อสารในครอบครัว โดยพบว่าเด็ก คุยกับพ่อแม่ผู้ปกครองค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะเรื่องเพศกับปัญหาบ้านเมือง แต่ครอบครัวส่วนมาก ยังคงสอนบุตรหลานเรื่องการไม่ใช้ความรุนแรง ความมีน้ำใจ กฎแห่งกรรม และความมานะอดทน

มิติที่สามคือด้านวัฒนธรรมการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ข้อค้นพบจากการ สัมภาษณ์กับนักข่าวไทยกับอารมณ์เชิงการเมือง “เปื้อนตามข่าว-รังเกียจการเมืองทุจริต” โดยผลการ สัมภาษณ์พบว่าในภาพรวมคนไทยกับการเมืองยังดูเป็นยาขม โดยคนไทยคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง ค่อนข้างน้อย นอกจากนี้การติดตามข่าวและแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะก็น้อย เช่นเดียวกัน ในขณะที่คนส่วนใหญ่รู้สึกเบื่อหน่ายข่าวการเมืองและรังเกียจข่าวการทุจริตของ นักการเมือง จากผลสัมภาษณ์ข้อสังเกตว่าคนไทยในภาคเหนือและภาคใต้พูดคุยหรือแสดงออกทาง การเมืองมากกว่าคนไทยในภาคอื่น และผู้ชายแสดงออกมากกว่าผู้หญิง

อย่างไรก็ตามข้อค้นพบจากการสำรวจสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมได้ให้ข้อเสนอแนะเชิง นโยบายต่อคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติไว้หลายประการ ดังนี้ ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม การเล็งดูบุตรหลาน อาทิเช่น การส่งเสริมให้มีการจัดทำหลักสูตรพ่อแม่ยุคใหม่ คู่มือพ่อแม่มือใหม่ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และเพื่อเสริมบทบาทให้กับครอบครัวใน ฐานะสถาบันหลักในการพัฒนาเด็กและเยาวชนซึ่งจะเป็นอนาคตของชาติต่อไป ด้านการส่งเสริม วัฒนธรรมความมีระเบียบวินัยและนิสัยการทำงานและการเรียนรู้ที่ดี อาทิเช่น การส่งเสริมให้ วัฒนธรรมการเคารพกฎระเบียบและการมีวินัยเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกหน่วยงาน ทุกภาคส่วนจะต้อง ร่วมมือกันพัฒนาให้คนไทยเคารพกฎระเบียบวินัยของสังคม และส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงาน อุตสาหะอดทน ตรงเวลา ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ ติดตามข่าวสารข้อเท็จจริงมากกว่าการตาม กระแส เป็นต้น ด้านการร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการและสถาบันวิชาการ อาทิเช่น การสร้าง หลักสูตรวัฒนธรรมศึกษาหรือหลักสูตรพหุวัฒนธรรมศึกษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนตลอดจน ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจถึงความหลากหลายทางความคิด ความเชื่อ และความศรัทธา ซึ่งจะทำ ให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ การร่วมกันพัฒนาภาษาไทยที่ชำนาญการสอนและถ่ายทอด ความสามารถทางภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาและอนุรักษ์ภาษาไทยที่ถูกต้องให้คงอยู่ ต่อไป ด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) อาทิเช่น การส่งเสริมให้เกิดการ สร้างสรรค์งานศิลป์เชิงพาณิชย์ ตลอดจนการส่งเสริมการส่งออกไปยังต่างประเทศ เพื่อฟื้นฟูและเพิ่ม มูลค่าภูมิปัญญาทางศิลปวัฒนธรรมไทยไม่ให้สูญไป ซึ่งนอกจากจะเป็นการอนุรักษ์มรดกทาง วัฒนธรรมแล้ว ยังเป็นการกระตุ้นให้คนรุ่นใหม่เห็นคุณค่าและศักยภาพของภูมิปัญญาไทยเหล่านี้ว่า สามารถสร้างรายได้และความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจได้ด้วย (รายละเอียดติดตามได้จาก เอกสารแนบท้ายหมายเลข ๓-๔)

ค. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

หลังการนำเสนอผลการสำรวจสภาวะการทางวัฒนธรรมไทยแล้ว นายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์ ผู้ทรงคุณวุฒิในฐานะผู้ทำงานด้านนโยบายสาธารณะเพื่อสังคมไทยได้แสดงความเห็นต่อผลสำรวจสภาวะการทางวัฒนธรรมไว้ ดังนี้ ประการแรก งานวิจัยชิ้นนี้ทำให้เกิดความเข้าใจที่มั่นคงขึ้นว่าความคิดพื้นฐานของคนเราซึ่งเป็นปัจเจกชนเท่านั้น การที่คนไทยส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๘๐ มีความคิดว่าหากเกิดใหม่ได้อีกจะเป็นคนไทยอีกครั้ง นั้นหมายความว่าคนไทยส่วนใหญ่ยังยึดฐานวัฒนธรรมของตนเองมีแรงบันดาลใจที่แก่กล้าเพียงพอ ต้องย้อนกลับไปดูประสบการณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละคนแต่ละกลุ่ม ทำให้เห็นค่านิยมร่วมของความสามัคคี ทั้งนี้งานวิจัยในครั้งนี้เป็นการต่อยอดงานวิจัยเมื่อ ๔ ปีที่แล้วที่กระทรวงวัฒนธรรมได้สนับสนุนให้โครงการ Child Watch ทำ ถือเป็นารขีดเส้นจากจุด A ไปยังจุด B ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ประเทศไทยประสบกับเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด และระดับครอบครัว งานวิจัยชิ้นนี้เป็นประโยชน์ต่อคนทำงานเกี่ยวกับสาธารณะ

นายวีระศักดิ์ ยังได้ตั้งข้อสังเกตต่อประเด็นการมองวัฒนธรรมด้วยว่า “จากประสบการณ์การทำงานของผมทำให้รู้จักกับคำคำหนึ่งซึ่งค่อยๆ แสดงตัวออกมา คือคำว่า “โลกเอี่ยม” ที่แสดงให้เห็นว่าขอบแดนทั้งในสิ่งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้มันกำลังเอี่ยม กำลังละลาย และเกินกว่าอำนาจของรัฐที่จะควบคุมให้มันแข็งต่อไป ที่ถูกกระแสโลกาภิวัตน์และกระแสวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเป็นตัวทำลายให้มันเอี่ยมขึ้นเรื่อยๆ จะเห็นได้จากการเชื่อมโยงด้านข้อมูลข่าวสารของโลก วัฒนธรรมคือการซึมซับตามธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อยๆ ซึ่งอำนาจที่รัฐพยายามกำหนดกรอบมันไว้กลับทำให้เกิดความขัดแย้ง ดังนั้นรัฐต่างๆ จึงพยายามที่จะลบบรรทัดต่างๆ เหล่านั้นออก” วาทกรรมดังกล่าวมีนัยต่อมุมมองการทำงานวัฒนธรรมอย่างยิ่งในปัจจุบัน

นายวีระศักดิ์ ยังกล่าวต่อด้วยว่า ได้มีโอกาสรู้จักกับท่านสมชายมาเป็นรองเลขาฯ สวช. จนกระทั่งเป็นเลขาธิการสวช. ท่านเป็นผู้ให้ความสำคัญต่อวัฒนธรรมร่วมสมัยอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเป็นโอกาสอันดีอย่างยิ่งที่งานในครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่มีวิสัยทัศน์ในเรื่องนี้ ทั้งทางกระทรวงวัฒนธรรมก็ดี ทางสถาบันรามจิตติก็ดี ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย จนไปถึงแนวทางปฏิบัติ แต่อย่างไรก็ดียุทธศาสตร์ที่ยากที่สุดในตอนนี้คือ ค่านิยมแห่งอำนาจนั้นยังคงอยู่ และการที่จะให้ค่านิยมแห่งอำนาจนั้นคล้อยตามข้อค้นพบทางวัฒนธรรมทำได้ยาก ซึ่งงานวิจัยต่างๆ เหล่านี้ควรจะไปดึงให้ผู้นำที่มีอำนาจในระดับต่างๆ มองเห็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและใช้ประโยชน์จากข้อมูลและข้อค้นพบจากการวิจัย ดังตัวอย่างผู้ว่าราชการจังหวัดที่เห็นความสำคัญของข้อมูล Child Watch และพยายามสร้างพื้นที่ดี พื้นที่สร้างสรรค์ให้เกิดมากขึ้นในต่างจังหวัด ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสแก่เด็กเยาวชนและประชาชนที่อยู่ชายขอบ ประการสุดท้ายที่กล่าวย้าถึงท้ายคือ เรื่องตัวแบบของเยาวชนรุ่นใหม่ ซึ่งในช่วง ๑๕ ปีที่ผ่านมาประเทศไทยได้เรียนรู้ ผ่านกระบวนการตัวอย่างหรือแบบอย่างมาหลายแบบ ในอดีตตัวแบบคือบุคคลซึ่งอยู่ในชนชั้นสูง ต่อมาได้กลายมาเป็นชนชั้นกลาง ถัดมาเป็นนักวิชาการที่ลุกขึ้นมาปฏิวัติความคิดจนเป็นผลสำเร็จ มีบทเรียนความสำเร็จจากตัวแบบ

ต่างๆ (Success Story) ส่วนเยาวชนที่มีความสามารถและพลังในตัวมาก ตัวแบบที่จะเติมเข้ามาได้นั้นมีทั้งแนวคิดและแนวระนาบ “ในแนวคิด คือตัวแบบของชนชั้นกลาง มนุษย์เงินเดือนที่ถูกออกแบบโดยตัวระบบ เรียนรู้ที่จะปรับตัวให้อยู่ในระบบ โดยรักษาฐานทางวัฒนธรรมไว้ได้ เช่น โรงเรียนสอนทำหนังสือตัวอย่างกระบวนการสร้างตัวแบบตัวอย่างหนึ่ง ที่พยายามสอนเทคนิคการสะท้อนอีกมุมมองชีวิตที่คนทั่วไปอาจจะไม่ได้เห็นออกมาเป็นการดึงตัวแบบที่ทำมุมในแกนตั้ง ส่วนในแนวระนาบหรือแนวนอนนั้นเป็นเรื่องของอายุ ตัวแบบของเด็กและเยาวชนที่มีความสุดโต่งในเรื่องของความสามารถ” ในประเด็นเรื่องเพศนั้นเด็กผู้หญิงยังยึดติดในวัฒนธรรมเดิมมากกว่าเด็กผู้ชาย ซึ่งเด็กผู้หญิงนั้นยึดเอาตัวแบบมาจากแม่ แต่เด็กผู้ชายนั้นยังคงต้องหาตัวแบบที่ดีให้เด็กผู้ชายเป็นเรื่องสำคัญมาก เนื่องจากเด็กผู้ชายครองอิทธิพลด้านการกำหนดจิตใจด้านอำนาจของผู้มีอำนาจ

นอกจากประเด็นเรื่องตัวแบบแล้ว ยังมีประเด็นเรื่องเศรษฐกิจ เช่นเรื่องการเปิด FTA การเปิดเสรีต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนเมืองเป็นอย่างมาก และไม่เพียงแต่เฉพาะชุมชนเมืองหรือชายแดนเพียงเท่านั้นที่จะได้รับผลกระทบต่างๆ เหล่านี้ แม้แต่จังหวัดอื่นๆ ที่เป็นเส้นทางลำเลียงสินค้าต่างๆ ก็ยังได้รับผลกระทบอย่างรวดเร็วและรุนแรงด้วยเช่นกัน งานวิจัยภาคสังคมที่ลงรายละเอียดทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพนั้นจะเป็นเครื่องมือกระตุ้นเตือนให้รัฐและหน่วยงานนโยบายสาธารณะที่อยู่ของรัฐ มีพลังในการบ่มเพาะกระบวนการสื่อสารสาธารณะในโลกโซเชียลเป็นไปอย่างสมดุล

ทางด้านนายแทนคุณ จิตต์อิสระ ผู้ทรงคุณวุฒิในฐานะพิธีกรดำเนินรายการด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรมผ่านสื่อโทรทัศน์ ได้แสดงข้อคิดเห็นต่อผลการสำรวจสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมไว้ดังนี้ วัฒนธรรมเป็นลูกของการเมืองและศาสนา ในขณะเดียวกันก็สามารถพลิกบทบาทขึ้นมาเป็นรุ่นพ่อแม่ได้เช่นเดียวกัน เป็นมิติคู่ขนานทั้งเชิงอนุรักษ์ เชิงพัฒนา และเชิงอำนาจ/อำนาจ กล่าวคือเชิงอนุรักษ์ในลักษณะของสิ่งเก่าๆ ก็ต้องคงไว้สิ่งใหม่ๆ ก็ต้องเรียนรู้ เชิงพัฒนาในลักษณะของธรรมเนียมกับทุนนิยม เชิงอำนาจ/อำนาจในการบริหารจัดการระบบต่างๆ เมื่อใช้หลักศีล ๕ มาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับวัฒนธรรม สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ในด้านศีลข้อ ๑ มนุษย์มีแนวโน้มที่จะใช้ความรุนแรงมากขึ้น ด้านศีลข้อ ๒ โลกมีแนวโน้มเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ กล่าวคือถูกความโลภเข้าครอบงำจิตใจมนุษย์ให้ดิ้นรนแย่งชิงทรัพยากรเพื่อความอยู่รอด ด้านศีลข้อ ๓ ยุคเสรีเพศชายหญิงเปลี่ยนวิถีทางเพศที่เปลี่ยนไป ลักษณะความเป็นครอบครัวที่เปลี่ยนจากครอบครัวขยายกลายเป็นครอบครัวเดี่ยว และครอบครัวสลาย เด็กและคนชราถูกทอดทิ้งมากขึ้น ด้านศีลข้อ ๔ มายาคติ (Virtual Reality) สื่อมีอิทธิพลอย่างมาก ในขณะที่คนไทยยังไม่พร้อมต่อการเป็นกระแสโลกาภิวัตน์อย่างเต็มตัว และศีลข้อ ๕ ภูมิคุ้มกันทางปัญญาบกพร่องหรือติดไวรัสทางจิตวิญญาณ

เมื่อนำแนวคิดทางวัฒนธรรมมาเชื่อมโยงกับแนวคิดทางจิตวิทยาของมาสโลว์ (Maslow's Theory) จะเห็นได้ว่าสิ่งที่เราควรดำเนินการเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมประการแรกคือ การจัดระบบของวัฒนธรรมทั้งสาระและแก่นแท้ของวัฒนธรรม การหาแก่นแท้ของวัฒนธรรม รากเหง้าอัตลักษณ์ที่แท้จริงของวัฒนธรรมไทย มี ๕ มิติ มิติที่ ๑ วัฒนธรรมอันดีงามที่อยู่คู่คนไทยมาช้านานคือความอ่อนน้อมถ่อมตน การสร้างวิถีความอ่อนน้อมถ่อมตนจะช่วยลดความรุนแรงในสังคมได้ มิติที่ ๒

การสร้างภูมิคุ้มกันด้านความพอเพียง มิติที่ ๓ การสร้างจิตสำนึกความกตัญญูรู้คุณให้กับลูกหลาน มิติที่ ๔ การสอนเรื่องสัจจะ การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และมิติที่ ๕ การส่งเสริมในเรื่องการใฝ่เรียนรู้สู่ งานหนัก มีสถานที่ มีสถานภาพ มีสถานการณ์ ให้เด็กได้เรียนรู้ ได้แสดงออก **ประการที่สอง** คือการสร้างวัฒนธรรมความภาคภูมิใจ (self esteem) สร้างให้คนไทยนิยมความเป็นไทย การสร้างสรรค์ วัฒนธรรมเพื่อสร้างสรรค์เศรษฐกิจไทย **ประการที่สาม** คือการสร้างวัฒนธรรมความรัก การสอนเรื่อง ความรักใน ๓ ลักษณะ รักเอาแต่ได้ รักได้และรู้จักการให้ และรักมีแต่ให้ ซึ่งเราต้องสร้างวัฒนธรรม การให้ก่อนแล้วเมื่อเป็นผู้ให้แล้วก็จะเป็นผู้รับด้วยเช่นกัน **ประการที่สี่** คือการสร้างความมั่นคง ปลอดภัย และ**ประการสุดท้าย**ทำอย่างไรให้วัฒนธรรมเกิดเป็นพลวัตจนกลายเป็นวิถีชีวิตของคน ไทย

นายแทนคุณ กล่าวสรุปด้วยว่า วัฒนธรรมเชิงรุกเป็นสิ่งสำคัญมาก การมีความแตกต่างกัน ทางความคิดเห็นสามารถก่อให้เกิดความงามทางวัฒนธรรมได้ โดยขอเพียงอย่าทำร้ายกัน ให้ตั้งอยู่ใน หลักศาสนาโดยถือเอาประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเป็นหลัก ซึ่งเสาหลักสำคัญ ๓ ประการที่ ควรยึดถือ คือ ศาสนา-เป็นหลักยึดในการปฏิบัติ การศึกษา-สร้างสติปัญญา ความรู้ความคิด และ การสื่อสาร-การนำเสนอสาระต่าง ๆ ผ่านสื่อไม่ควรนำเสนอภาพลบของวัฒนธรรม ควรนำเสนอเป็น จริยธรรมเชิงบวก สรุปได้ว่าวัฒนธรรม วิถีชีวิต การเมือง ศาสนา การศึกษา การสื่อสาร มันไป ด้วยกันทั้งหมด อย่างแยกออกไม่ได้

ส่วนนางสาวลัดดา ตั้งสุภาชัย ผู้ทรงคุณวุฒิในฐานะผู้ดำเนินงานด้านการเฝ้าระวังทาง วัฒนธรรมกล่าวเกี่ยวกับผลการสำรวจสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมดังนี้ องค์ภาพพทางวัฒนธรรมที่ สำคัญในปัจจุบันนั้นก็คือ ศาสนา การศึกษา และสื่อ หากสามารถทำให้ผู้ทำงานทั้ง ๓ ด้าน มาบูรณา การการทำงานร่วมกันได้ย่อมก่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนทางวัฒนธรรมอย่างมากมาย แต่ใน ปัจจุบันกลับพบว่า**ผู้ประกอบการสื่อ** มีจำนวนไม่น้อยที่อยากจะทำสื่อดีๆ หรือสื่อสร้างสรรค์ออกมา แต่พวกเขาเหล่านั้นย่อมไม่สามารถต้านทานกระแสทุนนิยมได้ ทำให้มีทางออกค่อนข้างน้อยต้องผลิต สื่อไปตามที่นายทุนหรือกระแสดังคสมส่วนใหญ่ต้องการ แต่อย่างไรก็ดีในปัจจุบันคณะรัฐมนตรีได้ผ่าน ร่างกองทุนสื่อปลอดภัยสร้างสรรค์แล้วก็คาดว่าในอนาคตน่าจะมีสื่อดีๆ ออกมาสู่สาธารณะมากขึ้น ใน **ประเด็นด้านศาสนานั้น** พบว่า คนไทยถูกสอนเพียงให้แค่ท่องจำศีลเท่านั้น ขณะเดียวกันสื่อ เทคโนโลยีต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันกลับไม่เอื้อให้เด็กประพฤติตัวมีจริยธรรมเท่าที่ควร ไม่ว่าจะเป็นเกม ออนไลน์ ที่สอนให้เด็กใช้ความรุนแรงแก้ปัญหา หรือทำให้เด็กกลายเป็นยูวอาชญากรต้องขโมยเงินมา เป็นค่าเล่นเกม ขณะเดียวกัน MSN Hi๕ หรือ Cam frog เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ทำให้เด็กเข้าถึงสื่อโซเชียล ซึ่งก็เป็นดาบสองคมคือมีทั้งทางที่เชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ตรงกันข้ามก็นำเด็กเข้าไป เสพสื่อลามกสมัยใหม่หรือช่องทางการค้าประเพณีใหม่ๆ ได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้แม้ว่าศาสนาจะสอนให้คน นับถือศีลก็ตามแต่สังคมไทย/คนไทยก็ไม่เคยสอนให้บูรณาการศีลทั้ง ๕ ข้อ พ่อแม่ ครูอาจารย์ไม่เคย ที่จะนำมาสอนให้เด็กปรับใช้เข้ากับการดำเนินชีวิตประจำวันชีวิตประจำวัน **ในด้านการศึกษานั้น** จำเป็นต้องสร้างให้เกิดความตระหนักรู้ในเรื่องสื่อ แต่การศึกษาไทยในปัจจุบันกลับไม่เคยสอนเรื่อง

การตระหนักรู้ (Media Interesting) ไม่เคยมีในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ขณะเดียวกัน กระทรวงศึกษาธิการก็ยังขาดการคิดที่จะบูรณาการการทำงานในการสร้างหลักสูตรร่วมกับองค์กร ภาควิชา หรือหน่วยงานภาคีอื่นๆ เท่าที่ควร ครูเองก็สอนเพียงรายวิชาที่ตนรับผิดชอบ และขาดความ เข้าใจเรื่องวัฒนธรรม ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องบูรณาการทั้ง ๓ ประเด็นนี้เข้าด้วยกันจึงจะ สามารถทำให้การขับเคลื่อนงานทางวัฒนธรรมมีพลัง

ง. สรุปปิดงานแถลงการณ์ โดยสวช.และสถาบันรามจิตติ

หลังการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยผู้ทรงคุณวุฒิฯ และผู้เกี่ยวข้องแล้ว นายสมชาย เสี่ยง หลาย เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ให้ข้อคิดส่งท้ายก่อนปิดงานแถลงสภาวะการณ์ ทางวัฒนธรรมวันนี้ว่า วัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับพื้นฐานทุกส่วนของวิถีชีวิต กระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่ง สำคัญในการส่งผ่านวัฒนธรรมอันดีงามผ่านการศึกษาวิเคราะห์จนเกิดการเลียนแบบ ดังนั้นในเรื่อง ของกระบวนการทางวัฒนธรรมจะต้องมีแง่มุมของเนื้อหาสาระที่ถูกต้องซึ่งสวช. ได้ดำเนินการอยู่ ประการต่อมาคือการจัดการให้เกิดการยอมรับกระบวนการทางวัฒนธรรมของคู่ปฏิสัมพันธ์ ซึ่งในทาง สังคมไทยมักจะมีแบบแผนของอำนาจซึ่งเราไม่สามารถนำมาใช้ในกระบวนการทางวัฒนธรรมได้ จะ เห็นว่าอัตลักษณ์ ความมีส่วนร่วม การกระจายตัวของข่าวสารข้อมูล การเป็นปึกแผ่น การแทรกขยาย อยู่ของข้อมูลข่าวสาร ไม่สามารถทำให้คนเข้าใจบริบทของสังคมทั้งสิ่งที่ควรจะเป็นหรือไม่ควรจะเป็น ได้ สิ่งที่สำคัญคือสร้างความตระหนักร่วมกันในสังคม การมองประโยชน์จากการทำเพื่อคนอื่น มากกว่าทำเพื่อตัวเรา กระบวนการกล่อมเกลางานทางวัฒนธรรมถือเป็นเรื่องที่สำคัญที่ทุกฝ่ายจะต้อง ร่วมมือกัน ทางสวช.ได้กล่าวขอบคุณสถาบันรามจิตติ นักวิจัย และทุกๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกครั้ง และหวังว่าจะร่วมกันดำเนินงานขับเคลื่อนงานทางวัฒนธรรมต่อไป

ทั้งนี้ดร.อมรวิรัช นาคทรรรพ ผู้อำนวยการสถาบันรามจิตติและหัวหน้าโครงการฯ ได้กล่าว ขอบขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและภาคีที่มาร่วมงานในวันนี้ และขอขอบคุณทางสวช. ที่เห็นประโยชน์และให้ การสนับสนุน โครงการนี้และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลสำรวจในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวาง นโยบายการทำงานด้านวัฒนธรรมและการร่วมมือร่วมพลังขับเคลื่อนงานทางวัฒนธรรมต่อไป

ภาพกิจกรรม

การประเมินผลความพึงพอใจสำหรับงาน “แถลงผลการสำรวจสภาวะการณทางวัฒนธรรม”
(ภายใต้โครงการวิจัยและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของสังคมไทยระยะที่ ๑)
วันอังคารที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓ ณ ห้องประชุม Amantee House กรุงเทพมหานคร

ข้อมูลพื้นฐาน (จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ๒๙ คน)

๑. เพศ ชาย (๓๗.๙%/๑๑ คน) หญิง (๖๒.๑%/๑๘ คน) อายุเฉลี่ย ๓๙ ปี
๒. จังหวัด กรุงเทพมหานคร (๔๘.๓%/๑๔ คน), มหาสารคาม (๑๐.๓%/๓ คน), นครศรีธรรมราช (๖.๙%/๒ คน), พระนครศรีอยุธยา (๖.๙%/๒ คน), สระบุรี (๖.๙%/๒ คน), ระยอง (๓.๔%/๑ คน), เชียงราย (๓.๔%/๑ คน), อ่างทอง (๓.๔%/๑ คน), สุพรรณบุรี (๓.๔%/๑ คน), แม่ฮ่องสอน (๓.๔%/๑ คน), สมุทรปราการ (๓.๔%/๑ คน).
๓. หน่วยงาน สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด (๒๗.๕%/๘ คน), โครงการ Child Watch ระดับภาค (๒๗.๕%/๘ คน), สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (๒๐.๖%/๖ คน), สื่อมวลชน (๑๐.๓%/๓ คน), กระทรวงวัฒนธรรม (๖.๙%/๒ คน), สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (๓.๔%/๑ คน), โรงเรียนสตรีวิทยา ๒ (๓.๔%/๑ คน)....

ประเด็น	คะแนนความพึงพอใจ		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
๑) ความเหมาะสมของการวิจัยติดตามสภาวะการณทางวัฒนธรรม			
● ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์	๔.๖๙	๐.๔๗๑	มากที่สุด
● ความเหมาะสมของวิธีการวิจัย (การสำรวจ)	๔.๔๕	๐.๕๐๖	มาก
● ความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่าง	๔.๓๑	๐.๖๐๔	มาก
● ความเหมาะสมของแนวทางการวิเคราะห์	๔.๓๔	๐.๕๕๓	มาก
๒) ประเด็นในการติดตามสภาวะการณทางวัฒนธรรม			
● ความหลากหลายของประเด็นที่ติดตาม	๔.๕๕	๐.๕๗๒	มากที่สุด
● ความครอบคลุมเนื้อหาสาระทางวัฒนธรรมที่ควรติดตาม	๔.๔๕	๐.๕๗๒	มาก
● ความน่าสนใจของประเด็นที่ติดตาม	๔.๕๒	๐.๕๐๙	มากที่สุด
● ความสามารถในการสื่อสารประเด็นต่อสาธารณะ	๔.๓๘	๐.๔๙๔	มาก

ประเด็น	คะแนนความพึงพอใจ		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
๓) คุณค่าของข้อค้นพบในแต่ละมิติทางวัฒนธรรม			
● คุณค่าของผลการสำรวจในมิติวัฒนธรรมความเป็นไทย	๔.๖๖	๐.๔๘๔	มากที่สุด
● คุณค่าของผลสำรวจในมิติวัฒนธรรมครอบครัว	๔.๖๒	๐.๖๒๒	มากที่สุด
● คุณค่าของผลสำรวจในเรื่องมิติวัฒนธรรมการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๔.๓๘	๐.๖๗๗	มาก
๔) ประโยชน์ของการวิจัยที่ท่านคาดหวังจากงานวิจัยนี้			
● การนำไปสู่ฐานข้อมูลสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศ	๔.๓๘	๐.๕๖๑	มาก
● การสร้างความตระหนักทางวัฒนธรรมต่อสังคม	๔.๓๔	๐.๕๕๓	มาก
● การขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์วัฒนธรรม	๔.๒๘	๐.๕๙๑	มาก
๕) ภาพรวมของงานแถลงข่าว			
● ระยะเวลาที่จัดงานแถลงข่าว	๔.๑๗	๐.๕๓๙	มาก
● สถานที่จัดแถลงข่าว	๔.๒๔	๐.๖๓๖	มาก
● การประชาสัมพันธ์งานแถลงข่าว	๓.๘๓	๐.๖๕๘	มาก
● คุณภาพของเอกสารประกอบการแถลงข่าว	๔.๐๓	๐.๖๘๐	มาก

การแปลความหมายของคะแนนระดับความพึงพอใจ มีดังนี้

คะแนน ๔.๕๐ – ๕.๐๐ คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
คะแนน ๓.๕๐ – ๔.๔๙ คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมาก
คะแนน ๒.๕๐ – ๓.๔๙ คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
คะแนน ๑.๕๐ – ๒.๔๙ คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
คะแนน ๑.๐๐ – ๑.๔๙ คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

๑ ท่านคิดว่าควรมีการติดตามสภาวการณ์ทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีหรือไม่

ควร (๙๓.๑%/๒๗ คน) ไม่ควร (๐.๐%/๐ คน) ไม่มีความเห็น (๐.๐%/๐ คน) ไม่ตอบ (๖.๑%/๒ คน)

๑ ท่านอยากให้ติดตามสภาวการณ์วัฒนธรรมเรื่องใดเพิ่มเติมหรือไม่

- เรื่องสื่อ
- มิติทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาการศึกษาของไทย
- เรื่องทัศนคติของเด็กและเยาวชนที่มีต่อวิถีชีวิตแบบไทย
- เรื่องการเมือง เยาวชน สังคม
- วัฒนธรรมการเมืองและประชาธิปไตย
- อยากให้เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของมิติความเป็นไทยให้มีความครอบคลุมในหลากหลายสาขา
- จิตอาสา จิตสาธารณะ
- เรื่องคุณธรรม จริยธรรม

๑ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

- อยากให้ศึกษาแนวโน้มความเปี่ยงเบนทางเพศกับอิทธิพลของวัฒนธรรมให้มากยิ่งขึ้น
- การสำรวจข้อมูลควรใช้ศักยภาพของวัฒนธรรมจังหวัดและบูรณาการกับหน่วยงานในพื้นที่นั้นๆ เพื่อให้การสะท้อนภาพชัดเจนมากขึ้น
- ควรนำผลสำรวจไปขับเคลื่อนจริงตามมติทั้ง ๓ มติ

กนก วงศ์ตระหง่าน, “วัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
วิวัฒนาการการเมืองไทย หน่วยที่ ๘ – ๑๕, นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๒ : หน้า ๕๙๓

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่ประสงค์. กรุงเทพฯ :

โครงการวิธีการเรียนรู้ของคนไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๖ : ๔๕

คู่มืออบรมวัฒนธรรมไทย ระดับมัธยมศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๕.

จิรัช วิระชัย, สังคมวิทยาการเมือง, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓.

ชาติ ถาวรนุรักษ์. สู่ทิศทางการบริหารงานวัฒนธรรม : ปัจจุบันและอนาคต. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๓๔.

ชิงชัย มงคลธรรม, “ภัยจากลัทธิรัฐธรรมนูญ ต่อประเทศไทย,” มติชนรายวัน (๒ พฤศจิกายน
๒๕๔๙) : หน้า ๗.

นพดล กรรณิการ์ และคณะ. โครงการสำรวจภาคสนาม เรื่อง “โครงการศึกษาความภูมิใจในความ
เป็นไทย”. รายงานวิจัยวัฒนธรรมของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ๒๕๔๘

ปองพล อติเรกสาร. ความเป็นไทย (๑) แหล่งที่มา : http://www.prachataouch.co.th/web/news_detail.asp?id=๕๙๓

พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ อ้างใน แหล่งที่มา : <http://www.culture.go.th/study.php?&YY=๒๕๔๘&MM=๕&DD=๑๖>

พระอนุমানราชชนเขียนไว้ในหนังสือเรื่องวัฒนธรรม พ.ศ. ๒๕๔๖

พฤทธิสถาน ชุมพล, ม.ร.ว., ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖, หน้า ๙๙

พฤทธิสถาน ชุมพล, ม.ร.ว., ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น, หน้า ๑๐๔ – ๑๐๕.

มารค ตามไท. ‘จินตนาการใหม่ความเป็นไทย’ ในความหมายของความหลากหลายทาง
วัฒนธรรม. แหล่งที่มา : รั้งสรรค์ ธนะพรพันธุ์, “วิถีแห่งวัฒนธรรมในสังคมไทย,” ใน อนิจ
ลักษณะของการเมืองไทย เศรษฐศาสตร์วิเคราะห์ว่าด้วยการเมือง, กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์ผู้จัดการ, ๒๕๓๖ : หน้า ๑๔ – ๑๕.

ศูนย์เศรษฐศาสตร์สาธารณสุข คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. แนวโน้มการเงิน
สาธารณสุขไทย: เพื่อเสนอต่อสำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข.
๒๕๔๐, ๒๐-๒๒.

สถาบันรามจิตติ. โครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child Watch)

ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสำนักงานกองทุน
สร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), ๒๕๔๘-๒๕๕๐

สถาบันรามจิตติและกระทรวงวัฒนธรรม. การสำรวจวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชน

เรื่อง “ชีวิตกับความเป็นไทย”. ศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม. กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๔๗

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, พระมงคลวิเสสเถระ. กรุงเทพฯ: มหามกุฏ
ราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์, การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา (กรุงเทพฯ : เสมาธรรม, ๒๕๔๕),
หน้า ๓๐๔

สายชล สัตยานุรักษ์. การสร้าง “ความเป็นไทย” กระแสหลัก และ “ความจริง” ที่ “ความเป็น
ไทย” สร้าง แหล่งที่มา : <http://www.human.cmu.ac.th/~thai/html๒/saychol.pdf>

สายชล สัตยานุรักษ์. การสืบทอดและการปรับเปลี่ยนความหมาย "ชาติไทย" และ "ความเป็นไทย"
: แนวคิดเกี่ยวกับ"ชาติไทย"และ"ความเป็นไทย"ของ หลวงวิจิตรวาทการ แหล่งที่มา :
[http:// www.midnightuniv.org/midnighttext/๐๐๐๙๙๙๙๙๙๙๙.html](http://www.midnightuniv.org/midnighttext/๐๐๐๙๙๙๙๙๙๙๙.html)

สายชล สัตยานุรักษ์. การสืบทอดและการปรับเปลี่ยนความหมาย "ชาติไทย" และ "ความเป็นไทย" :
แนวคิดเกี่ยวกับ"ชาติไทย"และ"ความเป็นไทย"ของ หลวงวิจิตรวาทการ (๒) แหล่งที่มา :
<http://www.midnightuniv.org>

สุรีย์พร พันพื้ง และกาญจนา ตั้งชลทิพย์. โครงการศึกษาอนาคตการสาธารณสุข: ด้านประชากร
และสังคม. วารสารนโยบายและแผนสาธารณสุข ๒๕๔๑.

โสฬส ศิริไสย์. กาลเทศะของความเป็นไทย : อำนาจทางภาษา กับการเลือกสรรจินตภาพแห่ง
ตัวตนของคนตัวเล็กตัวน้อยในชีวิตประจำวัน. แหล่งที่มา : [http://www.oknation.net/blog](http://www.oknation.net/blog/print.php?id=๑๘๑๘๑๐)
/ print.php?id=๑๘๑๘๑๐

หลวงวิจิตรวาทการ, "การศิลปากร)ส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่ข้าหลวงประจำจังหวัด "(ใน อธิปัตติคน
แรกของกรมศิลปากร พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ .กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์,
๒๕๓๕. หน้า ๖๖-๖๙.

หลวงวิจิตรวาทการ, "ลัทธิราชาธิปไตย" วารสารดวงประทีป ๒, ๓๖ (พ.ศ.๒๔๗๕): ๑๗-๒๑. แหล่งที่มา :
<http://www.midnightuniv.org/midnighttext/๐๐๐๙๙๙๙๙๙๙๙.html>

อมรรัตน์ เทพกำปนาท. ความหมาย แนวคิดและประเด็นที่เกี่ยวกับ “วัฒนธรรม”. กลุ่ม
ประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม แหล่งที่มา:
<http://www.culture.go.th/study.php?&YY=๒๕๔๘&MM=๕&DD=๑๖>

อมรรวิชัย นาครทรรพ. สมุดข้อมูลโครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนระดับจังหวัด
๒๕๔๙-๒๕๕๐., ๒๕๔๙.

อมรวิชัย นาครทรรพ และจุฬารักษ์ มาเสถียวงศ์. อ้างใน สถาบันรามจิตติ. **โครงการติดตาม
สภาวการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child Watch)** ภายใต้การสนับสนุนของ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.),
๒๕๔๘-๒๕๕๐

อมรา พงศาพิชญ์, “มนุษย์กับวัฒนธรรม” ใน **สังคมและวัฒนธรรม**, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔ : หน้า ๒๓ – ๓๔.

Chang, Tan Poo (๑๙๙๒) " Implication of changing family structure on old-age support in the
ESCAP region," Asia-Pacific Population Journal ๗,๒ (June ๑๙๙๒) : ๔๙-๖๕.)

G.A. Almond & Bingham Powell, **Comparative Politics : A Developmental Approach**
(Boston : Little, Brown and company, ๑๙๖๖), p. ๕๐

G.A. Almond & S. Verba, **The Civic Culture : Political Attitudes and Democracy in Five
Nations** (Boston : Little, Brown and company, ๑๙๖๕), p. ๑๕,

Lucien W. Pye, **Aspects of Political Development** (Boston : Little, Brown and company, ๑๙๖๖)

<http://dnfe๕.nfe.go.th/ilp/๔๒๐๐๕/๔๒๐๐๕-๐๑-๑.html>

<http://www.geocities.com/mppm๖๐๕๕/pp๖๐๓๒.doc>

<http://www.geocities.com/mppm๖๐๕๕/pp๖๐๓๒.doc>

<http://www.kullawat.net/civic/๒.๑.htm>

http://www.peace.mahidol.ac.th/th/index.php?option=com_content&task=view&id=๘๖&Itemid=๑๕๕

http://www.prachataouch.co.th/web/news_detail.asp?id=๑๑๕๗ ปองพล อติเรกสารความเป็นไทย (๓)

<http://www.thaiedresearch.org/result/result.php?id=๗๓๙>

บทที่ ๓

โครงการ “โรงเรียนทำหนังสือวัฒนธรรม”

“โครงการโรงเรียนทำหนังสือวัฒนธรรม” เป็นกิจกรรมหนึ่งภายใต้โครงการวิจัยและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของสังคมไทย ระยะที่ ๑ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) กระทรวงวัฒนธรรม ที่นำไปสู่ความร่วมมือทางวิชาการกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ ผ่านการดำเนินงานของสถาบันรามจิตติ โดยมีเป้าหมาย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนในเครือข่ายยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสามารถผลิตสื่อสารคดีทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อสื่อสารมรดกทางวัฒนธรรมแก่สังคม

ซึ่งปัจจุบัน สกว.ได้สนับสนุนโครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ในทุกภูมิภาคครอบคลุมพื้นที่ ๔๐ จังหวัด กว่า ๑,๐๐๐ โครงการ ยุววิจัยกว่า ๓,๐๐๐ คน โรงเรียนทำหนังสือวัฒนธรรมจะได้มีส่วนในการเสริมพลังเครือข่ายของยุววิจัยเหล่านี้ในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งในขณะนี้โครงการโรงเรียนทำหนังสือวัฒนธรรมได้เริ่มต้นด้วยการนำร่องใน ๒ พื้นที่ ได้แก่ จังหวัดลำปาง และสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดยกิจกรรมโรงเรียนทำหนังสือวัฒนธรรมได้มีการพัฒนาหลักสูตร (ดังเอกสารแนบท้ายหมายเลข ๖) และจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในลักษณะค่ายส่งเสริมการเรียนรู้และการฝึกผลิตสื่อสารคดีที่เน้นการสร้างสารคดีประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่เด็กและเยาวชนเป็นคนทำวิจัยและทำสารคดีเอง โดยมีนักวิชาการและทีมสารคดีของสถาบันรามจิตติเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบ อาทิ การออกแบบสื่อสารคดีในสไลด์ยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การสร้างและเขียนโครงเรื่อง การทดลองถ่ายทำการเก็บข้อมูลร่องรอยหลักฐานต่างๆ ที่เด็กค้นพบในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การตัดต่อภาพ การเลือกดนตรีประกอบ การพากย์ เป็นต้น โดยคาดหวังว่ายุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ผ่านหลักสูตรจะสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปผลิตสื่อสารคดีในหลากหลายรูปแบบ เช่น หนังสือสารคดี บทความเชิงสารคดี หนังสือ การ์ตูนสารคดี ตามความสนใจของเด็กและเยาวชน

๑. การจัดอบรมโรงเรียนทำหนังสือวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เปิดตัว “โรงเรียนทำหนังสือวัฒนธรรม” เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนในเครือข่ายยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก สกว. โดยมีทีมจากมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางเป็นทีมประสานงานยุววิจัย และมีสถาบันรามจิตติเป็นผู้รับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนทำหนังสือ มีเครือข่ายเยาวชนกว่า ๒๐๐ คนและครูที่ปรึกษาการวิจัยของเด็กกว่า ๕๐ คนในโรงเรียนมัธยม ๒๔ โรงเรียน ในจังหวัดลำปางของเข้าร่วมโครงการรุ่นแรก

โครงการโรงเรียนทำหนังสือ เมื่อวันที่ ๑๘ – ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ นางฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ร่วมกับ ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้เดินทางไปเปิดโครงการ “โรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม” ในโครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง โดยมีรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางให้การต้อนรับ ร่วมกับ ผศ.ชุตินา คำบุญชู หัวหน้าโครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง นอกจากนี้ยังมีผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนล้านนา และหัวหน้าโครงการวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นภาคเหนือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (ผศ.เรณู อัดถาเมศ) เข้าร่วมการเปิดงานดังกล่าวด้วย

ค่ายโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรมรุ่นแรก ขณะนี้จัดไว้ ๒ รุ่น คือรุ่นที่ ๑ วันที่ ๑๘-๑๙ กรกฎาคม และรุ่นที่ ๒ วันที่ ๒๕-๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ซึ่งแต่ละครั้งมีกลุ่มเป้าหมายประมาณ ๑๐๐ คนต่อครั้ง เป็นเยาวชนจากโครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นลำปางที่ได้ดำเนินงานยุววิจัยมาไม่ต่ำกว่า ๖ เดือน แม้ว่าขณะนี้ทีมยุววิจัยต่างๆ จะเริ่มวิเคราะห์และเตรียมสรุปผล

- กำหนดการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “สร้างสรรค์ เดิมแต่ง สารคดียุววิจัย ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น”

กำหนดการ การเข้ารับการอบรม
“สร้างสรรค์ เดิมแต่ง สารคดียุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น”
วันที่ ๑๘ – ๑๙ และ ๒๕ – ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๒
สถานที่จัดอบรม : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

วันที่ ๑๘ และ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒

๐๘.๓๐ – ๙.๐๐	ลงทะเบียน
๙.๐๐ – ๙.๓๐	- หัวหน้าโครงการกล่าวแนะนำวัตถุประสงค์การเข้าอบรม - เลขานุการกระทรวงวัฒนธรรมกล่าวเปิดการอบรม พร้อมให้โอวาท - อาจารย์อมรวิรัช นาครทรรพ ผู้อำนวยการสถาบันรามจิตติ ให้คำแนะนำการอบรม พร้อมทั้งแนะนำทีมวิทยากร
๙.๓๐ – ๑๐.๓๐	เข้าสู่เนื้อหาโดยทีมวิทยากร (พีโอ พีแบงค์ พีเดียร์) - “ทำไมต้องทำหนังสารคดี” - หนังสือสารคดี , Documentary , Non – Fiction แบบประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (ตัวอย่าง) - การทำงานแบบสารคดี
๑๐.๓๐ – ๑๐.๔๕	รับประทานอาหารว่าง ผ่อนคลาย
๑๐.๔๕ – ๑๒.๐๐	เข้าสู่เนื้อหา - การเขียนรายงานวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (ทีม CW เหนือบน)
๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐	พักรับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐ – ๑๓.๓๐	กิจกรรมพูดคุย สนุกสนานตามประสานักทำสารคดี

๑๓.๓๐ – ๑๕.๐๐	เข้าสู่เนื้อหา - กิจกรรม “คิดเป็นภาพ” & “สร้างภาพให้คิด” <u>Ex.</u> ถ้านึกถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง นึกถึงอะไร ? - การวางโครงเรื่อง เขียนบท และวางแผนการถ่ายทำ - กิจกรรม “รวมนิมิตเป็นโครง” <u>Ex.</u> คิดคำที่เกี่ยวข้องกับบุคคล สถานที่ สิ่งของ ฯลฯ คนละ ๑ คำ แล้วนำคำเหล่านั้นมาเรียงร้อยกันเป็นโครงเรื่อง
๑๕.๐๐ – ๑๕.๑๕	รับประทานอาหารว่าง พักผ่อนกันสักนิด
๑๕.๑๕ – ๑๖.๐๐	- เทคนิคการถ่ายทำ : รู้จักกล้อง มุมมอง เทคนิค (ถ่ายยังไงให้ง่ายต่อการตัดต่อ) - แต่ละกลุ่มปรึกษา คิดเรื่อง และวางแผนการถ่ายทำตามโครงเรื่องที่วางไว้
๑๖.๐๐ – ๑๗.๐๐	ลงมือถ่ายทำ (แต่ละกลุ่มถ่ายมาไม่เกินกลุ่มละ ๑๐ นาที) *แต่ละกลุ่มสามารถถ่ายทำต่อได้
๑๗.๐๐ – ๑๙.๐๐	รับประทานอาหารเย็น และพักผ่อนตามอัธยาศัย
๑๙.๐๐ – ๑๙.๓๐	กิจกรรมกลุ่มโดยพี่วิทยากร - เฮฮาประสาคนสารคดีขำขี้ขลาด
๑๙.๓๐ – ๒๑.๐๐	พูดคุย ปัญหาที่พบ ประเด็นต่างๆที่สงสัย พร้อมทั้งโชว์ภาพที่ถ่ายมา วิเคราะห์ พูดคุยกัน
๒๑.๐๐ –	พักผ่อน เข้านอนฝันถึงสตูดิโอ

วันที่ ๑๙ และ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒

๗.๓๐ – ๘.๐๐	รับประทานอาหารเช้า
๘.๐๐ – ๘.๓๐	พูดคุยทักทาย ทบทวนเนื้อหาในการอบรมในวันแรก
๘.๓๐ – ๙.๓๐	กิจกรรมกลุ่ม : พัฒนาสู่สารคดีขำขี้ขลาด <u>การดำเนินกิจกรรม</u> ๑) เข้ากลุ่มตามงานวิจัยของตนเอง - พัฒนาโครงร่างสตูดิโอ - กิจกรรม : ลองของ (เนื้อหา การวางเนื้อหา เสียงประกอบ งานกราฟฟิค) - กิจกรรม : ลองของ (แต่ละกลุ่มดำเนินการตัดต่อวิดีโอที่ไปถ่ายทำมา)
๙.๓๐ – ๙.๔๕	รับประทานอาหารว่าง ผ่อนคลาย
๙.๔๕ – ๑๒.๐๐	กิจกรรม : ถ่ายทอดเรื่องราวสารคดีขำขี้ขลาด - แต่ละกลุ่มนำไฟล์ลงเครื่องคอมพิวเตอร์ - การตัดต่อ : รู้จักโปรแกรม การใช้งาน กระบวนการทำงานเชิงเทคนิค - ตัดต่ออย่างไรให้น่าสนใจ
๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐	รับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐ – ๑๔.๐๐	กิจกรรม : ปลอ่ยของ - แต่ละกลุ่มเสนอ “สารคดีสั้น” - ร่วมกันวิเคราะห์ วิพากษ์ ถึงจุดดี จุดด้อยในแต่ละงานเพื่อเติมเต็มความเข้าใจ
๑๔.๐๐ – ๑๖.๐๐	พัฒนาสตูดิโอของกลุ่มวิจัยตนเอง ตามหัวข้อโครงการวิจัยแต่ละกลุ่ม - การขอทุน การติดต่อสื่อสาร ปิดกิจกรรม

- ภาพการฝึกอบรมโครงการโรงเรียนทำหนังสือรุ่นที่ ๑-๓

รุ่นที่ ๑-๒

โครงการ “โรงเรียนทำหนังสือสารคดี ทางวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น”
“สร้างสรรค์ เติมแต่ง สารคดีวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น”

จังหวัดลำปาง

วันที่ ๑๘ – ๑๙ และ ๒๕ – ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๒

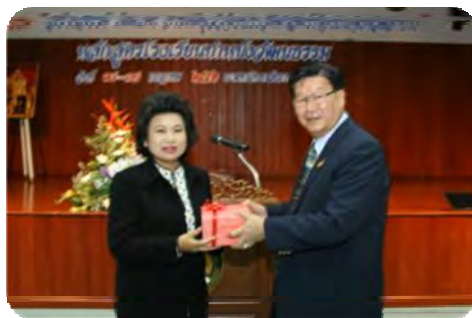
สถานที่จัดอบรม : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

กิจกรรมวันแรก : วันที่ ๑๘ และ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เล็ก แสงมีอานุภาพ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง กล่าวต้อนรับแขกผู้มีเกียรติและผู้เข้าร่วมอบรม

เลขาธิการกระทรวงวัฒนธรรมกล่าวเปิดการอบรม พร้อมให้โอวาท

อาจารย์อมรวิรัช นาคทรพรพ ผู้อำนวยการสถาบันรามจิตติ ให้คำนำการอบรม
พร้อมทั้งแนะนำทีมวิทยากร

๙.๓๐ – ๑๐.๓๐ กิจกรรมเริ่มต้นในการทำสารคดี โดยทีมวิทยากร โดย ดร.จุฬารักษ์ มา
เสถียรวงศ์ สรรชัย หนองตรุด และ นายธนาวัฒน์ วายจตุต ในประเด็นที่ว่า “ทำไมต้องทำหนัง
สารคดี” ความหมายและหลักการการผลิตสารคดีเชิงวัฒนธรรม

ชมตัวอย่างงานสารคดีประวัติศาสตร์ท้องถิ่น พร้อมถกประเด็นเกี่ยวกับแนวคิดในการผลิตร่วมกัน

๑๐.๔๕ – ๑๒.๐๐ เข้าสู่กิจกรรมการเขียนและการใช้ภาษาเพื่อการผลิตสารคดีประวัติศาสตร์
ท้องถิ่น โดย ผศ. จำลอง คำบุญชู และ อาจารย์ชุตินา คำบุญชู

๑๓.๓๐ – ๑๕.๐๐ กิจกรรม “คิดเป็นภาพ” และ “สร้างภาพให้คิด” ในขั้นนี้จะเป็นการฝึกให้นักเรียน
รู้จักการคิดเป็นภาพ ฝึกการใช้ภาษาภาพในการเล่าเรื่อง เรียนรู้หลักการวางโครงเรื่อง เขียนบท และ
วางแผนการถ่ายทำ

๑๕.๑๕ – ๑๖.๐๐ เทคนิคการถ่ายทำ : รู้จักกล้อง มุมมอง เทคนิค เรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ เกี่ยวกับการ
ถ่ายทำสารคดีเพื่อสื่ออารมณ์ สื่อความหมายของภาพที่น่าสนใจ ผ่านการทดลองผลิตสารคดีสั้น ๑
เรื่อง ที่นำความรู้จากการอบรมมาทดลองด้วยตัวเอง โดยจัดกลุ่มให้นักเรียนกลุ่มละ ๑๐ คนเพื่อ
ปรึกษาหาประเด็นที่จะนำมาสร้างสารคดี ช่วยกันเขียนโครงเรื่อง (๑ คน ๑ ฉาก)ไม่มีเทค แล้ว
ทดลองถ่ายทำเพื่อนำมาฉายให้เพื่อนช่วยกันติชมออกความคิดเห็นในกิจกรรมภาคกลางคืน

ร่วมคิด ร่วมปรึกษา ร่วมวางแผน

วางแผนเสร็จแล้ว ถึงกระบวนการถ่ายทำตามโครงเรื่องที่วางไว้ แต่ละคนรับผิดชอบ ๑ ฉาก ถ่ายทำด้วยตัวเอง เพื่อต่อกันเป็นสารคดีตามที่วางแผน

ภาพบรรยากาศการทำงานร่วมกันของเด็ก ๆ ในกระบวนการผลิตสารคดีสั้น

หลังอาหารเย็น เป็นช่วงที่ร้อคอย ทุกคนรอชมหนังสือนาคีที่ร่วมกันทำ

แต่ละกลุ่มออกมาเล่าแนวคิดของสารคดีที่ผลิต บรรยากาศการทำงาน รวมถึงความประทับใจในการทำงานร่วมกัน พร้อมกับรับฟังคำติชมต่อหนังสือนาคีที่ผลิตจากเพื่อน ๆ พี่ ๆ ทีมงาน และอาจารย์ บรรยากาศเต็มไปด้วยรอยยิ้มความสุประทับใจกันก่อนเข้านอน

กิจกรรมวันที่ ๒ : วันที่ ๑๙ และ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๒

๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ เรียนรู้และทดลองการตัดต่อ รู้จักโปรแกรม และการใช้งาน Ulead Studio รวมถึงกระบวนการทำงานเชิงเทคนิค การตัดต่ออย่างไรให้น่าสนใจ เนื้อหา การวางเนื้อหา เสียงประกอบงานกราฟฟิค แต่ละกลุ่มดำเนินการตัดต่อวิดีโอที่ไปถ่ายทำมา

๑๓.๐๐ – ๑๔.๐๐ เรียนรู้เทคนิคการเขียนบทสารคดี การวางแผนการทำงานสารคดีโดยแต่ละกลุ่มปรับใช้และทดลองวางแผนการทำงานของตัวเอง พร้อมทั้งออกมาแนะนำเสนอให้เพื่อน ๆ ฟัง

๑๔.๐๐ – ๑๖.๐๐ กิจกรรมปล่อยของ แต่ละกลุ่มเสนอแนวทางการผลิตสารคดีตามเนื้อเรื่อง ร่วมกันวิเคราะห์ วิพากษ์ ถึงจุดดี จุดด้อยในแต่ละงานเพื่อเติมเต็มความเข้าใจ

กิจกรรมสุดท้าย มอบเกียรติบัตรให้นักเรียนโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม พร้อมทั้งกล่าวปิดการอบรมโดย ผศ.จำลอง คำบุญชู

รุ่นที่ ๓

โครงการ “โรงเรียนทำหนังสือสารคดี ทางวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น”

“สร้างสรรค์ เติมแต่ง สารคดียูววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น”

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส)

วันที่ ๔-๖ สิงหาคม ๒๕๕๒

สถานที่จัดอบรม : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

กิจกรรมวันที่ ๑: วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๒

๙.๓๐ – ๑๐.๓๐ กิจกรรมเริ่มต้นในการทำสารคดี โดยทีมวิทยากร โดย ดร.จุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์ นายสรชัย หนองตรุด และ นายธนาวัฒน์ วายจตุ ในประเด็นที่ว่า “ทำไมต้องทำหนังสือสารคดี” ความหมายและหลักการการผลิตสารคดีเชิงวัฒนธรรม

ชมตัวอย่างงานสารคดีประวัติศาสตร์ท้องถิ่น พร้อมอภิปรายประเด็นเกี่ยวกับแนวคิดในการผลิตร่วมกัน

๑๐.๔๕ – ๑๒.๐๐ เข้าสู่กิจกรรมการเขียนและการใช้ภาษาเพื่อการผลิตสารคดีประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดย ผศ. จำลอง คำบุญชู และ อาจารย์ชุตินา คำบุญชู

๑๓.๓๐ – ๑๕.๐๐ กิจกรรม “คิดเป็นภาพ” และ “สร้างภาพให้คิด” ในขั้นนี้จะเป็นการฝึกให้นักเรียน รู้จักการคิดเป็นภาพ ฝึกการใช้ภาษาภาพในการเล่าเรื่อง เรียนรู้หลักการวางโครงเรื่อง เขียนบท และ วางแผนการถ่ายทำ

๑๕.๑๕ – ๑๖.๐๐ เทคนิคการถ่ายทำ : รู้จักกล้อง มุมมอง เทคนิค เรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ เกี่ยวกับการ ถ่ายทำสารคดีเพื่อสื่ออารมณ์ สื่อความหมายของภาพที่น่าสนใจ ผ่านการทดลองผลิตสารคดีสั้น ๑ เรื่อง ที่นำความรู้จากการอบรมมาทดลองด้วยตัวเอง โดยจัดกลุ่มให้นักเรียนกลุ่มละ ๑๐ คนเพื่อ ปรึกษาหาประเด็นที่จะนำมาสร้างสารคดี ช่วยกันเขียนโครงเรื่อง (๑ คน ๑ ฉาก)ไม่มีเทค แล้ว ทดลองถ่ายทำเพื่อนำมาฉายให้เพื่อนช่วยกันติชมออกความคิดเห็นในกิจกรรมภาคกลางคืน

ร่วมคิด ร่วมปรึกษา ร่วมวางแผน

วางแผนเสร็จแล้ว ถึงกระบวนการถ่ายทำตามโครงเรื่องที่วางไว้ แต่ละคนรับผิดชอบ ๑ ฉาก ถ่ายทำด้วยตัวเอง เพื่อต่อกันเป็นสารคดีตามที่วางแผน

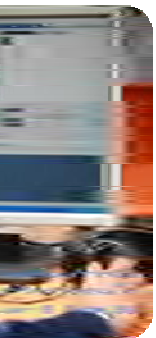
หลังอาหารเย็น เป็นช่วงที่รอคอย ทุกคนรอชมหนังสือนัดที่ร่วมกันทำแต่ละกลุ่มออกมาเล่าแนวคิดของสารคดีที่ผลิต บรรยายการทำงาน รวมถึงความประทับใจในการทำงานร่วมกัน พร้อมกับรับ

ฟังคำติชมต่อหนังสือที่ดีที่ผลิตจากเพื่อน ๆ พี่ ๆ ทีมงาน และอาจารย์ บรรยายภาคเติมไปด้วย
รอยยิ้มความสุขประทับใจกันก่อนเข้านอน

กิจกรรมวันที่ ๒: วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๒

๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ เรียนรู้และทดลองการตัดต่อ รู้จักโปรแกรม และการใช้งาน Ulead Studio รวมถึง
กระบวนการทำงานเชิงเทคนิค การตัดต่ออย่างไรให้น่าสนใจ เนื้อหา การวางเนื้อหา เสียงประกอบ
งานกราฟฟิก แต่ละกลุ่มดำเนินการตัดต่อวิดีโอที่ไปถ่ายทำมา

ช่วงบ่ายเป็นกิจกรรม เรียนรู้เทคนิคการเขียนบทสารคดี การวางแผนการทำงานสารคดีโดยแต่ละกลุ่มปรับใช้และทดลองวางแผนการทำงานของตัวเอง พร้อมทั้งออกมานำเสนอให้เพื่อน ๆ ฟัง

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๒ กิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน ถอดบทเรียนเทคนิคการทำวิจัยของเด็ก ๆ

แยกย้ายกันกลับบ้าน

และในการดำเนินการโรงเรียนทำหนังสือทางวัฒนธรรม ทางโครงการยังได้ผลิตสื่อ ๒ เรื่อง คือ สื่อเปิดตัวโครงการเรื่อง “จากยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นถึงโรงเรียนทำหนังสือวัฒนธรรม” และสื่อเรื่อง “เบื้องหลังโรงเรียนทำหนังสือ (กระบวนการเรียนรู้คู่คุณเลนส์)” เพื่อใช้เป็นสื่อในการสื่อสารกระบวนการทำงานของโรงเรียนทำหนังสือวัฒนธรรมให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจอีกด้วย

- การประเมินผลการจัดอบรมโรงเรียนทำหนังสือวัฒนธรรม

โรงเรียนทำหิ้ววัฒนธรรมได้มีการประเมินผลการจัดอบรมโดยใช้แบบประเมินผลใน ๔ ด้าน ได้แก่

๑. การประเมินโครงการโรงเรียนทำหิ้ววัฒนธรรม
๒. การประเมินผู้จัดโครงการโรงเรียนทำหิ้ววัฒนธรรม เช่น ครู พี่เลี้ยง และทีมงาน
๓. การประเมินผู้เข้าร่วมงานโครงการโรงเรียนทำหิ้ววัฒนธรรม คือ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ โดยจะแบ่งการประเมินเป็น ๒ ด้าน คือ การบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่นักเรียนได้รับในด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ และผลสัมฤทธิ์ที่ได้เกินความคาดหวัง
๔. ข้อเสนอแนะ (ตัวอย่างแบบประเมินผลโรงเรียนทำหิ้วดังเอกสารแนบท้ายหมายเลข ๗)

ผลจากการประเมินผลโครงการโรงเรียนทำหิ้ววัฒนธรรมทั้ง ๓ ครั้ง โดยใช้แบบสำรวจนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๐๐ ฉบับ ได้รับคืนจำนวน ๒๐๐ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ เมื่อรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผล สามารถนำเสนอผลการประเมินได้ดังนี้

๑. การประเมินผลโครงการโรงเรียนทำหิ้ววัฒนธรรม

กิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมงานมีความชื่นชอบที่สุดในโครงการ คือ

กิจกรรมทดลองถ่ายสารคดีสั้น ฐานการสอนมุกกลอง กิจกรรมคิดเป็นภาพ และตัดต่อ เพราะได้ลงมือทำจริงฝึกการทำหิ้ว การคิดวิเคราะห์และความสามัคคี เกิดความภูมิใจในผลงาน ได้เห็นผลงานของตัวเอง และกิจกรรมนั้นทนทานทำให้การอบรมเป็นไปได้อย่างสนุกสนานไม่น่าเบื่อ

ความประทับใจของผู้เข้าร่วมงานที่มีต่อโครงการโรงเรียนทำหิ้ววัฒนธรรม

ผู้เข้าร่วมโครงการประทับใจกิจกรรมที่จัดให้ เพราะหลายกิจกรรมเป็นการฝึกให้หัดคิดวิเคราะห์ และช่วยสร้างมิตรภาพและความสามัคคีระหว่างโรงเรียน ทำให้รู้จักเพื่อนใหม่มากมาย

๒. การประเมินผู้จัดโครงการโรงเรียนทำหิ้ววัฒนธรรม

คุณครูและพี่เลี้ยงของโครงการโรงเรียนทำหิ้วให้คำปรึกษาในการทำงานอย่างดี สามารถเข้าถึงและเข้าใจนักเรียนได้ดีมาก เป็นกันเองกับนักเรียน

๓. การประเมินผู้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนทำหิ้ววัฒนธรรม

ด้านความรู้และทักษะ ผู้เข้าร่วมโครงการได้ฝึกการวางแผนทำงาน ได้ความรู้เรื่องการตัดต่อ การเขียนบทบรรยาย การออกแบบ Story board เทคนิคการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้สนใจ ได้เรียนรู้เรื่องการตัดต่อวิธีการถ่ายภาพ การนำเสนอสารคดี มุกกลอง และเทคนิคการถ่ายภาพ

ด้านเจตคติ การทำหิ้วโดยการทำหิ้วทำให้การเรียนรู้สนุกสนาน เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

ด้านผลสัมฤทธิ์ที่ได้เกินความคาดหวัง ผู้เข้าร่วมโครงการได้รู้จักเพื่อนใหม่ ได้มิตรภาพที่ดีจากเพื่อนต่างพื้นที่

๔. ข้อเสนอแนะ

ด้านการจัดการเรียนรู้ในโครงการ

ด้านผู้สอนควรใช้คำศัพท์ที่ง่ายต่อการเข้าใจ ใช้ทฤษฎีที่เข้าใจง่าย ไม่น่าเบื่อ และควรจะมีกิจกรรมสนุกๆ เช่น กิจกรรมนันทนาการ เกม หรือสื่อคั่นการบรรยาย เป็นต้น โดยเฉพาะผู้เข้าร่วมโครงการต้องการให้มีกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติม เช่น การออกนอกสถานที่หรือไปที่สถานที่จริง ส่วนด้านเนื้อหาต้องการเนื้อหาด้านการติดต่อเพิ่มขึ้นอีก

ด้านระยะเวลาการดำเนินโครงการ

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นว่าการติดต่อวิดีโอเป็นเรื่องยากจึงต้องการเวลาในการฝึกเพิ่มขึ้นด้วย ระยะเวลาในการจัดค่ายผู้เข้าร่วมโครงการต้องการเพิ่มระยะเวลาให้มากขึ้น และขยายเวลาการเรียนรู้ช่วงถ่ายหนังสือให้มากขึ้น อยากให้มีการจัดค่ายอีกครั้งก่อนส่งผลงาน เพราะต้องการเรียนรู้แบบสรุปอีกครั้ง และควรเพิ่มระยะเวลาในโครงการให้ยาวขึ้นอีกด้วย ถ้าเป็นไปได้อาจเปลี่ยนโครงการเป็นช่วงปิดภาคการศึกษา จะได้ให้เวลากับกิจกรรมได้เต็มที่ โดยจะต้องระบุตารางเวลาและสถานที่กิจกรรมให้ชัดเจน

ด้านจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการและผู้จัดโครงการ

โครงการน่าจะเปิดให้คนภายนอกจากคนในโครงการยูววิจัยได้เข้าร่วมโครงการด้วย เพื่อให้ได้รูปแบบผลงานของหนังสือที่ดีที่หลากหลาย

ด้านการขยายผล

ผู้เข้าร่วมโครงการต้องการให้มีโครงการนี้ต่อไป เพื่อให้น้องรุ่นหลังๆ ได้รับรู้เรื่องราววิธีและขั้นตอนการทำหนังสือวัฒนธรรม และโครงการควรมีการจัดกิจกรรมนี้เป็นประจำทุกปี โดยการขยายขนาดโครงการ รวมเพื่อนๆ จากต่างจังหวัดมารวมกันให้มากขึ้น

อื่น ๆ เช่น ต้องการสื่อค่ายโรงเรียนทำหนังสือ และห้องคอมพิวเตอร์สำหรับเรียนติดต่อแคปเงินไป

๒. กิจกรรมโรงเรียนทำหนังสือ : ติดตามลงพื้นที่ให้คำปรึกษาเรื่องการทำหนังสือแก่ยูววิจัย

ทีมครูและพี่เลี้ยงโรงเรียนทำหนังสือวัฒนธรรมได้จัดกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่น้องๆยูววิจัยในพื้นที่ โดยเข้าไปดูแลในกระบวนการทำงานตั้งแต่การถ่ายทำไปจนถึงให้คำแนะนำในการพัฒนาสารคดีของแต่ละกลุ่ม โดยแบ่งเป็นกลุ่มโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงกัน ทั้งในพื้นที่จังหวัดลำปาง และโรงเรียนในสามจังหวัดชายแดนใต้

เวทีดูหนังแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเบื้องต้นในกลุ่มยูววิจัยเพื่อนำไปปรับใช้ในการผลิตสารคดีในขั้นต่อไป ทั้งนี้ยังมีทีมครูและพี่เลี้ยงโรงเรียนทำหนังสือดูแลอย่างใกล้ชิด

โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย

โรงเรียนลำปางกัลยาณี

โรงเรียนประชากรธรรมคุณ

โรงเรียนพระราชวังวิทยา

โรงเรียนแม่เกาะวิทยา

โรงเรียนทุ่งกว่าวิทยา

โรงเรียนบ้านสบป่าด

โรงเรียนทุ่งอุดมวิทยา

ลงพื้นที่ในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนใต้

กลุ่ม “สภากาแฟ” ยูวิจัยโรงเรียนพัฒนวิทยา
จังหวัดยะลา ลงพื้นที่ในการถ่ายทำและเก็บข้อมูล

กลุ่ม “พิธีกรรมเข้าสู่หัต” ยูวิจัยโรงเรียน
ดาราวิทยา จังหวัดนราธิวาส การถ่ายทำพิธี
กรรมการเข้าสู่หัตในพื้นที่ อ.อำเภอระแงะ
จังหวัดนราธิวาส

ยูวิจัยจากโรงเรียนอัครศาสน์ จ.นราธิวาส ลง
พื้นที่ถ่ายทำสารคดีเรื่อง “เรือกอลและบ้านทอน”
ซึ่ง “แบแข็ง” ปราชญ์ชาวบ้านยอดฝีมือด้านการ
ทำเรือกอลและแห่งบ้านทอน พูดคุยตอบข้อซักถาม
เด็กๆอย่างเป็นกันเอง

กลุ่ม “มัธยมดรีมเชส” โรงเรียนสตรีพัฒนศึกษา จ.ปัตตานี หลังจากลงพื้นที่ถ่ายทำทีมยูววิจัยและครูโรงเรียนทำหนังสือตั้งวงสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสรุปร่วมกัน

ยูววิจัยแต่ละกลุ่มนำผลงานสารคดีมานำเสนอความก้าวหน้าเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับฟังคำติชมร่วมกันในการพัฒนาผลงานสารคดีในขั้นต่อไป

นอกจากจะมีทีมครูและพี่เลี้ยงโรงเรียนทำหนังสือในการให้คำปรึกษาทีมยูววิจัยในการทำงานแล้ว ยังมีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและความรู้ด้านการผลิตสารคดี คือ อ.ดร. ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ ผู้ช่วยเลขานุการภาควิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา และเลขานุการสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการให้คำแนะนำ และทิศทางการผลิตสารคดีในแต่ละกลุ่ม ทั้งนี้ในการให้คำแนะนำได้มีการออกแบบเกณฑ์การพิจารณาข้อเสนอโครงการสารคดียูววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อเป็นเครื่องมือในการพิจารณาคุณภาพงานของยูววิจัยทุกโครงการสำหรับเป็นข้อมูลในการให้คำแนะนำของแต่ละโครงการต่อไป (ดังตัวอย่างผลงานที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาในเอกสารแนบท้ายหมายเลข ๘)

เกณฑ์พิจารณาข้อเสนอโครงการสารคดียูววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

โรงเรียน.....

โครงการ

เกณฑ์ในการพิจารณาข้อเสนอโครงการสารคดียูววิจัย ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง	การนำเสนอข้อเสนอสคริปต์หนังสือตามระดับ ความสมบูรณ์ ถูกต้อง และความชัดเจนในการนำเสนอ		
	เขียนอธิบายได้เป็น รูปธรรม ชัดเจน เหมาะสมแล้ว	อธิบายได้ แต่ยังไม ชัดเจนเท่าที่ควร พอใช้	ไม่ได้อธิบาย /ไม่ชัดเจน ต้องปรับปรุง
1. หัวเรื่องสารคดีที่อยากทำเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในจังหวัด ลำปาง มีความเหมาะสม (พิจารณาโดยรวมทั้งในแง่ความน่าสนใจ ความ ชัดเจน และความเป็นไปได้ในการผลิตสารคดี)			
2. กลุ่มยูววิจัยนำเสนอสคริปต์หนังสือมีเนื้อหา เรื่องราวขึ้นต้นดึงดูดใจให้ ติดตาม (ขึ้นต้นเร้าใจ)			
3. กลุ่มยูววิจัยเสนอสคริปต์หนังสือมีเนื้อหาที่น่าสนใจ มีความต่อเนื่องใน การลำดับเรื่องราว (ส่วนกลางสั้นไหล)			
4. กลุ่มยูววิจัยเสนอสคริปต์หนังสือมีเนื้อหาที่น่าสนใจ มีข้อคิดสะท้อนตั้ง คำถามถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ศึกษา (จบท้ายให้แง่คิด)			
5. กลุ่มยูววิจัยสามารถเลือกภาพนิ่ง/ภาพวิดีโอที่มีความเหมาะสมสอดคล้อง กับบทบรรยาย			
6. กลุ่มยูววิจัยเขียนวัตถุประสงค์ในการนำเสนอสารคดียูววิจัยประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน			
7. แนวทาง/วิธีการที่จะไปถ่ายทำสารคดี มีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน มี วิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระยะเวลาทำสารคดี			
8. กลุ่มยูววิจัยมีการทบทวนความรู้หรือข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องที่ เชื่อมโยงมาสู่หัวเรื่องสารคดีที่ต้องการทำ			
9. กลุ่มยูววิจัยระบุถึงบทบาทของ ครูที่ปรึกษาในโครงการอย่างชัดเจน สะท้อนการเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในกระบวนการ ผลิตหนังสือ			
10. ข้อเสนอโครงการมีรายละเอียดประวัติหรือข้อมูลของกลุ่ม ยูววิจัย ครูที่ ปรึกษา ผู้ประสานงาน ผู้อำนวยการโรงเรียนและรายละเอียดอื่นๆ ครบถ้วน ตามที่ระบุไว้ในแบบเสนอสารคดี			

ความคิดเห็นของทีมสารคดีสถาบันรามจิตติ

.....

ชื่อ.....

และผลผลิตสารคดีจากโรงเรียนทำหนังสือได้จากโครงการนี้มีทั้งสิ้น ๓๖ เรื่อง ได้แก่

	โรงเรียน	ชื่อสารคดี
๑.	ห้างฉัตรวิทยา	คำตอบสุดท้ายจากร่างที่ถูกเลือก ฮั้วมฮั้วมสานงานปอยบ้านเฮา
๒.	ทุ่งกว้าววิทยาคม	ฮั้วมฮักษา ภูมิพะญา ผ่าทอทุ่งกว้าว
๓.	ทุ่งอุดมวิทยา	เปิดตำนานถิ่นฐานตำบลบ้านขอ
๔.	โป่งหลวงวิทยา	๑. ตามรอยวิถีชีวิตชุมชนบ้านหาดคำ ๒. พระพุทธรศิลา
๕.	เทศบาล ๔ บ้านเชียงราย	ยะยังฮ้องกาดมิด
๖.	ประจักษ์รัฐธรรมคุณ	ตุงชาววา
๗.	บุญวาทย์วิทยาลัย	เก้าจาวถนนแห่งชีวิต
๘.	ลำปางกัลยาณี	๑. ตลาดจีน...ความเจริญในความทรงจำ ๒. ตามรอยคัมเจ้าหลวงลำปาง
๙.	สุนทรศึกษา	๑. ป่าเวียงความทรงจำแห่งลุ่มน้ำจาง ๒. นักแกะลายรุ่นเดอะ ๓. ดอยศักดิ์สิทธิ์กับจิตศรัทธาชาวบ้านหนองฆ้องคำ
๑๐.	เมืองปานวิทยา	๑. คนฟ้างป่า ป่าฟ้างคน บนป่าเหมี้ยง ๒. Dr. หมอเมือง
๑๑.	แม่เมะวิทยา	คนแบกช้างที่แม่เมะ
๑๒.	แจ้ห่มวิทยา	ลำเนาเพลงแห่งลำน้ำสอย จังซอเพลงบรรเลงแจ้ห่ม
๑๓.	บ้านสบปาด	ปิดประตู “ดูประเพณีตานข้าวใหม่”
๑๔.	แม่มอกวิทยา	ย้อนรอยความเชื่อความศรัทธาเจ้าปู่ันตาแห่งบ้านแม่มอก
๑๕.	วิชานารี	บทบาทของมิชชันนารีกับโรงเรียนวิชานารี
๑๖.	อัครศาสนวิทยา	เรือกอและกับวิถีชาวบ้านทอน
๑๗.	บำรุงอิสลาม	๑. เมืองโบราณยะรัง ๒. เรื่องเล่าของปู่ยุด

	โรงเรียน	ชื่อสารคดี
๑๘.	ธรรมวิทยามูลนิธิ	เสียงอาชานแห่งเราภูอตุลยัณนะห์
๑๙.	สตรีพัฒนศึกษา	ย้อนรอยมัสยิดกรือเซะ
๒๐.	ดาราวิทยา	ย้อนรอยพิธีการเข้าสู่นัต
๒๑.	ธารโตวัฒนวิทย์	ตามรอยอุโมงค์ปิยมิตร
๒๒.	สตรียะลา	แกะรอยโต๊ะนิ
๒๓.	เตรียมศึกษาวิทยา	วังเก่าจะบังติกอ
๒๔.	พัฒนาวิทยา	สภากาแฟ
๒๕.	ดาร์ลุบารอกะฮ.	นักปราชญ์แห่งปัตตานีดารุสลาม
๒๖.	วังเหนือวิทยา	๑. ย้อนรอยเมืองวัง ๒. เจ้าพ่อหอคำกับวิถีชีวิตของชาวสบลีน
๒๗.	สบปราบพิทยาคม	ย้อนรอย ถอยอดีต วิถีชีวิตชาวบ้านนา
๒๒.	ประชากราวิทยา	ความเชื่อเรื่องการเมืองผี

๓. “มหกรรมสายสัมพันธ์โรงเรียนทำหนังวัฒนธรรมยุววิชัย ฯ ลำปาง – ยุววิชัย ฯ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้” เป็นพิธีประกาศผลและมอบรางวัลสารคดียุววิชัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นดีเด่นในด้านต่างๆ ในวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๓ ณ ห้องประชุมจันทร์ผา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง โดยมีทั้งยุววิชัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปางและยุววิชัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้าร่วมงานกว่า ๓๐๐ คนเข้าร่วมงาน

กำหนดการมหกรรมโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม

กำหนดการมหกรรมโรงเรียนทำหนัง

(ยุววิชัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรียนรู้ คู่คุณเล่นส์)

ณ ห้องประชุมจันทร์ผา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง วันที่ ๑๘ – ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๓

วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๓ (วันออกเดินทาง)

๑๖.๐๐ น. ยุววิชัย ๓ จังหวัดชายแดนใต้ทุกโรงเรียนพร้อมกันที่สถานีรถไฟหาดใหญ่

๑๖.๒๐ น. ออกเดินทางจากสถานีรถไฟหาดใหญ่ มุ่งสู่สถานีรถไฟหัวลำโพง

* หมายเหตุ : รถด่วนพิเศษ ขบวนที่ ๔๒ วิ่งจากสถานีหาดใหญ่ปลายทางสถานีรถไฟหัวลำโพง (๑๖.๒๐ – ๐๕.๐๔)

กำหนดการมหกรรมโรงเรียนทำหนังสือวันธรรม (ต่อ)

วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๓

- ๐๕.๔๕ น. ถึงสถานีรถไฟหัวลำโพงกรุงเทพฯ (ยูวิจัยทุกคนจัดการธุระส่วนตัว)
- ๐๘.๓๐ น. รถไฟออกจากสถานีรถไฟหัวลำโพงมุ่งสู่สถานีนครลำปาง
- *หมายเหตุ : รถด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ วิ่งจากสถานีหัวลำโพงปลายทางสถานีนครลำปาง (๐๘.๓๐ – ๑๘.๐๘ น.)
- ๑๘.๐๐ น. ถึงสถานีรถไฟนครลำปาง เดินทางเข้าพักที่ โรงแรมอาร์มปาง มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง พักผ่อนตามอัธยาศัย

วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๓ (วันมหกรรมโรงเรียนทำหนังสือวันธรรม)

- ๘.๐๐ – ๙.๐๐ น. ลงทะเบียน
- ๙.๐๐ – ๑๐.๐๐ น. ชมหนังสือสารคดีและนิทรรศการตามอัธยาศัย
- ๑๐.๐๐ – ๑๐.๑๕ น. ประธานในพิธีเปิดงาน
- ๑๐.๑๕ – ๑๐.๓๐ น. ผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นกล่าวปาฐกถา
- ๑๑.๐๐ – ๑๒.๑๕ น. พิธีมอบรางวัลโรงเรียนทำหนังสือดีเด่นด้านต่างๆ
- ๑๒.๑๕ – ๑๓.๓๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน
- ๑๓.๓๐ – ๑๔.๐๐ น. เสวนาประสานการทำหนังสือ “หนังสือหน้าไม้”
- ๑๔.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. โหวตสารคดีชิงรางวัล “ขวัญใจคนทำหนังสือ”
- ๑๕.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ชมลานหนังสือกลางแปลง ๕ จอ ผลงานหนังสือสารคดีที่เข้าร่วมประกวดถ่ายภาพร่วมกัน แยกย้ายกันพักผ่อนตามอัธยาศัย

*หมายเหตุ : รถเร็วขบวนที่ ๑๗๑ วิ่งจากสถานีหัวลำโพงปลายทางสถานีหาดใหญ่ (๑๓.๐๐ – ๐๕.๓๖)

วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๓ (วันเดินทางกลับ)

- ๐๘.๐๐ – ๙.๓๐ น. เตรียมความพร้อมก่อนทัศนศึกษา
- ๙.๓๐ – ๑๕.๐๐ น. ทัศนศึกษาเขาลำดวน สันติแห่งล้านนาที่ยังคงน่าค้นหา
- ๑๕.๐๐ – ๑๗.๐๐ น. เตรียมความพร้อมก่อนเดินทางกลับ (รวมเวลาทานข้าวเย็นแล้ว)
- ๑๗.๒๓ น. รถไฟออกจากสถานีนครลำปางมุ่งหน้าสู่สถานีหัวลำโพง
- *หมายเหตุ : รถด่วนขบวนที่ ๕๒ วิ่งจากสถานีนครลำปางปลายทางสถานีหัวลำโพง (๑๗.๒๓ – ๐๕.๓๐ น.)

- ๐๕.๓๐ น. ถึงสถานีรถไฟหัวลำโพง (ยูวิจัยทำธุระส่วนตัวให้เรียบร้อย)
- ๖.๓๐ น. เดินทางไปคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๖.๓๐ – ๑๑.๐๐ น. ทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๑๑.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. เดินทางไปสถานีรถไฟหัวลำโพง (พร้อมทานข้าว)
- ๑๓.๐๐ น. รถไฟออกจากสถานีรถไฟหัวลำโพงมุ่งสู่สถานีหาดใหญ่

วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๓

- ๗.๐๐ น. ยูวิจัยสามจังหวัดชายแดนใต้แยกย้ายกันเดินทางกลับบ้านโดยสวัสดิภาพ

ภาพบรรยากาศภายในงาน ชมหนังสือสารคดีและนิทรรศการตามอัธยาศัย

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางกล่าวต้อนรับแขกผู้เข้าร่วมงาน

ดร.อมรวิทย์ นาคทรพรพ กล่าวรายงานวัตถุประสงค์ของการจัดงาน

ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางกล่าวเปิดงาน

พิธีมอบรางวัลโรงเรียนทำหนังสือดีเด่นด้านต่าง ๆ

รางวัลยอดเยี่ยมสาขาต่าง ๆ

- รางวัลเนื้อหาเชิงประวัติศาสตร์ยอดเยี่ยม

เนื้อหาเชิงประวัติศาสตร์ยอดเยี่ยมเหรียญทอง

ได้แก่ สารคดีเรื่อง “สำเนาเพลงแห่งลำน้ำสอย จังซอเพลง บรรเลงแจ้ห่ม “ โรงเรียนแจ้ห่มวิทยา จังหวัดลำปาง

เนื้อหาเชิงประวัติศาสตร์ยอดเยี่ยมเหรียญเงิน

ได้แก่ สารคดีเรื่อง “ย้อนรอยเมืองวัง “ โรงเรียนวังเหนือวิทยา จังหวัดลำปาง

เนื้อหาเชิงประวัติศาสตร์ยอดเยี่ยมเหรียญทองแดง

ได้แก่ สารคดีเรื่อง “ผ้าทอทุ่งกว๋าว “ โรงเรียนทุ่งกว๋าววิทยา จังหวัดลำปาง

- รางวัลการนำเสนอยอดเยี่ยม

การนำเสนอยอดเยี่ยมเหรียญทอง

ได้แก่ สารคดีเรื่อง “ สภากาแฟ ” โรงเรียนพัฒนาวิทยา จังหวัดยะลา

การนำเสนอยอดเยี่ยมเหรียญเงิน

ได้แก่ สารคดีเรื่อง “ คำตอบสุดท้ายในร่างที่ถูกเลือก ” โรงเรียนพัฒนาวิทยา จังหวัดยะลา

การนำเสนอยอดเยี่ยมเหรียญทองแดง

ได้แก่ สารคดีเรื่อง “ เรือกอและบ้านทอน ” โรงเรียนอัครศาสน์ จังหวัดนราธิวาส

- รางวัลเทคนิคยอดเยี่ยม

เทคนิคยอดเยี่ยมเหรียญทอง

ได้แก่ สารคดีเรื่อง “ดอยศักดิ์สิทธิ์” โรงเรียนสุนทรศึกษา จังหวัดลำปาง

เทคนิคยอดเยี่ยมเหรียญเงิน

ได้แก่ สารคดีเรื่อง “ป่าเวียง ความทรงจำแห่งลุ่มน้ำจาง” โรงเรียนสุนทรศึกษา จังหวัดลำปาง

เทคนิคยอดเยี่ยมเหรียญทองแดง

ได้แก่ สารคดีเรื่อง “เจ้าพ่อหอคำ” โรงเรียนวังเหนือวิทยา จังหวัดลำปาง

- กระบวนการผลิตยอดเยี่ยม

กระบวนการผลิตยอดเยี่ยมเหรียญทอง

ได้แก่ สารคดีเรื่อง “เสียงอาซานแห่งเราฏอตุลยัณหะห์” โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา

กระบวนการผลิตยอดเยี่ยมเหรียญเงิน

ได้แก่ สารคดีเรื่อง “ยะยั้ง ฮ้องกาดมิด” โรงเรียนเทศบาล๔ จังหวัดลำปาง

กระบวนการผลิตยอดเยี่ยมเหรียญทองแดง

ได้แก่ สารคดีเรื่อง “ตำนานปุยด” โรงเรียนบำรุงอิสลาม จังหวัดยะลา

รางวัลสุดยอดหนังสือสารคดียอดเยี่ยม

ได้แก่ สารคดีเรื่อง “ตามรอยคุ้มเจ้าหลวงลำปาง” โรงเรียนลำปางกัลยาณี จังหวัดลำปาง

เสวนาประชาชนทำหนังสือ “เบื้องหลัง หน้าหน้าไมค์”

มอบรางวัล “ขวัญใจเพื่อนยูววิชัย” จากการโหวตของเพื่อนๆ ยูววิชัยทุกคนที่ส่งหนังสือ
ร่วมประกวด ได้แก่ โรงเรียนแจ้ห่มวิทยา จังหวัดลำปาง

ถ่ายภาพเป็นที่ระลึก

ผลประเมินผลความพึงพอใจ สำหรับงาน “มหกรรมโรงเรียนทำหนังสือ”

(ยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรียนรู้คู่คุณเล่นส์)

ณ ห้องประชุมจันทน์ผา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง วันที่ ๑๘-๒๑ มีนาคม ๒๕๕๓

ประเด็นด้าน	เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	อยู่ในระดับ
กิจกรรม/การประกวด			
o เกณฑ์	๔.๒๖	๐.๖๓	ดีมาก
o ประเภทรางวัล/จำนวนรางวัล	๔.๒๑	๐.๗๕	ดีมาก
o ตัวรางวัล/ประกาศนียบัตร	๔.๓๔	๐.๗๔	ดีมาก
กิจกรรมในการพบปะเพื่อนยุววิจัย			
o กิจกรรมกระชับความสัมพันธ์	๔.๒๒	๐.๖๙	ดีมาก
o กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	๔.๑๗	๐.๗๕	ดีมาก
o กิจกรรมฝากความทรงจำ อาทิ เขียนกระดาน พุดออกกล้อง ฯลฯ	๔.๑๕	๐.๗๒	ดีมาก
กิจกรรมอื่นๆ			
o นิทรรศการ	๔.๓๗	๐.๖๒	ดีมาก
o ห้องภาพ	๔.๓๐	๐.๖๖	ดีมาก
o บอร์ดหนังสือ	๔.๒๒	๐.๗๔	ดีมาก
o มุมพิพิธภัณฑ	๔.๒๓	๐.๖๕	ดีมาก
o หนังสือโมโรง	๔.๒๖	๐.๗๗	ดีมาก
คุณค่าของหนังสือที่เพื่อนยุววิจัยทำกันมา			
o ความหลากหลายของเรื่อง/เนื้อหาที่น่าสนใจ	๔.๓๔	๐.๖๓	ดีมาก
o การผลิตที่มุ่งมั่นอุตสาหกรรม	๔.๓๔	๐.๖๔	ดีมาก
o เทคนิคของเพื่อนที่ใช้	๔.๓๒	๐.๖๒	ดีมาก
การดูแลยุววิจัย			
o การเดินทาง	๓.๘๖	๑.๐๖	ดีมาก
o ที่พัก	๔.๐๘	๐.๘๖	ดีมาก
o อาหารการกิน	๔.๒๑	๐.๗๕	ดีมาก
ภาพรวมของงาน			
o ระยะเวลาที่จัดงาน	๔.๐๕	๐.๙๓	ดีมาก
o สถานที่	๔.๓๒	๐.๖๘	ดีมาก
o ประชาสัมพันธ์/ข้อมูล	๔.๑๖	๐.๗๑	ดีมาก

ประเด็นด้าน	เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	อยู่ในระดับ
๐ บรรลุวัตถุประสงค์	๔.๓๗	๐.๖๑	ดีมาก
๐ อยากให้มีอีกไหม	๔.๕๘	๐.๖๐	ดีมากที่สุด

เกณฑ์การประเมินผล

๑ – ๑.๔๙	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด
๑.๕๐ – ๒.๔๙	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
๒.๕๐ – ๓.๔๙	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
๓.๕๐ – ๔.๔๙	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
๔.๕๐ – ๕.๐๐	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมงานมหกรรมโรงเรียนทำหนังสือ

อยากให้มีเครือข่ายในกลุ่มโรงเรียนทำหนังสือเพื่อที่จะสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นระหว่างกันในเรื่องของประวัติศาสตร์วัฒนธรรมท้องถิ่น และสานต่อให้เกิดเวทีในการเผยแพร่ความรู้ไปสู่เวทีสาธารณะ และผู้เข้าร่วมโครงการต้องการที่จะให้ดำเนินโครงการต่อไปในระยะยาวเพราะยังมีประเด็นอื่นๆที่อยากทำเพื่อต่อยอดจากโครงการเดิม เพื่อการเผยแพร่ความรู้และความสร้างความตระหนักร่วมในเรื่องของการสืบทอด เพื่อการเห็นคุณค่าในชุมชนท้องถิ่นตนเองควรจะต้องผลักดันให้สื่อสาธารณะ โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์มีการเผยแพร่สู่สาธารณะโดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชน

ข้อจำกัดในการดำเนินงานมหกรรมโรงเรียนทำหนังสือ

๑. การดำเนินงานมีช่วงเวลาในการเตรียมตัวของเด็กเจ้าของผลงานน้อยโดยเฉพาะน้องๆ ที่เดินทางมาจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ไม่มีการนำเสนอผลงานหนังสือที่ดีของตัวเองให้ผู้ร่วมงานได้ด้วยตัวเอง
๒. ผู้ร่วมงานส่วนใหญ่ยังเป็นเด็กกลุ่มเดียวกัน ทำให้การแลกเปลี่ยนนำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานยังไม่มีหลากหลายเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานมหกรรมโรงเรียนทำหนังสือ

๑. ควรมีช่วงเวลาหรือมีเวที่ย่อยๆ ให้ผู้วิจัยแต่ละกลุ่มได้แสดงผลงานตัวเองอย่างเต็มที่ สำหรับผู้ที่สนใจสามารถรับชมหนังสือแต่ละเรื่องแต่เปิดเวที่ย่อยพูดคุยกันได้อย่างเป็นกันเอง

๒. ควรมีการประชุมสัมพันธไมตรีให้ทั่วถึงเปิดให้ผู้ชมที่หลากหลายเข้ามา
ร่วมงาน เพื่อเป็นการเปิดเวทีให้ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในมุมมองที่หลากหลาย สามารถพัฒนา
ผลงาน การทำงานให้ดียิ่งขึ้นไปในอนาคต
๓. ควรมีกิจกรรมหรือเปิดโอกาสให้ยูววิจัยจากหลายๆ พื้นที่ได้มี
โอกาสรู้จักกันพูดคุย แลกเปลี่ยนทัศนคติความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นของตนเอง
จะเป็นการช่วยให้เกิดความเข้าใจในความหลากหลายของประเพณีวัฒนธรรมและความเชื่อ ซึ่งจะ
เป็นการส่งผลให้เกิดสันติทางวัฒนธรรมขึ้นในอนาคตได้ โดยทางโครงการได้จัดให้มีการพาเด็กๆ
ยูววิจัยจากสามจังหวัดชายแดนใต้ขึ้นมาเรียนรู้และรู้จักเพื่อนยูววิจัยที่ลำปาง นอกจากจะเป็นการ
เรียนรู้ ความคิดของคนในวัยเดียวกัน และเห็นความงดงามของวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างแล้ว ยัง
ก่อให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ เครือข่ายทางวัฒนธรรมที่แผ่ขยายเชื่อมโยงกันได้เป็นอย่างดี
๔. ในการพัฒนาให้เกิดการต่อยอดในการสร้างเครือข่ายทางวัฒนธรรม
ของกลุ่มเยาวชน การใช้สื่อไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ หรืออินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยส่งเสริมในเรื่อง
ของการจัดการความรู้ทางวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ทางสถาบันอุดมศึกษาในแต่ละท้องถิ่นจะมี
ส่วนช่วยได้เป็นอย่างดีในเรื่องของการเป็นศูนย์กลางในการเป็นผู้ดูแลเครือข่ายหรือองค์ความรู้ทาง
วัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

ข้อจำกัดในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม

๑. อุปสรรคด้านระยะเวลาในการดำเนินการอบรมการทำสารคดีที่สั้นเกินไป โดยเฉพาะช่วงเวลาอบรม
การใช้โปรแกรมสำหรับตัดต่อ ทำให้เด็กบางกลุ่มไม่สามารถฝึกใช้โปรแกรมและเรียนรู้ได้ทัน ไป
จนถึงระยะเวลาอบรมการเขียนบทสารคดี ไม่สามารถให้เด็กที่เข้ารับการอบรมเขียนจนเสร็จได้ จึง
ต้องส่งให้ช่วยตรวจสอบในภายหลัง
๒. ห้องคอมพิวเตอร์สำหรับตัดต่อมีคอมพิวเตอร์ต่อจำนวนของนักเรียน จึงจำเป็นต้องแบ่งผู้เรียนส่วน
หนึ่งไปเตรียมกิจกรรมอื่นเพื่อให้จำนวนผู้เข้าอบรมพอดีกับจำนวนเครื่อง
๓. การจัดค่ายโรงเรียนทำหนังมีเพียงการอบรมครั้งเดียวแล้วปล่อยให้เด็กออกไปปฏิบัติงานเลย ในช่วง
การวางแผนไม่มีงบประมาณในการจัดทีมพี่เลี้ยงเข้าไปดูแลการทำงานติดตามเป็นรายกลุ่ม
โรงเรียน นอกจากการตรวจและแก้ไขแผนการทำงานของแต่ละกลุ่มผ่านทางการติดต่อทาง
โทรศัพท์หรืออีเมล ซึ่งในการนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยการร่วมมือกับทีมประสานงานติดตามยูว
วิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในการเข้าไปให้คำปรึกษาเรื่องการทำงานของเด็กถึงโรงเรียน
๔. อุปสรรคด้านอุปกรณ์การทำงานของเด็กในการผลิตสารคดี เช่น กล้องวิดีโอ และคอมพิวเตอร์
สำหรับตัดต่อ ซึ่งในหลายๆ โรงเรียนยังขาดงบประมาณสนับสนุนเด็กๆ ในส่วนนี้ ในการแก้ไข
ปัญหาเบื้องต้นทางครูโรงเรียนทำหนัง และทางสถาบันรามจิตติจึงจัดการเป็นธุระในเรื่องการให้ยืม

อุปกรณ์ในการทำงานให้แก่นักเรียนในบางส่วน แต่ถึงกระนั้นก็ยังไม่พอต่อการช่วยเหลือในหลายๆ โรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนทำหนังสือวัฒนธรรม

๑. ในการจัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนทำหนังสือ นอกเหนือจากการอบรมในกิจกรรมค่ายโรงเรียนทำหนังสือที่จัดขึ้นแล้ว ควรมีการติดตามให้คำปรึกษาในการดำเนินการผลิตสารคดีของเด็กๆในแต่ละกลุ่มด้วย เพื่อเป็นการให้ความรู้เพิ่มเติมและแก้ไขปัญหาในการทำงานของเด็กๆและโรงเรียนได้ทันที
๒. เนื่องจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในหลายๆโรงเรียน เป็นโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลและไม่มีงบประมาณและเครื่องมือจำเป็นในการทำงานของเด็กๆในโครงการ กล้องวิดีโอ และคอมพิวเตอร์สำหรับตัดต่อได้แก่โครงการโรงเรียนทำหนังสือวัฒนธรรมควรต้องมีการจัดอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับทำงานสำหรับให้กลุ่มนักเรียนและครูที่เข้าร่วมโครงการให้สามารถยืมอุปกรณ์ในการทำงานได้อย่างเพียงพอ ทั้งนี้อาจจะเป็นการจัดงบประมาณเพิ่มเติมหรือ หาผู้สนับสนุนในการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นในการผลิตหนังสือของเด็กๆได้
๓. ซึ่งในการนี้เราก็ได้เห็นตัวอย่างที่ดีในการสนับสนุนของโรงเรียนที่เห็นความสำคัญของโครงการต่อการพัฒนากิจกรรมโรงเรียนทำหนังสือ โรงเรียนเทศบาล 4 เชียงราย จังหวัดลำปาง จัดงบประมาณส่วนหนึ่งในการซื้ออุปกรณ์ต่างๆในการทำหนังสือและจัดห้องตัดต่อให้เด็กๆเพื่อเป็นการเรียนรู้ฝึกปฏิบัติงานเพื่อเป็นการขยายผลให้เด็กกลุ่มอื่นๆที่สนใจอีกด้วย
๔. ในการดำเนินโครงการโรงเรียนทำหนังสือวัฒนธรรมให้ได้ผลดีเนื่องในระยะยาวนั้น ทางโรงเรียนควรมีกิจกรรมที่สานต่อการทำงานของเด็กๆให้มีพื้นที่ในการทำงานและถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่องโดยผ่านการเรียนการสอนกิจกรรมกลุ่มที่นักเรียนสนใจในเรื่องการทำหนังสือเชิงประวัติศาสตร์ หรือจัดเป็นชมรมตามความสนใจของเด็กๆเพื่อที่จะได้เป็นฐานในการขยายเครือข่ายการเรียนรู้ให้ได้กว้างขวางต่อไป และส่วนสำคัญต่อจากนี้สถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นแต่ละแห่งควรเข้ามาหนุนเสริม หรือเป็นศูนย์กลางในการทำงานด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ไปจนถึงศูนย์การในการผลิตสารคดีโดยตัวของท้องถิ่นเอง โดยมีโครงการโรงเรียนทำหนังสือเป็นคู่ประสานงานและดูแลโครงการในภาพรวม

บทที่ ๔

สารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรม

การจัดทำสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรมในโครงการวิจัยและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของสังคมไทย ระยะที่ ๑ เพื่อให้สังคมไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไทย และภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย ได้จัดทำเป็นสองประเภท คือ หนังสือสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรม และสื่อโฆษณาณรงค์ทางวัฒนธรรม ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานในแต่ละประเภทดังนี้

๑. หนังสือสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรม : ตั๊กล้ากับฟ้าใส

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูล พบปัญหาเชิงวัฒนธรรมของเยาวชนที่สำคัญประการหนึ่งนั้นคือการที่เด็กไทยขาดความรู้และความรักเรื่องราวในท้องถิ่นของตนเอง จึงได้มีแนวคิดที่จะผลิตหนังสือสารคดีรณรงค์วัฒนธรรม เพื่อให้เด็กไทยนั้นได้เกิดความตระหนักและรักในท้องถิ่นของตนเองผ่านรูปแบบการเรียนรู้เรื่องราวในท้องถิ่นของตนเองโดยไม่ยาก จากการสอบถามผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้าน การค้นคว้าเอกสารที่มีอยู่ในหมู่บ้านหรือห้องสมุดประจำจังหวัด เป็นต้น นอกจากการเรียนรู้ในท้องถิ่นนั้นจะทำให้เด็ก ๆ เกิดความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองแล้ว ยังเกิดภาพความผูกพันของคนต่างวัย เกิดการยอมรับในความคิด ประสบการณ์ และความรักในท้องถิ่นจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งอีกด้วย

นอกจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นแล้ว คณะผู้วิจัยและผู้ผลิตสารคดียังได้มีการจัดประชุมเพื่อระดมสมองความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้และรูปแบบที่ควรนำเสนอในการทำสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรมอีกด้วย โดยจัดประชุมทั้งสิ้น ๒ ครั้ง มีรายละเอียดดังนี้

การประชุมครั้งที่ ๑ : ค้นหาประเด็น

การประชุมครั้งที่ ๑ เพื่อหาประเด็นในการทำหนังสือสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรมที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ของเด็ก มีรายชื่อผู้มาประชุมดังต่อไปนี้

๑. นายสรชัย หนองตรุด	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๒. นายจิรศักดิ์ อุดหนุน	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๓. นายธนวัฒน์ วายจตุ	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๔. นายเก็นศักดิ์ ศรีสวย	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ

๕. นายกิตติคุณ กิตติอมรกุล ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๖. นายคู่บุญ สกุลตานารณ ครูผู้สอนสังกัดกรุงเทพมหานคร
๗. นายจิรวุฒิ พงษ์โสภณ เจ้าหน้าที่เสมสิกขาลัย

การประชุมครั้งนี้ทางคณะผู้ทำงานได้พยายามหาประเด็นในการทำหนังสือสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรม เพื่อรณรงค์วัฒนธรรมการเรียนรู้ของเด็ก โดยมุ่งไปที่สารคดีการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของตนเอง ให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยการลงมือทำด้วยตนเองเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังมีคุณครูเป็นผู้ให้คำแนะนำในแต่ละขั้นการเรียนรู้ การเรียนรู้ของเด็กๆ ในรูปแบบนี้นอกจากจะได้ความรู้แล้วยังได้รับความสนุก เพลิดเพลินไปด้วย

ที่ประชุมมีการเสนอว่า ควรจะมีตัวอย่างงานที่เด็กๆ ลงไปเก็บข้อมูลในพื้นที่ เพื่อให้เห็นว่าเด็กๆ ทุกคนก็สามารถทำได้ มีเพื่อนๆ ในห้องที่ต่างๆ ได้ลงมือทำกันบ้างแล้ว เพื่อกระตุ้นให้เห็นว่าการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นของตนเองไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป แม้แต่เด็กๆ บนเขานบดอยก็สามารถทำได้ โดยยกเอาয়ววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโรงเรียนเมืองปานวิทยา จังหวัดลำปาง ที่ได้ลงไปศึกษาประวัติและคุณค่าของหมู่บ้านตนเอง เมื่อลงมือศึกษาไปแล้วเกิดความภาคภูมิใจในหมู่บ้านของตนเอง ที่มีประวัติศาสตร์มาเกือบสองร้อยปี มีอาชีพที่สืบทอดกันมาคือ การเก็บเหมียงไปขายยังพื้นราบเป็นพื้นฐานเศรษฐกิจของหมู่บ้านมาจนถึงทุกวันนี้ เมื่อเด็กๆ ทราบถึงประวัติศาสตร์ของหมู่บ้านที่น่าภูมิใจ จึงเกิดความรักในท้องถิ่น อาชีพที่มีคุณค่า ทำให้เด็กๆ ไม่ขัดเขินในการที่จะช่วยพ่อแม่ในการเก็บเหมียงเมื่อมีเวลาว่างเว้นจากการเรียนอีกด้วย

คุณครูเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนทราบว่า การเรียนรู้ของตนเองนั้นถูกต้องและครบถ้วนแล้ว คุณครูมีบทบาทสำคัญเช่นกันในการที่จะคอยสนับสนุนการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดแต่ในห้องเรียน คุณครูทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจเด็กๆ เมื่อเด็กๆ ได้ข้อมูลมากมาย ได้พบเห็นสิ่งต่างๆ ในหมู่บ้านแต่ไม่รู้ว่าจะจัดการข้อมูลนั้นอย่างไร หากได้ครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทางที่ดีแล้วจะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจในการเรียนรู้นั้นดียิ่งขึ้น

พิธีกรมีส่วนสำคัญในการนำประเด็นและสรุปประเด็นต่างๆ ที่จะให้เด็กได้เรียนรู้ตามได้ด้วย พิธีกรสำหรับรายการที่คิดกันนี้ ที่ประชุมเห็นว่าควรจะเป็นผู้หญิง เพราะมีน้ำเสียงที่นุ่มและน่าฟัง เด็กๆ ฟังแล้วรู้สึกคล้อยตามได้ง่าย ผ่อนคลาย และควรออกเสียงได้ชัดเจน ถูกต้อง เพื่อให้การถ่ายทอดไปสู่เด็กได้อย่างเข้าใจ

สิ่งที่คณะผู้ทำงานได้คำนึงถึงคือ การนำเสนอเป็นรูปแบบของรายการเป็นแต่ละช่วง ซึ่งจะแบ่งเป็นช่วงรายการ โดยการประชุมครั้งที่ ๑ ยังไม่ได้สรุปรูปแบบรายการ ขอให้ที่ประชุมกลับไปคิดและนำมาเสนอในการประชุมครั้งต่อไป (ดูสรุปการประชุมได้จากเอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑๑)

การประชุมครั้งที่ ๒ : การวางแผนการผลิต

การประชุมครั้งที่ ๒ เพื่อวางแผนการผลิตหนังสือคดีธรรมทางวัฒนธรรม เพื่อรณรงค์ วัฒนธรรมการเรียนรู้ของเด็ก มีรายชื่อผู้มาประชุมดังต่อไปนี้

๑. นายสรชัย หนองตรุด ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๒. นายจิรศักดิ์ อุดหนุน ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๓. นายธนาวัฒน์ วายจตุ ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๔. นายเก็นศักดิ์ ศรีสว ย ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๕. นายกิตติคุณ กิตติอมรกุล ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๖. นายบุญญ สกุดตานารถ ครูผู้สอนสังกัดกรุงเทพมหานคร
๗. นายจิรวุฒิ พงษ์โสภณ เจ้าหน้าที่เสมสิกขาลัย

การประชุมครั้งนี้ เป็นการประชุมเพิ่มเติมจากครั้งแรก เพื่อนำประเด็นและงานที่ได้รับมอบหมาย มากลั่นกรองอีกครั้งหนึ่งก่อนดำเนินการผลิต นอกจากนี้ยังได้ตกลงการลำดับรายการเป็นช่วงต่างๆ เพื่อให้ง่ายต่อการรับชมของผู้ชมอีกด้วย

ที่ประชุมเสนอให้มีคำสัมภาษณ์ของครูผู้ดูแลกลุ่มยุววิจัยเพื่อให้เห็นถึงกระบวนการที่ครูเป็นผู้ ช่วยเหลือเด็กและคอยแนะนำเมื่อพบกับปัญหาที่ไม่สามารถจะแก้ไขได้ด้วยเพียงความรู้ที่เด็กมี และครู ยังทำหน้าที่เพื่อนที่คอยเป็นกำลังใจให้เด็กได้มีแรงในการเรียนรู้

ที่ประชุมเสนอให้ให้มีการสัมภาษณ์ผู้คนในชุมชนถึงสิ่งดีๆ ที่เกิดขึ้นจากการที่เด็ก ๆ กลุ่มยุววิจัย ได้ลงพื้นที่ไปคุยกับคุณตาคุณยาย หรือปราชญ์ชุมชน เช่น ทำให้คุณตาคุณยายมีความสุขจากการได้เล่า สิ่งของตนเองทราบ ประวัติศาสตร์ที่ได้ประสบด้วยตนเอง ได้เป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ ความยินดี ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ที่ตนเองรู้ไปยังรุ่นลูกหลานที่นับวันจะหายไป ให้เห็นถึงความผูกพันระหว่างคน สองวัยที่ปัจจุบันแทบจะไม่ได้คุยกันเลย สิ่งดีๆ เหล่านี้ขาดหายไป การยอมรับของเด็กๆ ที่คิดว่า ตนเองเรียนมากกว่าเก่งกว่าลดน้อยลง กลายเป็นยอมรับในความรู้ภูมิปัญญาของคนรุ่นพ่อแม่ปู่ย่าตา ยายว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าควรอนุรักษ์สืบทอดสืบต่อไป

การเรียนรู้นอกจากที่มีการนำเสนอในรายการแล้ว ควรจะมีคลิปตัวอย่างการเรียนรู้ที่ต่างๆ ที่ มียุววิจัยได้เรียนรู้อยู่เช่นกัน อาจจะนำเสนอการเรียนรู้หลายๆ รูปแบบเพื่อให้เห็นแนวทางในการเรียนรู้ ที่หลากหลาย ทำให้เด็ก ๆ มีแนวทางหลายๆ รูปแบบที่จะทำให้เกิดความรู้และความรักในสิ่งที่ได้เรียนรู้ การเรียนรู้ที่จะจำได้ดีคือการเรียนรู้ที่ได้ลงมือทำเองเกิดผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจ

การสรุปของพิธีกรก็จะทำให้ความรู้ที่ได้การรับชมสื่อได้ถึงสิ่งที่เราต้องการนำเสนอสู่เด็ก ๆ ได้ดี ขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ได้ดูอีกครั้งหนึ่ง เหมือนเป็นการย้ำสิ่งที่สำคัญหรือสิ่งที่ควรจะได้ หลังจากจบในแต่ละช่วงรายการ

สุดท้ายควรจะมีสัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้เรื่องการเรียนรู้ของเด็กๆ เช่น ดร.อมรวิรัช นาคทรพรพ มา ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนรู้และทักษะในการเรียนรู้ เพื่อเป็นการต่อยอดกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งให้ผู้ปกครอง ครู และผู้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการเรียนรู้ที่เด็กและ

เยาวชนพึงมี เพื่อให้พวกเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เข้าใจในสิ่งต่างๆ รอบตนเอง อนุรักษ์และพัฒนาได้โดยมีความรู้ในเรื่องของท้องถิ่นตนเองเป็นฐาน (คู่มือการประชุมได้จากเอกสารแนบท้าย หมายเลข ๑๒)

ตัวอย่างรูปแบบรายการ “ต้นกล้ากับฟ้าใส”

จะเป็นอย่างไรเมื่อเรื่องของการเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมสำหรับเด็กๆ ไม่จำเป็นต้องติกรอบแคบๆ อยู่ในห้องเรียน การเรียนประวัติศาสตร์เป็นการเรียนรู้ที่สนุกสนาน การได้ท่องเที่ยวในโลกที่กว้างขึ้นของเด็กๆ กลับไปสู่ชุมชน กลับไปสู่บ้านของเด็กๆ เองด้วยเครื่องมือการเรียนรู้ที่หลากหลาย พร้อมกับชมเรื่องสนุกๆ น่าประทับใจที่จะเห็นภาพครูและเด็กต่างท่องโลกการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน ซึ่งเป็นการสร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของเรื่องราว ตำนาน ผู้คนในท้องถิ่น ช่วยส่งเสริม สร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมให้กับเยาวชนรุ่นใหม่เป็นคนที่มีภาคภูมิใจในความเป็นไทย เห็นความงดงามของวัฒนธรรมที่หลากหลายจากการลงไปชูดค้นและจารึกประวัติศาสตร์ท้องถิ่นด้วยตัวเอง

รายการ “ต้นกล้ากับฟ้าใส” จึงเป็นรายการสารคดีที่นำเสนอการเรียนรู้ในโลกกว้างของเด็กและเยาวชนที่ไม่จำกัดรูปแบบ และยังเป็นสารคดีที่จะพาผู้ชมร่วมออกไปค้นหา ออกไปเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ไปพร้อมกับเด็กๆ โดยทางรายการจะนำเสนอด้วยเรื่องราวและประเด็นที่น่าสนใจต่างๆ เช่น

๑. ยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัยของกลุ่มเยาวชน ที่ทำการศึกษาค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ความสัมพันธ์ และความเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่นในเชิงประวัติศาสตร์
๒. การสืบค้น พินิจวัฒนธรรม องค์ความรู้ท้องถิ่นของเด็กในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
๓. การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบ Self Directed Learning , Research Base Learning , Local Learning Enrichment Network

โดยทางรายการมีเครือข่ายภาคีในการให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลข้อเสนอแนะดังนี้ คือ สถาบันรามจิตติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายชุมชนและสังคม และ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานสนับสนุนการสร้างการเรียนรู้และสุขภาวะองค์กร

โครงสร้างรายการ เป็นรายการความยาว ๓๐ นาที โดย

ช่วงที่ ๑ จะมีพิธีกรเป็นผู้นำผู้ชมเข้าสู่รายการ ตั้งคำถาม เสนอมุมมอง แง่คิด เพื่อร่วมเรียนรู้ เพลิดเพลินและขบคิดไปกับสารคดีที่น่าเสนอ และร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอที่น่าสนใจจากผู้เชี่ยวชาญ (ความยาว ๒๐ นาที)

พิธีกรรายการ

นางสาว วิสุมตา วงศ์เสงี่ยม

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

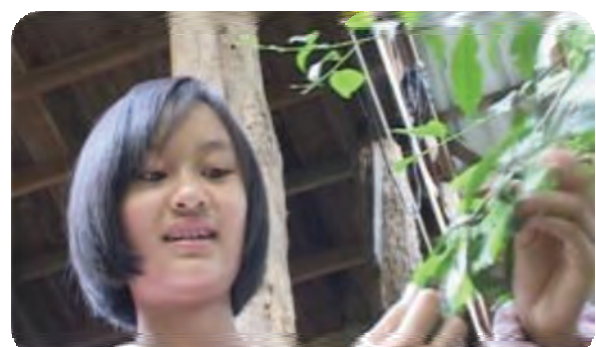
ติดตามเด็ก ๗ ลงไปทำวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นบ้านป่าเหมี้ยง

ผู้ใหญ่ในชุมชนร่วมกันพูดคุยเล่าประวัติหมู่บ้านให้เด็ก ๆ ฟังอย่างเป็นกันเอง

พ่อหลวงยอด ต๊ะคำ ปราชญ์ท้องถิ่น
ประจำหมู่บ้านถ่ายทอดความรู้ให้เด็ก ๆ อย่าง
หมดเปลือก

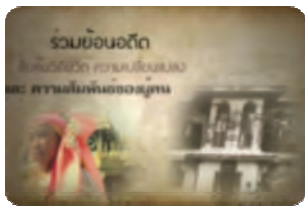
เด็กๆ ที่มวิจัยพาผู้ชมเข้าป่าไปเก็บใบ
เหมียง พร้อมกับสอนวิธีในการเก็บใบเหมียงที่ถ่ายทอดกันมาในชุมชน

ทั้งคุณครูและเด็กพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์
ที่ได้เรียนรู้มาในวันนี้ พร้อมกับวางแผนการทำงานในวัน
ต่อไป

ช่วงที่ ๒ จะเป็นเวทีสำหรับนักทำภาพยนตร์
สารคดี (ขนาดสั้น) ที่ส่งผลงานเข้ามานำเสนอในรายการ
พร้อมคำวิจารณ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ (ความยาว

๑๐ นาที)

ด

ร.อม

รวิษฐ์

นาครทร

รพ ให้ข้อคิดเห็น และข้อแนะนำเกี่ยวกับหนังสือสารคดีของเด็กๆ
(ดูสรุปรายการได้จากเอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑๓)

รายชื่อผู้ร่วมรายการ

๑. ดร.อมรวิรัช นาคทรพร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒. อาจารย์ชุตินา คำบุญชู หัวหน้าโครงการวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
๓. ผู้นำชุมชนและชาวบ้าน บ้านป่าเหมี้ยง อ.แจ้ห่ม จ. ลำปาง
๔. ครูและนักเรียน โรงเรียนเมืองปาน อ.แจ้ห่ม จ. ลำปาง

ข้อจำกัดในการดำเนินงานผลิตหนังสือสารคดีทางวัฒนธรรม

๑. ในการนำเสนอจำเป็นต้องลดเนื้อหาประวัติศาสตร์ในเชิงลึก เนื่องจากวัตถุประสงค์สารคดีต้องการนำเสนอในเชิงบรรยากาศในการเรียนรู้ของเด็กๆ กระบวนการเรียนรู้ที่เด็กๆ เป็นผู้วิจัย โดยเน้นความสนุกสนานในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล และถ่ายทอดมุมมองสะท้อนความคิดของเด็กๆต่อการเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นของตัวเอง
๒. การผลิตสารคดีเชิงประวัติศาสตร์จำเป็นต้องอาศัยเวลาในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล เตรียมงานเตรียมการถ่ายทำ โดยการถ่ายทำมีเวลาจำกัดจึงทำให้ได้ภาพและกิจกรรมในการนำเสนอได้ไม่ครบถ้วนเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะในการผลิตหนังสือสารคดีทางวัฒนธรรม

๑. ขั้นตอนการผลิตสารคดีชิ้นนี้เพื่อนำเสนอสู่สาธารณชนจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการผลิตตั้งแต่การวางแผนการทำงานเพื่อเป็นการสร้างความรู้สึกร่วมของกลุ่มเยาวชนให้เกิดความภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง โดยเฉพาะการนำเสนอในแง่มุมของประวัติศาสตร์ชุมชน โดยให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้นำเสนอด้วยตัวเอง อีกทั้งยังเป็นการชักจูงใจให้เด็กๆ ในท้องถิ่นอื่นๆ ที่ได้รับชมเกิดความรู้สึกรักในท้องถิ่นตัวเองไปด้วยกัน
๒. รายการควรจะเป็นอีกช่องทางที่จะเป็นพื้นที่สื่อสารสาระในการแสดงความสามารถ โดยการนำเสนอผลงานของเด็กๆ ผ่านภาพยนตร์สารคดีสั้นที่เด็กเป็นผู้ผลิต เพราะนอกจากจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เด็กรู้จักเรียนรู้วัฒนธรรมของท้องถิ่นตัวเองด้วยกระบวนการผลิตสารคดีแล้ว ยัง

เป็นการใช้กลวิธีนำเสนอที่เด็กเป็นผู้ผลิตและออกแบบซึ่งเป็นรูปแบบ มุมมองที่จะสามารถสื่อสารได้ง่ายให้กลุ่มผู้ชมรุ่นเดียวกัน

๓. นอกจากการผลิตสารคดีนำเสนอทางโทรทัศน์แล้ว การสร้างเครือข่ายทางวัฒนธรรม หรือเครือข่ายเด็ก ๆ ผู้ผลิตหนังสือสารคดีสั้นจะช่วยให้เกิดพลังในการปลูกฝังความภูมิใจในประวัติศาสตร์วัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเองได้เป็นอย่างดีโดยผ่านช่องทางของรายการดังกล่าว

๒. สื่อโฆษณาณรงค์ทางวัฒนธรรม (Spot)

สื่อรณรงค์ทางวัฒนธรรมเป็นสื่อที่ต้องการให้ผู้ชมเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความตระหนัก หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับวิจารณ์ของแต่ละบุคคลที่ได้ชมสื่อโฆษณาแล้ว เรื่องที่นำมาทำสื่อโฆษณารณรงค์นี้เกิดมาจากการงานวิจัยทางด้านวัฒนธรรม และจากที่ได้ประชุมแสดงความคิดเห็นของทีมงาน นิสิตนักศึกษา ตัวแทนสภาเด็ก ชุมชนการละคร นักจัดกิจกรรมด้านเด็กและเยาวชน ผู้ที่ทำงานด้านจิตปัญญา ครูอาจารย์ เพื่อหาประเด็นที่น่าสนใจในแต่ละเรื่องซึ่งมีประเด็นสามด้านคือ ด้านครอบครัว ด้านวัฒนธรรมแบบไทย และด้านการเมืองการมีส่วนร่วม

การประชุมครั้งที่ ๑ มีผู้เข้าร่วมประชุม ดังนี้

๑. ดร.อมรวิชัย นาคทรพรพ	ผู้อำนวยการสถาบันรามจิตติ
๒. ดร.จุฬารณย์ มาเสถียรวงศ์	รองผู้อำนวยการสถาบันรามจิตติ
๓. นายสิรินทร์ เพียรพิทักษ์	นิสิตปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีการศึกษา
๔. นายจิรวุฒิ พงษ์โสภณ	เจ้าหน้าที่เสมสิกขาลัย
๕. นายเกนศักดิ์ ศรีสวຍ	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๖. นายกิตติคุณ กิตติอมรกุล	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๗. นางสาวธนชพร พุ่มราชาติ	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ

๘. นางสาวนิสรัตน์ พุ่งขจร	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๙. นายสรรัชต์ หนองตรุด	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๑๐. นางสาวฉันทพร กลิ่นทอง	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๑๑. นายธนาวัฒน์ วายจตุ.	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๑๒. นายณัฐกิตติ์ จิตรตรีสินธุ์	ตัวแทนสภาเด็กจังหวัดนนทบุรี
๑๓. นางสาวเจนจิรา บุญศรี	กลุ่มพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์
๑๔. นายอิสระ ฮาตะ	กลุ่มศิลปการละคร
๑๕. นางสาวกมลชนก สุนธวัฒน์	กลุ่มศิลปการละคร
๑๖. นายพงษ์พัฒน์ รัชค้อง	กลุ่มศิลปวัฒนธรรม
๑๗. นางสาวศรัณยา หาญสารกิจ	นิสิตคณะนิเทศศาสตร์
๑๘. นางสาวอรรวรรณ อยู่เอี่ยม	นิสิตคณะนิเทศศาสตร์

การประชุมครั้งนี้ได้ทำกิจกรรมการประชุมเพื่อหาประเด็นทางวัฒนธรรมที่จะนำมาผลิตสื่อโฆษณาณรงค์วัฒนธรรมไทย ในช่วงแรกของการประชุมได้พูดคุยกับเรื่องวัฒนธรรมไทยในกรอบความคิดของแต่ละคนเพื่อหาจุดร่วมของความคิดซึ่งเป็นความคิดที่ออกมาจากความรู้สึกจากคนไทยที่คิดและแสดงออกต่อวัฒนธรรมไทยในปัจจุบัน ซึ่งวัฒนธรรมที่จะคงอยู่ ก็คือ ต้องเข้าใจในความหมาย เห็นคุณค่า และมีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น

จากนั้นได้ทำกิจกรรมค้นหาความภาคภูมิใจในความเป็นไทยในปัจจุบัน เพื่อหาประเด็นที่ควรส่งเสริมให้ดียิ่งๆ ขึ้นไปมีการสืบทอดและคงอยู่ โดยสิ่งที่ภูมิใจคือ ภาษาไทย เพราะเป็นภาษาที่สร้างขึ้น ไม่แสดงว่าเป็นเมืองขึ้นใคร สิ่งที่ควรให้ความสำคัญ คือ การเขียนหรือการใช้คำพูดควรใช้ให้ถูกต้องตามกาลเทศะ

นอกจากนี้สิ่งที่เห็นเช่นเดียวกันคือ คนไทยมีน้ำใจ แต่สิ่งที่ทำให้ลดน้อยลงคือ ไม่กล้าที่จะทำ เนื่องจากไม่ไว้วางใจ ไม่ปลอดภัย ไม่กล้าทำผิดแปลกไปจากสังคม เป็นต้น ควรส่งเสริมให้มีน้ำใจต่อกัน ให้มากขึ้นยิ่งขึ้น

ครอบครัวเป็นอีกเรื่องที่ทุกคนรู้สึกว่าการครอบครัวไทยเป็นครอบครัวที่มีความรักความอบอุ่น มีหลายช่วงวัย แต่ปัจจุบันครอบครัวแยกกันมากขึ้นเป็นครอบครัวเดี่ยว ทำให้การดูแลลูกน้อยลง ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง ขาดการพูดคุยการสัมผัส ในที่ประชุมเห็นว่า ควรสร้างสื่อที่ชี้ให้เห็นถึงคุณค่าความสัมพันธ์ของครอบครัว สร้างให้ครอบครัวพูดคุยกันมากขึ้น

เรื่องการเมืองการมีส่วนร่วม ที่ประชุมมองไปที่จุดเริ่มต้นของการแสดงออก การรับสื่ออย่างมีวิจารณญาณ การแสดงความคิดเห็นควรเริ่มตั้งแต่เล็กๆ การแสดงความคิดเห็นไม่ใช่เรื่องน่าอาย บางครั้งมุมมองจากผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่สำคัญ การแสดงความคิดเห็นในสิ่งต่างๆ ควรจะถูกตองด้วย ที่ประชุมเห็นร่วมกันว่าควรจะมีสื่อที่ช่วยส่งเสริมให้กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น และรู้จักยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น เพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยและประเทศชาติ (ดูสรุปการประชุมได้จากเอกสารแนบท้าย หมายเลข ๑๔)

รูปภาพ การประชุมเรื่องสื่อโฆษณาการณรงค์วัฒนธรรมครั้งที่ ๑

การประชุมครั้งที่ ๒ มีผู้เข้าร่วมประชุม ดังนี้

๑. นายอมรวิทย์ นาคทรรพ
๒. นายวีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา
๓. นายสิรภัทร เพียรพิทักษ์

๔. นายจิรวุฒิ พงษ์โสภณ

๕. นายสรรัชต์ หนองตรุด

๖. นางสาวกมลชนก สกนธวัฒน์

๗. นายเก็นศักดิ์ ศรีสวຍ

๘. นายบุญฤทธิ์ บุญมา

๙. นางสาวอรรณณ อยู่เยี่ยม

๑๐. นายคู่บุญ ศกุนตนาถ

๑๑. นายกิตติคุณ กิตติอมรกุล

ในการประชุมครั้งที่ ๒ เป็นการประชุมต่อยอดจากการประชุมครั้งที่ ๑ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่องที่จะสื่อไปถึงผู้ชมให้เกิดความสนใจในโฆษณา โดยมีข้อเสนอแนะต่อการทำ spot โฆษณาว่าจะต้องหาวิธีวัดผลหลังจากดูโฆษณา รู้สึกอย่างไรหลังจากชมโฆษณาชุดนี้ และการใช้ประเด็นหรือคำถามให้สะกิดใจ เพื่อให้ผู้ชมได้ตระหนักและสนใจที่จะติดตามโฆษณานั้น การสร้างโฆษณานั้นจะต้องสร้างความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาที่น่าเสนอ นำไปสู่ระดับพฤติกรรม และมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น และต้องระวังต้องไม่ทำให้เข้าใจยากเกินไป หรือสื่อให้ผู้ชมไม่ถึงความต้องการที่แท้จริงของเรื่อง และอาจจะทำให้เข้าใจผิดจากเนื้อหาสาระที่ต้องการสื่อไปยังผู้ชม

สำหรับประเด็นสำคัญที่ได้พูดคุยกัน มี ๔ ประเด็น คือ ครอบครัว ความเป็นไทย การเมืองการมีส่วนร่วม ชีวิตประจำวัน ประเด็นครอบครัวนั้นที่ประชุมได้เสนอว่า พ่อแม่ไม่รู้ว่าลูกทำตัวอย่างไรเมื่ออยู่ที่ลับตาและไม่มีเวลามากนักที่จะอยู่พร้อมหน้ากัน จึงทำให้ไม่ทราบว่แท้จริงแล้วลูกของตนมีพฤติกรรมเช่นไร ไม่สามารถที่จะอบรมสั่งสอนและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของลูกตนเองได้ ลูกบางคนมีการศึกษาสูงกว่าพ่อแม่ คิดว่าพ่อแม่ั้นความรู้น้อยไม่สามารถที่จะเข้าใจเรื่องต่างๆ ของตนเองได้ จึงไม่ปรึกษาพ่อแม่ และหันไปปรึกษาเพื่อนหรือคนอื่นแทน ซึ่งความเป็นจริงแล้วหากลูกๆ ได้พูดคุยกับพ่อแม่จะทราบว่ามีเรื่องต่างๆ ที่พ่อแม่ทราบดีด้วยประสบการณ์ของตน และพบว่าบางครอบครัวอยู่ด้วยกันแต่แทบจะไม่ได้พูดคุยกันเลย อาจเนื่องมาจากสาเหตุการทะเลาะกัน ความอาย ที่จะกลับมาพูดคุยกัน ยิ่งทำให้ห่างเหินกันมากขึ้น หากทิ้งไว้เช่นนี้ก็จะทำให้ไม่สามารถเข้าถึงจิตใจของลูกได้ในที่สุด ที่ประชุมจึงเห็นว่าการให้ความรักความอบอุ่นต่อลูก โดยการถอดเป็นการแสดงความรักความอบอุ่นในครอบครัวที่ได้ผลทางหนึ่ง แต่ในปัจจุบันนี้ครอบครัวที่มีการกอดกันน้อยลงเรื่อยๆ ซึ่งมีสาเหตุโดยสรุปดังนี้ ๑) ไม่เคยกอดเลยไม่กล้า ๒) ลูกโตแล้วไม่กล้ากอด ๓) อาย ไม่กล้าเป็นฝ่ายกอดพ่อแม่ก่อน ๔) มีปัญหา ไม่เข้าใจ ไม่อยากกอด และ ๕) อยากกอดแต่กอดไม่ได้ จึงมีความจำเป็นที่ต้องทำให้ครอบครัวตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูก ทั้งจากการกอด การ

สัมผัส การใช้เวลา และการดูแลอบรมสั่งสอนลูกๆ เพื่อให้ครอบครัวเกิดความเข้าใจเป็นครอบครัวเข้มแข็งที่จะฝ่าฟันปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในยุคโลกาภิวัตน์นี้ต่อไปได้

ส่วนในประเด็นเรื่องความเป็นไทย ที่ประชุมเห็นว่าคนไทยนั้นเปรียบเหมือนไผ่ลู่ลมที่รับเอาวัฒนธรรมต่างๆ เช่น เกาหลี ญี่ปุ่น มาใช้จนเห็นที่เป็นแพร่หลายซึ่งทำให้หลายคนกลัวว่าจะถูกกลืนกินทางวัฒนธรรม ซึ่งจากการพบปะพูดคุยกับกลุ่มคนเหล่านั้นแล้ว ทำให้ทราบว่า การแต่งตัวหรือการแสดงออกนั้นทางการแต่งกายนั้นเป็นแค่เพียงเปลือกนอก แต่สิ่งที่อยู่ในใจก็ยังคงอยู่ ไม่ว่าจะเป็นความอ่อนน้อม ความมีน้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันนั้นยังไม่หายไป เพียงแต่กลุ่มคนบางกลุ่มเท่านั้นที่ประพฤติตนไปในทางเสื่อมเสีย ในที่ประชุมกล่าวถึงเรื่องวัฒนธรรมไทยในแง่ของเรายากให้สังคมไทยต่อไปเป็นอย่างไร เราต้องร่วมกันสร้างขึ้นมา หรือต้องเร่งสร้างในเรื่องที่อ่อน และรักษาเรื่องที่แข็งเอาไว้ โดยมี ๒ มิติคือ สิ่งที่ต้องเร่งสร้างหรือรื้อฟื้นควรนำเสนอให้สะท้อนใจและสร้างความตระหนักให้แก่ผู้ชม และอีกมิติหนึ่งต้องสร้างใหม่ตามที่เรายากให้เป็นจะใช้วิธีการนำเสนอแบบนุ่มนวล และค่อยๆ ปลุกฝังให้กับผู้ชม โดยเรื่องที่ต้องการเน้นย้ำคือการไหว้ การแต่งกาย และการแสดงน้ำใจในสังคมไทยที่มุ่งสร้างลักษณะทางวัฒนธรรมที่สำคัญขึ้นพื้นฐานแก่คนไทย

และสำหรับประเด็นการเมืองการมีส่วนร่วม ที่ประชุมยังคงคำนึงถึงเรื่องการแสดงความคิดเห็นของคนในสังคมไทย โดยเชื่อว่าเด็กไทยและคนไทยยังไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น เพราะกลัวว่าจะผิดหรือโดยผู้อื่นดูถูกความคิดของตน สิ่งควรเร่งอันดับแรกคือ ความกล้าที่จะแสดงออกทางความคิดของคนในสังคมไทย โดยเฉพาะการแสดงความคิดเห็นต่อผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานเพื่อร่วมกันทำให้องค์กรเจริญก้าวหน้าด้วยความคิดเห็นที่หลากหลาย

การใช้ชีวิตประจำวันของคนในสังคมปัจจุบันก็เป็นเรื่องที่น่าห่วง คนไทยที่ถือคติว่าทำดีได้ดีเริ่มไม่เชื่อคำนี้ เนื่องจากมีตัวอย่างของผู้ที่ทำชั่วแต่ได้ดิบได้ดี ได้เลื่อนขั้น ร่ำรวย มีให้พบเห็นกันมากมายในสังคม และข่าวต่างๆ ก็ไม่ค่อยจะมีข่าวในทางที่ดีจากสื่อมากนัก หากยังเป็นเช่นนี้ต่อไปสังคมไทยจะไม่ก้าวหน้าเลย จึงต้องสร้างความเข้าใจว่าการทำความดีนั้น หากทุกๆ คนในสังคมร่วมกันทำความดีความดีนั้นก็จะอยู่ในสังคมไม่หนีไปไหน หมุนเวียนกันในสังคมทำให้สังคมเราน่าอยู่และก็จะย้อนกลับมาถึงตัวเองที่อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ในที่ประชุมร่วมกันคิดข้อความที่ต้องการจะสื่อให้คนไทยมีน้ำใจต่อกัน จึงพบว่าคนไทยส่วนใหญ่มีน้ำใจเพียงแต่ขาดความกล้าที่จะแสดงออก ในที่ประชุมจึงเห็นว่าเพียงแค่เพิ่มความกล้าเข้าไปในตนเองอีกนิดก็จะเกิดความกล้าที่จะแสดงน้ำใจให้กับคนทุกคนแม้ไม่รู้จักกันก็ตาม หรือริเริ่มทำสิ่งต่างๆ โดยเพิ่มความกล้าที่จะทำสิ่งดีๆ เข้าไปอีกนิด เช่น เห็นสตรี เด็กและคนชราขึ้นรถเมล์มาก็กล้าที่จะลุกให้นั่ง ไม่ต้องอายที่จะทำความดี

นอกจากนี้ที่ประชุมยังเสนอว่าควรจัดทำสื่อโฆษณาณรงค์วัฒนธรรมทางวิทยุ ที่มีประเด็นเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการสื่อสารในครอบครัว

และข้อเสนอของที่ประชุมว่าควรจะมีการทดลองถ่ายทำโฆษณาในครั้งหน้า และควรมีการทดลองชมมบทให้กับนักแสดง เพื่อที่จะนำไปปรับปรุงในการถ่ายทำจริงต่อไป (ดูสรุปการประชุมได้จากเอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑๕)

๒.๑. การถ่ายทำโฆษณารณรงค์ทางวัฒนธรรมทางโทรทัศน์

การดำเนินการทดลองถ่ายโฆษณาทางโทรทัศน์

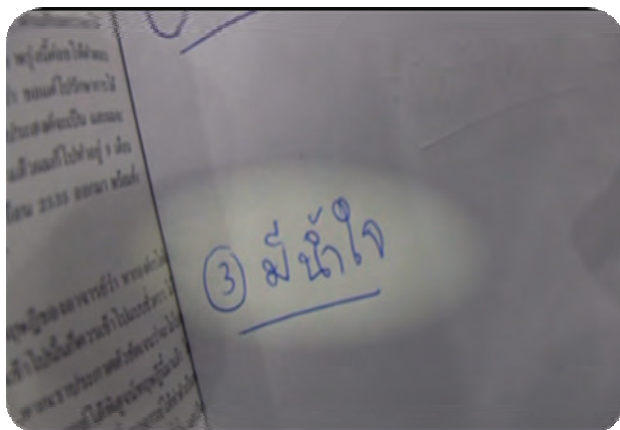
หลังจากที่ได้ประชุมแล้ว ได้มีการทดลองทำโฆษณาตามความเห็นของที่ประชุมด้วยกัน ๒ เรื่อง ได้แก่ เรื่อง “ยิ้มง่าย มีน้ำใจ คนไทย+๑” และ “ซึ้งนุกเป็นนุก ซึ้งไม่เปิ่นไม้ คนไทย+๑” ซึ่งทั้งสองเรื่อง เป็นการแบ่งกลุ่มกันไปถ่ายและนำมาปรับปรุงในการถ่ายทำจริงต่อไป

เรื่อง “ยิ้มง่าย มีน้ำใจ คนไทย+๑” มีลักษณะเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการแสดงน้ำใจกันบนรถเมล์ ซึ่งที่ประชุมเห็นว่า บนรถเมล์เปรียบเหมือนสังคมย่อยๆ สังคมหนึ่งที่มีกลุ่มคนที่หลากหลายขึ้นมาใช้บริการร่วมกัน ภาพการแสดงน้ำใจต่อกันบนรถเมล์นั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ยาก และเป็นจุดเริ่มต้นง่าย ๆ ของการแสดงน้ำใจ โดยจำลองภาพเหตุการณ์ของผู้โดยสารชายที่นั่งอยู่บนรถเมล์และมีสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจในการทำความดีด้วยการลุกให้คนที่ท้องนั้นนั่งแทนตนเอง ในตอนแรกนั้นก็ยังไม่ยอมลุกให้นั่ง ต่อมาตนเองได้ทำของหล่นโดยไม่รู้ตัว คนที่เก็บให้ก็นั่งก็คือคนท้องที่ได้แสดงน้ำใจให้ตนเอง ชายผู้นั้นจึงคิดได้และกล้าที่จะแสดงน้ำใจเช่นกัน ในสังคมไทยนั้นจะพบเห็นเหตุการณ์ต่างๆ ที่เราเองสามารถช่วยเหลือกันได้ เพียงแต่กล้าที่จะคิดกล้าที่จะทำ จากที่ประชุมเห็นว่า ทุกคนนั้นต้องการทำดีอยู่แล้ว เพียงแต่ต้องการความมั่นใจอีกนิดเดียวที่จะลงมือทำ จึงมีคำสโลแกนที่ว่า “คนไทย+๑” กล้าทำสิ่งต่างๆ ที่สร้างสรรค์ในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแสดงออกทางสังคม การเมืองการมีส่วนร่วม การคิดดี พูดดี ทำดี หากคนไทยทุกคน +๑ ในการทำความดี ก็จะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่น่าอยู่

ตัวอย่างโฆษณาทดลอง เรื่อง “ยิ้มง่าย มีน้ำใจ คนไทย+๑”

ฉากแรก จำลองภาพบนรถเมล์ ที่มีทั้งเด็ก ผู้หญิง ผู้ชาย หลากหลายอาชีพที่ร่วมเดินทางด้วยกัน

เด็กอ่านหนังสือที่เพิ่งได้เรียนมาว่า คนไทยนั้นมี
น้ำใจ และยังไม่เห็นภาพนั้นจริงๆ

เด็กหันไปเจอภาพที่ผู้ชายกำลังหลับเพราะเมื่อย
หรือไม่อยากลุกให้นั่ง

แต่แล้วผู้หญิงที่ท้องอยู่ก็ก้มเก็บของให้ผู้ชายคน
นั้น แสดงความมีน้ำใจออกมาโดยไม่หวังอะไร
ตอบแทน

ผู้ชายก็คิดได้ และก็กล้าที่จะลุกให้ผู้หญิงท้องนั้น
ได้นั่ง ทั้งสองก็ยิ้มให้กัน เป็นการแสดงน้ำใจซึ่ง
กันและกัน

ทุกคนที่เห็นเหตุการณ์นั้นก็ยิ้มแย้มแจ่มใจ

หลังจากที่ได้ทดลองถ่ายทำเรื่องความมีน้ำใจ ก็มีข้อเสนอจากที่ประชุมว่าใช้เวลานานเกินไปสำหรับถ่ายทอดเนื้อหาเพื่อให้ผู้ชมได้เข้าใจสิ่งที่โฆษณาต้องการสื่อ หากเป็นโฆษณาทางโทรทัศน์นั้นต้องใช้เวลาที่จำกัด และการถ่ายทอดเนื้อหาควรสื่อให้เข้าใจได้ง่ายและมีสัญลักษณ์และคำพูดที่ให้ผู้ชมจำได้ เช่น คนไทย+๑ นอกจากภาพแล้วต้องหาสัญลักษณ์ที่ให้ผู้ชมได้ดูด้วย เพราะการมองเห็นนั้นทำให้คนเข้าใจมากกว่าการใช้ประสาทสัมผัสอื่น ทางที่ประชุมจึงได้คิดสัญลักษณ์ขึ้นมา โดยใช้เครื่องหมาย “+” และเลข “๑” ของเหรียญบาท มาใช้ในการถ่ายทำโฆษณาจริง เพราะนอกจากจะทำให้ติดตามแล้ว เลข๑ ของเหรียญบาทก็ยังบ่งบอกถึงความเป็นไทยที่ทุกคนเห็นอยู่ในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว นอกจากนี้ได้ทำการปรับปรุงเนื้อหาที่ต้องการสื่อให้ผู้ชมสามารถเข้าใจได้มากขึ้น โดยเขียนสคริปขึ้นมาใหม่หลังจากที่ได้รับข้อเสนอแนะแล้ว (ดูสคริปได้จากเอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑๖)

เรื่อง “ซึ้งเป็นนก ซึ้งไม่เป็นไม้ คนไทย+๑” เป็นเรื่องของการแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในองค์กร จากที่ประชุมทั้งสองครั้งนั้น ได้ทั้งประเด็นไว้ว่าเด็กไทยนั้นไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น อารมณ์และความคิดเห็นต่างๆ เป็นของคนระดับเจ้านาย หรือผู้ที่มีอายุมากกว่าเท่านั้น และจากการเก็บข้อมูลพบว่าการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะของประชาชน เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมน้อยมาก เพียงแค่ร้อยละ ๑๓-๑๕ เท่านั้น ที่ประชุมจึงได้เสนอให้ยกองค์กรหนึ่งขึ้นมา เพื่อให้เห็นภาพว่าการแสดงความคิดเห็นในสังคมไทยส่วนมากเป็นการแสดงความคิดเห็นในแนวดิ่ง มีผู้บริหารเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดสั่งการลงมาจนถึงระดับแรงงาน บางอย่างก็ไม่ถูกต้องหรือระดับล่างไม่

สามารถทำได้ หรือทำแล้วไม่ถูกต้องแต่ไม่มีใครกล้าทักท้วง เพราะกลัวไม่กล้าแสดงความคิดเห็น และบางครั้งความผิดพลาดเหล่านั้นได้นำความเสียหายมามากมาย หากองค์กรทุกองค์กรหรือคนในประเทศมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่ถูกต้อง ก็จะนำไปสู่การลดข้อผิดพลาดต่างๆ ในสังคมลง

ดังนั้นในการทำโฆษณาชิ้นนี้ได้คิดกันในที่ประชุมว่าควรจะมีตัวแสดงคนเดียวแต่เปลี่ยนบุคลิกไปในแต่ละหน้าที่ เพื่อให้เห็นว่าทุกคนล้วนแต่เป็นองค์กรเดียวกัน หากทุกคนนั้นมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไรก็ตาม ก็จะทำให้องค์กรหรือประเทศชาตินั้นเข้มแข็ง การแก้ปัญหาจากคนหลายๆ ภาคส่วน ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการจนถึงระดับสั่งการ ทำให้แก้ได้ถูกจุดเป็นที่ยอมรับจากคนในสังคมหรือคนในองค์กร (ดูสคริปได้จากเอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑๗)

ตัวอย่างโฆษณาทดลอง เรื่อง “ซึ้งเป็นนก ซี้ไม่เป็นไม้ คนไทย+๑”

ผู้บริหารกำลังดูสิ่งที่อยู่ตรงหน้า คิดว่ามันคือ
ไม้ และได้สั่งการไปให้ทุกคนทราบว่า
มันเป็น ไม้

เลขาสาวได้รับคำสั่งก็ได้ส่งต่อไปว่ามันเป็นไม้มัน
ตามคำสั่งเจ้านาย

พนักงานก็ส่งลงไปอีก โดยไม่สนใจว่ามันคืออะไร
ได้แต่ทำตามเบื้องบน

บางคนก็ปล่อยผ่านคำสั่งนั้น โดยไม่คิดอะไรเลย
ไม่ได้สนใจด้วยซ้ำไป

บางคนก็คิดว่าคำสั่งนั้นไม่ถูกต้อง แต่ก็ไม่ได้ได้แสดงความคิดเห็นกลับไป

หากมีบางคนเท่านั้นที่กล้าจะที่แสดงความ
คิดเห็นว่าสิ่งที่ส่งมานั้นมันผิด

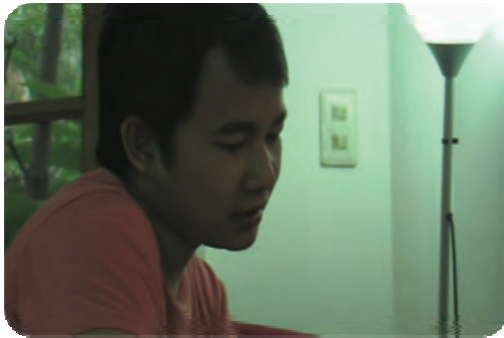

พนักงานทำความสะอาดก็ได้ไปหา
ผู้บริหาร เพื่อเสนอความคิดเห็น

ผู้บริหารเปลี่ยนความคิดใหม่ ให้ทุกคนมี
ส่วนได้นำเสนอความคิดเห็น ทำให้
องค์กรมีความคิดที่หลากหลาย ทำให้
องค์กรประสบความสำเร็จอย่างมั่นคง

ภาพการประชุมเกี่ยวกับการทำสคริปโฆษณาณรงค์ทางวัฒนธรรม

ประชุมการวางสคริปโฆษณาณรงค์ทางวัฒนธรรม

ขั้นตอนการถ่ายทำจริง

เมื่อทำการปรับปรุงสคริปโฆษณาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้ดำเนินการถ่ายทำจริง โดยการถ่ายเรื่อง “ยิ้มง่าย มีน้ำใจ คนไทย+๑” ได้ติดต่อขอความอนุเคราะห์ให้รถเมล์ขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ซึ่งได้รถเมล์สีแดงเพื่อใช้ในการถ่ายทำ นอกจากนี้ยังได้ชุดคนขับรถเมล์ กระเป๋ารถเมล์ และกระบอกเก็บเงิน เพื่อให้สมจริงในการแสดงโฆษณาอีกด้วย

ในการถ่ายทำนั้นได้ชมรมละครของนิสิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมาช่วยดูในส่วนของการแสดงสีหน้าท่าทางของผู้แสดง เพื่อให้สื่อออกมาได้ถึงผู้ที่ชมโฆษณาได้เป็นอย่างดี และหัวหน้าฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติมาช่วยถ่ายโฆษณาและจัดแสงไฟ เพื่อใช้ในการถ่ายโฆษณาอีกด้วย

รูปภาพจากการถ่ายทำโฆษณาความมีน้ำใจ คนไทย+๑

สำหรับขั้นตอนการถ่ายทำโฆษณาเรื่อง “ซันกเป็นนก ซี้ไม่เป็นไม้ คนไทย+๑” นั้น หลังจากที่ได้โจทย์ที่ว่าคนแสดงมีคนเดียวรับบทบาทตัวแสดงทั้งสี่คน คือ มีผู้จัดการ เลขานุการ พนักงานบริษัท และพนักงานทำความสะอาด เป็นโจทย์ที่ยากที่ทำให้น่าสนใจเพราะใช้คนแสดงคนเดียว หากจะตัดฉากไปธรรมดา ก็จะซ้ำกับหลายๆ โฆษณาที่มีกันมาแล้ว ต้องหาวิธีใหม่ๆ เพื่อจะทำให้คนสนใจ และการที่จะถ่ายเปลี่ยนฉากธรรมดาที่กินเวลานานมากที่จะทำให้เข้าใจในสิ่งที่ต้องการสื่อได้ จึงได้มีความคิดที่จะสร้างโฆษณาที่ทุกคนแสดงอยู่ในฉากเดียวกันโดยใช้กรอบเป็นตัวกัน โดยแบ่งจอเป็นสี่ส่วน ผู้จัดการและเลขานุการอยู่ด้านบน แสดงถึงอำนาจชนชั้นที่สูงกว่า ส่วนพนักงานกับพนักงานทำความสะอาดอยู่ด้านล่าง แสดงถึงอำนาจหรือชนชั้นที่ต่ำกว่า การสั่งการหรือถ่ายทอดคำสั่งนั้นจะเป็นไปทอดๆ จากบนลงล่าง ไม่มีการแย้งในคำสั่งนั้นแม้ว่ามันจะผิดมา แต่เมื่อมาถึงคุณลุงพนักงานทำความสะอาดที่เคยเห็นเคยรู้มาก่อนว่ามันเป็นนกไม่ใช่ไม้ก็กล้าที่จะบอกผู้จัดการว่ามันไม่ใช่ไม้ ผู้จัดการก็ใจกว้างที่จะยอมรับในสิ่งที่ผิดพลาดของตนเองและแนะนำให้คนอื่น ๆ กล้าที่จะแย้งในสิ่งที่ผิดให้ถูกต้อง องค์กรที่ประสบความสำเร็จมาจากความคิดเห็นจากส่วนต่างๆ อย่างมีเหตุผล

รูปภาพจากการถ่ายทำโฆษณาเรื่องช็อกเป็นนก ชี้ไม้เป็นไม้ คนไทย+๑
 ๒.๒. การถ่ายทำโฆษณารณรงค์ทางวัฒนธรรมทางวิทยุ

สำหรับการทำโฆษณาณรงค์ทางวัฒนธรรมนั้น จากที่ประชุมนั้นได้ประเด็นที่สำคัญคือ เรื่อง ครอบครัวไทยที่น่าเป็นห่วง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบันรามจิตติร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) เรื่องครอบครัวที่น่าเป็นห่วง การดำเนินชีวิตแบบทางใครทางมัน “ไม่กิน – ไม่เที่ยว – ไม่เยี่ยม - ไม่คุย” การทำกิจกรรมต่างๆ นั้นน้อยมาก ไม่ว่าจะเป็นการทานข้าวเย็นด้วยกัน การเที่ยวของครอบครัวเมื่อถึงวันหยุดสุดสัปดาห์ การดูโทรทัศน์ร่วมกัน และการไปเยี่ยมญาติของตนเองในวันหยุด แม้แต่ในเรื่องการพูดคุยกันเองภายในครอบครัวก็พบว่าน้อยมาก สื่อสารกันไม่เข้าใจทำให้การสอนเรื่องต่างๆ นั้นลดลงตาม ความเข้าใจในปัญหาต่างๆ ของเด็กๆ ก็ยิ่งลดน้อยถอยลง

ดังนั้นการทำโฆษณาณรงค์ทางวัฒนธรรมทางวิทยุจึงเน้นเรื่องครอบครัวที่เป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของสังคม และเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคม จากที่ประชุมเห็นว่า การพูดคุยกันในครอบครัวเป็นสิ่งที่ต้องรีบสร้างโดยเร็วที่สุด ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา กล่าวในการประชุมครั้งที่ ๒ ว่า การสื่อสารกันในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ การพูดคุยกันให้เข้าใจจะช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ของครอบครัวได้ พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่ลูกซึ่งเป็นเด็กสมัยใหม่นั้นเป็น นอกจากการพูดคุยจะทำให้ใกล้ชิดกันมากขึ้นแล้ว การทำกิจกรรมร่วมกันเช่นการชมโทรทัศน์ร่วมกัน การทานข้าวด้วยกัน การไปเที่ยวด้วยกัน จะทำให้ระยะห่างระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองกับลูกๆ ลดลง ในที่ประชุมจึงหยิบเรื่องที่ทำได้ง่ายและรวดเร็วมาใช้รณรงค์ คือ เรื่องการพูดคุยกับลูกและเรื่องการไปเที่ยวด้วยกันในครอบครัวสร้างความสัมพันธ์

เรื่องแรก “การพูดคุยในครอบครัว” เป็นเรื่องเกี่ยวกับการพูดคุยกับลูก การพูดคุยทำความเข้าใจกับปัญหาต่างๆ ของลูกนั้นทำให้ลูกกล้าที่จะปรึกษาเราเมื่อมีปัญหา หากพ่อแม่ไม่เป็นที่พึ่งกับลูกแล้วปัญหาก็จะยิ่งหนักและลุกลามไปอีกหลากหลายปัญหา โดยนำเสนอผ่านเหตุการณ์ที่พ่อนั้นต้องเลือกตัดสินใจสองทาง เมื่อลูกมีปัญหา ทางแรกคือตำหนิลูกที่สร้างปัญหาครั้งแล้วครั้งเล่าโดยไม่ฟังอะไรจากลูก ไม่พูดคุยซักถามว่าเกิดอะไรขึ้น ทำให้ขาดความเข้าใจลูก ซึ่งคนเป็นพ่อก็อยู่ในอาการเหนื่อยล้าจากงานจึงดุด่าด้วยความเครียดเข้าไปด้วย ทางที่สองคือถามลูกว่ามีปัญหาอะไร จะปรึกษาอะไรพ่อหรือเปล่า ทำให้ลูกได้ระบายปัญหาให้ฟังและระยะห่างระหว่างพ่อกับลูกนั้นก็แคบลง เข้าใจกันมากขึ้น สื่อรณรงค์ทางวิทยุเรื่องนี้จะช่วยลดปัญหาการพูดคุยในครอบครัว เป็นการรณรงค์ให้พ่อแม่ผู้ปกครองได้เข้าใจลูกหลาน พูดคุยทำความเข้าใจก่อนที่ปัญหาเหล่านั้นจะแก้ไขได้ยาก ลดการใช้อารมณ์ในการพูดคุย ป้องกันการสูญเสียที่เกิดจากการพูดคุยกัน สุดท้ายแล้วสถาบันครอบครัวจะเป็นตัวช่วยแก้ปัญหาในสังคมได้ หากพ่อแม่หันมาดูแลเอาใจใส่ลูกหลานของตนเอง (ดูสรุปโฆษณาณรงค์เรื่องการพูดคุยในครอบครัวได้จากเอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑๘)

เรื่องที่สอง “ครอบครัวสุขสันต์” เป็นเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวที่บรรยายถึงภาพที่พ่อแม่กอดลูกใช้เวลาไปเที่ยวกับลูก ให้ความรักความอบอุ่นซึ่งสัมผัสได้จากรูปถ่าย ซึ่งผู้บรรยายไม่ยากให้ภาพที่บรรยายนั้นเป็นภาพที่เกิดจากการตัดต่อที่ลูกทำขึ้นมาเพราะอยากเห็นภาพเช่นนั้นกับครอบครัวของตนเอง ซึ่งพ่อแม่อาจจะอ้างว่าทำงานหนักก็เพื่อลูก ทำทุกอย่างเพื่อลูก แต่ลูกเองก็ต้องการความรัก

ความอบอุ่นจากพ่อแม่เช่นกัน จากการประชุมทั้งสองครั้งที่ผ่านมา เรื่องการกอดลูกนั้นเป็นการแสดงความรักที่ทำให้ลูกนั้นรู้สึกอบอุ่น รู้สึกถึงความปลอดภัยจากอันตราย การกอดทำให้พ่อแม่กับลูกรู้สึกใกล้ชิดกันไม่ห่างเหิน ซึ่งหากไม่แก้ไขหรือริเริ่มสร้างความอบอุ่นในครอบครัวก็จะกลายเป็นเพราะความเหินห่างให้หนาขึ้นและสายเกินไปในที่สุดเพราะเวลามาถึงโดยไม่รู้ตัว นอกจากนี้ยังรวมไปถึงผลจากการสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งจากงานวิจัยพบว่า พ่อแม่นั้นใช้เวลาไปเกี่ยวกับลูกในช่วงสุดท้ายที่อยู่ในเกณฑ์น้อยถึงน้อยที่สุดถึงร้อยละ ๓๗ ในประชาชน และร้อยละ ๔๗ ในเด็ก นอกจากนี้ การไปเยี่ยมญาติก็น้อยถึงน้อยที่สุดเช่นกัน ปัญหาการไม่ไปเที่ยวด้วยกันและไม่ได้ไปเยี่ยมญาติด้วยกันไม่ได้สิ้นสุดแค่เด็กรู้สึกน้อยใจเพียงเท่านั้น ยังก่อให้เกิดความห่างเหินกันในครอบครัวและในเครือญาติ ความมีน้ำใจ ความใส่ใจในเรื่องรอบข้างของเด็กก็จะลดลงตามไปด้วย นอกจากนี้ยังขาดวิสัยทัศน์ที่จะมองเห็นโลกภายนอก ขาดการทำความรู้จักกับสิ่งใหม่ๆ ขาดความเข้าใจในคนที่ต่างช่วงวัยอีกด้วย

สื่อรณรงค์วัฒนธรรมเรื่องนี้ ช่วยแก้ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว สร้างความตระหนักของผู้ฟังว่า ไม่ควรจะปล่อยให้ลูกหลานตนเองต้องขาดความอบอุ่น ต้องให้ความรักความอบอุ่นจากการกอด การพาไปเที่ยวเมื่อมีเวลาว่าง (ดูสคริปโฆษณาณรงค์เรื่องการใช้เวลาว่างในครอบครัวได้จากเอกสารแนบท้ายหมายเลข ๑๙)

หลังจากที่ได้ทำสคริปโฆษณาแล้วก็ได้ทดลองอ่านและปรับแก้ไขเพื่อให้ออกมาเป็นสคริปที่สมบูรณ์สำหรับนำไปใช้จริงต่อไป

ข้อจำกัดในการดำเนินงาน

การดำเนินการผลิตสื่อโฆษณามีความจำกัดเรื่องของเวลาที่จะต้องเผื่อไว้ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์และสถานีวิทยุ ทำให้การผลิตจำเป็นต้องทำให้กระชับและเข้าใจง่าย การประชุมเพื่อหาข้อสรุปสคริปให้กระชับซึ่งเป็นเรื่องที่ยากมาก ไม่เหมือนการทำหนังสือที่สามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก แง่คิดเข้าไปได้พร้อมกัน การที่จะทำให้ผู้ชมเข้าใจในโฆษณาอย่างถ่องแท้ในระยะเวลาสั้นๆ ต้องใช้กระบวนการทางสื่อมากมาย เช่น การเน้นคำ “คนไทย+๑” การใช้สัญลักษณ์ต่างๆ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

โฆษณาที่สร้างขึ้นมานี้หากมีช่องทางได้นำเสนอสู่สายตาประชาชนของไทยจะเป็นประโยชน์ในทางบวกมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสโลแกน “คนไทย+๑” หากมีการนำไปประชาสัมพันธ์ต่อเชื่อว่าจะเป็นคำที่ติดหูและทำให้คนไทยนั้นกล้าที่จะทำความดี คิดดีมากยิ่งขึ้น

บทที่ ๕

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของสังคมไทย ระยะที่ ๑ เป็นโครงการที่สถาบันรามจิตติ ได้ริเริ่มดำเนินงานภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ๑) เพื่อศึกษาและติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและมิติการใช้ชีวิตต่างๆ อย่างกว้างขวาง ๒) เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสารคดีทางวัฒนธรรมเพื่อเสริมกิจกรรมการเรียนรู้วัฒนธรรมสำหรับเยาวชนโดยเชื่อมต่อกับกลุ่มเยาวชนในชุดโครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของสกว. ๓) เพื่อนำผลการวิจัยมาผลิตสโปตและสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในสังคมปัจจุบันหรือตัวอย่างการริเริ่มงานทางวัฒนธรรมใหม่ๆ ที่น่าสนใจ

ทั้งนี้ในการดำเนินงานวิจัยได้มีการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบความคิดและออกแบบแนวทางและวิธีวิจัยซึ่งได้แก่

๑) การสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศใน ๓ มิติได้แก่มิติวัฒนธรรมความเป็นไทย มิติวัฒนธรรมครอบครัว และมิติวัฒนธรรมการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจ กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๖,๐๘๘ คน ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน ๘,๐๕๗ คน และกลุ่มประชาชนทั่วไป ๘,๐๓๑ คน ในพื้นที่ ๒๐ จังหวัด คือ ภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย พะเยา ลำปาง และอุตรดิตถ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ มหาสารคาม อุบลราชธานี บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ ภาคกลาง ได้แก่ พระนครศรีอยุธยา ประจวบคีรีขันธ์ อ่างทอง และลพบุรี ภาคใต้ ได้แก่ นครศรีธรรมราช ยะลา ชุมพร และสงขลา ภาคตะวันออก ได้แก่ ฉะเชิงเทรา และตราด และกรุงเทพฯ และปริมณฑล ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และสมุทรสาคร

๒) การหลักสูตรฝึกอบรมในโครงการโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม โดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมดังกล่าวที่อยู่บนฐานความรู้ในโครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของสกว. ดำเนินกระบวนการฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพเยาวชนในพื้นที่นำร่องจังหวัดลำปางและสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีเยาวชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเข้าโครงการทั้งสิ้น ๒๐๐ คน

๓) การผลิตสื่อสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรมโดยใช้วิธีวิจัยและพัฒนา โดยมีการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งใช้ข้อมูลจากการศึกษาสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมมาออกแบบเนื้อหาและรูปแบบของสื่อรณรงค์ทั้งในรูปแบบหนังสือสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรมในเรื่อง “ต้นกล้ากับฟ้าใส” จำนวน ๑ เรื่อง และสื่อโฆษณาณรงค์ทางวัฒนธรรม (Spot) ทางโทรทัศน์ จำนวน ๒ เรื่อง คือ “ยิ้มง่าย มีน้ำใจ คนไทย+๑” และ “ซึ้นกเป็นนกซึ้นไม้เป็นไม้” สื่อโฆษณาณรงค์ทางวัฒนธรรมทางวิทยุ จำนวน ๒ เรื่อง คือ “ครอบครัวสุขสันต์” และ “พูดคุยในครอบครัว”

สรุป

สถาบันรามจิตติได้ดำเนินโครงการวิจัยและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของสังคมไทย ระยะที่ ๑ โดยในระยะแรกนี้ได้เริ่มดำเนินการกิจ ๓ ด้าน คือ การสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรม การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมโรงเรียนทำหนัง การผลิตสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรม ทั้งนี้จากการดำเนินโครงการการวิจัยและขับเคลื่อนงานดังกล่าวตลอดระยะเวลา ๑๐ เดือนสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๑) ผลการสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมชี้จุดแข็งคนไทย และจุดอ่อนสังคมไทย ทั้งนี้จากผลการสำรวจความคิดเห็นเด็กเยาวชนและประชาชนทั่วไปในด้านมิติความเป็นไทย มิติการใช้ชีวิตในครอบครัวและมิติการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งผลการสำรวจสรุปได้ว่า

- **ด้านความเป็นไทย** พบว่า คนไทยยังมีคุณลักษณะความเป็นไทยที่เข้มแข็งอยู่หลายเรื่อง เช่น การยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็นนิจ การแสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน การให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่หรือผู้สูงอายุ โดยเฉพาะทั้งเด็กและผู้ใหญ่ กว่าร้อยละ ๖๐ มีการคุยกันเรื่องกฎแห่งกรรม การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วในครอบครัวในระดับมากถึงมากที่สุด แต่เรื่องภาษาและวัฒนธรรมไทย เด็กและผู้ใหญ่อ้อยละ ๔๕ มีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงควบกล้ำและการเขียนความเรียงยาว ๆ ขณะที่อาหารไทยยังเป็นที่ชื่นชอบของคนไทยอยู่ โดยเด็กร้อยละ ๕๔ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๖๑ ระบุว่าชอบอาหารไทยมากถึงมากที่สุด แต่การดูมหรสพไทยและการใส่เสื้อผ้าไทยน้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัด โดยมีเด็กเพียงร้อยละ ๒๒ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๓๑ ที่ระบุว่าชอบดูมหรสพไทย เช่น มโนราห์ โขน ลิเก และฟ้อน ขณะเดียวกันมีเด็กและผู้ใหญ่เพียงร้อยละ ๑๑ และ ๑๒ ที่ระบุว่าชอบใส่ผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง โดยภาคเหนือแสดงออกถึงการชื่นชมความเป็นไทยมากกว่าภาคอื่น อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจยังพบว่าคนไทยยังมีความหวังดีกับสังคมไทย และรู้สึกดีกับการเป็นคนไทย โดยมีเด็กถึงร้อยละ ๗๖ และผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๗๙ ที่เชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใดและมีเด็กถึงร้อยละ ๘๑ และผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๘๕ ที่อยากเกิดเป็นคนไทยอีก

- **ด้านครอบครัว** พบว่าเด็กร้อยละ ๕๔ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๕๗ ยังมีเวลาทานข้าวเย็นกับครอบครัวเป็นประจำ แต่เด็กอีกร้อยละ ๒๓ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๑๘ แทบจะไม่มีเวลาทานข้าวกับ

ครอบครัวเลย รวมทั้งมีเด็กถึงร้อยละ ๔๗ และผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๓๗ ที่ไม่ค่อยได้ไปเที่ยวกับครอบครัวในวันหยุดสุดสัปดาห์ นอกจากนี้ ยังพบว่ามีเด็กเพียงร้อยละ ๕๔ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๕๐ ที่ดูโทรทัศน์กับครอบครัวเป็นประจำ แต่เด็กร้อยละ ๒๒ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๒๓ แทบไม่มีเวลาดูโทรทัศน์กับครอบครัวเลย และยังพบว่าประเพณีการเยี่ยมญาติในวันหยุดสุดสัปดาห์กำลังค่อยๆ หายไป ขณะเดียวกันยังพบว่าภาวะด้านครอบครัวที่น่าจับตาอีกเรื่องหนึ่งคือการสื่อสารในครอบครัว โดยพบว่า เด็กคุยกับพ่อแม่ ผู้ปกครองค่อนข้างน้อยโดยเฉพาะเรื่องเพศกับปัญหาบ้านเมืองแต่การอบรมสั่งสอน บุตรหลานในครอบครัวยังสะท้อนวัฒนธรรมไทยที่ดีหลายเรื่องโดยพบว่า ครอบครัวโดยเฉลี่ยถึงร้อยละ ๗๐ ที่สอนบุตรหลานเรื่องการไม่ใช้ความรุนแรง เรื่องความมีน้ำใจ เรื่องกฎแห่งกรรม และเรื่องความมานะอดทน

■ ด้านการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ในภาพรวมคนไทยกับการเมืองยังดูเป็นยาขม คนไทยคุยกับเพื่อนเรื่องการเมืองค่อนข้างน้อย โดยมีเด็กเพียงร้อยละ ๑๕ และผู้ใหญ่เพียงร้อยละ ๒๒ ขณะที่เด็กและผู้ใหญ่เพียงร้อยละ ๒๐ และ ๓๓ ที่ชอบติดตามข่าวการเมืองและเด็กเพียงร้อยละ ๑๓ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๑๕ ชอบแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ โดยพบว่าคนไทยในภาคเหนือและภาคใต้พูดคุยหรือแสดงออกทางการเมืองมากกว่าคนไทย ในภาคอื่นและผู้ชายแสดงออกมากกว่าผู้หญิง ส่วนทัศนคติต่อการเมืองพบว่า เด็กร้อยละ ๖๖ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๗๙ รู้สึกเบื่อหน่ายข่าวการเมืองโดยมีเด็กร้อยละ ๖๗ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๘๒ รู้สึกรังเกียจข่าวการทุจริตของนักการเมือง

ผลการสำรวจสะท้อนให้เห็นสถานการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศไทยที่มีทั้งเรื่องดีที่ควรยกย่องและส่งเสริมให้เป็นค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดำรงยั่งยืน เช่น คนไทยมีน้ำใจ คนไทยน่ารัก และเรื่องที่น่าเป็นห่วงที่ต้องสร้างตระหนักร่วมทั้งสังคมให้หันเหิระวังและสร้างค่านิยมใหม่ร่วมกัน เช่น เรื่องรณรงค์เรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว คนไทยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการรับผิดชอบต่อสังคม เป็นต้น

๒) โครงการโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่เน้นการสร้างและพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการสร้างนักผลิตสื่อทางวัฒนธรรมในกลุ่มเยาวชนไทย โดยโครงการดังกล่าวมีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบตั้งแต่การศึกษาวิจัยและออกแบบหลักสูตรการผลิตสารคดีที่อยู่บนฐานการใช้ประโยชน์จากงานโครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของสกว. ทั้งนี้ข้อค้นพบจากการทำงานนำร่องใน ๒ ภูมิภาค ๔ จังหวัดคือ ภาคเหนือ จังหวัดลำปาง และสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ระยะเวลาดำเนินโครงการ ๙ เดือน (กรกฎาคม ๒๕๕๒-มีนาคม ๒๕๕๓) โดยเปิดตัวโครงการอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๑๘-๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ผลการดำเนินโครงการได้ก่อให้เกิดหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนาเยาวชนให้สามารถผลิตสารคดีจนเกิดผลงานทั้งสิ้น ๓๖ เรื่อง จำนวนเยาวชนที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นนักผลิตสารคดีจำนวน ๒๐๐ คนจาก ๓๐ โรงเรียน นอกจากนี้ผลจากการดำเนินโครงการดังกล่าวยังนำไปสู่โครงการต่อยอดขยายผลเกิดโครงการประกวดสารคดียุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยมีกิจกรรมส่งเสริมให้เยาวชนได้ส่งผลงานสารคดีเข้าประกวดจนทำให้เกิดการพัฒนาผลงานที่มีคุณภาพ ๒๓ ผลงานจาก ๒๓ โรงเรียน และมีผลงานที่มีคุณภาพระดับยอดเยี่ยมจนได้รับรางวัลทั้งสิ้น ๑๔ เรื่องใน ๖ ประเภทรางวัล ได้แก่

- **รางวัลเนื้อหาเชิงประวัติศาสตร์ยอดเยี่ยม** ได้แก่ เหรียญทองสารคดีเรื่อง “**ลำเนาเพลงแห่งลำน้ำสอย จังซอเพลง บรรเลงแจ่ม**” โรงเรียนแจ่มวิทยา จ.ลำปาง เหรียญเงินสารคดีเรื่อง “**ย้อนรอยเมืองวัง**” โรงเรียนวังเหนือวิทยา จ.ลำปาง และเหรียญทองแดงสารคดีเรื่อง “**ผ้าทอทุ่งกว๋าว**” โรงเรียนทุ่งกว๋าววิทยา จ.ลำปาง
- **รางวัลการนำเสนอยอดเยี่ยม** ได้แก่ เหรียญทองสารคดีเรื่อง “**สภาภาพ**” โรงเรียนพัฒนาวิทยา จ.ยะลา เหรียญเงินสารคดีเรื่อง “**คำตอบสุดท้ายในร่างที่ถูกเลือก**” โรงเรียนพัฒนาวิทยา จ.ยะลา และเหรียญทองแดงสารคดีเรื่อง “**เรือกอและบ้านทอน**” โรงเรียนอัครศาสน์ จ.นราธิวาส
- **รางวัลเทคนิคยอดเยี่ยม** ได้แก่ เหรียญทองสารคดีเรื่อง “**ดอยศักดิ์สิทธิ์**” โรงเรียนสุนทรศึกษา จ.ลำปาง เหรียญเงินสารคดีเรื่อง “**ป่าเวียง ความทรงจำแห่งลุ่มน้ำจาง**” โรงเรียนสุนทรศึกษา จ.ลำปาง และเหรียญทองแดงสารคดีเรื่อง “**เจ้าพ่อหอคำ**” โรงเรียนวังเหนือวิทยา จ.ลำปาง
- **กระบวนการผลิตยอดเยี่ยม** ได้แก่ เหรียญทองสารคดีเรื่อง “**เสียงอาชานแห่งเราภูอดุลยันนะห์**” โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จ.ยะลา เหรียญเงินสารคดีเรื่อง “**ยะยั้ง อ้อมกอดมืด**” โรงเรียนเทศบาล๔ จ.ลำปาง และเหรียญทองแดงสารคดีเรื่อง “**ตำนานปยุต**” โรงเรียนบำรุงอิสลาม จ.ยะลา
- **รางวัลสารคดียอดเยี่ยม** ได้แก่ สารคดีเรื่อง “**ตามรอยคุ้มเจ้าหลวงลำปาง**” โรงเรียนลำปางกัลยาณี
- **ขวัญใจเพื่อนยุววิจัย** ได้แก่ โรงเรียนแจ่มวิทยา จังหวัดลำปาง

ซึ่งได้มีการจัดกิจกรรมประกาศผลรางวัลโรงเรียนทำหนังสือไปเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๓ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางเป็นประธานเปิดงาน พร้อมผู้แทนสวท.สกว. และผู้อำนวยการสถาบันรามจิตติและคณะเข้าร่วมงาน นอกจากนี้ยังจัดให้มีกิจกรรมมหกรรมสายสัมพันธ์ยุววิจัยประวัติศาสตร์ลำปาง-สามจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกด้วย โดยการเปิดพื้นที่ให้เยาวชนยุววิจัยสามจังหวัดภาคใต้และจังหวัดลำปางได้มีพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นในคราวเดียวกันนี้ ซึ่งผลลัพธ์ได้มีส่วนสร้างเสริมความเข้าใจทางวัฒนธรรมระหว่างเยาวชนภาคเหนือและเด็ก

ภาคใต้ และเกิดทัศนคติและประสบการณ์ที่ดีของเยาวชนต่างถิ่นต่างวัฒนธรรม เกิดการขยายเครือข่ายความร่วมมือระหว่างยุววิจัยนักสร้างหนังที่ต่างได้เรียกร้องให้มีกิจกรรมดังกล่าวอีกในปีต่อไป

๓) การผลิตสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรม ผลจากการดำเนินโครงการได้ทำให้เกิดการผลิตสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารสาธารณะได้เป็นสองประเภท คือ

- **หนังสือสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรมในเรื่อง “ต้นกล้าฟ้าใส”** ซึ่งเป็นภาพยนตร์สารคดีที่มุ่งส่งเสริมเรียนรู้ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นรวมถึงวัฒนธรรมการใช้ชีวิตอย่างสร้างสรรค์ของเยาวชนไทย โดยเนื้อหาของหนังเน้นกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนในโครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของสกว. โดยยกตัวอย่างกรณีศึกษาของเยาวชนบ้านป่าเหมี้ยงที่ได้ดำเนินการศึกษาประวัติศาสตร์วัฒนธรรมท้องถิ่นวิถีชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ด้วยวิธีการประวัติศาสตร์บอกเล่าจากผู้เฒ่าผู้แก่ ขณะเดียวกันภาพยนตร์ยังได้รวบรวมเรื่องราวกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเด็กผ่านภารกิจโรงเรียนทำหนังด้วย โดยจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่จะทำให้รู้จักตนเอง ภูมิถิ่นฐานและเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันของเยาวชนไทย และเพื่อเปิดพื้นที่การพัฒนาตนเองของเด็กในท้องถิ่น ภาพยนตร์เรื่องนี้จึงเป็นสารคดีที่บันทึกการตามรอยการเรียนรู้ของเยาวชนรุ่นใหม่ที่ใช้กระบวนการวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นเครื่องมือพัฒนาตนเองและท้องถิ่นเพื่อเป็นสื่อวัฒนธรรมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันแก่เยาวชนไทยและเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรมสำหรับสังคมไทย

- **สื่อโฆษณาณรงค์ทางวัฒนธรรม โครงการได้ดำเนินงานผลิตสื่อรณรงค์ทางวัฒนธรรม ๒ ลักษณะที่อาศัยการใช้การวิจัยและทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นรากเหง้าของสังคมไทยในการออกแบบสื่อโฆษณาได้แก่ สื่อโฆษณาทางโทรทัศน์เรื่อง “ยิ้มง่าย มีน้ำใจ คนไทย+๑” และ “ซึ้งกินใจ ซึ้งใจไม่แพ้ใคร คนไทย+๑”** ซึ่งเนื้อหาของโฆษณาเน้นถึงจุดเด่นของคนไทย เช่น รณรงค์ค่านิยมของคนรุ่นใหม่ให้ตระหนักถึงความเป็นไทยและจริยธรรมพื้นฐานของคนไทยที่มักถูกมองข้าม แต่คนไทยสามารถใช้คุณลักษณะความเป็นไทย เช่น น้ำใจ ความเอื้อเฟื้อ การเสียสละ ฯลฯ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมวัฒนธรรมสมัยใหม่บนฐานที่มีคุณลักษณะที่ดีของคนไทยเป็นพื้นฐานของการใช้ชีวิตร่วมกันในสังคม นอกจากนี้ยังมีโฆษณาณรงค์ทางวัฒนธรรมในรูปแบบสื่อวิทยุ ๒ ตอน ได้แก่ เรื่อง “ครอบครัวสุขสันต์” และ “การพูดคุยในครอบครัว” ผลการผลิตสื่อก่อให้เกิดการทดลองพัฒนาสื่อโฆษณาที่เน้นเนื้อหาการรณรงค์วัฒนธรรมการใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่เพื่อการสื่อสารสร้างความตระหนักและจิตสำนึกต่อการจรรโลงวัฒนธรรมที่ดีงามของคนไทยและสังคมไทย

อย่างไรก็ตามนอกเหนือจากสารคดีที่กล่าวแล้ว ทางโครงการยังได้ผลิตสื่อ ๒ เรื่อง คือ สื่อเปิดตัวโครงการเรื่อง “จากยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นถึงโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม” และสื่อเรื่อง “เบื้องหลังโรงเรียนทำหนัง (กระบวนการเรียนรู้คู่การเล่น)” ซึ่งเป็นสื่อรวมกระบวนการหลักสูตรของโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรมไว้ในคราวเดียวกันนี้ด้วย

ข้อค้นพบและบทเรียนจากโครงการ

จากข้อค้นพบการดำเนินโครงการที่ผ่านมาได้ให้บทเรียนที่น่าสนใจต่อการดำเนินยุทธศาสตร์การวิจัยและขับเคลื่อนงานทางวัฒนธรรมในหลายประการ

ประการแรก การดำเนินการสำรวจสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมนั้นมีความละเอียดอ่อน เพราะข้อมูลและตัวชี้วัดทางวัฒนธรรมนั้นมีความเป็นนามธรรมค่อนข้างสูงอีกทั้งมีการแปรเปลี่ยนไม่หยุดนิ่ง การศึกษาสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมจึงมิใช่เพียงการสำรวจข้อมูลพื้นฐานทั่วไป แต่เป็นงานเชิงรุกที่ต้อง “เข้าถึง และเท่าทัน” การใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่ภายใต้สังคมวัฒนธรรมโลกาภิวัตน์ด้วย ดังนั้นงานวิจัยดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนากรอบแนวคิดและเครื่องมือในการเก็บข้อมูลอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เท่าทันกับสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามจุดเด่นของการวิจัยสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมนั้นจะทำให้กระทรวงวัฒนธรรมหรือนักทำงานวัฒนธรรมมีข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการตัดสินใจทั้งในเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์อย่างมีเป้าหมายและหลักคิดที่ดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมในระยะยาว

ประการที่สอง การทำงานวัฒนธรรมนั้น ไม่ว่าจะเป็นการทำงานเชิงรุกหรือเชิงรับ หากมีการวิจัยเป็นเครื่องมือ จะช่วยให้การดำเนินงานยุทธศาสตร์ทางวัฒนธรรมนั้นเป็นไปอย่างมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน ตัวอย่างงานโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรมเป็นตัวอย่างที่เด่นชัดของการอาศัยการวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของเยาวชนเป็นเครื่องมือช่วยในการออกแบบกิจกรรมให้เข้ากับความต้องการและบริบทของกลุ่มเป้าหมาย งานแนวนี้ยังเป็นกิจกรรมของการเปิดพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมสำหรับเด็กรุ่นใหม่ ซึ่งแนวโน้มในอนาคตได้หันไปเน้นงานเชิงรุกแนวนี้กันมากขึ้น เช่น ประเทศฮ่องกงที่ใช้ยุทธศาสตร์พื้นที่สื่อทำหนังและละครเพื่อการเรียนรู้ (Drama for Learning) โดยหลายโรงเรียนของประเทศฮ่องกงได้มีการสนับสนุนจากรัฐบาลให้มีหลักสูตรส่งเสริมการผลิตสารคดีของนักเรียนประกอบการเรียนวิชาต่างๆ และยังจัดให้กิจกรรมส่งเสริมชมรมเด็กทำหนังและละครด้วย โดยหวังให้เกิดการใช้เวลาว่างให้มีประโยชน์ เป็นเครื่องมือสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ให้กับเยาวชน

ประการที่สาม บทการทำงานเชิงรุกภายใต้แนวคิด “**สื่อสร้างวัฒนธรรม**” จำเป็นต้องอาศัยกลไกความร่วมมือของภาคีหลายฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดมุมมองที่หลากหลายทั้งในเชิงการร่วมถ่ายทอดความรู้ทางวัฒนธรรม รวมถึงการร่วมกันขับเคลื่อนความรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในสังคมของเรามาที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมสูง ทั้งนี้ตัวอย่างสื่อสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นสื่อสารคดีวิทยุวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม หรือสื่อโฆษณาณรงค์ทางวัฒนธรรมก็ดี ล้วนสะท้อนมุมมองทางวัฒนธรรมที่หลากหลายผ่านรูปแบบการนำเสนอที่เรียบง่ายโดยสอดแทรกค่านิยมและวิถีวัฒนธรรมแบบไทยๆ ไปพร้อมกัน โดยคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายหรือผู้รับสารที่อยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีรูปแบบและค่านิยมการใช้ชีวิตแตกต่างกัน การผลิตสื่อทางวัฒนธรรมเหล่านี้มุ่งหวังให้เป็นเครื่องมือสร้างจิตสำนึก ค่านิยมและความตระหนักถึงการใช้ชีวิตอย่างสร้างสรรค์ร่วมกันในสังคมสำหรับคนปัจจุบันและรุ่นต่อไป

ประการสุดท้าย การทำงานยุทธศาสตร์การวิจัยและขับเคลื่อนงานทางวัฒนธรรมของโครงการแม้จะเริ่มดำเนินการในเบื้องต้นเพียง ๓ กิจกรรมหลักเนื่องจากข้อจำกัดในช่วงปลายปีงบประมาณ หากแต่งานวัฒนธรรมนั้นยังมีกรอบที่กว้าง และยังมีอีกหลายมิติที่น่าขับเคลื่อน อาทิ งานเกี่ยวกับการจัดการความรู้ด้านวัฒนธรรมการเลี้ยงลูกสำหรับครอบครัว งานส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้บนโลกไซเบอร์สำหรับเยาวชน งานยุทธศาสตร์พัฒนาเมืองแบบบูรณาการบนฐานพื้นที่และภูมินิเวศวัฒนธรรม ฯลฯ และประเด็นเชิงยุทธศาสตร์เหล่านี้หลายเรื่องก็เชื่อมต่อกับข้อมูลการสำรวจสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมที่ชี้ถึงความสำคัญของเรื่องเหล่านี้ไว้แล้ว ดังนั้นในการทำงานที่ได้เริ่มงานไปบางส่วนนี้ จึงถือเป็นการลงทุนวางรากฐานการทำงานที่สำคัญที่อาจปูทางไปสู่การริเริ่มงานทางวัฒนธรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินงานระยะต่อไป

๑. **โครงการสำรวจสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมในลักษณะต่าง ๆ** ได้เสนอแนวคิดยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น คือ ๑) การขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมเชิงประเด็น เช่น การส่งเสริมวัฒนธรรมครอบครัว การส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงาน เป็นต้น ๒) การขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมเชิงพื้นที่ เช่น การรณรงค์ด้านการใช้เวลากับครอบครัวในพื้นที่ชนอุตสาหกรรมเขตกทม. ปริมณฑล และภาคตะวันออก เป็นต้น ๓) การขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมภายใต้ความร่วมมือกับภาคีที่เกี่ยวข้อง เช่น การส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้คนรุ่นใหม่ร่วมกับสถาบันการศึกษา หรือการส่งเสริมวัฒนธรรมการบริโภคของคนไทยร่วมกับสสส. เป็นต้น ๔) การขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมโดยบูรณาการกับยุทธศาสตร์ชาติ เช่น การส่งเสริมการใช้ผ้าไทยและการพัฒนาการออกแบบผ้าไทยที่บูรณาการกับแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจเชิง

สร้างสรรค์ (Creative Economy) ของรัฐบาล เป็นต้น ๕) การขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมเชิงระบบ เช่น การสานต่อและพัฒนากลไกการทำงานสำรวจสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมให้เข้าสู่ระบบงานปกติผ่านงานของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด เป็นต้น

๒. โครงการโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม ได้เสนอให้มีการขยายผลโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรมให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้น ทั้งในการขยายสู่กลุ่มเป้าหมายใหม่ๆ ในเครือข่ายยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของสกว. ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ และกลุ่มเป้าหมายเดิมในรุ่นที่ ๑ เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการเป็นแกนนำเยาวชนคนสร้างสื่อวัฒนธรรมที่มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

๓. โครงการผลิตสื่อโฆษณาณรงค์ทางวัฒนธรรม ได้เสนอให้มีการพัฒนาสื่อโฆษณาในเนื้อหาสำคัญๆ ที่ใช้ผลการวิจัยเป็นเครื่องชี้ถึงความจำเป็นต้องมีการรณรงค์ในเรื่องนั้นๆ ต่อไป รวมถึงเสนอให้มีโครงการส่งเสริมผู้ผลิตสื่อดิจิทัลโฆษณา เช่น ผ่านโครงการประกวดการผลิตสื่อโฆษณาในลักษณะต่างๆ เช่น แผ่นพับ หนังสือโฆษณา รายการวิทยุเยาวชน เป็นต้น

๔. นอกจากนี้ในภาพรวมยังมีการเสนอให้มีการวิจัยและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของสังคมไทยในมิติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องภายใต้กรอบความคิดหลักเดิมที่วางไว้ เช่น การวิจัยเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การทำงานวัฒนธรรมแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ (area-based program) การขับเคลื่อนงานจัดการความรู้ทางวัฒนธรรม (Cultural Knowledge Management) เป็นต้น

ภาคผนวก

เอกสารแนบหมายเลข ๑

ตัวอย่างแบบสอบถาม

แบบสอบถามโครงการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรม (สำหรับบุคคลทั่วไป)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ และตอบคำถามตามความเป็นจริง เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ยิ่งสำหรับการพัฒนา นโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงวัฒนธรรมในอนาคต

ตอนที่ ๑ : ข้อมูลส่วนตัว

- ๑) เพศ ☐ ๑. ชาย ☐ ๒. หญิง
- ๒) อายุ ปี
- ๓) สถานภาพ
- ☐ ๑. โสด ☐ ๒. แต่งงานแล้ว มีบุตร คน ☐ ๓. หย่า ☐ ๔. หม้าย
- ๔) ระดับการศึกษา
- ☐ ๑. ประถมศึกษา ☐ ๒. มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ ๓. มัธยมศึกษาตอนปลาย
- ☐ ๔. อาชีวศึกษา ☐ ๕. อุดมศึกษา ☐ ๖. อื่นๆ (โปรดระบุ)
- ๕) อาชีพ
- ☐ ๑. พนักงานบริษัทเอกชน ☐ ๒. เกษตรกร ☐ ๓. รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- ☐ ๔. ธุรกิจส่วนตัว ☐ ๕. รับจ้างทั่วไป ☐ ๖.ว่างงาน/เกษียณอายุ
- ☐ ๗. อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ ๒ : การติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมในมิติต่าง ๆ

คำชี้แจง ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	อยุ่ที่สุด ← → มากที่สุด				
	๑	๒	๓	๔	๕
๑. ทานข้าวเย็นกับครอบครัว					
๒. ใช้เวลาสุดสัปดาห์ไปเที่ยว/ซื้อของกับครอบครัว					
๓. อบรมบุตรหลานเรื่องคุณธรรม จริยธรรม					
๔. มีเวลาอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย และเครือญาติ					
๕. คอยกับคนในครอบครัวเรื่องความรุนแรงในสังคม					
๖. คอยกับคนในครอบครัวเรื่องการให้/การบริจาค/การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส					
๗. คอยกับคนในครอบครัวเรื่องกฎแห่งกรรม/การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว					
๘. ไปวัด/โบสถ์/มัสยิด หรือทำพิธีกรรมทางศาสนาพร้อมกับคนในครอบครัว					
๙. ชวนคนในครอบครัวอ่านหนังสือร่วมกัน					
๑๐. ดูโทรทัศน์ด้วยกันทั้งครอบครัว					
๑๑. มีเรื่องถกเถียงกันในครอบครัว					
๑๒. คอยกับคนในครอบครัวเรื่องปัญหาบ้านเมือง					
๑๓. ไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์					
๑๔. ปรึกษาปัญหากับครอบครัว					
๑๕. ไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์					

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	น้อยที่สุด ← → มากที่สุด				
	๑	๒	๓	๔	๕
๑๖. มีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงควบกล้ำ					
๑๗. มีปัญหาเรื่องการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ					
๑๘. ชอบกินอาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ					
๑๙. ดูมหรสพไทยหรือการเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ					
๒๐. ใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม					
๒๑. ช้อปของดี/ห่วย					
๒๒. ดูหมอลำ/บทรบราญศาลกล่าว					
๒๓. ทำผิดกฎจราจร เช่น ฝ่าไฟแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย					
๒๔. พกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม้กางเขน					
๒๕. แสดงน้ำใจกับเพื่อนบ้าน					
๒๖. อ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง					
๒๗. อ่านหนังสือพิมพ์					
๒๘. อ่านข่าวหรือค้นคว้าเรื่องที่สนใจตามเว็บไซต์ต่างๆ					
๒๙. รู้สึกว่าทุกที่เป็นแหล่งเรียนรู้					
๓๐. ไปถึงที่ทำงานตรงเวลา					
๓๑. รู้สึกดีกับงานที่ตนทำอยู่					
๓๒. นินทานาย					
๓๓. ค้นคว้าข้อมูลเพื่อพัฒนางาน					
๓๔. กลับในที่ทำงาน					
๓๕. ลาป่วย/ลากิจ					
๓๖. ทำงานล่วงเวลา					
๓๗. เอาของใช้จากที่ทำงานกลับมาใช้ที่บ้าน					
๓๘. ทำงานเป็นทีมกับเพื่อน					
๓๙. บ่นบ่นขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน					
๔๐. รู้สึกอยากเปลี่ยนงาน					
๔๑. คุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง					
๔๒. แสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ เช่น เว็บบอร์ด หนังสือพิมพ์					
๔๓. มีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง					
๔๔. ติดตามข่าวการเมือง					
๔๕. ติดตามมติดการเลือกตั้งแต่ละครั้ง					
๔๖. ไปใช้สิทธิการเลือกตั้ง					
๔๗. รู้สึกโกรธแค้นกับข่าวทุจริตของนักการเมือง					
๔๘. รู้สึกเบื่อการเมือง/นักการเมือง					
๔๙. ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง					
๕๐. ร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ					

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

แบบสอบถามโครงการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรม (สำหรับเด็กและเยาวชน)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ และตอบคำถามตามความเป็นจริง เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ยิ่งสำหรับการพัฒนา นโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงวัฒนธรรมในอนาคต

ตอนที่ ๑ : ข้อมูลส่วนตัว

- ๑) เพศ ☐ ๑. ชาย ☐ ๒. หญิง
- ๒) อายุ ปี
- ๓) ระดับชั้นที่กำลังศึกษา

☐ ๑. ประถมศึกษา ปีที่	☐ ๒. มัธยมศึกษาตอนต้น ปีที่
☐ ๓. มัธยมศึกษาตอนปลาย ปีที่	☐ ๔. อาชีวศึกษา () ปวช. ปีที่
	() ปวส. ปีที่
☐ ๕. อุดมศึกษา ปีที่	☐ ๖. อื่นๆ (โปรดระบุ)
- ๔) อาศัยอยู่กับ ☐ ๑. พ่อแม่ ☐ ๒. พ่อ ☐ ๓. แม่ ☐ ๔. ญาติ ☐ ๕. พี่น้อง
☐ ๖. เพื่อน ☐ ๗. อื่นๆ (โปรดระบุ)
- ๕) ลักษณะที่พักอาศัย

☐ ๑. บ้านพักของตนเอง	☐ ๒. บ้านเช่า	☐ ๓. แฟลต/คอนโด/อพาร์ทเมนต์
☐ ๔. อาคารพาณิชย์	☐ ๕. อื่นๆ (โปรดระบุ)	
- ๖) ระดับการศึกษาของพ่อ

☐ ๑. ต่ำกว่ามัธยมต้น	☐ ๒. มัธยมต้น	☐ ๓. มัธยมปลาย
☐ ๔. อนุปริญญา	☐ ๕.ปริญญาตรี	☐ ๖. สูงกว่าปริญญาตรี
- ๗) อาชีพของพ่อ

☐ ๑. พนักงานบริษัทเอกชน	☐ ๒. รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ ๓. เกษตรกร
☐ ๔. ธุรกิจส่วนตัว	☐ ๕. รับจ้างทั่วไป	☐ ๖. ไม่ได้ทำงาน
☐ ๗. อื่นๆ (โปรดระบุ)		
- ๘) ระดับการศึกษาของแม่

☐ ๑. ต่ำกว่ามัธยมต้น	☐ ๒. มัธยมต้น	☐ ๓. มัธยมปลาย
☐ ๔. อนุปริญญา	☐ ๕.ปริญญาตรี	☐ ๖. สูงกว่าปริญญาตรี
- ๙) อาชีพของแม่

☐ ๑. พนักงานบริษัทเอกชน	☐ ๒. รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ ๓. เกษตรกร
☐ ๔. ธุรกิจส่วนตัว	☐ ๕. รับจ้างทั่วไป	☐ ๖. ไม่ได้ทำงาน
☐ ๗. อื่นๆ (โปรดระบุ)		
- ๑๐) ค่าขนมที่ได้รับใน ๑ วัน

☐ ๑. ต่ำกว่า ๕๐ บาท	☐ ๒. ๕๐ – ๑๐๐ บาท	☐ ๓. ๑๐๑ - ๑๕๐ บาท
☐ ๔. ๑๕๑ – ๒๐๐ บาท	☐ ๕. มากกว่า ๒๐๐ บาท	

ตอนที่ ๒ : การติดตามสภาวะการเฝ้าระวังวัฒนธรรมในมิติต่าง ๆ

คำชี้แจง ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด

๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย

๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง

๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก

๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	←—————→				
	น้อยที่สุด				มากที่สุด
	๑	๒	๓	๔	๕
๑. ฉันทานข้าวเย็นร่วมกับครอบครัว					
๒. ฉันใช้เวลาสุดสัปดาห์ไปเที่ยว/ช้อปปิ้งกับครอบครัว					
๓. ฉันคุยเรื่องเพศกับพ่อแม่					
๔. ฉันช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน					
๕. พ่อแม่รู้จักและพูดคุยกับเพื่อนของฉัน					
๖. พ่อแม่สอนให้ฉันมีน้ำใจ					
๗. พ่อแม่สอนให้ฉันไม่ใช้ความรุนแรง					
๘. พ่อแม่สอนฉันเรื่องกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว					
๙. พ่อแม่สอนให้ฉันมีความมานะอดทน					
๑๐. ฉันและครอบครัวดูโทรทัศน์ด้วยกัน					
๑๑. ครอบครัวของฉันมีเรื่องถกเถียงกัน					
๑๒. ฉันคุยเรื่องปัญหาบ้านเมืองกับครอบครัว					
๑๓. ฉันและครอบครัวไปเยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์					
๑๔. ฉันปรึกษาปัญหากับครอบครัว					
๑๕. ฉันไปขอพรญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ สงกรานต์					
๑๖. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงควบกล้ำ					
๑๗. ฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการเขียนจดหมายหรือข้อความยาวๆ					
๑๘. ฉันชอบกินอาหารพื้นบ้าน เช่น น้ำพริก แกงพื้นบ้านชนิดต่างๆ					
๑๙. ฉันดูมหรสพไทยหรือการเล่นท้องถิ่น เช่น ยี่เก มโนราห์ หมอลำ ฟ้อน ฯลฯ					
๒๐. ฉันใส่เสื้อผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง เช่น ผ้าซิ่น โสร่ง ชุดผ้าฝ้าย/ผ้าไหม					
๒๑. ฉันซื้อลอตเตอรี่/หวย					
๒๒. ฉันดูหมอลำ/บทรบราลกล่าว					
๒๓. ฉันทำผิดกฎจราจร เช่น ฝ่าไฟแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย					
๒๔. ฉันพกเครื่องราง เช่น พระเครื่อง ไม้งาขเณ					
๒๕. ฉันแสดงน้ำใจกับเพื่อนบ้าน					
๒๖. ฉันร้องเพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมีได้ถูกต้อง					
๒๗. ฉันยืนทำความเคารพเมื่อได้ยินเพลงชาติในที่สาธารณะ					
๒๘. ฉันรู้จักและไปสถานที่สำคัญในท้องถิ่น เช่น วัด โบราณสถาน					
๒๙. ฉันไหว้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอเมื่อพบกัน					
๓๐. ฉันคล้องตัวเมื่อผ่านหน้าผู้ใหญ่					
๓๑. ฉันอ่านหนังสือเล่มโปรดยามว่าง					
๓๒. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์					
๓๓. ฉันอ่านข่าวหรือค้นคว้าเรื่องที่สนใจตามเว็บไซต์ต่างๆ					
๓๔. ฉันรู้สึกว่าเป็นแหล่งเรียนรู้					
๓๕. ฉันไปถึงโรงเรียนตรงเวลา					

ชีวิตกับมิติทางวัฒนธรรม	น้อยที่สุด ← → มากที่สุด				
	๑	๒	๓	๔	๕
๓๖. ฉันรู้สึกดีกับโรงเรียนที่กำลังศึกษาอยู่					
๓๗. ฉันนิยมนักครู/อาจารย์					
๓๘. ฉันหลับในเวลาเรียน					
๓๙. ฉันเรียนพิเศษเพิ่มจากเวลาเรียนปกติ					
๔๐. ฉันบนบานขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยให้ประสบความสำเร็จในการเรียน					
๔๑. ฉันคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง					
๔๒. ฉันแสดงความเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ เช่น เว็บบอร์ด หนังสือพิมพ์					
๔๓. ฉันมีส่วนร่วมเดินขบวนแสดงพลังทางการเมือง					
๔๔. ฉันติดตามข่าวการเมือง					
๔๕. ฉันติดตามกติกากาเลือกตั้งแต่ครั้ง					
๔๖. ฉันไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งประเภทต่างๆ เช่น หัวหน้าชั้น สภานักเรียน กรรมการนักศึกษา ส.ส. ส.ว.					
๔๗. ฉันรู้สึกโกรธแค้นกับข่าวทุจริตของนักการเมือง					
๔๘. ฉันรู้สึกเบื่อการเมือง/นักการเมือง					
๔๙. ฉันยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างเกี่ยวกับการเมือง					
๕๐. ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ					

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

เอกสารแนบหมายเลข ๒

รายชื่อทีมนักวิจัย

รายชื่อทีมวิจัย

๑. ทีมวิจัยระดับประเทศ (สถาบันรามจิตติ)

- ๑.๑. ดร.อมรวิชัย นาครทรรพ (หัวหน้าโครงการ)
- ๑.๒. ดร.จุฬารัตน์ มาสเถียรวงศ์
- ๑.๓. นางสาวพัชรา เอี่ยมกิจการ
- ๑.๔. นางสาวอุทุมพร อินทจักร์
- ๑.๕. นายคัมภีร์ วชิรเชื่อนพันธ์
- ๑.๖. นางสาวภัทรา วายจตุ
- ๑.๗. นายสรชัย หนองตรุด
- ๑.๘. นายธนาวัฒน์ วายจตุ
- ๑.๙. นายจิรศักดิ์ อุดหนุน
- ๑.๑๐. นายเก็นศักดิ์ ศรีสวຍ
- ๑.๑๑. นายพุมิพัฒน์ ลีลาวัฒนกุล
- ๑.๑๒. นายกิตติคุณ กิตติอมรกุล

สถานที่ติดต่อ :

สถาบันรามจิตติ

๑๓๑/๖ หมู่ ๔ ซอยแจ้งวัฒนะ ๑๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง

เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ : ๐๒-๕๗๓-๙๕๓๓-๔

โทรสาร : ๐๒-๙๘๒-๙๓๙๕

E-mail : ramajitti@yahoo.com , childwatch@gmail.com

๒. ทีมวิจัยระดับภาค

๒.๑. กรุงเทพฯและปริมณฑล

๒.๒.๑. รศ. ดร.สมพงษ์ จิตระดับ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒.๒.๒. พ.ต.ท. ดร.สุรศักดิ์ เลหาพิบูลย์กุล	สถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ
๒.๒.๓. จ.ส.ต.หญิงเกษมณี บุญเนตร	สถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ
๒.๒.๔. นางสาวธิดิพร นวนุรักษ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒.๒.๕. นางสาวจิราภรณ์ สอนอ่อง	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานที่ติดต่อ :

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาเพื่อเด็กและผู้มีความต้องการพิเศษ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โทรศัพท์ : ๐๘-๑๕๘๕-๕๑๓๒

โทรสาร : ๐-๒๒๑๘-๒๔๐๖

๒.๒. ภาคเหนือ

๒.๓.๑. ผศ.จำลอง คำบุญชู	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
๒.๓.๒. ดร.ดวงใจ ปิยะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
๒.๓.๓. ดร.ธนวิทย์ บุตรอุดม	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
๒.๓.๔. ดร.กังสดาล กนกหงส์	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
๒.๓.๕. อ.ภาณุวัฒน์ สกุลสีบ	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
๒.๓.๖. นายสมศักดิ์ พุ่มเรียงป่า	เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานโครงการ
๒.๓.๗. นายบรรจง เรือนรุ	เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานโครงการ
๒.๓.๘. นายนิติธรรม คำบุญชู	เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานโครงการ
๒.๓.๙. นายदनัย อายะชู	เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานโครงการ
๒.๓.๑๐. นางสาวกัญญ์วรา มูลยะ	เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานโครงการ
๒.๓.๑๑. นางสาวจันจิรา สานสันต์	เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานโครงการ

สถานที่ติดต่อ :

ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนล้านนา

๑๑๙ หมู่ ๙ ถนนลำปาง – แม่ทะ ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ๕๒๑๐๐

โทรศัพท์ : ๐๘-๖๗๓๑-๓๓๔๗, ๐-๕๔๒๔-๑๐๕๔

โทรสาร : ๐-๕๔๒๔-๑๐๕๔

๒.๓. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๒.๓.๑. ดร.สมบัติ ฤทธิเดช	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
๒.๓.๒. อ.จีระนันท์ เสนาจักร	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
๒.๓.๓. นายจรรยาศักดิ์ พงษ์ภอตรา	เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานโครงการ
๒.๓.๔. นางสาวโสภี ฉายผุด	เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานโครงการ

สถานที่ติดต่อ :

ศูนย์แบ่งแรงลูกหลานชาวอีสาน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐
โทรศัพท์ : ๐๔๓-๙๘๑๒๕๗
โทรสาร : ๐๔๓-๙๘๑๒๕๗

๒.๔. ภาคกลาง

๒.๔.๑. ผศ.จินตนา เวชมี	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
๒.๔.๒. ผศ.สุพร พูลสุข	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
๒.๔.๓. อ.ณิศรา ประดิษฐ์ด้วง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
๒.๔.๔. อ.กรรณทิพย์ เนียมมณฑอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
๒.๔.๕. คุณนิตยา แสงมะฮะหมัด	เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานโครงการ
๒.๔.๖. คุณเอติมา เวชมี	เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานโครงการ
๒.๔.๗. คุณนุสรา อินโท	เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานโครงการ

สถานที่ติดต่อ :

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
๙๖ ถนนโรจนะ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐
โทรศัพท์ : ๐๓๕-๓๒๓-๐๐๐, ๐๘๙-๘๐๑-๕๘๑๘
โทรสาร : ๐๓๕-๓๒๓-๐๐๐

๒.๕. ภาคตะวันออก

๒.๖.๑. ผศ.จิตติมาวดี เจริญรัชต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
๒.๖.๒. ผศ.วัลลภา เณลิ้ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
๒.๖.๓. ผศ.ดร.อัญชลี ต้นศิริ	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
๒.๖.๔. คุณกมลลักษณ์ มาอ่อน	เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานโครงการ
๒.๖.๕. คุณอารมณ นุ่มเจริญ	เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานโครงการ
๒.๖.๖. คุณวงศกร เณลิ้ม	เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานโครงการ

สถานที่ติดต่อ :

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
๔๒๒ ถนนมรุพงษ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐
โทรศัพท์ : ๐๓๙-๕๑๓-๖๙๑, ๐๘๓-๑๙๗-๐๐๐๘
โทรสาร : ๐๓๙-๕๑๓-๖๙๑

๒.๖. ภาคใต้

๒.๖.๑. ผศ.ดร. ณรงค์ อ้วนทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
๒.๖.๒. ดร.สุภาพ เต็มรัตน์	โรงเรียนบ้านหนองไม้แก่น
๒.๖.๓. คุณสุพัตรา เต็มรัตน์	เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานโครงการ
๒.๖.๔. คุณเฉลิมพร กะดังงา	เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานโครงการ
๒.๖.๕. คุณชานนท์ ก้องกาญจน์ภาส	เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานโครงการ

สถานที่ติดต่อ :

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

๑ ม.๔ ต.ท่าวีว อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช ๘๐๒๘๐

โทรศัพท์ : ๐๘๑-๓๙๗-๔๐๖๖

โทรสาร : ๐๗๕-๓๗๗-๔๔๗

เอกสารแนบหมายเลข ๓

Powerpoint

ความเป็นมา

- ในสังคมปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงและปัจจัยรุมเร้าที่ส่งผลกระทบมากมาย การทำงานวัฒนธรรมเชิงรุกโดยเฉพาะในมิติของการสร้างสรรค์จำลองวัฒนธรรมการใช้ชีวิต (Living Culture) นั้นนับเป็นภารกิจที่ท้าทาย
- กระทรวงวัฒนธรรมหลายประเทศได้ดำเนินการจัดทำ Cultural Awareness Survey ทุกปี และใช้เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่เป็นเครื่องมือทำงานในการนำเสนอสาระทางวัฒนธรรมเพื่อเข้าถึงคนยุคใหม่
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม เห็นถึงความสำคัญของการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรม เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนการทำงานเชิงยุทธศาสตร์ต่อไป จึงได้ให้การสนับสนุนโครงการนี้โดยความร่วมมือกับสถาบันรามจิตติและเครือข่ายศูนย์วิจัยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยในภูมิภาคต่างๆ

วิธีดำเนินการ :

- ๑) การเก็บข้อมูลโดยแบบสำรวจแบบ rating scale ๕ ระดับ (น้อยที่สุดถึงมากที่สุด) โดยสำรวจกับกลุ่มเป้าหมาย ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กเยาวชน (๘,๐๕๗ คน) และกลุ่มประชาชนทั่วไป (๘,๐๔๒ คน)
- ๒) ข้อคิดเกี่ยวกับสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมมี ๕๐ กระถงคำถามในแต่ละกลุ่มที่ครอบคลุมมิติต่างๆ ในระยะแรกรวม ๓ มิติ ได้แก่ มิติวัฒนธรรมการใช้ชีวิตครอบคลุม มิติวัฒนธรรมความเป็นไทย และ มิติวัฒนธรรมการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ๓) การใช้เครือข่ายศูนย์วิจัยระดับภาคของสกว. เป็นกลไกในการเก็บข้อมูลติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรม

[illegible]

ภาค	จังหวัด
ภาคเหนือ	เชียงใหม่ ลำปาง และอุตรดิตถ์
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	มหาสารคาม อุดรราชธานี บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ
ภาคกลาง	พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี อ่างทอง และ ประจวบคีรีขันธ์
ภาคใต้	นครศรีธรรมราช ยะลา ชุมพร และสงขลา
ภาคตะวันออก	ฉะเชิงเทรา และตราด
กรุงเทพฯและปริมณฑล	สมุทรสาคร และกรุงเทพมหานคร

<u>การตรวจสอบเครื่องมือสำรวจโดยผู้ทรงคุณวุฒิ</u>	
ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสิ้น ๓ ท่าน ได้แก่	
๑. รศ.ดร.จิตตินันท์ เดชะคุปต์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ผู้เชี่ยวชาญด้านครอบครัว
๒. ผศ.ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย
๓. ดร.ดรุณี จำปาทอง	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและการเรียนรู้

ผลการสำรวจสภาพการณ์ ทางวัฒนธรรม

มิติวัฒนธรรมความเป็นไทย

เปิดปมเด่นคนไทย

“ยิ้มให้กัน-มีน้ำใจ-เชื่อในกรรมดี”

มิติวัฒนธรรมความเป็นไทย

- ด้านความเป็นไทย พบว่ายังมีคุณลักษณะความเป็นไทย (Thainess) ที่ยังเข้มแข็งอยู่ในคนไทยในหลายเรื่อง เช่น การยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็นนิจ การแสดงน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน การให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่หรือผู้สูงอายุ ฯลฯ
- ในกลุ่มประชาชนทั่วไปที่เป็นผู้ใหญ่เฉลี่ยเกือบร้อยละ ๗๐ และในกลุ่มเด็กและเยาวชนราวร้อยละ ๖๐ โดยเฉลี่ยที่ระบุว่าตนมีพฤติกรรมการแสดงน้ำใจต่อผู้อื่น การตอบแทนผู้มีพระคุณและการมีความอ่อนน้อมถ่อมตนเมื่อพบผู้ใหญ่อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด
- ทั้งในกลุ่มผู้ใหญ่และเด็กกว่าร้อยละ ๖๐ เช่นกันที่ระบุว่าตนมีการคุ้ยค้นเรื่องกฎแห่งกรรมการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วในครอบครัวของตนในระดับมากถึงมากที่สุด

มิติวัฒนธรรมความเป็นไทย

- ด้านภาษาและวัฒนธรรมไทย พบว่า เด็กและผู้ใหญ่ประมาณร้อยละ ๔๕ มีปัญหากับการออกเสียงควบกล้ำและการเขียนความเรียงยาวๆ
- ด้านอาหารไทย ยังคงเป็นที่ชื่นชอบของคนไทยอยู่ โดยเด็กร้อยละ ๕๔ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๖๑ ระบุว่าตนชอบอาหารไทยมากถึงมากที่สุด
- ด้านการดูมหรสพไทยและการใส่เสื้อผ้าไทย เป็นที่นิยมน้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัด โดยมีเด็กเพียงร้อยละ ๒๒ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๓๑ ที่ระบุว่าตนชอบดูมหรสพไทย เช่น มโนราห์ โขน ยี่เก และฟ้อน ขณะเดียวกันมีเด็กและผู้ใหญ่เพียงร้อยละ ๑๑ และ ๑๒ ตามลำดับ ที่ระบุว่าตนชอบใส่ผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง
- คนในภาคเหนือเน้น แสดงออกถึงการชื่นชมความเป็นไทยเหล่านี้นี้นมากกว่าคนในภาคอื่นๆ

มิติวัฒนธรรมความเป็นไทย

ด้านภาษาและวัฒนธรรม

ประเด็น	ประชาชน	เด็กและเยาวชน
การออกเสียงควบกล้ำ	๔๗% (ปานกลาง-มากที่สุด)	๔๖% (ปานกลาง-มากที่สุด)
การเขียนความเรียงยาวๆ	๔๘% (ปานกลาง-มากที่สุด)	๔๕% (ปานกลาง-มากที่สุด)
อาหารไทย	๖๑% (มาก-มากที่สุด)	๕๔% (มาก-มากที่สุด)
การดูมหรสพไทย	๓๑% (มาก-มากที่สุด)	๒๒% (มาก-มากที่สุด)
การสวมใส่ผ้าไทยและชุดพื้นเมือง	๑๒% (มาก-มากที่สุด)	๑๑% (มาก-มากที่สุด)

มิติวัฒนธรรมความเป็นไทย

- ด้านนิสัยการเรียนรู้ของคนไทย พบว่าเด็กและผู้ใหญ่เกือบร้อยละ ๔๐ มีพฤติกรรมการอ่านหนังสือยามว่าง และมีเด็กร้อยละ ๔๐ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๓๕ ที่ติดตามข่าวสารต่างๆ ที่ตนสนใจจากหนังสือ นิตยสาร และเว็บไซต์ต่างๆ ในระดับมากถึงมากที่สุด
- เด็กมีแนวโน้มการอ่านหนังสือพิมพ์น้อยลง และน้อยกว่าผู้ใหญ่อย่างชัดเจน โดยผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๓๗ อ่านหนังสือพิมพ์อย่างสม่ำเสมอ ขณะที่เด็กเพียงร้อยละ ๓๐ เท่านั้นที่มีพฤติกรรมดังกล่าว

มิติวัฒนธรรมความเป็นไทย

ด้านนิสัยการเรียนรู้ของคนไทย

ประเด็น	ประชาชน	เด็กและเยาวชน
อ่านหนังสือยามว่าง	๔๒% (มาก-มากที่สุด)	๔๑% (มาก-มากที่สุด)
ติดตามข่าวสารต่างๆ ที่สนใจจากหนังสือ นิตยสาร และเว็บไซต์ต่างๆ	๓๕% (มาก-มากที่สุด)	๔๐% (มาก-มากที่สุด)
อ่านหนังสือพิมพ์	๓๗% (มาก-มากที่สุด)	๓๐% (มาก-มากที่สุด)

มิติวัฒนธรรมความเป็นไทย

- ด้านความเชื่อโชคลางและการพนัน พบว่า ยังอยู่คู่กับคนไทยอยู่พอสมควร โดยผู้ใหญ่จะมีพฤติกรรมเหล่านี้มากกว่าเด็กอย่างชัดเจน โดยผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๓๘ และร้อยละ ๕๑ ที่ดูหมอดูบนบานศาลกล่าว และพกเครื่องรางของขลังติดตัว ในขณะที่เด็กแค่ร้อยละ ๒๗ และร้อยละ ๓๖ ที่มีพฤติกรรมดังกล่าว
- นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๔๖ ซื้อลอตเตอรี่หรือหวยได้ดินเปรียบเทียบกับเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงโชคเพียงร้อยละ ๒๐

มิติวัฒนธรรมความเป็นไทย

ด้านความเชื่อเรื่องโชคลางและการพนัน

ประเด็น	ประชาชน	เด็กและเยาวชน
ดูหมอดูและบนบานศาลกล่าว	๓๘% (ปานกลาง-มากที่สุด)	๒๗% (ปานกลาง-มากที่สุด)
พกพาเครื่องรางของขลัง	๕๑% (ปานกลาง-มากที่สุด)	๓๖% (ปานกลาง-มากที่สุด)
ซื้อลอตเตอรี่หรือหวยใต้ดิน	๔๖% (ปานกลาง-มากที่สุด)	๒๐% (ปานกลาง-มากที่สุด)

มิติวัฒนธรรมความเป็นไทย

- ด้านนิสัยที่เป็นปัญหาของคนไทย คือ ความไม่มีระเบียบวินัย หรือการมีนิสัยการทำงานที่ไม่ดี โดยพบว่าเด็กถึงร้อยละ ๔๐ ทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น เอาเสื้อออกนอกกางเกงหรือกระโปรง และทิ้งขยะไม่เป็นที่และมีเด็กเพียงแค่ร้อยละ ๕๑ ที่ไปถึงโรงเรียนตรงเวลา
- ขณะที่ในกลุ่มผู้ใหญ่มีถึงร้อยละ ๓๐ ที่ทำผิดกฎจราจร เช่น ขับรถฝ่าไฟแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย และมีผู้ใหญ่แค่ร้อยละ ๔๔ ที่ไปถึงที่ทำงานตรงเวลา
- เรื่องการทำงานเป็นกลุ่มนั้นเด็กมีมากกว่าผู้ใหญ่ โดยมีเด็กถึงร้อยละ ๔๓ ที่ชอบทำงานเป็นกลุ่มเมื่อเทียบกับผู้ใหญ่ที่มีเพียงร้อยละ ๓๘

มิติวัฒนธรรมความเป็นไทย

ด้านนิสัยที่เป็นปัญหาของคนไทย

ประเด็น	ประชาชน	เด็กและเยาวชน
ทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน	-	๔๐% (ปานกลาง-มากที่สุด)
ทำผิดกฎจราจร	๓๐% (ปานกลาง-มากที่สุด)	-
ไปถึงที่ทำงาน/โรงเรียนตรงเวลา	๔๕% (มาก-มากที่สุด)	๕๑% (มาก-มากที่สุด)
การทำงานเป็นกลุ่ม	๓๘% (มาก-มากที่สุด)	๔๓% (มาก-ที่สุด)

มิติวัฒนธรรมความเป็นไทย

- มีเด็กแค่ร้อยละ ๒๖ ที่ทบทวนวิชาเรียนสม่ำเสมอ และมีผู้ใหญ่แค่ร้อยละ ๓๐ เท่านั้นที่มีนิสัยมุ่งมั่น และเอางานกลับมาทำที่บ้าน
- ในส่วนเรื่องการซุบซิบนินทากลับพบว่าเด็กมีมากกว่าผู้ใหญ่โดยมีเด็กถึงร้อยละ ๕๕ ที่มีพฤติกรรมซุบซิบนินทาผู้อื่น ขณะที่ผู้ใหญ่มีพฤติกรรมดังกล่าวร้อยละ ๓๔

มิติวัฒนธรรมความเป็นไทย

- อย่างไรก็ตามจากการสำรวจ พบว่า คนไทยยังมีความหวังที่ดีกับสังคมไทย และรู้สึกดีกับการเป็นคนไทยโดยมีเด็กถึงร้อยละ ๗๖ และผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๗๙ ที่เชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด
- มีเด็กร้อยละ ๘๑ และผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๘๕ ที่อยากเกิดเป็นคนไทยอีก
- นอกจากนี้ยังพบว่า มีเด็กและผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๗๙ และ ๘๕ ที่มีจิตอาสา ต้องการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสาธารณะ

มิติวัฒนธรรมความเป็นไทย

ประเด็น	ประชาชน	เด็กและเยาวชน
ทบทวนวิชาเรียนสม่ำเสมอ	-	๒๖% (มาก-มากที่สุด)
เอางานกลับมาทำที่บ้าน	๓๐% (มาก-มากที่สุด)	-
ซุบซิบนินทาผู้อื่น	๓๔% (ปานกลาง-มากที่สุด)	๔๔% (ปานกลาง-มากที่สุด)
เชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด	๗๙% (มาก-มากที่สุด)	๗๖% (มาก-มากที่สุด)
เกิดใหม่อยากเป็นคนไทย	๘๕% (มาก-มากที่สุด)	๘๑% (มาก-มากที่สุด)
จิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสาธารณะ	๘๕% (ปานกลาง-มากที่สุด)	๗๙% (ปานกลาง-มากที่สุด)

มิติวัฒนธรรมครอบครัว

จับตาชีวิตครอบครัวแบบทางใครทางมัน

“ไม่กิน-ไม่เที่ยว-ไม่เยี่ยม-ไม่คุย”

มิติวัฒนธรรมครอบครัว

- มิติวัฒนธรรมครอบครัว พบว่า เด็กร้อยละ ๕๔ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๕๗ ยังมีเวลาทานข้าวเย็นกับครอบครัวเป็นประจำ
- เด็กถึงร้อยละ ๔๗ และผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๓๗ ที่ไม่ค่อยได้ไปเที่ยวกับครอบครัวในวันหยุดสุดสัปดาห์
- มีเด็กแค่ร้อยละ ๕๔ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๕๐ ที่ดูโทรทัศน์กับครอบครัวเป็นประจำ
- ประเพณีการเยี่ยมญาติในวันหยุดสุดสัปดาห์กำลังค่อยๆ หายไป โดยมีเด็กและผู้ใหญ่เพียงร้อยละ ๒๖ และร้อยละ ๑๘ เท่านั้น ที่ระบุว่าตนยังได้ไปเยี่ยมญาติในวันหยุดสุดสัปดาห์อยู่เสมอ

มิติวัฒนธรรมครอบครัว

- รับประทานข้าวเย็นร่วมกับครอบครัวน้อยถึงน้อยที่สุด
ประชาชน (ร้อยละ ๑๘) เด็ก (ร้อยละ ๒๓)
- เทียว/ซื้อของกับครอบครัวในวันสุดสัปดาห์น้อยถึงน้อยที่สุด
ประชาชน (ร้อยละ ๓๗) เด็ก (ร้อยละ ๔๗)
- ดูโทรทัศน์กับครอบครัวน้อยถึงน้อยที่สุด
ประชาชน (ร้อยละ ๒๒) เด็ก (ร้อยละ ๒๓)
- เยี่ยมญาติวันสุดสัปดาห์น้อยถึงน้อยที่สุด
ประชาชน (ร้อยละ ๔๓) เด็ก (ร้อยละ ๕๓)

มิติวัฒนธรรมครอบครัว

- ภาวะด้านครอบครัวที่น่าจับตาอีกเรื่องหนึ่ง คือ เรื่องการสื่อสารในครอบครัวโดยพบว่าเด็กคุยกับพ่อแม่ผู้ปกครองค่อนข้างน้อยโดยเฉพาะเรื่องเพศกับเรื่องปัญหาบ้านเมือง
- มีเด็กแค่ร้อยละ๑๗ และ ร้อยละ ๑๑ ที่คุยเรื่องปัญหาการเมืองและเรื่องเพศกับครอบครัวหรือพ่อแม่ผู้ปกครอง
- ครอบครัวโดยเฉลี่ยถึงร้อยละ ๗๐ ที่สอนบุตรหลานเรื่อง การไม่ใช้ความรุนแรง เรื่องความมีน้ำใจ เรื่องกฎแห่งกรรม และเรื่องความมานะอดทน

การพูดคุยและการอบรมสั่งสอนในครอบครัว

ประเด็น	เด็กและเยาวชน
เรื่องเพศ	๓๒% (น้อย-น้อยที่สุด)
เรื่องการเมือง	๕๔% (น้อย-น้อยที่สุด)
การมีน้ำใจ	๗๔% (มาก-มากที่สุด)
การไม่ใช้ความรุนแรง	๖๘% (มาก-มากที่สุด)
กฎแห่งกรรม ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว	๖๗% (มาก-มากที่สุด)
ความมานะอดทน	๗๖% (มาก-มากที่สุด)

มิติวัฒนธรรมการวิพากษ์ และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

คนไทยกับอารมณ์เชิงการเมือง

“เปื้อตามข่าว-รังเกียจการเมืองทุจริต”

มิติวัฒนธรรมการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

- ในภาพรวม คนไทยกับการเมืองยังดูเป็นยาขม โดยคนไทยคุยกับเพื่อน เรื่องการเมืองค่อนข้างน้อย เด็กแค่ร้อยละ ๑๕ และผู้ใหญ่แค่ร้อยละ ๒๒ เท่านั้นที่ชอบคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง
- เด็กและผู้ใหญ่แค่ร้อยละ ๒๐ และ ๓๓ ที่ชอบติดตามข่าวการเมือง และเด็กแค่ร้อยละ ๑๓ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๑๕ เท่านั้นที่ชอบแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ
- คนไทยในภาคเหนือและภาคใต้พูดคุยหรือแสดงออกทางการเมืองมากกว่าคนไทยในภาคอื่นและผู้ชายแสดงออกมากกว่าผู้หญิง
- เด็กร้อยละ ๖๖ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๗๙ รู้สึกเบื่อหน่ายข่าวการเมือง โดยมีเด็กร้อยละ ๖๗ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๘๒ รู้สึกรังเกียจข่าวการทุจริตของนักการเมือง

มิติวัฒนธรรมการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ประเด็น	ประชาชน	เด็กและเยาวชน
คุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง	๒๒% (มาก-มากที่สุด)	๑๕% (มาก-มากที่สุด)
ติดตามข่าวการเมือง	๓๓% (มาก-มากที่สุด)	๒๐% (มาก-มากที่สุด)
แสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ	๑๕% (มาก-มากที่สุด)	๑๓% (มาก-มากที่สุด)
เบื่อข่าวการเมือง	๗๙% (ปานกลาง-มากที่สุด)	๖๖% (ปานกลาง-มากที่สุด)
รังเกียจข่าวทุจริตของนักการเมือง	๘๒% (ปานกลาง-มากที่สุด)	๖๗% (ปานกลาง-มากที่สุด)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

- การส่งเสริมวัฒนธรรมการเลี้ยงดูบุตรหลาน

อาทิ

- การจัดทำหลักสูตรพ่อแม่ยุคใหม่ คู่มือพ่อแม่มือใหม่ ฯลฯ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และเพื่อเสริมบทบาทให้กับครอบครัวในฐานะสถาบันหลักในการพัฒนาเด็กและเยาวชนซึ่งจะเป็นอนาคตของชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

- การส่งเสริมวัฒนธรรมความมีระเบียบวินัยและนิสัยการทำงานและการเรียนรู้ที่ดี

อาทิ

- การส่งเสริมให้วัฒนธรรมการเคารพกฎระเบียบ และการมีวินัยเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกหน่วยงาน ทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกันพัฒนาให้คนไทยเคารพกฎ ระเบียบวินัยของสังคม และส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานอดุสหาะอดทน ตรงเวลา ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ ติดตามข่าวสารข้อเท็จจริงมากกว่าการตามกระแส เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

•การร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการและสถาบันวิชาการ

อาทิ

- การสร้างหลักสูตรวัฒนธรรมศึกษาหรือหลักสูตรพหุวัฒนธรรมศึกษาเพื่อให้เด็กและเยาวชน ตลอดจนประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจถึงความหลากหลายทางความคิด ความเชื่อ และความศรัทธาซึ่งจะทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ
- การร่วมกันพัฒนาครูภาษาไทยที่ชำนาญการสอนและถ่ายทอดความสามารถทางภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาและอนุรักษ์ภาษาไทยที่ถูกต้องให้คงอยู่ต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

•การส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์(Creative Economy)ทางวัฒนธรรม

อาทิ

- การส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรคงานศิลป์เชิงพาณิชย์ ตลอดจนการส่งเสริมการส่งออกไปยังต่างประเทศ เพื่อฟื้นฟูและเพิ่มมูลค่าภูมิปัญญาทางศิลปวัฒนธรรมไทย อาทิ มหراثพไทย ผ้าลายไทย ฯลฯ ไม่ให้สูญไป ซึ่งนอกจากจะเป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมแล้ว ยังเป็นการกระตุ้นให้คนรุ่นใหม่เห็นคุณค่าและศักยภาพของภูมิปัญญาไทยเหล่านี้ว่าสามารถสร้างรายได้และความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจได้ด้วย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

• การพัฒนายุทธศาสตร์วัฒนธรรมเชิงพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายบนฐานข้อมูล
สถานการณ์ทางวัฒนธรรมรายพื้นที่และรายกลุ่มเป้าหมาย
อาทิ

- การส่งเสริมเรื่องภาษาไทยในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ซึ่งมีปัญหาการใช้ภาษามากที่สุด
- การส่งเสริมวัฒนธรรมครอบครัวในพื้นที่ภาคตะวันออกและกรุงเทพฯ และปริมณฑล ที่พบปัญหาทั้งการใช้เวลากับครอบครัวและการสื่อสารในครอบครัวมากกว่าภาคอื่นๆ
- การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเยาวชนต่ำกว่า ๒๕ ปีลงมา ซึ่งพบว่าแปลกแยกทางการเมืองมากกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

- การทำการสำรวจสถานการณ์ทางวัฒนธรรมเป็นประจำทุกปี โดยมีการพัฒนาเครื่องมือและกรอบคำถาม ตลอดจนแนวทางการวิเคราะห์อย่างต่อเนื่อง
- เพื่อประหยัดงบประมาณ อาจทำผ่านระบบงานปกติ เช่น ขอความอนุเคราะห์สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเป็นกลไกเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง (สำหรับข้อมูลเยาวชน) หรือ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนหรือองค์กรเอกชนกลุ่มตัวอย่าง (สำหรับข้อมูลประชาชนทั่วไป) จังหวัดละประมาณ ๘๐๐ ตัวอย่าง แล้วส่งแบบสอบถามมาวิเคราะห์ที่ส่วนกลาง (หรือวิเคราะห์ที่ระดับจังหวัดเลยก็สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในจังหวัดได้ทันที)

ขอขอบคุณ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

ผู้ให้การสนับสนุนโครงการ

เอกสารแนบหมายเลข ๔

ชี้แจงวัฒนธรรม

ชีพจรวัฒนธรรม

โครงการติดตามสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรม

ในโครงการวิจัยและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม
ของสังคมไทยระยะที่ ๑ โดยการสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

ประเด็นเด่นวันนี้

- เปิดปมเด่นคนไทย

“ยิ้มให้กัน-มีน้ำใจ-เชื่อในกรรมดี”

- จับตาชีวิตครอบครัวแบบทางใครทางมัน

“ไม่กิน-ไม่เที่ยว-ไม่เยี่ยม-ไม่คุย”

- คนไทยกับอารมณ์เชิงการเมือง

“เปื้อตามข่าว-รังเกียจการเมืองทุจริต”

เผยผลสำรวจ

สภาพการณ์วัฒนธรรมของประเทศไทยยังแรงหลายเรื่อง“ยิ้มให้กัน-มีน้ำใจ-เชื่อในกรรมดี”ยังเป็นวิถีของคนไทยกว่าร้อยละ ๘๐ แต่ระวังภาษาไทยอ่อนกว่าร้อยละ ๔๐ พูดควบกล้ำกับเขยนยาวๆ ลำบาก อาหารไทยยังไปโลดแต่มหรสพไทยยังต้องเชิรร์กันเหนื่อย

ด้านครอบครัวจับตาชีวิตเดี่ยวตัวนทางใครทางมัน “ไม่กิน-ไม่เที่ยว-ไม่เยี่ยม-ไม่คุย” ร้อยละ ๕๐ ไม่ค่อยทานข้าวเย็นหรือเที่ยวด้วยกันเยี่ยมญาติเสาร์-อาทิตย์น้อยลง ลูกไม่คุยกับ พ่อแม่โดยเฉพาะเรื่องเพศกับปัญหาบ้านเมือง ด้านการเมืองคนไทยหน่ายไม่ถึงร้อยละ ๒๐ คุยการเมือง กว่าร้อยละ ๓๐ “เปื้อตามข่าว-รังเกียจการเมืองทุจริต”

ที่สถาบันรามจิตติ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคมที่ผ่านมา นายสมชาย เลียงหลาย เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และนายอมรวิรัช นาครทรรพ ผู้อำนวยการสถาบันรามจิตติ ได้เปิดการแถลงผลการสำรวจสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศ ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมกราคม ๒๕๕๓ กลุ่มตัวอย่าง ๑๖,๐๙๙ คน ในพื้นที่ ๒๐ จังหวัดแยกเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน ๘,๐๕๓ คน และกลุ่มประชาชนทั่วไป ๘,๐๔๖ คน โดยสำรวจสภาพการณ์ในด้านความเป็นไทย ด้านครอบครัว และด้านการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ด้านความเป็นไทย พบว่า ยังมีคุณลักษณะความเป็นไทย (Thainess) ที่ยังเข้มแข็งอยู่ในคนไทยในหลายเรื่อง เช่น การยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เป็นนิจการแสดงความน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน การให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่หรือผู้สูงอายุ ฯลฯ โดยพบว่าในกลุ่มประชาชนทั่วไปที่เป็นผู้ใหญ่เฉลี่ยเกือบร้อยละ ๓๐ และในกลุ่มเด็กและเยาวชนราวร้อยละ ๖๐ โดยเฉลี่ยที่ระบุว่าตนมีพฤติกรรมการแสดงน้ำใจต่อผู้อื่น การตอบแทนผู้มีพระคุณและการมีความอ่อนน้อมถ่อมตนเมื่อพบผู้ใหญ่อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด นอกจากนี้ทั้งในกลุ่มผู้ใหญ่ และเด็กกว่าร้อยละ ๖๐ เช่นกันที่ระบุว่าตนมีการคุยกันเรื่องกฎแห่งกรรมการทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่วในครอบครัวของตนในระดับมากถึงมากที่สุด

ด้านภาษาและวัฒนธรรมไทย พบว่า เด็กและผู้ใหญ่ประมาณร้อยละ ๔๕ มีปัญหากับการออกเสียงควบกล้ำและการเขียนความเรียงยาวๆ ส่วน**ด้านอาหารไทย**นั้นยังคงเป็นที่ชื่นชอบของคนไทยอยู่โดยเด็กร้อยละ ๕๔ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๖๑ ระบุว่าตนชอบอาหารไทยมากถึงมากที่สุด แต่ใน**ด้านการดูมหรสพไทยและการใส่เสื้อผ้าไทย**นั้นน้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัดโดยมีเด็กเพียงร้อยละ ๒๒ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๓๑ ที่ระบุว่าตนชอบดูมหรสพไทย เช่น มโนราห์ โขน ยี่เก และฟ้อน ขณะเดียวกันมีเด็กและผู้ใหญ่เพียงร้อยละ ๑๑ และ ๑๒ ตามลำดับที่ระบุว่าตนชอบใส่ผ้าไทยหรือชุดพื้นเมือง โดยที่คนในภาคเหนือนั้นแสดงออกถึงการชื่นชมความเป็นไทยเหล่านี้มากกว่าคนในภาคอื่น

ด้านนิสัยการเรียนรู้ของคนไทย พบว่าเด็กและผู้ใหญ่เกือบร้อยละ ๔๐ มีพฤติกรรมการอ่านหนังสือยามว่าง และมีเด็กร้อยละ ๔๐ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๓๕ ที่ติดตามข่าวสารต่างๆ ที่ตนสนใจจากหนังสือ นิตยสาร และเว็บไซต์ต่างๆ ในระดับมากถึงมากที่สุด แต่เด็กมีแนวโน้มการอ่านหนังสือพิมพ์น้อยลง และน้อยกว่าผู้ใหญ่อย่างชัดเจน โดยผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๓๗ อ่านหนังสือพิมพ์อย่างสม่ำเสมอ ขณะที่เด็กเพียงร้อยละ ๓๐ เท่านั้นที่มีพฤติกรรมดังกล่าว

ด้านความเชื่อเรื่องโชคลางและการพนัน พบว่า ยังอยู่คู่กับคนไทยอยู่พอสมควร โดยผู้ใหญ่จะมีพฤติกรรมเหล่านี้มากกว่าเด็กอย่างชัดเจน โดยผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๓๘ และร้อยละ ๕๑ ที่ดูหมอดู บนบานศาลกล่าว และพกเครื่องรางของขลังติดตัว ในขณะที่เด็กแค่ร้อยละ ๒๓ และร้อยละ ๓๖ ที่มีพฤติกรรมดังกล่าว นอกจากนี้ยังพบว่ามีผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๔๖ เชื่อลอตเตอรี่หรือหวยใต้ดินเปรียบเทียบกับเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงโชคเพียงร้อยละ ๒๐

ด้านนิสัยที่เป็นปัญหาของคนไทย อีกเรื่องหนึ่ง คือ ความไม่มีระเบียบวินัย หรือการมีนิสัยการทำงานที่ไม่ดี โดยพบว่าเด็กถึงร้อยละ ๔๐ ทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น เอาเสื้อออกนอกกางเกงหรือกระโปรง และทิ้งขยะไม่เป็นที่และมีเด็กเพียงแค่ร้อยละ ๕๑ ที่ไปถึงโรงเรียนตรงเวลา ขณะที่ในกลุ่มผู้ใหญ่มีถึงร้อยละ ๓๐ ที่ทำผิดกฎจราจร เช่น ขับรถฝ่าไฟแดง ไม่ข้ามทางม้าลาย และมีผู้ใหญ่แค่ร้อยละ ๔๙ ที่ไปถึงที่ทำงานตรงเวลา ส่วนเรื่องการทำงานเป็นกลุ่มนั้นเด็กมีมากกว่าผู้ใหญ่ โดยมีเด็กถึงร้อยละ ๔๓ ที่ชอบทำงานเป็นกลุ่มเมื่อเทียบกับผู้ใหญ่ที่มีเพียงร้อยละ ๓๘

นอกจากนี้ยัง พบว่า มีเด็กแค่ร้อยละ ๒๖ ที่ทบทวนวิชาเรียนสม่ำเสมอ และมีผู้ใหญ่แค่ร้อยละ ๓๐ เท่านั้นที่มีนิสัยมุ่งมั่น และเอางานกลับมาทำที่บ้าน ในส่วนเรื่องการซบซิบนินทา กลับพบว่าเด็กมีมากกว่าผู้ใหญ่โดยมีเด็กถึงร้อยละ ๔๔ ที่มีพฤติกรรมซบซิบนินทาผู้อื่น ขณะที่ผู้ใหญ่มีพฤติกรรมดังกล่าวร้อยละ ๓๔

อย่างไรก็ตามจากการสำรวจ พบว่าคนไทยยังมีความหวังดีกับสังคมไทย และรู้สึกดีกับการเป็นคนไทยโดยมีเด็กถึงร้อยละ ๗๖ และผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๗๙ ที่เชื่อว่าคนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใด และมีเด็กร้อยละ ๘๑ และผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๘๕ ที่อยากเกิดเป็นคนไทยอีก และนอกจากนี้ยังพบว่ามีเด็กและผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๗๙ และ ๘๕ ที่มีจิตอาสาต้องการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสาธารณะ

มิติวัฒนธรรมครอบครัว พบว่า เด็กร้อยละ ๕๔ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๕๓ ยังมีเวลาทานข้าวเย็นกับครอบครัวเป็นประจำ โดยมีเด็กร้อยละ ๒๓ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๑๘ ที่แทบจะไม่มีเวลาทานข้าวกับครอบครัวเลย รวมทั้งมีเด็กถึงร้อยละ ๔๓ และผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๓๓ ที่ไม่ค่อยได้ไปเที่ยวกับครอบครัวในวันหยุดสุดสัปดาห์ นอกจากนี้ยังพบว่า มีเด็กแค่ร้อยละ ๕๔ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๕๐ ที่ดูโทรทัศน์กับครอบครัวเป็นประจำ โดยมีเด็กร้อยละ ๒๒ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๒๓ ที่ระบุว่าตนแทบไม่มีเวลาดูโทรทัศน์กับครอบครัวเลย นอกจากนี้ยังพบว่า ประเพณีการเยี่ยมญาติในวันหยุดสุดสัปดาห์กำลังค่อยๆ หายไป โดยมีเด็กและผู้ใหญ่เพียงร้อยละ ๒๖ และร้อยละ ๑๘ เท่านั้น ที่ระบุว่าตนยังได้ไปเยี่ยมญาติในวันหยุดสุดสัปดาห์อยู่เสมอๆ และมีเด็กและผู้ใหญ่ถึงร้อยละ ๕๓ และร้อยละ ๔๓ ที่ระบุว่าตนได้ไปเยี่ยมญาติในวันหยุดสุดสัปดาห์น้อยถึงน้อยที่สุด

ภาวะด้านครอบครัวที่น่าจับตา อีกเรื่องหนึ่ง คือ เรื่องการสื่อสารในครอบครัวโดยพบว่าเด็กคุยกับพ่อแม่ผู้ปกครองค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะเรื่องเพศกับเรื่องปัญหาบ้านเมือง แม้ว่าจะมีเด็กถึงร้อยละ ๓๔ ระบุว่าตนปรึกษาปัญหากับครอบครัวในระดับมากถึงมากที่สุด แต่กลับมีเด็กแค่ร้อยละ ๑๓ และ ร้อยละ ๑๑ ที่คุยเรื่องปัญหาการเมืองและเรื่องเพศกับครอบครัวหรือพ่อแม่ผู้ปกครอง

อย่างไรก็ตามการอบรมสั่งสอนบุตรหลานในครอบครัวยังสะท้อนวัฒนธรรมไทยที่ดีหลายเรื่อง โดยพบว่าครอบครัวโดยเฉลี่ยถึงร้อยละ ๗๐ ที่สอนบุตรหลานเรื่อง การใช้ความรุนแรง เรื่องความมีน้ำใจ เรื่องกฎแห่งกรรม และเรื่องความมานะอดทน

ในภาพรวม คนไทยกับการเมืองยังดูเป็นยาขม โดยคนไทยคุยกับเพื่อนเรื่องการเมืองค่อนข้างน้อย เด็กแค่ร้อยละ ๑๕ และผู้ใหญ่แค่ร้อยละ ๒๒ เท่านั้นที่ชอบคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กและผู้ใหญ่แค่ร้อยละ ๒๐ และ ๓๓ ที่ชอบติดตามข่าวการเมือง และเด็กแค่ร้อยละ ๑๓ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๑๕ เท่านั้นที่ชอบแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ โดยพบว่าคนไทยในภาคเหนือและภาคใต้พูดคุ้ยหรือแสดงออกทางการเมืองมากกว่าคนไทยในภาคอื่นและผู้ชายแสดงออกมากกว่าผู้หญิง

ในด้านทัศนคติต่อการเมือง พบว่าเด็กร้อยละ ๖๖ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๗๙ รู้สึกเบื่อหน่ายข่าวการเมือง โดยมีเด็กร้อยละ ๖๗ และผู้ใหญ่ร้อยละ ๘๒ รู้สึกรังเกียจข่าวการทุจริตของนักการเมือง

ทางด้านนายสมชาย เลียงหลาย เลขานุการสำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรม กล่าวว่า การสำรวจสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศไทย
เป็นโครงการที่ทางสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้ริเริ่มขึ้น
ร่วมกับสถาบันรามจิตติ ด้วยเห็นว่าการติดตามสภาพการณ์เรื่องนี้เป็นสิ่งจำเป็น
ในยุคโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของคนไทยค่อนข้าง
มาก ทั้งนี้ข้อมูลจากการติดตามสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมจะเป็นส่วนหนึ่งของ
การกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานทางวัฒนธรรมที่จะเข้าไปเสริมจุดเด่นด้าน
วัฒนธรรมของคนไทย เช่น วัฒนธรรมจิตอาสา วัฒนธรรมความเชื่อเรื่องบาป
บุญคุณโทษ ในขณะเดียวกันเรื่องที่เป็นจุดอ่อน เช่น วัฒนธรรมการใช้เวลา
ในครอบครัวและการเลี้ยงดูบุตรหลานที่อ่อนแอหลง หรือวัฒนธรรมการทำงาน
หรือความมีระเบียบวินัยก็จะได้มีข้อมูลที่ใช้เป็นฐานในการวางแผนรณรงค์
การสร้างค่านิยมทางวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ให้มีมากขึ้นต่อไป

ภายใต้โครงการวิจัยและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของสังคมไทยระยะที่ ๑ โดยการสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาตินี้ สถาบันรามจิตติยังได้พัฒนาโครงการคู่ขนานไปพร้อมกับโครงการติดตามสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมที่ได้สรุปผลไปข้างต้นอีกจำนวน ๒ โครงการ ดังนี้

๑. โครงการสร้างหลักสูตร “โรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม” ต่อยอดเพื่อสอนเทคนิคการผลิตหนังสารคดีสั้นให้นักเรียนในโครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ให้ทุนวิจัยสนับสนุนมาก่อนหน้านี้ โดยโรงเรียนทำหนังได้เริ่มดำเนินการใน ๒ พื้นที่นำร่อง คือ พื้นที่จังหวัดลำปางและพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยโครงการได้สรุปผลการดำเนินงานในรูปแบบของงานมหกรรมโรงเรียนทำหนังไปเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ที่ผ่านมานี้ จังหวัดลำปาง มีผู้สนใจเข้าร่วมงานทั้งยุววิจัย ครูที่ปรึกษา และผู้ที่สนใจเป็นจำนวนกว่า ๓๐๐ คน ซึ่งคาดว่าจะจากความสำเร็จในปีแรกจะมีการขยายผลไปอีกหลายพื้นที่ในปี ๒๕๕๓ นี้

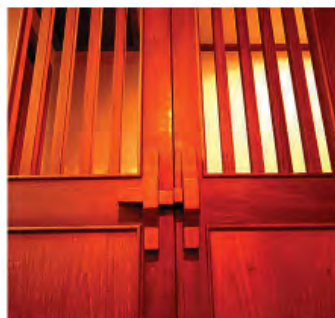

๒. โครงการ “การนำผลการวิจัยมาผลิตสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรม” โดยการนำข้อมูลจากจังหวัดที่เป็นพื้นที่สำรวจ ๒๐ จังหวัด มาสร้างเป็นสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรม ๑ เรื่อง และโฆษณา รณรงค์ทางวัฒนธรรมสำหรับเผยแพร่สื่อโทรทัศน์ ๒ เรื่อง และสื่อวิทยุ ๒ เรื่อง โดยเน้นประเด็นที่สำคัญที่สามารถนำมาเผยแพร่และสร้างกระแสในสังคม อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างคุณค่าของวัฒนธรรมการใช้ชีวิตในมิติต่างๆ ให้แก่คนไทยทุกช่วงวัยต่อไป

‘แก่นวัฒนธรรมที่แท้’ มีคุณค่าลึกซึ้งยิ่งต่อสังคม การแสดงออกทางวัฒนธรรมช่วยสื่อถึงตัวตนเรา พร้อมกับบ่งทางไปสู่การเปิดใจให้พี่น้องร่วมสังคมที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรม เมื่อใดที่เราสามารถชื่นชมประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรมของเราควบคู่ไปกับการเคารพและชื่นชมประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรมของผู้อื่น เมื่อนั้นเราจะเป็นสังคมที่เข้มแข็ง พร้อมจะร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาบ้านเมืองไปสู่เป้าหมายอันเป็นอุดมคติร่วมกัน...วัฒนธรรมยังเป็นภูมิปัญญาความคิดที่ช่วยให้เราตั้งคำถามต่อความเป็นไปและความเปลี่ยนแปลงในสังคมได้อย่างเท่าทันและชาญฉลาด...วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ทำให้ชาติของเรามีพลังสร้างสรรค์ทางสังคมสูง มีภาพลักษณ์ที่น่าศรัทธาและพื้นที่ที่สว่างงามในเวทีโลก...

จาก วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์วัฒนธรรม ๒๐๐๕ - ๒๐๐๙
กระทรวงวัฒนธรรม ประเทศนิวซีแลนด์

สนใจโครงการติดต่อ
สถาบันรามจิตติ

๑๓๑ /๖ ซอยแจ้งวัฒนะ ๑๓ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐
โทรศัพท์ ๐๒-๕๗๓-๕๕๓๓-๓๔ โทรสาร ๐๒-๕๘๒-๘๓๘๕
อีเมล: ramajitti@yahoo.com, childwatch@gmail.com

เอกสารแนบหมายเลข ๕

แบบประเมินความพึงพอใจสำหรับงาน
“แถลงผลการสำรวจสภาพการณ์ทางวัฒนธรรม”

แบบประเมินผลความพึงพอใจสำหรับงาน “แสดงผลการสำรวจสภาวะการดำเนินงาน”
(ภายใต้โครงการวิจัยและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของสังคมไทยระยะที่ ๑)
วันอังคารที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓ สถานที่ Amantee House

ข้อมูลพื้นฐาน

๑. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง อายุ.....ปี

๒. จังหวัด.....หน่วยงาน.....

สถานที่ติดต่อ.....

 ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด → น้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
๑) ความเหมาะสมของการวิจัยติดตามสภาวะการดำเนินงาน					
• ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์					
• ความเหมาะสมของวิธีการวิจัย (การสำรวจ)					
• ความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่าง					
• ความเหมาะสมของแนวทางการวิเคราะห์					
๒) ประเด็นในการติดตามสภาวะการดำเนินงาน					
• ความหลากหลายของประเด็นที่ติดตาม					
• ความครอบคลุมเนื้อหาสาระทางวัฒนธรรมที่ควรติดตาม					
• ความน่าสนใจของประเด็นที่ติดตาม					
• ความสามารถในการสื่อสารประเด็นต่อสาธารณะ					
๓) คุณค่าของข้อค้นพบในแต่ละมิติทางวัฒนธรรม					
• คุณค่าของผลการสำรวจในมิติวัฒนธรรมความเป็นไทย					
• คุณค่าของผลสำรวจในมิติวัฒนธรรมครอบครัว					
• คุณค่าของผลสำรวจในเรื่องมิติวัฒนธรรมการวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางการเมือง					
๔) ประโยชน์ของการวิจัยที่ท่านคาดหวังจากงานวิจัยนี้					
• การนำไปสู่ฐานข้อมูลสภาวะการดำเนินงานของประเทศไทย					
• การสร้างความตระหนักทางวัฒนธรรมต่อสังคม					
• การขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์วัฒนธรรม					
๕) ภาพรวมของงานแถลงข่าว					
• ระยะเวลาที่จัดงานแถลงข่าว					
• สถานที่จัดแถลงข่าว					
• การประชาสัมพันธ์งานแถลงข่าว					
• คุณภาพของเอกสารประกอบการแถลงข่าว					

○ ท่านคิดว่าควรมีการติดตามสภาวะการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีหรือไม่

☐ ควร ☐ ไม่ควร ☐ ไม่มีความเห็น

○ ท่านอยากให้ติดตามสภาวะการดำเนินงานเรื่องใดเพิ่มเติมหรือไม่.....

.....

○ ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....

.....

เอกสารแนบหมายเลข ๖

หลักสูตรโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม

คู่มือทำหนังสารคดีประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

สถาบันรามจิตติ
RAMAJITTI INSTITUTE

ทำไมต้องทำหนังสือสารคดี

ถ้าถามว่าใครไม่เคยดู “สารคดี” บ้าง คงมีคนยกมือเพียงคนเดียว คือคนที่ไม่รู้ว่าที่เคยดูนั้นเรียกว่าสารคดีเท่านั้นเอง ภาพยนตร์สารคดีเป็นสิ่งที่เราพบเห็นผ่านตาในโทรทัศน์อยู่บ่อยๆ ที่สารคดีเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายนี้เพราะเป็นสื่อที่นำเสนอให้ผู้ชมได้รับความรู้ ในรูปแบบที่น่าสนใจ สามารถเล่าผ่านภาพและเสียงให้ผู้ชมรู้สึกเพลิดเพลิน สามารถนำสาระความรู้ที่หนาเป็นปึกที่แค่คนอ่านเห็นก็ส่ายหน้ามาโลดเล่นเป็นภาพและเสียงบนหน้าจอให้ผู้ชมดูได้ไม่รู้เบื่อทั้งๆ ที่เนื้อหาปริมาณเท่ากัน ดังที่ว่าทกรรมอมตะได้กล่าวไว้ว่า

“ภาพหนึ่งภาพสามารถแทนคำพูดได้เป็นพัน ๆ คำ”

ในการผลิตสารคดีนั้นต้องอาศัยการสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเรื่องราวอย่างเป็นขั้นเป็นตอน จึงเป็นที่น่าสนใจว่าถ้ากระบวนการทางสารคดีนี้มาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่จะใช้ในการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในโครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจะช่วยเพิ่มพลังในการเรียนรู้ได้อย่างไร และในท้ายที่สุดของกระบวนการเรายังได้หนังสือสารคดีที่เป็นผลงานจากการศึกษาและเล่าเรื่องในมุมมองของเด็กๆเองอีกด้วย

การผลิตภาพยนตร์สารคดียังไม่มีหลักสูตรที่ตายตัว จึงสามารถปรับเปลี่ยนพลิกแพลงการนำเสนอได้หลากหลาย หนังสือเล่มนี้ไม่ได้เป็นตำราที่ถูกต้องตายตัว แต่เป็นการนำเสนอให้เห็นหลักและขั้นตอนในการทำงานในการผลิตภาพยนตร์สารคดีที่เก็บเกี่ยวจากประสบการณ์ทำงานในการผลิตภาพยนตร์สารคดีที่ผ่านมา ผ่านการพูดคุย รวบรวมข้อความรู้จากบทความ หนังสือ และผู้รู้หลายๆท่าน ซึ่งจะเป็นการผนวกกับขั้นตอนและระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อค้นหาและย้อนรอยกลับไปสู่อุดมคติเพื่อเข้าใจในความเป็นมาเป็นไป เห็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงหลากหลาย อันจะนำไปสู่การสัมผัสที่ซาบซึ้งในความงดงาม ของประวัติศาสตร์ เพื่อที่จะสร้างเป็นเส้นทางในการก้าวเดินไปสู่อนาคต

เรื่อง

หน้า

เรื่องนำรู้จักก่อนสร้างหนังสารคดี	5
- สารคดีประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	6
- การคิดเป็นภาพ	9
เทคนิคสำหรับนักเขียนบทสารคดีและฝ่ายข้อมูล	10
- Professional Tip: นักเขียนบทสารคดี	13
- รูปแบบการเขียนบทสารคดี	16
เทคนิคการถ่ายทำสำหรับตากล้อง	18
- การสื่อความหมายด้วยภาษาของภาพ	18
- การเคลื่อนไหวของกล้อง	20
- การเคลื่อนไหวของเลนส์	22
- ระดับมุมมองกล้อง	23
- Professional Tip: นักเขียนบทสารคดี	24
เทคนิคสำหรับนักพากย์เสียง	28
เทคนิคสำหรับนักตัดต่อ	29
- เสียงประกอบสำหรับหนังสารคดี	32
- Graphic	33

สารคดี คืออะไร?

สารคดี คือการนำเสนอข้อมูลหรือข้อเท็จจริงมานำเสนอในสัดส่วนที่ลงตัวระหว่างเนื้อหากับวิธีการนำเสนอไม่ให้น่าเบื่อหรือขาดเนื้อหาเกินไป มีการตั้งคำถามในประเด็นที่ดึงดูดความสนใจและนำเสนออย่างกลมกลืน เพื่อให้คนเกิดความ “สนใจ” และติดตามอย่าง “เพลินเพลิน”

สารคดีทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม คือการถ่ายทอดให้เห็นความงาม...แล้วความงามอยู่ตรงไหน? ความงามนั้นมี 2 แบบ คือจากรูปลักษณ์ภายนอกที่สัมผัสได้ด้วยตา คือ ลวดลาย สี สัน รูปร่าง เป็นตัวตกแต่ง และความงามที่แฝงอยู่ภายในอันจะสัมผัสได้ด้วยจิตใจ เหมือนดั่งเจดีย์โบราณนอกจากมีลวดลายอันวิจิตรงดงามแล้ว ศรัทธาของผู้สร้าง จริยวัตรอันงดงามของศาสนิกชน ยังจะสร้างให้เกิดความมหัศจรรย์ใจแก่ผู้พบเห็นได้ยิ่งกว่า ดังคำกล่าวที่ว่า

“ความมหัศจรรย์ของมนุษย์ น่าสนใจกว่าสถานที่เสมอ”

สารคดีทางประวัติศาสตร์นี้จะเป็นการรวมความงามทั้งสองอย่างเข้าด้วยกัน เพื่อถ่ายทอดความประทับใจ ความภาคภูมิใจ ความรู้สึกหวงแหนต่อสิ่งที่มีคุณค่านี้ให้แก่คนอื่นต่อๆ กันไป

ในการสร้างสารคดีที่สมบูรณ์นั้น จำเป็นต้องสร้าง “มิติ” ให้ผู้ชมได้สัมผัสความงามครบทุกด้าน ซึ่งสารคดีของเราต้องมีมิติ 3 ด้านคือ

ด้านกว้าง หมายถึงการเสนอเรื่องราวรอบด้านหรือประเด็นสำคัญที่ล้อมรอบตัวข้อมูลที่จะนำเสนอ

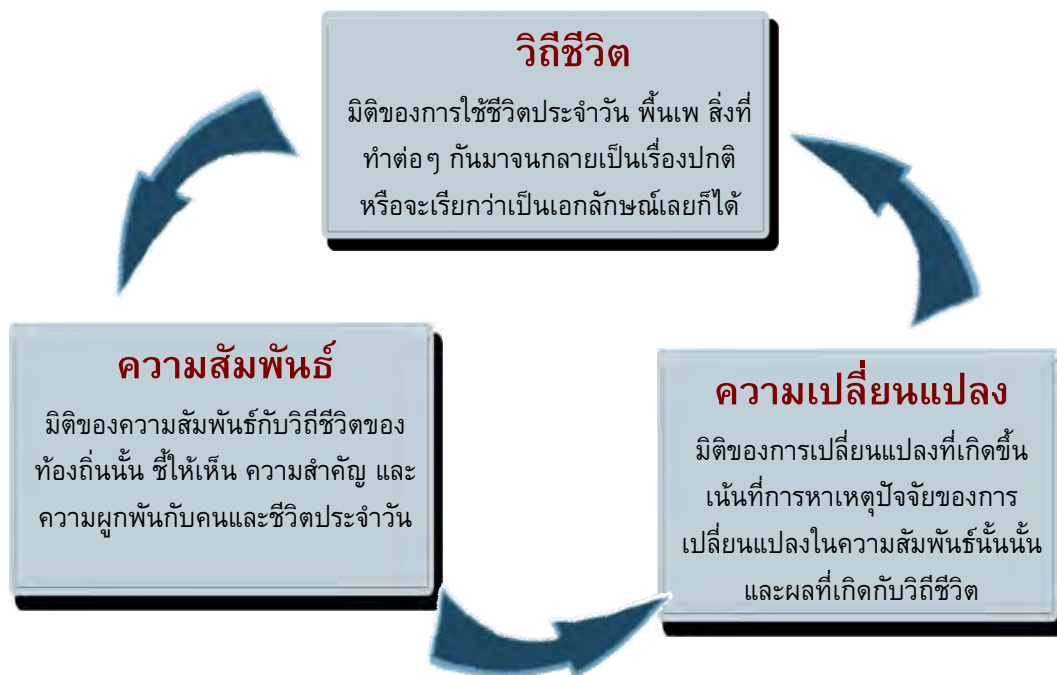
ด้านยาว หมายถึง การนำเสนอภาพที่ทำให้มองเห็นความเป็นมาที่ยาวไกลจากอดีตสู่ปัจจุบัน

ด้านลึก หมายถึงการนำเสนอเรื่องที่ลึกซึ้งลงไปในจิตวิญญาณของผู้คนที่มีความผูกพันอยู่กับสิ่งนั้นๆ ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งหลักคิดทั้ง 3 ด้านนี้ต้องเกาะไปกับแก่นเรื่องอันหมายถึงข้อคำถามหลัก หรือประเด็นหลักของเรื่อง หรือหัวข้อของงานวิจัย

สารคดีประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

สารคดีเชิงประวัติศาสตร์นั้นสามารถพบเห็นได้บ่อยๆ ทางโทรทัศน์ โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ชาติไทยนั้น(ที่เต็มไปด้วยประวัติการรบกับพม่า) นั้นมักออกมาเป็นสารคดีเรื่องใหญ่อยู่ล้งการ แต่การทำสารคดีนั้นไม่ได้จำเป็นต้องเป็นเรื่องใหญ่ระดับชาติเสมอไป ประวัติศาสตร์ระดับท้องถิ่นที่ใกล้ตัวกว่าก็ย่อมนำมาสร้างเป็นสารคดีที่ดีได้

สารคดีทางประวัติศาสตร์นั้นยังมีศัพท์เวิร์ดอยู่อีก 3 คำ นั่นคือ **วิถีชีวิต** **ความสัมพันธ์** และ**ความเปลี่ยนแปลง** สามคำนี้เรียกได้ว่าเป็นแกนในการทำสารคดีประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเลยก็ว่าได้

การทำหนังสือสารคดีนั้นแน่นอนว่าจะไม่สามารถเสร็จด้วยตัวคนเดียวได้ การทำสารคดีจึงต้องสร้างทีมงานที่รู้จักกันเหมือนชิ้นส่วนตัวต่อที่มารวมกันอย่างลงตัว มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ตามความสามารถของลูกทีมแต่ละคน ตามนี้

ช่างภาพ ผู้เก็บภาพเหตุการณ์ สถานที่ หรือ การสัมภาษณ์บุคคล สร้างสรรค์มุมมอง พิสดารดึงดูดผู้ชม

ผู้ลำดับภาพหรือทีมงานตัดต่อ เป็นผู้ลำดับ เรื่องราวด้วยภาพที่บันทึกมา เชี่ยวชาญการ ตัดต่อใส่เสียงเลือกฉากให้ตัวสารคดี

ผู้บรรยายหรือพิธีกร นักพากย์ผู้ใช้น้ำเสียง ชักกล่อมเรื่องราวให้ผู้ชมเข้าใจเนื้อหาของ สารคดี

ฝ่ายข้อมูล ถูกรวบรวมความรู้ของทีมที่จะช่วยเรื่อง การหาข้อมูลหรือรวบรวมข้อมูลทุกอย่างที่จะ ใช้ในการผลิตสารคดี

ผู้เขียนบทสารคดี เป็นผู้ที่กำหนดการดำเนิน เรื่องราวของสารคดีจากข้อมูลที่มี ซึ่งช่วยใน การวางแผนการถ่ายทำและดำเนินขั้นตอน การผลิต

อย่างไรก็ตาม ในการทำงานจริงอาจมีการชนบทบาทกันบ้างก็ไม่ใช่ไร บางคนอาจเป็นตากล้องที่ดีได้พอๆ กับเป็นนักพากย์ นักเจาะข้อมูลด้วยก็อาจจะ เป็นนักตัดต่อมือฉมังได้เช่นกัน การสุมหัวช่วยกันหลายคนนั้นก็ไม่ได้ผิดกติกา ทั้งนี้การ แบ่งหน้าที่กันก็เพื่อแบ่งเบาความเหนื่อยตามความถนัดของแต่ละคนนั่นเอง

ในการทำสารคดีนั้น มีข้อควรจำอย่างหนึ่งว่า **“การตั้งคำถามที่ดีนั้น นำคั่นหามากกว่าเรื่องเล่า”** ซึ่งจะช่วยให้สารคดีเป็นมากกว่าการ “เล่าเรื่อง” แต่จะ เป็นการ “เล่าอารมณ์” ให้ประทับความรู้สึกของคนดูอีกด้วย ซึ่งถ้าจะให้เห็นภาพรวม ของการทำสารคดีก็คงเหมือนดังที่กลอนบทนี้ไว้...

- **ข้อใจ (กำหนดปัญหาการวิจัย)** : ตั้งคำถามที่อยากรู้และจะไปศึกษาเพื่อนำเสนอคำตอบสารคดี เมื่อไหร่ ที่ไหน อย่างไร กับใครบ้าง และทำไม
- **หมายคำตอบ (ตั้งสมมติฐาน)** : กระบวนการวางแผน **“โครงเรื่องสารคดี”** เพื่อจะวางแผนเก็บข้อมูลอะไร ใช้เครื่องมือแบบไหน หาความรู้ อย่างไร จากใครบ้าง ซึ่งขั้นตอนนี้สำคัญมากในการทำสารคดี
- **สอบสวน (เก็บข้อมูล)** : กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกภาพ เหตุการณ์ ตรวจสอบข้อมูล เน้นประสบการณ์ที่ได้สัมผัสในพื้นที่และชุมชน และเรื่องราว เรื่องเล่าความทรงจำ จนถึงหลักฐานภาพถ่ายร่องรอยอดีตด้วย
- **ครวญใคร่(วิเคราะห์)** : วิเคราะห์ จำแนกและจัดต่อข้อมูล บันทึก ฉาก ตอน ภาพ เพื่อนำเสนอทั้งมิติกว้าง ยาว ลึก ซึ่งต้องอาศัยทักษะการ คัดเลือก คัดกรอง เทคนิคการตัดต่อ เพื่อประกอบภาพต่างๆให้เป็นสารคดี
- **ไขความจริง (สรุปและนำเสนอ)** : นำเสนอผลการวิจัย เขียนเรื่องราว เล่า เรื่องด้วยภาพหรือหนังสือสารคดี

หากคนทำเองสารคดีคิดไม่ออกว่าจะให้ภาพออกมาเป็นอย่างไร ก็คงยากที่จะถ่ายทำให้สำเร็จได้ เพราะการนำเสนอหนังสารคดีนั้นสื่อความด้วย “ภาษาภาพ” ให้คนดูเข้าใจข้อความโดยไม่ต้องมีคำอธิบายด้วยตัวอักษร หากสารคดีเต็มไปด้วยตัวอักษรแล้วก็คงไม่ต่างกับฉายหนังสือเล่มหนึ่งขึ้นจอโทรทัศน์ ซึ่งคงไม่ดีต่อผู้ชมที่เพื่อการอ่านหนังสือเป็นแน่

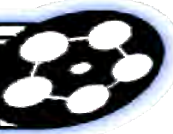
ที่นี่ มาดูกันว่าอย่างไรจึงเรียกว่าคิดเป็นภาพ เช่น ถ้าคำว่า “อิสระ” ถูกแปลงออกมา...เราจะนึกถึงภาพอะไร?...คิดสักสามวินาทีค่อยอ่านต่อ....ตอนนี้ถ้ามีภาพ “นก” เข้ามาในหัวแล้วละก็แสดงว่าต่อมการคิดเป็นภาพเริ่มทำงานแล้ว ทั้งนี้ก็แล้วแต่พลังจินตนาการและการเชื่อมโยงความหมายของแต่ละคนด้วย เช่น “ความกว้างใหญ่” อาจตีความได้ถึง “ทะเล” หรือ “ท้องฟ้า” ก็ไม่แปลก

ในสารคดีนั้นเราต้องหาภาพมาสื่อให้คนดูเข้าใจง่ายดูเห็นแล้วร้อง อ้อ ยังไงยังงั้น ดังเช่นที่ **คุณธีรภาพ โลหิตกุล** นักผลิตสารคดีชั้นครูเคยเปรียบเทียบการคิดเป็นภาพ คือ

“การนำนามธรรมมาสร้างสรรค์ให้เกิดรูปธรรม ดังการเพ้นหาก่อนกรวดมาอธิบายพื้นพิภพ”

นั่นคือการเลือกหาตัวแทนที่มีพลังในการช่วยอธิบายเนื้อหาที่ยากจะเล่าหรืออธิบายได้หมด เหมือนเราหยิบก้อนหินขึ้นมาชั่งก่อนแล้วเราจะรู้ว่าที่ตรงนั้นเป็นอะไร เป็นทองคำ น้ำตก หรือ ถนนลาดยาง

เพื่อการค้นคว้าเชิงสารคดีแล้ว นักสารคดีต้องมองให้ออกว่าควรหยิบหินก้อนใดจึงจะสามารถอธิบายเรื่องที่ค้นคว้าอยู่ได้

การวางเค้าโครงเรื่อง และขั้นตอนการเขียนบทสารคดี

นักเขียนบทสารคดีนั้นก็เหมือนกับหอบังคับการบิน เป็นผู้กำหนดทิศทางของสารคดี งานสำคัญคือการวางแผนเรื่อง (Theme) กำหนดโครงเรื่อง (Plot) เพื่อเป็นการวางเป้าหมายและแนวทางในการผลิต ทั้งนี้ทั้งนั้น ฝ่ายข้อมูลจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยผู้เขียนบทสนับสนุนด้านข้อมูล ซึ่งอาจได้มาจาก

1. ข้อมูลหรือเรื่องราวที่ทำการศึกษามา อาจได้จากข้อมูลในหนังสือ การค้นคว้า หรือการพบปะพูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลที่การสัมภาษณ์ในเรื่องราวที่เราศึกษาวิจัย
2. จากการเดินทางไปศึกษาสำรวจในพื้นที่จริง การพูดคุยกับแหล่งข้อมูลในท้องถิ่น
3. จากการนำข้อมูลที่ศึกษามาแปรรูป พัฒนาแนวคิดใหม่ให้เกิดประเด็นที่น่าสนใจขึ้น

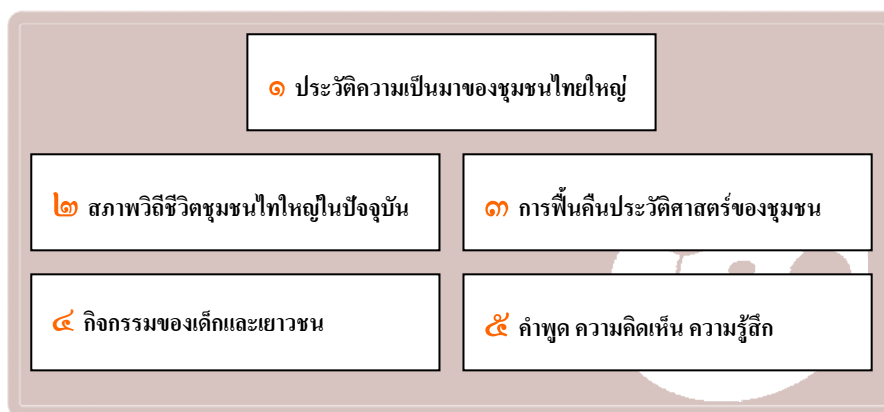
ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเองนั้นถือได้ว่าเป็น **ข้อมูลมือหนึ่ง** คือได้จากการพบเจอด้วยตัวเอง ได้สัมผัสของจริง เป็นข้อมูลที่จะช่วยให้สารคดีของเรานั้นมีพลัง สดใหม่ น่าสนใจยิ่งขึ้น ส่วนข้อมูลที่ได้มาจากหนังสือหรือคำบอกเล่าต่อๆ กันมานั้นถือเป็น **ข้อมูลมือสอง** ที่ความสดใหม่อาจจะไม่ดึงดูดเท่า การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลด้วยตัวเองจึงจำเป็นอย่างยิ่งต่อการทำสารคดี

การกำหนดแก่นเรื่องนอกจากจะช่วยชี้ทิศทางในการผลิตตัวสารคดีแล้วยังช่วยในการกำหนดแนวทางหรือรูปแบบของเรื่องที่จะนำเสนอด้วย เช่นสารคดีทางประวัติศาสตร์นั้นสามารถนำเสนอได้ในรูปแบบการเล่าเรื่องราวย้อนรอย การเดินทางท่องเที่ยวผจญภัย หรือแม้กระทั่งการผลิตสารคดีเชิงละครก็สามารถทำได้

ที่นี่ เมื่อเราได้แก่นเรื่องชัดเจนแล้วก็เหมือนกับมีแสงจากประกาศการนำทางไม่ให้หลง เรือก็จะเคลื่อนไปสู่ขั้นตอนการสร้างเรื่องราวกัน

มาตรฐานเด็กไทยย่อมจะคุ้นเคยกับการเขียนเรียงความในรูปแบบการเขียน “คำนำ” “เนื้อเรื่อง” และ”สรุป” ตามลำดับ แต่ในการนำเสนอสารคดี กฎเกณฑ์ เหล่านี้มีอาจผูกมัดเราไว้ได้ บทสารคดีนั้นจะขึ้นต้นด้วยบทนำเพื่อปูความเข้าใจแก่ ผู้ชมเสียก่อน หรือจะเริ่มด้วยส่วนสรุปเพื่อดึงความสนใจความตระหนักของคนดูก็ไม่ เสียหาย หรือแม้แต่การนำมาด้วยเนื้อหาที่น่าสนใจที่สุดขึ้นมาก่อนก็ยังได้ หากจะ เปรียบกับการนับเลข ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ การนับแบบสารคดีอาจนับเป็น ๕ ๔ ๓ ๒ ๑ หรือ ๓ ๔ ๕ ๒ ๑ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและกลเม็ดที่เด็ดในการนำเสนอให้ น่าสนใจของนักทำสารคดีเอง

ให้สมมติว่าเรามีเนื้อเรื่องสำคัญในการทำเป็นบทสารคดีอยู่ ๕ เรื่อง ให้เราลอง เรียงลำดับเหตุ การณ์ในหนังสือสารคดีของเราจาก ๑ - ๕ ดังตัวอย่างเรื่อง “ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นชุมชนชาวไทใหญ่”

ถ้าเรื่องราวของเยาวชน (๔) เป็นตัวแกนของเรื่องเราอาจนำมาขึ้นเป็นต้น เรื่องได้ แต่ถ้าอาหารจานหลักมาแต่เริ่มทั้งหมดคนดูก็คงอึดก่อนเป็นแน่ จึงต้องใช้ การตัดแบ่งเป็นจายย่อย เอาจานหลักแสนอร่อยมาเรียกน้ำลายคนดูก่อนเสียส่วน หนึ่ง จากนั้นก็เรียกความอยากอาหารด้วยเครื่องเคียง รายละเอียดปลีกย่อย (๑) (๒) แล้วค่อยเสิร์ฟจานหลักที่รอคอย (๔) แล้วตบท้ายด้วยของหวาน (๓) (๕) ให้คนดูซึ่งจอร์วังไปกันเลยทีเดียว

เมื่อจัดข้อมูลเป็นหัวข้อได้แล้วก็สามารถจัดคิวออกแสดงได้ ลำดับการออกฉากของแต่ละหัวข้อนั้นเป็นการโชว์ฝีมือของนักเขียนบทเลยทีเดียวก็ได้ เพราะแม้กระทั่งมุกตลกที่มีเรื่องเล่าเดียวกัน เนื้อหาเดียวกัน ถ้าเล่าผิดลำดับเพียงนิดเดียวความฮา ก็จะกลายเป็นความ “แป้ก” ไปในบัดดล

ทีนี้ เราจะทำอย่างไรไม่ให้สารคดีของเรา “แป้ก”? ภูมิคุ้มกันที่ดีที่สุดคือการเข้าใจเนื้อหาอย่างถ่องแท้และเข้าใจอารมณ์คนดู ซึ่งอาจอาศัยหลักคิดใหญ่ๆ ดังนี้

- **ประโยคแรกต้องดึงดูด** ดุจนุ่มบอกรักสาว หากไม่มีวาทีะอันโดนใจย่อมมีอาจกุมใจสาวน้อยไว้ได้... สารคดีก็เช่นกัน ถ้าอยากให้คนดูสนใจสารคดีของเราก็ต้องเริ่มให้โดนใจ ไขว้ทะเด็ด ภาพดี ดนตรีเด่น เชื่อเชิญให้ติดตามเนื้อหาที่จะนำเสนอ
- **มีความสอดคล้อง** เนื้อหาไม่โดดข้ามไปข้ามมาจนผู้ชมดูแล้วงง ดำเนินอย่างลื่นไหลต่อเนื่อง
- **สรุปได้กินใจ** สิ่งหนึ่งที่จะทำให้ผู้ชมเข้าใจสารคดีของเราอย่างลึกซึ้ง คือการสร้างความประทับใจให้ผู้ชมจดจำเรื่องราวข้อคิดที่เราฝากไว้ในหนังได้แม้หนังจะจบไปแล้วก็ตาม

อะไรทำให้บทหนังดี? คำถามนี้คงหาคำตอบได้ตามร้านค้าชั้นนำทั่วไป แต่บทหนังที่ยอดเยี่ยมไม่ธรรมดาแสดงออกถึงความเป็น “มืออาชีพ” นั้นจะเกิดขึ้นได้จากอะไรบ้าง? ขณะที่หนังดีมีอยู่หลายเรื่องแต่มีไม่มากที่ติดตามคนดูไปยาวนาน ฟังระลึกไว้เสมอว่าบทหนังที่ดีไม่ใช่เพียงแค่นำองค์ประกอบต่างๆมาจัดวางตามสูตรสำเร็จ แต่คือการที่เราสร้างมันด้วยความรู้สึกและความพยายามที่เหนือชั้น...ดังนี้

1. คิดให้ลึก

ความคิดที่คิดลึกมาก ต้องคิดทบทวนซ้ำแล้วซ้ำอีก กล้าเปิดทางให้กับความคิดใหม่ๆ ทำหายความคิดเดิม เพื่อที่จะพบไอเดียที่เปี่ยมด้วยแรงบันดาลใจ ความสร้างสรรค์ ให้นักดูต้องอุทานเป็นเสียงเดียวกันว่า “มันล้ำลึกจริงๆ”

2. รู้สึกให้มาก

การสร้างให้เกิดความรู้สึกร่วมของคนดู กล้าทำสารคดีให้คนดู“อิน” กับสารคดีจนต้องหัวเราะ ร้องไห้ หวาดกลัว เห็นใจ ซาบซึ้งไปกับเนื้อเรื่อง ยิ่งเข้าถึงใจคนดูมากเท่าไร ผู้ชมก็จะยิ่งจดจำไปนานเท่านั้น

3. ฝากแรงบันดาลใจ

การจะให้สารคดีไม่จบลงเพียงแค่อ่านบทหนังที่มีสาระ ต้องสามารถปลุกให้คนดูต่อยอดจากข้อความที่เราสื่อได้ด้วย ถ้าสารคดีของเราทำให้เกิดแรงบันดาลใจ หรือจุดประกายความคิดให้ผู้คนเปลี่ยนแปลงตัวเองหรือสังคมให้ดีขึ้น นั่นเท่ากับว่าใจของเราสามารถสื่อผ่านสารคดีไปถึงใจของผู้ชมได้แล้ว

4. ทำหายคนดู

สารคดีไม่ได้วางคนดูเป็นผู้รับเท่านั้น แต่ต้องทำให้คนดูมีส่วนร่วมไปด้วยกัน โดยกระตุ้นให้คนดูคิดตามติดตามจนเข้าถึงแก่นของเรื่อง

5. รู้ค่ารายละเอียด

ทุกสิ่งที่อยู่ในสารคดีนั้นมีประโยชน์ต่อการสื่อสารกับคนดูเสมอ รายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ ทั้งสีหน้าท่าทาง แม้กระทั่งรอยยิ้มบนห้วงคิ้วล้วนมีส่วนช่วยให้คนดูสามารถสัมผัสถึงอารมณ์บรรยากาศของเรื่องได้เอง

6. ละเมียดกับชีวิต

นักเขียนบทสารคดีต้องรู้จักคนที่เรากำลังเขียนบทให้เป็นอย่างดีเพราะปลายปากกาของเราจะกำหนดบทบาทที่เขาจะโลดแล่นในหนัง ดังนั้นเราต้องลองวางตัวเองเป็นคนดูเพื่อให้เข้าใจทั้งสามฝ่ายว่า **“คนในเรื่อง”** อยากบอกอะไรกับ **“คนดู”** แล้ว **“คนเขียนบท”** จะวางองค์ประกอบอย่างไรให้ **“คนดู”** รู้สึก ตรงกับที่ **“คนในเรื่อง”** อยากให้รู้สึก

7. อย่าคิดแทนคนอื่น

ถึงแม้เราจะศึกษาข้อมูลทุกอย่างเป็นอย่างดีแต่เราไม่ใช่คนที่อยู่ร่วมทุกเหตุการณ์ อย่าลืมนะว่าเราเห็นสิ่งต่างๆ จากมุมมองของเราเองเท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้สารคดีของเราสมจริง นักเขียนบทต้องแยกแยะออกว่าสิ่งใดเป็น **“ข้อเท็จจริง”** และสิ่งใดเป็น **“ความคิดเห็น”** หากเรานำความคิดเห็นของเราไปเป็นข้อเท็จจริงแล้วเนื้อหาก็คงถูกบิดเบือนเอาได้

8. ยืนหยัดข้อตรง

สารคดีนั้นแสดงความจริงให้ประจักษ์ต่อผู้ชม ดังนั้นนักเขียนบทต้องยืนหยัดให้สารคดีของเราเป็นตัวแทนเล่าสิ่งที่เป็นความจริงที่เกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมาเพราะความจริงนี่เองที่เป็นหัวใจหลักของสารคดี

9. ลุ่มหลงให้สุดใจ

การจะทำสารคดีให้สำเร็จนั้น ต้องอาศัยพลัง “บ้า” จากใจคนทำ เราอาจเคยเห็นตากล้องลุนน้ำไปครึ่งตัวตื่นแต่ไก่ยังไม่ขันเพื่อไปเก็บภาพ นักตัดต่อที่นั่งตัดภาพอย่างไม่รู้เหน็ดเหนื่อย บทสารคดีที่ยอดเยี่ยมก็มาจากความเอาใจใส่ของนักเขียนบทเช่นกัน ยิ่งเราหลงใหลในสารคดีเท่าไรเราก็จะสนุกกับงานได้ไม่รู้เหน็ดเหนื่อย

10. เรียบง่ายไม่ผิด

หนังบางเรื่องมีแนวคิดที่ลึกซึ้งแต่คนดูงง สารคดีนั้นต้องสื่อให้ถึงใจคนดู ดังนั้นจะให้คนดูงงคงไม่ดีแน่ บางครั้งจะเห็นว่าแค่เล่าเรื่องเรียบๆ ง่ายๆ กลับสามารถนำคนดูเข้าถึงแก่นเรื่องได้ดีกว่าเสียอีก สำหรับคนที่ชอบความโลดโผนก็ไม่ผิดเช่นกัน แต่อย่าลืมว่าที่สำคัญจริงๆ คือคนดูรู้เรื่องเท่านั้นเอง

11. ติดตามตรึงใจ

สารคดีที่ดีมีคุณค่าอยู่เหนือกาลเวลา นักเขียนบทไม่ใช่เพียงเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ต้องตีความให้ลึกถึงแก่น สร้างการขับเคลื่อนของกลไกในใจผู้ชม ให้แม้แต่ลูกหลานของเราในสิบปีข้างหน้ายังสามารถเข้าใจข้อความที่เราส่งต่อได้

12. ไม่มีคำว่าคอย

หากมีแต่ “คอย” ก็จะได้ลงมือทำ หลายคนคอยโอกาส คอยเวลา คอยสาระพัดปัจจัยที่จะทำสารคดี ลองเปลี่ยนใหม่...หากมีคำว่า “คอย” ให้ลุกขึ้นแล้วเดินออกไป “หากมีคนนำก็ย่อมมีคนตาม” ถ้าเราเริ่ม ก็ย่อมจะมีคนร่วมทางด้วย เพียงเราเชื่อมั่นในความสามารถของตน ไม่คอยโอกาส แต่แสวงหาโอกาส หากมีปัญหา อย่าคอยให้มันผ่านไป ให้ลงมือแก้ นักสารคดีนั้นจะไม่อยู่นิ่ง ต้องกระตือรือร้นได้ตลอดเวลาสารคดีก็จะมีชีวิตชีวาตามไปด้วย

มาถึงตอนนี้ เราก็เตรียมโครงบทสารคดีเรียบร้อยแล้ว แต่สารคดีที่มีเพียงโครงก็เหมือนกับปลาที่ไร้แต่ก้าง ขั้นตอนต่อไปนี้เราจะเติมเต็มเนื้อ(หา) ให้ปลาตัวนี้อ้วนท้วนพร้อมรับประทานกัน การเติมให้โครงนี้สมบูรณ์นั้นรวมไว้ด้วยการเขียนรายละเอียด ทั้งบทพูด ลำดับภาพ และเสียงประกอบ ดังขงเบ้งมีเคยออกรบโดยไม่วางแผน การทำสารคดีโดยวางแผนไว้ก่อนจะช่วยให้เพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ ทำงานง่ายเป็นไปตามลำดับที่วางแผนไว้ไม่ออกนอกกลุ่มนอกทาง อันจะเป็นภาระหนักในภายหลัง ซึ่งสิ่งที่มีควรมีในบทสารคดีมีดังนี้

ตัวบอกเวลา – บอกลำดับภาพว่าภาพไหนมาก่อน ระยะเวลาที่วินาที กี่นาที่

คำบรรยายภาพ - บอกรายละเอียดของภาพและรายละเอียดมุกกล้องว่าจะมีภาพอะไรบ้าง เช่น แผนภาพคุณยายกำลังเดินเข้ามาจากในครัว จากนั้นซูมอินไปที่หน้าคุณยาย

ภาพตัวอย่าง - ตัวอย่างภาพตามคำบรรยาย ตัดมาแค่ภาพที่เห็นแล้วเข้าใจบทบรรยายก็พอ (ถ้ามีจะดีมาก)

บทพากย์ – ตอนที่ภาพนี้กำลังขึ้น คนพากย์จะพูดว่าอะไรบ้าง ถ้าเป็นคนในภาพพูดเองก็บอกไว้ว่าเขาพูดเกี่ยวกับอะไรบ้าง

รายละเอียดปลีกย่อย – ดนตรีประกอบ บอกเพลงอะไร อารมณ์เพลงเป็นแบบไหน ขึ้นชื่อแนะนำตัวคน แนะนำสถานที่แบบไหน

ตัวอย่างบทสารคดี

นาทีที่	ภาพตัวอย่าง	รายละเอียด
0.00 – 0.30		คำบรรยายภาพ ทิลท์ดาวนช้าๆ แล้วซูมเข้าไปที่สีหน้าของเด็กที่กำลังนั่งครุ่นคิด จับสีหน้าจริงจังจดจ่อกับหน้ากระดาษ
		บทพากย์ นักเรียนกำลังจดจ่อกับการเขียนสคริปต์หนังสารคดี แม้จะหัวไม่ค่อยแล่นแต่ก็ตั้งใจไม่ย่อท้อ....
		รายละเอียดปลีกย่อย เพลง – ดนตรีเบาๆ ช้าๆ

บทสารคดีที่ยอดเยี่ยมนั้น เพียงอ่านแล้วหลับตาก็มองจะเห็นภาพสารคดีลอยขึ้นมาเป็นฉากๆ อย่างไรก็ตาม จะใช้รูปแบบตามตัวอย่างหรือจะเขียนตามที่เรานึกก็ได้ สิ่งสำคัญคือต้องให้เพื่อนร่วมทีมดูแล้วเข้าใจ อ่านแล้วสามารถเห็นภาพ ให้ลูกทีมรู้ว่าต้องเตรียมอะไรบ้าง ต้องใช้อะไรบ้าง ยิ่งวางแผนละเอียดก็ยิ่งทำงานง่ายและคล่องตัว เพราะจะไม่ตกหล่นสิ่งที่ขาดไป การทำสารคดีก็จะสนุกยิ่งขึ้น

ประโยชน์อีกอย่างหนึ่งของการทำบทสารคดีละเอียดๆ คือสามารถวางตารางแผนการถ่ายทำได้เป็นลำดับๆ รู้ว่าจะเก็บภาพไหนก่อน จะสัมภาษณ์ใครก่อน เช่น นัดเก็บข้อมูลกับผู้ใหญ่บ้านตอนเช้า เสร็จแล้วก็เที่ยงพอดีจะได้เก็บภาพพระอาทิตย์ตรงหัวต่อได้เลย

เทคนิคการถ่ายทำ : รู้จักกล้อง มุมมอง เทคนิค - สำหรับตากล้อง

ภาพยนตร์เป็นการสื่อความหมายด้วย “ภาษาภาพ” และ “ภาษาเสียง” รวมกันหัวใจของ “ศิลปะภาพยนตร์” จึงต้องใช้

“ภาพต้องเป็นผู้นำและมีเสียงเป็นตัวสนับสนุน”

ด้วยเหตุนี้ **“ภาพ”** ต้องสามารถสื่อความหมายได้ด้วยตนเองเสียก่อน

“เสียงประกอบ” จึงจะมีบทบาทเป็นตัวช่วยเสริมให้การสื่อความหมายด้วยภาพสมบูรณ์ขึ้น

สำหรับตากล้องแล้ว การมองให้ออกว่าภาพใดควรถ่ายนั้นจะช่วยให้ได้ภาพที่ใช้งานได้โดยไม่เปลืองม้วนเทปและประหยัดแรงคนตัดต่อ การฝึกฝนของตากล้องจึงต้องเริ่มที่การสื่อภาษาด้วยภาพให้เชี่ยวชาญ ซึ่งต้องการเทคนิค ทักษะ และการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ

การสื่อความหมายด้วย “ภาษาของภาพ”

คนทั่วโลกมีหลายร้อยภาษา แต่เราก็สามารถดูสารคดีของ National Geographic ได้รู้เรื่องแม้ไม่มีคำบรรยายไทย ทั้งนี้ก็เพราะการสื่อความด้วยภาพนั้นเป็นหนึ่งเดียว ดังนั้นเราจึงสามารถสื่อความหมายผ่านความงามของภาพได้ดูจโคลงกวีอันไพเราะที่สามารถซาบซึ้งได้โดยคนทั้งโลก ซึ่งการจะไปให้ถึงขั้นนั้นได้ก็ต้องเริ่มจากการเล่นภาพพื้นฐานกันก่อน ดังต่อไปนี้

1. การต่อเนื่องของภาพ (Pictorial Continuity)

การต่อเนื่องของภาพ ช่วยให้ผู้ชมเข้าใจลำดับของเหตุการณ์ของเรื่องราวเปรียบเหมือนไวยากรณ์หลักของภาษาภาพ เพราะถ้าภาพเดินผิดลำดับก็จะทำให้ผู้ชมเกิดการสับสน เข้าใจคลาดเคลื่อนไปจากจุดที่ต้องการ

การเข้าใจวิธีการต่อเนื่องของภาพ ต้องเข้าใจหลักการ 2 ข้อเสียก่อน คือ

1.1 Scene Sizes คือ ขนาดของภาพ ต้องมีขนาดลดหลั่นกันไป คือ

Extreme Long Shot

ภาพระยะไกลมาก ลักษณะภาพมีมุมรับภาพกว้างมาก เห็นเหตุการณ์อยู่ลิบๆ ครอบคลุมแต่ได้รายละเอียดน้อยมาก เช่น ภาพ ทิวทัศน์ต่างๆ

Long Shot (LS)

ภาพระยะไกลเป็นการถ่ายภาพในระยะไกลแต่ไม่เท่ากับแบบแรก พอจะเล่าเรื่องราวเพื่อให้ผู้ชมได้ทราบรายละเอียดที่ปรากฏอยู่ในฉากได้ เช่น ภาพเหตุการณ์ที่สับสน

Medium Shot (MS)

ภาพระยะปานกลาง เห็นเหตุการณ์แคบเข้ามา เช่น ในห้องเรียน

Close up Shot (CU)

ภาพระยะใกล้ เป็นการเน้นสิ่งที่ถ่ายให้ผู้ชมได้เห็นรายละเอียดอย่างชัดเจน เช่น การถ่ายสัมภาษณ์

Extra Close Up

ภาพระยะใกล้มาก จนเห็นสีหน้าแววตา รุขมขื่นชัดเจน

1.2 Screen Direction and Continuity Line Screen Direction คือ การรักษาทิศทางของเป้าหมายในภาพเอาไว้ให้เป็นทิศทางเดิมไม่ว่าจะเปลี่ยนมุมกล้องหรือขนาดของภาพไปอย่างไรก็ตาม Continuity Line คือ เส้นสมมุติที่ลากผ่านเพื่อจำกัดบริเวณที่จะตั้งกล้องสำหรับถ่ายมุมต่าง ๆ ไม่ให้เกินเส้น Continuity Line ที่วางไว้ หรือไม่เกินกว่า 180 องศา

- การเชื่อมต่อตำแหน่งของตัวแสดงภายในฉาก (Matching The Position)
- การเชื่อมต่อทิศทางการเคลื่อนไหวของตัวแสดง (Matching the Movement)
- การเชื่อมต่อทิศทางการมองของตัวแสดง (Matching the look)

2. การเคลื่อนไหวของกล้องและเลนส์ (Camera and Lens Movement)

การเคลื่อนไหวนี้สัมพันธ์กับสองสิ่งคือ **Subject** หรือเป้าหมายที่ต้องการถ่าย กับตัวกล้อง ซึ่งจะเกิดขึ้น 2 ลักษณะ คือ

1. Subject Movement คือ กล้องอยู่กับที่ แต่ Subject เคลื่อนไหว

2. Camera Movement คือ Subject อยู่กับที่ แล้วกล้องเคลื่อนไหว หรือกล้องเคลื่อนไปตาม Subject ที่กำลังเคลื่อนไหว

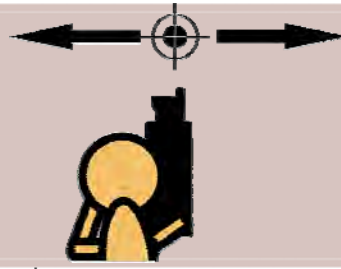
การกำหนดการเคลื่อนไหวที่เกิดจากการทำงานของกล้องถ่ายโทรทัศน์ นับได้ว่าเป็นการ เปลี่ยนแปลงตำแหน่งของกล้องไปพร้อมกับการบันทึกภาพ และจะมีผลทำให้ภาพเปลี่ยนแปลงลักษณะภาพ รูปแบบ และเนื้อหาของการนำเสนอภาพไปด้วย

การเคลื่อนไหวของกล้อง

ทุกภาษามีการเสริมความสวยงามด้วยโคลงกลอน ภาษากภาพก็เช่นกันจะเกิดความงามได้ก็ต้องอาศัยการเคลื่อนไหว ให้ผู้ชมเกิดบทบาทร่วมที่สมจริง โดยมีหลักการขั้นพื้นฐานที่นำมาใช้ในการถ่ายภาพ 3 ประการ คือ

1.) การเคลื่อนไหวของกล้อง

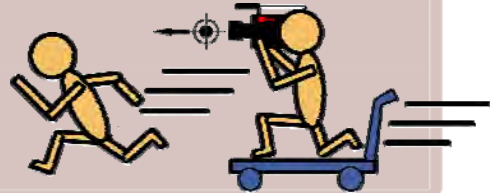
แพน (Pan) เป็นวิธีการเคลื่อนที่กล้อง
ถ่ายในลักษณะการส่ายกล้องเคลื่อนที่
ไปในแนวนอนหรือแนวราบ

ทิลท์ (Tilting) เป็นการเคลื่อนไหว
กล้องคล้ายกับการแพนแต่เป็นการ
แพนโดยวิธีการเคลื่อนกล้องในแนวตั้ง

ดอลลี่ (Dolly) เป็นวิธีการเคลื่อนไหว
กล้องในรูปแบบการตั้งอยู่บนพาหนะที่
มีล้อซึ่งเคลื่อนไปมาบนพื้น หรือเลื่อน
ไปตามรางให้ภาพเคลื่อนไหวอย่างลื่น
ไหล

แทร็คกิ้ง (Tracking) เป็นการ
เคลื่อนไหวของกล้องในทิศทางคล้าย
สิ่งที่ถ่าย ให้ภาพเคลื่อนไหวเหมือน
เคลื่อนที่ไปด้วยกัน

เครนช็อต (Crane Shot) คือการนำ
กล้องขึ้นติดตั้งบนที่สูง และเคลื่อนที่
จากมุมต่ำไปมุมสูงมากๆ หรือเปลี่ยน
ระยะจากความสูงมากให้ต่ำลงมา

2.) การเคลื่อนไหวของเลนส์

เป็นการบันทึกภาพโดยไม่ต้องเคลื่อนไหวกล้องหรือเปลี่ยนตำแหน่งการตั้งกล้อง แต่ใช้การเปลี่ยนแปลงขนาดของภาพอย่างต่อเนื่องสร้างการเคลื่อนไหวขึ้นในภาพ

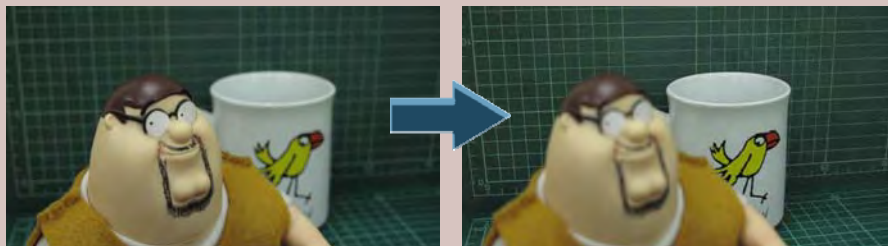
- **Zoom in** คือ การดึงภาพจากไกลเข้ามาใกล้ ผู้ชมจะรู้สึกว่สิ่งที่ถ่ายถูกดึงเข้ามาใกล้ตัว

- **Zoom out** คือ การถอยภาพจากไกลออกไปเป็นภาพไกล จะรู้สึกว่สิ่งที่ถ่ายถูกดึงออกไกลตัว

- **Shift Focus** คือ การสร้างความเคลื่อนไหวด้วยการเปลี่ยนตำแหน่งความชัดของภาพ

3.) ระดับมุมกล้อง

การกำหนดมุมกล้องเพื่อการถ่ายภาพจะมีผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้ชมต่างกันไป ดังนี้

มุมกล้องในระดับสายตานก (Bird's eye view)

ลักษณะ : ตั้งกล้องในตำแหน่งเหนือศีรษะของสิ่งที่ถ่าย

ความรู้สึกที่ให้ : ความรู้สึกสิ้นหวัง
ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ รวมทั้ง
ตกอยู่ภายใต้อำนาจการ
ควบคุมของผู้ที่อยู่เหนือกว่า

มุมกล้องระดับสูง (High Angle)

ลักษณะ : กล้องจะอยู่ในระดับสูงกว่าสิ่งที่ถ่าย ภาพจึงตกลงมาทำให้มองเห็นเหตุการณ์ทั่วถึง

ความรู้สึกที่ให้ : ทำให้สิ่งที่ถ่ายมองดูเล็กลง ทำให้รู้สึกต่ำต้อย

มุมกล้องระดับสายตา (Eye Level)

ลักษณะ : ตั้งกล้องในระดับเดียวกันกับสายตาของผู้ชม

ความรู้สึกที่ให้ : ทำให้ผู้ชมรู้สึกเหมือนอยู่ในเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง

มุมกล้องระดับต่ำ (Low Angle)

ลักษณะ : ตั้งกล้องในระดับต่ำกว่าสิ่งที่ถ่าย ภาพจะเยกกล้องขึ้น

ความรู้สึกที่ให้ : จะให้ความรู้สึกละอายใจ
ที่ถ่ายนั้นมีอำนาจ มีค่า
ยิ่งใหญ่ น่าเกรงขาม แสดงถึง
ความสง่างามและชัยชนะ

Professional Tips – ดากล้อง

ความแตกต่างระหว่างดากล้องสมัครเล่นกับดากล้องมืออาชีพนั้นก็เหมือนกับนักเรียนคนหนึ่งกับช่างเย็บผ้ามือเอกเย็บผ้ากันเปื้อนด้วยจักรเครื่องเดียวกัน ผ้าแบบเดียวกัน ทั้งสองคนอาจได้ผ้ากันเปื้อนมาใช้ แต่ระดับความ “เนียบ” ของงานนี้ละ ที่เป็นตัวบอกความแตกต่าง เช่นเดียวกับดากล้อง นอกจากจะต้องมีมุมกล้องที่สื่ออารมณ์ได้ชัดเจนแจ่มแจ้งและภาพที่คมชัดแล้ว ถ้าอยากได้ภาพที่ “เนียบ” ระดับมืออาชีพ ยังมีเรื่องเล็กน้อยที่ไม่ควรมองข้ามอีก ดังนี้

1. ในขณะที่ถ่ายภาพรักษากล้องให้นิ่งเสมอเท่าที่เรจะสามารถทำได้

การรักษากล้องให้นิ่งในขณะที่ถ่ายทำจะช่วยให้ผู้ชมมีความสบายตาระหว่างรับชม การใช้เทคนิคมุมกล้องก็ต้องระวังไม่ให้เกิดภาพที่รบกวนสายตาและของเหลวในกนกหู เพราะผู้ชมจะไม่ตั้งใจดูสารคดีที่ให้ภาพเวียนหัวแน่ๆ ดังนั้นทุกครั้งที่เราทำการถ่ายทำต้องพก **ขาตั้งกล้อง (Tripod)** ไว้เสมอเพื่อให้ได้ภาพที่นิ่งที่สุด

แต่ถ้าต้องการสร้างภาพที่ให้อารมณ์ตื่นเต้น เร้าใจ ตกใจ เหมือนอยู่ในสถานการณ์จริงด้วยการถือกล้องด้วยมือแล้วล่ะก็สามารถ Create ได้ตามความคิดสร้างสรรค์ส่วนตัว ทั้งนี้ระวังเพียงอย่างเดียวคืออย่าให้คนดูมีนเสียวก่อน

2. พึ่งรักษาแนวระนาบของภาพกับระดับเส้นขอบฟ้า

บางครั้งเราจะเห็นว่าภาพถ่ายออกมาเอียงจนคนดูต้องเอียงคอตาม เพื่อให้คนดูคอเคล็ดเราจึงต้องยึดเส้นระนาบเป็นหลักให้คนดูคอตึงจากกับแกนโลกดูสารคดีของเราอย่างสบายตาสบายใจ ที่พบอยู่บ่อยๆ อีกข้อหนึ่ง คือการถ่ายภาพคนในแนวตั้งพอเอามาขึ้นจอก็จะกลายเป็นภาพนอนไป อย่าลืมว่า **“กล้องวิดีโอไม่ใช่กล้องถ่ายภาพนิ่ง”** ถ้าไม่สามารถหามุมภาพสวยๆ ด้วยแนวนอนได้ก็อาจต้องให้คนดูนอนขนานกับพื้นโลกรับชมกันไป ทั้งนี้ถ้าเราต้องการที่จะสร้างสรรค์มุมมองที่แปลกใหม่น่าสนใจอันนี้ก็ไม่ว่ากัน

3. รักษาช่วงการบันทึกภาพในเวลาที่เหมาะสม

การถ่ายวิดีโอไม่เหมือนภาพนิ่งเราต้องกำหนดระยะเวลาในการบันทึกเหตุการณ์ เพราะคนดูไม่สามารถตั้งใจดูกับเรื่องเดิมนานๆ จนจบก่อนรู้สึกเบื่อได้ เราจึงต้องรักษาเวลาแต่ละหัวข้อให้กระชับได้ใจความที่สุด เช่น การนำเสนอพิธีกรรม ถ้าเราถ่ายตั้งแต่ต้นจนจบแล้วยัดลงไปในสารคดีของเราแล้วละก็คงไม่มีเวลาเหลือให้ใส่เนื้อหาอย่างอื่นแน่ การทำให้ผู้ชมเข้าใจรายละเอียดของเรื่องนั้นไม่จำเป็นต้องอาศัยภาพทุกขั้นตอน เราสามารถใส่ภาพขั้นตอนสำคัญ แล้วใช้คำบรรยายแทนส่วนที่ย่อยได้

4. จัดองค์ประกอบภาพให้สื่อความหมายและสวยงาม

การจัดองค์ประกอบของภาพเป็นเทคนิคสำคัญอย่างหนึ่งของตากล้องมืออาชีพ ซึ่งจะเป็นตัวที่วัดความสวยงามของรูปที่ถ่ายเลยก็ว่าได้ ซึ่งการจัดองค์ประกอบภาพนี้มีหลักการอยู่ดังนี้

- การถ่ายสัมภาษณ์บุคคล ถ้าถ่ายแบบหน้าตรงคนดูอาจจะนึกว่าเป็นรูปติดบัตรประชาชน หากถ่ายมุมด้านข้างควรเว้นด้านหน้าของบุคคลกับกรอบภาพตามทิวทัศน์ของคนที่มองไป จะทำให้ภาพดูไม่อึดอัด สบายตาคนดู

- การเปลี่ยนมุมกล้องบ้างจะช่วยดึงดูดให้ผู้ชมเหตุการณ์สนใจยิ่งขึ้น สามารถเห็นรายละเอียดของเหตุการณ์มากขึ้น เช่น ขณะที่เรากำลังถ่ายภาพการเดินขบวนแห่ ถ้าเราถ่ายมุมเดียวผู้ชมจะรับรู้เพียงว่าในขบวนแห่มีอะไรบ้าง ขบวนเคลื่อนไปทางไหน แต่จะไม่รู้เลยว่า ในหมู่คนที่มาดูนั้นกำลังหัวเราะชอบใจขบวนแห่นั้นหากเราไม่สลับภาพไปให้ชม

การเปลี่ยนมุมกล้องมีข้อควรคำนึงอยู่คือ ขนาดของเหตุการณ์ต้องไม่ใกล้เคียงกันจนเกินไปจนดูแล้วรู้สึกว้าวกว้างเกินไป เช่น ขณะที่กำลัง Close up ที่หน้าเด็กน้อยก็ควรจะต้องด้วยภาพมุมกว้าง หรือ Long shot แทน

5. เทคนิคการถ่ายภาพเพื่อเล่าเรื่องราว

ที่สุดของการเล่าเรื่องราวผ่านสารคดีคือการใช้ภาพสื่อความหมาย หลังจากที่เราคิดโครงเรื่องกันจนหัวฟูแล้วก็มาถึงปัญหาที่ว่า ทำอย่างไรภาพถึงจะ –สื่อ- ได้ตามที่เรากำลังต้องการ

1. ถ่ายให้สื่อถึง “สถานที่”

พูดถึงสถานที่ที่ไม่ใช่ของเล็กๆแน่นอน จึงต้องใช้การถ่ายภาพมุมกว้างเพื่อแสดงให้เห็นสถานที่เห็นโดยรอบ ซึ่งอาจผนวกเข้ากับเทคนิคการ Zoom out หรือการ Pan กล้องเพื่อให้เห็นมุมมองและเหตุการณ์ครบถ้วนยิ่งขึ้น การถ่ายภาพแบบนี้สมควรใช้ข้างตั่งกล้องอย่างยิ่ง

2. ถ่ายให้สื่อถึง “ใคร”

การจะสื่อถึงใครคนหนึ่งสามารถสื่อได้หลายอย่าง ถ้าต้องการจะสื่อถึงอารมณ์ความรู้สึก ก็ใช้ Zoom in ไปจ่อที่หน้าของคนนั้น เก็บรายละเอียดจากสีหน้า และแววตา(ซึ่งเป็นหน้าต่างของดวงใจ)ที่เขาแสดงออกขณะนั้น แต่ถ้าจะเก็บอริยาบถการเคลื่อนไหว ก็ Zoom in เข้าไปพอที่จะเห็นส่วนที่เคลื่อนไหว รู้ว่าทำอะไรอยู่

3. ถ่ายให้สื่อ “ช่วงเวลา”

แต่ละช่วงเวลานั้นมีเอกลักษณ์ของมันเองอยู่ เช่น พระอาทิตย์ขึ้นกับพระอาทิตย์ตกมีภาพใกล้เคียงกัน แต่ถ้าใส่เสียงไก่วินเข้าไปด้วยจะสามารถสื่อได้ทันทีว่าเป็นตอนเช้า ภาพกลางคืน ถ้ามีดีไปหมดก็ไม่สามารถบอกได้ว่าเกิดอะไรขึ้น จึงต้องมีดวงจันทร์หรือแสงไฟช่วยสักหน่อยก็ชัดเจนว่ากลางคืนทั้งนี้ภาพที่นำมาใส่ก็ควรจะสอดคล้องกับเนื้อหาด้วย เช่น ถ่ายสารคดีที่ดอยสุเทพก็ไม่ควรนำภาพพระอาทิตย์ตกที่สุโขทัยมาใส่

4. ถ่ายให้สื่อ “เหตุการณ์ อะไร อย่างไร”

การเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องนานๆ ดังที่รู้กันว่าคนดูจะเบื่อทันทีถ้าไม่มีอะไรกระตุ้น การนำเสนอจุดสำคัญของเหตุการณ์อย่างกระชับแต่ครบถ้วนด้วยเนื้อหานั้นสามารถเกิดได้จากการคัดฉากสำคัญ การสลับภาพและการบรรยายเสริม

เทคนิคนั้นก็เหมือนกับกระป๋องสีน้ำที่จะเลงลงพื้นผ้าที่เรียกว่าสารคดี การจะได้ภาพที่สวยงามนั้นต้องอาศัยการผสมสีที่ลงตัว การใช้สีเยอะใช้ว่าภาพจะสวย หากใส่สีมากเกินไปภาพก็จะกลายเป็นเลอะเทอะแทน เช่นเดียวกับสารคดี ที่ไม่ใช่เพียงสักแต่จะใช้เทคนิคที่รู้อย่างไรจุดหมาย ต้องเข้าใจว่าตอนไหนควรใช้ตอนไหนไม่ควรใช้จึงจะได้ภาพสารคดีที่มีคุณภาพระดับ “เนียบ”

ตากลองมืออาชีพคือผู้ที่เก็บรายละเอียดได้ “เนียบ” กว่าตากลองทั่วไป แต่ในหมู่มืออาชีพคนที่แตกฉานในเทคนิค เข้าใจคนดูอย่างถ่องแท้ จึงจะนับเป็นมืออาชีพนในหมู่มืออาชีพด้วยกัน

เทคนิคสำหรับนักพากย์เสียง

นักพากย์หนังสารคดีนั้น ไม่ใช่แค่ร้องเสียงทองที่กำลังจะเข้าเวทีประกวด หรือขึ้นเวทีคอนเสิร์ต ดังนั้น สิ่งจำเป็นสำหรับนักพากย์หนังสารคดีนั้นไม่ใช่ลูกคอเก๋ๆ ขึ้น แต่มีข้อควรระวังดังนี้

1. การออกเสียง

การพากย์บทจะเป็นไปตามสคริปที่นักเขียนบทให้มา จึงหมดปัญหาเรื่องการลืมบท แต่ที่ต้องระวังคือการออกเสียงให้ชัดเจน ในฐานะเป็นคนไทยก็ควรออกเสียงภาษาไทยให้ถูกต้อง เช่น เสียง -ร เสียง-ล ที่มักมีปัญหา รวมทั้งบางช่วงที่ต้องออกเสียงภาษาอังกฤษก็ควรออกเสียงให้ตรงตามหลักเช่นกัน ทั้งนี้รวมถึงการออกเสียงชด้อยชดคำ ไม่พูดเร็ว หรือพูดช้าจนคนดูงง

2. จังหวะและอารมณ์ของเสียง

การออกเสียงให้เข้ากับสถานการณ์ก็เป็นส่วนเพิ่มสีสันให้สารคดีทางหนึ่ง ในฉากที่ต้องการเร้าอารมณ์คนดู เสียงของคนพากย์นี่เองจะเป็นสิ่งกระตุ้นความสนใจของคนดู ซึ่งนักพากย์สามารถคุมโทนอารมณ์ของคนดูได้อีกแรงหนึ่ง

3. คุณภาพของเสียง

นอกจากจะอาศัยความชัดของคนพากย์แล้ว ยังต้องพึ่งอุปกรณ์และสถานที่ที่เหมาะสมในการอัดเสียงด้วย ควรใช้ไมโครโฟนอัดเสียงทุกครั้ง และควรบันทึกในที่เงียบที่สุด ถ้าเป็นห้องอัดเสียงเลยจะดีมาก มิเช่นนั้น อาจจะมีเสียงที่ไม่พึงประสงค์แทรกเข้ามาทำให้คุณภาพเสียงลดลงได้

ความสำเร็จของนักพากย์หนังสารคดีนั้นอยู่ที่ผู้ชมได้รับข้อมูลถูกต้องชัดเจน ไม่ตกหล่น ในทุกข้อคำนึงนี้เพื่อวัตถุประสงค์เดียวคือให้คนดูได้รับครบถ้วนเข้าถึงคุณค่าของสารคดีของเราได้อย่างแท้จริง

ในที่สุดก็มาถึงขั้นตอนสุดท้ายก่อนที่สารคดีจะคลอออกมาเป็นร่างสมบูรณ์ นักสารคดี นักสารคดีทั้งหลายก็คงเห็นดีเห็นอกกับงานภาคสนามมามากแล้ว ต่อไปนี้จะเป็นงานในร่มบ้าง (ถ้าเปิดแอร์จะยิ่งเย็นสบาย) แต่งานนี้ก็เหนื่อยไม่แพ้กันเลยทีเดียว สารคดีจะออกมาหน้าตาหล่อเหลาสวยงามแค่ไหนอยู่ที่ฝีมือนักตัดต่อแล้ว

สิ่งจำเป็นสำหรับการตัดต่อ

นักตัดต่อที่ไม่มีเครื่องมือตัดต่อก็เหมือนหมอฟันที่ไม่มีมีด ก่อนนักตัดต่อจะเริ่มงานได้ต้องเตรียมทั้ง “อุปกรณ์” และ “ใจ” ให้พร้อมสรรพเสียก่อน มาดูกันเลยว่าดีกว่าว่าต้องเตรียมอะไรกันบ้าง

1. เครื่องคอมพิวเตอร์

สมัยนี้คอมพิวเตอร์สามารถทำได้ทุกอย่าง แต่ใช้ว่าคอมพิวเตอร์เครื่องจะสามารถตัดต่อได้ เริ่มจากตรวจสอบสเปกเครื่องกันก่อน คอมพิวเตอร์ที่ตัดต่อได้นั้นต้องมีสมรรถนะที่ “แรง” พอสมควร เพราะการตัดต่อนั้นต้องใช้การประมวลผลที่ฉับไวและต้องตัดต่อติดต่อกันนาน จึงต้องเช็คความพร้อมเครื่อง ไม่ให้การตัดต่อเป็นงานที่หนักเกินตัวจนเครื่องเสียหาย ในปัจจุบัน(พ.ศ. 2553) สเปกเครื่องที่แนะนำไม่น่าจะต่ำกว่า CPU CeleronD 3xx 2.4@3.2GHz หรือ Pentium 3 ขึ้นไป RAM DDR400 512MB การ์ดจอ VGA 64MB ฮาร์ดดิสก์ 80GB และ โปรแกรมสำหรับตัดต่อ ซึ่งสเปกทั้งสี่นี้ขึ้นอยู่กับตัวโปรแกรมที่ใช้และคุณภาพของภาพที่ถ่ายมาด้วย

2. การ์ดตัดต่อ

การจะถ่ายข้อมูลจากกล้องวีดีโอลงเครื่องคอมพิวเตอร์นั้นต้องใช้การ์ดสำหรับต่อสายข้อมูลเข้าด้วยกัน หรือ Firewire card แน่นนอนว่าแผง Main Board ของเครื่องต้องรองรับเจ้าการ์ดนี้ด้วย

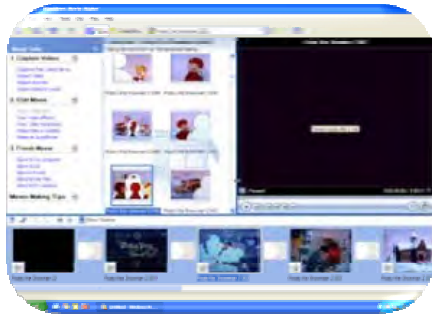
สายข้อมูล – ไม่เหมือนสาย USB

การ์ด Firewire

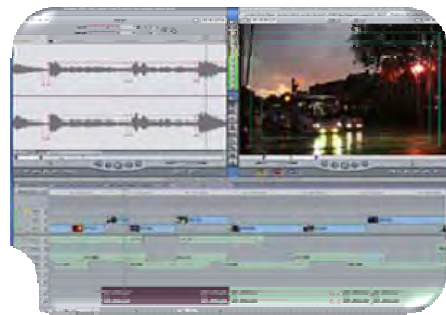
โปรแกรมสำหรับตัดต่อ

ในระบบปฏิบัติการหน้าต่าง (Windows) นั้นจะแถมโปรแกรมตัดต่อขั้นพื้นฐานมาด้วยอยู่แล้ว นั่นคือโปรแกรม Window Movie Maker ซึ่งสามารถใส่ลูกเล่นได้บ้างและใช้งานง่าย(มาก)

ภาพตัวอย่าง – โปรแกรม Movie Maker

ภาพตัวอย่าง – Final Cut Pro

สำหรับตัวโปรแกรมตัดต่อนั้นนักตัดต่อสามารถเลือกได้ตามใจชอบ ตามแต่ความ “เหมาะสม” และสเป็คเครื่อง เพราะอย่างไรซะ เทคนิคพื้นฐานในการตัดต่อนั้นสามารถทำได้ทุกโปรแกรมอยู่แล้ว ถ้าเราใช้โปรแกรมที่เรานัดและพอดีกับความแรงเครื่องคอมพิวเตอร์ สามารถประมวลผลได้เร็ว ก็จะมีดีต่อเครื่อง ต่อคน ต่องานและลดปัญหาโลกร้อนด้วย

การจะให้ผู้ชมดูสารคดีอย่างไหลลื่นนั้นก็ต้องอาศัยการดำเนินเรื่องที่ไหลลื่น ภาพแต่ละภาพที่เก็บไว้เพื่อเตรียมที่จะตัดต่อ ก็เหมือนกับชิ้นส่วนจิ๊กซอว์ชิ้นเล็กๆ ของสารคดีที่รอเรานำมาตัดมาต่อให้กลายเป็น ภาพใหญ่ที่สวยงาม

ก่อนจะเป็นมือตัดต่อชั้นเซียนได้นั้นต้องเริ่มจากการเรียนรู้เทคนิคพื้นฐานของการตัดต่อเสียก่อน

เทคนิคตัดต่อขั้นพื้นฐาน

กลุ่มที่ให้ความรู้สึกเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว

- **Cut** คือ การนำภาพมาต่อกันเพื่อแสดงความต่อเนื่องของการกระทำตั้งแต่ต้นจนจบ หรือใช้ตัดเมื่อต้องการเปลี่ยนไปสู่ฉากอื่นในทันทีทันใด
- **Quick cut** คือ การตัดภาพเร็ว
- **Flash cut** คือ การตัดภาพแวบสลับกับอีกภาพหนึ่งที่ไฉย่นพื้น นิยมใช้สื่อความหมายถึงการคิดกลับไปสู่อดีต

กลุ่มที่ให้ความรู้สึกเปลี่ยนแปลงช้า ๆ

- **Fade in** คือ การเริ่มภาพจากมืดสนิทแล้วค่อยๆ สว่างขึ้น
- **Fade out** คือ การที่ภาพค่อยๆ มืดลงจนกลายเป็นภาพมืดสนิท
- **Dissolve** คือ การที่ภาพหนึ่งค่อยๆ จางหายไป ในลักษณะที่ภาพใหม่กำลังซ้อน และค่อยๆ ปรากฏชัดขึ้นมาแทนที่
- **Wipe** คือ การที่ภาพเดิมถูกปาดออกไปด้วยภาพใหม่ที่เข้ามาแทนที่

กลุ่มที่ใช้แสดงภาพหลายภาพ

- **Split Screen** เป็นการแบ่งจอภาพให้มีหลายส่วน และมีภาพหลายภาพปรากฏพร้อมๆ กัน แต่อยู่ต่างจุดกัน เพื่อแสดงหลายเหตุการณ์พร้อมกัน
- **Montage** คือ เทคนิคที่ทำให้ภาพหลายๆ ภาพ มีการเหลื่อมซ้อนทับกัน

การตัดต่อนั้นเป็นอีกวิธีหนึ่งในการควบคุมอารมณ์ของสารคดี การใช้การตัดอย่างรวดเร็วจึงจะช่วยให้คนดูรู้ว่าเนื้อหา กำลังตื่นเต้น ในขณะที่การใช้การเปลี่ยนฉากช้าๆ ก็จะทำให้คนดูรู้สึกสบายตา ในโปรแกรมตัดต่อส่วนมากจะมีรูปแบบการเปลี่ยนฉาก (Transition) ให้อีกมากมายซึ่งก็แล้วแต่ผู้ใช้จะเลือกนำมาใช้ให้ตรงกับเนื้อหาขณะนั้น

เสียงประกอบสำหรับหนังสือ

ดนตรีนั้นคือชีวิต มีจังหวะคอยลิขิตให้ชีวิตก้าวไป...ตรงตามเพลงนั้นว่า
สารคดีที่ไม่เสียงเพลงก็ราวกับสารคดีนั้นไร้ชีวิตก็มีปาน ในภาพยนตร์ที่เราประทับใจ
นั้น แม้ไม่เห็นภาพเพียงเสนาะเสียงดนตรีประกอบก็รู้แล้วว่าหนังเรื่องใด (อาจรู้ว่า
ฉากไหนเลยด้วยซ้ำ) สารคดีก็เช่นกัน การใช้เสียงดนตรีประกอบนั้น จะทำให้ผู้ชม
เคลิบเคลิ้มไปกับสารคดีของเรา “อิน” ไปกับอารมณ์ที่เราต้องการ เป็นการสร้าง
เอกลักษณ์ให้จดจำสารคดีนี้ไปจนแก่เฒ่าเลยทีเดียว

อย่างไรก็ตาม ดนตรีประกอบไม่ใช่เสียงเพียงอย่างเดียวที่อยู่ในสารคดี เรา
สามารถแยกเสียงที่ใช้ในหนังสือได้ถึง 3 ประเภท นักตัดต่อชั้นเซียนต้องจัดสรรที่
อยู่ให้เสียงทั้งสามประเภทนี้ให้ลงตัวที่สุดเพื่อป้องกันมิให้ยุทธภพสารคดีต้องปั่นป่วน

1. เสียงพูด (Dialogue) และ เสียงบรรยาย (Narration)

คือเสียงที่ใช้บอกเล่าเนื้อหาของหนัง มักจะเป็นเสียงพูดหรือเสียงบรรยายซึ่ง
ต้องเอาใจใส่มากเป็นพิเศษเพราะถ้าผู้ชมไม่ได้ยินเนื้อหาที่เรานำเสนอแล้ว
สารคดีก็จบกัน การอัดเสียงบรรยายจึงต้องเน้นความชัดเจนของเสียงไป
จนถึงการพูดที่ชัดถ้อยชัดคำของผู้บรรยาย อุปกรณ์ที่แนะนำคือ
Microphone บันทึกเสียง

2. ดนตรีประกอบ (Background Music)

บางครั้งเพียงภาพกับเสียงก็ทำให้คนดูขนลุกได้เหมือนกับเวลาดูหนังผี แค่
ฟังเสียงเพลงก็รู้แล้วว่าผีจะออกมา(แล้วก็ออกมาจริง ๆ) พูดถึง Background
ก็รู้ว่ามันต้องอยู่ข้างหลังสุด เหมือนการเลือกวิถียถ่ายภาพ เสียงนี้ก็เช่นกัน
เทียบกันแล้วเสียงนี้ต้องเป็นเสียงที่เบาที่สุดเพื่อไม่ให้รบกวนเสียงบรรยาย
อันเป็นสาระหลัก ความสำคัญของเสียงนี้คือ สามารถใช้สื่ออารมณ์ได้อย่างดี
เช่น ต้องการให้ตื่นเต้น ก็จะใช้ดนตรีจังหวะเร็ว หรือใช้ดนตรีจังหวะช้าเพื่อ
ผ่อนคลายรู้สึก มักจะใช้เพลงที่ไม่มีเนื้อร้อง เพราะไม่ทำให้สับสนกับเสียง
บรรยายในหนัง

3. เสียงประกอบ (Sound Effect)

เสียงที่ปรากฏอยู่ในหนังที่เป็นตัวประกอบกับภาพเหตุการณ์ที่น่าเสนอให้สมบูรณ์ เช่น เสียงไก๊ชน นกร้อง เสียงปิดประตู ป๊อก ป๊อก ครืด...

ทั้งเสียงบรรยายและดนตรีประกอบต่างก็มีส่วนช่วยให้ผู้ชมจดจำภาพและเหตุการณ์ควบคู่กันไป การเลือกเสียงนั้นต้องให้ความสำคัญที่อารมณ์ที่ผู้ชมควรรับรู้ เมื่อตัดต่อชั้นเขียนนั้นต้องเข้าใจอารมณ์ของเสียงดนตรีจนถึงแก่น รู้ว่าเพลงไหนเพลงเศร้า เพลงไหนเพลงตื่นเต้นโดยไม่ต้องอาศัยเนื้อร้อง นักตัดต่อที่บรรลู่ถึงจุดสูงสุดของเสียงนั้นเพียงได้ยินเสียงเพลงก็สามารถเลือกภาพที่เหมาะสมได้ ทั้งนี้การจะได้พลังนั้นมาต้องอาศัยการ “ฟัง” ที่หลากหลาย และมีจินตนาการมากพอ

นักตัดต่อที่มีความรู้ด้านโปรแกรมกราฟฟิค เช่น Flash หรือ Photoshop นั้นจะมีข้อได้เปรียบเพิ่มขึ้นอีกชั้นหนึ่ง เพราะสามารถแทรกภาพนิ่ง ตัวอักษร หรือ ลวดลายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มความสวยงามหรือช่วยสื่อเนื้อหาก็ตาม ในสารคดีที่เนื้อหาดีภาพสวยเท่ากัน สารคดีที่มีลูกเล่นเยอะกว่าย่อมจะดึงดูดผู้ชมได้ดีกว่า

อย่างไรก็ตามการเพิ่มเติม Graphic ต่างๆลงไปในตัวหนังนั้นอาจเป็นการรบกวนภาพหรือเนื้อหาของสารคดีได้เช่นกัน การใส่ Graphic นั้นเป็นเพียงตัวช่วยเสริมเท่านั้น นักตัดต่อชั้นเขียนย่อมจะรู้ว่าเพื่อให้สารคดีสื่อตรงเป้าหมายที่สุดแล้วควรใส่หรือไม่ควรใส่อย่างไร

การทำสารคดีนั้นต้องใช้กระบวนการทางความคิดอยู่ตลอดเวลาตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งการขั้นตอนสุดท้าย ถึงจะพูดถึงเทคนิคมาเสียทั้งเล่มแล้ว แต่ **“หัวใจ”** ของการทำงานนั้นอยู่ที่กระบวนการระหว่างทางจากจุดเริ่มต้นถึงปลายทางผลลัพธ์เสียมากกว่า คนที่ลองสัมผัสกับสารคดีแล้วจะรู้ว่าการทำสารคดีที่ดีนั้น อยู่ที่คนทำ **“สนุก”** กับสารคดีนั้น สารคดีที่จะทำให้คนดูสนุกได้เริ่มจากทีมงานที่ทำสารคดีอย่างสนุกสนาน ลงว่าคนทำสนุกแล้ว ไม่ว่าจะความคิดสร้างสรรค์ แรงบันดาลใจ ความ **“เนียบ”** นั้นก็จะพรุ้งพรุ้งออกมาโดยไม่รู้ตัว และเหนือสิ่งอื่นใดคือ นักสารคดี ก็จะมีความสุขกับการทำหนัง

Sony Camcorder Hand Book

“กว่าจะเป็นสารคดี” ชีรภาพ โลหิตกุล

เอกสารประกอบคำบรรยาย วิชา การเขียนบทโดยนำมาจากบทความเรื่อง

“หนัง” เขียนโดย สุรัชย์ ทิพย์ เพื่อลงพิมพ์ในวารสารถ่ายภาพชื่อ “ตากล้อง camera man” ปี ๒๕๒๘

จันทร์ฉาย เตมียาการ. การผลิตรายการโทรทัศน์. ภาควิชาเทคโนโลยีทาง

การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ,2523.

ทิพวรรณ จันดาทอง .รายการทีวีดีๆ มีให้เด็กดู)แล้ว .(บทความหน้ารู้ **FCC Scoop**

[On-line serial]. 2547. แหล่งที่มา:

http://www.fcc.or.th/webboard_scoop/00090.html

ปรียานาฏ หงษ์จินดา .การวิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหารายการสารคดีทาง

โทรทัศน์เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,

.2537

อรนุช เลิศจรยารักษ์. หลักการเขียนบทโทรทัศน์. คณะวารสารศาสตร์และ

สื่อสารมวลชน .มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ,2544.

สถาบันรามจิตติ
RAMAJITTI INSTITUTE

131/6 ซ.แจ้งวัฒนะ 13 ถ. แจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

โทรศัพท์ 02-573-9533-4 โทรสาร 02-982-8385

email : ramajitti@yahoo.com ramajitti-doc.hi5.com

เอกสารแนบหมายเลข ๗

แบบประเมินงานโรงเรียนทำหนังสือวัฒนธรรม

แบบประเมินงานโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ

ร่วมกับ สถาบันรามจิตติ

“สร้างสรรค์ เติมแต่ง สารคดีเยาวชนวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น”

๑. ด้านกิจกรรมโครงการโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม

กิจกรรมที่น้องมีความชื่นชอบที่สุดในโครงการโรงเรียนทำหนัง คือ

.....

.....

.....

น้อง ๆ ประทับใจอะไรในโครงการโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม

.....

.....

.....

๒. ด้านผู้จัด ครู พี่เลี้ยงโครงการโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม

.....

.....

.....

๓. น้อง ๆ ได้รับความรู้อะไรจากโรงเรียนทำหนังบ้างที่สามารถนำไปผลิตสารคดีของตนเอง

.....

.....

.....

๔. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ด้านการจัดการเรียนรู้ในโครงการ

.....

.....

.....

ด้านระยะเวลาการดำเนินโครงการ

.....

.....

.....

ด้านจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการและผู้จัดโครงการ

.....

.....

.....

น้อง ๆ คิดว่าอยากให้มีส่วนอะไรเพิ่มเติมในโครงการโรงเรียนทำหนัง

.....

.....

.....

เอกสารแนบหมายเลข ๘

ตัวอย่างผลงานที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาข้อเสนอโครงการ
สารคดีวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

~~★~~ Oct 7

โครงการ // อีวี วัลลภ // กอ.จ.ลพ. // ลง // แบบใช้วิธี // วิชา // จ.ก. //

เกณฑ์ในการพิจารณาข้อเสนอโครงการสารคดียูวียัย ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง	การนำเสนอข้อเสนอสรุปได้หนึ่งสารคดีตามระดับ ความสมบูรณ์ ถูกต้อง และความชัดเจนในการนำเสนอ		
	เขียนอธิบายได้เป็น รูปธรรม ชัดเจน เหมาะสมแล้ว	อธิบายได้ แต่ยัง ไม่ชัดเจน เท่าที่ควร พอใช้	ไม่ได้อธิบาย /ไม่ชัดเจน ต้อง ปรับปรุง
1. หัวเรื่องสารคดีที่อยากทำเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นใน จังหวัดลำปาง มีความเหมาะสม (พิจารณาโดยรวมทั้งในแง่ความ น่าสนใจ ความชัดเจน และความเป็นไปได้ในการผลิตสารคดี)	✓		
2. กลุ่มยูวียัยนำเสนอสรุปได้หนึ่งสารคดีมีเนื้อหา เรื่องราวขึ้นต้น ดึงดูดใจให้ติดตาม (ขึ้นต้นไว้อย่าง)	✓		
3. กลุ่มยูวียัยเสนอสรุปได้หนึ่งสารคดีมีเนื้อหาที่น่าสนใจ มีความ ต่อเนื่องในการลำดับเรื่องราว (ส่วนกลางขึ้นใจ)		✓	
4. กลุ่มยูวียัยเสนอสรุปได้หนึ่งสารคดีมีเนื้อหาที่น่าสนใจ มีข้อคิด สะท้อนถึงคำถามถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ศึกษา (จบท้ายให้แง่คิด)	✓		
5. กลุ่มยูวียัยสามารถเลือกภาพนิ่ง/ภาพวิดีโอที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับบทบรรยาย	✓	ยังไม่ครบ อาจใช้ ภาพประกอบเพิ่มเติมได้	
6. กลุ่มยูวียัยเขียนวัตถุประสงค์ในการนำเสนอสารคดียูวียัย ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน			
7. แนวทาง/วิธีการที่จะไปถ่ายทำสารคดี มีการวางแผนอย่างเป็น ขั้นตอน มีวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระยะเวลาทำสารคดี			
8. กลุ่มยูวียัยมีการทบทวนความรู้หรือข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่ เกี่ยวข้องที่เชื่อมโยงมาสู่หัวเรื่องสารคดีที่ต้องการทำ			
9. กลุ่มยูวียัยระบุถึงบทบาทของ ครูที่ปรึกษาในโครงการอย่าง ชัดเจน สะท้อนการเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ที่สุดในกระบวนการผลิตหนังสือสารคดี			
10. ข้อเสนอโครงการมีรายละเอียดสรุปประวัติหรือข้อมูลของกลุ่ม ยูวียัย ครูที่ปรึกษา ผู้ประสานงาน ผู้อำนวยการโรงเรียนและ รายละเอียดอื่นๆ ครบถ้วน ตามที่ระบุไว้ในแบบเสนอสารคดี			

ความดีเห็นของกัมสวาคดีสภานวามจิตติ

1. Die Bedeutung der Wahlrechtsreform
 Die Wahlrechtsreform ist ein zentraler Bestandteil der
 deutschen Demokratie. Sie regelt die Art und Weise, wie
 die Bürger ihre politischen Vertreter wählen. Die Reform
 zielt darauf ab, die Transparenz und die
 Fairness der Wahlen zu erhöhen.

50. *and Jimmy*

#6010

เกณฑ์พิจารณาข้อเสนอโครงการสารคดีวิทยุประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

โรงเรียน บ้านดงขี้เหล็กโครงการ สารคดีวิทยุประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

เกณฑ์ในการพิจารณาข้อเสนอโครงการสารคดีวิทยุประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง	การนำเสนอข้อเสนอสรุปประเด็นสาระคดีตามระดับความสมบูรณ์ ถูกต้อง และความชัดเจนในการนำเสนอ		
	เขียนอธิบายได้เป็นรูปธรรม ชัดเจนเหมาะสมแล้ว	อธิบายได้ แต่ยัง ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร พอใช้	ไม่ได้อธิบาย / ไม่ชัดเจน ต้องปรับปรุง
1. หัวเรื่องสารคดีที่อยากทำเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง มีความเหมาะสม (พิจารณาโดยรวมทั้งในแง่ความน่าสนใจ ความชัดเจน และความเป็นไปได้ในการผลิตสารคดี)	✓		
2. กลุ่มวิทยุวิทยุนำเสนอสรุปประเด็นสาระคดีมีเนื้อหา เรื่องราวขึ้นต้นดึงดูดใจให้ติดตาม (ขึ้นต้นเร้าใจ)		✓	
3. กลุ่มวิทยุวิทยุเสนอสรุปประเด็นสาระคดีมีเนื้อหาที่น่าสนใจ มีความต่อเนื่องในการลำดับเรื่องราว (ส่วนกลางสั้นไหล)		✓	
4. กลุ่มวิทยุวิทยุเสนอสรุปประเด็นสาระคดีมีเนื้อหาที่น่าสนใจ มีข้อคิดสะท้อนถึงคำถามถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ศึกษา (จบท้ายให้แง่คิด)		✓	
5. กลุ่มวิทยุวิทยุสามารถเลือกภาพนิ่ง/ภาพวิดีโอที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบทบรรยาย	✓		
6. กลุ่มวิทยุวิทยุเขียนวัตถุประสงค์ในการนำเสนอสารคดีวิทยุวิทยุประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน			
7. แนวทางวิธีการที่จะไปถ่ายทำสารคดี มีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน มีวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระยะเวลาทำสารคดี			
8. กลุ่มวิทยุวิทยุมีการทบทวนความรู้หรือข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องที่เชื่อมโยงมาสู่หัวเรื่องสารคดีที่ต้องการทำ			
9. กลุ่มวิทยุวิทยุระบุถึงบทบาทของ ครูที่ปรึกษาในโครงการอย่างชัดเจน สะท้อนการเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในกระบวนการผลิตหนังสือสารคดี			
10. ข้อเสนอโครงการมีรายละเอียดประวัติหรือข้อมูลของกลุ่มวิทยุวิทยุ ครูที่ปรึกษา ผู้ประสานงาน ผู้อำนวยการโรงเรียนและวิทยุวิทยุอื่น ๆ ครบถ้วน ตามที่ระบุไว้ในแบบเสนอสารคดี			

ความคิดเห็นของทีมนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

จัดรูปแบบสารคดีวิทยุวิทยุประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง
 จัดรูปแบบสารคดีวิทยุวิทยุประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง
 จัดรูปแบบสารคดีวิทยุวิทยุประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง
 จัดรูปแบบสารคดีวิทยุวิทยุประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง
 จัดรูปแบบสารคดีวิทยุวิทยุประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง
 จัดรูปแบบสารคดีวิทยุวิทยุประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง
 จัดรูปแบบสารคดีวิทยุวิทยุประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง
 จัดรูปแบบสารคดีวิทยุวิทยุประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง
 จัดรูปแบบสารคดีวิทยุวิทยุประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ชื่อ 2/2/2017

เกณฑ์พิจารณาข้อเสนอโครงการสารคดียูววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

โรงเรียน.....
โครงการ.....

๐๐๐๘

เกณฑ์ในการพิจารณาข้อเสนอโครงการสารคดียูววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง	การนำเสนอข้อเสนอสรุปดีหนังสือตามระดับความสมบูรณ์ ถูกต้อง และความชัดเจนในการนำเสนอ		
	เขียนอธิบายได้เป็นรูปธรรม ชัดเจนเหมาะสมแล้ว	อธิบายได้ แต่ยัง ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร พอใช้	ไม่ได้อธิบาย / ไม่ชัดเจน ต้องปรับปรุง
1. หัวเรื่องสารคดีที่อยากทำเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง มีความเหมาะสม (พิจารณาโดยรวมทั้งในแง่ความน่าสนใจ ความชัดเจน และความเป็นไปได้ในการผลิตสารคดี)	✓		
2. กลุ่มยูววิจัยนำเสนอสรุปดีหนังสือเนื้อหา เรื่องราวขึ้นต้นดึงดูดใจให้ติดตาม (ขึ้นต้นเร้าใจ)	✓		
3. กลุ่มยูววิจัยเสนอสรุปดีหนังสือมีเนื้อหาที่น่าสนใจ มีความต่อเนื่องในการลำดับเรื่องราว (ส่วนกลางสั้นโหด)	✓		
4. กลุ่มยูววิจัยเสนอสรุปดีหนังสือมีเนื้อหาที่น่าสนใจ มีข้อคิดสะท้อนถึงท่ามถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ศึกษา (จบท้ายให้มีคิด)	✓		
5. กลุ่มยูววิจัยสามารถเลือกภาพนิ่ง/ภาพวิดีโอที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบทบรรยาย	✓		
6. กลุ่มยูววิจัยเขียนวัตถุประสงค์ในการนำเสนอสารคดียูววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน			
7. แนวทาง/วิธีการที่จะไปถ่ายทำสารคดี มีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน มีวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระยะเวลาทำสารคดี			
8. กลุ่มยูววิจัยมีการทบทวนความรู้หรือข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องที่เชื่อมโยงมาสู่หัวเรื่องสารคดีที่ต้องการทำ			
9. กลุ่มยูววิจัยระบุถึงบทบาทของ ครูที่ปรึกษาในโครงการอย่างชัดเจน สะท้อนการเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในกระบวนการผลิตหนังสือ			
10. ข้อเสนอโครงการมีรายละเอียดประวัติหรือข้อมูลของกลุ่มยูววิจัย ครูที่ปรึกษา ผู้ประสานงาน ผู้อำนวยการโรงเรียนและรายละเอียดอื่นๆ ครบถ้วน พามที่ระบุไว้ในแบบเสนอสารคดี			

ความคิดเห็นของทีมนักศึกษานานาชาติ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

#0009

เกณฑ์พิจารณาข้อเสนอโครงการสารคดียูวีวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

โรงเรียน โรงเรียนก๊วยหลา จ.ลำปางโครงการ อริยธรรม กุศลธรรม พุทธคุณ ก้าว

เกณฑ์ในการพิจารณาข้อเสนอโครงการสารคดียูวีวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง	การนำเสนอข้อเสนอสรุปประเด็นสารคดีตามระดับ ความสมบูรณ์ ถูกต้อง และความชัดเจนในการนำเสนอ		
	เขียนอธิบายได้เป็น รูปธรรม ชัดเจน เหมาะสมแล้ว	อธิบายได้ แต่ยัง ไม่ชัดเจน เท่าที่ควร พอใช้	ไม่ได้อธิบาย /ไม่ชัดเจน ต้อง ปรับปรุง
1. หัวเรื่องสารคดีที่อยากทำเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นใน จังหวัดลำปาง มีความเหมาะสม (พิจารณาโดยรวมทั้งในแง่ความ น่าสนใจ ความชัดเจน และความเป็นไปได้ในการผลิตสารคดี)	✓		
2. กลุ่มยูวีวิจัยนำเสนอสรุปประเด็นสารคดีมีเนื้อหา เรื่องราวขึ้นต้น ดึงดูดใจให้ติดตาม (ขึ้นต้นเร้าใจ)	✓		
3. กลุ่มยูวีวิจัยเสนอสรุปประเด็นสารคดีมีเนื้อหาที่น่าสนใจ มีความ ต่อเนื่องในการลำดับเรื่องราว (ส่วนกลางสั้นไหล)	✓		
4. กลุ่มยูวีวิจัยเสนอสรุปประเด็นสารคดีมีเนื้อหาที่น่าสนใจ มีข้อคิด สะท้อนถึงคำถามถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ศึกษา (จบท้ายให้แง่คิด)	✓		
5. กลุ่มยูวีวิจัยสามารถเลือกภาพนิ่ง/ภาพวิดีโอที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับบทบรรยาย	✓		
6. กลุ่มยูวีวิจัยเขียนวัตถุประสงค์ในการนำเสนอสารคดียูวีวิจัย ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน			
7. แนวทางวิธีการที่จะไปถ่ายทำสารคดี มีการวางแผนอย่างเป็น ขั้นตอน มีวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระยะเวลาทำสารคดี			
8. กลุ่มยูวีวิจัยมีการทบทวนความรู้หรือข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่ เกี่ยวข้องที่เชื่อมโยงมาสู่หัวเรื่องสารคดีที่ต้องการทำ			
9. กลุ่มยูวีวิจัยระบุถึงบทบาทของ ครูที่ปรึกษาในโครงการอย่าง ชัดเจน สะท้อนการเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ที่สุดในกระบวนการผลิตหนังสารคดี			
10. ข้อเสนอโครงการมีรายละเอียดประวัติหรือข้อมูลของกลุ่ม ยูวีวิจัย ครูที่ปรึกษา ผู้ประสานงาน ผู้อำนวยการโรงเรียนและ รายละเอียดอื่นๆ ครบถ้วน ลามที่จะนำไปในแบบเสนอสารคดี			

ความคิดเห็นของทีมสารคดีสถาบันรวมจิตติ

อ.อานนท์ กองลำไย ๒๕๖๖

ชื่อ

อ.อานนท์ กองลำไย

เอกสารแนบหมายเลข ๙

การคัดเลือกหนังสือที่ได้รับรางวัล

เกณฑ์พิจารณาข้อเสนอโครงการสารคดียววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

โรงเรียน.....

สารคดีเรื่อง

เกณฑ์ในการพิจารณาสารคดียววิจัย ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	ระดับคะแนน					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. สารคดีสามารถสะท้อนมุมมอง เนื้อหา ในมิติเชิง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน						
2. มีเทคนิคการนำเสนอเรื่องราวของสารคดีได้อย่าง น่าสนใจ มีความคิดสร้างสรรค์						
3. ใช้เทคนิคการตัดต่อ กราฟฟิก ภาพและเสียง ประกอบในการนำเสนอสารคดีได้เป็นอย่างดี สวยงามเหมาะสมกับเนื้อหา						
4. สารคดีสะท้อนถึงความตั้งใจในการผลิต เห็น กระบวนการทำงานเป็นทีมของทีมผู้ผลิต						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้ให้คะแนน

()

ข้อตกลงในการตัดสินสารคดีงานมหกรรมโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม

๑. ด้านคณะกรรมการตัดสิน ๑๐ ท่าน ประกอบไปด้วย

- ๑.๑ พี่เลี้ยงกลุ่มยุววิจัยหรือโรงเรียนทำหนังตั้งแต่เริ่มโครงการ ๗ ท่าน
- ๑.๒ กรรมการจากบุคคลภายนอก ๓ ท่าน

รายชื่อคณะกรรมการตัดสิน

๑. นายสรชัย นหนองตรุด
๒. นายธนาวัฒน์ วายจตุ
๓. นายจิรศักดิ์ อุดหนุน
๔. นายกิตติคุณ กิตติอมรกุล
๕. นายเกินศักดิ์ ศรีสวຍ
๖. นายคัมภีร์ วชิรเชื่อนพันธ์
๗. นายพุมิพัฒน์ ลีลาวัฒนะกุล
๘. นางสาวกมลชนก สกนธวัฒน์
๙. นายจิรภูมิ พงษ์โสภณ
๑๐. นางสาวพัชรา เอี่ยมกิจการ

นอกจากนี้ยังให้ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกรับรองผลการตัดสินรางวัลโรงเรียนทำหนังวัฒนธรรม
จำนวน ๗ ท่าน ได้แก่

๑. ดร.อมรวิชัย นาครทรรพ
๒. ผศ.ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา
๓. อาจารย์ชุตินา คำบุญชู

๔. อาจารย์จำลอง คำบุญชู
๕. อาจารย์สุดาวัลย์ ศุภเกสร
๖. ผศ.ดร.ปาวีณยา สุวรรณโชติ
๗. ดร.จุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์

๒. ด้านเกณฑ์การให้คะแนนและตัดสินรางวัล

๒.๑ เป็นหนังสือสารคดีที่ส่งเข้าร่วมการประกวดในงานมหกรรมโรงเรียนทำหนังสือ

๒.๒ การตัดสินแบ่งเป็น ๕ รางวัล และ ๑ รางวัลพิเศษ ได้แก่

๑. “รางวัลหนังสือสารคดียอดเยี่ยม” เป็นผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดจากเกณฑ์การตัดสินในทุกๆ หัวข้อพิจารณา
๒. “รางวัลเนื้อหาเชิงประวัติศาสตร์ยอดเยี่ยม” เป็นหนังสือสารคดีได้คะแนนสูงสุดในเกณฑ์ด้านสารคดีที่สามารถสะท้อนมุมมอง เนื้อหา ในมิติเชิงประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน
๓. “รางวัลการนำเสนอยอดเยี่ยม” เป็นหนังสือสารคดีได้คะแนนสูงสุดในเกณฑ์ด้านเทคนิคการนำเสนอเรื่องราวของสารคดีได้อย่างน่าสนใจ มีความคิดสร้างสรรค์
๔. “รางวัลเทคนิคยอดเยี่ยม” เป็นหนังสือสารคดีได้คะแนนสูงสุดในเกณฑ์ด้านเทคนิคการนำเสนอเรื่องราวของสารคดีได้อย่างน่าสนใจ มีความคิดสร้างสรรค์
๕. “รางวัลกระบวนการผลิตยอดเยี่ยม” เป็นหนังสือสารคดีได้คะแนนสูงสุดในเกณฑ์ด้านความตั้งใจในการผลิต เห็นกระบวนการทำงานเป็นทีมของทีมผู้ผลิต
๖. รางวัลพิเศษ “รางวัลขวัญใจเพื่อนครูวิจัย” รวบรวมคะแนนจากการโหวตในงานโรงเรียนทำ

เอกสารแนบหมายเลข ๑๐

แบบประเมินผลความพึงพอใจ “งานมหกรรมโรงเรียนทำหนังสือ”

แบบประเมินผลความพึงพอใจ สำหรับงาน “มหกรรมโรงเรียนท่าทอง”

(ยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรียนรู้คู่คุณเล่นส์)

ณ ห้องประชุมจันทน์ผา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง วันที่ ๑๘-๒๑ มีนาคม ๒๕๕๓

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด > น้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
กิจกรรม/การประกวด					
o เกณฑ์					
o ประเภทรางวัล/จำนวนรางวัล					
o ตัวรางวัล/ประกาศนียบัตร					
กิจกรรมในการพบปะเพื่อนยุววิจัย					
o กิจกรรมกระชับความสัมพันธ์					
o กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้					
o กิจกรรมฝากความทรงจำ อาทิ เขียนกระดาน พูดออกกล้อง ฯลฯ					
กิจกรรมอื่นๆ					
o นิทรรศการ					
o ห้องภาพ					
o บอร์ดหนัง					
o มุมพินิจภัณฑ์					
o หนังสือโรง					
คุณค่าของหน้าที่เพื่อนยุววิจัยทำกันมา					
o ความหลากหลายของเรื่อง/เนื้อหาที่น่าสนใจ					
o การผลิตที่มุ่งมั่นอุตสาหกรรม					
o เทคนิคของเพื่อนที่ใช้					
การดูแลยุววิจัย					
o การเดินทาง					
o ที่พัก					
o อาหารการกิน					
ภาพรวมของงาน					
o ระยะเวลาที่จัดงาน					
o สถานที่					
o ประชาสัมพันธ์/ข้อมูล					
o บรรลุวัตถุประสงค์					
o อยากให้มีอีกไหม					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

อยากให้มีการขยายไหม.....

อยากทำอะไรกันต่อ.....

อื่นๆ.....

เอกสารแนบหมายเลข ๑๑

สรุปผลการประชุมเตรียมการจัดทำสารคดีรณรงค์
ทางวัฒนธรรมครั้งที่ ๑

สรุปผลการประชุมเตรียมการจัดทำสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรม ครั้งที่ ๑
วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒
ณ สถาบันรามจิตติ

รายชื่อผู้มาประชุม

๑. นายสรชัย หนองตรุด ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๒. นายจิรศักดิ์ อุดหนุน ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๓. นายธนาวัฒน์ วายจตุ ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๔. นายเกนศักดิ์ ศรีสวาย ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๕. นายกิตติคุณ กิตติอมรกุล ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๖. นายบุญญ สุกุลตานารถ ครูกทม.
๗. นายจิรวุฒิ พงษ์โสภณ เจ้าหน้าที่เสมสิกขาลัย

เริ่มประชุมเวลา ๑๗.๒๑ น.

วาระการประชุมที่ ๑ กรอบแนวทางในการทำสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรม

- ❖ ที่ประชุมตกลงที่จะใช้เรื่องราวของโครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นประเด็นในการรณรงค์ทางวัฒนธรรม
- ❖ ควรจะมีแต่ละช่วงรายการเช่น ระหว่างที่เด็กเรียนรู้ก็มีแทรกการสัมภาษณ์ครู หรือผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความรู้เรื่องกระบวนการที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และซาบซึ้งในท้องถิ่นที่ตนเองได้ลงไปศึกษา
- ❖ ควรจะมีพิธีกร เพื่อแนะนำรายการ และสรุปแต่ละช่วง
- ❖ นำเสนอให้เห็นถึงการที่เด็กๆ ลงไปทำอะไรด้วยตนเอง ให้เห็นภาพของความสนุก และสงสัยใคร่รู้เรื่องราวรอบๆ ตนเอง ใส่ใจในประเพณี วัฒนธรรมในท้องถิ่น
- ❖ ควรจะมีตัวอย่างงานที่เด็กๆ ลงไปเก็บข้อมูลในพื้นที่ เพื่อให้เห็นว่าเด็กๆ ทุกคนก็สามารถทำได้ มีเพื่อนๆ ในท้องถิ่นต่างๆ ได้ลงมือทำกันบ้างแล้ว
- ❖ ผลงานของเด็กที่นำมาลงควรจะต้องได้เห็นถึงความสนุก ความมุ่งมั่น และซาบซึ้งในสิ่งที่ได้ลงมือทำ
- ❖ ให้ที่ประชุมกลับไปคิดแต่ละช่วงของรายการ เพื่อมานำเสนอในการประชุมครั้งต่อไป

วาระการประชุมที่ ๒ เรื่องแนวทางการกำหนดเนื้อหาการรณรงค์ทางวัฒนธรรม

- ❖ ชี้แจงเนื้อหา ๓ ด้านที่จะนำมาทำสื่อประชาสัมพันธ์รณรงค์วัฒนธรรม ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านการเมือง ด้านวัฒนธรรมประเพณีไทย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้เข้าใจและหาแนวทางในการคิดโครงเรื่องสำหรับโฆษณาประชาสัมพันธ์รณรงค์วัฒนธรรม
- ❖ เสนอให้มีการทำสื่อที่สอดคล้องกัน เมื่อผู้ชมดูแล้วก็ทราบทันทีว่าเป็นสื่อรณรงค์วัฒนธรรม
- ❖ ให้รณรงค์ในสิ่งที่ทำได้ง่ายในชีวิตประจำวันและทำได้จริง
- ❖ ให้ผู้เข้าร่วมประชุมคิดโครงเรื่องมาหลายๆ เรื่อง เพื่อจะนำมาพิจารณาในครั้งต่อไป

ปิดประชุมเวลา ๑๘.๓๔ น.

การประชุมในครั้งต่อไปจะแจ้งวันในภายหลัง

เอกสารแนบหมายเลข ๑๒

สรุปผลการประชุมเตรียมการจัดทำสารคดีรณรงค์
ทางวัฒนธรรมครั้งที่ ๒

สรุปผลการประชุมเตรียมการจัดทำสารคดีรณรงค์ทางวัฒนธรรม ครั้งที่ ๒
วันพุธที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒
ณ สถาบันรามจิตติ

รายชื่อผู้มาประชุม

๑. นายสรชัย หนองตระกูล	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๒. นายจิรศักดิ์ อุดหนุน	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๓. นายธนาวัฒน์ วายาจุต	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๔. นายเก็นศักดิ์ ศรีสว	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๕. นายกิตติคุณ กิตติอมรกุล	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๖. นายบุญญ สกฤตตานารถ	ครูกทม.
๗. นายจิรวุฒิ พงษ์โสภณ	เจ้าหน้าที่เสมสิกขาลัย

เริ่มประชุมเวลา ๑๗.๒๑ น.

วาระการประชุมที่ ๑ การวางแผนการทำสารคดีการเรียนรู้ในโครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์
ท้องถิ่น

- ❖ ที่ประชุมได้ตกลงทำเป็นรูปแบบรายการเพื่อให้ง่ายต่อการเรียนรู้ และแทรกเนื้อหาต่างๆ เข้าไปในแต่ละตอนได้ง่าย สะดวกต่อผู้ชมที่จะทำการเข้าใจในแต่ละช่วงรายการ
- ❖ โดยช่วงแรกเป็นพิธีกร เพื่อจะเก็มนำให้ผู้ชมได้ทราบว่า จะได้รับชมอะไรบ้างในแต่ละตอน
- ❖ ช่วงที่สองเป็นการนำเสนอการเรียนรู้ของยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นบ้านป่าเหมี้ยง ให้เห็นการค้นคว้าเรื่องราวที่สนใจ สนุกเพลิดเพลินไปกับการค้นคว้า ผ่านผู้คนในท้องถิ่นของตนเอง
- ❖ นอกจากเนื้อหาที่เด็กๆ ได้ลงไปเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์คนในหมู่บ้าน ก็จะมีคำสัมภาษณ์ของครูผู้ดูแลกลุ่มยุววิจัยได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นผ่านประสบการณ์ตรงของเด็กๆ อีกด้วย
- ❖ ให้มีคลิปการเรียนรู้จากที่บ้าน เพื่อให้ผู้ชมได้เห็นว่ามีเด็กๆ อยู่กลุ่มเดียวที่ได้ทำการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของตนเองเท่านั้น ยังมีอีกหลายๆ ที่ได้ร่วมศึกษาท้องถิ่นของตนเองไปพร้อมๆ กัน
- ❖ ให้มีพิธีกรสรุปประเด็นที่ผู้ชมได้ชมไปหลังจากจบแต่ละช่วงรายการ
- ❖ ที่ประชุมร่วมกันแก้ไขบทรายการ และร่วมตั้งชื่อรายการว่า “ต้นกล้ากับฟ้าใส” ซึ่งเปรียบกับเด็กๆ เป็นต้นกล้าที่พร้อมจะเติบโตงอกงามและเปรียบผู้ใหญ่ที่ร่วมกันสร้างสรรค์สิ่งดีๆ เป็นฟ้าใสที่ให้แสงแดดอบอุ่นกับต้นกล้า ให้ต้นกล้าได้เติบโตแข็งแรงและเป็นร่มเงาต่อไป

- ❖ หลังจากได้บรรยายการแล้ว ให้ทางทีมงานสารคดีสถาบันรามจิตติดำเนินการตามบรรยายการดังกล่าวได้ไฟได้ไฟ
- ❖ ให้มีการสัมภาษณ์ ดร.อมรรวิชัย นาครทรรพ เพื่อสรุปการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไปในรายการในช่วงท้าย เพื่อเป็นการต่อยอดการเรียนรู้ที่ดีคือได้สัมผัสและลงมือทำด้วยตนเอง

วาระการประชุมที่ ๒ เรื่องการทำโฆษณาประชาสัมพันธ์รณรงค์วัฒนธรรม

- ❖ จากการประชุมครั้งที่ ๑ ได้มีการนำเสนอโครงเรื่องที่กลับไปคิดมาให้ที่ประชุมได้พิจารณา เช่น เรื่องการทำบุญตักบาตรที่นับวันจะเลื่อนไปจากสังคมไทย โดยมีตัวเดินเรื่องเป็นสุนัขที่นอนอยู่เป็นตัวสื่อให้เห็นว่า การที่คนหนีการตักบาตรตอนเช้าๆ เป็นเรื่องที่น่าอาย เป็นต้น
- ❖ จากการศึกษาเนื้อหาของวัฒนธรรมไทยผ่านเอกสารงานวิจัย มีเรื่องครอบครัว การเมือง และประเพณีที่น่าหยิบยกขึ้นมาทำโดยเร็วที่สุด ซึ่งสังคมไทยกำลังเผชิญปัญหานี้
- ❖ ที่ประชุมเห็นว่าน่าจะมีประเด็นอีกหลายประเด็นที่น่าสนใจและหลากหลาย จึงมีความเห็นว่าควรจัดการประชุมให้นิสิตนักศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิได้มาสะท้อนมุมมองและแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ก่อนที่จะมีการเขียนบทและดำเนินการถ่ายทำต่อไป
- ❖ ให้ผู้เข้าร่วมการประชุมไปคิดหัวเรื่องในสามด้านคือ ครอบครัว การเมือง และวัฒนธรรมประเพณีไทย เพื่อมานำเสนอในการประชุมที่จะมีในครั้งต่อไป

ปิดประชุมเวลา ๑๙.๔๕ น.

การประชุมในครั้งต่อไปจะแจ้งวันในภายหลัง

เอกสารแนบหมายเลข ๑๓

สคริปทรายการ “ต้นกล้ากับฟ้าใส”

สคริปรายการ “ต้นกล้ากับฟ้าใส”

เวลา (นาที.วินาที)	บทบรรยาย	ภาพประกอบ	ภาพนิ่ง	หมายเหตุ
0.00-0.45	-วิธีที่อาร์นิเมชันนำเข้าสู่รายการ- -เพลง “โลกยิ่งใหญ่ การเรียนยิ่งสนุก”- เด็กๆ ใฝ่รู้ อยากอ่อนน้อมครูช่วยสอนสั่ง เด็กมีพลังสร้างสรรค์บนโลกใบใหญ่ ถูกผิดไม่รู้ แต่ขอได้ทำได้ดีให้เข้าใจ ว่าโลกยิ่งใหญ่..หู้..ฮู้..ฮู... การเรียนยิ่งสนุก ... (จบเพลง) (เสียงบรรยาย) “รายการต้นกล้ากับฟ้าใส” “ให้เสียงภาษาไทยโดย รามจิตติ” (เสียงหัวเราะเด็ก+ทีมงาน)	-วิธีที่อาร์นิเมชันนำเข้าสู่รายการ ... -ขึ้นโลโก้รายการ “ต้นกล้ากับฟ้าใส”		

0.45-.1.45	-ตัดเข้าสู่ห้องส่ง- พิธีกร: สวัสดีค่ะ ขอต้อนรับทุกท่านเข้าสู่รายการ “ต้นกล้ากับฟ้าใส” รายการที่จะนำท่านผู้ชมไปพบกับเรื่องราวการเรียนรู้นอกห้องเรียนของน้องๆเยาวชนจากทั่วสารทิศในบริบทที่ท่านอาจไม่เคยพบมาก่อน กับดิฉัน...(แนะนำตัว)... และ สารคดีที่ดีจากทีมสารคดี สถาบันรามจิตติ พิธีกร: วันนี้ สารคดีที่ดีที่ทางรายการของเราเตรียมมานำเสนอนั้นเป็นเรื่องราวการเรียนรู้ของน้องๆเยาวชนกลุ่มศึกษาประวัติศาสตร์บ้านป่าเหมี้ยง จากโรงเรียนเมืองปาน จังหวัดลำปาง ซึ่งมีคุณครูไฟแรงสองท่าน ได้แก่ ครูดวงจันทร์และครูพัชรี คอยดูแลอย่างใกล้ชิดและเรียนรู้ไปพร้อมกับน้องๆด้วย /เพื่อไม่เป็นการเสียเวลา เราไปชมตัวอย่างรายการกันเลยดีกว่าค่ะ	-พิธีกรพูดผ่านกล้องsony รุ่นใหม่ล่าสุด		มีแนะนำผู้สนับสนุนรายการรีเปล่า? พิธีกรบรรยายประกอบวีทีอาร์
1.45-5.30	-ตัดเข้าวีทีอาร์แนะนำรายการ-	-วีทีอาร์แนะนำรายการ		
5.30-6.00	-ตัดภาพกลับห้องส่ง- พิธีกร: เป็นยังไงบ้างคะ หลังจากที่ได้เห็นแววตาของน้องๆเยาวชนที่เปี่ยมไปด้วยประกายแห่งความอยากรู้อยากเห็นในตัวอย่างรายการที่ได้ชมไปแล้วเมื่อสักครู่ รู้สึกอยากรู้อยากเห็น	-พิธีกรพูดผ่านกล้อง		

	ตามไปด้วยแล้วใช้มั้ยล่ะคะ /อดใจรออีกสักครู่ นะคะ พักชมสิ่งที่น่าสนใจกันก่อน ช่วงหน้าเราจะกลับมาทำความรู้จักกับน้องๆเยาวชนต้นกล้าเหล่านี้รวมถึงชุมชนที่มีความน่าสนใจอย่างบ้านป่าเหมี้ยง ไม่นานเกินรอแน่นอนค่ะ			เป็นภาพเด็ก?
อนิเมชันโลโก้รายการ (5 วินาที)				
โฆษณา (0.50 นาที)				
อนิเมชันโลโก้รายการ (5 วินาที)				
อนิเมชันเข้าสู่ช่วง “ต้นกล้าทำเรียนรู้” (5 วินาที)				
7.00-7.30	พิธีกร: ช่วง “ต้นกล้าทำเรียนรู้” นี้ เราจะพาท่านผู้ชมไปพบกับสารคดีที่ดีที่ทางรายการได้ไปบันทึกภาพกระบวนการการเรียนรู้เชิงวิจัยของน้องๆเยาวชนกลุ่มศึกษาประวัติศาสตร์บ้านป่าเหมี้ยง จังหวัดลำปาง มานำเสนอค่ะ /เราลองมาดู “พลัง” และ “ความอยากรู้อยากเห็น” ที่เต็มเปี่ยมอยู่ในตัวน้องๆแต่ละคนกันเลยคะ	-พิธีกรพูดผ่านกล้อง		ใคร? ทำอะไร? ที่ไหน? เมื่อไหร่? อย่างไร?
7.30-16.00	-ตัดเข้าวีทีอาร์กระบวนการเรียนรู้ชุมชนป่าเหมี้ยง part 1-	-วีทีอาร์กระบวนการเรียนรู้		

		ชุมชนป่าเหมี้ยง part 1	
อนิเมชันโลโก้รายการ (5 วินาที)			
โฆษณา (0.50 นาที)			
อนิเมชันโลโก้รายการ (5 วินาที)			
17.00-25.00	-ฉายวีทีอาร์กระบวนการเรียนรู้ชุมชนป่าเหมี้ยง part 2- -วีทีอาร์จบ-	-วีทีอาร์กระบวนการเรียนรู้ ชุมชนป่าเหมี้ยง part 2	
24.00-25.00	-ตัดภาพกลับห้องส่ง- พิธีกร: วิชาการศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงของน้องๆที่ได้ชมไปนั้น จะเห็นได้ว่า มีมิติของความรู้ที่ทั้งลึกและซึ้ง เข้าถึงสายใยความผูกพันของเหล่าพ่อแก่แม่เฒ่าและ ลูกหลานบ้านป่าเหมี้ยงอย่างแท้จริงเลย ท่านผู้ชมเห็นด้วยรึเปล่าคะ	-พิธีกรพูดผ่านกล้อง	
อนิเมชันเข้าสู่ช่วง “ต้นกล้าท้ากล้อง” (5 วินาที)			

28.00-29.30	พิธีกร: สำหรับช่วง “ต้นกล้าท้ากลอง” นี้ ณีจะพาท่านผู้ชมไปพบกับผลงานการเรียนรู้นอกห้องไม่จำกัดรูปแบบที่น้องๆเยาวชนต้นกล้าทั่วสารทิศได้ฟ้าเมืองไทยได้ลงมือถ่ายทำกันเองทุกขั้นตอนและส่งเข้ามานำเสนอผ่านรายการของเรา /และแน่นอนว่าทุกเรื่องราวมีความน่าสนใจไม่แพ้สารคดีของทางรายการแน่ๆค่ะ /สำหรับสัปดาห์นี้ ณีขอพาไปชมตัวอย่างคร่าวๆกันก่อนก็แล้วกันนะคะ เชิญชมได้เลยค่ะ		
25.00-28.00	-วีทีอาร์ผลงานของเยาวชน	-วีทีอาร์ผลงานเยาวชน	
28.00-29.30	พิธีกร: ได้ชมตัวอย่างผลงานที่น้องๆเยาวชนได้ลงมือถ่ายทำกันพอหอมปากหอมคอแล้วแหม ณีรู้สึกอยากจะชมผลงานเต็มๆซะเดี๋ยวนี้อยู่ค่ะ /อย่าลืมนะคะ ถ้าหากท่านผู้ชมมีเรื่องราวการเรียนรู้นอกห้องที่น่าสนใจ สามารถส่งซีดีหรือไฟล์เข้ามาได้ตามแอดเดรสได้เลยค่ะ /หรือถ้าหากท่านผู้ชมมีเรื่องราวการเรียนรู้ที่น่าสนใจแต่ขาดทรัพยากรในการถ่ายทำ ทางรายการก็ยินดีที่จะเข้าไปถ่ายทำให้ถึงที่เลยค่ะ แต่ต้องติดต่อฝ่ายประสานงานทางแอดเดรสนี้นะคะ *****		

	พิธีกร: ท่านผู้ชมคะ ในความงามของธรรมชาติป่าเขาลำเนาไพรอันประกอบไปด้วยต้นไม้ทั้งใหญ่ผู้น้อยนั้น อันที่จริงแล้ว ต้นไม้เหล่านั้นกว่าที่จะเติบโตจากเมล็ดขึ้นมาเป็นต้นกล้าและกลายเป็นไม้ใหญ่ที่แข็งแรงได้ ย่อมต้องผ่านสภาวะที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นสภาพดิน น้ำ หรืออากาศ /เปรียบได้กับเด็กตัวน้อยๆที่จะเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ที่ดีได้ ย่อมต้องการการจัดการศึกษาที่เหมาะสม นั่นคือ ต้องไม่คร่ำเกินไป และต้องไม่เลี้ยงจนเกินไป เช่นเดียวกัน /ฉะนั้นแล้ว ถ้าหากเด็กๆเปรียบได้กับต้นกล้า ผู้ใหญ่อย่างพวกเราก็คือท้องฟ้าที่สดใสและคอยให้โอกาสดีกับพวกเขานั้นเองค่ะ ***** พิธีกร: ตอนนี้ก็มาถึงช่วงสุดท้ายของรายการแล้วนะคะ ณิชขอฝากให้ท่านผู้ชมหมั่นรดน้ำให้กับเมล็ดแห่งความรัก-เรียน-รู้ที่อยู่ในหัวใจของทุกคนด้วยนะคะ /พบกับรายการ “ต้นกล้ากับฟ้าใส” รายการที่จะนำท่านผู้ชมไปพบกับเรื่องราวการเรียนรู้ในห้องเรียนของน้องๆเยาวชนจากทั่วสารทิศในบริบทที่หลากหลายได้ทุกวัน... เวลา... /สัปดาห์หน้า-วันฟ้าใหม่ ได้พบกับณีก่อนนอนค่ะ สำหรับวันนี้สวัสดีค่ะ			
29.30-30.00	-พิธีกรปิดท้ายรายการ/ตัวอย่างสัปดาห์ต่อไป-	-พิธีกรปิดท้ายรายการ		

เอกสารแนบหมายเลข ๑๔

สรุปผลการประชุมเตรียมงานผลิตสื่อโฆษณาารณรงค์วัฒนธรรมไทย
ครั้งที่ ๑

สรุปผลการประชุมเตรียมงานผลิตสื่อโฆษณาารณรงค์วัฒนธรรมไทย

วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๖

ณ สถาบันรามจิตติ

รายชื่อผู้มาประชุม

๑. ดร.อมรวิชัย นาคทรพรพ	ผู้อำนวยการสถาบันรามจิตติ
๒. ดร.จุฬาภรณ์ มาเสถียรวงศ์	รองผู้อำนวยการสถาบันรามจิตติ
๓. นายสิรินทร์ เพียรพิทักษ์	นิสิตปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีการศึกษา
๔. นายจิรวุฒิ พงษ์โสภณ	เจ้าหน้าที่เสมสิกขาลัย
๕. นายเก็นศักดิ์ ศรีสว	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๖. นายกิตติคุณ กิตติอมรกุล	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๗. นางสาวธนพร พุ่มราชาติ	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๘. นางสาวนิสาร์ตน์ พึ่งขจร	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๙. นายสรรัชย์ หนองตรุด	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๑๐. นางสาวธัญพร กลิ่นทอง	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๑๑. นายธนาวัฒน์ วายาจุต.	ฝ่ายสารคดีสถาบันรามจิตติ
๑๒. นายณัฐกิตติ จิตรตรีสินธุ์	ตัวแทนสภาเด็กจังหวัดนนทบุรี
๑๓. นางสาวเจนจิรา บุญศรี	กลุ่มพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์
๑๔. นายอิสระ ฮาตะ	กลุ่มศิลปปะการละคร
๑๕. นางสาวกมลชนก สุนธวัฒน์	กลุ่มศิลปปะการละคร
๑๖. นายพงษ์พัฒน์ รัชค้อง	กลุ่มศิลปวัฒนธรรม
๑๗. นางสาวศรัณยา หาญสารกิจ	นิสิตคณะนิเทศศาสตร์
๑๘. นางสาวอรรณณ อยู่เอี่ยม	นิสิตคณะนิเทศศาสตร์

เริ่มประชุมเวลา ๙.๐๐น.

- **วัฒนธรรมไทยในกรอบความคิดของแต่ละคน**

- (อิสระ) - ธรรมชาติของคนไทยคือการออมชอบ มักจะปล่อยเลยตามเลยเมื่อเจอปัญหา
- (พงษ์) - วัฒนธรรมเปลี่ยนตามยุคสมัยอยู่กับการใช้ชีวิตประจำวัน อยู่ง่ายๆ ยึดหยุ่นตามสภาพทางภูมิศาสตร์
- (ธนพร) - คนไทยรักสบาย ชอบทางลัด
- (ศรัณยา) - ผลจาก DNA มีความละเอียดอ่อน ใจเย็น ไม่ต้องดิ้นรน
- (สรรัชย์) - ความมีสัมมาคารวะ
 - ขัดเขิน กลัวผิด
- (นิสาร์ตน์) - เป็นสังคมชอบช่วยเหลือกันและกัน
 - การช่วยเหลือกันเลยเถิดไปเป็นคอร์รัปชัน ระบบอุปถัมภ์
- (กมลชนก) - มีความละเอียดในขั้นตอนพิธีกรรม
 - มีการถ่ายทอด แต่ไม่ได้อธิบายความสำคัญของแต่ละขั้นตอน

กรอบทางวัฒนธรรมไทยเริ่มต้นที่การใช้ชีวิต ความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพมาตั้งแต่สมัยโบราณ สภาพทางภูมิศาสตร์ของไทยมีความอุดมสมบูรณ์สูง การใช้ชีวิตจึงเป็นไปอย่างเรียบง่าย การแข่งขันต่ำ ซึ่งเป็นเหตุให้คนไทยติดนิสัยรักสบาย ยึดหยุ่น (พงษ์: ๒๕๕๒) เมื่อไม่มีการเร่งรีบในชีวิตก็จะมีเวลาให้กับศิลปะต่างๆ มีความละเอียดละออในขั้นตอนพิธีกรรม (กมลชนก: ๒๕๕๒) ด้วยความเรียบง่ายของชีวิต ปราศจากการแข่งขันจึงมีการช่วยเหลือกันเองสูง (นิสาร์ตน์: ๒๕๕๒)

การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมไทยมีทั้งการถ่ายทอดในแนวดิ่ง และแนวราบ (จิรัฐติ: ๒๕๕๒) คือ ทั้งจากรุ่นสู่รุ่นและในรุ่นเดียวกัน ซึ่งโดยมากจะเป็นในแนวดิ่งโดยส่วนใหญ่ มีการทำต่อๆ กันมาจากรุ่นปู่ รุ่นพ่อ ต่อด้วยรุ่นลูก ฟูกว่ารุ่นต่อๆ ไป ดังนั้นคนไทยจึงได้รับการดำเนินชีวิตและพิธีกรรมต่างๆ จากรุ่นอาวุโสกว่าเป็นหลัก วัฒนธรรมไทยจึงยึดสิ่งที่ผู้แก่กว่าถ่ายทอดมาเป็นหลัก นำไปสู่การบ่มเพาะให้วัฒนธรรมไทยความมีสัมมาคารวะ ให้ความสำคัญกับผู้อาวุโสเป็นอันดับต้นๆ (ธัญพร: ๒๕๕๒)

วัฒนธรรมไทยมีพื้นฐานที่เรียบง่ายและสงบสุข อย่างไรก็ตามที่มาจากที่มรดกก็นำไปปัญหา มาให้สังคมไทยเมื่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไป นิสัยคนไทยที่เรียบง่ายเพาะเป็นนิสัยรักสบายและชอบใช้ทางลัด (ธนพร: ๒๕๕๒) ซึ่งมักข้ามกระบวนการที่สำคัญไปเน้นที่ผลลัพธ์แทน กลายเป็นกระบวนการทำตามที่ตัวเองสบายเพื่อบรรลุเป้าหมายละทิ้งความพยายามไป ซึ่งยิ่งนานเข้าก็กลายเป็นนิสัยการโกงในที่สุด เนื่องจากคนไทยให้ความสำคัญกับผู้อาวุโสเป็นหลัก จึงกลายเป็นการกลัวผิดเมื่อคิดหรือทำต่างจากผู้ใหญ่ (สรรัชย์: ๒๕๕๒) ในปัจจุบันจึงกลายเป็นนิสัยว่าตามนายไม่กล้าคิดอะไรแปลกใหม่ในที่สุด การช่วยเหลือกันแลกกันที่เลยเถิดไปเป็นระบบ

อุปถัมภ์ (นิสารัตน์: ๒๕๕๒) ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่ง การช่วยเหลือกันเองในหมู่คนสนิททำให้เกิดเส้นสายและการปฏิบัติไม่เท่าเทียมกันในสังคม

ในปัจจุบัน คนไทยไม่เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมด้านดีที่ถ่ายทอดกันมาเพราะมีการถ่ายทอดสืบทอดพิธีกรรมแต่ไม่ได้มีการชี้ให้เห็นความสำคัญของสิ่งนั้นๆ (กมลชนก: ๒๕๕๒) ในยุคหลังจึงมีการถ่ายทอดแต่เพียงผิวเผินอันจะเป็นเหตุให้วัฒนธรรมค่อยๆ สูญหายไปมากที่สุด

ดังนั้น การจะสืบสานวัฒนธรรมไทยให้ถูกต้องต่อไปต้องอาศัยการถ่ายทอดที่ละเอียดถี่ถ้วน เน้นให้เห็นคุณค่าและสร้างความภาคภูมิใจต่อสิ่งที่ตั้งมาของไทยที่สามารถคงไว้ได้ในภาวะแวดล้อมในปัจจุบัน (จิรวุฒิ, สิริวัชร: ๒๕๕๒)

“เข้าใจ – เห็นคุณค่า – การถ่ายทอด”

● ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย - สถานการณ์ปัจจุบัน

ภาษา เนื่องจากมีช่องทางให้เกิดการใช้ภาษาในวงแคบมากขึ้น เช่น การ Chat ในอินเทอร์เน็ต ที่มักจะใช้ภาษาพูดในรูปแบบการเขียน/พิมพ์ ทำให้มีการนำภาษาที่ใช้ในโอกาสอันไม่เป็นทางการเหล่านั้นมาใช้ในงานที่เป็นทางการด้วยความเคยชิน เกิดการใช้ภาษาอย่างผิดกาลเทศะขึ้น นอกจากนี้การ Chat ยังทำให้เกิดย่นย่อทางภาษาเพื่อสะดวกต่อการพิมพ์ ซึ่งสามารถสื่อสารกันสำเร็จ แต่ก็ทำให้หลายคนไม่รู้ว่าคำเดิมนั้นเขียนให้ถูกต้องอย่างไร ซึ่งบางครั้งก็มีการเขียนผิดอย่างจงใจเพื่อเหตุผลในการสื่อสาร (สิริวัชร: ๒๕๕๒) ซึ่งเป็นการสื่อความรู้สึกในผู้รับเข้าใจได้ดีกว่าการใช้คำที่เขียนถูกต้อง หรือเป็นการสร้างอัตลักษณ์ของตัวเองโดยการใช้ภาษาที่แปลกกว่าคนอื่น (อิสระ: ๒๕๕๒) สถานการณ์ข้างต้นนี้เป็นหนึ่งในกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางภาษา (ธัญพร: ๒๕๕๒) เพราะภาษาเองก็มีการเปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่อดีต สถานการณ์ปัจจุบันเองก็มีปัจจัยเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีช่องทางให้คำเกิดมาแล้วก็ตายเร็ว (จิรวุฒิ : ๒๕๕๒) มีการสร้างคำคะนองใช้ในวงแคบในหมู่วัยรุ่นมากขึ้น ซึ่งบางคำก็ตกกระแสนิยมหายไปแล้วก็จะมีการคิดคำใหม่ขึ้นมาแทน

Breakthrough -- การเขียนคำให้ถูกต้องและส่งเสริมการใช้ให้ถูกต้องตามกาลเทศะ

น้ำใจ คนไทยขาดน้ำใจ ซึ่งจริงๆ แล้วน้ำใจถูกคนกลุ่มใหญ่กักเอาไว้ (จิรวุฒิ: ๒๕๕๒) คนไทยไม่กล้าทำผิดแปลกจากคนส่วนใหญ่ ซึ่งน้ำใจและการเอื้อเฟื้อยังถูกมองเป็นของแปลก การแสดงน้ำใจจึงทำให้คนรู้สึกแปลกแยกจากคนอื่น (สิริวัชร: ๒๕๕๒) และความไม่ไว้วางใจคนแปลกหน้าก็ทำให้คนไม่กล้ารับน้ำใจจากผู้อื่น (พงษ์: ๒๕๕๒)

Breakthrough – การหาจุดก้าวพ้นความลังเลในการแสดงออกทางน้ำใจ สร้างสภาวะที่ปลอดภัยในการแสดงออก มอบสิ่งดีๆ และตอบแทนกันสร้างนิสัยให้อยากมอบให้กันอีก ส่งเสริมจิตอาสา

ครอบครัว ค่านิยมทางการเลี้ยงดูลูกมีการแข่งขันสูงขึ้น มีการเน้นที่การเรียนรู้ให้เก่ง เรียนให้สูง แต่ความสัมพันธ์ในครอบครัวลดน้อยลงไม่แน่นแฟ้นในอดีต มีการสื่อสารในครอบครัวน้อยลงทำให้เด็กเรียนรู้พื้นฐานทางสังคมจากครอบครัวน้อย ความกตัญญูต่อพ่อแม่ น้อยลง

Breakthrough – กิจกรรมสร้างสัมพันธ์ในครอบครัว การเรียนรู้พื้นฐานในครอบครัว สร้างแบบอย่างในครอบครัว ชี้ให้เห็นคุณค่าของความสัมพันธ์ในครอบครัว สร้างความรู้สึกขอบคุณต่อพ่อแม่

การเมือง คนไทยมักปล่อยเหตุการณ์ผ่านจนลุกลามจนถึงจุดที่คนไทยสิ้นหวังในการเมือง (*Broken window*, จิรวุฒิ:๒๕๕๒) เพราะการแสดงความคิดเห็นไม่เท่ากันระหว่าง ผู้ใหญ่กับผู้ย่อย ผู้ที่มีอำนาจเป็นผู้ตัดสินทุกอย่างจึงไม่มีการเปลี่ยนแปลง คนไทยขาดผู้นำที่ดี เพราะเมื่อเป็นคนที่ยืนชอบก็จะยกย่องโดยขาดการไตร่ตรองและเห็นดีด้วยเสมอ

Breakthrough – ส่งเสริมการเสวนาสื่ออย่างมีวิจารณญาณ หาทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับการเมืองมากกว่าแค่ไปเลือกตั้ง

ปิดประชุมเวลา ๑๘.๐๐ น.

การประชุมครั้งต่อไปวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๒

เอกสารแนบหมายเลข ๑๕

สรุปผลการประชุมเตรียมงานผลิตสื่อโฆษณาารณรงค์วัฒนธรรมไทย
ครั้งที่ ๒

สรุปผลการประชุมเตรียมงานผลิตสื่อโฆษณารณรงค์วัฒนธรรมไทย ครั้งที่ ๒
วันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒
ณ สถาบันรามจิตติ

รายชื่อผู้มาประชุม

๑. นายอมรวิชัย นาคกรทรรพ
๒. นายวีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา
๓. นายสิรินทร์ เพียรพิทักษ์
๔. นายจิรภูมิ พงษ์โสภณ
๕. นายสรชัย หนองตรุด
๖. นางสาวกมลชนก สกนธวัฒน์
๗. นายเกินศักดิ์ ศรีสวาย
๘. นายบุญฤทธิ์ บุญมา
๙. นางสาวอรรพรรณ อยู่เอี่ยม
๑๐. นายคู่บุญ ศกุนตนาค
๑๑. นายกิตติคุณ กิตติอมรกุล

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๐๐ น.

วาระการประชุมที่ ๑ ข้อแนะนำในการจัดทำ Spot โฆษณา

ในที่ประชุมได้เสนอข้อแนะนำในการจัดทำ Spot โฆษณา ดังนี้

๑. **หาวิธีวัดผล ก่อน-หลัง Spot** หาผลกระทบของผู้ชมที่ได้ชม Spot ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงให้ผู้ชมอย่างไรบ้าง ผู้ชมมีความรู้สึกอย่างไรหลังจากชม Spot นี้
๒. **ใช้ประเด็นคำถามสะกิดใจ** ในการสร้างจุดดึงดูดจากผู้ชมนั้นต้องเน้นให้ผู้ชมมีส่วนร่วมโดยใช้คำถามที่สร้างความตระหนักให้ผู้ชมเห็นความสำคัญเพื่อให้ผู้ชมเกิดความสนใจอยากติดตาม Spot นั้น
๓. **โฆษณาเพื่อ Awareness Attitude และ Tendency of change** : สิ่งที่เราควรให้กับผู้ชมในแต่ละ Spot โฆษณานั้นประกอบด้วย ๑. การสร้างความตระหนัก (Awareness) เกี่ยวกับปัญหาที่น่าเสนอ ๒. นำไปสู่ระดับพฤติกรรม (Attitude) เริ่มสร้างพฤติกรรมตาม และ ๓. มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลง (Tendency of change) ตัวเองไปในทางที่ Spot นำเสนอ

๔. **คนดูโฆษณาแล้วจำติดตา แต่ไม่เข้าใจ message ที่สื่อให้:** เป็นปัญหาสำคัญในการทำ Spot เพราะบางครั้งโฆษณาที่มีการออกแบบมาอย่างดีสามารถดึงดูดใจคนดูได้แต่ไม่สื่อความหมายที่เป็นจุดสำคัญหรือทำให้เข้าใจยากเกินไป ทำให้คนดูตีความ Spot ต่างกัน หรืองง ซึ่งอาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดได้

วาระการประชุมที่ ๒ ประเด็นในการนำเสนอผ่าน Spot รณรงค์

ในที่ประชุมมีข้อสรุปที่จะนำเสนอประเด็นทั้งสิ้น ๔ ประเด็นสำคัญ ได้แก่

๑. ครอบครัว

สถานการณ์ปัจจุบัน

- **พ่อแม่ไม่รู้ว่าลูกทำอะไรเมื่อลับตา ไม่มีเวลาพร้อมหน้ากัน:**

พ่อแม่ในปัจจุบันรู้จักลูกตัวเองน้อยลงเพราะจำเป็นต้องสู้กับสังคมที่แข่งขันกันมากขึ้น เวลาที่เจอกันก็น้อยลงตาม เมื่อเกิดปัญหาจึงไม่รู้ว่าแท้จริงแล้วลูกของตนมีพฤติกรรมอย่างไร และไม่สามารถแก้ไขได้

- **ในครอบครัว ลูกคิดว่าตัวเองดีกว่าพ่อแม่**

ค่านิยมทางมาตรฐานการศึกษาไทยในปัจจุบันสูงขึ้นจากอดีตมาก ลูกหลานจึงมักได้เรียนสูงกว่าพ่อแม่ที่สมัยก่อนเรียนจบเพียงระดับมัธยมหรือประถม แต่ในปัจจุบันยกสูงขึ้นเป็นปริญญาตรีหรือปริญญาโท ซึ่งค่านิยมที่ว่าคนเรียนสูงกว่าคือคนเก่งนั้นทำให้ลูกหลานเกิดการดูถูกพ่อแม่ ซึ่งแท้จริงแล้วคนสมัยก่อนก็มีภูมิปัญญาที่มีประโยชน์หลายอย่างที่คนปัจจุบันกำลังมองข้าม

- **ระยะความใกล้ชิดในครอบครัวเท่ากันแต่ปฏิสัมพันธ์น้อยลง**

ในครอบครัวเล็กบางครอบครัวเองก็ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์กับพ่อแม่ทั้งที่มีการพบหน้ากันเป็นประจำตามปกติ แต่ด้วยสังคมเพื่อนและสื่อที่ดึงเอาปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่ไปหมดทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกนั้นห่างเหินกัน ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเพราะ **เด็กมีเกราะจิตใจกัน พ่อกับแม่ไว้** อาจเป็นเพราะความอาย ความห่างเหิน ซึ่งถ้าทิ้งเอาไว้เกราะนี้ก็จะเริ่มหนาขึ้นจนพ่อแม่ไม่สามารถเข้าถึงลูกได้ในที่สุด

- **การกอด**

การกอดเป็นการแสดงความรักความอบอุ่นในครอบครัวที่ได้ผลทางหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันนี้ในครอบครัวที่กอดกันน้อยมีสาเหตุโดยสรุปดังนี้

- (๑) ไม่เคยกอดเลยไม่กล้า
- (๒) ลูกโตแล้วไม่กล้ากอด
- (๓) อาย ไม่กล้าเป็นฝ่ายกอดพ่อแม่ก่อน
- (๔) มีปัญหา ไม่เข้าใจ ไม่อยากกอด

(๕) อยากกอดแต่กอดไม่ได้ (เช่น อยู่ไกลกัน)

ซึ่งหากไม่แก้ไขหรือริเริ่มสร้างความอบอุ่นในครอบครัวก็จะกลายเป็นเพราะความเห็นห่างให้หนาขึ้นและสายเกินไปในที่สุดเพราะเวลามาถึงโดยไม่รู้ตัว ไม่รู้ว่าชีวิตเหลือเวลาอีกเท่าไร ซึ่งอาจต้องนึกเสียใจภายหลัง ซึ่งควรสร้างความตระหนักให้คนในครอบครัวคิด เรากอดพ่อแม่ครั้งสุดท้ายเมื่อไร

Spot Message ที่น่าจะนำเสนอ

- การกอด
- เวลา (การแบ่งเวลาในครอบครัว)
- ปลาซ่อนนมลูกไว้ในปาก แม่โกเอาปีกบังลูกไว้ (พฤติกรรมของสัตว์ที่แสดงความอบอุ่น)

๒. ความเป็นไทย

สถานการณ์ปัจจุบัน

- คนไทยเหมือนไฟลู่ลม ชอบผ่อนปรนแต่รักยังอยู่

การรับข้อมูลข่าวสารของคนไทยในปัจจุบันกว้างขึ้นจากอดีตมาก ทั้งนี้การรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติจากที่เคยมาจากตะวันตกเป็นหลักเริ่มรับจากชาติตะวันออกเช่น เกาหลี ญี่ปุ่น ทั้งนี้คนไทยก็ได้รับมาใช้จนเห็นเป็นที่แพร่หลายจนเกิดความกังวลว่าจะถูกกลืนวัฒนธรรม ซึ่งแท้จริงแล้วการแสดงออกนั้นเป็นเพียงส่วนเปลือกนอกเท่านั้น ตามนิสัยคนไทยชอบโอนอ่อนตาม แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น เอกลักษณ์ของคนไทยที่อยู่ในนิสัยส่วนลึกเช่น ความอ่อนน้อม การช่วยเหลือเกื้อกูลกันนั้นยังไม่ได้หายไปไหน

- วัฒนธรรมไทย อยากให้เป็นอย่างไรมากกว่ามีอะไร

ในประเด็นการแก้ไขปัญหาวัฒนธรรมไทยให้ได้ผลนั้นควรเน้นที่พวกเราในตอนนี้อาจให้สังคมไทยเป็นอย่างไรมากกว่าแสดงให้เห็นว่าเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยมีอะไรบ้าง เพื่อที่จะสามารถเจาะจงจุดที่อยากแก้ไขได้อย่างชัดเจน

- มี ๒ มิติ รื้อฟื้น (เน้นแรง ๆ) สร้างใหม่ (เน้นนุ่ม ๆ)

ในกระบวนการแก้ไขปัญหาวัฒนธรรมของไทยนั้นประกอบด้วยการทำงาน ๒ มิติ คือ มิติการรื้อฟื้นวัฒนธรรมที่กำลังจะหายไป ซึ่งควรเน้นที่การสร้างความสะดวกใจแก่ผู้ชมให้เกิดความตระหนักโดยทันที อีกมิติหนึ่งคือการสร้างวัฒนธรรมใหม่ คือการเสริมสร้างสังคมให้เป็นไปตามที่อยากให้เป็น ในส่วนนี้ควรใช้การดำเนินการอย่างนุ่มนวล เน้นการค่อยๆ ปลูกฝังลักษณะนิสัยอันพึงประสงค์แก่ผู้ชม

Spot Message ที่น่าจะนำเสนอ

- ใจหัว/การแต่งกาย มุ่งรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย

- น้ำใจ มุ่งสร้างลักษณะทางวัฒนธรรมสำคัญขั้นพื้นฐาน

๓. การเมืองการ มีส่วนร่วม

Spot Message ที่นำเสนอ

- อำนาจขึ้นกเป็นไม้ มุ่งสร้างความตระหนักให้คนกล้าแสดงความคิดเห็น

๔. ชีวิตประจำวัน

- ส่งเสริมให้เห็นวัฏจักรความดีในสังคม

คนไทยถือคติว่าทำดีได้ดี ซึ่งในปัจจุบันคนไทยมักไม่เชื่อว่าทำดีแล้วจะได้รับสิ่งดีๆ ตอบแทน สาเหตุจากความไม่เชื่อและประสบการณ์ที่เคยประสบมาก่อน ซึ่งหากปล่อยไว้ก็จะมีใครแสดงตัวทำความดีอีก แท้จริงแล้วเมื่อทำความดีแล้วความดีนั้นจะย้อนกลับมาหาตัวเองโดยผ่านการส่งต่อความดีเป็นทอดๆ ในสังคม ซึ่งไม่ใช่เรื่องใหญ่โตเป็นเพียงแค่ความดีเล็กๆ น้อยๆ ที่ส่งมอบให้กัน ซึ่งท้ายสุดแล้วความดีที่หมุนเวียนอยู่ในสังคมก็จะกลับมาถึงตัวเองในที่สุด

- ส่งเสริมความกล้าในการทำความดี

คนบางส่วนมีความพร้อมในการทำดี แต่มักจะขาดความกล้าที่จะลงมือทำ ทั้งด้วยความอายและความรู้สึกผิดแฉกจากคนอื่น ซึ่งเมื่อไม่มีตัวอย่างให้เห็นคนก็ไม่กล้าเริ่มทำ เพราะคนไทยยังคิดว่าการทำความดีเป็นเรื่องใหญ่ เป็นเรื่องที่ผิดจากชีวิตประจำวัน ดังนั้นจึงต้องแสดงให้เห็นว่าการทำความดีเป็นเรื่องเล็กๆ ที่สามารถทำได้เป็นเรื่องธรรมดาเพื่อลบความรู้สึกอายนั้นไป

Spot Message ที่นำเสนอ

- รถเมล์ เป็นสังคมย่อส่วนที่เห็นภาพการแสดงออกความมีน้ำใจต่อกัน
- คนไทย+๑ แนวคิดให้คนไทยเพิ่มความกล้าอีกเล็กน้อยเพื่อทำความดีหรือริเริ่มทำสิ่งต่างๆ
- Item เทพ การทำความดีก็เหมือนเล่นเกมแล้วทำภารกิจสำเร็จแล้วได้รับของที่ดีที่สุดในเกมมาใช้ เมื่อทำความดีก็จะได้รับสิ่งที่ดีตอบแทน

วาระการประชุมที่ ๓ ข้อเสนอแนะ

- น่าจะมีกล้องให้ลองทำ Spot ไปด้วยเลย
- ทดลองทำละคร
- แสดงความเชื่อมโยงของแต่ละหัวข้อย่อยระหว่างประชุม

ปิดประชุมเวลา ๑๖.๐๐ น.

การประชุมในครั้งต่อไปจะแจ้งวันในภายหลัง

เอกสารแนบหมายเลข ๑๖

สคริปโฆษณา เรื่อง “ยิ้มง่าย มีน้ำใจ คนไทย+๑”

สคริปโฆษณา เรื่อง “ยิ้มง่าย มีหัวใจ คนไทย+๑”

เนื้อหา	ภาพ	หมายเหตุ
หน้าทุกคนบนรถเมล์เครียด เนื่องจากรถติด	ภาพบนรถเมล์สายหนึ่ง	รถติดทำให้คนเรารู้สึกเครียดกว่าปกติ
	ชายผู้หนึ่งนั่งอยู่บนรถเมล์ เตรียมอุปกรณ์เพื่อจะมานอนโดยเฉพาะ	เหมือนกับขึ้นมาโดยไม่คิดว่าจะลุกให้ใครนั่งเลย
ผู้ชายเห็นคนท้องแล้วก็แก้งหัวบต้อ ไม่ยากลุกให้หนึ่ง กลัวเมื่อย	ผู้หญิงท้องเดินมายืนข้างๆ ชายคนนั้น กระป๋องเดินมาเก็บตังแล้วก็กลับ	เพื่อให้เห็นว่าโอกาสทำดี ลุกให้ผู้หญิงท้องได้นั่ง
ช่วงที่ผู้หญิงท้องตัดสินใจทำความดีด้วยการเก็บของให้คนหลับ “คุณคะ ของตกค่ะ”	ผู้ชายที่หลับอยู่ท่าของตก ผู้หญิงท้องตัดสินใจว่าจะเก็บดีไหม เพราะก้มไม่ไหว ท้องอยู่ แต่ก็ตัดสินใจเก็บให้ เอาสติ๊กเกอร์ + ๑ มาติดที่ท้อง และก็ก้มเก็บของให้คนหลับ	คนทุกคนทำดีได้ แม้เขาจะไม่ได้มาทำดีกับเราก่อน
คนหลับซึ่งหัวใจคนท้อง “ขอบคุณครับ”	ผู้ชายรู้สึกจะอายใจที่ไม่ลุกให้คนท้องนั่ง แถมคนท้องยังเก็บของให้อีก	คนเราควรจะแสดงหัวใจ เมื่อได้รับหัวใจที่ส่งให้ แม้จะแค่คำพูดก็ยังดี
ผู้ชายตัดสินใจว่าจะลุกให้หนึ่ง	ภาพเอาสติ๊กเกอร์+๑ แปะที่ตัวเอง	เพื่อแสดงว่าตัดสินใจทำความดี
ผู้ชายลุกให้คนท้องนั่ง และเอาหมอนใส่คอให้ด้วย	คนท้องยิ้มให้ผู้ชาย ที่มีหัวใจ แถมยังเอาหมอนมาใส่ให้	คนทุกคนมีความสุขเมื่อได้ทำความดีโดยไม่หวังผลตอบแทน
ภาพคนในรถเมล์ยิ้ม เพราะเห็นความน่ารักของทั้งสองคน	สีหน้าเคร่งเครียดหายไปจากผู้คนบนรถ หันหน้ากลับมาหลังจากที่มองดูสองคนนั้นแล้วก็ยิ้มให้กล้อง	ทุกคนอยากจะลุกให้หนึ่งแต่มีภารกิจของตนอยู่ เช่น คอยโทรศัพท์ อ่านหนังสือเตรียมสอบ
บรรยาย คนไทยด้วยกัน ทำดีได้ แค่อีกหนึ่งตนเอง “คนไทย+๑”	ภาพบนรถเมล์ดูมีความสุขกันทุกคน	
โลโก้ กระทรวงวัฒนธรรม		

เอกสารแนบหมายเลข ๑๗

สคริปโฆษณา เรื่อง “ฉันก็เป็นนก ซี้ไม่เป็นไม้ คนไทย+๑”

สคริปโฆษณาเรื่อง “ ชีนกเป็นนก ชีไม้เป็นไม้ คนไทย+๑”

เนื้อเรื่อง	ภาพ	หมายเหตุ
ประธานบริษัทนั่งมองกรรนกบนโต๊ะ แล้วยื่นให้ลูกน้อง สั่งว่า “ไม้”	ประธานบริษัทมองกรรนกด้วยท่าที่ครุ่นคิด ยื่นกรรนกมาข้างหน้า	แสดงให้เห็นถึงการตัดสินใจและการสั่งงานจากผู้มีอำนาจสูงสุด
เลขาฯ รับกรรนกด้วยท่าทางประจบประแจง(แต่ในใจเห็นว่าเป็นนก) สงสัย แล้วส่งให้ผู้จัดการ “ไม้”	เลขาฯ รับกรรนกด้วยท่าทางประจบประแจง คิดสงสัยแล้วยื่นส่งกรรนกให้พนักงานที่อยู่ข้างล่าง	สื่อให้เห็นถึงปัจจุบันที่คนทำงานคิดแต่ต้องการประโยชน์ส่วนตนมากกว่าการกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น
พนักงานรับกรรนกมา มองกรรนกอย่างไม่เห็นด้วย แต่ก็ส่งต่อไปให้คนงาน “ไม้”	พนักงานที่เห็นกรรนกก็คิดว่าเป็นนก แต่ก็ถึงเล ไม่กล้าพูด แล้วยื่นให้คนงาน	สื่อให้เห็นคนระดับล่างที่ถึงมีความคิดเห็นขัดแย้งแต่ก็ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
พนักงานยื่นกรรนกให้กับคนงาน พนักงานพูดว่า “ไม้”	ภาพคนงานกวาดพื้นอยู่ พนักงานเดินเข้ามายื่นกรรนกให้	สื่อให้เห็นว่างานนั้นถูกส่งมากถึงคนระดับล่างที่ไม่น่าจะมีการศึกษาเท่ากับระดับบน และไม่น่าจะแสดงความคิดเห็น
คนงานรับกรรนกมา มีเสียง นกร้อง “จูกกูๆ” “ไม่ใช่..นี่นก”	คนงานชี้มาที่กรรนก	สื่อให้เห็นถึงคนระดับล่างที่ดูว่าไม่มีความรู้ในสังคมกลับกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเอง
คนงานเคาะเรียกประธาน เลขากับพนักงาน “นก”	คนงานเคาะเรียกทุกคน ประธานเลขาฯ พนักงานหันหน้าไปมองคนงานด้วยสีหน้าแปลกใจ คนงานพูดว่า “นก”	สื่อให้เห็นถึงความคิดเห็นของคนระดับต่ำแห่งล่างสุดที่กำลังจะเสนอให้แก่งทุก ๆ ตำแหน่ง
คนงานมอบกรรนกให้แก่ประธาน ประธานเห็นด้วย “นก”	คนงานมอบกรรนกขึ้นไปให้ประธาน ประธานยกกรรนกพิจารณา มีเสียงนกร้อง “จูกกูๆ” ประธานพยักหน้าเห็นด้วย “นก”	แสดงให้เห็นถึงความกล้าที่จะเสนอความคิดเห็น และการยอมรับความคิดของผู้อื่นของประธาน
ทุกคนชมเชยกับการกระทำของคนงาน	ภาพทุกคนยิ้มและปรบมือให้กับคนงาน	การแสดงความคิดเห็นและความกล้าที่จะขัดแย้งในสิ่งที่ถูกเป็นสิ่งที่ดี
ประโยคพูด / ข้อความ “ประเทศชาติจะพัฒนา หากคนไทยกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น”	โลโก้กระทรวงวัฒนธรรม	เพื่อสรุปข้อคิดให้แก่ผู้ชมว่า

เอกสารแนบหมายเลข ๑๘

สคริปโฆษณา เรื่อง “การพูดคุยในครอบครัว”

สคริปโฆษณาทางวิทยุ เรื่อง “การพูดคุยในครอบครัว”
ความยาว ๕๕ วินาที

บทพูด	เสียงประกอบ	หมายเหตุ
ลูกสาว “พ่อหนูมีเรื่องจะปรึกษา พ่อ ” พ่อ “ไปก่อนเรื่องมาอีกใช้ไหม” ลูกสาว “พ่อฟังหนูก่อนสิพ่อ” พ่อ “ก่อนเรื่องตลอดเลย จะไปไหนก็ไปเลย ไป”	เสียงดนตรีอิมคริม	
ลูกสาวขึ้นรถออกจากบ้าน เสียงพ่อตะโกนตามหลัง “จะไปไหนก็ไป ไป”	เสียงขึ้นรถออกไป	
เกิดเหตุอุบัติเหตุ รถชน	เสียงรถชน	
ย้อนกลับมาที่เหตุการณ์เดิม เสียงพ่อ “ไป”		
พ่อรีบเข้ามา พูดว่า “เดี๋ยวก่อนลูก อย่าเพิ่งไป” “พ่อขอโทษนะลูก พ่อเครียดกับงานมากไปหน่อย” “ไหนมีอะไรจะปรึกษา” ลูกสาวร้องไห้ และพูดว่า “พ่อ” พ่อ “ไม่เป็นไรๆ”	เปลี่ยนดนตรีเป็นเพลงที่มี ความหวัง มีการ เปลี่ยนแปลง	
วันนี้คุณคุยกับลูกคุณหรือยังครับ	ดนตรีสนุกสนาน	
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ส่งเสริม ความรักในครอบครัว		

เอกสารแนบหมายเลข ๑๙

สคริปโฆษณา เรื่อง “ครอบครัวสุขสันต์”

สคริปโฆษณาทางวิทยุ เรื่อง “ครอบครัวสุขสันต์”
ความยาว ๔๕ วินาที

บทพูด	เสียงประกอบ	หมายเหตุ
“เราอยากให้คุณเห็นภาพนี้จ้ะ คุณพ่อโอบกอดคุณแม่ โดยที่สองมือ ของแม่โอบคอดลูกสาว ขณะที่มือ ของลูกสาวก็จับมือน้องชายคนเล็ก อย่างแนบแน่น”	เพลงบรรเลงเบาๆ ดุมี ความสุข	
“ทั้ง 4 คนมีรอยยิ้มที่สดใสและเบิก บาน”		
ภาพนี้ไม่ได้ถูกเติมแต่งด้วยเทคนิค คอมพิวเตอร์ และภาพนี้ก็ไม่ได้ถูก จัดวางโดยช่างภาพ เพราะภาพนี้ เกิดมาจากความรัก ความผูกพัน ของเขาทั้งสองคน	เพลงที่เราอารมณ์ผู้ฟังให้ ตระหนัก	
จะดีแค่ไหน หากทุกครอบครัวเป็น เหมือนภาพนี้		
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม แห่งชาติ ร่วมส่งเสริมความรักของ ครอบครัว		